THE LIBRARY

יום ו'
ד' כסלו תשל"ז
26.11.76
גליון 9850
שנה כ"ט
2.50 ל"י

מעריב
כולל מס ערך מוסף
העתון הנפוץ ביותר במדינה • MAARIV
מייסד והעורך הראשון ד"ר ע. קרליבך ז"ל

רשתות הרדיו והטלוויזיה בארה"ב מדווחות

„כוחות סוריים בלבנון עומדים לנוע דרומה תוך התעלמות מאזהרות ישראל"

„טיימס": היחידות ימוקמו על גשר מעל הליטאני — כנראה בלי טנקים

מאת פיליפ בן
כתב „מעריב" בארה"ב
רוב רשתות הרדיו והטלוויזיה האמריקניות הודיעו אתמול בבוקר, כי כוחות סוריים בלבנון החליטו ד־ התעלם מאזהרותיה של ישר־ ראל והם נעים בשעה דרומה, כדי לשים קץ לקרבות הנ־ מתחוללים בין הנוצרים ל־ המוסלמים באזורי הגבול עם ישראל. הדיווחים, שנראה היה כי הם מבוססים על־ידי משרד־ החוץ האמריקני, הביעו את־ (סוף בעמ' 2 טור 6, 7, 8)

סוריה מעבירה כוחות מגבול עיראק לגולן — בעמוד 3

קרייסקי נפגש בפאריס עם ד"ר גולדמן בנסיון נוסף להפגיש אישים יהודיים עם סאדאת

בפגישה השתתף מנדס פרנס ✶ „בדיווחים לישראל לא נמסרה בדיוק עמדת נשיא מצרים — שיהיה מוכן להיפגש רק עם מנהיגים בודדים"

מאת תמר גולן
כתבת „מעריב" בוינה
שעות מספר לפני צאתו לוינה, נפגש הקנצלר אוסטריה, ד"ר ברונו קרייסקי, בפאריס עם המנהיג הסוציא־ ליסטי הוותיק פייר מנ־ דס פראנס ועם ד"ר נחום גולדמן, לשם דיון נוסף ביוזמה להפגיש אישים יהודיים עם נשיא מצרים, סאדאת.

המקורות אוסטריים המקורבים לקאנצלר אמרו, בעקבות ה־ פגישה, כי שוב אין ספק כי בשעתו כבר נקבעו תאריכים, מקום ואף שעה לפגישת מנ־ הינים יהודיים עם נשיא מצ־ רים. כן אין עתה עוד ספק, שסאדאת לא הוכיר מעולם כי מדובר בפגישה עם משלחת, אלא רק עם מנהיגים בוד־ דים.

מן הדיווחים שנמסרו למט־ (סוף בעמ' 2 טור 2, 3, 4)

כבאים נאבקים בלהבות ענק, שעלו הלילה משורת נגריות ומפעלים ברחוב יצחק שדה בתל־אביב. (צילם: טעיה סגל, „24 פלוס")

נזק במיליוני ל"י בדליקה ענקית בת"א; חוקרים אם היתה הצתה

קרוב ל־9 שעות נאבקו הלילה כבאי תל אביב ב־ דליקה ענקית, שהתחוללה באיזור בתי המלאכה וה־ נגריות „חסן־ערפה", שב־ דרך פתח תקווה פינת יצ־ חק שדה, והסגור.

אלמוני טלפן בשעה 8 ב־ ערב להתנת הכבאים הראשית, ברחוב בזל, והודיע על דלי־ קה שפרצה באותו מקום. ב־ עקבות הודעתו יצאה מכונית כיבוי בתחנת המשנה, ברחוב טברסקי, ליד הסינרמה, סמוך למוקד הדליקה. אולם הכב־ אים, שראו את ממדי הדליקה המתפשטת והולכת, הזעיקו מיד את חבריהם מתחנת ה־ כבאים הראשית.

הכבאים, שמנו 35 איש, וכן 20 צופי־אש מתנדבים, יצאו מיד לאיזור הדליקה, כשהם נעזרים בעבודתם בתאורה מיוחדת, כיוון שהחשמל בכל האיזור נותק.

באיזור הסן־ערפה מצויים בתי מלאכה שונים, נגריות, מחסני צבע, מחסני נייר, מח־ סנים למוצרי פלסטיק ועוד. מפקד כבאי תל אביב יעקב ריטוב, הגבנו אהרון אנקורי, הפעילו את הכבאים קבוצות קבוצות.

הרוח העזה גרמה להתפש־ טות מהירה של האש, ממוקד הדליקה באיזור נגריות ומח־ סני עצים לכיוון צפון־מזרח ומזרח. עבודתם של הכבאים היתה קשה הלילה במיוחד, כיוון שהרוח העזה גיצים ל־ כל עבר ויצרה מוקדי דליקה חדשים.

סמוך לחצות, לאחר כ־4 שעות של עבודה מאומצת, הודעה כי הושגה שליטה של כבאי תל (סוף בעמ' 2 טור 2, 3, 4)

גם אתה יכול לזכות בפרסים הראשיים!
2 מכוניות פיאט
כולל כל המסים ומס ערך מוסף
FIAT 128 FIAT 127
ועוד מאות פרסים יקרי ערך למשתתפים בחידון הסמלים של מעריב
היום בעמ' 43 ● טופס השתתפות בעמ' 2

אניית־קידוחים בריטית החלה בחיפושי נפט במימי צפון־סיני

קידוח ימי ראשון מסוגו באיזור ✶ האניה נחכרה ע"י חב' חנ"ה הישראלית

מאת דוד גוטרמן
אניה בריטית לקידוחי נפט החלה, לפני ימים אח־ דים, בקידוח ימי ראשון מ־ סוגו באיזור צפון סיני.

האניה ואנשי הצוות שלה נשכרו על ידי החברה הממ־ שלתית חנ"ה (חיפושי נפט — השקעות) לתקופה של שנה, ומחיר הפעלתה מגיע לכ־50 אלף דולאר ביום.

המשא ומתן על החכרת אניית הקידוח נמשך חודשים רבים, ונבדקו הצעות מחברות שונות בעולם. לבסוף החליט להתקשר עם הצוות הבריטי, שלו נסיון קודם מעבודות קי־ דוח ימיות ברחבי העולם. לים תקוות רבות בשיטת הי־ ראשי משק הנפט בארץ הו־ פושים זו, שתתבצע באזורים שונים בים־התיכון.

בות מאניית הקידוח, לווהה תחילת עבודתה של האניה בתקלות שונות. ב־12 ימי ה־ קידוח שחלפו מאז החלה את עבודתה היא הגיעה, מסיבות בלתי מובנות, לעומק קידוח של 300 מטרים בלבד, מתוך עומק של 3,000 מטר המתוכנן לקידוח. יצוין, כי באמצעות הציוד המתוכם של האניה, אפשר להגיע לעומק של 300 מטר ביום קידוח אחד בלבד. הקצב האיטי של הקידוח גרם להוצאות מיותרות של רבבות דולארים ביום. נודע, כי היו גם תקלות בהקמת אתר הקי־ דוח, והיה צורך בהטיית גהוק לות ביותר של כלים, שלא הובאו תחילה בחשבון. (סוף בעמ' 2 טור 2, 3, 4)

ישראלי חשוד שמכר אקדח למחבל מרשת חזית הסירוב

האיש, תושב רמת־גן נעצר לפני 10 ימים ✶ הרשת נחשפה בטול־כרם

מאת יוסף ולטר
בלשי המטה הכללי של ה־ משטרה עצרו ל־ פני כ־10 ימים צעיר ישר־ אלי, תושב רמת־גן, החש־ וד במכירת אקדח לתושב טול־כרם, שהשתייך לרשת מחבלים גדולה של חזית הסירוב אשר נחשפה ב־ שבוע האחרון באיזור טול־ כרם.

הוברר כי האקדח נגנב מתושב פתח־תקוה, ונמכר ב־ אמצעות מתווך למחבל.

במעצרים שנעשו עם חשי־ פת הרשת נעצרו 47 אנשים, באיזור טול־כרם. בראשות אח־ דים מן העצורים נתפסו רי־ מונידי, רומי־תבלה, נפצים, שעוני־השהיה וחומרים אח־ רים, להכנת מטעני־חבלה מ־ אלתורים. לעצורים מיוחסים ביצוע פיגועים וההתארגנות לצורך ביצוע פיגועים באיזור ובישראל.

רשת זו, שהשתייכה לחזית הסירוב, הינה אחת הרשתות הגדולות שנחשפו באיזור טול־ כרם בשנה האחרונה. חקירת העצורים נמשכת.

שטפונות, תאונות וקווי־טלפון נותקו בעקבות ליל גשמים סוער

גשמים עזים ירדו הלילה ברוב חלקי הארץ, בעיקר באזור הצפון והמרכז. ב־ באר־שבע, לעומת זאת, שרר הבוקר מזג־אוויר יפה.

באזור צפת והגליל העליון השתרר הבוקר ערפל כבד על ההרים והקשה על תנועת כלי־הרכב בכבישים.

גשם שוטף, שירד הבוקר באזור תל־אביב רבתי, גרם להצפות כבישים באזורים שו־ נים של העיר ומכבי־האש הוזעקו לפנות בוקר להל־ מכוניה שנתקעו בשלוליות (סוף בעמ' 2 טור 5)

נכשל נסיון הסדר בענף המשאיות — רבבות כלי־רכב הושבתו בחצות

מאת שאול אבירן
רבבות משאיות יוצאו הי־ ום ללא ביטוח חובה ואינן רשאיות לנוע בדרכים, לאח־ ר הקצב הקרוהני שבי־ הנהגה אצבעוני העשודפי... בין הנבחבוים לארגוני ה־ כבוצים. עם זאת מעריכים, שלפחות במוף שבוע זה לא ייגרמו שיבושים ב־ פעילות המשקית, בגלל השי־ בתתם של כלי רכב רבים.

הנסיונות להגיע להסדר בין חברות „אבנר" לארגון המש־ איות עלו אתמול על שרטון, אף שהמבטחים הסכימו לאפ־ שר לבעלי המשאיות לשלם ב־ תשלומים רק 40 אחוז בפר־ מיה, ואת ההפרש לאחר ארבעה חודשים.

בעלי המשאיות לא הסכי־ מו לכך, ועל פי הוראות אי־ גודם אין הם משלמים את בי־ טוח החובה לרכב, ועל כן אין המשאיות רשאיות לנסוע החל מחצות הלילה.

בחברות הביטוח נמסר, כי לגבות הוראה זו תיידש חלק ניכר מבעלי המשאיות את בי־ טוח החובה שלו, ועל כן מע־ ריכים, כי לא צפויים היום שיבושים רציניים בתובלה. גם ארגון המשאיות דאג לבי־ סוס כשאיות בעלות משימות חיוניות. הקואופרטיבים להה־ בורה שילמו אתמול את פרמ־ יית ביטוח החובה, ועל כן לא יהיו שיבושים בתחבורה הציבורית.

הרוב המכריע של בעלי ה־ מוניות הצטרף אתמול לבעלי הרכב הפרטי שהתייצבו ב־ תורים, לעיתים ארוכים, ב־ סניפי הבנקים, כדי להספיק לשלם את פרמיית הביטוח. גם אתמול היו שיבושים — בעיקר בהסדרי ההלוואות ל־ כתיבת סכום התשלום — בגלל הלחץ והוסר טפסים מתאימים. ראוי לציין, כי רכב שלא (סוף בעמ' 2 טור 2, 3, 4)

טופס הדירוג של מצעד הפזמונים העבריים
בגלי צה"ל
היום בעמוד 11

מאמנה היהודי של צ.ס.ק.א. מוסקווה ל„מעריב":

„אם יכפו עלינו לשחק נגד מכבי במוסקווה או בתל־אביב — נפרוש"

שיחה טלפונית לשטוקהולם אמר אלכסנדר גומלסקי כי קבוצתו תשחק רק במגרש נייטראלי

מאת אלכס הורון
„לא נארח את מכבי תל־ אביב במוסקווה והם לא ישחקו בתל־אביב. אם יכפו עלינו לשחק עם ה־ אלופה הישראלית רק ב־ מדינה נייטראלית. שני ה־ משחקים עם מכבי צריכים להתקיים באליפות נייטרא־ לית לחלוטין, כי איך לנו יחסים דיפלומאטיים עם ישראל".

דברים אלה אמר אמש ל־ „מעריב" מאמנה של צ.ס.ק.א. מוסקווה, אלכסנדר גומלסקי, בשיחה טלפונית לשטוקהולם. צ.ס.ק.א. שיחקה אמש בבירת שוודיה עם אלופת מדינה זו, „אלזיקי", וגברה עליה 82—100. היתה זו הפעם ה־ ראשונה — מאז התעוררו החששות כי הרוסים יסכימו לשחק עם מכבי ת"א אך ורק במגרש נייטראלי — שהודעה (סוף בעמ' 2 טור 2, 3, 4)

לוח 8 לוח מעריב
אין בישראל שום מכשיר פרסום דומה
כל מודעת „לוח"
וכל מודעת „דרושים"
מתפרסמת
בעת ובעונה אחת
ב־8 עתונים
ראה עמודים: 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 ועמוד 7.

אתה מתכוון לקנות דירה?
אתה חייב לראות
את לוח מציאות
דירות קלרין
בעמוד 3
זה כדאי!!!

האזינו הערב
בשעה 11 בלילה
ל„בירה ומצב רוח"
תכניתו של יעקב אגמון
עיתות
עוזי ברעם מעריך
אברהם שריר ליכוד

חומוס, טחינה, סלט טורקי, איקרא, פטריות, סלט איטלקי ועוד 12 סלטים אחרים
גביע סלט
חינם
למביאי מודעה זאת הקונים בסכום של 25 ל"י ויותר
בתורכז ליצור סלטים
שביל המפעל 6
קרית המלאכה ת"א

?
15 תשלומים ללא ריבית
על כל מערכות סטריאו
J.V.C., A.R.
J.B.L., h,K
פיוניר וכו'
איך עושים זאת?
צליל
רוטשילד 77 פתח־תקוה
טלפון: 915516

מצלמות
OLYMPUS
KONICA
שרות ארצי ומכירה.
אלנבי 62 קומה ב' ת"א
גילה־טשיין 614905

Black & Decker
מבצע
מכירת מברשקי
החל מ־ 1188 ל"י
מקדחה בשווי 300 ל"י
בלאק אנד דקר
ת"א־רח' לבונטין 5
892711, 830313

מבצע
ארון מטבח 2 מטר
עליון ותחתון קומפלט
2,900 ל"י
✶
ספריות מודולריות
בהזדמנות לכל כיס.
מתקבלות הזמנות מיוחדות
למטבחים וספריות.
נגרית אחים מזן
מרזנברג 2 ת"א
טלפון: 59362

יוסף מלך השטיחים

פתוח במוצאי שבת
בשעות 23.00–19.00
בית מרס, הרצל 158, ת"א.

תערוכת ציפעץ
המרכז ל"עשה בעצמך"
מתקיימת
ממוצ"ש 20/11
עד מוצ"ש 27/11.
פתוחה מיום 8.00 עד 23.00
ביום ו' עד 13.00
ובמוצ"ש
מ־19.00 עד 23.00
רח' הפטיש 4
(פינת הרצל 125) ת"א

דרושה קבוצה קבלנית של טייחים
לטלפון (03)452428

אמת בפרסום!
ראה עמוד 56

בזרהיט
ריהוט ישיר ממחסן היבואן
התצוגה פתוחה ביום השבת, 27.11.76,
כל היום משעה 10.00 בבוקר עד 10 בלילה
וכן בכל ימות השבוע בשעות המקובלות.
„בזרהיט" חולון, איזור התעשיה, הנגר 7.
ראה מודעה מפורטת בבוקר „ימים ולילות" עמוד 17.

נעלי ALEXANDER'S
להשיג בחנויות המובחרות

לראשונה
כלבי הקש
לאחר מכן
נהג מונית
ועכשיו
תראו את החוק משניהם

DEATH WEEKEND
עם ברנדה וקארו
בצבעים
קולנוע „הוד"

חגיגת השנה
ג'ודי פוסטר
בסרט האימה הילדה מהבית במורד השדה
The Little Girl Who Lives Down the Lane
ירושלים

בצבעים

הקומדיה שעושה היסטוריה
להיות או לא להיות
של ארנסט לוביץ'/קרול לומבארד
קולנוע „גת" ת"א

ספלאת
קתרין דנב

הכבל מן הכנס

هكذا من الأصل

משטרות האג ורומא חוקרות זהות מבריחי הנשק להולנד

איימו באקדח על פקידי מכס שניסו לעצרם ברכבת לאמשטרדאם

מאת סופר „מעריב" בהולנד

משטרות הולנד ואיטליה מנהלות, במשותף חקירה מאומצת כדי לגלות את זהותם ומניעיהם של שני בעלי הדרכונים האיטלקיים שנעצרו במוצאי שבת בהולנד כשבמזוודותיהם רימוני יד, נשק, תחמושת וחומרי נפץ וכן רשימת כתובות של ארגוני מרגל במזרח התיכון והאירופה.

שני העצורים היו מנוסעי רכבת רומא — אמסטרדאם, שנבדקו על־ידי פקידי מכס הולנדיים. כשהתבקשו לפתוח את מזוודותיהם, סירבו ואף שלפו אקדח שבו איימו על פקידי המכס. רק תגבורת של שוטרי מכס איפשרה להתגבר עליהם מכות ואז נתגלה הנשק במזוודות.

בבדיקת הרשימות שבמסמכם נמצאו שמות אנשים יהודיים בקשריהם עם קבוצות טרור הפועלות בהולנד, איטליה וגם במזרח התיכון. משטרת איטליה מתעניינת במיוחד ברשימה האיטלקית הכוללת שמות אנשים המנוקשים בשל פגיעה בשגרירות סוריה ברומא ומצרים בקרית הותיקאן.

שני העצורים הועברו הערב לבתי־כלא שונים כדי להמשיך בחקירתם בתנאי מעצר קפדניים. השניים נחשבים למסוכנים ביותר.

מצבו של שם־טוב — טוב

ישוחרר מביה"ח תוך יום־יומיים

מצבו של שר הבריאות, ויקטור שם־טוב, שאושפז שלשום בערב בבית־החולים „איכילוב" בתל־אביב הוא טוב, והבדיקות הנוספות שנערכו לו אתמול לא העלו דבר — על־כך נמסר לסופרנו מנהל בית־החולים, פרופסור משה מולובצ'יק.

השר שם־טוב מאושפז במחלקה לטיפול נמרץ, בגלל בעברו, באתמול ביקרו אצלו אורחים רבים, ביניהם ראש העיריה מר שלמה להט, וראש אגף האישפוז בעיריה, מר הוד יוקן.

מנהל המחלקה לטיפול נמרץ, דוקטור לביאור מסר, כי השר יאושפז לשם מנוחה עוד יום־יומיים, וכנראה שבתחילת השבוע יעזוב את בית־החולים.

השר אושפז בבית־החולים לאחר שחש ביום רביעי בערב ברע, אולם, כאמור, בדיקות שנערכו — לא העלו דבר. לדברי פרופסור סולובצ'יק „קיווה שאדם אינו חש בטוב להיות שמצב בריאותו תקין".

אשר ידלין הופגש עם בנו ועם סליה לבני

לא הותר לאישי־ציבור לבקרו במעצר

אשר ידלין נפגש אמש עם בנו ועם ידידתו, סליה לבני. הפגישה התקיימה בחדרו המרווח לכתלי בית המעצר באבו־כביר, במקום אליו הובא ידלין לחקירה.

נמסר, כי הפגישה התקיימה לפי בקשתו של העצור. אולם סופר „מעריב" מציין, כי נראה שהותר לידלין להיפגש עם יקיריו מכח הטענות שהשמיעו בני משפחתו בדבר מניעת ביקורים אצלו והרעת תנאי מעצרו.

ח"כ אריה אליאב אמר הבוקר ל„מעריב", כי ביקש מן המשטרה לאפשר לו לבקר אצל ידלין — ובקשתו נדחתה.

בכמה מעתוני הבוקר נמסר היום, מפי חוגים המקורבים למשפחת ידלין, כי עוד כמה אישים ביקשו לבקר אצל אשר ידלין, העצור — וגם בקשותיהם נדחו. בין האישים ששמותיהם הוזכרו בעתוני הבוקר: ח"כ משה דיין, דוד הכהן ודודתו של אשר ידלין, שר החינוך והתרבות, אהרן ידלין.

מלשכת דובר המטה הארצי של המשטרה נמסר הבוקר, כי „לא ידוע על בקשות של אישים לבקר אצל אשר ידלין — ועל דחיית בקשות כאלה".

הוטב מצב הדיפלומטים שנפצעו בתאונה בדרום

הוטב מצבם של פצועי התאונה שאירעה שלשום לפנות ערב בכביש מצפה רמון — באר־שבע, שבה נהרג המזכיר הראשון של שגרירות ארה"ב בישראל.

בבית־החולים „סורוקה" בבאר־שבע מאושפזים פצועי התאונה — בחלקם בני משפחותיהם של אנשי שגרירות ארה"ב, בריטניה ואוסטרליה. נמסר בשם שכל הפצועים יצאו מכלל סכנה.

בין הפצועים גם יואל רצון מהודה, שנהג בטיולית בעת התאונה.

אלה הם שרידי בניין במוראדייה, במזרח טורקיה — לאחר רעש האדמה, שפקד איזור זה של
(צילום רדיו של

שטפונות

(סוף מעמוד 1)

ליד כפר המכביה, ברמת־גן, וברחוב לייה, בגבעתיים.

לדברי החזאי עשויים הגשמים להתמשך במשך היום לעבר הנגב הצפוני. „התחזית היא, שירדו גשמים נוספים בתקופה של ימים אחדים" — אמר.

החקלאים שהשלימו את זריעת תבואות החורף קיבלו את הגשמים בברכה.

ברכה לחקלאים

לאחר יממה של גשמים שוטפים חלה הבוקר הפוגה קלה בגליל העליון, אף כי הגשמים הוסיפו לרדת לסירוגין במקומות שונים באזור.

החקלאים בגליל קיבלו את הגשמים בברכה ואמרו, כי עקב הגשמים נמנע מהם הצורך להשקות את השדות הזרועים.

בכבישי הגליל אירעו אתמול מספר תאונות עקב מזג־האוויר הקשה ובאחת מהן, בכביש עכו־צפת, הסתיימה התאונה במוות, כאשר משאית בהגה בידי מרדכי טייח, מתל־אביב, פגעה ברכב פרטי שחנה בשולי הדרך. נהג הרכב, סבה תאפיק מחיפה, נפצע קשה ואשתו, הוסניה, שישבה לידו, נהרגה.

סערת־רוח בחיפה

בחיפה היתה ההרכמה האווירית חורפית וסוערת ביותר. הרוחות אמנם נחלשו לקראת ערב והערפל נמוג, ובמקומם הגיעו גשמים שירדו 24 שעות ברציפות, מלווים ברקים ורעמים.

מזג האוויר הסוער בחיפה גרם להתלקחויות רבות של כלי־רכב ובמשך הלילה נרשמו ארבע תאונות קלות וכן מספר רב של מקרים של ניתוק כבלי טלפון וחשמל. אנשים רבים העדיפו להישאר בבתיהם ובטכס הפתיחה הרשמי של „היכל הספורט" החדש נותרו מקומות רבים ריקים. לקראת הבוקר חלה הפוגה קלה בגשמים.

הפסקת חשמל בנתניה

בנתניה התחוללה במשך הלילה סערה וירדו גשמים עזים. בגלל הסערה היו הרבה הפסקות חשמל במרכז העיר. במשך הלילה דווח על ברקים שפגעו בתחנות החשמל.

גשמים עזים הוסיפו לפקוד גם הבוקר את אזור גוש וקרית טבעון, גשמים ירדו גם בעמק יזרעאל. ההפוגה הקלה חלה בשעות הבוקר. חקלאי העמק קיבלום בברכה.

גשם מעט בדרום

באזור הדרום והשפלה ירדה כמות קטנה של גשמים. אולם הרוחות העזות גרמו לנשירה גדולה של פרי, בפרי־הדר ובמטעי האבוקה. החקלאים התלוננו, שהיעדר גשם בעונה זו של השנה גרם עד כה לנזקים בכמה גידולים. באם לא יירד גשם בימים הקרובים, הם יאלצו להוסיף השקייה אחת לפחות.

גם באזור אשדוד ואשקלון לא ירדו גשמים והחקלאים הביעו דאגה חמורה ממצבם של גבעי גידולי החורף בשדות. סופת החול, שפקדה את האזור בימים האחרונים — חלפה. הראות חזרה למצבה התקין. העבודה בנמל אשדוד מתנהלת כסדרה אולם הסערה בים עדיין מקשה על חידוש טעינת נפט בנמל הנפט באשקלון. ממאת הספינה בריטל שים חניני של חיל הים במעגנת הנינה 20 שנה לאשדוד.

החזאי מסר הבוקר, כי הגשמים באזורנו הם תוצאה של אפיק רום קר בשכבות העליונות של האטמוספירה המשתרע מארצות סקאנדינביה ורוסיה על פני אירופה, עד יוון וארצות הים־התיכון. האפיק ישהה כנראה באזור זה ימים אחדים וכל עוד הוא ישנו — יוסיפו הגשמים לרדת.

אניית קידוחים

(סוף מעמוד 1)

פרוייקט הקידוח הימי מנוהל כולו על ידי מומחה מחוץ לארץ, המועסק לצורך זה על ידי חברת חנ"ה. המומחה מדווח על התקדמות העבודה והקשיים השונים למנכ"ל החברה, רפאל גולדים. בקשר לכך הביעו אישי־נפט בכירים את דעתם, כי אין פיקוח מקצועי יעיל מצד חברת חנ"ה על הפרוייקט הענקי הזה, והדקה היא, שהדיווחים מן השטח מגיעים לידי מי שאינם מעורים מקצועית בקידוח נפט, ואין ביכולתם לחוות דעה או להעריך נכונה את אופן התקדמות העבודה. החשש הוא, שכתוצאה מכך עלול הפרוייקט הזה לאכזב מבחינות מסויימות ולגרום להוצאות מיותרות, שבעזרת ידע מקצועי אפשר לחסוך אותן.

הממונה על חיפושי הנפט, ישראל ליאור, אמר בתשובה לשאלת סופר „מעריב", כי הקידוח הימי שמבצעת אניית־הקידוח נמשך, ואין שום כוונה להפסיקו. הוא ציין, כי היו „בעיות טכניות" שונות בקשר להפעלת האניה, אך עתה נמשכת העבודה בהתאם לתכנית.

מר ליאור מסר, כי את האניה מתפעל צוות של כ־80 איש, וכי חלק מאנשי השרותים של הצוות הם ישראלים. הוא הדגיש כי המומחה הזר, המנהל מטעם חנ"ה את הפרוייקט הימי, הוא בעל נסיון רב בקידוחים מעין אלה, ובעבר כבר ניהל פרוייקטים דומים שביצעה בארץ חברת „בלקר", אשר קידחה בים בשביל חברת „סונול".

נזק במיליוני ל"י

(סוף מעמוד 1)

אביב, כדי לסייע בפינוי תקרות פחים שהתמוטטו בבתי המלאכה השונים. תקרות פח אלה מנעו את כיבוי המוקד לב של הדליקה, גם לאחר לרדת גשם. גם העשן הכבד שאפף את האיזור הכביד על עבודתם של הכבאים, וכך, רק לפנות בוקר, לאחר שפונו גגות הפח, מצבורי עצים, מצבורי פסולת וחומרים אחרים ששימשו מוקדים לאש, הצליחו הכבאים להשתלט על הדליקה.

בשעה 5 וחצי לפנות בוקר עזבו הכבאים את המקום עם ציוד ההצלה, כשבשטח נשארו רק כבאים אחדים, כדי למנוע התלקחות האש מחדש משרידי הדליקה שנותרו.

המישנה לכבאי תל אביב אהרון אנקורי מסר הבוקר לסופרנו, כי מקור האש וסיבת הדליקה אינם ידועים. לדבריו, זהו מקום מועד לדליקות „ובמעט כל שנה יש לנו כאן דליקה אחת רצינית".

היום ייצאו חוקרי הכבאים והמשטרה לבדוק אם היה כאן מקרה של הצתה. היקף הנזק טרם נאמד, אך לדעת הכבאים „יתכן שמדובר כאן בציוד ורכוש בשווי של מיליוני לירות".

„אם יכפו עלינו"

(סוף מעמוד 1)

מסוג זה, באורח רשמי ביותר, מגיעה ממקור בצ.ס.ק.א., ולא מגורמים אחרים.

מכבי ת"א אמורה להתמודד עם צ.ס.ק.א. מוסקוה וכן עם „סטרסק זברויובקה" ברנו, „ריאל" מאדריד, מוביל־גירגי ואריזה ומאס פילס מאלין הבלגית, בשלב הגמר של משחקי גביע אירופה.

גומלסקי אף נקב בשמות המדינות „הבאות בחשבון", מבחינת צ.ס.ק.א., לשני המשחקים עם מכבי ת"א והמדינות הניטראליות לטעמם של הרוסים: מערב־גרמניה, ספרד, איטליה, שוודיה, צרפת.

ממקור אחר נודע ל„מעריב", כי הרוסים עשויים להעלות ביום א' במינכן, בישיבת נציגי המועדונים שעלו לשלב הגמר האירופי, גם את ההצעה, שהלסינקי או איסטנבול, יהיו הערים הניטראליות למשחק עם מכבי ת"א.

„אם פיב"א (ההתאחדות הבינלאומית בכדורסל) תנסה לכפות עלינו ולהוריבנו לשחק עם מכבי תל־אביב — משחק אחד במוסקוה ואחד בתל־אביב — נפרוש מהמפעל האירופי", הכריז גומלסקי.

אם תפרוש צ.ס.ק.א., תבוא במקומה „אולימפי" השוודית, שתפסה מקום שני בבית בו נכללה האלופה הרוסית.

על משחקה של מכבי ת"א אמש בבולוניה (67—60 לסינודיקה) — בעמ' 5.

קרייסקי נפגש

(סוף מעמוד 1)

שלת ישראל מתברר, כי עמדה זו של סאדאת לא נמסרה לצד הישראלי במדוייק. יש מקום להערכה, כי ד"ר גולדמן השתמש במונחים שונים לגבי כל צד. שכן, בדיווחו לישראל נקט במונח „פגישה", מבלי לציין שסאדאת עומד על־כך כי זה יהיה כנס מנהיגים בודדים.

מן הפגישה האחרונה שקיים הקאנצלר קרייסקי בפאריס אפשר להסיק, כי הוא לא זנח את רעיון אירגון הפגישה וכי עודנו עוסק בכך.

משנודע ברבנות כי הקאנצלר האוסטרי הגיע לשם דרך פאריס, רבו ניחושים שונים שהתמקדו בנושאי המזרח התיכון. אחת הגירסות אמרה, שקרייסקי ביקש לגייס את תמיכתו של המנהיג הסוציאליסטי פראנסואה מיטראן, כדי שזה יטול על עצמו את הטיפול בנושא המזרח־תיכוני.

בקרב האינטרנאציונאל הסוציאליסטי שורר רוגז על עיסוקו הרב של קרייסקי בסוגיות המזרח התיכון, שעלה לאינטרנאציונאל כספים רבים. קרייסקי נסע שלוש פעמים למזרח התיכון, אך עד עתה לא הגיע אפילו לידיו אחד לאינטרנאציונאל.

פגישה בלתי רשמית

ראש־הממשלה, יצחק רבין, והקאנצלר ברונו קרייסקי, לא החליפו מילים אמש, כאשר נאספו מנהיגי האינטרנציונל הסוציאליסטי לפגישה בלתי־רשמית. מר קרייסקי כבר ישב במקומו כאשר הגיע מר רבין לאולם, והם מצאו את עצמם בשני קצותיו. מאוחר יותר אמר מר קרייסקי, בתשובה לשאלה, אם יהיה מוכן להיפגש עם מר רבין, בעקבות הבילויים אשר יוחסו לראש־הממשלה בעתון „מעריב": „אין שום דבר יוצא דופן בעובדה, ששני אנשים נפגשים לשיחה קלה על כוס תה. האין זאת?"

המנהיג האוסטרי הוסיף, כי שיחה כזו יכולה להימשך רבע שעה או יותר, אך רמז באורח ברור כי הוא סבור, שהיוזמה צריכה לבוא מצד רבין, וכי הפגישה תהיה בעלת אופי בלתי־רשמי. ההערכה היא, שהפגישה תתקיים מחר, שבת.

(ראה גם עמוד 3)

בכשל נסיון

(סוף מעמוד 1)

בוטח עשוי להביא לנזקים לבעליו אף אם אינו נוסע, על פי החוק החדש לפיצוי נפגעי תאונות דרכים. אם רוכב אופניים, לדוגמה, פוגע במשאית חונה, אחראי בעל המשאית לפיצוי על הנזקים הנגרמים לרוכב האופניים.

עבירה על החוק

מנכ"ל משרד התחבורה, אהוד שילה, העמיד אתמול את מרצות המשאיות על התמורה הרבה שבהשבתת שירותי ההובלה, ועל הצורך בשירותי הובלה תקינים. כן העמידם על התמורה שבשימוש ברכב ללא כיסוי ביטוח חובה — שהוא עבירה על החוק.

נודע, כי משרד התחבורה דרש ממשרד האוצר להקציב 30 מיליון ל"י לצורך מימון הביטוח בענף המשאיות, אך משרד האוצר סירב.

בתגובה על השבתת המשאיות אמר אתמול שר התחבורה:

„אני מקווה, שגם ענף בעלי המשאיות לא ישבש את שירותיו וימשיך בעבודה סדירה, לאחר שהושג הסדר לגבי האוטובוסים והמוניות".

מר יעקבי אמר, שאינו מאושר מהסדר הביטוח שנקבע — „אך ניסינו להביא להמשך הפעולה הסדירה של התחבורה, גם אם הסדרי הביטוח אינם מוסכמים עם משרד התחבורה באורח מלא".

איגלברגר ואתרטון מועמדי קארטר כשגריר בישראל

מאת עודד זרמבביק
סופר „מעריב" בוושינגטון

הנשיא פורד לא ימנה שגריר אמריקני חדש לישראל. הוא יותיר זאת ליורשו ג'ימי קארטר — מסרו במקורות בוושינגטון אתמול. לדברי המקורות, אם יפנו אנשי קארטר להנרי קיסינג'ר, קרוב לוודאי, שימליץ על אחד או שניים — סגן תת־השר לעניני מינהל, לורנס איגלברגר, ועוזר השר לעניני המזרח התיכון אלפרד אתרטון.

לאתרטון, סיכוי טוב יותר, כיון שהוא מזוהה פחות עם קיסינג'ר. שניהם דיפלומטים מקצועיים. קארטר הבטיח במהלך מסע הבחירות להזיל מהנוהג של מינוי בעריבות פוליטיים לשגרירויות, וכי הוא ישתדל למנות דיפלומטים מקצועים לשגרירויות החשובות.

דובר של קארטר בפליינס אמר, כי לנשיא הנבחר אין תגובה בעניינים אלה, כל עוד מכהן הנשיא פורד בתפקידו. עם זאת הוסיף, כי מוקדם מדי לדבר על מינויים למשרת שגריר, כשמרב בתמנה של החוץ. אם המשרה בתל־אביב תתפנה, כשיכנס קארטר לכהונתו, יפעל לפי המלצות הצוות שלו.

בתום חודשיים של שיחות הסכימה בריה"מ לקבל את מלקולם טון כשגרירה של ארה"ב במוסקווה. אין דיפ לעיכוב מעין זה לומסיה של משלחת ריצא מישראל בקרוב למוסקווה. הוא יתחיל שם עוד לפני שיעזוב נשיא פורד את הבית הלבן.

בעת השבעתו של נשיא כפופים כל השגרירים, אם, יחליט קארטר של כהונתו, ימשיך שיהוו שגריר במוסקווה. אם לא הוא תקופת שליחותו הקצרה ביותר בהיסטוריה.

הסובייטים עיכבו הסכמתם למינוי טון, כיון שגישתו למוסקווה והקומוניזם ידועה בנוקשותה.

אולם, מקורות בוושינגטון הסתייגו מהגדרה זו של וטענו כי במעות יסודה, שה, אינו אלא „דיפלומט מדרגה הראשונה, בקי „וושינגטון פוסט" אתמול, כי הסובייטים לארה"ב לפני שבועות כי יסכימו לטון, אם גם סר יתמנה במינוי. אולם ני יוביים שינו הודיעו, כי יקבלוהו תנאי.

טון שירת כבר מעבר שגרירות במוסקווה. בשנות ה־50 כפקיד זוטר, יועץ פוליטי בין השנים ו־1965. לאחר שעזב את מוסקווה, כיהן כעוזר שר לעניני בריה"מ ומזרח אירופה ושימש שגריר ארצו בצ'כוסלובקיה לפני שהגיע לישראל, 1975.

כוחות סוריים בלבנון

(סוף מעמוד 1)

דה לעמדה הסורית, בטענה, כי הצעד הסורי אינו מהווה סכנה לישראל, משום שהסורים אינם מציידים בטילים ולבסוף שלהם אין הגנה אווירית. כן מסרו דיווחים אלה, כי הכוחות הסוריים שלחו רק יחידות סיור קטנות לגבול עצמו, וכי רק כ־50 חיילים סוריים נכנסו לצידון.

לאחר־מכן נמסר, כי כוחות סוריים, שרוכזו מאז הביכה סמוך לגבול העיראקי, הוחלו לפנות את איזור הגבול, בתגובה על צעד דומה של העיראקים.

אמצעי התקשורת באמריקה תיארו את עמדת הסורים בלבנון כצעדים יעילים להשכנת השלום, אשר אופרתית של ישראל — שהוכיחו עצמן עד עתה כריקות מתוכן — לא הבליגו לערעור.

פקידים רשמיים בארים אינם יודעים, אם ישיבת מועצת הבטחון, שתיערך ביום שני, „אשר אמורה להאריך את כהונת כוח האו"ם בגולן למשך שישה חדשים נוספים, תהיה ישיבה שיגרתית נוספת — או שתהפך להתנצחות מילולית חדשה. תהיה זו ישיבה שיגרתית, קצרה, רק אם סוריה לא תבקש להעמיק מן ההארכה יתרונות פוליטיים נוספים, ובעיקר אם לא תנסה לזכות בבצועות בנושא היחסים הבינערביים.

אם תחליט סוריה שלא להשתתף בפגישה — תיעדר גם ישראל, ואז תהיה אפשרות להצביע במהירות בעד ההארכה. אולם, עד אמש לא נודע מה הן כוונותיה של דמשק. פקיד אמים אמר, כי לדעתו יהיה הדבר תלוי במה שיתרחש באיזור הגבול במהלך סוף השבוע.

בריטניה מצטרפת

יד דיוויס, כתב „דיילי טלגראף" בבירות מוסר:

בריטניה עמדה אתמול להצטרף למאמצים הדיפלומאטיים של ארה"ב, למנוע מלבנון להפוך למוקד התלקחות מלחמה חדשה במזרח התיכון.

פיטר ווייקפילד, שגריר בריטניה בבירות, שב זה עתה משיחות בלונדון וכבר הוא מבקש להתקבל לראיון עם נשיא לבנון, אליאס סארכיס, על מנת לדון במעשב.

בבירות רווחו אתמול שמועות, כי סוריה הכניסה סוללות טילי קרקע אוויר מדגם סאם־6 לאזורי ההרים שממזרח לבירה הלבנונית. אולם, לא נתקבל לכך אישור לשמועות.

מקורות צבאיים מערביים מסרו בבירות, כי הסורים גם כללו במערכת ההגנה האווירית שלהם תותחי נ.מ. מקוטר 37 מ"מ.

הכנסת טילים?

יעקב ארז, סופר הצבאי של „מעריב" מוסר:

בישראל אין עדיין אימות לידיעות מלבנון, המדווחות על הכנסת טילי נ.מ. על ידי הסורים לשטחה של לבנון. עד עכשיו אין לכוחות הסוריים אמצעי נ.מ., לא מערכות של טילים וכן לא תותחים אנטי אוויריים.

אם יכניסו הסורים ללבנון טילי נ.מ. ותותחי נ.מ., תהווה פעולה זו שינוי בהתקפות הסורית, שמשמעותו — איום על ישראל. עד עתה נזהרו הסורים מלהכניס אמצעים אלה ללבנון, כדי להדגיש, שהפעולות הצבאיות הנעשות שם כושפות אושי של שיחזה — ומבלוטן להשיב את הסדר על כנו ומונעות אינגון להיות לחץ על ישראל. הכנסת אמצעי נ.מ. משנה את אופי הכוח הסורי ומבליטה את הקובדה, שהסורים מחזקים את היערכותם בלבנון נגד ישראל.

באפשרות הסורים להכניס כבירות רכה אמצעים לחזמה אמצי אווירית להזהיהה בלבנון. טילי ס.א. 6 הם טילים ניידים, המורכבים על מרכב זחלי ומשר התנועה והעבירות שלהם רב. כהוך זמן קצר אפשר להכניס טילים כאלה ליחידות הסוריות, וכן תותחי נ.מ., שאף הם מורכבים על מרכב זחלי.

„הסכם סורי־ישראלי"

י. פינקלסטון, סופר „מעריב" בלונדון מוסר:

לדברי ה„טיימס" הלונדוני נראה, כי ישראל וסוריה הגיעו להסכם עקיף בדבר כניסתן של יחידות סוריות של כוח השלום הבינערבי לדרום־לבנון.

מקורות מבין אנשי הכוח אמרו אתמול, כי חיילים סוריים ייכנסו בימים הקרובים לצור ולכפרי ההרים שממזרח, וכך ישימו קץ לקרבות הערבים בין אנשי השמאל לבין הנוצרים. כבר אתמול רוכזו כ־40 טנקים סוריים בדרכים הסמוכות לכפר ג'זין, כהכנה לכניסת הסורים לצור. אולם נמסר, כי אנשי כוח־השלום הבינערבי אינם מצפים לתגובה כלשהי מצד השלטונות הישראלים.

מקור מבין אנשי הכוח מסר, כי היחידה הסורית המוקמה על גבול שמאל לנהר הליטאני (כראה שהכוונה לנהר זהרני כ־38 ק"מ מצפון לצור), אולם הוא הוסיף, כי הצבא הסורי יתקדם עד שם „ללא פגיעה, על מנת להבין את כוחות השלום שלו.

דיפלומטים בבירות מסרו כי הישראלים לא יתנגדו לכניסה סורית לצור, בתנאי שאלה לא יעבירו נשק כבד לאיזור הגבול.

ממיאורים ארינארי, סופר „וושינגטון פוסט" בבירות, מוסר:

עתוני בירות דיווחו אתמול כי פטרולים ישראליים חדרו ללבנון ובדקו מכוניות בקרבת הגבול ליד כפר קילה, שבו יש שער המקשר בין שתי המדינות.

לפי תכנית הבטחון של סארכיס, ישלחו כוחות לצור, דרומית לנהר הליטאני, וכ־30 ק"מ מגבול ישראל.

שכנוע סורי

סופר ה„ניו־יורק טיימס" בדמשק מוסר בגליון יום א' הקרוב של העתון, כי סוריה מנסה לשכנע את המיליציה הנוצרית בלבנון לנטוש את האזורים הסמוכים לגבול ישראל, ובתמורה תערוב לכפריים הנוצרים שאנשי אש"ף לא יתנכלו להם.

צל אלונים
מאפשרת לכם
לגור מחוץ לעיר
ההזדמנות
הגדולה
שלכם!
בראשון־לציון
דירות יוקרה
במחירים ללא תקדים
בלי הנחה אך בעלות איכות גבוהה,
באזור שקט קרוב למרכז העיר.
הדירות בבניני יוקרה
ברח' הגדוד העברי פינת מרגולין
צל אלונים
סוקולוב 75, רמת־השרון, (03)470699 (א'—ה')

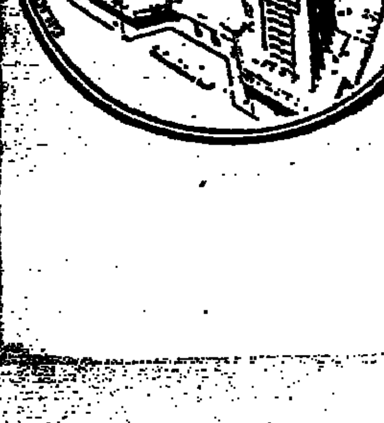

מעריב
העורך: שלום רוזנפלד
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס „מעריב" בע"מ
תל־אביב: מערכת, הנהלה, מודעות, דפוס: בית „מעריב", רח' קרליבך 2 (מיקוד: 61 200), ת.ד. 20010, טל. 287211. סניף ראשי לקבלת מודעות בתל־אביב: שדרות רוטשילד 33 (מיקוד: 65 123), טלפון 290994
ירושלים: המערכת: רחוב הלל 14 (מיקוד: 94 581), טל. 221451, הפצה ומודעות: רח' הלל 16, טל. 231769
חיפה: רח' הנביאים 29 (מיקוד: 33 104), טלפון 666468; 669020, הפצה ומודעות: רח' הנביאים 32, טל. 663254; 660051.

גזור ושלח

טופס השתתפות לחידון הסמלים המופיע בעמוד 43

רשום את מספר ההגדרה המתאימה ליד מספר הסמל המופיע בתלוש בהתאם לפתרונך. כל פתרון יש לשלוח במעטפה נפרדת.

אל: „מעריב" — חידון הסמלים
ת.ד. 20241, תל־אביב

חידון מס' 4 — 26.11.76

שם משפחה............ שם פרטי............
רחוב............ מספר............
עיר............ טלפון............

סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה	סמל מס'	מתאים להגדרה
1		13		25		37	
2		14		26		38	
3		15		27		39	
4		16		28		40	
5		17		29		41	
6		18		30		42	
7		19		31			
8		20		32			
9		21		33			
10		22		34			
11		23		35			
12		24		36			

שיא סנגאל מציע לרבין שישראל הפלשתינים ינהלו ביניהם דיאלוג

מאז לפני הפגישה. אולם כאשר יצאו מבנה נראו שניהם מרוצים.

מקור המשלחת הישראלית נמסר כי השיחה התנהלה באווירה לבבית וכנה.

על־פי אמר הנשיא סנגהור ל„מעריב" כי מצא עניין מיוחד בהערכת המצב של יצחק רבין על העמדה במזרח התיכון בכלל ובלבנון בפרט, וכי ההסברים היו „בהירים ומאירים כאחת".

כפי רבין נמסר כי שיחה זאת התרכזה בעיקר בהיבטים התיאורטיים, ואי אפשר לצפות ממנה לפתרונות מעשיים: „היו חילוקי דעות בקשר לבעיות באיזור וניתנו הסברים על מהות השלום".

הנשיא סנגהור התעניין בנושא הפלשתיני, והציג את עמדתו בנושאים של „הכדיגאי הרונגה". הוא הסביר כי הוא מצדד בהידברות פלשתינית־ישראלית.

• דרך בדרישות ישיר

בנקודה זו נמסר ממקורות סנגאליים כי אף אם הנשיא סנגהור לא הציע בשיחה הצעה קונקרטית ולא היוותה תכנית לפעולה או להליך באמצעותו — הוא הסביר את עמדתו על הדרכים והאמצעים להשגת שלום במזרח התיכון, ובעיקר בדבר הצורך לדיאלוג ישיר בין הישראלים והפלשתינים.

בפגישה המצומצמת נכחו שגריר ישראל בשוויץ (שהיה בעבר סמנכ"ל לענייני אפריקה במשרד החוץ), יצחק שמעוני, וכן שגריר סנגאל לשוויץ.

הדובר מזכיר את נסיונו של הנשיא סנגהור לפני כשנתיים, לארגן בבירת סנגאל — דאקר — פגישה יהודית־ערבית, בהשתתפות אישים מישראל ומנהיגי אש"ף. בשעתו הוא טען כי השיג את הסכמתו של יאסר ערפאת להתכנסות, והישראלים הם שהכשילוה. אלא שבשיחתו אתמול עם רבין גילה הנשיא סנגהור יותר הבנה לעמדה הישראלית הרשמית בעניין זה, ונראה כי לא חידש את הצעתו לפעול כמתווך בארגון פגישה מסוג זה בדרג גבוה.

• אמצעי בטחון קפדניים

בשיחת שוויץ נקבה אמצעי בטחון קפדניים לקראת פגישה זו.

את סביבת המלון איבחנו לא רק אנשי חרש ואנשי משטרה, אלא גם יחידת משטרה צבאית שוויצית בלבוש שלב מיוחד.

גם במלון „אינטרקונטיננטל" של מיטת המשלחה המוקצה לכנס, ההנהגה אמצעי בטחון קפדניים. יצחק רבין הוא, כמובן, ראש הממשלה הזוכה לשמירה המעולה ביותר.

• יום עמוס ביותר

יומו הראשון של רבין בז'נווה היה עמוס ביותר. מיד במאו הגיע בנמל התעופה: „ישראל כבר הוכיחה מוכן לספר את ההחלטות האנטי־ישראליות המתקבלות נגדה באו"ם".

אשר לאפשרות חידוש שיחות ז'נווה בהשתתפות פלשתינים, אמר רבין, שעמדת ישראל ידועה, והיא נכונה לנהל משא־ומתן עם מדינות ערב בגדר החלטות או"ם 242 ו־338.

ארוחת צהריים סעד ראש הממשלה בחברתו של ברון אדמונד דה־רוטשילד. כן נפגש עם מנהיגי הקהילה היהודית — בקבלת פנים שנערכה לכבוד הנהלת ה„בונדס" באירופה.

פגישתו של יצחק רבין עם הנשיא סנגהור היתה הפגישה הדיפלומטית הראשונה עם אחד ממנהיגי המפלגות המשתתפות באינטרנציונל הסוציאליסטי. אבל בערב השתתף רבין בפגישה לא־רשמית של מנהיגי הארגון, אשר הוזמנו אמבול — ערב פתיחת הוועידה בז'נווה.

• נאווה אריד נבחרה

חברת הוועדה המרכזית של ההסתדרות, נאוה אריד, החברה במשלחת מפלגת העבודה הישראלית, נבחרה כאן אתמול פה אחד לסגנית נשיאת ארגון הנשים הסוציאליסטי באינטרנציונל הסוציאליסטי. ארגון זה עורך אמש את כינוסו השנתי.

ראש־הממשלה, יצחק רבין, משיב על שאלות עתונאים שעה קלה לאחר שהגיע אתמול לז'נווה, כדי להשתתף בוועידת האינטרנציונל הסוציאליסטי. (צילום ראדיו של א.פ.)

דרום־תימן יירטה מטוס קרב איראני

בירורות נ.ב. של הדוברים הגיעו אתמול בבוקר מטוס קרב סילוני של איראן, שנכנס למרחב האווירי של דרום־תימן — נמסר בהודעה רשמית שפירסמה בעדן.

בהודעה נאמר, כי מטוס זה חצה את הגבול מכיוון עומאן השכנה. עוד נאמר, כי דרום־תימן הגישה תלונה לליגה הערבית, עדן התלוננה על „הפרות חוזרות ונשנות של התחום האווירי שלה מצד מטוסים של איראן הפועלים בשליחות של עומאן".

תחילה הכחישה עומאן את ההאשמה והודיעה, כי שום מטוס, לא עומאני ולא איראני, לא חדר אתמול לתחום האווירי של תימן. אך אמש הודיע דובר רשמי של עומאן, כי מטוס איראני נעדר אחרי שנפתחה עליו אש מעבר לגבול, בדרום תימן.

דובר רשמי טען, כי הטייס לא היה חמוש וכי זו טיסת אימונים.

חטיבה של צבא איראן המסתייעת במטוסי קרב עדיין חונה במחוז דופאר. הם סייעו לכוחות השולטן של עומאן לדכא התקוממות של חבלני גרילה, שמאליים בבעיה זה. (רויטר, י.פ.)

דיילי מייל: וילסון עשוי לקבל מינוי באוניב' בישראל

מאת י. פינקלשטיין, סופר „מעריב" בלונדון

לדברי העיתון „דיילי מייל", יש סימנים שלפיהם לא יהיה מחיר הארולד וילסון על מושבו בבית הנבחרים הבריטי והבחירות הכלליות הבאות. יתכן שיקבל מינוי באוניברסיטה בישראל.

סר הארולד היה מרצה באוניברסיטה אוקספורד לפני שנכנס לפוליטיקה ולפני שהפך למנהיג הלייבור וראש ממשלת בריטניה.

„דיילי מייל" מציין, כי לסר הארולד קשרים הדוקים ומבוססים ביותר עם ישראל, שאין לה תומך גדול ממנו בקרב הפרלמנטריים הבריטיים. עם ידידיו של סר הארולד נמנית גב' גולדה מאיר. לפני דיין הנשיא קציר (והעתון היה יכול להוסיף בביטחון את יגאל אלון). וילסון ייפגש עם יצחק רבין, ידיד נוסף, בז'נווה, בוועידת האינטרנציונל הסוציאליסטי.

לדברי העתון, סר הארולד לא היה מעוניין בפולט להיות חבר בבית הלורדים. הזדמנות להרצות על פוליטיקה ויחסים בינלאומיים במקום כגון האוניברסיטה העברית, במשך שנה חדשים או שנה היא אידיאלית בשבילו.

„אם יבוא סר הארולד לישראל, יהיו הכל כה ברצים שיבעבוד על ראשיתם" — אמר אתמול שר לשעבר במפלגת הלייבור בתל־אביב.

מזכיר מפלגת העבודה, מאיר זרמי, אמר, לדברי העתון: „זה יהיה כמובן אם יבוא לכאן, אבל איננו יודעים על כך דבר".

משה דיין, הנמצא באנטוורפן לצורך הרצאות, אמר אתמול: „הרעיון מפתיע אותי, אך הוא כבוד כי כל אחד יכול למצוא לו בית בישראל, יהודים, לא־יהודים ואפילו ערבים. אהיה מאושר אם ייבוא סר הארולד עצמו".

בנו של וילסון, ג'איילס, עבד בקיבוץ חודשים אחדים וגם למד עברית.

הארולד וילסון

במכתב אל גב' גולדה מאיר

ניקסון: אישרתי הרכבת האווירית בניגוד לעצות אנשי־צבא

מאת שמואל שגב

נשיא ארה"ב לשעבר, ריצ'רד ניקסון, קבע בעקיפין עובדה לטובה של החתן, ד"ר הנרי קיסינג'ר, בדיונו עם שר ההגנה לשעבר, ג'יימס שלזינג'ר, בעניין העיכובים שנגרמו בהפעלת הרכבת האווירית לישראל, בעיצומה של מלחמת יום הכיפורים.

במכתב אל ראש הממשלה לשעבר, גב' גולדה מאיר, כותב הנשיא ניקסון, כי בדיעבד הוא מרוצה מכך שהחליט להפעיל רכבת אווירית ולספק לישראל ציוד צבאי נרחב במלחמה, ולא שעה לעצותיהם של אנשי הצבא בעניין זה. זו הפעם הראשונה שמופיעה עדות כזו של „בעל הדבר" בעניין הרכבת האווירית, כשם שזו הפעם הראשונה שישנה עדות מוסמכת לכך שהיו אנשי צבא בפנטאגון שהמליצו לפני הנשיא ניקסון לא לספק לישראל ציוד צבאי נרחב.

מכתבו של ניקסון לגב' מאיר נועד להודות לה על שאירחה את בתו, גב' ג'ולי אייזנהאואר, שבאה לכתוב דיוקן של גב' מאיר כחלק מספר דיוקנאות שהיא מתכוונת לפרסם בקרוב. כן מודה ניקסון לגב' מאיר על הדברים המחמיאים שכתבה עליו בספרה „חיי". לבסוף מזמין ניקסון להתארח בחווילתו בקאליפורניה בעת שתבקר בעתיד בארה"ב והוא מבטיח לה כי היא תתגורר „באותו חדר, אפילו באותה מיטה שבה לן מזכיר המפלגה הקומוניסטית הסובייטית, לאוניד ברז'נייב".

משקיפים בישראל אמרו אמש, כאשר נודע תוכן המכתב של ניקסון לגב' מאיר, כי עתה יש לצפות שהנשיא לשעבר ירחיב את היריעה בעניין נסיבות לידתה של הרכבת האווירית, בספר שהוא כותב, העומד להתפרסם בקיץ הבא.

סוריה ועיראק מפנות צבאן מן הגבול המשותף ביניהן

משקיפים מעריכים, כי הסורים יחזקו עתה את מערכם ברמת הגולן

מאת עודד גרנות, כתב „מעריב" לענייני ערבים

סוריה ועיראק החלו אתמול לפנות את כוחותיהן שהיו מוצבים לאורך הגבול המשותף בין שתי המדינות. משקיפים בישראל מעריכים, כי עתה יהיה זה אפשרי לסורים להעביר את הכוחות שנתפנו אל מערכם ברמת הגולן, שנחלש עקב שיגור כוחות בהיקף גדול של כשלוש דיביזיות ללבנון.

במקביל נודע, כי חלק מן הכוח העיראקי של חיילים ומתנדבים, שהגיע ללבנון לפני חודשים אחדים כדי לתגבר את מערך המחבלים והשמאל, החל לעזוב את לבנון דרך הגבול בצידון.

לדעת משקיפים, צעד פינוי הכוחות מן הגבול המשותף בין סוריה ועיראק להביא להרפיה במתיחות בין שתי המדינות. אתמול נפגשו סגן נשיא עיראק צדאם חוסיין ומזכיר מפלגת הבעת' העיראקית בלבנון, ד"ר ראפעי.

על פי מקורות, החזיקו הסורים באזור הגבול עם עיראק כוחות בסדר גודל של דיוויזיה.

אתמול נמסר, כי בשעות הבוקר החלו העיראקים להוציא את היחידות שלהם מאזור הגבול ובשעה אחר הצהריים החלו גם הסורים, לאחר שיחות שהתנהלו ביניהם בבגדאד.

נראה, כי גם לסגן נשיא מצרים, חוסני מובארק, ששב אתמול לקאהיר מביקור בבגדאד, היה חלק בתיווך בין סוריה ועיראק. קודם לשהותו בבגדאד שהה מובארק בדמשק ואתמול אמר עם שובו לקאהיר, כי סוריה ומצרים יתאמו ביניהן את האסטראטגיה הצבאית נגד ישראל, כדי להתכונן לאפשרות של פרוץ מלחמה חדשה — אם ייכשלו המאמצים להגיע להסדר מדיני. מובארק הבהיר, עם זאת, את הצורך בחידוש דיוני ז'נווה בנוכחות הפלשתינים ומסר, כי אסד, נשיא סוריה, וצדאם חוסיין, סגן נשיא עיראק, יבקרו במצרים בקרוב. אחד יעשה זאת כבר בחודש הבא.

אש הליגה היהודית הורשע — תקרית הירית בוואשינגטון

מאת עידו דיסנצ'יק, סופר „מעריב" בוואשינגטון

ד"ר ויליאם פרל, ראש הליגה היהודית להגנה של וואשינגטון, נמצא שלשום אשם בקשירה לקשר ב„ירי" שנורו כלפי דירותיהם של שני דיפלומטים סובייטיים בוואשינגטון.

„מפקידין צפוי"

ד"ר פרל סיפר, כי צפה למסקנה כזו לאחר שהשופט הורה לחבר המושבעים שלא לקחת בחשבון את טענת ההגנה, כי טמנו לו פח. נתן לוין ניסה לשכנע את חבר המושבעים, כי פרל היה קורבן לפרובוקציה, שהוכנה על ידי ראובן לבטוב. אולם השופט סירב להתייחס לטענה זו.

פרל שוחרר בערבות של 20,000 דולר. לא נקבע מועד להשמעת גזר־הדין.

מחיר שיקום לבנון נאמד ב־3—4 מיליארדי דולר, בתוך שלוש שנים

נים, נאמד ב־650 מיליון דולרים.

אזורי לבנון, שכספם והפצי הצרך שלהם נשדדו בכספות הבנקים, אבדו יותר מ־250 מיליוני דולרים.

בביירות נהרגו כמעט כליל מרכז המסחר ואיזור המלונות.

בראה שמטבב לפנות את שרידי הבניינים ההרוסים ולבנותם מחדש. איש אינו יודע כמה כאות מיליוני דולרים השקעות אבדות קבורים תחת אלפי ההריסות.

„בכל הערים הגדולות נמחה גם ביירות ללא תכנון", אמר מוניר. „העיר נבנתה בצפיפות יתר, התנועה חנקה אותה, נפגעה ביזהום אוויר והמחסור בשטחים ירוקים".

יצילוהי בקצת כשרון אפשר לשקמה ולהפכה לעיר טובה הרבה יותר משהיתה".

עד לפני שתבו הקרבות הגיש כורנר תוכנית שיקום לשלטונות העיר ולנשיא לבנון החדש, אליאס סארקיס.

„התוכנית שורטטה כספר שנים לפני המלחמה, בעת שהיה ברור לכל כי יש לעשות בשטח כדי להשלים סדר באזור המסחרי", אמר.

התוכנית האב חייבה להרוס איזור המשתרע על פני ששה קילומטרים מרובעים — איזור השווקים המלונות וזהו בערך האיזור שבביירות הרוסים ונסדקים בעקבות המלחמה.

לפי התוכנית יישמרו הכמויות העצומות של העפר וההריסות לים ויעניקו לעיר כששה קילומטרים מרובעים קרקע. חלק גדול מן האיזור המפונה ייהפך לגן ציבורי. כתוצאה יוכפל השטח של קרקע הבניין לששה אלפים מבניינים. האדמה שתוקם לייבוש הים תימכר בהתאם לתוכנית פיתוח על רצועות קרקע סמוכות ידי בניני דירות.

„לכאורה המחיר יקר מאוד", אמר מוניר, „אך רבים מאתנו משוכנעים, כי אפשר לבצע את כל התוכנית כמעט בזכות עליית ערכי הקרקעות להגרות הבניה במקום תשלום בכוחמנים".

בין אם יקבלו שלטונות לבנון תוכנית זו ובין אם יבצעו דרכים אחרות לשיקום העיר, כמעט בטוח מוניר: „אני סבור כי בריבית התוכנית תבוצע שם בתוך שנתיים עד שלוש שנים".

הרמטכ"ל סייר בצפון בלוויית קצינים בכירים

הלבנונים הבודדים שהגיעו למעבר דובב ב„גדר הטובה" עשו דרכם על גבי טרקטורים וחמורים מחמת הבוץ

מאת מנחם רהט

הרמטכ"ל, רב־אלוף מרדכי גור, סייר אתמול בגבול הצפון בלוויית קצינים בכירים, אצל חיילי היחידות שהוצבו לגבול הצפון.

הרמטכ"ל, יחד עם אלוף פיקוד הצפון רפאל איתן ואלוף אחרון ומפקדי הגזרות, ביקר אצל חיילי יחידות השריון והאוויר. הוא התרשם לאורך הקו השבוע, ושוחח עם החיילים והמפקדים.

הפגישה לא ערכה ביקור רישמי בישובים האזוריים שלאורך הקו, אף שנפגשו גם עם אוחים מקרב תושבי הישובים הסמוכים.

יחסי השכנות, שנקלטו בדרכה, בבוקר הביקור אמר הרמטכ"ל כי התושבים בגבול עשוקים בן האמון שרוחשים תושבי הספר לצה"ל.

• „הגדר הטובה" — בבוץ

אתמול פעלו מעבר „הגדר הטובה" כרגיל. כל הפועלים הלבנוניים המועסקים בישראל הגיעו לעבודתם, אך לעומת זאת, ביקרו רק לבנונים מעטים במרפאות צה"ל ב„גדר הטובה". במיוחד בלט הדבר במעבר דובב, בו ביקרו לבנונים ספורים בלבד. הלבנונים הסבירו כי רבים לא הגיעו למעבר, בשל קשיי התחבורה. מהכפרים הנמצאים באיזור למעבר דובב. לדברי הם, הבוץ הדרכים המוליכות מן הכפרים הנמצאים למעבר דובב, לעיצה של בוץ בשל הגשמים העזים.

מוכות הבוץ כסרבים נהגי המוניות להסיע את התושבים הנזקקים למעבר דובב, ולפיכך, מגיעים רבים כהם — חולים, מחמורים, טרקטורים ואחרים — על ביקורים במקום.

בקיץ האחרון הוכנה כוונה כי נצייך יסלול דרכי אספלט למעבר דובב לכפרים הגוזרים באיזור, כדי לאפשר לכפריים להגיע למעבר גם בימות החורף הגשמים. אולם ברגע האחרון בוטלה כוונה זו, מסיבות שמשלים מבאר אף כהוכן.

דירות קלדרין

לוח מציאות

ראשון לציון

רח' רש"י	3 חדרים	150.000 ל"י
רח' בלפור	3½ חדרים	190.000 ל"י
רח' רוטשילד	4 חדרים	195.000 ל"י
גני ראשון	4 חדרים	210.000 ל"י

רחובות

רח' מנשה קפרא	3 חדרים	148.000 ל"י
רח' בנימין	4 חדרים	235.000 ל"י
באזור רחובות	קוטג'	300.000 ל"י

וכרגיל תוכלו למצא בכל סניפי קלדרין מבחר דירות מ„זוגות צעירים" ועד למפוארות ביותר.
גם אם אינכם מתכננים לקנות בואו לקלדרין ותהנו מיחס מקצועי אישי ומסור.

דירות קלדרין
ראשון לציון: רח' רוטשילד 38
רחובות: רח' בית הפועלים 6
אשדוד: רח' רוגוזין 4
כפר סבא: רח' ויצמן 50

צל אלונים מאפשרת לכם לגור מחוץ לעיר

ההזדמנות הגדולה שלכם! בראשון־לציון דירות יוקרה במחירים ללא תחרות

בלי הנחה אך בעלות איכות מעולה באזור שקט קרוב למרכז העיר הדירות בבנייני יוקרה

ברח' הגדוד העברי פינת מוהליבר

צל אלונים

סוקולוב 23, רמת־השרון

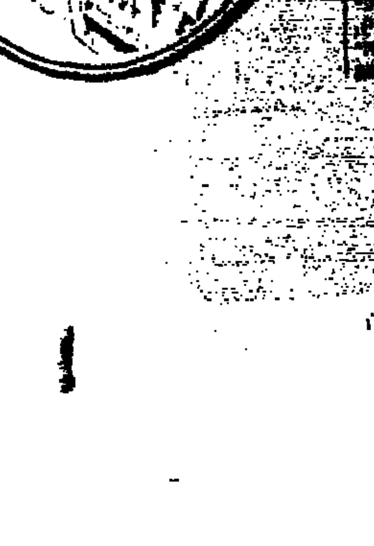

ואתרטון מוע... שגריר בישר...

...יים בלבנון

صورة عن الأصل

هكذا من الأصل

נציגי ועד העובדים:

„ב„מספנות ישראל" מבזבזים הון בהעסקת פועלים זרים"

מאת ראובן בן־צבי

העמנו לנקודה, שאיכפת לנו שהדברים יגיעו לידיעת הממשלה והגורמים השונים, במשק שב„מספנות ישראל" אפשר היה להגדיל את התפוקה בעשרות אחוזים, אילמלא הכוונה של ההנהלה בהעסקת פועלים זרים, שגורם דמורליזציה לאורך כל הקו. כך אמרו אתמול במסיבת עתונאים בחיפה חברי ועד עובדי מספנות ישראל, אריה רוזנבלט, יצחק גולברג ומשה בן שמשון.

הם אמרו כי ההנהלה משלמת לפועל כ־18 אלף ל"י לחודש בקירוב — אף־על־פי שיש בעלי מקצוע בבחינה שאפשר לקלוט אותם, אך אין הם מוכנים לעבוד במספנות ישראל בגלל השכר הנמוך ומשום שההנהלה מחפשת עבודה זולה. לעומת זאת משולמים סכומי עתק לזרים, שאין עליהם פיקוח, אין יד המכוונת אותם ואין שפה משותפת עמם, ורובם אינם בעלי מקצוע מעולים, ורמתם מתחת לממוצע הישראלי המקובל.

„עובדים אלה" — אמרו חברי הועד — „נודדים באירופה ממקום עבודה אחד לשני, לא הצליחו לקבל קביעות בשום מספנה ומזמן כבר לא ראו את אנגליה. פועלי המפעל, הרואים כל זאת ויודעים את הפרטים, פשוט מאבדים את החשק לעבוד, ונכנסים בדמורליזציה".

הם הזהירו את הנהלת מספנות ישראל — שאיימה בסגירת המפעל אם העובדים ינקטו סנקציות —, לא „לנפנף במפתחות", משום שהפועלים לא יתנו לממש איום זה.

היום מתחיל משא ומתן להסכם עבודה חדש. נציגי הועד אמרו כי הם ידרשו תיקוני עיוותים שונים, 30 אחוז תוספת שכר על היותם תעשיה כבדה, והשוואת התנאים הסוציאליים לעובדים החודשיים.

הם אמרו כי ממוצע השכר במספנה לשעת עבודה הוא 14 ל"י ברוטו; והממוצע החודשי, הכולל תנאים סוציאליים, כ־4892 ל"י ברוטו בחודש.

פרופ' חיים דורון לקראת המשך המו"מ:

„היום יתבררו הסיכויים להסדר עם הרופאים"

הרופאים מקימים חברה לשירותי רפואה

מאת מנחם שמואל

המשא־והמתן בין הרופאים והמעסיקים — שהתנהל אתמול אחר־הצהריים בלשכתו של פרופסור חיים דורון, יושב־ראש הנהלת מרכז קופת־חולים — הסתיים בלי תוצאות. הפערים בעמדות שני הצדדים נשארו בעינם.

בתום הפגישה הוחלט לשוב ולהיפגש היום בשעה 11 לפני־הצהריים.

„יתכן כי היום אחר־הצהריים יתברר לנו סופית אם יש סיכוי להסדר אם לאו", אמר אמש פרופסור חיים דורון.

ד"ר רם ישי, יושב־ראש ההסתדרות הרפואית, היה קצת פחות אופטימי: „יותר מאשר חוסר ההתקדמות בדיונים, מפריעה לי אווירת האכזבות שבה נוהלים המעסיקים את המשא־ומתן. אנו מוכנים לשבת „עד הסוף", ומאוד לא נוחה לי ההרגשה שהצדדים יושבים בנחת עם הפסקות, כאילו שום דבר לא בוער".

במקביל להמשא־ומתן, נקטו אתמול הרופאים צעד נוסף לקראת הקמת „החברה להספקת שירותי רפואה"...

שיחות עם המעסיקים יסתיימו בלי תוצאה.

עשרות רופאים — חברי הועד המרכזי של ההסתדרות הרפואית בישראל ונציגים של בתי־חולים בארץ — התאספו אתמול אחר־הצהריים במשרדי ההסתדרות הרפואית בבניין הדר דפנה בתל־אביב. הם חתמו כחברי „חבר הנאמנים" על מסמכי ההקמה של החברה החדשה.

את המסמכים החתומים יגישו פרקליטי ההסתדרות הרפואית ורשם החברות, כדי לרשום את החברה החדשה, לפני סוף החודש.

קבוצת המתפטרים ב„אלקו" נשארה ללון ליד המפעל

מאת מנחם שמואל

שמונה עשר הפועלים המתפטרים בבית החרושת „אלקו" ברמת־גן, שההנהלה סירבה להחזירם לעבודה לפי פסק־דין של בית־הדין לעבודה, שקבע כי דין ההתפטרות הקיבוצית כדין סנקציה — השביתו אתמול אחר הצהריים שוב את העבודה במפעל למשך שעות אחדות. הם ניתקו את זרם החשמל והכבו את השער הראשי בשרשרות ברזל.

ההנהלה הזעיקה את המשטרה, ששיכנעה את הפועלים לפתוח את השער ולחדש את זרם החשמל. למקום הגיע גם מזכיר פועלי רמת־גן־גבעתיים, אורי צמית, שביקש מהפועלים לנהוג במתינות כיוון שמועצת הפועלים פועלת להחזרתם לעבודה.

הפועלים חוששים, כי ההנהלה תנסה למנוע את כניסתם לשטח בית החרושת, נשארו ללון במפעל והודיעו, כי הם לא יעזבו את המקום עד שיוחזרו לעבודה. עם הפועלים המתפטרים נשארו ללון רבים מחבריהם — לאות סולידריות.

שמונה עשר המתפטרים החליטו לנקוט אתמול צעד חמור, לאחר שהתברר להם, שהמשא ומתן בין נציגי מועצת הפועלים ובין נציגי הנהלת המפעל, נכנס למבוי סתום. כן הגיעו אליהם ידיעות, כדבריהם, שההנהלה מתכוננת לערער על פסק הדין של בית הדין לעבודה לפני בית המשפט העליון, ולבקש ממנו צו, שימנע את כניסתם למפעל.

מר גרשון ולקינד, המנהל הכללי של מפעלי „אלקו", הזעיק אתמול אחר הצהרים את המשטרה והתלונן, כי פועלים במפעל בדרך ז'בוטינסקי ברמת־גן אינם מניחים לו לצאת. מנכ"ל „אלקו" שוחרר כעבור שעה ארוכה, לאחר מאמצי שיכנוע של מפקד משטרת מרחב דן, ניצב משנה שלמה חרון.

סופר „מעריב" מציין, כי בכל אותו זמן היה השער האחורי של המפעל פתוח...

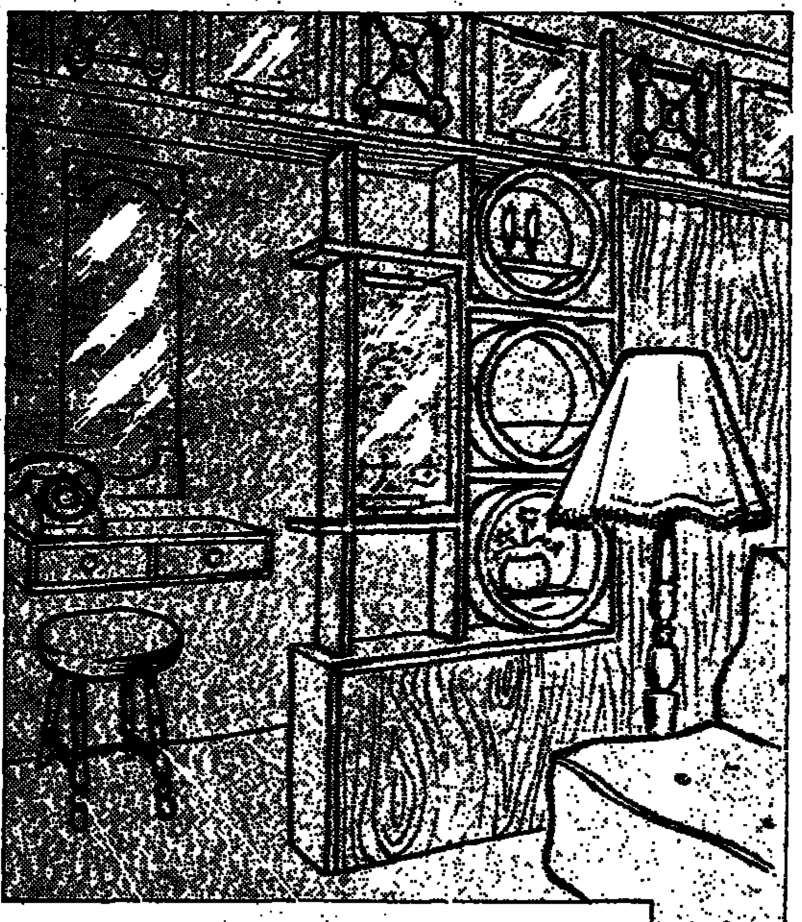

מחיצות עץ דקורטיביות

- מחיצות עץ בתכנון מקורי, מותאמות לטעמו של הלקוח.
- מנורות מקוריות בשילוב עץ ופיברגלס, מקנות חמימות לדירה, אהילים וסדור חשמל לבדים.
- מזנונים ובארים לפי שרטוט, כולל שלוב מערכות סטראו.
- סדורי הול מערכות מגוונות הכוללות: מראות, מלתחות וקולבים לתלית בגדים, מדפי־טלפון.
- דלתות וחלונות נוי בתוך הדירה.

יהודה נוימן נוימן

מחיצות - מנורות - סידורי הול ביחיד ותצוגה:

ת"א, דה' עמק־יזרעאל 19 (הפניה מרח' הרצל 80) טל. 822624.

פתוח ברציפות: מ־8.00 בבוקר עד 6.30 בערב.

ביום ד' עד 4.00 אחה"צ, ביום ו' עד 12.30

חוג בן־גוריון מתנגד ל„מדיניות התבוסתנית"

מאת יוסף צוריאל

הנהלת החוג הציוני על־שם דוד בן־גוריון במסגרת העבודה מאיימת לקרוא לפרוש מהמפלגה, אם זו מפלגה לא תפעל בהקדם לניקוש מדיניות ממלכתית אקטיביסטית.

בהודעה שפירסמה אמש הנהלת החוג בירושלים, נאמר כי היא רואה ב„עבודה" את האחראית העיקרית לכל המתרחש במדינה בתחום הכלכלי, המבכתי והבטחוני.

הנהלת החוג דורשת ממפלגת העבודה לפרק את המערך עם מפ"ם, לתמוך בשינוי שיטת הבחירות, להרחיב את ההתיישבות היהודית ביהודה ושומרון, ולהקים ממשלת אחדות לאומית.

אם „עבודה" לא תעשה כן, מאיימים חברי ההנהלה לקרוא לאוהדים לפרוש מ„עבודה" ולהצטרף לכל כוח שיגבש מדיניות ממלכתית שתהלום את צרכי השעה — ותות „המדיניות התבוסתנית המנחה היום את הממשלה".

ח"כ ש. תמיר קרא להנהיג משטר נשיאותי

מאת חיים שטנגר

בהרצאתו לפני סטודנטים באוניברסיטת „בר־אילן" בתכנית „בצהרי יום ה'", הציג חבר־הכנסת שמואל תמיר את עמדת „המרכז החופשי" וקרא להנהיג בארץ משטר נשיאותי. הוא פירט את הצעותיו להקמת אלטרנטיבה שתביא להחלפת השלטון בבחירות.

ח"כ ש. תמיר התקיף חריפות את ראשי „הליכוד", והשווה את מפלגת העבודה ל„ליכוד". השותף — לדעתו — למעשים פסולים שגרמו את הידרדרות החברה הישראלית.

הוא הביא את „הצעת שרון" — הקוראת להנהיג בארץ משטר נשיאותי כקיים באמריקה. תמיר קרא לאקדמאים ולצעירים בישראל, להצטרף למרכז ליברלי חדש, שיהיה מורכב מתנועת „שלומציון", התנועה לדמוקרטיה (של ידין), ר"צ, „שינוי", הפלגה הליברלית ב„ליכוד", וחבר־כנסת בנימין הלוי.

ח"כ תמיר אישר כי חל שינוי ביחסו של „המרכז החופשי" בשאלת השטחים המוחזקים. סוף כי תנועה פוליטית דינמית חייבת לשנות את השקפותיה לפי השינויים המדיניים בארץ ובעולם.

משלחת בכירה ממוסקווה תבוא לועידת רק"ח

מאת מ. שמרוני

משלחת בכירה בת שלושה חברים מבריה"מ תשתתף בועידה ה־18 של רק"ח שתפתח ב־15 בדצמבר בחיפה.

חברי המשלחת יהיו — לפי הודעה שהגיעה אתמול ממוסקווה לתל־אביב — חבר הועד המרכזי של המפלגה הקומוניסטית הסובייטית ומזכיר שני של המפלגה הבילורוסית אלכסנדר ניקי־פורוביץ אקסיונוב; סגן מנהל המחלקה הבינלאומית של המפלגה, קארן ברטונביץ ברטנביץ; חבר המחלקה הבינלאומית ניקולאי בוריסוביץ קלפנו. האחרון שימש במשך ארבע שנים נספח לתרבות בשגרירות הסובייטית בתל־אביב לפני הפסקת הקשרים הדיפלומטיים עם ישראל והשתתף גם בועידת רק"ח הקודמת ביולי 1972.

מאיטליה יבוא לועידה חבר הועד הפועל של המפלגה הקומוניסטית האיטלקית פ. קוחרקולי.

עובדי הכפיים בחדרה דורשים תוספת 10 אחוז

עובדי עיריית חדרה הפסיקו אתמול את העבודה והתכנסו לאסיפה, בה השמיעו דרישה לתוספת שכר של 10 אחוזים לעובדי הכפיים בעיריה, כמו שקיבלו חבריהם בעיריות שכנות.

ראש העירייה, דב ברזילי, אמר לעובדים, כי התובעות שלהם אינה על דעת מועצת פועלי חדרה ובניגוד לעמדת מרכז הסתדרות הפקידים, שהוא הגוף היחיד המוסמך להכריז על הפסקת עבודה של עובדי רשויות מקומיות. ראש העיריה אמר, כי בגלל הפסקת העבודה לא הוגשה ארוחה חמה ל־3000 תלמיד, במסגרת מפעל הזנה בבתי־הספר. הוא הוסיף, כי הוא מוכן לפעול לעובדים במאבק ארצי, לשיפור תנאי השכר, אך לא ע"י הפסקת עבודה לא מאושרת.

מזכירות מועצת פועלי חדרה התכנסה אתמול בערב לדון בענין דרישות העובדים, הוחלט להקים ועדה, אשר תבדוק את תנאי העבודה של עובדי עירית גבעתיים. רק לאחר שיחדשו את העבודה, תחזור מועצת הפועלים לדון בבעיה. (ע)

נודלמן: לסיעה המורחבת אין סמכות להוציא אותי מ„לעם"

מאת אברהם תירוש

חבר הנהלת תנועת „לעם" שבליכוד, ד"ר יולי נודלמן, שהסיעה המורחבת של מפלגתו החליטה, כי עקב הודעתו שהוא שוקל פרישה והצטרפות לתנועתו של אריאל שרון, היא רואה אותו כמי שפרש מהמפלגה — אמר אמש, כי הסיעה המורחבת אינה המוסד המוסמך לקבל החלטות כאלה.

הוא הוסיף, כי נבחר למרכז תנועת „לעם" ולהנהלתה, ורק הוא, או המוסדות הללו, יכולים להוציא מסקנות לגביו. „הצורה בה נבחנים לדבר אתי, באמצעות מכתב שהועבר לעתונות, אך לא הגיע אלי עד היום, מלמדת שבליכוד, בדיוק כמו במערך, אין דמוקרטיה פנימית" — אמר.

הליכוד יבחר בקרוב מועמד לראשות הממשלה

ח"כ ארליך (ליברלים): המועמד הוא ח"כ מנחם בגין

* „המאפיין את הרשימות ידין, שרון ותמיר — האוטוקרטיה של העומדים בראשן * אינני מאמין שרבות מהרשימות המופיעות עתה, יגיעו לבחירות"

מאת אברהם תירוש

יו"ר הנהלת הליכוד, ח"כ שמחה ארליך, הודיע אתמול בישיבת הנהלת המפלגה הליברלית, כי הנהלת הליכוד וסיעתו בכנסת יתכנסו בחודש הבא כדי לבחור רשמית במועמד הליכוד לראשות הממשלה — והמועמד הוא ח"כ מנחם בגין.

אולם ארליך הוסיף, כי הוא ממליץ לפני הליכוד, שאת הבחירה יעשה לא הנהלת הליכוד וסיעתו בכנסת, אלא מרכזי שלוש המפלגות, המרכיבות את הליכוד.

בדיון עלה בנושא הקמת התנועות החדשות על־ידי פרופסור יגאל ידין והאלוף (מיל.) אריאל שרון. ח"כ ארליך אמר: „המאפיין את רשימות ידין, שרון ותמיר, הוא האוטוקראטיה של העומדים בראשן והציבור חש בכך. אינני מאמין שרבות מהרשימות המופיעות עתה, יגיעו לבחירות. הן יתקטנו ביניהן ויפלו בדרך. בכנסים לשדה אנשים חסרי נסיון. הם טירונים ופחות מזה".

הוא הוסיף, כי לדעתו לא יוקדמו הבחירות הכלליות, וכל מי שמנסה להעריך עתה את תוצאותיהן עושה מעשה אווילי.

לדעת ח"כ ארליך, יש מצב... הליכוד במערכת הבחירות הבאה בקשת — הם יקראו לציבור באזור הגושים הגדולים, ברסיסי מפלגות... כי אם מנחם בגין לראש ממשלה, הוא למלא תפקיד זה...

בעניין אחר תבעו הליכוד משר השיכון אברהם עופר, „לשנות יעודן של דירות, שנועדו לעולים... ועומדות ריקות זמן... ולהפשירן לאיכלוס שכירות למשפחות מצוקה, דיור ולזוגות צעירים".

הנהלת „מבטחים" הגדילה מענק הביטוח ההדדי

מאת ראובן בן־צבי

הנהלת „מבטחים" החליטה לאחרונה על גידול משמעותי במענק הביטוח ההדדי המשולם במקרה של מוות או נכות, בנוסף לגימלה החודשית — במסגרת מאמציה לשיפור תנאי הביטוח הפנסיוני.

אשה ושלושה ילדים יקבלו מעתה מענק חד־פעמי בגובה של 56 אלף לירות — על־כך מסר מנכ"ל „מבטחים", צבי פיכמן, במועצת הסתדרות הפקידים בחיפה.

הוא מסר עוד, כי הנהלת „מבטחים" החליטה לקבל גם הפרשות לפנסיה מפרמיות והגיעה להסדר בנידון עם כמה מפעלים יצרניים. החלטה זו באה כדי לא לפגוע, עד כמה שאפשר, בהכנסתו של פועל הייצור (המורכבת משכר יסוד ופרמיות) הפורש לגימלאות.

צבי פיכמן מסר עוד על מבצע הסברה מקיף של „מבטחים" למעבר מפנסיית־יסוד לפנסיה־מקיפה, וקבל על התאחדות התעשיינים, שלא מכירות הסכם עם ההסתדרות, שנחתם לפני כשלושה־ורבעי שנה, בדבר המעבר לפנסיה מקיפה.

מר פיכמן גילה, כי אם „מבטחים", בשיתוף פעולה מועצות פועלים ואגודות מקצועיות, עובדים בשעות... בכל רחבי הארץ להסביר לועדי עובדים חשיבותה של הפנסיה המקיפה. נציגי הסתדרות הפקידים בחיפה, יהודה קרן וח"כ... תבעו להפסיק את התחרות הקיימת בין רשות הפנסיה... ההסתדרותיות ורכישת... עבודה חדשים ולהביא... לאיחודן של שבע הקרנות... קרן אחת.

נבדקת אפשרות להסיר החסיון ממשפט הרס"ן שהורד לטוראי

נידון לשנתיים על הריגת אחמד דחדול משכם

מאת עקיבא לבב

בית המשפט העליון פנה אתמול לפרקליט הצבאי הראשי, בהצעה לבדוק אפשרות של הסרת החסיון ממשפטו ופסק דינו של הרס"ן, שנידון לפני כחודש לשנתיים מאסר בפועל והורדה לדרגת טוראי, בעוון הריגת אחמד דחדול משכם, בעת המהומות האחרונות בגדה.

הדיון נערך בעקבות עתירתה של עריך פלציה... בשם בנו של ההרוג, להסיר את החסיון, כדי שמשפחתו תדע כיצד נהרג. לדבריה „יש מישהו שמעוניין, שהאמת לא תצא לאור, והראיה — בורג קטן הועמד לדין וקיבל עונש אפסי".

בין השופטים לבין סגן בכיר לפרקליט הצבאי, עו"ד רבאי סר יאריק, התפתח דין ודברים, כשאיש הצלב האדום רושם מלה במלה...

השופט משה עציוני: „מדובר כאן במקרה בלתי רגיל. האם לא היה ראוי שבתו ואשתו של ההרוג ישבו בדיון?"

עו"ד יאריק: „זה היה דיון סודי".

השופט בן ציון שרשבסקי: „לכן העותרת מבקשת שתחקרו מה קרה".

עו"ד יאריק: „אין כאן בה לחקור. הכל מופיע בפסק־הדין. המשטרה הצבאית סיימה את חקירתה".

השופט עציוני: „כאן קרה מה שקרה, לא בשדה הקרב, אלא לאור היום בתוך מכונית נוסעת".

השופט יצחק כהן: „אולי אתם מוכנים לפנות לפרקליט הצבאי הראשי, שיראה את פסק־הדין למשפחה?"

עו"ד יאריק פנה לנציגי מימשל הצבאי, שהיו באולם ולאחר התייעצות קצרה הודיע, כי אפשרות כזו תיבדק. לאור הצהרתו זו הסכימה העותרת לגנוז להחזרת הדיון בעתירה והשופטים נתנו לבדיקה ארכה של 60 יום לתשובה.

איש הצלב האדום, ... קוסירניק הסביר לסופר ... כי הוא היועץ המשפטי של הצלב האדום המקיים... נדונו אתמול „ענייננו אינו לדבריו", צייד לנגר ... לצלב האדום על כל... שלה הנוגע להתקיים... נבצאים פה כי אלה ... הקשורים בבטחון ולכן ... בעניינים אוהבי", הסביר קוסירניק.

כספך שווה יותר ברהיטי מוני

* סלונים
* מזנונים
* פינות אוכל

שכמותם תראה בבן־יהודה ואבן־גבירול.

אך אצלנו תרכוש אותם בזול יותר! ובאיכות גבוהה יותר!

מבצע הנחות עד 50% על המלאי הקיים

מערכת לסלון מ־3.000 ל"י ומעלה

קנייה ישר מהמקור

לנוחיות הלקוחות, מכירה מיוחדת במוצ"ש בשעות 22.00-18.00

המכירה בסיטונות וליחידים.

מוני רהיטים בסיטונות

רהיטי סלון, חדרי שינה, פינות אוכל, רהיטי ילדים ונוער מתוצרת הארץ וחוץ.

ת"א, רח' שארית ישראל 25, טל. 854577 (על־יד בלומפילד, מול שער 9)

חור באוזן ?

השיטה הסטרילית, המהירה המקורית והבטוחה ביותר היא שיטת Steri-Quik

הקפידי לדרוש את האריזה המקורית מתוצרת Roman Research Inc.

העגילים עשויים ממתכת בלתי מחלידה מצופה בזהב 24 קארט.

roman research inc.

מחיר מיוחד לכבוד חג החנוכה —.75 ל"י.

להשיג בחנויות המובחרות: ... ירושלים ... תל אביב ... חיפה ... באר שבע ... לוד

משה ויגאל גינדי

בונים בראשון לציון

משרד מכירות: בניני מ.י.ג

הרצל 46 טל. 990518

משרדנו פתוח במוצאי־שבת

משעה 6.30 בערב עד 10.00

מבחר של כ־400 דירות

מעריב לספורטאים

...שון תקבע את ציון ...ריש של המובילה

סודר בלאוטית

איסטריה ישר ברמת־גן

...דירות פאר ...3 חדרים ...מרכז רמת־גן

מעריב לספורטאים

במשחק האחרון בשלב המוקדם: סינודינה – מכבי 76-60

הפסד שלא שינה דבר

ועתה תתמודד מכבי ת"א בשלב הגמר של הגביע האירופי לאלופות עם ריאל מדריד, צ.ס.ק.א. מוסקווה, זברויובקה ברנו, מובילג'ירג'י ומאס פילס ✶ שיבוץ המשחקים ייעשה כבר ביום ראשון הקרוב במינכן

שירות „מעריב לספורטאים" מבולוניה

כדורסלני מכבי תל־אביב עלו אמש לשלב הגמר של גביע אירופה לאלופות, כש... הכדורסל האירופי, עם הפסד. הראשון שלהם העונה, אחרי ... באולמה של „סינודינה" בבולוניה, לעיני 1000 ... נאלצו המכביים להיכנע 76—60, אחרי שבהפסקה הובילה האלופה האיטלקית 43—36.

אבל ההפסד — כפי שהיה ברור עוד לפני שהחל המשחק — לא שינה דבר מבחינה כמותית: מכבי רכשה את הכרטיס להתמודדויות עם „ריאל" מאדריד, צ.ס.ק.א. מוסקווה, זברויובקה ברנו, מאס פילס כאלין ומובילג'ירג'י וארזה ואילו אליפות איטליה נשארה בבית, עם בצחון הזיקרה שלה.

ל„סינודינה" היה המשחק הזה חשוב רק כדי להוכיח לקהלה כי בביתה איננה מדרגה להיכנע — לא לאולימפיאקוס, לא לדינאמו בוקרשט וגם לא למכבי שמחוצה איתה בתל־אביב בהפרש של 29 נקודות (110—81).

הישראלים את רצונם כבודונה קצב המשחק — והוא בנשה שקול. שמונה דקות לפני ה הפסקה עוד היה למכבי יתרון 22—24 ו־26—22, אבל קליאריס הישוה ובולוניה עלתה ליתרון של שבע נקודות בסיום המחצית הראשונה.

נראה כי חלק זה של המשחק הצטיין, מבחינת מכבי ת"א, בחוסר ריכוז, בשורק בוב גריפין כמתדל ונלחם. מתליפו — אחרי שיצא עם ארבע עבירות — ארואסטי וברודי, „לא נכנסו לבעליו". היו במשחק של מכבי תל־אביב הרבה מאד החטאות, ריבאונדים ללא נלקחו והססנות.

כשהתחדש המשחק — חזרה התמונה על עצמה: מכבי שיחקה טוב מאד כחמש דקות, היתה מרוכזת יותר ואכנם הפער להובתה ירד עד 46—49. אבל כאן, לא הצליחה להתמיד והאיטלקים שכבר החלו חוששים מאד (62—63!) הצליחו לפתע לברוח ליתרון בספיק כדי שלא יישבט מיידיהם.

● בוב גריפין: לא נכנסו לבעליו

ואת — עלה בידה. ולמרות שהתוצאה המשחק לא שינתה למכבי דבר — היה זה הפסד לא נעים. אם לזכור ש„סינודינה" הופיעה במשחק זה ללא שחקנה ה־אמריקני טורי דריסקול וה־בין־לאומי לואיג'י סראפיני, הפצועים.

חסרונו של לו סילבר ב־הרכב מכבי ת"א היה בולט.

קלעו למכבי ת"א: בקסיים 17 (8 במחצית הראשונה), פרי 14, ברקוביץ 12, גריפין 8, מנקין 4, ברודי 3, ארו־אסטי 2.

לסינודינה: ברטולוטי 26, וילאלטה 18, אנטונלי 14, קאליאריס 6, כרטיני 5, פר־רומי 5, ואלנטי 2.

במשחק שנערך אמש בבוק־רשט, גברה דינאמו על אולימפיאקוס פיראוס 94—71.

שאר התוצאות. במשחקי אמש בגביע האלופות האירופי לגברים בכדורסל:

● בשטוקהולם: צ.ס.ק.א. מוסקווה — אלוויק שטוקהולם 100—82 (38—47).

● בויגה: מאס פילס מאלין — אוֹ.ב.ס.צ. וינה 69—68 (26—42).

● בהלסינקי: זבלייווזבקה הלסינקי — וילנה. קרקוב 81—80.

● בספרד: ספרטק זב־רויובקה ברנו — אקדמיק סו־פיה 101—76.

● יכולת גרועה

בעוד ש„סינודינה" עשתה רושם לכל אורך הדרך כי בכוונתה לנצח בבית ויהי מה — היתה מכבי הססנית כדי, משחקה היה חסר ברק, במחצית השניה גילתה אלופת ישראל יכולת גרועה, אחרי חמש דקות טובות, ובסך הכל קלעה בפרק זמן זה 24 נקודות בל־בד!

מכבי פתחה את המשחק היטב ורכשה יתרון 18—6. כאן הצליחו האיטלקים לכפות על

גביע אירופה

טבלת בית 5

1.	מכבי ת"א	472—542	11
2.	סינודינה	496—482	9
3.	דינאמו	507—509	8
4.	אולימפיאקוס	449—567	8

● צמוד: אספו יוד (צרפת) — קינה (הולנד) 121—100.

✶ בגביע אירופה למחזיקות גביע בכדורסל. גביע: סלאביה פראג — אנטבורג (בל־גיה) 95—49; פורסט קאנטו — גטבורג (שוודיה) 107—85; בשיקטאש איסטנבול — סטנדרד (בלגיה) 84—66 (אה הרוסים עלו בזכות סל־יתרון אחד); ווילורבאן — א.ב.צ. (אוסטריה) 96—74; באדאלונה — בורנמוט (סקוטלנד) 126—64; רדניצקי בלגרד — גד־נסק (פולין) 117—86.

✶ בגביע קוראץ': אלזה בולוניה — פאניוניוס 98—58; איבריס. רומא — איריס סלו־ניק 118—68.

ראשי המחלקות של מכבי והפועל יוצאים למינכן

נציגי קבוצת מכבי והפועל תל־אביב, שייר שט־עון כוהוי (מכבי) ועמירם שפיראי (הפועל) שהיו יוצאים היום למינכן, שם יתקיימו ביום א' השיבוץ הקבוצות בגביע האלופות (מכבי) ובגביע קוראץ' (הפועל ת"א והפועל רמת־גן).

שתי הקבוצות התל־אביביות יחזרו היום ל־ארץ — הפועל ת"א מפאריס ומכבי ת"א מבו־לוניה ודרך ציריך — כדי כוחני הפועל נבחר כבר על מגעים ראשונים שי נעשו לקראת השתתפות הקבוצה בשלב רבע ה־גמר, שמשחקיו יחלו ב־13 בינואר. כדורסלני מכבי יחלו השבוע בבית הגבה של גביע האלופות כבר ב־9 בדצמבר.

נכה צה"ל, קטוע רגל, סיים שלישי בתחרות קליעה

בתחרות ברובה אויר, הרגיל אולימפי, שנערכה ב„בית ה־לוחם" במסגרת חצי הגמר לאליפות ישראל, ניצח יובל קידר מהפועל בני־ברק עם 358 נקודות (מתוך 400 אפ־שריות), לפני יעקב לייבוביץ (בני־ברק) שצבר 350 נק'. במקום השלישי סיים שלקה מני (בני־ברק) ונסים פילד־סוף מבית הלוחם, שצבר 347 נק' כ"א. פילוסוף הוא נכה צה"ל, קטוע רגל, שהשתתף בתחרות העמידה ולא נזקק לתמיכה.

קליעה

● הליגה הלאומית (לאחר 9 מחזורים)

1.	מכבי ת"א	20—8	16
2.	הפועל ת"א	14—9	12
3.	מכבי יפו	11—7	12
4.	בית"ר ת"א	14—10	10
—	הכח־מכבי ר"ג	12—8	10
6.	בית"ר ירושלים	9—7	10
7.	הפועל צפ	9—10	10
8.	מכבי חיפה	14—13	9
9.	הפועל יהוד	5—5	9
10.	מכבי נתניה	16—12	8
—	הפועל חיפה	8—10	8
12.	שמשון ת"א	8—9	7
13.	הפועל ירושלים	6—10	7
14.	הפועל ב"ש	9—14	7
15.	הפועל כ"ס	11—17	7
16.	מכבי פ"ת	5—16	2

שמשון תקבע את ציון שליש של המובילה

מאת כתב „מעריב לספורטאים"

השבת תגיע הליגה הלאומית בכדורגל לשליש דרכה (10 מחזורים), כאשר המסגרת ... ממנה (בפער של 4 נקודות), ההתחרות עדיין מעורפלת (פרט למכבי פתח־תקוה) ... הכעניינת ביותר היא כמובן, כי תהיה הקבוצה שתוביל הפסד ראשון למכבי ...

... הסתמר על אתגר ..., קבוצה שמשון הלי־... אין ספק שמכבי ת"א ... טובה יותר, אבל נסל ... בתואר ה„בלתי מנו־צחת" ... עליה יותר ויותר. ... שהוא הגורם לירידה ... באיכות משחקה. ... מצוייד תגבשי הלו־... מסובבים, כמו ... דמוני ויואל מסוואר, ... היתה מסגלת לאזן ב־... פיגור של שני שע־... תצטרך מהר המובילה ... שבע עיניים, כדי שלא ...

מיסגה עד ל־6 נקודות, וכל זאת ביזון שתי הקבוצות להן 12 נקודות — הפועל ת"א ומכבי יפו — יוצאות למש־חקי חוץ קשים ביותר.

הפועל ת"א תתמודד בבירת הנגב, כאשר הפועל באר־שבע נמצאת בסימן של הת־אוששות, כפי שהוכיח הנגבן בהופעתה האחרונה מול מכבי ת"א. עבור הפועל ת"א הש־כבתן רצינית, ביחוד למחצית ... ה־... הסיכויים? נצחון ל־הפועל באר־שבע.

מכבי יפו תעלה לבירה, שם תיפגש עם הקבוצה המאוכזבת של הפועל ירושלים. שנוחלה שלושה הפסדים רצופים. הר־כב חסר של הירושלמים יפגע מאד בהפגנה את מלוא כוחם, אך אם להתחשב בגורם הבי־תיות, לא נוטה לתוצאת תי־קו.

משחק שהוא „דרבי" מבחי־נה מסויימת, יערך בקרית־חיים, בין הפועל חיפה ל־הפועל צפ — שתי קבוצות שביניהן קיים קשר (הרסיס־ר"ו) של העברות שחקנים, ב־שבשתות צד־מועדים. כהפיו־תרים ב„בצגר" הפועל חיפה. למרות שחיפה רחוקה מהעמדה הממוצע, נראה שסיכוייה ל־...

... הש"ב נצחון על צבא, עדיפים.

הפועל כפר־סבא וארח את בית"ר ירושלים, השווזון ש־השב בסיבוב שעבר (1—1) עשוי לאזור גם הפעם. מכבי נתניה מסוגלת בהחלט להשיב נצחון ביתי על הפועל יהוד, ולשפר מעט את מצבה בטבלה המצב־רוחה.

במשחק המוקדם ב„בלומ־פילד" ייפגשו שתי קבוצות ה־סטמכות זו לזו בטבלה, בית"ר תל־אביב. והכח־מכבי ר"ג. ואם לשפוט עליהם יכולתן ב־שבת האחרונה, עשויה בית"ר ליטול את צמד הנקודות ב־משחק שקול זה.

המתחתנה בטבלה, מכבי פ"ת, שוב תנסה להשיג נצחון שני — בביתה, על מכבי חי־פה — ואולי מהיה זו לא התזכבות אחורה, להתחיל ב־ידה סיכוי תיאורטי להשאר בלאומית.

הבדה צפויה הפסד ראשון ב„מכחש" ברמת־גן

משחק המרכזי בליגה הארצית ... (מחזור 9), ... אנגבר גדול לפני כבוד ... הצבורת של הפועל רמת־... להגדיל הפער ראשון ... ביתה, הפועל חדרה, ש־... דחוזית הבלתי מנו־...

... "כוי רמת־גן אינם מבו־... בזכות גורם הביתיות ... אליפות הגדולה להישאר ב־... צת הצבורה. היקו יספק את ...

... משחק מצוין נוסף יתמר־... במסגרת התקוה, שתי יור־... מן הליגה הלאומית — ... בית"ר יהודה ומכבי רמת־עמידר. ... לבני־יהודה.

... נבית המובילה, מכבי שע־... מזעמת לנצחון ביתי ... הפועל נתניה ואילו הפועל ... תצטרך להתאמץ כדי לנ־... באשדוד. במשחקים אח־... ראשל"צ — חולון; בי־... נתניה — מכבי חדרה.

● הליגה הארצית (לאחר 8 מחזורים)

הפועל חדרה	12—7	12
מכבי שעריים	10—6	11
הפועל פ"ת	16—6	10
בני־יהודה ת"א	9—6	10
הפועל ר"ג	5—2	10
הפועל חולון	8—7	10
מכבי ר. עמידר	7—6	9
הפועל נתניה	15—12	7
הפועל ראשל"צ	5—8	7
הפועל אשדוד	4—10	5
בית"ר נתניה	1—9	3
מכבי חדרה	8—21	2

הפתעה ב„דרבי" התל־אביבי לנשים:

הפועל – מכבי 50 - 48

מאת גילי גורביץ

הפתעה גדולה נפלה אמש בליגה הלאומית לנשים בכדורסל, כאשר קבוצת הפועל ת"א, עם חמש שחקניות בלבד, ניצחה את האלופה, מכבי ת"א, בתוצאה 50—48 לאחר 25—23 במחצית הנתוילה לה. הפסד שני העונה.

ה„דרבי" שנערך במגרש הפועל, לא נשא מלכתחילה אופי „אטרקטיבי" בשל הלי־שת קבוצת הפועל ת"א, אשר עד תחילת הליגה היה קיומה מוטל בספק. היא נמצאת ב־מקום השביעי בליגה, ומלבד החמישיה הראשונה שלה, שחקניות הספסל הן בלתי בנוסות לחלוטין. אולם ל־„דרבי" חוקים משלו, המצי־אות היתה אחרת. קבוצת ה־פועל, שפתחה עם החמישיה שכללה את אורנה אורלי, מניקה דמבינסקי, אלדורה אבי־גל, ליאת טוכבר ויליאורה ארבוב, „בגרתי" היטב את הסל מבנות מכבי ת"א שהמשיכו, כצפוי, את שרשרת הפס־דיהן בגביע אירופה בבל־גראד. יחד עם זאת גילו בנות הפועל משחק התקפה כהיר, וכך הצליחו לגבור על המכביות.

קלעו להפועל: אורנה 29, ארבוך 10, אביגל 6, דמבינ־סקי 4, טוכבר 1. למכבי: רייזמן 16, ליטבק 14, בלס 8, גיל 6, חסטו 4.

שפטו: המון ובניס.

יותר המשחקים: אליצור פ"ת — הפועל מעגן־מיכאל 77—65 (38—26), מכבי דרום/רמת־יזן — הפועל גבעתיים 45—34 (25—14); הפועל שזותים הפתיעה אף היא כאשר ניצחה, לראשונה ה־עונה, את הפועל ירושלים, בבגרשה של האחרונה, 68—63 (32—30).

נצחון למכבי ב„דרבי" החיפני

ב„דרבי חיפני שנערך אמש את „היכל הספורט" החדש ב־רוממה, גברה קבוצת מכבי חיפה מהליגה הלאומית על הפועל חיפה מהליגה הארצית 75—60.

הסיבוב הראשון בגביע הנשים

מאת איתן שהורי

במשחקי הסיבוב הראשון בגביע הנשים לנשים ב־כדורגל, הושגו התוצאות ה־באות: נעמן — אפיקים 3—0; הגושן — חופיה 3—0; שמרה — גליל עליון 3—1; כרמיה — ברקאי 3—0; ה־פועל בתיים — הפועל ראשל"צ 3—0; אליצור ת"א — הפועל בני־שמעון 3—0; אליצור יבנה — אליצור ת"א ב' 5—1; מכבי ת"א — ה־פועל חצור 5—0.

במשחקי שמינית הגמר ש־יערכו ב־15 בדצמבר יתמו־דדו: אילון — נעמן; ה־עמק — הרי אפרים; שמרת — מרחביה; פרדס חנה — פ"ת; בתיים — אליצור ת"א; הפועל בתים א' — רמת־אביב; כפר־סבא — באר־שבע; מכבי ת"א — אליצור יבנה.

אוסטריה – ישראל ברמת־גן ב־15.12

יוון דחתה הופעת כדורגלניה לחודש ינואר; בלגיה ביטלה

נבחרת הכדורגל של אוסטריה תופיע במשחק בין־ארצי נגד נבחרת ישראל ב־15 בדצמבר. המשחק עם נבחרת יוון שנועד להיערך ב־8 בדצמבר נדחה ויתקיים, כנראה ב־26 בינואר.

האוסטרים יבואו לישראל לאחר משחקם עם נבחרת מאל־טה ב־5 בדצמבר, במסגרת המשחקים המוקדמים בגביע העולמי. נבחרת יוון ביטלה את בואה לשחק ב־8 בדצמבר, בגימוק שחקני הנבחרה עסוקים במועד זה ב־משחקי גביעי אירופה השו־נים.

נבחרת בלגיה, שעמדה ל־הופיע בחודש ינואר, ביטלה אתמול את בואה בנימוק כי ב־26 בינואר היא משחקת נגד איטליה על כן אין ב־אפשרותה להופיע בישראל. לסיכום קיומים אלה —

נראה שזה לוח המשחקים הבין־לאומי של נבחרת ישראל כולכמן:

● 15 בדצמבר — נגד אוסטריה;

● 29 בדצמבר — האו־לימפית של המעבר גרמניה;

● 12 בינואר — נגד ה־קבוצה הגרמנית „באיירן מי־נכן" (אין אישור סופי ל־משחק זה);

● 26 בינואר — משחק נבחרת יוון.

בחודש פברואר תצא ה־נבחרת למשחק אחד בתאי־לנד (9 בפברואר) ולשניים באוסטרליה (13, 16).

מעופפי „אליצור" ת"א הסירו האיום ויופיעו

מאת אילן שהורי

מרכז אליצור, וקבוצת אליצור תל־אביב בכדורסל, ישרשרו על המלמת הועדת הליגה שפסקה בשבוע שעבר הפסד מכבי למל־אביבים, על שלא הגיעו אולם מתאים לעריכת המשחק נגד הפועל עין־המפרץ, לאחר שאנשי אליצור באורנת־יצחק מנעו את קיום המשחק כאולמם.

מרכז אליצור, בראשות ה־מו"ל זאב ברוורמן, קיים אמש דיון עם שחקני קבוצת הכדורסל של אליצור תל־אביב, בעקבות הודעתם שלא יופיעו למשחקם מחר נגד אליצור באורנת־יצחק, עד ש־מרכז אליצור לא יקיים ביהור בנושא.

בעיתות הנהוד ברוורמן כי הוא רואה בחומרה רבה את התנהגות אנשי באורנת־יצחק, כמו כן החלט שמרכז אליצור יתן את כל הסיוע הדרוש לפעוד אנשי אליצור על ה־הפסד המכבי שנגרם להם. נראה כי לאחר בירור זה, נטיל שהקני אליצור תל־אביב את איומם ויופיעו כתור למשחק הליגה.

דייב מאקאי הודח מ„דרבי"

דייב מאקאי, מנהל „דרבי" — הודח אתמול בתפקידו. הנהלת המועדון שזכה כ־1975 באליפות אנגליה בכדו־רגל, הודיעה על העניין הזה, כיון ש„דרבי" לא הצליחה עד כה להשתחרר מן התחתית בטבלת הליגה. היא נמצאת כיום במקום ה־19 ועד כה, אחרי 13 משחקים, רכשה שני נצחונות בלבד.

כאז תחילת העונה נראתה שלא בכושר, הוף נוכחותם של הבינלאומיים קולין טוד, רוי מקפרלנד וצ'ארלי ג'ורג'.

יחד עם מאקאי הודח מתפ־קידו גם עוזרו, דס אנדרסון. מאמן־הכושר קולין מרפי, נת־מנה כאתראי־זמני על הקבוצה.

מאקאי, לשעבר שחקנה ה־בינלאומי של נבחרת סקוט־לנד ו„קפטן" קבוצת „טוטנ־האם" בימי הפאר שלה בשנות ה־60, קיבל לידיו את ניהולה של „דרבי" ב־1973, בעקבות

ההצבורה כלוהה בסצרה של בראיין קלאף, ב־1975 הצעידה לכתר אליפות אנגליה ובעבור שנה — היא היתה במקום הרביעי והגיעה לחצי הגמר בגביע.

אולם העונה היתה „דרבי" אכזבה גדולה לבן הפתיחה ד־גם „צפה" בשלב הראשון ב־גביע אופ"א, כשהפסידה פס־טייב ל„א.א.ק" היוונית.

✶ ... ללקיה, מוביל ההתאחדות לספורט, יוצא מחרתיים ללונדון, להשתתף בקונגרס ההתאחדות ... של בריטניה בליגה אירופה.

אנגליה

אלי פוקס חזר לאמן בבאר־שבע

מאת ד. אריה

אלי פוקס, חזר אתמול ל־אמן את כדורגלני האליפה, הפועל באר־שבע. בטקס קצר שנערך באצטדיון המקומי, ההודר כאמן הרצר, חיים סגה, את שרביט האימון לאלי פוקס ולאחר שיחה קצרה קיים הכדורגלנים אה האימון לקראת המפגש הביתי הקרוב עם הפועל ת"א, בשבת.

בניגוד להודעה קודמת, הס־כים מר אהרון פרחי ליטול על עצמו את הפקיד יו"ר ההנהלה, במקומו של כב' ... של שהתפטר.

סכנת חיסול מאיימת על מחלקת הכדורסל במכבי ר"ג

500 כרטיסי שחקן נשלחו לראש העיריה

מחלקת הכדורסל באגודת מכבי רמת־גן, עש־תה אמש צעד של יאוש: כל כרטיסי השחקן של האגודה, כ־500 במספר, נשלחו אמש אל ביתו של ראש עיריית רמת־גן, ד"ר ישראל פלד, כמחאה על חוסר טיפול בענייני הכספים של המחלקה.

גזבר האגודה, מר איתן גבריאלי, אישר אמש שכרטיסי השחקן — ביניהם כרטיסי קבוצות הבוגרים, נוער וילדים — אכנם נשלחו לד"ר פלד. לדבריו, מאיימת על האגודה הרמת־גנית הוותיקה (30 שנה) סכנת פירוק, מכתבים ובהם הודעה כתאיבה, נשלחו לאיגוד הכדורסל ולמרכז מכבי.

„בוועד נאמני מכבי רמת־גן הובטח לנו סיוע כספי. אך עד לרגע זה (אמש, סמוך לחצות) לא נתקבלה כל תגובה. בלית־ברירה ניאלץ שלא להופיע כבר למשחק הקרוב בליגה הלאומית, נגד מכבי חיפה, בחיפה" הוסיף הגזבר.

לבקשת מרכז מכבי, ניאותה אמש קבוצת הנוער של האגודה להופיע במסגרת הליגה העילית, ב„דרבי" הרמת־גני עם הפועל.

יצחיין שרבים כראשי המחלקה באגודה, בהם יו"ר האגודה גדליהו וכסר, הגישו התפטרותם.

לאן השבת בספורט?

כדורגל

ליגה לאומית

באר־שבע — הפועל ת"א
בית"ר ת"א — הכח (12)
הפועל י־ם — מכבי־יפו
הפועל חיפה — צבו
מכבי פ"ת — מכבי חיפה
מכבי נתניה — יהוד
כפר־סבא — בית"ר י־ם
שמשון ת"א — מכבי ת"א
(הכדור הראשון לספתתיים בשבת, 12, 2)

ליגה ארצית

שעריים — הפועל נתניה
בית"ר נתניה — מכבי חדרה
רמת־גן — הפועל חדרה
בני־יהודה — רמת־עמידר
אשדוד — הפועל פ"ת
ראשון־לציון — חולון

ליגה א' צפון

קרית־שמונה — אפיקים
נצרת־עלית — טבע
רמנה — כוכבת־יהודה
מוליאל — מכבי הרצליה
הפועל הרצליה — טבריה
סירת הכרמל — בני נצרת
הל הגון — בית שאן

ליגה א' דרום

אשקלון — אור־יהודה
(הפועל פ"ת, 10.30, ללא קהל)
מסיקה — מכבי יבנה
(רמה־שרון, 11)
בית"ר רבלה — ברנבורג
(ראשון־לציון, 10.30)
ב"ש — דימונה
בית־שמש — בית"ר אבדוד
נס־ציונה — הפועל רבלה
ראש־העין — באר־יעקב

ליגה ב' צפון א'

בית"ר ק. שמונה — מכבי חצור
ק־ית־אתא — גליל כרום
בית"ר טבריה — הפועל כבריה
אחי נצרת — נהריה־אתן
בית"ר כבריה — מכבי באבליך
קריית־ים — הפועל חצור
מכבי טבריה — בני עכו

ליגה ב' צפון ב'

בנימינה — גבע הכרמל
כפר קרע — טייבה
בקה־אל־רביה — בית"ר דב
הצפיר חיפה — כפר מולם
מכבי זכרון — ג.א. נמה
בית אליצור — עצמה

ליגה ב' דרום א'

רמת־השרון — בית"ר יפו
בית"ר ג. יהודה — מכבי יהוד
כפרוריים — כפר קאסם
גבעתיים — קרית אונו
עליה כפ"ס — בית"ר ב"ים
בית"ר ר"ג — בית"ר הודיה
בית"ר הרצליה — כפר ס"ט

ליגה ב' דרום ב'

לוד — מכבי רבלה
בית"ר ב"ש — מכבי אשקלון
הפועל קרית גת — גדרה
אילת — ק. מלאכי
בית"ר אשקלה — שיכון עבודה
בירוחם — מכבי קרית גת
אופקים — מכבי רחובות

שייט

שיוט אתרי אילת לסירות בכ־בים הלהבי בעוזאת, 470, 420, סימביופות וחדגת יהיה בשבת ב־9 בבוקר בתל־אביב.

אופניים

בירוץ אופניים נגד השעה יה־חיל כחר ב־9 בבוקר בצומת מד־רון.

קליעה

בנימוזי פרדס־חנה, רעננה וחו־לון יתיו בשבת ב־9 בבוקר תחרו־יות חצי גמר אליפות ישראל בק־ליעה לרובה חופשי 60+3 ואקדח חופשי.

כדורעף

לאומית

אליצור ת"א — בארות יצחק (8)
קרית אתא — הפועלי (6)
אילות — עין הכורך (7)
רמת־אביב — הגושן (7.30, ליל שבת)
בית זרע — מכבי ת"א (7)
חצור — עין שמר (6)
(המשחקים במוצ"ש)

טניס־שולחן

ליגה לאומית

הפועל פ"ה — פרדס חנה (8)
חולון — מכבי קרית (7)
נהריה — מכבי צפון (8)
ראשל"צ — אליצור ת"א
ב"ש — (8)
מכבי הגליל — מכבי רחובות (8)
(המשחקים בליל־שבת)

השילוב של 8 עתונים ב„לוח 8 - לוח מעריב"

מבטיח לכל מודעה המתפרסמת בו לא רק תפוצה העולה לאין־ערוך על כל תפוצה אחרת, אלא גם מיגוון יחיד במינו של קוראים ומתעניינים: ישראלים ותיקים, בני הארץ ועולים חדשים, עצמאים ושכירים, יצרנים וסוחרים, בעלי מקצועות חופשיים, פקידים ופועלים, תושבי הערים הגדולות, עיירות הפיתוח ושאר היישובים — כולם־כולם נהיים קוראיך הנאמנים בשעה שאתה מפרסם ב„לוח 8 — לוח מעריב".

לוח 8 לוח מעריב

ראה עמודים: 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55 ועמוד 7.

אל צעירים רציניים!

אנו ממשיכים להרחיב את חוג

הצעידים/ות העירוניים בעין־זיוון

יולאי 21—26

בוגרי צבא

פנו במכתב אישי אל אורי קיבוץ עין־זיוון ד.נ. רמת־הגולן

משה ויגאל גינדי

בונים בראשון לציון

כ־400 דירות ברחבי העיר

המשרד מכירות: בניני מ.י.ג הרצל 46 טל. 990518

ישורון. פתוח רצוף עד השעה 9.00 בערב. (ביום שלישי עד 2.00)

... נאוי את א. חורי בע"מ

מציעים למכירה

דירות פאר בנות 3 חדרים במרכז רמת־גן

רחוב קריניצי 13

כניסה תוך 3 חודשים

לוקסוס מלא..

דבר פרטים נא לפנות למשרד, רח' הרצל 5, רמת־גן, כל יום מ־16.00 עד 19.00 פרט יום ג', טלפון 725973.

ליכוד יבחר בקרוב ... לראשות הממ...

... „מבטחים" ... ענק הביטוח ההד...

... אפשרות להסיר ... פט הרס"ן שהורד ל... לשנתיים על הריגת ...

... ספק שווה ... דהיטי ... אמן

✶ סלונים
✶ מזנונים
✶ פינות אוכל

שכמותם תראה בבני־יהודה ואבן־גבירול

אך אצלנו תרכוש אותם בזול יותר! באיכות גבוהה יותר!

... הנחות עד 50% על המלאי ...

... לסלון מ־3.000 ל"י ...

... ישר מהמקור

... מכירה מיוחדת ... בשעות 18.00—22.00

מכירה בסיטונות וליחידים

... דהיטים בסיטונות

... סלון, חדרי שינה, פינות אוכל, רהיטי ילדים ונוער, ... תוצרת הארץ וחוץ.

هكذا من الأصل

כסף וכלכלה ✣ כסף וכלכלה ✣ כסף וכלכלה ✣ כסף וכלכלה

שערי מטבע חוץ

אנו מביאים כאן את שערי מטבע החוץ העבירות, כפי שנקבעו על ידי בנק־ישראל לתאריך 25.11.76.

לגבי עיסקות בסכומים קטנים יחסית (בדרך כלל עד 1,000 ל"י) ינהגו הבנקים היום לפי השערים המצויינים בטבלה. אולם בבנקים של עיסקות בסכומים יותר גדולים, תירשם ההעברה לפי השערים החדשים להיום, המתפרסמים רק ביום שני הבא.

המטבע	היחידה	שער קניה (ל"י)	שער מכירה (ל"י)
דולרים ארה"ב	1	8.7018	8.7279
לירות שטרלינג	1	14.3191	14.3907
מרקים גרמניים	1	3.6137	3.6335
פרנקים צרפתיים	1	1.7386	1.7483
פלורינים הולנדיים	1	3.4638	3.4811
פרנקים שוויציים	1	3.5503	3.5681
כתרים שוודיים	1	2.0704	2.0808
כתרים נורבגיים	1	1.6636	1.6719
כתרים דניים	1	1.4767	1.4841
מרקים פיניים	1	2.2742	2.2855
דולרים קנדיים	1	8.7343	8.7789
דולרים אוסטרליים	1	10.7273	10.7808
רנד דרום אפריקה	1	9.9970	10.0470
פרנקים בלגיים	10	2.3680	2.3800
שילינגים אוסטריים	10	5.0926	5.1180
לירות איטלקיות	1000	10.0486	10.0988
ייניים יפניים חדשים	1000	29.4429	29.5900

ירידות שערים במניות ו„בצמודים"

מחיר הדולר נת"ד ירד ב־2 אגורות — ל־9.88 ל"י ★ צפיה להנפקות חדשות

מאת ש. אביטל

כמהר הכיוון של השבוע לא האיר פנים לאף אחד מענפי הבורסה. בבולט של־ מן המניות. הוך אותן אתמול אחוזים מרמת שערי המניה הפעולות ללא תמור־ כה מהותית, חצאי אחוזים בשערי רוב. אגרות החוב הצמודות למדד רשבר של אחוז במחיר הנתייד.

להוליה שפקדה אתמול את השווקים אין הסבר מתקבל על דעת, פרט לסימני העייפות שהתגלו בציבור מצד אחד ואולי לסברה האומרת שבתקופה של הנפקות באכיביות המגמה הכללית היא נסיגה, אם כשום שהשערים ספוח יהוד על הירידה ואם משום שהמשקיעים מפנים, בצורה אגר־ סיבית יותר, את לקוחותיהם להנפקות הקרובות.

אם כך או כך, מתפנה בימים אלה כסף רב ואף כי ברור שחלקו מתכוון להנפקות כמו „אי.די.בי", הרי חלק אחר „אורב" להזדמנויות שייוצרו בתחילת השבוע הבא. אם, כמובן, תחול דעת השערים בעוד כמה אחוזים.

למשקיע הרציני, זה שפועל לטווח רחוק מן הספקולציה הרגעית, אין מה להיבהל, שכן רוב היועצים הפועלים סבורים השוק הם בדיעה ששנת 1977 תהיה לא פחות טובה לעיסקי מניות משקודמתה. שנת 1976.

אשנב לבורסה

הסיבה לאופטימיות זו נעוצה בהמשך תהליך התרחקותו של הציבור מן הצמודים ובהוסר אלטרנטיבה מכשית להשקעת כספים בבסיס פיננסים לא צמודים, כמו כגוות הנסחרות בבורסה התל־אביבית.

יציבות רק בענף הפיננסיות

המניות הפיננסיות, במיוחד של הבנקים המסחריים הגדו־ לים, שמרו, בסיעת התמיכה המוכרת בבורסה מצד הבנקים שמאחוריהן, על רמה יציבה תוך ההיצע שפקד גם אותן, חל שינוי בשעריהם רק בבו־ קיים בודדים.

שער מניות הפקוק של בליל אף צלה בנקודה, ואילו שערי רוב סוגי המניות של „בנק הפועלים" נשארו ללא שינוי. שער „אי.די.בי" נסוג בנקודה אחת, תוך היקף עיסקות רב של 684 אלף ל"י ע"נ. (תמורה כספית של כ־1.9 מיליון ל"י).

שערי חברות הבנות של ה־ בנקים המסחריים ירדו בשי־ עורים חדים יותר, בעקבה של ההיצע מה באספקה וה־ קליטת ההיצעים המודרכה.

המניות שאין מאחוריהן כל תמיכה ירדו, כצפוי, בשיעורים חדים. שער „הכשרת ה־ ישוב" ירד, למשל, ב־5.1%, „ישפרו" ב־3.8%, „נאות א־ ביב" ב־4.4%. מענף מניות המקרקעין ירדו „אלקטרה" ב־ 4.5% ואילו שער „אלקו" ב־2.5 לגביהן נערך אתמול „אקס הטבה" של 15%, ירד לאחר ניכוי ערך האקס של 54 נק', בעוד 34 נק', או כ־9.4%.

שער „בייר תדירי" ירד, זו הפעם הראשונה מאז נקלע המפעל לקשיים פיננסיים, אל מתחת ל־200 נק'. מבין מניות החברה להשקעה היו אלו של „פריון" בעמידת ביקוש, בעיקר בשלב השני, ושערן שופר ב־ 2 נק' בסיכום היומי.

מחיר הנתייד נקוב ב־2 אג'

מחיר הנתייד ירד אתמול ב־2 אג', ל־9.88 ל"י, תוך מחזור של 68 אלף דולר. בת־ חילת המסחר הופיע היצע של 100 אלף דולר והפרמיה ירדה ל־13.17%.

בענפי אגרות החוב הצמודות למדד נרשמו, ירידות של עד מחצית האחוז, פרט לשערי המילוות הארוכים, שלא השי־ תנו. רק בקבוצה אחת, הסדרות קלה.

מסלקת הבורסה לעידן המחשבים

מסלקת הבורסה חתמה ב־ ימים אלה על הסכם עם הח־ ברה מיפוח ובניה (ג.ס.ר) וחברת. טכנולוגיה מתקדמת (מכ"ס) להספקת מערכת מח־ שב למיכון הפעולות, שנעשו עד כה בצורה ידנית. פעולת המערכת מיועדת לאפשר טי־ פול מהיר בהיקף פעילות מס־ חר הגדולה בהרבה מזו שניתן לטפל בה בשיטה הנוכחית. הבורסה מקווה להפעיל את הסליקה בצורה ממוכנת בעוד כשנה עד שנה ומחצה.

חברות שעדיין מפגרות בפירסום מאזניהן

בקובץ הודעות מס' 786 ל־ 24.11 רשומים שמותיהן של 9 חברות שמניותיהן נסחרות בבורסה, שטרם דיווחו לבורסה ולציבור על תוצאות עיסקיה לשנת 75/76 (31.3.76). ברשי־ מה ה„שחורה" נכללות עדיין חברות כמו „חברת השמשל", „מהדרין", „פרידנדי", „סבכת", „ים המלח", „פריוף וכו'".

המחזורים בשוקי הבורסה

מניות	11.9
משתנים	5.5
אגרות חוב	23.1

מדד פי"א:		
כללי	176.52	−1.54
פיננסי	191.24	−0.96
מקרקעין	163.04	−1.91
תעשיה	156.27	−2.62

שערי המניות

המניה	השער אתמול	השנוי היומי	המחזור באלפי לירות
בנקים מסחריים			
א'ה'י' כ'	246	+2.0	6.0
אי.די.בי. רג'	275	−1.0	684.3
ארגוד	266	−4.0	84.7
דיסקונט א'	565	+5.0	4.5
מזרחי כ'	182.5		118.0
פועלים מ'	311		311.7
הפועלים אופ' 2	291	−1.0	54.0
הפועלים אופצ' 3	233.5	+1.5	91.3
לאומי	254	+1.0	331.2
בנקים למשכנתאות			
אפותיקאי מ'	282	−2.0	15.3
משכנתאות ובנין	260.5	+0.5	
פיתוח ומשכנתאות	261	−4.0	22.4
פי' ומש' אופצ'	105	−4.0	32.0
שיכון רג'	227	−3.0	208.8
ספנות רג'	270	−1.0	16.9
מוסדות מימון			
שלטון מקומי	126	−3.5	45.0
אוצר לתעשיה	248	−4.5	141.6
פיתוח תעשיה מב'	104	−4.0	3.0
ביטוח			
אריה	418	−2.0	43.4
הסנה	336	−10.0	76.7
סהר	400	−19.0	6.0
צור	335	−13.0	34.8
מסחר ושירותים			
בית הרכב	109	−1.0	24.9
דלק ע"ש	220	−2.5	41.9
דלק מ'	268	−2.0	9.5
קירור 1	396		
קירור 10 מ'	235	−27.0	4.0
חשמל	185.5	+0.5	2.5
ספנות הספקה	199.5	+1.5	2.5
מקרקעין ופיתוח			
אזורים	134.5	−0.5	
אפריקה 1	611	−2.0	0.5

המניה	השער אתמול	השנוי היומי	המחזור באלפי לירות
אפריקה 10	425	−3.5	17.4
הכשר' הישוב ע"ש	172	−11.0	91.3
הכשר' הישוב מ'	175	−9.0	94.4
כלל בונה מב'	210	−6.0	4.0
נכסים	270	−4.0	17.0
נכסים אופ'	95	−7.0	59.0
ישפרו	138	−5.5	21.9
ישפרו אפ'	74.5	−1.5	36.8
ישרס	204	−6.5	39.7
מהדרין	396	−9.0	5.0
מטעי הדר	160	−2.0	
נאות־אביב	239	−11.0	18.0
פרי אור	410		22.1
רסקו מב'	180	−2.0	32.8
רסקו רג'	134	−6.0	23.9
תעשיה			
אליאנס	820		
אלקו 1	501	−4.0	4.0
אלקו 2.5	327	−88.0	27.2
אלקטרה 1	293	−7.0	4.0
אלקטרה 5	253	−12.0	49.0
ארגמן רג'	287	−12.0	9.1
אתא ב'	194	−4.0	26.0
אתא ג'	185	+3.0	30.4
דובק	407	−0.5	14.0
כבלים	120	+1.0	23.0
טבע ע"ש	1057	−13.0	6.1
דשנים	133	−2.0	10.0
מולר טכסטיל	212	+2.0	2.0
פוליציה מ' 1	112	−4.0	2.0
פוליציה 10	138	−7.0	1.5
מפעלי נייר	199	−5.0	49.7
נחושתן מ'	550	+5.0	0.2
פוליגון	308	−2.0	26.5
ערד	152	−3.0	1.5
שמן מב'	165	−8.0	15.8
מעל'	162	−7.0	82.5
ים המלח	262	+12.0	12.0
אלרון 1	720	−9.0	3.7
פרוטארום ישן	128.5		5.5
פרוטארום חדש	120	−0.5	26.5
חברות להשקעה			
אלרן מ'	290	−5.0	25.0
הבי מרכזית	278	+10.0	37.8
„פז"	360	−5.0	12.0
חלפסון 1 ע"ש	177		

המניה	השער אתמול	השנוי היומי	המחזור באלפי לירות
חלפסון 10 מ'	88	−1.0	56.9
ירדן	855	+14.0	5.3
ירדן אופ'	738	+8.0	5.3
אמפא	167	−9.0	21.5
דיסקונט ע"ש	248	−5.0	28.9
דיסקונט מ'	258	−5.0	21.0
המזרחי	235	−3.0	64.7
לאומי	240	−1.5	96.3
פריון	378	+2.0	26.0
הסוזה	173.5	−8.0	11.9
יצוא	128	−3.5	21.0
כור מב'	390	−10.0	1.8
כלל תעשיות	163	−4.0	88.9
עין	170	+3.0	5.4
פמה	133	−2.0	1.4
דלק ונפט			
נפטא	619	−1.0	2.5
לפידות ע"ש	989		1.0
לפידות מ'	1435		0.1
אגרות חוב להמרה			
אי.די.בי. ש.ה.	134	−2.0	116.7
איגוד	151	−3.0	78.0
המזרחי ש.ה. 3	157	−2.5	42.0
בליל ש.ה. 3	176.5	+0.5	18.2
בליל ש.ה. 4	147	+0.5	54.2
אפותיקאי	177	−1.0	5.0
פת. משכנתאות 41	143	−2.0	10.0
פת. משכנתאות 66	132	−2.0	43.0
שכון 31	174.5	−0.5	26.0
ספנות 39	228	−3.0	4.5
אוצר לתעשיה 55	116	−1.5	45.2
דלק 2	135	−2.0	72.6
הכשרת הישוב 1	90	−1.5	7.0
הכשרת הישוב 2	86	−4.0	21.0
ישפרו	129.5	+0.5	
אתא	168	−5.0	29.5
עלית	126	+4.0	13.2
דיסקונט השק' 59	168	−4.0	15.8
דיסקונט השק' 72	129	−2.0	18.0
מזרחי השק' 48	133.5	−1.5	19.0
בליל השק' 102	144	−2.5	9.0
כלל תעשיות 4	100		
עין	95	−1.0	3.8
נכסים	135	−2.5	7.0
אלקטרה	166	−7.0	103.0
ארגמן	138	−6.0	31.0

שערי אגרות החוב

אג"ח צמודות למדד המחירים לצרכן

סדרה	שער	שינוי
3½% מילוה פיתוח 1960 — פדיון ב־1—1980		
1001	229.5	−0.5
1002	229	+1.5
1003	224	+2.0
1004	231.5	+5.5
1005	226	
1006	215.5	
1007	229.5	+2.5
1008	217	−4.0
1009	190	+1.0
1010	207	+4.0
1011	207	+0.5
4% מילוה פיתוח 1960 — פדיון ב־1984		
3004	246.5	
3005	239.9	
3006	239.7	
3007	239	
3008	235.6	
3009	235.5	
3010	231.4	
3011	229.6	
3012	223.8	
3013	200.3	
3014	200.3	
3015	185.2	
פדיון ב־1985		
3017	186.2	
3018	183.3	
3019	183.2	
3020	178.8	
3021	178.7	
3022	175.7	
3023	175.6	
3024	173.1	
3025	173.6	
3026	172.7	
3027	169.4	
3028	165.8	
פדיון ב־1979—88		
ש"4001	237	
ש"4002	236	
ש"4003	233	
3102	140.5	+0.5
3103	137	+0.5
3104	130.5	
3105	126	+1.5
3106	121	−1.5
3107	123.5	+1.0
מילוה קליטה		
1962	545	+7.0

סדרה	שער	שינוי
1962	516	+7.0
1962	480	−1.0
1962	449	
1966	698	−2.0
1966	700	−2.0
1967	678	−2.0
1967	670	−2.0
מילוה פיתוח 1960 (6.5%) — פדיון ב־1979		
ר"ב	396	−0.5
ר"ג	395.5	−0.5
ר"ד	395	−0.5
ר"ו	386.5	−1.0
ר"ח	386	−1.5
רי"ב	386	−2.0
רי"ד	382.5	−1.0
רכ"ב	378	+2.5
רכ"ד	392	+0.5
רכ"ט	392.5	−0.5
רל"א	394.5	−0.5
רל"ג	393.5	
רל"ה	393	−1.0
רל"ז	387	−4.0
רמ	387	−4.0
רמ"ב	387.5	−4.5
רמ"ד	390.5	
רמ"ו	391	−0.5
מילוה במחזן 1969 (6.5%) — פדיון ב־1979—81		
ב"א	389	
ב"ב	382	−2.0
ב"ג	381.5	−2.0
ב"ד	372.5	−2.0
ב"ה	372	−2.0
ב"ו	366	−3.0
ב"ז	376.5	
ב"ח	375.5	−0.5
ב"ט	730.5	−0.5
ס'	368	−2.0
ס"א	368	−2.0
ס"ב	363	
ס"ג	360	−3.5
ס"ד	360	
ס"ה	356	−4.0
ס"ו	358	−6.0
ס"ז	351.5	
ס"ט	349	−2.0
צ'	350	−1.5
צ"א	334.5	−2.0
צ"ב	334	−2.5
צ"ג	336	−0.5
צ"ד	340	
צ"ה	344.5	−0.5
צ"ו	339.5	−1.0
צ"ז	331	−3.0
צ"ח	329	−5.0
צ"ט	328	−5.0
פ'	330	−7.0
פ"א	325.5	−1.0
פ"ב	326	−1.0
פ"ג	323	−3.0
פ"ד	323	+1.0
פ"ה	318	−3.5
פ"ו	323	+2.0

סדרה	שער	שינוי
ת"ו	304	−4.0
פ"ח	310	−4.5
פ"ט	312	−2.5
צ'	306	+1.0
צ"א	304	−0.5
אג"ח צמודות לפי בריה — מילוה פיתוח 1960 — פדיון ב־1976		
קפ"ז	422.5	
קפ"ח	431.5	+0.5
קפ"ט	430.5	+0.5
פדיון ב־1977		
ק"צ	425.5	+0.5
קצ"א	425.5	+1.5
קצ"ב	425	+1.5
קצ"ג	424	
קצ"ד	424	
קצ"ה	424	
קצ"ו	423	+1.0
קצ"ז	423	
קצ"ח	422	+1.5
קצ"ט	422	+0.5
ר'	428	−0.5
ר"א	426.5	
ר"ה	418	
ר"ז	418	
ר"ט	416	−2.0
רי'	414.5	−1.0
רי"א	414.5	−2.5
רי"ג	413	
רי"ד	413	
רי"ז	412	−1.0
רי"ח	412	−1.0
רכ'	412	−1.0
רכ"א	407	−1.0
רכ"ג	407	−1.0
רכ"ז	407	−1.0
רכ"ח	412	−0.5
רל'	412.5	−0.5
רל"ב	412.5	−0.5
רל"ד	412.5	−0.5
רל"ז	413	
רל"ח	412	+1.0
רמ"ב	410	−1.0
רמ"ה	409	−1.5
רמ"ז	409	−3.0
רמ"ח	409	−1.0
רמ"ט	409	−1.0
רנ'	409	−1.0
רנ"א	407.5	+1.0
רנ"ב	404	
רנ"ג	404	
רנ"ד	394	−1.0
רנ"ה	397.5	+1.5
רנ"ו	394	−1.5
רנ"ז	388	
רנ"ח	387	−1.0
פדיון ב־1978		
רנ"ט	387	−1.0
רס'	387	−1.0
רס"א	382	−1.0
רס"ב	382	−1.0
רס"ד	382	−1.0

סדרה	שער	שינוי
רס"ו	382	−1.0
רס"ז	375	−1.0
רס"ח	374.5	−1.5
רס"ט	371	−2.0
רע	371	−2.5
רע"א	371.5	−2.0
רע"ב	363	−2.0
רע"ג	362	−3.0
רע"ד	364	
רע"ה	362	−2.0
רע"ו	362	−2.0
רע"ז	349	−2.0
רע"ח	349	−2.0
רפ"א	349	−2.0
רפ"ב	344	−2.5
רפ"ג	344	−2.5
רפ"ד	344	−2.0
רפ"ה	342	−3.0
רפ"ו	342	−2.0
רפ"ז	342	−2.0
רפ"ח	336.5	−2.5
רפ"ט	336	−3.0
רצ"א	336	−3.0
רצ"ב	333	−4.0
רצ"ג	333	−4.5
רצ"ד	333	−5.0
רצ"ה	328	−3.5
רצ"ו/רצ"ז	328	−3.5
רצ"ח	328	−4.0
רצ"ט	328	−4.0
ש'	322	−3.5
ש"א	323.5	−1.5
ש"ב	322	−3.0
ש"ד	322	−3.0
ש"ה	322	−3.0
ש"ו	308	−2.5
ש"ז	308	−2.5
פדיון ב־1979		
ש"ח	308	−2.5
ש"ט	308	−2.5
ש"י	308	−2.5
שי"א	306	
שי"ב	304	−1.5
מילוה במחזן 1968 (בריה) — פדיון ב־6—1978		
א'	350	+1.5
ב'	342	−3.5
ד'	335	
ה'	328	
ו'	322	
ז'	301.5	−1.0
ח'	271.5	−5.0
ט'	344	−8.0
י"א	321	−0.5
י"ב	300.5	+0.5
י"ג	273	−9.5
י"ד	270.5	
מילוה במחזן 1968 (בנקאי)		
י"א	348	−0.5
י"ד	270	
מילוה במחזן 1969 (בריה) — פדיון ב־1979—80		
א'	267.5	−6.0
ב'	257.5	−0.5

סדרה	שער	שינוי
ד'	249.5	−4.0
ה'	255	−5.0
ו'	244	+1.0
ח'	243	
ט'	238	−3.5
כ"א	240.5	−7.5
מ"א	243.5	−3.0
מ"ב	236.5	−2.0
מ"ג	232	−0.5
מ"ד	224	−7.5
מ"ה	245	−0.5
מילוה במחזן 1969 (בנקאי)		
י"א	236.5	
י"ח	192	+2.5
אגרות חוב צמודות למט"ח		
5% ים המלח	1425	
5% ים המלח ז'	415	−5.0
5% ים המלח	337	
5% ים המלח	337	
6.5% צים 2—	260	
אגרות המסחרות במט"ח — בדולרים		
7% אוניקו	95.3	−0.2
6% הוליס 8	105.5	+0.2
6% הוליס 10	113	+0.4
6% הוליס 21	126	−0.5
בפר"ש		
6% אמפ' 50	114.5	+1.0
6% בנק יצר 38	112	+1.2
5% מגיב 8	113	+2.0
אגרות בריריה (קונצרנים בנקאים) — פדיון ב־1977		
אי. תעשיה 41	424	+0.5
אי. תעשיה 50	387	−0.5
אפותיקאי 59	424	+0.5
אפותיקאי 72	394	−0.5
יצר 46	426.5	
יצר 57	394	−0.5
פ. משכנתאות 34	420	+1.0
דיסקונט השק' 58	413	
דיסקונט השק' 67	394	−1.0
בליל השקעות 82	426.5	
בליל השקעה 92	394	−0.5
מזרחי השק' 18	412	
ביטוחים 2	412	−1.0
ביטוחים 7	387	−0.5
פדיון ב־1978		
אי. תעשיה 63	308	−2.0
אפותיקאי 83	342	−2.0
יצר 72	322	−3.0
פ. משכנתאות 46	337	−2.0
דיסקונט השק' 84	322	−3.0
בליל השק' 110	308	−2.0
ביטוחים 25	308	−2.0
חשמ"ת 8	322	−3.0
פדיון ב־1979		
אפותיקאי 88	300	−2.0
יצר 74	308	−2.0
בליל השק' 116	300	−2.0
מזרחי השק' 30	300	−2.0
ביטוחים 28	308	−2.0

„במדינה פועלת עתה ממשלה בתוך ממשלה"

יו"ר דור ההמשך של התעשיינים — תוקף את „הוועדות המשותפות"

מאת יעקב הכהן

הרכבתן של הוועדות ה־ משותפות להסתדרות ולממ־ שלה יצרה מעין ממשלה שניה ובמדינה פועלת עתה ממשלה בתוך ממשלה — אמר אתמול מר ראובן וישלה, יו"ר דור ההמשך של התאחדות התעשיינים, בכי־ נוס חברי מועדון רוטרי בתל־אביב.

מר וישלה מתח ביקורת על כך שבוועדות חברים אנשים בעלי כישורים מאד בינוניים, ועליהם הוטל להחליט בנו־ שאים כלכליים בעלי חשיבות עליונה. הוא אמר כי הוועדות אינן מתכוונות לדון בליקויים הקיימים במשק, כדוגמת הני־ צול החלקי של הציוד התע־ שייתי והשיעור הנמוך של התפוקה.

מר וישלה קרא לממשלה להנהיג תכנית לביטול הדר־ גתי של שיטת ההצמדה של אגרות החוב ולהנהיג בחירות ותחרות בשירותים הציבוריים ה־ קיימים. לדעתו זקוק המשק לפיתרון שורשי, כדי להיחלץ מן הסבך שאליו נקלע.

גלריה שולמית
יפת 15 יפו — טל' 838329
תערוכת אמני הגלריה
מ־17 בנובמבר עד 16 בדצמבר 1976
מציגה הגלריה יצירות של האמנים:
בציור: אגם, בזם, נוטמן, גליקסברג, הופשטטר, הלפרין, לבנון, מטה, פלדי, פינסק, רוזנטליס ואחרים.
בפיסול: אילון, אשכנזי, הצופה, וולף, חלפי, מגן, עופר וצרפתי.
שעות הגלריה: ימי חול — 11.00—13.00, 19.00—23.00; שבת — 19.00—23.00.

יהודי, אח יקר!
עשרות פרופסורים יהודים עם פרסום מעשר לעם בישראל, שהופץ בעתונות כולה, לקרוא פעמיים בכל יום
„שמע ישראל"
אנו מבקשים ממך לשים לב לדבריהם, ועל ידי זה תקבל על עצמך על מלכות שמים לחיים מוסריים. וכדברי נשיא המדינה פרופ' אפרים קציר, בשידורי הרדיו ובעתונות ב־16.11.76, שחיים שלא על פי עשרת הדברות וללא ערכים מוסריים, „אכול ושתו כי מחר נמות", סופם להידרדר לשחיתות מוסרית, שנתגלו לאחרונה במדינה. רק יראת ה' בכוחה לרסן יצר האדם, שילך בדרכי יושר וצדק, ובנתיבות אמת ושלום.
לחומר הסברה פנה לתנועת „שמע ישראל". ת.ד. 5834, ירושלים.

בנק דיסקונט לישראל בע"מ
קרנות נאמנות

25.11.76	מחיר יחידה	מחיר פדיון
אלון	238.99	233.13
אורן	218.11	212.76
אשל	196.47	191.66
ברוש	238.03	232.19
דובב	135.32	131.74
דקל	1197.1	1133.9
שקד	114.05	111.25
	ב"ד	ב"ד

המנהל: חברה להשקעות של בנק דיסקונט בע"מ

המנהל: פיא"ם

	מחיר יחידה	מחיר פדיון
צמיד	303.74	296.30
גביש	279.55	272.74
בדולח	296.0	288.8
שמיר	261.62	255.47
טופז	126.44	123.10
פיא	423.0	412.7
יגדל	231.6	225.1
תרשיש	136.41	133.25

הנאמן: בנק לאומי לישראל בע"מ

יעוץ פיננסי
למשקיע בניירות ערך
יעוץ פיננסי וכלכלי ע"י כלכלן מוסמך
טל: 02-524289

ספר רכב
לרישום נסיעות הרכב
„פרסום יפאור"
03-724060

לוח 8 לוח מעריב
אין בישראל שום מכשיר פרסום דומה
כל מודעת „לוח" וכל מודעת „דרושים" מתפרסמת
בעת ובעונה אחת ב־8 עתונים
ראה עמודים: A5, A6, A7, A8, A9, 50, 51, 52, 53, 54, 55

ב"ה
הוקרה מיוחדת
למר **אריאל שמחה** אספן המצו...
עשרות שנים סבלתי משיגיונות בעמוד השדרה ומכאובים... תוקים. בגב. לחבות. שקבלתי טיפולים רבים, אך ללא תועלת. שמעתי וקראתי על שמחה אריאל ולמרות כבר לאותו הגורל, שהוא עצמו נכה צה"ל הטריח ובא אלי הביתה ובטיפול אחד ויחיד הצליח להעמיד אותי למצב תקין. לא האמנתי כי אהיה מסוגל לעשות עבודות בית.
אין בדורנו. אנשים מסוג המוכנים להתמסר ולתת עצה לתועלת הזולת שלא על מנת לקבל פרס. אני מאחלת שה' יתן לו בריאות שיוכל להמשיך ולעזור לזולת.
אריאלה ישראלי
אזור, בילו 4, טל. 97...

סודות הבורסה
כולם היכו וסוף.סוף זה בא.
קובץ „סודות הבורסה" — פרי מחקר 3 שנים, ילמדך להיות:
היועץ של עצמך
קובץ „סודות הבורסה" ב־46 פרקים יענה על השאלה „מה זה?": 1. מצביעים מאזניים להנפקות והגדלת הון. 2. מניות מועדפות. 3. אופציות. 4. הלוואות ומניות שיעבוד. 5. תאריך האקס. 6. חביבות הספקולנטים. הנת"ד.
קובץ „סודות הבורסה" ילמדך מה ההשפעה על שערי המניות וחאגיה להמריך של: 1. תאריך האקס. 2. חברת אם ובת. 3. שינוי לטובה בחלוקת רווחים. 4. פרסומים ומודעות בעתונים. 5. התפרקות והתמזגות חברות. 6. הנפקה והסובב לה. 7. השהיית פרסום מעבר ל־6 חודשים. 8. ההון השחור. 9. שביתות במפעלים. 10. שנת בחירות. 11. קניות של גורמים גדולים.
קובץ „סודות הבורסה" ילמדך מתי יש: 1. מועדים לפורענות. 2. גאות מכוונת. 3. ביקוש למניות זולות. 4. רמת מימוש רווחים זמנית. 5. להשקיע את כספך ובמה.
קובץ „סודות הבורסה" כתוב בצורה מובנת לכל, מכיל של דוגמאות וילמדך כיצד להיות יועץ ההשקעות של עצמך ומשפחתך.
לקובץ מצורף מילון מונחים וטבלת התנודות החודשיות הגדולות בשנה האחרונה.
לרכישה שלח צ'ק/המחאת דואר ע"ס 40.— ל"י לפקודת הוצאת סביון, ת"ד 7346 רמת־גן. הקובץ יישלח לביתך בדואר רשום תוך 10 ימים.
הפצה באשית: א. בכר, רמת־גן, גנבה 29, טל' 45469

ישר מבית החרושת
מכירת ענק של מלאי אופנת חורף 77 לנשים
★ שמלות ★ חולצות ★ חצאיות
ועוד! ועוד! ועוד!!!
במחירי בית החרושת מהיצרן לצרכן
רח' נחלת בנימין 74, קומה ...

מפעל מתכת בקבוץ
במרכז הארץ
בתהליך התרחבות
מעונין לפתוח מחלקת מוצרים חדשים
כאים בחשבון:
— רכישת מפעל קיים
— קבלת יידע
סודיות מובטחת
כתובת: תל־אביב ת.ד. 30364

לוח 8 לוח מעריב
הודעות הרגע האחרון
מבצע ס...
מעריב
פרס איש ...

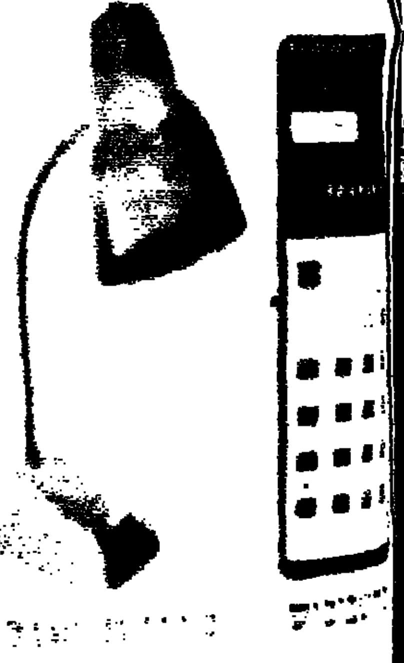

לוח 8 לוח מעריב

הלוח הנפוץ ביותר במדינה
-כל מודעה מתפרסמת ב־8 העיתונים

3½ חדרים ויותר

בבני ברק במקום נבוה 4½ חדרים, ק"ג, מטבח גדול וחדר־דיור. ביום 212312, בערב 789691.

בראשון לציון החוף 3½ ק"ג בדגורים בראשון 120 מ' מיולה 891155, 946858.

ברחובות 4½ ח"א, שרותים כפולים + מעלית; התחבורה בגמר בניה באיזורה 6 טל' 03-750170.

4 חדרים במרכז גבעתיים [illegible] 749190.

בפתח־תקוה בבן יהודה 3 + חצי, כ־140 מ"ר [illegible] 317863.

בהרצליה 4 חדשה 140 מ"ר [illegible] 355,000 ל"י 268775.

4 חדרים במרכז חולון, מטבח אמריקאי, 40 דירות 1 [illegible].

וילות ובתים

בית 15 הדר 8 ריקים ליד היכל התרבות 451411.

קוטג' בשכון דן טלפון 795552.

דירות להשכרה

בפתח־תקוה 3¼ רח' במרכז [illegible] 418368, 801282 לא בשבת.

רחובות 3 חדרים גדולים, ק"ב, סביבה טובה, מחיר נוח, טל' 03-413834.

[illegible]

3 חדרים

בבת־ים, במקום טוב, 2½ ק"ב מערבית 885249.

בגבעתיים 2½ חדרים [illegible] 230,000 טל' 781950.

2½ חדרים ק"ב חולון לפנות אחרי 20 — 891408.

למכירה ברח' אליהו דירה 3 חדרים + מ"א, קומה עשירית, טלפון 48425.

בת־ים, 3 + חדר עבודה + פינת הלבשה + ארונות ומטבח [illegible] 230,000 ל"י, לטלפן 842388.

[illegible] 721914.

בבבלי 3 ק"ד חזית + מעלית ומים חמים 440014.

3 בנבעתיים דירה יפה [illegible] 251606.

בבבלי 3 + מ"א מעלית מים חמים חזית 450894.

בבת־ים ליד העיריה 3 + ח"א, ק"ה, חזית, מעלית + חניה 588472.

בחולון 3 + רחוב סלוני + ארונות קיר [illegible] ויצמן 13.

בחולון 3, ק"ב, מרווחת + הדר שינה ותניה 891256.

[illegible] 3 + מ"א [illegible] 413271 משעה 13.00.

3 + מ"א + חניה [illegible] 385662.

דירה 3 חדרים [illegible] 785582.

בנתניה 3 חדרים למכירה [illegible] 053-35624.

[illegible] 3, כ־130 מ"ר [illegible] 745750 [illegible] 18.00—16.00, 10.00—8.00.

3 יפים בגבעתיים ק"ב ליד גינה 201854 330,000.

מודעות הרגע האחרון

★

ראה גם עמודים: 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55

1½—1 חדרים

[illegible] 14.00—9.00, 10.00 [illegible] 34719 .17.

2 חדרים

[illegible] בית 2 חדרים עם [illegible] 8407.

[illegible] 2 חדרים למסירה [illegible] 415441.

[illegible] 411830.

2½ חדרים

+ ½ וחול, לבריה 28 בני [illegible] 10,000 [illegible] לא בשבת.

[illegible] 2½ [illegible] 787249.

[illegible] 03-501408.

דירות ברמ' מפתח

בדירה, ברמ"פ, 3 בתו' אילת 90, ק"ג 893368.

דירות מרוהטות

[illegible] 721914.

[illegible] 3½ מרוהטת [illegible] 548096.

[illegible] 3 חדרים [illegible] 250734.

טרקטורים

[illegible] 917883.

[illegible] 003-25216.

חקלאות

[illegible] 40,000 ל"י [illegible] 03-245648.

[illegible] 056-96144.

[illegible] 053-49074.

פרותים

[illegible] 891831.

מכוניות למכירה

חדש 1974, בתנאי חרום, עבורה קבועה, טלפון 03-794450.

משאית מק אר 600 דגם 896, מודל 1976, ארגז והידרה, חדש אשדוד, עם מקום עבודה טל' 055-706714.

[illegible] 1973 [illegible] 125,000, 90,000.

משאית דיש 1974 חרום דבל [illegible] ארגז 7 מטר [illegible] 053-23584.

בהזדמנות אמ.בי.בי. כצורם מודל 69, במצב מצוין למכירה במחיר, טלפון 858254.

אמריקאיות

בהזדמנות מנדר שברולט 1963 כמיה, מכוע 1974 — 708926.

אודי נ.ס.או.

למכירה פרינץ 1000 מודל 64 [illegible] 18/9 [illegible].

אוסטין מוריס

[illegible] 08, אוטומטית [illegible] 15 — 881266.

אופל

אופל רקורד 64 אחרי אוברול צבע אחרי דפוד [illegible].

אופל רקורד 1700 1974 ו־87.00 [illegible] 75,000 [illegible].

[illegible]

מכונה אופל רקורד ספייט אוטומטי 1972 35000 ק"מ [illegible] 913650 8—5.

ב.מ.וו.

ב.מ.וו. 2000 אוטומטי 1971, מזגן, רדיו, במצב טוב, 787131 [illegible].

ב.מ.וו. 2500, 1971 פולאוטומטי, מזגן, כמרואו, מצוינת, 796457, 261854.

וולוו

וולבו סטיישן 1974 + מזגן, טלפון 03-429411.

144 אוטומטית + מזגן 1970 במצב מצוין 052-91834.

[illegible] 144/1974 אוטומטית [illegible] 75,000 [illegible] 03-453383, 23052.

ווקסהול

[illegible] מודל 1973, במצב מצוין, מחיר 37,000, טלפון 923690.

לארק

לארק 1965 [illegible] 845178, 6 [illegible].

סאאב

סאאב 95, סטיישן 1965 יד שניה, מנוע חדש 452412.

סוסיתא

[illegible] סוסיתא מודל [illegible] 884124 [illegible].

[illegible] 784431 [illegible].

סובארו

סובארו סטיישן 1972, טלפון [illegible] 240226 גם בשבת.

סובארו 1400 [illegible] 1973 [illegible] 053-28561.

פולקסוואגן

[illegible] 61 מנוע 74 [illegible] 33346.

[illegible] 1300/71 במצב מצוין [illegible].

[illegible] 66 יד שניה [illegible] 145 אלף ק"מ 824852 בעבודה.

[illegible] 1973, במצב טוב 97,000 ק"מ, בעבודה [illegible] 796113 [illegible].

פג'ו

פג'ו 504 מודל 73 אוטומטית + מזגן + [illegible] 828055 [illegible].

פיג'ו 304, 1969, מצוינת [illegible] 238082.

[illegible] 74 [illegible] 70,000 ק"מ [illegible] 51,000 [illegible].

504 אוטומטית 1972 [illegible].

[illegible] 801831.

[illegible] 1975 במצב מצוין [illegible].

[illegible] 1974 [illegible] 60,000 [illegible] 479690.

[illegible] 1970 [illegible] 307740.

פיאט

פיאט 124 מודל 74 מחיר 56,000 ק"מ טל' 917679.

פיאט 1969 במצב מצוין 848579 [illegible].

רנו

רנו 12 סטיישן [illegible] 870019.

[illegible] 1969 [illegible] 4 [illegible] 301632.

רנו 16 אוטומטית 1973 [illegible] 259042.

ג'יפים וקטנועים

[illegible] 1970 [illegible] 867129.

[illegible] 1972 [illegible] 372868.

הצעות עבודה

אלמן (בלי ילדים) מחפש בת זוג [illegible] 03-280986.

מבשל [illegible] 4.5.5 [illegible] 055-32884.

[illegible] 14 [illegible].

[illegible] דרושים [illegible] 01 [illegible].

[illegible] 03-470306 [illegible].

[illegible] 738091 [illegible].

[illegible] 30887.

פקידים

דרושה מזכירה עצמאית [illegible] בשעות 8.00—16.00 [illegible] ת.ד. 11029 תל־אביב [illegible].

דרושה פקידה לאחר שרות צבאי בעלת כתב קריא ויודע באנגלית [illegible] 28 תל־אביב 280912.

[illegible] 824405 [illegible].

דרושה פקידה לאחר שרות צבאי [illegible] ת.ד. 138 הרצליה.

דרושה מזכירה [illegible] 798891.

עוזרות ומטפלות

דרושה מטפלת בשעות 8—4 [illegible] 3 [illegible].

דרושה מטפלת לתינוק [illegible].

[illegible] 450048.

[illegible] 472979 745571 [illegible] 799812.

גזירה ותפירה

דרוש/ה דרוש חייט מעולה [illegible] 58760.

[illegible] 22 [illegible].

יהלומים

[illegible] 337053.

מכירות

[illegible] 03-411527 [illegible] 8.00—13.00.

[illegible] 56416.

[illegible] 879250.

[illegible] 18 [illegible].

[illegible] 742549.

[illegible] 269750.

מערכות קול

[illegible] 10 [illegible] 882943.

[illegible].

רהיטים

[illegible].

מקררים

[illegible].

טלויזיות

[illegible].

שידוכים

בת זוג

[illegible] 185 [illegible].

בן זוג

[illegible] 29355 [illegible] 41 [illegible].

חוגים

[illegible] 2025 [illegible].

הכרזות

[illegible] 84485 [illegible].

עסקים

[illegible] 824408.

[illegible] 011296.

[illegible] 790902.

מגרשים

[illegible] 148 [illegible] 11 [illegible] 541.

[illegible] 046828.

[illegible] 131 [illegible] 246748.

משרדים

[illegible] 290183.

חנויות

[illegible] 290183.

[illegible] 764259.

התעמלות

[illegible] 135 [illegible].

מכוני אור

[illegible] 05690214.

הלבשה

[illegible].

אבני תלשה

[illegible] 906280 [illegible].

לוח חיפה

דירות למכירה

[illegible] 410,000 [illegible] 826704.

[illegible].

הצעות עבודה

[illegible].

קניות

[illegible].

עסקים

[illegible].

לוח ירושלים

דירות למכירה

[illegible]

חימום והסקה

[illegible] 5 [illegible] 02-818524.

מכוניות למכירה

[illegible] 1300 [illegible] 1962 [illegible].

[illegible] 1000 [illegible] 818268 [illegible].

[illegible] 69 [illegible] 14.00 [illegible] 02-17219.

הצעות עבודה

[illegible]

לתמי פינקלר ולבעלה

ברכות ואיחולי מזל טוב

להולדת בנם בכורם

„מעריב" הנהלת והשפכות

ב"ה

תמי ויעקב פינקלר

שמחים להודיע על הולדת

בנם בכורם

נכד ל־

רוזה ויצחק פינקלר · דב ושרה ברדוד

ירושלים · גבעתיים

בילינסון · ב' כסלו תשל"ז

אדית שרייבר · נהוראי אלעזרי

ורדי

ירושלים · תל־אביב

נישאו

החופה נערכה בחוג המשפחה

תל־אביב 25.11.76

דרושים מתנדבים

תלמידי בתי־ספר תיכוניים

לטיפול בילדים נכים ועזובים

פעמיים בשבוע, שעתיים כל פעם, בפרברים

העבודה על בסיס התנדבותי בלבד!

המעוניינים יפנו לת.ד. 20020, ת"א עבור „מתנדב" ויציינו פרטים אישיים וקורות חיים.

להוראה בקורסי יום וערב

לגרפיקה שמושית

דרושים **גרפיקאים מנוסים** במשרות חלקיות.

אתגר ניקצועי ותנאים טובים למתאימים

לפנות בכתב: ת.ד. 20214 תל־אביב.

לוח 8 לוח מעריב

הלוח הנפוץ ביותר במדינה-כל מודעה מתפרסמת ב־8 העיתונים

אין בישראל

שום מכשיר פרסום דומה

בשמונה עיתונים — בעת ובעונה אחת — מתפרסמת מודעתך הנמסרת ל„לוח 8 — לוח מעריב": ב„מעריב", „דבר", „לעצטע נייעס", „ויאצה נוסטרה", „גאשה סטראנהי", „חדשות ישראל", „אוי קלט" ו„נובינה קוריר". בו ביום מופצת המודעה שלך במאות אלפי עותקים — הרבה מעל ומעבר לכל תפוצה אחרת — ומגיעה לעיר ולעיירה, לוותיק ולעולה החדש, לצעיר ולמבוגר, ליצרן ולסוחר, לעובד, לקונה ולמוכר. אין בישראל שום מכשיר פירסום דומה.

ראה עמודים: 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55

נהג,

לא כל אחד יכול להיות הכוכב,

אבל כל אחד יכול להוסיף

חיים הבאים

משך!

לכל המעוניינים בגיור

[illegible] ת.ד. 3333 [illegible] 475786 [illegible] 1172 [illegible] 053-24110 [illegible] 78787.

מבצע 1000

של **מעריב לנוער**

במבצע מנויים חסר־תקדים יעניק „מעריב לנוער" לכל מנוי שנתי חדש (או המחדש מנוי לשנה נוספת)

פרס־אישי יקר־ערך

(פרס אחד מבין השלושה המוצעים)

החיפושים אחר בר־כוכבא

(פרס חינם)

פרשת התגליות במדבר יהודה ואירועיו של בר כוכבא, מאת יגאל ידין, כרך גדול ומרתק, הכולל מאות תמונות ומפות.

מנורת־שולחן „אורלי 220"

(פרס חינם)

מנורה מהימנה ושימושית לכל תלמיד, עיצוב חדשני, בצבעים מרהיבים, זרוע גמישה עם אפשרות לתליה.

מחירה בחנות: 90.— ל"י

מחשב־כיס

ובתוספת של 130.— ל"י בלבד לדמי המנוי)

מחיר המחשב בחנות כ־300.— ל"י

תכונותיו: 4 פעולות־חשבון; גורם קבוע; אחוזים אוטומטיים; הזקות שלמות ושברים הפוכים; קופסא בלתי־שבירה. כולל: אריזה, תיק, הוראות שימוש, אחריות ל־3 חודשים, ושירות לתקופה בלתי־מוגבלת.

אולם הפרס העיקרי יגיע לביתך מדי שבוע: עתון מתקדם, אקטואלי וחינוכי לנוער המתבגר, הכולל חומר־עזר רב ללימודים!

אם תפעל מייד, תהנה מן היתרונות הבאים:

- השבועון יגיע לביתך בדואר מדי שבוע, ללא כל תשלום נוסף.
- אתה זוכה בהנחה ממשית של 28% ממחיר הגליון הבודד.
- ע"י תשלום מראש, אתה מבוטח מעליות־מחירים צפויה במשך השנה.
- ומעל לכל: פרס־אישי יקר־ערך, אשר יעניק לילדך שעות רבות של עיסוק והנאה ויסייע לו להיות תלמיד טוב יותר.

„מעריב לנוער" מומלץ על־ידי משרד החינוך!

גזור, מלא ושלח עוד היום!

תלוש חתימה

מספר המנוי במקרה של מנוי קיים

☐ מנוי חדש

☐ חידוש מנוי קיים

לכבוד מחלקת המנויים, „מעריב לנוער", ת.ד. 20020, תל־אביב

הריני מעביר לכם צ'ק/המחאת דואר על סך של —175. ל"י כדמי מנוי לשנה אחת על „מעריב לנוער" כולל אריזה ודמי משלוח הפרס לביתי. (המחיר כולל מע"מ).

אני בוחר בפרס:

☐ מחשב כיס (מוסיף סך —130. ל"י).

☐ מנורת שולחן „אורלי 220" (פרס חינם)

☐ בר־כוכבא (פרס חינם)

שם המשפחה: ______

שם פרטי: ______

כתובת: ______

היועץ של [illegible]

ישר מבית החרו[illegible]

מכירת ענק [illegible]

מלאי

אופנת חורף

לנשים

★ שמלות ★ חולצות ★

ועוד! ועוד! ועוד!!!

במחירי בית הח[illegible]

מהיצרן לצר[illegible]

ספעל מתכת ב[illegible]

במרכז הארץ

מעוניין לפתו[illegible]

מחלקת מוצרים [illegible]

[illegible] בחשבון:

— רכישת מפעל קיים

— קבלת יידע

סודרו הבורס

הוגש מן המקור

هكذا من الأصل

סטודנט, תיכוניסט וסתם אדם שרוצה להתקדם; האם אתה יודע

כיצד תגביר את כושרך האישי בלמידה?

מיל"ה, המכון הישראלי לשיפור הלמידה מקיים קורסים מיוחדים במינם בישראל לשיפור הכושר האישי בלמידה ✶ סטודנטים ותיכוניסטים לומדים איך לקרוא 1000 מלים בדקה ולהבין את אשר הם קוראים ✶ בקורס לומדים איך להגביר את הריכוז המחשבתי ואת כושר ההבעה בכתב ובעל־פה ✶ בוגרי הקורס מסוגלים לזכור עשרות רבות של נושאי לימוד לאחר תירגול של רגעים ספורים.

אתה שואל אם כדאי לך להצטרף לקורס ? ! כן, בהחלט ! קבל את האתגר ותופתע מהסיכויים שיחולו במהירות קריאתך, ביכלתך לרכז את מחשבותיך וביכלתך לזכור, כמעט, כל דבר בקלות ובבהירות.

מה, עוד לא החלטת ? ! ובכן, הסכת ושמע מה אומרים בוגרי הקורס האחרון :

מספר אורי פלדמן, סטודנט שנה שניה באוניברסיטת תל־אביב.

„בתום שנת לימודי הראשונה באוניברסיטה, החלטתי להפסיק מחוסר זמן. קראתי לאט (110 מלים בדקה) והדבר השתקף בשעות הרבות שהייתי מקדיש לקריאה. יתר על כן, נוכחתי לדעת, שקשה לי להתרכז בחומר הקריאה ולזכור אותו. לא פעם מצאתי את עצמי קורא את הכתוב ובאותה שעה עצמה, היתה מחשבתי לגמרי במקום אחר. כתוצאה מכך, שכחתי פרטים רבים מתוכן הדברים שקראתי, התקדמותי בלימודים התנהלה בצעדי־צב.

בקיצור, בהמלצת כמה מחברי, הצטרפתי לקורס לשיפור הכושר האישי בלמידה בבית־ציוני־אמריקה בתל־אביב והיום במבט לאחור נדמה לי שחל אצלי מפנה מדהים בכל גישתי ללמידה וללימודים. הנה שתי דוגמאות : היום, בפגישה האחרונה של הקורס, קראתי חומר לימודי בתאוריה במהירות של 830 מלה בדקה, וההבנה שלי הגיעה ל־80 אחוזים. ועוד משהו : במהלך הקורס קראתי ספר שלם בן עשרים ושבעה אלף מלים („חוק פרקינסון") תוך 20 דקות בלבד (1350 מלה בדקה) וציון ההבנה שלי היה 84 אחוזים. והדוגמה השניה : בבדיקת כושר הזכירה, שהתקיימה בשעור של היום, הצלחתי לתפוס מקום שלישי ; תוך 10 דקות בלבד, שיננתי 60 פריטים וזכרתי מתוכם 57 פריטים. (לפני הקורס הצלחתי לזכור 12 פריטים בלבד)". ומאורי, אל מלכה צמית, תיכוניסטית מתל־אביב הלומדת בכיתה י"א. „אצלי השתפר הזכרון בצורה לא רגילה. אני מסוגלת לזכור לאחר אימון של דקות ספורות כמעט כל דבר. אני יכולה לזכור את 50 מדינותיה של ארצות הברית (לפי סדר וגם בסדר הפוך), את כל המבצעים של צה"ל במלחמת העצמאות, תאריכים של עשרות אירועים, שמות של פרחים, צמחים, סלעים, מינרלים וסתם מספרים (לזכור מספר באורך של 10—15 ספרות ולתקופה ארוכה, זו בכלל לא בעיה). אבל הדבר החשוב ביותר שקבלתי בקורס הוא : שיפור כושר ההבעה שלי בכתב ובעל פה בצורה בלתי רגילה".

אם תרצה תוכל לשמוע ללא כל קושי עוד 100 סיפורים דומים שימחישו לך מה מרגישים ומה משיגים המשתתפים בקורס, אולם את זאת כדאי לך לעשות בקורס עצמו.

כדי שתדע מה הולך, הנה לפניך פרטים נוספים הנוגעים לקורסים הקרובים. הקורס נמשך 9 פגישות בנות שעתיים כל־אחת, הפגישות מתקיימות פעמיים בשבוע, בשעות אחר הצהרים והערב. הקורסים מתקיימים בשלושה מרכזים עיקריים : בתל־אביב, בבית־ציוני־אמריקה, רח' אבן גבירול 24. בירושלים, בבית אליאשבע, רחוב המורדי 4 (קטמון) ובחיפה במרכז לתרבות ע"ש אורדשטיין, רח' פרץ 20 (ליד השקם בהדר).

הקורסים בירושלים ובתל־אביב יפתחו ביום שני 29 בנובמבר והקורס בחיפה יפתח ביום שלישי 30 בנובמבר.

כל הקורסים יפתחו בשעה 6.00 בערב בדיוק. אם אתה רוצה להצטרף לקורס, הקדם ובוא, בבקשה, בשעה 5.30 כדי לעשות את כל סידורי ההרשמה. שכר הלימוד למשתתף — 380.— ל"י + מ.ע.מ.

האם אתה גר רחוק ממרכזי הלימוד הללו ? ! אם כן, הרי גם לבעיה זו נמצא פתרון : אם תרצה, תוכל להשתתף בקורסים לשיפור הכושר האישי בלמידה בכתב. כדי לקבל פרטים מלאים על הקורס בהתכתבות, כתוב אל ת.ד. 470 פתח־תקוה ואין כל־ספק שפרטי ההצטרפות לקורס יגיעו אליך במהרה. (מ.)

האזינו

תכנית מיוחדת ליום דוד בן־גוריון

רדיו —

רשת ב' —

יום שישי 26.11.76 — שעה 18.05 — בינון והגוקה — בן־גוריון והמשמעות השכולות — עורך ח"כ יצחק נבון.

גלי צה"ל —

יום שבת 27.11.76 — שעה 18.05 — דיוקן — בן־גוריון וראשית הנח"ל — עורכת ציפי גון.

יום שני — 29.11.76 — שעה 19.05 — פנים אחרות במראה עם פרופ' רננה לשם־בן־גוריון. מראיין — זאב סגל.

יום שני — 29.11.76 — שעה 21.05 — שאלות אישיות לשר שמעון פרס, על בן־גוריון (שידור חוזר), מראיין — יעקב אגמון.

יום רביעי — 1.12.76 — שעה 21.05 — כולה הי"ל הישע שהיה — נובמבר 1947 (שידור חוזר).

טלוויזיה —

יום ראשון 28.11.76 — שעה 18.00 — פרס — דוד בן־גוריון.

יום שני — 29.11.76 — שעה 21.30 — תגבו עודו מהכה. תכנית לציון שלוש שנים לפטירת דוד בן־גוריון. מנחה — חנה זמר.

טלוויזיה לימודית —

יום שישי — 26.11.76 — שעה 11.10 — ושלום רב לך דוד בן־גוריון.

שדור חוזר — יום ראשון — 28.11.76 — שעות 09.25, 12.30, 17.15 — מפיקה ענביה שמטובי.

במודעה של סובארו על ההתייקרות של -.3,500 ל"י

נפלה טעות

ההתייקרות תיכנס לתוקפה החל מה־1 בדצמבר 1976

מהיצרן לצרכן

ארונות קיר דו קומתיים

מחירים מיוחדים, חמרים באיכות מעולה (ללא סיבית), עץ סנדויץ', דלתות פנלים, פורמיקה סוג א' לפי בחירת הלקוח.

מחירים

סוג הארון	מידות *	מחיר ל"י
6 + 6 דלתות	240 x 243	4860
5 + 5 דלתות	200 x 243	4440
4 + 4 דלתות	194 x 243	4200
4 + 4 דלתות	180 x 243	4150
4 + 4 דלתות	160 x 243	4070

המחירים כוללים: מע"מ, הובלה והרכבה באזור ת"א.

* בסנטימטר

נגרית באום — מפעל לייצור ארונות קיר

רח' המסגר 48, פינת יצחק שדה, תל־אביב (בחצר) טל. 32994

רשות הספורט — ההתאחדות לכדורגל בישראל

מעוניינות בהצעות להעסקת

חברות חקירות

בשידות ההתאחדות לכדורגל

תיאור העבודה

מפרט דרישות ותיאור העבודה ניתן לקבל אצל מנהל ההתאחדות, במשרדי ההתאחדות לכדורגל, רח' קרליבך 12, תל־אביב. או באמצעות פניה בכתב להתאחדות הכדורגל, ת.ד. 20188 תל־אביב.

הגשת הצעות

א. את ההצעות יש להגיש במעטפה סגורה ללא כל סימן זיהוי חיצוני. על המעטפה ירשם „מכרז לחברות חקירות".

ב. את ההצעות יש להפקיד בלשכת מנהל ההתאחדות שבמשרדי ההתאחדות לא יאוחר מיום 15.12.76

כללי

אין ההתאחדות לכדורגל מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא והיא רשאית להחליט לגבי כל הצעה לפי שיקול דעתה הבלעדי של ועדת המכרזים שמונתה לצורך העניין ע"י נשיא ההתאחדות לכדורגל.

אתגר חינוכי טיפולי!

נער בן 16½ בעל רקע של עזובה קשה, זקוק לבית בישוב שקט כסיכוי לחיים חדשים.

מיהו המוכן לקבל על עצמו אתגר זה?

לפנות בכתב לראובן לוין ת.ד. 9620 חיפה.

קופת חולים — הועד המפקח הארצי

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

ישיבת הועד המפקח הארצי

תתקיים ביום שלישי, 30 בנובמבר ש.ז. (ח' בכסלו, תשל"ז), בשעה 4.30 אחה"צ, באולם הישיבות בבית מרכז קופת חולים

סדר היום:

1. סקירה על פעולות ההנהלה.
2. שרותים לחולים במחלות ממושכות ולקשישים (המשך הדיון).
3. שונות.

מחסני רהיטים כפראז"ר

(על־יד תל־השומר) טלפון: 752688

אל תקנה החודש רהיטים

לפני שתבקר במחסני רהיטים בכפר־אז"ר

רהיטים מייצור עצמי ויבוא חידוש סלונים

★★★

מבחר עצום של חדרי שינה ✶ סלונים ✶ פינות ישיבה ✶ פינות אוכל ✶ חדרי נוער ✶ ארונות קיר ✶ מזנונים

מחסני רהיטים כפר־אז"ר (ע"י תל־השומר), טל. 752688

פתוח בימים: א' — ה', 8.00 — 13.00, 16.00 — 19.00

● יום ו', 8.00 — 13.30 ●

ציון חברה לבטוח בע"מ

מכרז למכירת רכב ושרידי רכב

מוצעים בזה למכירה כלי הרכב ושרידי הרכב הבאים:

א. כלי רכב

1. וולבו 144 מספר 389—359, שנת יצור 1974.
2. פורד טרנזיט מספר 647—154, שנת יצור 1970.

ב. שרידי רכב

1. סוסיתא מסחרית מספר 674—704 שנת יצור 1967.
2. פורד קורטינה מספר 861—657, שנת יצור 1974.

פרטים נוספים וטפסי השתתפות במכרז ימסרו לפונים במשרדי ועדת המכרזים, שדרות רוטשילד 41, תל־אביב החל מיום 26.11.76 עד ליום 2.12.76.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

ציון חברה לבטוח בע"מ

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מחוזי, מחוז המרכז

הודעה בדבר הפקדת תכנית מיתאר מחוזית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 88 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965[1] כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, במשרדי הנפות: השרון, פתח־תקוה, רמלה ורחובות ובמשרד הפנים, ירושלים, הופקדה תכנית מיתאר מחוזית למחוז המרכז, מס' ת/מ/מ/3, ביחד עם התשריט המצורף אליה.

ואלה השטחים הכלולים בתכנית:

השטחים שבתחום השיפוט המוניציפאלי של:

עיריות — כפר־סבא, לוד, נתניה, פתח־תקוה, ראשון לציון, רחובות ורמלה.

מועצות מקומיות — אבן יהודה, באר יעקב, בית דגן, גבעת שמואל, גדרה, גלגליליה, גני תקוה, גן יבנה, הוד השרון, טייבה, טירה, יהוד, יבנה, כפר ברא, כפר יונה, כפר קאסם, מזכרת בתיה, נוה אפרים מונסון, נחלת יהודה, נס ציונה, פרדסיה, קדימה, קלנסווה, קרית עקרון, ראש העין, רמות השבים, רעננה ותל־מונד.

מועצות אזוריות — ברנר, גדרות, גזר, גן רוה, הדר השרון, הירקון, השרון הצפוני, השרון התיכון, חבל יבנה, חוף השרון, מודיעים, מפעלות אפק, נחל שורק, עמק חפר ועמק לוד.

השטחים שבין:

שטח בין הקו הירוק במזרח לגבול ראש העין במערב ובין גבול ראש העין בצפון לקו הרוחב *162 בדרום; שטח גמל תעופה בן גוריון; שטח שבין ראשון לציון בצפון לבין שטח מועצה אזורית גן רוה בדרום, ובין כביש ראשון לציון — פלמחים במזרח לבין חוף הים התיכון במערב; שטח בין גבול מחוז הדרום לבין גבול המועצה האזורית גן רוה בצפון ובין גבול המועצה המקומית יבנה במזרח לבין הים התיכון במערב.

ואלה עיקרי הוראות התכנית:

— קביעת אזורים במחוז המרכז לקרקע חקלאית; לשטחי מגורים בישובים עירוניים וכפריים; לשטחי תיירות ונופש; למוסדות ציבור; לתעשייה מלאה או אחסנה; לשדה תעופה; לגנים לאומיים ושמורות טבע ונוף; ליעור; לתחנת כח; למזבלות ועוד.

— התוויית דרכים.

— קביעת הגבלות להיתרי בניה.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים הנזכרים ברישא להודעה זו פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה את עצמו נפגע על־ידי התכנית וכן ועדה מקומית, או מהנדס ועדה מקומית, שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, רשות מקומית, לרבות ועד מקומי כאמור בסעיף 3 לפקודת המועצות המקומיות[2], שאיזור שיפוטה כלול בתחום התכנית או גובל אותו, גוף ציבורי או מקצועי שאושר לכך על־ידי שר הפנים, לפי צו התכנון והבניה (קביעת גופים ציבוריים ומקצועיים לענין הגשת התנגדות לתכנית) תשל"ד—1974[3], ושיש לו ענין ציבורי בתכנית, וכן כל משרד ממשרדי הממשלה, רשאים תוך חודשיים מיום שפורסמה ההודעה הזאת ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, בניין הממשלה, רמלה.

ה. קוברסקי

יושב ראש הועדה המחוזית לתכנון ולבניה

ירושלים, י"א בחשון תשל"ז (4.11.76).

1. ס"ח תשכ"ה, עמ' 307.
2. דיני מדינת ישראל, נוסח חדש, עמ' 256.
3. ק"ת תשל"ד, עמ' 535.

סוכנות מבוססת באנגליה

מציעה לייצג יצרנים ישראליים המעוניינים ביצוא לאירופה

נא לטלפן עד יום ד', 1.12.76 03-248992

או לכתוב:

ARMITAGE EXPORT Co.

5 ARMITAGE RD.,

LONDON N.W.11

קיבוץ בסביבות ירושלים

מעונין בהקמת מפעל תעשייתי

בהצעות רציניות ומוכחות לפנות לת.ד. 7679 ירושלים

סודיות מובטחת עבור י.מ.

פרס גדול

מובטח למוצא הישר של

כלב מגזע בסט

3 צבעים — לבן, חום ושחור שאבד ביום 8.11.76 בהרצליה פתוח.

● נא להתקשר טלפונית 59197, 50670 או 930841.

משקיע

מעונין בהשתתפות פעילה

בעסק יבוא ויצוא

או מפעל אחר

בהשקעה עד 1½ מיליון ל"י

לפנות לת.ד. 4702 תל־אביב, למספר 1911.

לחברה מבוססת בענף החימום

דרוש

משקיע - שותף

סדר גודל ההשקעה כ־500,000 לירות

לפנות בציון פרטים מלאים לת.ד. 11057 תל־אביב.

2000 ל"י פרס

למוצא מכונית קורטינה פרטית בצבע זהב, גג סקאי, מס' 383—380 שנגנבה ביום חמישי ברמת־אביב.

לפנות: 03-236210 או לתחנת המשטרה הקרובה.

סוכנות למשקאות קלים בנהריה

למכירה

טלפון 04-922476 בערב

למכירה

מלגזה ט.ס. 4

אכסמן, מודל 1971

ניתן לראותה בעבודה ב.פרי הגליל" חצור הגלילית

טל. 067-37472/3/4

לפנות ליצחק בק.

למכירה

מבנה תעשייתי

באזור התעשיה בני ברק

מול המוסך החדש של פז'ו (ליד קוקה־קולה)

2¼ דונם, ✶ 2300 מ"ר מבנים

(כולל משרדים, שרותים, מקלט וכו')

אפשרי כולל חדרי קירור להקפאה עמוקה.

לפנות: טלפון 747512, 772151.

אולם תצוגה

בלב רמת־גן

140 מ"ר + גלריה. בשכ"ח

מתאים לבנק, לסוכנויות, למשרדים

חניה פרטית.

טלפונים: 701627, 844413.

למכירה

בנצרת עילית

דירה 2 חדרים + סלון. אמבטיה

טל. 065-40766 —

רח' גלבוע 10/25

מושב עין יהב

מעונין

בצריף ישן

היכול לשמש כמועדון נוער

וניתן להעברה

לפנות למזכירות עין־יהב

ד.נ. ערבה טל. 057-50653

לחייל אבד

רגלי אורגן YAMAHA

בתוך תיק עור באזור תל־אביב

המוצא הישר מתבקש לטלפן 72 48 90 לחיים

ויבוא על שכרו בעין יפה !

למכירה

פחים מגולוונים

תוצרת איטליה, לא מבריק סוב לצביעה

2 מ"מ, 0.75, 0.6.

03-476206, 03-471831.

מחפש את קרובי משפחתי

משפחת אולישנסקי

גרישא, ידזא, ליזה,

שגרו במונסטוריאצקה ע"י אלכן באוקראינה.

וכרו של אבי — נחום זדרנובסקי ממונסטוריצקה שעלו לישראל בין השנים 1923—1925.

עמנואל סמיקון, אולפן ברוסנב, רח' ברוסנב בגבעתיים, טלפון 722227.

למכירה

א. ברזל מקצועי I (T כפול), 100 מ"מ באורך 60 ס"מ — כ־2000 חתיכות.

ב. ברזל מקצועי פרופיל] 65 מ"מ אורך 60—70 ס"מ כ־300 חתיכות.

המחיר 60 אחוז ממחיר חדש, כל הקודם זוכה.

להתקשר עם שאול טלפון 063-25084

למכירה

קו־ייצור

של מוצר בלעדי בענף המתכת

מתאים לקבוץ או מושב.

טל' 266380.

אבד

כלב קולי

שחור־לבן

עונה לשם „טומי"

פרס מובטח

טלפון 04-640164

בקרית־גת

ליד הסופרמרקט

דירה

עם שיפורים

ואפשרות לתוספת בניה

לטלפן: 051-91998

מחפר זחלי

G.C.B. 7

מודל 74

במצב מצוין

טל. 03-863255

למכירה אודיט

אוליבטי 1513

כולל סרגל נוסף — תנועה מצטברת

טלפון 04-233711

מצבעה מודרנית

לכל סוגי הצביעה בריסוס

עם או בלי קליה בתנור, עד 3 מטר

פניה לקבלת עבודות

03-476206, 03-471831

מודיע למנויי הטלפון במשוה"ציון קסטל ארזה ומוצא עילית. יוחלפו מספרי הטלפון באיזור מגוריהם

...דירה בהזדמנות ...ת במחירים זולים בדרום תל־אביב

משרד התקשורת

מודיע

למנויי הטלפון במעוז־ציון (א.ב.ג) קסטל, ארזה ומוצא עילית.

כי ביום ג' ח' כסלו תשל"ז 30.11.76 בשעה 13.00

יוחלפו מספרי הטלפון באיזור מגוריהם.

ההחלפה נעשית כתוצאה מפתיחת מרכזת טלפונים חדשה במעוז־ציון.

המחייג אל מספרים שיוחלפו יקבל במענה מוקלט את המספר החדש.

הודעה ישירה על דבר השינוי נשלחה לנוגעים בדבר.

משרד התקשורת מבקש מהמנויים לנצל את מיכסת 50 השיחות שהוענקה להם, כדי להודיע את דבר השינוי לבאים איתם בקשרי טלפון.

ביה"ס הארצי להנדסאים

טכניון — מכון טכנולוגי לישראל | משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות — המכון הממשלתי להכשרת טכנולוגית

מודיע על

טקס חלוקת דיפלומות

שאושרו גבר לבוגרי בית הספר

אשר יתקיים בנועמד

אלוף (מיל.) ע. חורב — נשיא הטכניון | אינג' א. גודאל — מנכ"ל משרד העבודה

ביום שלישי, ח' בכסלו תשל"ז 30.11.1976

בבנין העצרת ע"ש צ'רצ'יל בקרית הטכניון

בוגרי מחזורים 1973—1974 אשר לא קיבלו הזמנה לביתם יראו הזמנה זו כהזמנה אישית

הטקס יתחיל בשעה 17.00

התחבורה: אוטובוסים מס' 19 מהדר ומס' 31 מהכרמל.

למכירה בהזדמנות
דירות במחירים זולים
בדרום תל־אביב

1. דירת 3 חדרים קומת קרקע מחיר —.100,000 ל"י.
2. דירת 1½ חדר — מחיר —.75,000 ל"י.
3. דירת חדר קומת קרקע — מחיר —.50,000 ל"י.

אפשרות לקבל הלוואה על חלק מהמחיר

(המחירים אינם כוללים מ.ע.מ.)

לפנות בשעות העבודה 03-38766.

נתיחת גופות — ללא סנקציות

לאחרונה הגיעו אלינו ידיעות מחייק על הפרבות גוברת בנתיחת הגופות. אין זאת אלא, כי עקב מיעוט הטיפול בחולה, מתוך ענישה בסנקציות — פגיעות הן השעות, לעריכת סקרים בבוהרי נויות.

הציבור נקרא לשמור על זכויותיו היסודיות.

עפ"י הוראות שר הבריאות:

אין לנתח מת כשהמשפחה מתנגדת

טופס התנגדות, להשיג חינם, במועצת הדתית, ח"ק ובוועדת כבוד האדם ת.ד. 5052 ירושלים.

במקרים שהמשטרה מטפלת: יש להפנות תשומת לב המשטרה, לתזכיר מס. 0203/23036 שנשלח מהמטה הארצי משטרת ישראל, אל הוועדה הציבורית להגנת כבוד האדם, המנהיגים: להיתור דרישת נתיחות הגויה — האיסור והתחבות המשפחה להיתור על פיצויים.

הנותק התחר הופץ על ידנו לכל מנהלי חברות קדישא בארץ. במקרה הצורך — להתקשר בטל. 02-232851, 02-286087, 03-785075, 04-643541.

הציבור מתבקש לדווח לנו על כל מקרה של חילול לוכיתור גויה, או היתקלות בדרישה לנתח גויה בכפיה.

ועדה ציבורית להגנת כבוד האדם

ת.ד. 5052 ירושלים

דרושה משאית

ליילנד קלייסדל

במצב טוב

טלפון 03-268167

בערב 03-858263

אבדו

בסביבות רמודהון

2 כלבי־בוקסר תומים

של חיל בשורות סדיר עונים לשמות אס, ודון

המוצא הישר מתבקש להתקשר 747921

תבוא על שכרו.

בהזדמנות

להשכרה מיידית!

400 מ"ר עם כוח,

מתאים לכל מטרה.

231853, 418620, 271612.

אם אתה צריך דירה תמצאנה במהרה:

לוח 8 לוח מעריב

ארגון יוצאי טומשוב — מזוביצק בישראל

מודיע בצער רב על פטירתו של בן־עירנו היקר

גודל מעל

ב"ר שמאי ז"ל

פליטה — בלגיה

ומביעים את תנחומינו

לרעיתו ולמשפחתו בבלגיה

ולבנו סימון ורעיתו יהודית בישראל.

בצער רב אנו מודיעים על מותו הטראגי של

ברוך זבולון ז"ל

מנהל משרד הקליטה במחוז הצפון ועובד הסוכנה"י לשעבר שנספה בתאונת דרכים

ומשתתפים בצער המשפחה

הסוכנות היהודית לא"י

המחלקה לעליה ולקליטה

ההנהלה ועובדי עמידר במחוז הצפון

אבלים על מותו הטרגי של

ברוך זבולון

ז"ל

מנהל משרד הקליטה במחוז חיפה והצפון

ומביעים את תנחומיהם למשפחה האבלה

לישראל רויך

אתך באבלך במות

אמך ז"ל

חבריך לעבודה

באוצר לתעשיה בע"מ

בנק יעד לפתוח תקלאי בע"מ

חברה להשקעות של בנק

לאומי לישראל בע"מ.

אנו משתתפים בצערו של חברנו לעבודה

סמי עזיז

במות עליו אביו

רחמים ז"ל

אחי הכספים

TWA ישראל

לעליזה פלורהיים ולמשפחת פלורהיים

תנחומינו הכנים והשתתפותנו בצערכם במות

משה ז"ל

בעלך וחברנו

חבריך

בשרותי הנדסה בישראל בע"מ

לאליעזר ותרצה לב־מנא

משתתפים בצערכם על מות

האב ז"ל

מושב דקלה

לישראל זעירא ומשפחתו

השתתפותנו הכנה באבלך במות

אביך ז"ל

אמקורים בע"מ, ההנהלה והעובדים

במלאת ארבע שנים לפטירתה של

אחותי היקרה, הבלתי נשכחת

חנה שרה רפאל ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ד' כסלו תשל"ז (28.11.76), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בקרית שאול. נפגשים ליד השער.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירת

בעלי ואבינו היקר

יוסף חבקין ז"ל

נקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום שני, ד' בכסלו תשל"ז (29.11.76) בשעה 3.30 אחה"צ בבית העלמין סגולה בפתח־תקוה.

אוטובוס יצא מביתנו ברח' טרפון 8 בני־ברק בשעה 2.45.

המשפחה

אזכרה לזכר יקירנו

מאיר (מוטי) בלומנטל

ז"ל

תתקיים ביום שני, ד' בכסלו תשל"ז (29.11.76), בשעה 3.00 אחה"צ, בחלקה הצבאית בקרית שאול. נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה

בכאב ובגעגועים אנו כעלים את זכרו

של בננו ואחינו היקר

נעם שטקל ז"ל

במלאת שנה למותו

נעלה לקברו בבית העלמין החדש ברחובות, ביום ראשון, ד' בכסלו תשל"ז (28.11.76), בשעה 3.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלוש שנים לפטירתו של בעלי היקר

יעקב (זאניה) גורביץ ז"ל

תתקיים ביום שלישי, ח' בכסלו תשל"ז (30.11.76), ליד קבר התייחדות ואזכרה

בשעה 14.30 יוצאת תחבורה מביתנו, רח' יהושע בן־נון 32 ירושלים; ובשעה 15.00 נפגשים בכניסה להר־המנוחות שבירושלים.

מרים גורביץ

ביום השנה החמישי לנפול בננו ואחי היקר

אבי (אברהם) גסר הי"ד

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ד' בכסלו תשל"ז (28.11.76) בשעה 11.00 בבוקר. כל מוקירי זכרו נפגשים ליד שער החלקה הצבאית בבית הקברות בקרית שאול.

צפורה, אדי, יגאל בלומין

במלאת שנתיים לפטירתם של

ברוך ויעקב רנד ז"ל

תתקיים אזכרה לזכרם ביום ראשון, ד' כסלו תשל"ז (28.11.76), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון.

המשפחה

במלאת שנתיים לפטירתה

של אשתי, אמי, אחותי וסבתי היקרה

שרה מליס ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ד' בכסלו תשל"ז (28.11.76), בשעה 3.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים ע"י השער החדש.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת בעלי

מנשה יחזקאל רייכמן ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה, ביום רביעי, פ' בכסלו (1.12.76), בבית העלמין בחולון, בשעה 3.00 אחה"צ. נפגשים ליד השער החדש.

יונה רייכמן

לדב שלג

אתך באבלך במות

אביך ז"ל

מ.ב.ס. בע"מ

ההנהלה והעובדים

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

דוד־דודיק נהרי ז"ל

תערך אזכרה וטקס גילוי מצבה, ביום שני, ד' בכסלו תשל"ז (29.11.76), בשעה 3 אחה"צ, בבית העלמין החדש בכפר סביר.

לכל אלה שניחמונו באבלנו נתונה תודתנו העמוקה.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

אליהו דובקין ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ד' בכסלו תשל"ז (28.11.76), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בהר המנוחות בירושלים.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של האי גברא רבא

ר' יוסף הכהן בלס

ז"ל

נשיא הכבוד של המועצה הדתית בהרצליה ממייסדי ובוני הרצליה

תערך אזכרה בבית האורח בהרצליה, רח' בן־גוריון 7, ביום ראשון, ד' בכסלו תשל"ז 28.11.76, בשעה 7.30 בערב

בהשתתפות:

רבנה העיר שליט"א

חה"כ ר' פנחס שיינמן הי"ו, סגן יו"ר הכנסת ויו"ר המועצה הדתית בתל־אביב

אישי ציבור

הפותח:

ר' פנחס ורטמן, ראש המועצה הדתית הרצליה.

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

ר' חיים ישראל ויטלזון ז"ל

ב"ר יהודה לייביש יבלח"א

מטוסוביץ — פולין

נערוך אזכרה ביום ראשון, ד' בכסלו תשל"ז (28.11.76), בבית העלמין בקרית שאול, בשעה 3.00 אחה"צ.

אוטובוס יצא מביתנו ברחוב יהודה הלוי 108, ת"א, בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירת

אשתי, אמנו, סבתנו ואחותנו היקרה

לאה טמפלמן ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ד' בכסלו תשל"ז (28.11.76), בשעה 15.30, בבית העלמין בחולון, נפגשים ע"י השער הישן.

המשפחה

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי ואבינו היקר

ויינברגר יהודה (לולי)

ז"ל

תתקיים אזכרה בבית העלמין באר־שבע ביום שלישי ח' כסלו תשל"ז 30.11.76 בשעה 14.30.

אוטובוס יצא מבית העיריה הישן בשעה 14.15

לכל מנחמינו תודה

המשפחה

במלאת שנה לפטירת אשתי, אמי וסבתי היקרה

חיה קפנר ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, ד' כסלו תשל"ז (28.11.76) בשעה 2.30 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים על־יד השער החדש.

המשפחה

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

יקירנו

הנריק קלינג

מקרקוב — פולין

איננו

הלויה תצא היום, יום ששי 26.11.76 (ד' כסלו תשל"ז) בשעה 12.00 בצהריים מבית הלויות העירוני רחוב דפנה 5 ת"א לבית העלמין בחולון. אוטובוס מיוחד יעמוד לרשות המלווים

אבלים: אחיו, גיסתו והמשפחה

במלאת שש שנים לפטירתו של

יקירנו

אבטליון (אבי) אילני ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו

ביום שני ד' כסלו (29.11.76) בשעה 3.15 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

(נפגשים ליד השער החדש).

המשפחה

ביום השנה הרביעי למותה של יקירתנו ואהובתנו

אנקה קרק

לבית לים

תתקיים אזכרה ביום ראשון, 28.11.76, בשעה 3.00 אחרי הצהרים, בבית העלמין בחולון. ההסעה מרחוב צירלסון 32, בשעה 2.30.

בעלה, בתה, אחיה והמשפחה.

אנו מתאבלים על מותו של

ידידנו הוותיק מבוני התעשייה הישראלית

מר שמעון ארנסט טלטש ז"ל

ומביעים את תנחומינו למשפחה השכולה ולבית „בלר־בנד"

ת.נ.צ.ב.ה.

מנהלי „יצהר"

חרושת שמנים ישראלית בע"מ

לרמי רפפורט ומשפחתו

אתך באבלך במות

אמך ז"ל

מ.ב.ט. בע"מ

ההנהלה והעובדים

למשפחת טלטש ולמפעלי בלר־בנד תלמה

משתתפים באבלכם הכבד

בהלקח מכם היקר באדם

ארנסט טלטש ז"ל

השחר אחים וידברג

השחר העולה

למשפחת טלטש

ומפעל בלר־בנד תלמה

אתכם באבלכם במות יקירכם

ארנסט ז"ל

כור — מזון בע"מ

לעיה ספיר ובני משפחתה

איתכם בצערכם

חבריך לעבודה

בפקולטה לחקלאות

לדנה מאובה

משתתפים בצערך על מות

אביך ז"ל

סגל בית־הספר הישראלי

על שם שרת בפאריז

במלאת שלושים לפטירת יקירתנו

רות וגנר

בת ר' שמואל הלוי ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה, ביום שני, ד' בכסלו תשל"ז (29.11.76), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין בחולון. נפגשים ליד השער החדש.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו

המשפחה

במלאת שלוש שנים לנפילתו בסואץ

בקי"מ ה־101 של יחידנו

היקר מכל המלאכה נשמה

יאיר בנדלר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום רביעי ט' כסלו תשל"ז (1.12.76) בשעה 3.30 אחה"צ בחלקה הצבאית (מס' 8) בקרית־שאול.

נפגשים ליד השער.

אמו: פנינה

בתו: רוית בנדלר

ויתר בני המשפחה

במלאת שלושים לפטירת אשתי, אמנו, אחותנו וסבתנו היקרה

מרים (מימי) שטרן ז"ל

נעלה לקברה לאזכרה וגילוי מצבה, ביום ראשון ו' בכסלו תשל"ז (28.11.76), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין ע"י כפר סביר, חיפה.

אוטובוס יצא מביתנו ברח' התשבי 4, חיפה, בשעה 2.30 אחה"צ.

פרטים בטלפון 04-524971.

תודתנו נתונה לכל מנחמינו בכתב ובעל פה.

המשפחה האבלה

במלאת שבע שנים לנפילתו של בננו ואחינו היקר

סמל שלום פריס ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום שלישי, ח' כסלו תשל"ז (30.11.76) בשעה 3.15 אחה"צ בבית הקברות הצבאי בקרית־שאול. נפגשים ע"י השער.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו, סבנו ואחינו היקר

משה שטיינפלד ז"ל

תערך אזכרה ביום ראשון, 28.11.76, בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער הישן.

אוטובוס יצא מרח' סוקולוב 22, תל־אביב, בשעה 2.15 אחה"צ.

בתיה והמשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו ואחינו היקר

הלמן לייב ז"ל

תערך אזכרה ליד קברו בבית העלמין בבאר־שבע ביום ראשון, ו' בכסלו תשל"ז (28.11.76), בשעה 14. נפגשים ליד ביתנו, רח' בני אור 3/20, באר־שבע, בשעה 13.30.

המשפחה האבלה

במלאות שלושים לפטירתו של

אשר גלזר ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום א' ו' כסלו (28.11.76) בשעה 3.30 אחר הצהריים בבית העלמין בחולון.

אוטובוס יצא בשעה 3.00 אחר הצהרים מתחנה מרכזית ליד קו 46 ויעבור דרך בית המנוח — (שכון עממי בלוק 17) רח' ישראל מרידור 11, יפו.

המשפחה

ביום א' (28.11.76) שנה לאחר מותו של חברנו

מיכאל לזובסקי ז"ל

נעלה לקברו בשעה 15.00

קבוץ דליה

בצער ובינון רב אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתנו היקרה

איטה בלושטיין ז"ל

(ממזריטש פולין)

ההלויה תתקיים היום, יום שישי, ד' בכסלו תשל"ז, 26.11.76, בשעה 12 בצהרים בבית העלמין בחולון.

נפגשים ליד השער החדש של בית העלמין.

יושבים שבעה בבית המנוחה — בת־ים, כנבע סיני 28.

בעלה — בלושטיין אהרון

בתה וחתנה — חיה ומרק וינבאום

בנה וכלתה — מנשה ולאה בלושטיין

והנכדים

למנשה בלושטיין ומשפחתו

אתכם באבלכם הכבד

במות

האם ז"ל

השוכנים

חברה לשכטפיל בע"מ

ביום השנה לפטירתה של דודתנו היקרה

מרים בלומנפלד ז"ל

יום שני, ז' כסלו תשל"ז (29 בנובמבר 1976)

נעלה לקברה ולקבר דודנו היקר

יוסף בלומנפלד ז"ל

לכבוד זכרם וגלוי המצבות.

האזכרה תתקיים בשעה 3.30 אחה"צ בדיוק בבית העלמין בקרית שאול.

נפגשים ע"י שער הכניסה, בשעה 3.15

המשפחה

במלאת שבע שנים לפטירתה של בתנו היקרה

אראלה (הי"ד) בש־סלומון

נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה ביום ראשון, ו' בכסלו תשל"ז (28.11.76) בשעה 15.30.

המשפחה

במלאות ארבע שנים לפטירת יקירתנו

לאה (לייזה) פרלובין ז"ל

לבית גלזר

תתקיים אזכרה ליד קברה בבית העלמין בקרית שאול ביום ראשון, ו' כסלו תשל"ז, 28.11.76 בשעה 3.45 אחר־הצהרים.

נפגשים ליד השער של בית העלמין.

המשפחה

במלאות שלוש שנים לפטירת בעלי, אבינו, סבנו ואחי היקר באדם

יצחק קנטרו ז"ל

תתקיים אזכרה ביום רביעי, ט' בכסלו תשל"ז 1.12.76 בשעה 3.00 בבית העלמין בחולון.

נפגשים ע"י השער החדש.

המשפחה.

במלאת שנה לפטירתו של בעלי, אבי וסבנו היקר

איזנגרט יעקב ז"ל

נתייחד עם זכרו בשעה 3.30, ביום ראשון, ו' בכסלו 28.11.76, בבית הקברות הישן בחוף הכרמל, חיפה.

נפגשים ע"י השער הראשי.

המשפחה

בצער רב הננו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

ד"ר מרדכי בשיסט ז"ל

בר' צבי חיים הכהן

יקיר רחובות

מותיקי האכרים

ההלויה תצא היום, יום ששי, ד' בכסלו תשל"ז (26.11.76), בשעה 12.00 בצהרים, מביתו ברחוב פינס 6, רחובות, לבית העלמין הישן ברחובות.

המתאבלים:

אשתו: רבקה בשיסט

בנו: עוזי בשיסט ומשפחתו

בנותיו: לינה נולמן ומשפחתה

נעמי כהן־זיו ומשפחתה

וכל בני המשפחה

ללינה נולמן ומשפחתה

משתתפים בצער במות האב

מרדכי בשיסט ז"ל

קבוצת קי.בי.ע. —

קבוצת בוני ערים בע"מ

ההנהלה והעובדים

ביגון ובכאב אנו מודיעים על פטירתה של היקרה באדם

מרת פרומה דויטש ז"ל

ההלויה תצא היום, יום שישי, ד' בכסלו תשל"ז (26.11.76), בשעה 11.00, מבית החולים „איכילוב" לבית העלמין בחולון.

המתאבלים: בעלה: יצחק

בנה: יהודה

בנותיה: חנה וזהבה

אחותה: סוניה

והמשפחה

אוטובוס יעמוד לרשות המלוים.

בצער עמוק אנו מודיעים על פטירתה של אמנו וסבתנו האהובה

יהודית לוין ז"ל

אלמנת ד"ר מיכאל לוין ז"ל

ממייסדי קרית־אונו

ילדיה, נכדיה וכל בני המשפחה

ההלויה תצא היום, יום ו' (26.11.76), בשעה 11.00 מבית ההלויות בתל־השומר לבית העלמין בחולון.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של היקר באדם,

יעקב ארקין ז"ל

ההלויה תתקיים היום, יום ששי ד' בכסלו תשל"ז 26.11.76 בשעה 12.00 בבית העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

בצער ובכאב אנו מודיעים על פטירתו של

אב המשפחה

יוסף לנצ'אנו

GIUSEPPE LANCIANO

ההלויה התקיימה ביום רביעי, ב' בכסלו תשל"ז (24.11.76), בבית־העלמין בחולון.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

נתן פרידמן ז"ל

(ב"ר שלום ז"ל)

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום שני, ד' בכסלו תשל"ז (29.11.76) בשעה 3.15 אחה"צ בבית העלמין ליד כפר סביר חיפה.

התחבורה תצא מרח' בלינסון (מס') 16 קרית חיים בשעה 2.15 ותתעכב ברח' גורדון ליד גן בנים בשעה 2.30 ובשעה 2.45 מאולמי חיפה, רח' לתנסיה.

המשפחה

מאיר קמחי אושפז בבי"ח לאחר שחלה הרעה בבריאותו

מאת כתב "מעריב"

מאיר קמחי, החשב הר־אשון של בית קופת־חולים, הנתון במעצר זה 52 יום, בחשד במעילות של עשרות מיליוני לירות, אושפז בבית־החולים, לאחר שחלה הרעה במצב בריאותו. החשוד הובא לבית המשפט המחוזי בתל־אביב, השופט, דחה את מתן החלטה — אם לשחרר את החשוד אם לאו — עד יום ראשון.

קמחי, שבאו נעצר שובר על זכות השתיקה ואינו משתף פעולה עם חוקריו, בסבר אתמול בבהלך הדיון ופרץ בבכי, גם אשתו קפצה הכבש, שאינה נידרה בשום דיון, לא התאפקה והתפרצה בבכי אף היא.

ויכוח בין הצדדים

היה זה, כאשר נציג הפרקליטות, רב־פקד ראובן ויינשטיין טען בבית־המשפט, כי קמחי לקח לו "נגר צמוד", מהיוקרים בעיר, וזה ביצע בביתו עבודות ריהוט יקרות בשך שנים. כאן קפץ קמחי ממקומו, עיניו התגבבו בדמעות והוא זעק: "מה אתם רוצים ממני? אתם כולכם לא ביקרתם אצלי בדירה ולא ראיתם איזה ריהוט יש בתוכה. ומה יש אם שיפצתי קצת. אשתי קיבלה פיצויים מגרמניה. גם זה אסור?"

דיון אתמול, שארך שעה, לא חסר "היתקלויות" בין הסניגור, עו"ד אריה קמר, לבין נציג הכשטרה. עו"ד קמר הדגיש בספר פעמים, כי מכ־צבו של קמחי אינו נותן עוד להמשך החקירה ואין בו הלה נקמה בחשוד על שאינו מש־תף פעולה עם חוקריו ואינו מוכן לספר להם דבר על חשודים אחרים המעורבים בפרשה.

הפרקליט האשים את המשטרה בכך, שאין היא מקדמת את החקירה בעניינו של קמחי, ודברים שהעלו בבית המשפט לפני שבועיים ויותר ושימשו יסוד להארכת מעצרו — לא נבדקו עד אתמול.

חאות לבי שלא היו זכאים להן. לדבריו צולים ובצים עשרות במקרים כאלה.

בתגובה טען הסניגור, כי את המלצה להלוואה היתה נותנת ועדת מיוחדת, שמונתה על־ידי ברכה קופת־חולים.

ויינשטיין: "נכון, אולם בראש הוועדה ישב קמחי, והשאר היו אנשי ציבור, שמפעם לפעם התחלפו. ההשגה היה הרות והיה בוועדה הוא לביצוע שקבע".

כאן פנה הסניגור לבית המשפט ואמר, כי רק לגבי פרשת הקרנות הוא במיר לו כרשי "חרוג בקופת־ההגנה" לשתף פעולה עם חוקרים. דברים אלה נרשמו בפרוטוקול וככל הנראה תהיה זו ההודעה הראשונה שימסור מאיר קמחי לחוקריו מאז נעצר.

השופט — יבדוק

לאחר ששמעו הצדדים את טיעוניהם החליט השופט חולך כי לפני שיתן את החלטתו, הוא מבקש לעבור על תיק החקירה. הוא דחה לכן את ההחלטה עד ליום ראשון בר שעת הבוקר.

קמחי, בן 47, הסובל מבהפרעות לב ויש לו אחוז נכות מסויים, בנין תאונה שהיתה לו לפני כספר שנים, אושפז אתמול בשעות הצהריים בבית חולים, לפי הוראת רופא שבדק אותו.

הוכח, כי בכל זה שנמצא לאורך תקופת המעצר ולגבי סול כזה כל צבירות, ולפי כספר עמודי הפרוטוקול (מאות עמודים), הנערכים בבמזכירות בית־המשפט, עושה מאיר קמחי "היסטוריה".

המשך משפטו של אפשטיין נדחה לבקשתו - בחודש

מאת סופר "מעריב"

משפטו של יוסף אפשטיין, ראש משרד לשעבר של "מיליטנברג", הנאשם בקבלת נכסים גנובים מבספסה בנק ברקליס־דיסקונט בר כתייגן, היה אתמול בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב — אולם הנאשם לא השיב על האשמות ולבקשתו נדחה הבירור לחודש הבא.

לפי כתב האישום קיבל אפשטיין, בן 48, איגרות־חוב של ניירות־ערך ישראליים זרים, הלוהטים, מדלית זהב ורכוש אחר משלל שוד הכספות בבנק ברכת־גן. בשוד זה, שבוצע עדיין לא נלכדו, נגנבו תכשיטים, ניירות ערך וכסף ישראלי ורזר במיליוני ל"י.

התביעה טוענת, כי אפשטיין קיבל לידיו חלק מן הרכוש שנגנב בתוך ידיעה ברורה, כי זהו רכוש גנוב. עו"ד הכוסכם בין הנאשם לבין האנשים אשר מסרו לו את הרכוש — נאמר בכתב האישום — כבר אפשטיין חלק מן הרכוש זה בירור בכוזובנים, אשר הלכם הועברו להו"ל.

אתמול, לפני הנשיא ההרכב של בית המשפט המחוזי, השופט בנימין כהן, הוקרא כתב האישום והנאשם היה אמור להשיב ולהודיע, אם הוא כופר בעובדות או כודה מהן. ואולם, באמצעות סניגורו, עו"ד חיים ליפקין, ביקש אפשטיין לא להשיב לפי שבה ולתת לו שהות של כחודש ימים.

לאחר שהנאשם השיב, כבתשובה לשאלה השופט, כי בבדור לו שדחיה בהחלת המשפט פירושה הארכת מעצרו, ובהסכמת התובע, עו"ד סברין שרמר, בעתר השופט לבקשה ודחה את הדיון לאמצע החודש הבא.

שוחרר בערבות חשוד בניצול זכויות עולים

מאת עמוס לבב

צבי חזן, בן 21, שלא הצליח להשתחרר שלשום בערבות שנפסקה, בשל שבנק לא הסכים לקבל ערבות רבע מיליון ל"י ב־מזומן — שוחרר אתמול על־פי הסכם עם פרקליטות מחוז ירושלים.

האיש חשוד כי השתייך לרשת מנצלי זכויות עולים והשתתף ברכישה 12 דירות באלפי ל"י מתלכידי ישיבות. שלשום, בעקבות הוראה של בית־המשפט העליון, שוחרר אותו שופט בית־המשפט המחוזי בירושלים בערבות של רבע מיליון ל"י במזומנים, ומיליון ל"י לא במזומנים בשלושה ערבים. אולם לא נמצא בנק בירושלים שהסכים לתת לו סכום כזה.

אתמול הצליח סניגורו, עורך־דין יאיר גולן, לשכנע את עורך־דין עזר הסון, סגן בכיר לפרקליט מחוז ירושלים, שיסכים כי תחת הערבות במזומן תינתן המחאה בנקאית. בהסכמת שניהם שוחרר אתמול צבי חזן בערבות.

פרופ' עמנואל וחנה לבנטל

שמחים להודיע על

הולדת בנם דוד

אח לאבי, יעל, תמי ומיכל

נכד לחמדה לייכטונג מירושלים

בופלו, ארה"ב — כ"ד חשון תשל"ז, 17.11.76

גלי צה"ל

"משלנו"

מצעד הפזמונים העבריים

של גלי צה"ל

25.11.76 ג' כסלו תשל"ז (9)

1–23. [illegible]

הפינה לשיפוטכם

24–27. [illegible]

גזור ושלח

לדואר צבאי 1005 צה"ל.

זה הדירוג שלי (סכן מספר השיר):

1___ 2___ 3___ 4___ 5___

6___ 7___ 8___ 9___ 10___

שם

כתובה

בין המשתתפים יוגרלו פרסים

השעה ה־25

ומדור מיוחד לילדים קל וחומד

בין הפותרים יוגרלו פרסים יקרים

ראה עמוד 30

נער נהרג בטפלו בפגז

נער בדווי ברואס אל חב־ייה, שליד הכפר מעלי בנ־ליל, נהרג אתמול בטפלו בפגז — בבריאה מנדית שנת.

גופתו של הנער, כהמוד אל הייב, בן 17, נמצאה מוטלת בשדה השוי ידיה קטועות. ליד הגופה נמצאו רסיסי כתו־כת רבים.

אחיו של הנער מצא את הגופה לאחר שהרוצה בושש לחזור לכפר.

נתגלו עורות גנובים בערך 450 אלף ל"י

מאת סופר "מעריב"

17 גלילי צורות, שנגנבו ב־סוף החודש שעבר מבמחסן של "המשביר המרכזי" ברחוב גיבורי ישראל בתל־אביב, אותרו שלשום במחסן בית בש־כונת שפירא בתל־אביב. שווי הרכוש הגנוב הוא כ־450 אלף ל"י.

גלילי העורות — שמשקלם הכולל הוא כטונה וחצי — נתפסו בידי אנשי המחלק לבילוש כללי ביחידה הבר־זית של משטרת מחוז ת"א, עקב מידע מודיעיני ולאחר פעולות בילוש. כחשוד בקשר לגניבת העורות נעצר צעיר בן 29, המוכר למשטרה, ש־תוריד גרים בבית, שבחצרו הוחבא הרכוש הגנוב.

עתה חוקרים, כי היו שות־פיו של החשוד בגניבת העו־רות.

המשטרה עומדת לשחרר הבוקר את זאב כהן

מאת סופר "מעריב"

המשטרה עומדת לשחרר הבוקר, בלי ערבות, את זאב כהן — שהיה עד־ראייה לרצח אברהם פחימה (שאירע לפני שלושה שבועות בירבה) — לאחר שהוברר, כי לא היה קשור בבעשיה הרצח.

כהן נעצר לפני ארבעה ימים, לאחר שהתייצב במשטרה, ושלשום ביקשה המשטרה להאריך את מעצרו (הי־מעצר הוארך בחמישה ימים).

"המשטרה לא מרחה"

"בדיון שהתקיים בבית המשפט השלום הבאתי כיצד שבקשה הוליכ והבגנה לבך רצה מיוחדת, והיא זו שהתי־ליכה לרכוש ממנות בחברת "תמרתה", אותן מכונות ש־לגביהן השוד קבל בעיסקה בלתי כשרה" — אמר עו"ד קמר — "וגם היום המשטרה לא מרחה לבדוק ולאמת את הדברים".

השיב על כך רפ"ק ויינשטיין: "אני מציע, שבבקום עצה, יותנים מר קמר לבשרה והיתה הוקר אצלנו..." כאן התערב השופט והיר והעיר: "הוא כבר הדה...". עו"ד קמר תיאר בבית המשפט את כל התפתלויות הפרשה, כפי בפירום, כי כל השד החשד שהועלה על־ידי המשטרה אין בו כדי לחייב את מעצרו של קמחי וביקש לשחרר את כרטי בערבות.

מיזוזות — לא רק לעיריים

בציג הבלברוכה בעו בהמי שך, כי בפרשת קרן הבלוות — אותה כינה בלבון "פרשת קרנה הכובה" — ההבדר עתה, כי אין מדובר בכבה הכלוה בהרית לאיהו הלו־

בעלי האולמות למסיבות דורשים ביטול מס־שרות

לאור הירידה הדראסטית בתפוסת האולמות לכסיבות בארץ, כאיבת יו הענף סכנת התמוטטות. הדבר נו־בע כתוצאה מן הגידור הג־בוה המוטל על הענף.

בכנס הרום ארצי של ענף האולכות, שהתקיים אתמול בתל־אביב, החלט להתחיל את הציבור על עצמות המי־גית, שתקרא למבשלה לה־כנסת לבטל את מס השירותים. חברי הענף מהכוחים לעדוך הפגנת מחאה לפני כבוד האוצר בימים הקר־בים.

הרב שמעון טורנהיים: שתי סרבניות גיוס "הוברחו" הלילה לארה"ב

מאת גד ליאור

שתי סרבניות גיוס, שה־תוכתרו עד אתמול בקרב בפרוזהר ירושלים — "הו־ברחו" הלילה מהארץ בה־לווית מלווה מפעילי הוועד להגנת קודשי ישראל.

בפגישה שקיים הלילה סופר "מעריב" עם פעילי הוועד בי־רושלים בסר מוכיח, הרב שמעון טורנהיים, כי שתי הב־נות — אחת מבאר־שבע והשנייה מאשקלון — הוטסו לארה"ב. "אחת הבנות, בחו־רה דתית במבוקשת" — כסר הרב טורנהיים — "הגאה כבר בשבת הקרוב עם אביה במסגרת שידוך שאבי ארגנו לה בארה"ב".

עוד נודע, כי שתי הבצירות הסתתרו עד אמצע השבוע אצל בשעתה חרדית בחולון ו־הועברו לירושלים רק שלשום. הלילה נילוות אליהן בדימון פעיל של הוועד בארה"ב, כי הוד התבוא, שהגיע לפני שלושה שבועות לישראל.

עתה כשתחיות בידי הוועד ואורזי עוד הבים צעירות, "שהשיבנה את השבה בבני־ ברק", כפי שמסר לי הלילה הרב טורנהיים, כראשי הוועד. אתמול עבהה בעיה נוספת, כי התמושב אבן ספיר שבפרוזהר ירושלים את פעילי הוועד ב־בקשה להסתדרה כהבה גיטה הקרוב לצה"ל.

נשק ורכוש גנוב נתפסו בפשיטות ברמלה ולוד

שבעה רובים מתוצרת צה"ל, רמה רב ההוהז בוגוב, ואביזרי עישון של סמים, נתפסו ביום רביעי בלילה בפשיטות בבתים ברמלה ובלוד. בפשיטות שבוצעו בבתי דיירים המוכרים למשטרה כמעשני והוחי סמים, נעצרו שלושה גברים וארבע נשים.

הפשיטות נערכו כחלק מפעולות ביחידה מגבורה של יחידות מיוחדות במשטרת מרחב המרכז במקומ פשיעה באזור רמלה לוד.

בכיר בחברת "מגדל בניין" נעצר כחשוד בזיוף שיקים

מאת אבי בטלהיים

עובד בכיר בחברת הבנייה "מגדל בניין", שמשמו נאסר לפרסום בגלל הגנת הבר־מצווה של בנו, נעצר אתמול בבית משפט השלום בתל־אביב לחמישה ימים, כחשוד בזיוף שיקים של החברה בגובה של 85 אלף ל"י בדרך זו.

יחד עמו הובאו שני חשודים נוספים — חנוך מרדכוביץ, כחורלצן לשעבר והוקר פרטי חנן דנציגר. השניים שוחררו בערבות.

נציגת המשטרה, סמל ראשון עליה כהן, טענה בבית המשפט, כי עובד "מגדל בניין" בטל כשולחנה של פקידת העסד למנהל החברה כמה שיקים. אלה זוייפו על־ידי כצורת ההמות הבשרד ונתומות הסבה.

לדבריה, חמישה שיקים ב־ערך כולל של שישים אלף ל"י ניתנו על־ידי החשוד ל־חנוך מרדכוביץ, כדי שזה ינסה לפדותם. השניים היו אמורים להתחלק בכסף — אם מרדכוביץ יצליח לבשוף את הכסף.

ואולם, החשוד לא הצליח בכך וכל שאיש חבי הבישה הצליח לעשות היה לפדות ב־עצמו שני שיקים בסך של 6,000 ל"י בסניף בנק לאומי לישראל באיזור התעשייה ב־חולון.

"בשבוע שעבר" — הכשיכה נציגת המשטרה — "נתן ה־עובד הבכיר של "מגדל בניין" שלושה שיקים בסך של 85 אלף ל"י לחנן דנציגר. גם שיקים אלה נגנבו מחברה ה־ביטוח התחשוד אמר לדנציגר, כי אם זה האחרון יפדה את ההמחאות בבנק, הוא יכסה בכך חוב של 25 אלף ל"י שהוא חב לו". אולם דנציגר התחרט בשלב מסויים ולא ניסה כלל להוציא את הכסף.

רס"ר כהן טענה, כי מעצרו של איש חברת הביטוח הזכי, באשר המשטרה הושדת, כי גנב צ'קים נוספים בסכומים גדולים ושהורידו בשלב זה ע־לול לסכל את המשך החקירה, משקיבל את רשות הדיבור ביקש החשוד למנות לו עורך־דין, שיגן עליו. אחר כך אמר: "הדיתי כרצוני הטוב. צרותי לבשטרה בכל ואין לי כל עבר פלילי. לא לקחתי שום צ'ק. נגמף תוך כאלה שהוזכרו כאן". הוא בקש לאסור את פרסום שמו לפחות בחודש ימים, עד לאחר הגיגת בר־המצווה של בנו.

השופט, אריה באזר־אורי, הורה לעצור את החשוד לחמישה ימים ונעתר לבקשתו בעניין איסור הפרסום למשך שלושים יום. השופט ניבק את היענותו לכך ב"הגנה על ילדיו הקטינים של החשוד".

שני החשודים האחרים שוחררו בהסכמת המשטרה בערבות של 5,000 ל"י כל אחד. ללא קשר לפרשה זו הובא אתמול החשוד חנוך מורדכוביץ לבית המשפט, כחשוד במשיכת צ'ק ללא כיסוי. ביהמ"ש הורה לשחררו בתיק זה.

נעצרו חשודים נוספים בהצתת 20 מכוניות באיזור רמלה

מאת עמוס הנוך

בחודשים האחרונים התגלו באיזור רמלה־לוד עשרות מכוניות פרטיות שרופות ולפי החשד הוצתו לאחר שנגנבו מבעליהן. משטרת רמלה חוקרת בקרים אלה המסכו, כי הנזק נאמד ברבבות לירות.

ביום שני השבוע הובאו לבית משפט השלום ברמלה שני חשודים בשימוש ב־14 מכוניות, ללא רשות הבעלים, באזורי רמלה־רחובות ובשרפת שש מהן. בא־כוח המשטרה ציין, כי השניים החדו במעשיהם ולהחקירה מסתעפת מאוד. אחד החשודים אמר בבית המשפט: "אבקש בדיקה אצל רופא. אנחנו גונבים מכוניות ושורפים בגלל מה־להי". החשוד האחר טען, כי גם הוא חולה. שופט השלום, אורי שטוכמן, צוה לעצור את השניים והפסיכיאטר ה־מחוזי יבדוק אותם.

אתמול הובאו לבית המשפט שלושה אחרים, החשודים במעשים דומים: שניים חשו־דים, כי הציתו מכוניות כי־דגמים "קורטינה", "סאב" ו"סוסיתא" וגרמו נזק למכ־לוגי שהגיע את המצית לשים במעשיהם.

עד כה נתפסו שישה חשודים בהצתת 20 מכוניות — 7, מהן באוקטובר, ו־13 ב־חודש זה.

ב־7 באוקטובר נעצר אדם החשוד בהצתת 7 מכוניות "סוסיתא" בפרדס שניר בלוד, ושבועיים לאחר מכן נעצר חשוד נוסף בשריפה מכונית במגרש אחר באותו איזור.

המשטרה משערת כי המכוניות נשרפו בנקמה או כדי לטשטש עקבות. לפי סברה אחרת, היה זה גורם פסיכו־

ציות נוספות. אדם אחר נעצר כחשוד בשריפה 6 מכוניות, שחנו ברחוב. ברחוב דוד המלך בלוד ובגרימת נזק ל־4 מכוניות נוספות.

צעירים אחדים טענו, כי הוו בבתיהם בשעות בהן, לדברי המשטרה, אירעו ה־הצתות. נודע, כי בביצוע ה־הצתות חשודים אנשים נוספים שעדיין לא אותרו.

יחיד וחברה

■ נשיא המדינה, פרופ' אפרים קציר, היה אתמול אורח העיר אשדוד, החוגגת עתה 20 שנה להיווסדה. מר קציר נתקבל בצהרים ליד שער הכניסה לעיר, על־ידי ראשי העירייה ובראשם מר צבי צילקר. נשיא המדינה ביקר גם בנמל אשדוד, שם נפגש, זו הפעם הראשונה, עם פועלי הנמל. במרכז ביקורו עמדה פגישה עם תלמידי המיכון ב־עזה, באולם "אסותי".

■ השגריר הדומיניקני ב־ישראל, מר־חוסה ולהנאבה, מסר אתמול תשורת ספרים מטעם הרפובליקה הדומיניקנית למחלקה ללימודים לטינו־אמריקניים באוניברסיטה העברית בירושלים. את התשורה, הכוללת יצירות של סופרים דומיניקניים, קיבל הד"ר יורם שפירא, ראש ה־מחלקה.

■ ראש עיריית לוס־אנג'לס, טום ברדלי, הפתיע אתמול כש"קפץ" לביקור של ארבע שעות בעיר התאומה אילת — ללא כל הודעה מוקדמת. ראש עיריית אילת, גד כץ, שהתבשר על בואו של מר ברדלי בהיותו בתל־אביב, מיהר לטוס לאילת. הביקור עמד להערך ביום רביעי, אך בוטל בגלל מזג האוויר. אולם בניגוד לדעת מארחיו, החליט האורח לא לוותר על אילת וטס לשם, מלווה ב־אלוף פיקוד הדרום, אלוף הרצל שפיר.

■ שר התחבורה, מר גד יעקבי, סייר אתמול ברצועת עזה, שם עמד מקרוב על פעולות שיקום הפליטים בשכונה החדשה שיח רדואן ב־עזה. שר התחבורה חנך אתמול את התחנה המטאורולוגית בעזה, שבה הושקעו 100 אלף לירות.

■ מר אווין לודר, יו"ר איגוד פעולי המתכת הבינלאומי, המונה 13 מיליון חברים, הגיע אתמול לארץ לביקור של 10 ימים כאורח ההסתדרות. מר לודר בא יחד עם סגניתו, גב' אנקה פוקס, ה־מכהנת גם כיו"ר הנשים, הד מועסקות בענף המתכת ב־גרמניה המערבית. הם נת־קבלו בנמל התעופה בן־גוריון על ידי יו"ר איגוד עובדי המתכת בארץ, מר יצחק גל־עוי. באותו מטוס הגיע גם נשיא בנק האיגודים המקצועיים הגרמניים, מר ולטר הסלבך, כבמה מהפגישות שיערוך מר לודר בארץ ישתתף גם הבנקאי הגרמני.

■ בטקס, שנערך בעיריית רמת־גן, חולקו אתמול 80 מילגות בסכום של 32 אלף לירות לתלמידים בעיר. מקור המילגות עלשם ראש העיריה הקודם, אברהם קריניצי ז"ל.

■ שר המשטרה, שלמה הלל, היה אתמול אורח מפקד הגדנ"ע ובין השאר סייר במיטווח ברעננה, המשמש גם את הגדנ"עים. השר בא יחד עם קצינים בכירים של הגדנ"ע ונתקבל על־ידי ראש מועצת רעננה, בנימין וולפרביץ. מרעננה יצא השר ל־בסיס הגדנ"ע בנתניה כדי לחזות באימון מוטס של תלמידי תיכון.

זכו בהגרלת הפיס

בהגרלה הרגילה של מפעל הפיס מס' 48/76, שהתקיימה ביום 25.11.76, זכו הכרטיסים הבאים:

בסך — 1,000,000 ל"י זכה המספר: 597552.

בסך — 300,000 ל"י זכה המספר: 249966.

בסך — 50,000 ל"י זכה המספר: 329680.

בסך — 10,000 ל"י זכו המספרים: 011565, 261288.

בסך — 5,000 ל"י זכו המספרים הבאים: 044961, 106691, 142458, 304843, 411366, 414466, 508681, 561993, 677468, 703301.

בסך — 1,000 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 14312, 98531, 38500, 56668, 50645, 55202, 74982, 84162, 85935.

בסך — 500 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 32736, 33832, 50874, 55287, 56136, 63471, 68129, 69701, 72047, 94719.

בסך — 200 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 3229, 3789, 8088.

בסך — 100 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 0224, 0344, 0708, 0932, 1001, 1039, 1058, 1303, 1447, 1529, 1652, 1690, 2079, 2189, 2199, 2703, 3170, 3230, 3542, 3717, 3728, 4356, 5064, 5079, 5751, 5858, 5891, 5933, 6201, 6226, 6864, 6935, 7094, 7164, 7475, 7729, 8427, 9101, 9200, 9655.

בסך — 8 ל"י זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה: 9.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

נפלה עטרת ראשנו

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של ראש משפחתנו, אבינו וסבנו היקר

שמואל מוני כספי ז"ל

בן משה וזלברמן הנ"ל

איש צנוע וירא ה' רודף חסד ואמת

ההלויה תצא היום, יום שישי, ד' בכסלו תשל"ז (26.11) בשעה 13.00, מבית החולים "שערי צדק" לבית הקברות בהר הזיתים.

המשפחה המתאבלת

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, אבינו וסבנו היקר

משה אהרון סנדל

פרטים על ההלויה בטלפון 71 73 56.

המתאבלים: אשתו: צילה

בנו וכלתו: ישראל ויהודית

ונכדיו

במלאות שנה לפטירתה של יקירתנו

[illegible]ות גבראל ז"ל

רעיית דן גבראל יבל"א

בת צפורה ואברהם גולדברג יבל"א

[illegible]ערך אזכרה בבית העלמין בפתח־תקוה ביום ראשון [illegible] כסלו תשל"ז (28.11.76) בשעה 3.30 אחה"צ.

נפגשים בבית העלמין.

המשפחה

במלאות שנה לפטירת יקירנו

חיים (קרול) סובל ז"ל

[illegible]ים אזכרה ביום שני, ו' בכסלו תשל"ז (29.11.19[illegible]), בשעה 3.00 אחה"צ, בבית העלמין החדש, כפר סמיר.

אוטובוס יצא מבית המנות, רח' פרופ' 8, חיפה, בשעה 2.30 אחה"צ.

המשפחה

במלאות 10 שנים לפטירתו של יקירנו

מאיר ליפסקר ז"ל

(בשלמפסק)

[illegible]ערך אזכרה, ביום שני, ו' בכסלו תשל"ז (29.11.7[illegible]), בשעה 3.30 אחה"צ. נפגשים על־יד השער הימני של בית העלמין בחולון.

המשפחה

במלאות שלושים לפטירתה של יקירתנו

רות (קריישה) שורץ ז"ל

תערך אזכרה וגילוי מצבה ביום ראשון, ו' בכסלו תשל"ז (28.11.76) בשעה 3.00 אחה"צ בבית הקברות בחולון.

נפגשים ע"י השער הראשי.

המשפחה

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על מותו הפתאומי של בננו היקר

משה ז"ל

ההלויה התקיימה אתמול בהרצליה.

משפחת דוד ויפה פלדהיים

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה בטרם עת לאחר מחלה ממושכת של אשתי, אמי ואחותנו היקרה

אסתר ליכטנשטין

ההלויה תתקיים היום, יום ששי, ד' בכסלו תשל"ז (26.11.76), בשעה 12.30 בצהריים, בבית העלמין בחולון.

המתאבלים: בעלה שמואל

בתה עדנה

אחיה צבי פוליבודה ומשפחתו

ישראל פוליבודה ומשפחתו

אחיותיה שרה אהרונוב ומשפחתה

חוה פוזנר ומשפחתה

[illegible] מרדכי בשיס[illegible]

לינה נוכמן

מרדכי בשיסט[illegible]

[illegible] פרומה דויט[illegible]

יהודית לוין

יעקב ארקין

יוסף לנצ'אנו

[...]USEPPE LANCIANO

נתן פרידמן

(בייר שרב ז"ל)

מודעות אבל גם בעמוד 9

هكذا من الأصل

מעריב

המהנדסים: „אנו נכונים לנהל דיונים עד תחילת השביתה'

השיחות עם שר האוצר ונציב שירות המדינה לא הביאו תוצאות

מאת שרגא מקל ויהושע אביטם

בדיון שנערך אתמול בלשכת שר האוצר בתל־אביב עם נציגי המהנדסים, השמיע שוב שר האוצר יהושע רבינוביץ את עמדתו, כי מסקנות ועדת ברקאי בעניין גמול ההשכלה למהנדסים אכן מתגשמות. הדיון הסתיים בלי תוצאות. המהנדסים הודיעו כי הם מוכנים להמשיך בדיונים — עד מועד השביתה.

בדיון השתתפו הממונה על השכר במשרד האוצר, אפרים ירמנס, נציב שירות המדינה, יעקב ניצן, וראש הוועדה לאקדמאים בהסתדרות, עורך־דין גדעון בן־ישראל. נציגי המהנדסים תבעו שייפתח איתם משא־ומתן על תשלום תוספת אקדמאית, על רקע המלצות ועדת ברקאי בנושא זה.

שר האוצר הביע התנגדותו לכך, והשמיע באוזני המהנדסים שתי אפשרויות: לפנות לבית־הדין לעבודה, שיפסוק בסוגיה. („אם אתם בטוחים בצדקתכם מדוע לא עשיתם זאת עד עכשיו?" שאל השר). האפשרות השניה היא, שאם תקום ועדה משותפת לממשלה ולהסתדרות לעניני שכר — או בוררות מוסכמת בשירות הציבורי — תוכל היא לפסוק בעניין התוספת האקדמאית למהנדסים.

שר האוצר אמר למהנדסים, כי עליהם ללכת באחת משתי האלטרנטיבות הללו, וודאי שהדרך הנכונה איננה סנקציות או שביתות.

פגישת שר האוצר וצוות עוזריו עם המהנדסים היתה ההידברות הראשונה של המעסיקים הציבוריים עימם מאז החלו בסנקציות. הפגישה נסתיימה אתמול בלי שום תוצאות.

פגישה נוספת, שנערכה אחר־הצהריים עם יעקב ניצן, בנסיון למצוא פתרון כלשהו למהנדסים בשירות המדינה — נסתיימה אף היא בלי תוצאות.

למהנדסים הובהר כי לנציב שירות המדינה אין שום מנדט להציע פתרון — חוץ מהשמעת עצה למהנדסים, שיפסיקו את הסנקציות.

גוסטאב בריאן אמר אמש לסופר „מעריב", כי על אף כשלון השיחות אתמול, לא יסרבו המהנדסים לשבת לדיונים נוספים — עד יום פרוץ השביתה ב־29 בחודש — שביתה כללית שתימשך יומיים, בשלב זה.

אתמול נערכה ב„בית ברנר" אסיפת ראשי הועדים ועסקני מהנדסים מחוז תל־אביב והמרכז. לאחר השמעת סקירות ודברי בקורת על החלטת המרכז לשבות רק יומיים — נערכה הצבעה ניסיונית. תשעים אחוז מן הנוכחים הצביעו בעד שביתה כללית, בלתי־מוגבלת בזמן.

● קיפוח עובדי מדינה

המזכיר הארצי של הסתדרות עובדי המדינה, חיים ברנשטיין, הודיע אמש כי פתרון בעיית קידומם של עובדים בשירות המדינה נעוץ בהסכם אשר בעקבותיו הוקמו „ועדות ארבעה" בשיתוף הסתדרות עובדי המדינה והממשלה.

הוא הוכיח כי כל פיגור בהפעלת „ועדות הארבעה" מעכב את התקדמותם וקידומם המקצועי של אלפי עובדים. לכן על נציגי ההסתדרות לזרז את הדיונים במסגרת זו.

חיים ברנשטיין אמר, כי חילוקי הדעות שהתעוררו או יתעוררו בוועדות, אלה — יוכרעו במוסד שעליו הוסכם בזמנו בין הצדדים. הוא גם הודיע כי כל ההכרזות שמשמיעים גופים בלתי־מוסמכים (כוונתו לוועדת התיאום של הלא־יחתיים) פוגעות במישרין בציבור העובדים.

ראשי תא עובדי המדינה של ל״ע בהסתדרות, אהרון הנדלמן וד״ר ר. חולת, תבעו מוועדת הביקורת המרכזית של ההסתדרות, לחייב את הסתדרות עובדי המדינה ואת המחלקה לאיגוד מקצועי לערוך את הבחירות להסתדרות עובדי המדינה במועד שנקבע — סוף חודש פברואר 1977.

שניהם טוענים כי בישיבת המחלקה לאיגוד מקצועי, לפני ימים אחדים, הובאה לידיעת המחלקה הצעה, שמגמתה, למעשה, למנוע עריכת הבחירות במועד שנקבע.

● בר־לב: „לקצץ בתקציב"

יצחק רייש מוסר:

שר המסחר והתעשיה, חיים בר־לב, שנתמנה ליושב־ראש הוועדה המשותפת לממשלה ולהסתדרות לבלימת האינפלציה, רואה בקיצוץ התקציב את המפתח למלחמה באינפלציה.

השר אמר לסופר „מעריב", כי אין הוא רואה טעם רב בוועדה שותפה שתציע דרכים להתגבר על האינפלציה, בלי שהדגש העיקרי יהיה לעשות זאת דרך התקציב עצמו.

הוא עומד לדון עם ראש הממשלה ועם שר האוצר על קיצוץ התקציב בפעולות לבלימת האינפלציה. לדעתו, יש לקצץ בתקציבי כל המשרדים שאינם גורמים הכנסת מטבע חוץ.

במשרד האוצר ובבנק ישראל מתנגדים להצעה, שאין לכלול את הפיחות הזוחל בדיונים המשותפים עם ההסתדרות. אם האינפלציה תאט — אומרים — יהיה אפשר להסתפק בשיעורי פיחות קטנים יותר. אולם אין הממשלה יכולה להתחלק בסמכותה בעניין זה עם גורם אחר.

פקידים אחרים במשרד האוצר רואים גם נזק בכך ששאלת הצמדה של אגרות החוב עולה בדיונים עם ההסתדרות. הדבר גורם זעזועים בבורסה, ולכן הם גורסים שאין הממשלה צריכה לשתף את ההסתדרות בכך.

אילנית תייצג את ישראל באירוויזיון '77

הזמרת אילנית תייצג את ישראל באירוויזיון 1977, שייערך הפעם בלונדון.

ההחלטה על־כך קיבלה ועדה, שנתמנתה מטעם מנהל הטלוויזיה הישראלית ארנון צוקרמן.

אילנית ייצגה כבר את ישראל לפני חמש שנים, כאשר הטלוויזיה הישראלית שיגרה בפעם הראשונה נציגות לאירוויזיון.

„שיקרת - הקוד לכספת לא נכון!" צעקו השודדים וחבטו בסוחר

כן נשדד עובד לישכת המס ✶ בעל מסעדה התלונן על שוד

מאת סופר „מעריב"

שלושה פשעים חמורים ארעו ביממה שעברה באזור תל־אביב: בעל חנות התכשיטים ברמת־גן הודיע, כי נחטף ונשדד באיומי תת־מקלע „עוזי", אקדח וסכין; פקיד בלשכת־המס ביפו התלונן, כי נשדד בידי שניים שהיו מזויינים באקדח; בעל מסעדה בתל־אביב התלונן כי שלושה שהיו מזויינים באקדח שדדו ממנו רבבות ל״י.

במקרה האחרון יש חשד, כי השוד בויים, או כלל לא אירע.

● חטיפת סוחר התכשיטים

שלושה בלילה, סמוך לחצות, הגיע לביתו שמואל טורקניץ', בעל חנות תכשיטים ברחוב הרצל 53 ברמת־גן. בחדר־המדרגות של הבית, ברחוב נחלת־צבי 8 בפתח־תקווה, ארבו לטורקניץ' שלושה צעירים רעולי־פנים ומזויינים.

הם סתמו את פיו של טורקניץ' וגררו אותו למכוניתם — „קורטינה", כנראה גנובה. השלושה נסעו עם החטוף לפרדס שבין גבעת־שמואל לאוניברסיטת בר־אילן. שם הוציאו את החטוף מן המכונית, וכפתו אותו ברגליו, אחר־כך שדדו את הכסף שהיה בכיסו — כ־1,500 ל״י — ואת השעון שענד.

אין ספק שהחטיפה, שמואל טורקניץ', בן 27, תוכננה מראש, על־פי מידע עליו. השודדים דרשו ממנו את מפתחות החנות, ותבעו שיגלה את צופן־המספרים של הכספת שבחנות. טורקניץ' הוכה בידי השודדים — וגילה את הצופן. אחד השודדים, מזוין בנשק חם, נשאר לשמור עליו בפרדס. שני שודדים נסעו לרמת־גן, כדי לגנוב תכשיטים מן החנות.

כעבור זמן־מה חזרו. „שיקרת! נתת קוד לא־נכון של הכספת!" — הטיחו בטורקניץ' המבוהל והיכוהו. אולם הוא טען כי גילה את הצופן הנכון, אלא שהם אינם יודעים כיצד לפתוח את הכספת.

שני השודדים נסעו שוב לחנות — ושוב נכשלו בנסיונם לפרוץ את הכספת. הם השאירו את דלת הכניסה פתוחה, חזרו לפרדס, הכו את טורקניץ' והזהירו אותו שלא יפנה למשטרה. אחר־כך נמלטו עם חברם, ששמר על החטוף.

שמואל טורקניץ' רץ יחף, כפות רגליים, לאוניברסיטת בר־אילן והזעיק את המשטרה. צוותים של היחידה המרכזית סרקו את האזור, אך לא תפסו השודדים.

● השוד בלשכת המס

אמש, בשעה 6.20, התפרצו שני צעירים לחדרו של אליהו קוטלר, בן 65, בסניף לשכת־המס של ההסתדרות, ביפו, בקומה השנייה של בית מס' 6 ברחוב [illegible]. קוטלר היה לבדו בכל הקומה. אחד השודדים שלף אקדח וקרא: „שוד! תעמוד בצד!" — והדף את הפקיד הקשיש והמבוהל.

השודדים היו רעולי־פנים ב„משהו שקוף" — כפי שסיפר אחר־כך הנשדד — ולפי תוויהם נראו כצעירים. אחד מהם עמד ליד פתח החדר, וחברו הוציא מגירת השולחן של קוטלר קופה קטנה, שהכילה 1,815 ל״י במזומן, והמחאות בסך 380 ל״י. כן לקח השודד את תיקו של הפקיד, שבו היו מסמכים, פנקס־המחאות וצרור מפתחות.

השודדים ניתקו את הטלפון במשרד, וציוו על אליהו קוטלר: „אל תזוז במשך שלוש דקות" — והסתלקו. כעבור שלוש דקות הלך קוטלר להזעיק את המשטרה. הוא היה מבוהל מאוד, ולא ידע למסור את תיאורם של השודדים, מלבד גובהם — 170 ס״מ לערך. בסריקות בסביבה לא נעצרו חשודים.

● חשד לשוד מבויים

כעשרים דקות לפני השוד בלשכת־המס הזעיק את המשטרה דוד דומני, בעל מזנון ברחוב ליליינבלום 26, פינת רחוב הרצל, בתל־אביב. הוא טען, כי שלושה גברים רעולי־פנים, מזויינים באקדח, נכנסו למזנון ושדדו ממנו 33 אלף ל״י ונמלטו במכונית.

הוא הסביר כי את הכסף הוא קיבל לפני־כן משני אנשים — שקנו ממנו את המזנון — כתשלום ראשון.

המזנון שברחוב ליליינבלום, המשמש כמקום מיפגש לחלפני מטבע־זר ולסוחרי מטבע־זר לא־חוקי, היה בעבר בבעלותם של דוד דומני ושני אחיו. דוד דומני השתלט על העסק ומאז התגלע סיכסוך בין האחים. בעקבותיו טיפלה המשטרה בתלונות של האחים על מעשי שוד והתפרצויות, ויש חשד כי התלונות היו כוזבות ויועדו לנקמה.

יש חשד כי אין יסוד לתלונתו של דוד דומני מאמש, על שוד רבבות ל״י. דומני סיפר אמש לסופר „מעריב" פרטים על השוד, השונים מגירסתו במשטרה. בין השאר טען, כי הכסף לא נשדד מידיו, אלא מידי שלמה עזיזיאן — אחד מרוכשי המזנון — ש„החזיק את הכסף בזמן שמכרתי את החנות".

לסופר „מעריב" אמר דומני, כי שלל השודדים היה 34,500 ל״י.

משטרת מרחב ירקון, החוקרת בפרשה, גילתה, כי אתמול אחר־הצהריים היה ריב בין דוד דומני לשני הרוכשים של המזנון. נחקרת האפשרות, שזה הרקע לתלונתו.

אליהו קוטלר, הפקיד הקשיש בסניף ביפו, שעה קלה לאחר שנשדד בידי [...] פנים, מזויינים באקדח. (צילום: שעיה סגל)

בצילום רנטגן: לב הצ[...] מאור־עקיבא - בצד ש[...]

מאת תלמה גרבוץ

לבה של הצעירה מאור עקיבא, שנדקרה בחזה נמצא בצד שמאל ולא מימין, כפי שהוסבר לה. הדבר נתברר בצילום רנטגן חוזר, שנעשה [...] מול.

לבה של הצעירה נתגלה בצד ימין בצילום הראשון. בירור, שערכה סופרת „מעריב", העלה: הדבר ייתכן עקב דחיקת הלב ימינה על־ידי אוויר [...] לחלל בית החזה בעקבות הפציעה. אתמול אישר ד״ר [...] מבית־חולים „הלל יפה", בעקבות צילום רנטגן, כי לב הנפגעת אכן נדחק ימינה בעקבות הפציעה — [...] נתיים, חזר לשמאלו של בית החזה. בכך הפריך ד״ר [...] טענות כאילו ניצלה הנפגעת „הודות לכך שלבה נמצא בימין והדקירות — בצד שמאל".

לראשונה: מאסר בפוע[ל] על אי־הגשת דו"ח מ[ס]

שני פסקי דין, שניתנו אתמול בבית משפט שלום בכפר סבא, החמירו עם נישומים, שלא הגישו במועד דו״חותיהם למס הכנסה.

שלום בן־סלם זכריה, קבלן ריצוף מכפר־סבא, נידון לשלושה חודשי מאסר בפועל, ששה חודשים על־תנאי, ותשלום 12 אלף ל״י קנס, בשל אי־הגשת דו״חות למס הכנסה בשנים 1972—1975.

משה לוי, נגר־נגרות, שהואשם באי־ניהול פנקסים מ־1 באוקטובר 1975, ואי הגשת דו״חות לשנים 1975—4, נדון לשלושה חודשי מאסר בפועל, ששה חודשי מאסר על־תנאי, וקנס של 11 אלף ל״י.

דובר מינהל הכנסות המדינה מסר, כי שלטונות מס הכנסה מחמירים באחרונה עם נישומים, שאינם מגישים את דו״חותיהם במועד ומתכחשים לנהל פנקסים כחוק. (עתי״ם)

הדלקת הנר
שבת, פרשת תולדות

	ער״ש	מוצ״ש
ירושלים	16.00	15.14
תל־אביב	16.18	15.16
חיפה	16.08	15.13
באר־שבע	16:16	17.13
אילת	16.19	17.19

היו[ם] בעמוד 43
חידון סמ[...] של מעריב:
טופס השתתפות בעמוד 2

גלריה שרה קישון
חונכת את סניפה החדש בכיכר אתרים, בתערוכת יחיד של הצייר
זהר
הגלריה פתוחה: בימי חול 10—1 ר׳ 6—9
ביום שבת 11—1 ר׳ 6—9
הגלריה נמצאת בכיכר אתרים, בבנין מלון מרינה, בקומה ב׳ מעל הבנקים (טל. 283982)

Arcade
הקשתות
בתי אופנה ואומנויות בחיפה
לאשה ולגבר
מבחר מעילים, חליפות וז׳קטים
אופנת חורף 77
נורדאו 6, נורדאו 16, מלון [...]
פתוח מ־8 בבוקר עד 7 בערב ללא הפסקה

צל אלונים
איכות גבוהה
קוט׳ים בהרצליה גבול רמת השרון, ליד עקיבא בית בן יהודה
דירות אכסקלוסיביות
בגדלים שונים בראשון לציון, ליד הגדוד העברי פינת מהגלין
פרטים ומכירות:
צל אלונים
דרך סוקולוב 75, רמת השרון
טלפון 03-470699 (בימים א׳-ה׳)

זה עתה הגיע בדואר אויר
בצרפתית
MOSHE DAYAN
L'histoire de ma vie
הפצה בלעדית
סטימצקי

ארון נעליים
ל־16 זוגות נעלים
480 ל״י
ל־18 זוגות 540 ל״י
גם בסיטונות
אינטרנה
בן־יהודה 170, ת״א.

צעיר דתי!
חוברים ב„חבי להגנת הטבע"!
אם ברצונך להשתתף בטיולים מודרכים, נשמח לעמוד לרשותך.
שלח גלויה לת.ד. 644 ב״ב, עם פירוט האישיים + טלפון, ותקבל ללא כל תמורה דפי מידע.
„קום התהלך בארץ"
ת.ד. 644 בני־ברק

מלון חן טבריה
100 ל״י + מ.ע.מ.
חצי פנסיון לאדם ליום.
וזה לפי הצעת הרופאים ולפי בקשת האורחים, שאינם רוצים להשמין.
המבצע לתקופה קצרה, כל הקודם זוכה!
פרט ליחידים.
הזמנות בטל. 067-22270

★ אוקזיון ★
• בזר האופנה •
לאחר הצלחה מדהימה אנו ממשיכים
בתל־אביב דרך יפו 44 | ובחולון סוקולוב 54
במוצאי שבת 27.11.76
שיווק ישיר מעודפי יבוא של דגמי אופנה במחירי הקרן ליחידים!
הגיע משלוח חדש!!
• סריגי יבוא
לנשים ולגברים בכל המידות
במקום —.250 החל מ־ —.100 בלבד!
• חולצות יבוא
לנשים ולגברים בכל המידות
שפע דגמים יפהפיים
במקום —.255 החל מ־ —.70 בלבד!
• מכנסי גברים דגמי 1977
במקום —.190 החל מ־ —.90 בלבד!
• חליפות סרוגות
3 חלקים לנשים
במקום —.450 —.270 בלבד!
מכירה מיוחדת ליחידים במוצ״ש 20.11.76
משעה 6.00 בערב ועד 11.00 בלילה
ת״א: דרך יפו 44; חולון: רח׳ סוקולוב 54

יש חידוש
רשת בתי אופנת יבוא
לגברות ולגברים
LONDON ✶ PARIS ✶ ROME
לשרות לקוחותינו
• דיזנגוף 128 ת״א
3 קומות אופנה
• דיזנגוף 125 ת״א
הבוטיק לגבר
• דיזנגוף 120 ת״א
ארנקים ומתנות
• זמנהוף 25 ת״א
המקור לזמש ועור
הילטון ירושלים
• קיבוץ אילת השחר
זמש ועור
לתושבי ירושלים!
בהילטון ירושלים פתוח עד 9 בערב גם בשבת

בהזדמנות שדפי יצוא
מלאי מוגבל
מכנסי קורדרוי תוצרת חוץ 60 ל״י
אוברול צבעוני לנשים משווק 80 ל״י
מכנסי ג׳ינס אורגינל החל מ־ 60 ל״י
מכנסי דקרון אורגינל תוצרת גרמניה 60 ל״י
ועוד מבחר גדול של מכנסיים לנשים וגברים
פורטואק — הרצל 61, ק״ג, תל־אביב
פתוח ללא הפסקה עד 5 אחר־הצהרים.

בית האלקטרוניקה
✶ מעבדה לשרות תיקונים ובטוח טלוויזיות שנתי
✶ רדיו וטייפים מערכות סטריאו + KIT
רבי עקיבא 88 בני־ברק
טלפון 788241

עסק משגשג
עם כל המוניטין
בענף הרהיטים ברחובות
שטח מסחרי גדול
1,500,000 ל״י
טל. 862702, 881093

קלו־נקי
מנקה ומחטא את האמבטיות, בתי־כסא, קערות
קלו־נקי
מסיר את הכתמים, אבן מים וכל מיני לכלוך
דורית כימיקלים בע״מ
ת.ד. 303, ירושלים
טל. 02-222085

הנחות גדולות
חסול מלאי
חדרי נוער וילדים
חדרי שינה
תוצרת „הגליל"
רהיטי ש.מ.
רח׳ גרשוב 26 ת״א

בהזדמנות
פונטיאק
למנס, 1973
03-265294
16.00—7.00 לטוסי

חברת „שעונו"
מציעה בתשלומים נוחים ובאחריות
שעוני יוקרה
„שעונו" — יהודה הלוי 86 ת״א — טל. 280623

ארוחה עם כל הלב
מסיבות, קוקטייל של גבינות ויין
[...]
בגן אורנים
[...]
אורנים

Windsor
סלפטר
יצרני אופנת מעילי גשם ועור
המכירה בסיטונות וליחידים:
הרצל 45 תל־אביב
פתוח ללא הפסקה
מ־8 בבוקר עד 7 בערב

ימים ולילות

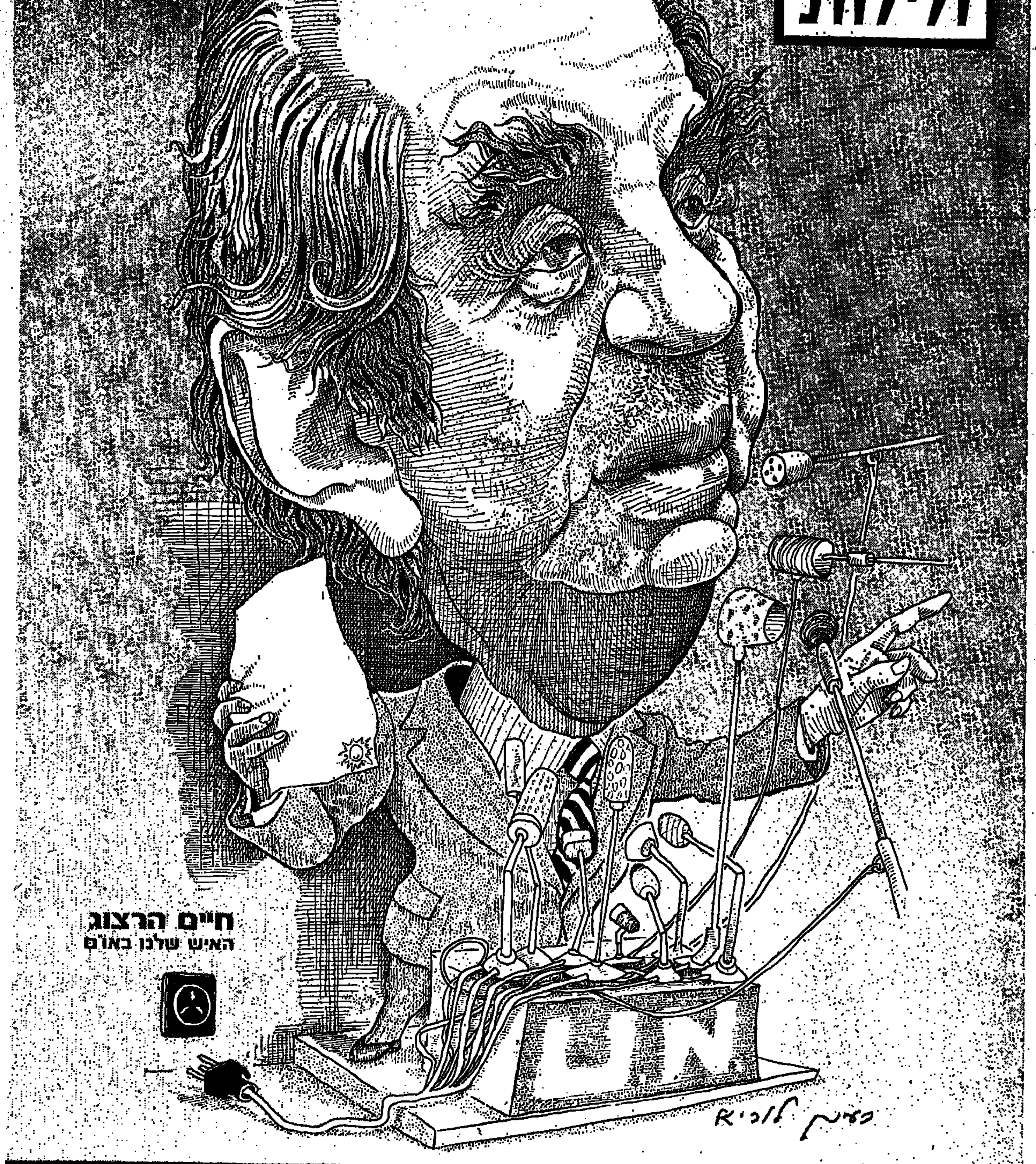

חיים הרצוג
האיש שלנו באו"ם

מעריב מוסף שבועי * ד' בכסלו תשל"ז * 26 בנובמבר 1976

פתוח במוצאי שבת מ-7 עד 11

מבצע
ראובן
בכל בית

ראובן מוכן לעשות הכל כדי שיהיה לך שטיח משלו.
הוכחה לכוונותיו הטובות של ראובן,
תמצאי במחירים ללא תקדים שהוא מציע לך.

שטיח דני דשא 2.50×3.35 ~~6,696.- ל"י~~ מחיר מבצע 3,950.- ל"י	שטיח דני דשא 1.83×2.75 ~~4,000.- ל"י~~ מחיר מבצע 2,400.- ל"י	שטיח בלגי סופר מודרני 2.00×2.90 ~~4,640.- ל"י~~ מחיר מבצע [illegible]	שטיח בלגי מודרני קטיפה 2.00×2.90 ~~4,930.- ל"י~~ מחיר מבצע [illegible]
נוסף על כל אלה את נהנית משורה של יתרונות בלעדיים: * על כל קניה — שטיחון פרווה חינם. * הובלה חינם לכל רחבי הארץ. * בנוש רך — הסעה במונית חינם. * תעודת אחריות על כל קניה. * תעודת אחריות לקנינים ולפרנזים לשנה. * שטיחים מקיר אל קיר — הדבקה חינם. * בסוף יוחזר לך אם תמצאי תוך 14 יום שטיח דומה במחיר זול יותר. * תשלומים עד 12 חודש ללא ריבית על שטיחים שאינם מופיעים במבצע.	שטיח בלגי דוגמאות פרסיות 2.00×2.90 ~~4,930.- ל"י~~ מחיר מבצע [illegible]	שטיח טפטינג ת.ח. 1.50×2.00 ~~1,500.- ל"י~~ מחיר מבצע [illegible]	שטיחי טפטינג ת.ח. מקיר לקיר (מידות בשאריות) שטיחי טפטינג ת.ח. (מידות מיוחדות) ~~500.- ל"י למ"ר~~ מחיר מבצע [illegible]

ראובן
מרכז השטיחים הגדול בארץ
תל-אביב, רחוב העליה 11, טל. 614393, 614392
פתוח מ-9 בבוקר עד 7 בערב, ביום ג' מ-9 בבוקר עד 9 בערב.

מבטיח - מקיים!

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

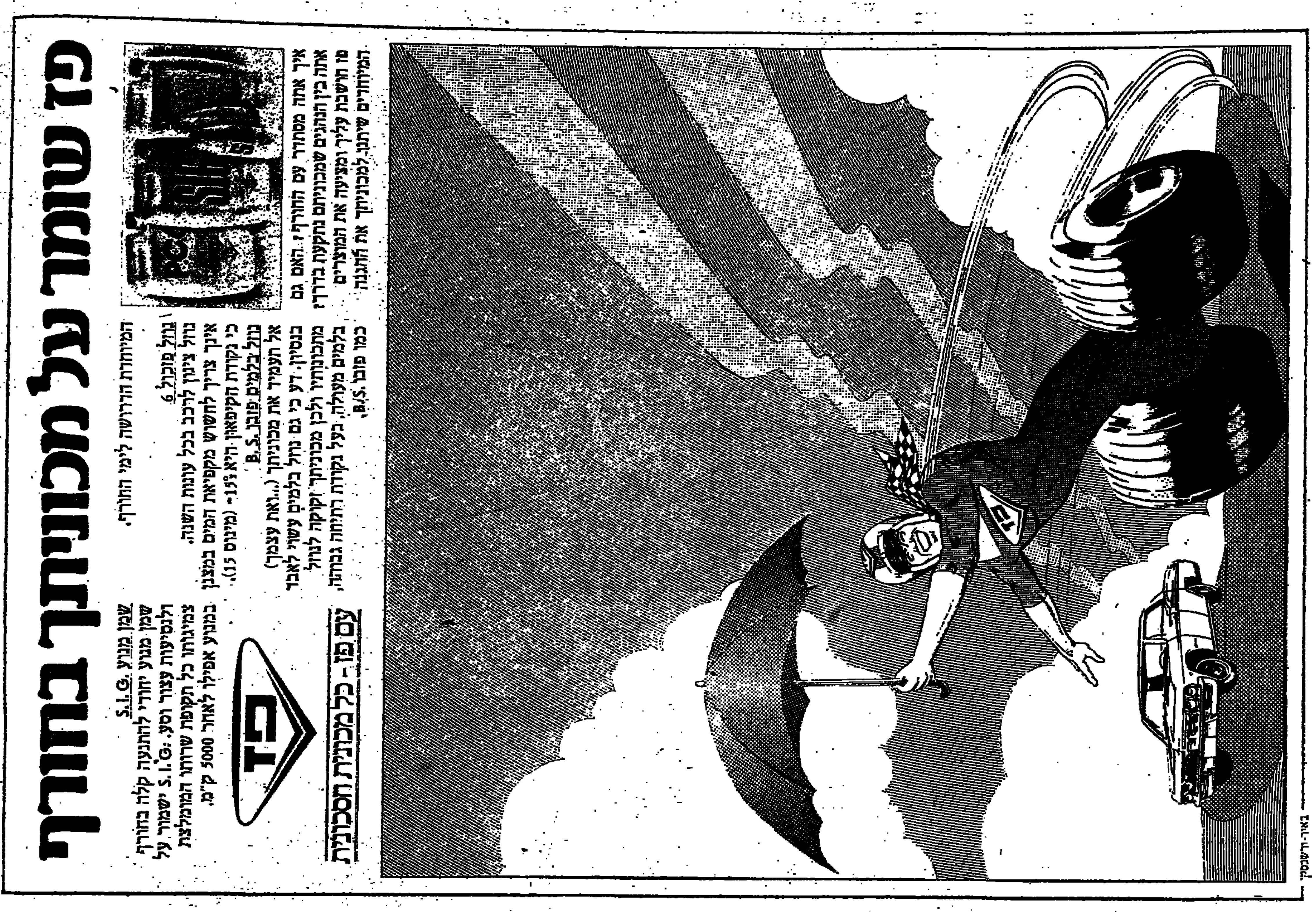

ריסקי, בונארדי ואחרים
14.05 (צ) בצעד המרגנית
14.10 (ב) סופשבוע
15.01 (א) קבלת שבת — פרשת „תולדות"
15.50 (צ) בואי שבת
16.05 (א) מוסיקה מימי הביניים והרנסנס
16.05 (צ) על עיתונים, עיתונאים ועיתונות
16.10 (ב) משירי דוד הבי
16.30 (א) מילון מוסיקלי
16.40 (א) מוסיקה קלאסית כבקשתך (ס): מוצארט: הפתיחה „נישואי פיגארו", בטהובן: קונצ'רטו לכנור ולתזמורת, אופוס 61. מנדלסון: סימפוניה מס' 4
17.05 (ב) דף חדש עם פילה הדשה בת 12
17.05 (צ) התינה דרוזית — מבט על מעמדה של האשה הדרוזית בבעד לצלילים ולקולות של התינה הדרוזית שנערכה בעיספיה
18.05 (א) מוסף רדיו לספרות
18.05 (ב) דוד בן גוריון והמשפחות השכולות
18.05 (צ) המגזין השבועי של יולן גל צה"ל
18.55 (צ) הספור החסידי הקצר
19.05 (ב) השיר השבועי
19.05 (צ) עם היה אלברשטיין
20.05 (ב) אני תפילתי
20.05 (צ) בקיצ אחר — מיבב בצליחי
20.35 (ב) [illegible]
20.35 (צ) שירה — ע"פ ש"י עגנון פרק ו'
20.45 (א) הקונצרט הקאמרי השבועי (ס): ברהמס: ק. בלדות מתוך אופוס 10. בטיאן: [illegible]
21.05 (ב) הכל על הכל — על ההל
21.05 (צ) [illegible]
22.05 (ב) שעה של ג'ז
22.05 (צ) [illegible]
23.05 (א) מוסיקה [illegible]
23.05 (ב) בירה ומצב רוח
23.05 (צ) מסיבה ריקודים

הטלוויזיה הלימודית

08.10 מתמטיקה ז' — היחס מהו ● 09.05 החשבון ה' — התחלקות ● 09.25 מתמטיקה ח' [illegible] ● 10.05 אזרחות ד' — חובות האזרח ● 10.25 ביולוגיה ז' — חיסון ● 11.02 הדירות בדרכים — אדום ● 11.10 חברה ותרבות ● 11.30 חברה ותרבות — כסא וכתן ● 12.30 ההיסטוריה — המגנה כרסה ● 13.50 חברה ותרבות — מכא וכתן ● 14.00 [illegible] — ספור לילדים מאת [illegible] ● 14.10 משפחות [illegible] ● 14.30 [illegible]

10.05 (ב) יומן השבוע
10.05 (צ) יופי של שירים
11.00 (א) רדיו דרמה — „סוס אחר הצהריים" מאת ריינר פרכרט
11.05 (ב) ברחיל ארץ פירות הקפה — מבוסה וליה עד בוסה נובה
11.05 (צ) סיפורי של זמר הג'ז אל ג'ולסון
12.05 (א) תידון מוסיקלי
12.05 (ב) מעקב — מימון מפלגות בישראל
12.05 (צ) האדם השלישי
12.45 (א) קונצרט צהרי שבת (ס): צ'ייקובסקי: קונצ'רטו ברה מג'ור לכנור ולתזמורת, אופוס 35
13.05 (ב) אפשר גם בלי קוויאר — „קרא לי קקספיר"
13.05 (צ) שאלה אישית לפרופ' אבנר טריינין — דיקן הפקולטה למדעי הטבע באוניברסיטה העברית
14.05 (צ) שישים דקות של יצירות קלסיות שברצוי בעיבודי פופ
14.10 (ב) שירים ושערים
15.00 (א) קונצרט לצעירים (ס): אריה מתוך „בסטיאן ובסטיאנה", סימפוניה מס. 1, ק. 16 ועוד
15.05 (צ) כאלה היו השירים שהיו
16.05 (א) מפגשים מוסיקליים — פגישה עם הצייר רפי לביא
16.05 (צ) ארבע אחרי הצהריים — עם הזרידה הריפאי
16.45 מגזין לאמנויות בשידור חי
17.05 (ב) עם המלחין יוסף הדר ושיריו
17.05 (צ) בימת רדיו — ארבעה קטעים נסיונים מאת יונה וולך
18.04 (ב) הנושא בספול
18.05 (צ) דיוקן — דוד בן-גוריון וראשית הנח"ל
18.30 (ב) ממגרש הספורט
19.05 (ב) צומת המזרח התיכון
19.05 (צ) סוף השבוע של דידי מנוסי
20.05 (ב) לקט בירה ומצב רוח
20.05 (צ) מזומר — גבירותי ה' נאווה
20.45 (א) רסיטל (ס): באך: סונטה המבורג, בסול מג'ור בליך: סויטה מודאלית במהובן: סרנדה ברה-מג'ור, אופוס 41
20.45 (ב) מוצאי ספורט
21.05 (ב) יומן השבוע
21.05 (צ) מסורת משורת
21.30 (א) סיפורידיו — „עש בבוקר" — מאת דן שביט
21.47 (ב) היום בתנ"ך: שמואל ב', י"א, י"ב
22.05 (א) המבדיל ומלווה מלכה
22.05 (ב) שיחת תפילין
23.05 (צ) לקט מתכניות „ציפורי לילה" עם אורי זוהר
23.06 (א) ביגודים
23.05 (ב) סופשבוע
23.05 (צ) פזמונים למיליבם
00.05 (צ) ציפורי לילה עם אילי גורליצקי

15.05 (ב) שירים מתוך סרטים ו־מחזות מוסיקליים
15.30 (צ) הגשה בשלושה קולות
16.05 (א) היקון מוסיקלי
16.05 (ג) בצעד הפזמונים הלועזיים
16.45 (א) מוסיקה לימ ראשון (ס): באך, כרוביני
16.55 (צ) מי מפחד מקלכלה
17.10 (ב) מבעד הזכירות
18.05 (א) מלחינים בראשית דרכם ובסופה — פרנץ שוברט
18.05 (ב) עמים שרים
18.05 (צ) שק אישי — עם אלי"ם דוד לוי
18.35 (צ) מחט בעריכת תקליטים
19.47 (ב) היום בתנ"ך: שמואל ב' — י"ב י"ד
20.05 (ב) מעולמי של האדם המבוגר
20.05 (צ) מערכונים ופזמונים לפי בקשות
20.45 (א) צלילים משלבי — יהודה אלוכין, צבי אבני, משה סגל
20.55 (צ) כותרת משנה
21.05 (ב) המנורות הג'אז הגדולה שליד שירות השידור האוסטרי: יחד עם הזמרת סלינה ג'ונס
21.05 (צ) מופע פוכבי לפני החיילים בנושאי תרבות ואומנות על הגיטרה לסוגיה
21.30 (א) עיונים בפרשת השבוע
21.50 (א) שיחה בהלכה
22.05 (א) המורות בישראל (ס) — ההזכרות הקמרית, ב"ש בניצוח אבי אוסטרובסקי
22.05 (ב) „איפה גבשלנו" — מהם הגורמים לפריון עבודה ירוד ויחסי עבודה מעורערים במשק הישראלי
22.05 (צ) על ספרות, ספרים, סופרים ומבקרים
23.05 (ב) ממני מני
00.05 (צ) ציפורי לילה קלאסית עם רם עברון

הטלוויזיה הלימודית

08:10 פרקי ספרות — המפזור אדיר ● 08:35 חשבון ה' — מבוא לשברים ● 09:05 אנגלית ה' ● 09:25 אזרחות ד' — חובות האזרח ● 09:45 אנגלית למבוגרים ● 10:05 אנגלית ט' ● 10:25 אנגלית ו' ● 10:45 אנגלית ט' ● 11:10 לשון ז'—ח' — ידידות אמת ● 11:30 טבע ו' — גידור וחבבה ● 12:10 אלגברה ח' — אריתמטיקה מודולארית — היבדך ● 12:50 אנגלית י' ● 13:50 הזירות בדרכים ● יוהאיי אבנית — האימפרטור של הקיסר ● 16:00 אשנב לתמונה — הכנת מסגרות ומתלה לתמונה בעזרת בהיה צחיאל ● 16:15 אנגלית ט' ● 16:35 מסע של איל הצפון — מסע משפחה הלאפים ועדרי האילים לעבר התוך הגורבני ● 16:55 מוסיקה — פגישה עם המלחין וולפגנג אמדאוס מוצרט ● 17:15 מהוך מכתבים שכתב בן גוריון לילדים.

18.05 (א) צליל הזמן — „בודיס גודונוב"
18.05 (ב) על אנשים ומספרים
18.05 (צ) אותי זה מעצבן
18.35 (צ) שירה — ע"פ ש"י עגנון — פרק ח'
19.05 (צ) פנים אחרות במראה — עם רגנה בר-גוריון
19.47 (ב) היום בתנ"ך: שמואל ב' ט"ו, ט"ז
19.50 (צ) שיחתו של יצחק ליבני
20.05 (ב) הסוד השבועי
20.05 (ג) פופ מתקדם
20.05 (צ) הקונצרט השבועי — מיצירות סטרבינסקי ומנדלסון
20.45 (א) מאולמי הקונצרטים בעולם (ס) — התזמורת הפילהרמונית פוריה בניצוח זובין מהטה
20.55 (צ) צלילים עליגו
21.05 (ב) הזמורת המיטבוית המבוגרים
21.05 (צ) שאלות אישיות ליבר ה־בזמן שבפנן פרס
22.05 (א) מלים לשנבסות לגעה
22.05 (ב) על דברים שבעל דברים שמעבר
22.05 (צ) מוסיקת לילה צעירה
23.00 (א) „רדיורדימבה" — כרך שמסקיליות לרגלי באה בלהה פלדמן
23.06 (ב) ביסתקי תצה
00.05 (צ) ציפורי לילה עם אריק איינשטיין

הטלוויזיה הלימודית

08:10 אנגלית ז' ● 08:35 חשבון ה' — התחלקות ● 09:05 חינוך מיוחד — דודי שמחה ● 10:05 מוסיקה — הזמנה לג'אז ● 10:25 אנגלית ה' ● 10:45 גיל חדר — זה עם זה ● 11:30 חלבון ו' — ביום השבר הגדול? ● 12:10 ילדים במתנ — כפר דייגים באגה ● 12:30 אנגלית כ' ● 12:50 מהר מוסיקה ז' — היחס מהו ● 13:10 אנגלית ח' ● 13:50 הזירות בדרכים ● 13:56 שיר לי — אבי הגידה נא לי ● 15:30 עברית בסימן טוב ● 16:00 בתוב הפלפלים — כי ניצח בתחרות ● 16:18 אנגלית ה' ● 16:30 מיילד — השרים של טבי אברים פילנים ● 16:45 אשנב לאחרוכה ● 16:45 ארבעה פתוחה — מדעי כדור הארץ — רבון א' ● מדעי החיים — האבות בקטליזציר.

חדשות

מהדורה חדשה בגליב ב' ו־צ' משודרות מדי שעה מ־6 בבוקר עד 1 בלילה. בגל א' כל שעתיים. שידורים לעולים בין השעות 18.45—20.45. בגל ב' בלילה מדי [illegible] עד 5.

"סימפוניה דאגמה"
10.05 (צ) פעמיים כי טוב
10.35 (א) „מים ראשונים"
12.05 (א) רסיטל — גרגורי פיאטיגורסקי (פסנתר)
13.00 (א) קלאסיקל
13.05 (צ) אודיה ים תיכונית
14.05 (צ) עם אריק לביא
15.01 (א) מעולמו של האדם המבוגר
15.05 (ב) שידורי בידור מופקים בשידור יחזור
15.05 (צ) בצהרי יום שלישי
16.05 (א) לאספן
16.45 (א) מוסיקה קלאסית כבקשתך: קורלי, סולר, באוכנמן, שופן
16.55 (צ) הפינה הירושלמית
17.10 (ב) שבועון לאמנות הקולנוע
18.05 (א) „ההגנה העליונה" (ס)
18.05 (ב) שבועון להווי דתי ו־מסורת
18.05 (צ) הדפאים משיבים לשאלות מאזינים
19.05 (צ) באש צולבת — עם שר הקליטה שלמה רוזן
19.47 (ב) היום בתנ"ך, שמואל ב' — י"ז, י"ח
20.05 (ב) לקט „באן בבית"
20.05 (ב) שידור שני של מצעד הפזמונים הלועזיים
20.05 (צ) ערב טוב עם עדנה פאר
20.45 (א) התזמורת הסימפונית ירושלים — רשות השידור (ס) — בוסקוביץ', וילה-לובוס, גרשווין, מורטון גולד
20.55 (צ) הפינה לעברית מדוברת
21.05 (ב) בזחוד המזרח
21.05 (צ) מוסיקה בטעם שישים
22.05 (ב) „הפוח ועץ" — בעיות בענין משפחה ועצה לפתרונן
22.05 (צ) איזה לילה, עם עדנה שבתם
23.10 (צ) על ספרות, סופרים ושקרים
00.05 (צ) ציפורי לילה עם אורי זוהר
00.10 (ב) הבימה, מחזי נישואין — פרק שני

הטלוויזיה הלימודית

08:10 אנגלית ה' ● 08:35 יסוד המבחן ט' — בעל בעבודה ● 09:05 אנגלית ה' ● 09:25 עברית למבוגרים — להיי השלוה ● 10:05 אנגלית ט' ● 10:35 אנגלית ו' ● 10:45 גיל חדר — הפעמון ● 11:10 דודי שמחה ● 11:30 החירות בדרכים ● 11:30 אנגלית ז' ● 12:10 בהמטיקה העשירה — ריבועי קסם ● 12:30 אנגלית ז' ● 12:50 ביולוגיה י' — תורשה ● 13:10 חלבון והכונות ● 13:10 חברה ותרבות — משא ומתן ● 13:35 סכנולוגיה ט' — פלדת פחמן ● 16:00 מישור בביבוע — קודי הגיבור ● 16:15 אנגלית ה' ● 16:30 באוגרפיה — יבשת אפריקה ● 16:45 יצירה אדמה הרי געש ● 17:00 עברית בסימן ביב.

16.30 (א) התזמורת הסימפונית ירושלים — רשות השידור (ס): יצירות בוסקוביץ', וילה-לובוס, גרשווין ומורטון גולד
17.10 (ב) קול סור
18.05 (א) השוואה בין שתי הקלטות של הקונצ'רטו מס. 1 לפסנתר ולתזמורת מאת צ'ייקובסקי
18.05 (ב) על אנשים ומספרים
18.05 (צ) לכל הדעות
18.37 (צ) גילדי
19.05 (צ) פזמונים לכולכם
19.47 (ב) היום בתנ"ך: שמואל ב' — י"ס, כ'
20.05 (ב) זה קרוב ללבי
20.05 (ב) שידור שני של מצעד הפזמונים הישראליים
20.05 (צ) רחוק רחוק מכאן
20.45 (א) מוסיקה בבימה חדש (ס)
21.05 (ב) פרקי חזנות „בבקשתך"
21.05 (צ) כאלה היו הימים שהיו — נובמבר 1947
21.30 (א) עולם המדע
21.55 (א) על גוף הארץ
22.05 (א) מוסיקה לילה
22.05 (צ) הדרך על דמות בתולדות ישראל
22.05 (צ) בין הרים ובין זאב — עם דורי בן זאב
23.05 (ב) בין גברים — שעתיים לך, אהוד ובגלין
00.05 (צ) צפורי לילה

הטלוויזיה הלימודית

08:10 אנגלית ו' ● 08:35 פרקי ספרות — המפזור מכפר אדיר ● 09:05 אנגלית ז' ● 09:25 עברית למבוגרים — להיי השלוה ● 10:05 אנגלית ה' ● 10:25 טבע ומדע ב'—ה' — הצב אדום האוזן ● 11:10 חשבון ד' — חישובי שטח ● 11:30 אנגלית ה' ● 12:10 אנגלית ד' ● 12:30 חשבון ו' — מיהו השבר הגדול? ● 13:10 הסטוריה — המהפכה התעשייתית ● 13:35 השמל י' — חבור במור ● 13:50 החירות בדרכים ● 13:56 מלאכה יד — מסיבת חנוכה ● 16:00 רבע עם דודלי — דודלי רבע ומי צד ● 16:30 אנגלית למבוגרים ● 16:45 אוניברסיטה פתוחה — השמל — חיבור בטור ● מדעי החיים — הלבנים.

תוכניות קבועות

6.00	(ב)	מה טוב אחיך
6.10	(ב)	שעת מוסיקלי
6.10	(צ)	צלילי בוקר
6.11	(ב)	התעמלות בוקר
6.59	(ב)	[illegible]
7.55	(ב)	[illegible]
8.10	(ב)	בוקר טוב
8.55	(ב)	הדשנת
9.05	(צ)	[illegible]
10.05	(ב)	כאן בביה
10.35	(א)	מיסוד יומי
11.15	(א)	להתלמדיב
11.35	(א)	עברית [illegible]
12.05	(ב)	במכתב [illegible]
13.05	(ב)	[illegible]
12.30	(ב)	שירים ישראליים
12.45	(צ)	שלוש [illegible]
12.55	(ב)	[illegible]
13.30	(ב)	[illegible]
14.10	(א)	[illegible]
15.50	(א)	[illegible]
15.55	(א)	[illegible]
16.03	(ב)	[illegible]
17.55	(א)	[illegible]
18.45	(א)	[illegible]
18.45	(ב)	[illegible]
19.52	(צ)	על כל פנים
23.05	(ב)	[illegible]
00.10	(א)	[illegible]
02.05	(צ)	[illegible]
05.05	(צ)	[illegible]

19.05 (צ) בגודין לצבור הרכות ו־בידור
19.47 (ב) היום בתנ"ך: שמואל ב' כ"א, כ"ב
20.05 (ב) כאן הוד הזרון
20.45 (א) שעור בהלכה
20.55 (צ) הנקודה היהודית
21.05 (א) „אגה כולנה" — אופרה מאת דוניצטי (ס)
21.05 (צ) שבע הכוכות — תרבות יוון
21.06 (ב) הרשות בתחום המוסיקה המתקדמת
22.05 (ב) דף חדש — עם צילה הדשה בת 12
22.05 (צ) אודיה ים תיכוניה
23.05 (ב) ביניני לבין עצמני
23.05 (צ) מוסיקה מתוך סרטים ו־מחזות מוסיקליים
00.05 (צ) איזה בין הכביה

הטלוויזיה הלימודית

08:10 אנגליה ו' ● 08:35 לשון ז'—ח' — ידידות אבה ● 09:05 חשבון ה' — מבוא לשברים ● 09:25 טבע ד' — גידור והגונה ● 10:05 ביולוגיה ט' — הלבנים מבנה ופעילה ● 10:25 אנגליה ה' ● 10:45 גיל הרך — זה עם זה ● 11:10 ייעוץ והכוון ד' — כי מביר ● 11:30 כתמטיקה ח' — תרגום בשפה להבנית כספו ● 12:10 כימיה — הזמנה לג'אז ● 12:30 חשבון ד' — חישובי שטח ● 12:50 אלגברה ה' — אריתמטיקה מודולארית — היבדך ● 13:10 צרפתית ● 13:35 שיט ס' — היטליב ● 16:00 הסטוריה — המהפכה התעשייתית ● 16:30 ציור בצרפתית ● 16:45 קרל פיסר — על האבן והחול ● 17:05 פיזיקה כיתה ביה — לחץ האויר.

7.05	(ב)	הבוקר הזה
8.05	(צ)	יומן הבוקר
13.00	(ב)	בחצי היום
17.05	(צ)	יומן הערב
19.05	(ב)	היום הזה
23.45	(צ)	יומן הציה

רדיו * טלוויזיה * רדיו * טלוויזיה * רדיו * טלוויזיה * רדיו

יום ו'
26.11.1976

הטלוויזיה הכללית

15.00 „בהיר יותר, גבוה יותר, חזק יותר", בשידור ספורט לנוער
15.30 שלום לבוא שבת — "תפריטה הילדות"
18.00 קיצור החדשות (צ)
18.02 פרק עברי
19.45 הדשות (צ)
20.02 סקירה תכניות (צ)
20.05 באה שבת — גדי קרן ושרגא הרפז מופיעים בדיאלוג מתוך „צבעים" של דליה רביקוביץ מורה גלידון בקטעי זמרה
20.30 השבוע יובן אירועים
21.20 „בני וצבירי" — על פי ספרו של אירווין שאו — לידה בכדוי של הוב בביאה להוב את רגעי האושר הראשונים בחייו. ואילו רודי, הבסיים את לימודיו, פותח בקריירה בעסקים ובהדר את קשריו עם ג'ולי
22.50 קונצרט — הסימפוניה הרביעית אופוס 90 המכונה „האיטלקית" מאת מנדלסון. כבר בגת הזמורה "אלכסנדרו סקרלטי בנאפולי", של רשות השידור האיטלקי בניצוחו של פרנץ צ'ליבידקה
23.20 פסוקים לשבת — הדשות

שידורי רדיו

07.05 (א) שחרית מוסיקלית: שבוי בה מועלות אנגליים להולי ליוה, פאס, צ'ייקובסקי, דבי לס, קילאו, קודאי, רימסקי קורסקוב, הנדל ואחרים
10.05 (צ) חכים וטעים
10.35 (א) „כבשה בפטטירה" מאת שאול טשרניחובסקי
11.55 (צ) מאחורי הפדים
12.05 (א) „צלילי באלט" — סנסנס: מתוך „הנרי השמיני". ראבו: „לה גירלאנדה". בלט עם מוסיקה קורית. ניצו: מהיל יוהי
12.05 (צ) סוף שבוע בדרכים
13.00 (א) מוסיקה בדגש קל מאת

דליה רביקוביץ
„באה שבת"
20.05 (ט)

שבת
27.11.1976

הטלוויזיה הכללית

18.00 קיצור החדשות (צ)
18.02 ברכים בבוירים
18.31 החדשים והמצאות. בדרה — בתבנית נראה שיטה חדשה למלחמה בבריפה ה
18.45 ספינת המצעצים — „הבית ללא התבונה". אבי הילד הוגיע להגיע לבנות הבית כי אז אבזרה לצלות על הספינה אותו. אבו מאפס נחרץ לצורכו ומחבואו ילאים הוליל באמר כי הוא חבצ ביב. העלולי אבי הוליל — הרוה — נגבוים במכס הו המכבת. משתתפים: ריק. כולן בואלי
19.30 הדשות (צ)
20.00 „בצאת השבת" — פרקי הוי בה וזמרות מפי אליהו גרינב בום, אריה בראון ומשה ישבים
20.30 מבט לחדשות
21.00 מבט ספורט
22.00 „הנפליים" — „גתג מגנית"
23.10 פסוקו של יום — הדשות

שידורי רדיו

06.10 (צ) שבת בבוקר
07.11 (א) מוסיקה בדגש הד
07.11 (ב, ג) זכור זכור לך
08.05 (א) הרמוניה של בוקר (ס): סלבן: קונצ'רטו בלה־במינור לחלילית, צילו והזמורת ● רוסיני: סונטה מס. 2 לכלי קשת ● יאנאצ'ק: סימפוניטה
08.05 (צ) סבוהייך
08.10 (ב, ג) שירים בבוקר בבוקר
08.55 (ב, ג) על נוף הארץ
09.05 (א) עולם המדע
09.05 (צ) שירי ילדים
09.30 (א) מהפלטת התזמורת הסימפונית ירושלים (ס): הנדל: פסאקליה ● מוצארט: קונצ'רטו לחליל ולנבל. כ. 299 ● יהודה והל: „אלה הימים" ● שוברט: סימפוניה מס. 4

פרופ' אבנר טריינין
שאלות אישיות
13.05 (א)

יום א'
28.11.1976

הטלוויזיה הכללית

שידורי רדיו

אוסקר ווילד
„יום הולדת לנסיכה"
18.32 (ט)

יום ב'
29.11.1976

הטלוויזיה הכללית

שידורי רדיו

רינה ברנגוריון
„בנים אחרים בפלמ"ח"
19.05 (א)

יום ג'
30.11.1976

הטלוויזיה הכללית

שידורי רדיו

אינגמר ברגמן
„מהומות מחוץ לשואו"
00.10 (ב)

יום ד'
1.12.1976

הטלוויזיה הכללית

שידורי רדיו

יונתן ז'יק
„זמורה הגיהה במועדי"
16.45 (א)

יום ה'
2.12.1976

הטלוויזיה הכללית

שידורי רדיו

ארתור גלברון
דיוקן של מלחין
16.05 (ב)

[illegible]

هكذا من الأصل

בחזרה לשדכן

כיצד למצוא חבר/ה בחיים?" למעלה מ־2500 קוראים טרחו וכתבו מכתבים למערכת „נדליה" („השבוע"), השבועון הסובייטי המצוייר למשפחה, המצורף פעם בשבוע לעתון היומי „איז־וסטיה", שהציג שאלה זו לפני קוראיו.

השבועון פירסם קטעים ממבול המכתבים שקיבל בתשובה לשאלה זו; מתברר כי רק 59 קוראים כתבו נגד שדכנים, מתוך הנימוק העיקרי כי שדכנים הם צעד אחורה לתקופת „שידוך לפי חשבון", או „נישואי התועלת" — בניגוד לנישואין מתוך אהבה.

„רק אנשים שאינם מבחינים בשוני בין היחס לנישואין במשטר סוציאליסטי לבין היחס במשטר קאפיטאליסטי, יכולים לתמוך בהזדקקות לשירותיו של שדכן", כותבת קוראה אחת. אולם חלק הארי של הקוראים בכל זאת תומכים במוסד הישן־נושן — השדכן.

„נכונה גישתו לבעיה של קורא מויטבסק", כותב השבועון: „בתקופות שונות, המציאו האנשים והחברות מינהגים וכללים שונים, להקל על חייו הפרטיים של אדם. זה גם מובן; האדם תמיד זקוק לעזרה".

שדכנים קיימים בברית המועצות, ודמי־השדכנות נעים בין 50—100 רובל. „אנחנו, כמובן, עקרונית נגד שדכנים", כותב העתון, „אולם הלא יש אנשים שאינם יודעים להסתדר בלי מתווכים, בלי שיגידו להם, בלי שימליצו לפניהם, בלי שייעצו להם! — לו רק היה קיים שירות להכרויות!..." נאנח העתון.

את רשימתו הארוכה מסיים העתון במישאלה... דימוגראפית: „פיתוח ועידוד חיי משפחה תופסים היום מקום מרכזי במסגרת השאלות, הקשורות בעיבוד מדיניות דימוגראפית אפקטיווית. חשיבותה של מדיניות כזו נדונה גם בהרחבה בוועידה ה־25 של המפלגה".

נוכח ירידת הילודה בבריה"מ, מצא „נדליה" המוסקוואי „פתרון": הוא התגלגל חזרה לשדכן...

ז. לוג

פתוח 17.30 — במוצאי שבת

המכירה הגדולה
רהיטים

בהנחות עד 30% (לפני עליית המחירים הצפויה)
נצלו את ההזדמנות שמחכים לכם

אפשרות לתשלומים עד 12 חודשים

50 דגמי סלונים מתוצרת הארץ ומתוצרת חוץ
★ מזנונים ★ פינות אוכל ★
חדרי ילדים ★ חדרי שינה

המכירה בסיטונות ולזוגיים

קשה לך להגיע אלינו, קח מונית על חשבוננו מכל מקום בגוש דן, אנו נשלם עבורך את מחיר הנסיעה.

„מרכז הרהיטים"
אחים שהרבני

יפו, רחוב בית אשל 12, טלפון 821992 (על יד השעון)
פתוח ללא הפסקה מ־8 בבוקר עד 8 בערב (גם במוצאי שבת).
אוטובוסים מתחנה מרכזית — 46.

o.b. אונה חינם
מבצע חנוכה (עד 30.12.76)

מבצע 1+6
כל הקונה 6 אריזות או"ב של 10 טמפונים ב"א או 3 אריזות של 20 טמפונים ל"א מקבלת אריזה של 10 טמפונים

חינם!!

o.b. בעל כושר ספיגה הגבוה בעולם, בי"ג גדלים: מיני לנערות, לבתולות ולנשים עם דימום מועט. נורמל: למרבית הנשים. אקסטרא: לנשים עם דימום רב.

o.b. להשיג בבתי מרקחת, בחנויות הכלבו, בשקם בפרפומריות ובסופרמרקטים.

o.b. הטמפון הקטן שכבש את העולם.

פרסום מרניק

טלגל של כימגל
אבקת הכביסה הישראלית הטובה והחסכונית ביותר

טלגל - ללא מלח
טלגל - מלבינה ומרככת את הכביסה
טלגל - שומרת על מכונת הכביסה

מבצע מיוחד עד: 31.12.76
* מחירים מוזלים
* שי גביע פלסטי „בליס" להלבנה בעת קנית 2 שקיות של 5 ק"ג

עקרת בית מובחרת בטילגל בוחרת
כבסי עם טילגל ותדעי מדוע.
להשיג בחנויות לחומרי ניקוי ובחנויות המכולת המובחרות

אבקת כביסה SPECIAL SPRAY טלגל

בראון
מכירת ספרים מיוחדת לחנוכה

ניתן לראות את הספרים המוצעים ורבים אחרים ומוזלים בחנויותינו
אל תהסס לחמזין בדאר.
אך הזמן מיד.
כל הכמויות הן מוגבלות!
הצעה זו בתוקף עד 17.12.76
(כל הספרים הם באנגלית)
המחירים כוללים מע"מ

הנחות עד 70%

בתל־אביב:
רחוב אלנבי 35
פתוח רצוף מ־08.30—19.00
רחוב נחלת בנימין 48
פתוח רצוף מ־08.30—18.30
בירושלים:
רח' שלומציון המלכה 9

C 813 AMERICAN ART OF THE 20TH CENTURY — Sam Hunter
קודם — 137.— ל"י, עכשיו — 75.— ל"י

C 864 ERIC MENDELSOHN — Wolf von Eckardt
C 865 WALTER GROPIUS — James Fitch
קודם — 44.— ל"י כל כרך, עכשיו 19.50 ל"י כל כרך

C 857 MY LIFE IN PICTURES — Charles Chaplin
קודם — 295.— ל"י, עכשיו 119.50 ל"י

C 867 THE HAND AND EYE OF THE SCULPTOR — Text and Photographs by Paul Schwartz

C 808 THE DICTIONARY OF STAMPS IN COLOUR — James A. Mackay

C 869 PRINTS AND DRAWINGS — A Pictorial History — G. Lindeman

C 858 HONORE DAUMIER — Selected Works — ed. Bruce Harris

C 876 GRAPHIS ANNUAL 1973/1974
C 877 PHOTOGRAPHIS 1973
C 878 POSTERS 1973

C 881 MUSICAL INSTRUMENTS OF THE WORLD — An Illustrated Encyclopaedia

C 800 A DORE GALLERY
קודם — 168.— ל"י, עכשיו 80.90 ל"י

C 859 THE UNKNOWN LEONARDO

C 873 THE HAND AND THE HOROSCOPE — Fred Gettings

C 856 A LIFE IN PHOTOGRAPHY — Edward Steichen

C 880 GOTHIC ARCHITECTURE IN VENICE — Edoardo Arslan

C 875 THE HISTORY OF IMPRESSIONISM — John Reward

C 855 THIRD GENERATION — The Changing Meaning of Architecture — Philip Drew

C 812 EROS IN POMPEII — Text by Michael Grant, Photographs Antonia Mulas

C 886 WORD AND IMAGE — Posters from the Collection of the Museum of Modern Art

C 887 THE ARTIST'S EYE — Dona Z. Meilach

C 888 CHINESE PORCELAIN
C 889 SILVER

C 810 THE COMPLEAT ASTROLOGER'S LOVE SIGNS — Derek and Julia Parker

C 841 MAX ERNST — S. Alexandrian

C 848 THE CONNOISSEUR COMPLETE ENCYCLOPAEDIA OF ANTIQUES (Revised Edition)

C 840 THE MODERNS — Gaston Diehl

C 850 THE WORLD OF ANCIENT INDIA
C 851 THE WORLD OF THE ETRUSCANS
C 853 THE WORLD OF THE GREEKS
C 858 THE WORLD OF THE PERSIANS

C 828 EROTICISM IN WESTERN ART — Edward Lucie-Smith
קודם — 88.— ל"י, עכשיו 27.50 ל"י

C 825 CONCISE ATLAS OF THE EARTH

C 806 JAPAN: A HISTORY IN ART — Bradley Smith

C 831 THE ART OF CHINESE LANDSCAPE PAINTING — Anil de Silva

C 832 JOYS AND SORROWS — Pablo Casals

C 884 COPTIC TEXTILES

C 842 THE BIRTH OF WESTERN CIVILIZATION — Greece and Rome — ed. Michael Grant

C 811 ROOM FOR THE SEVENTIES — Franco Magnani

C 844 PROP ART — Gary Yanker

C 845 ATLAS OF WORLD WILDLIFE

C 847 THEATRE THROUGH THE AGES — Cesare Molinari

C 803 LAUTREC BY LAUTREC — Philippe Huisman and M. G. Dortu

C 818 BOSCH
C 819 BRUEGEL

C 820 MICHELANGELO, THE PAINTER — V. Mariani

C 832 THE GREAT MOVIES — William Bayer

C 804 PAGE ONE

C 807 WAR — Text by A. R. Leventhal

C 814 THE GRAPHIC WORKS OF THE IMPRESSIONISTS — Manet, Pissaro, Renoir, Cezanne, Sisley — Intro. by Jean Leymarie

C 801 A WORLD HISTORY OF ART — Gina Pischel

C 833 THREE CENTURIES OF FURNITURE IN COLOUR — H. D. Molesworth

C 839 THE WORLD OF SERGE DIAGHILEV — Charles Spencer

C 834 THE CENTURY OF THE IMPRESSIONISTS — Raymond Cogniat

C 830 THE DICTIONARY OF GARDEN PLANTS IN COLOUR with House and Greenhouse Plants — R. Hay and P. Synge

שלח תלוש זה עם הזמנתך
לכי בראון, בימ"ס לספרים, ת.ד. 4101 תל־אביב
נא לשלוח לי את הספרים דלהלן —

המחיר	שם הספר	מס' הספר

+ דמי דואר ואריזה 14.00 ל"י
(ב) מ״ב המחאה .... על סך ....
שם המזמין ....
הכתובת ....

פרסום רייכט

ג'ימי קארטר,
עם הנשים שבחייו:
אמו, אשתו,
אחיותיו, בתו

מאת **אלינור הארט**

ג'ימי קארטר אמר מלה גסה בראיון ל„פלייבוי", וחזר עליה גם בראיון שנתן לנורמן מיילר, שהתפרסם ב„ניו יורק טיימס" (העתון המכובד הזה לא הפר את המסורת בת 125 שנות הופעתו, ולא הדפיס אותה מלה ; מיילר רק כתב במאמרו, כי המועמד הבאפטיסטי ה־אדוק השמיע אותה באוזניו, בלי להסמיק ובלי לגמגם).

זה לא הפריע לו להיבחר לנשיא. אולי אפילו עזר. פרשנים רבים סבורים, כי נסיונו המודע של קארטר לדבר אל קוראי ירחון־המין כשפתם, כדי להפיג את חששותיהם מפני הדימוי שלו כאיכר דרומי מתחסד וצר־אופק — אכן השיג את מטרתו.

וכך גם הודאתו הבוטה של קארטר, שהוא ככל האדם — שחמד בימי חייו נשים רבות, ועל כן, בהיותו חוטא בלבו, אין הוא רואה עצמו עליון על בני־תמותה שלא עמדו מול הפיתוי וחטאו ב־פועל ממש. באותו ראיון ל„פלייבוי" אמר: „הייתי מושל ארבע שנים. כל אחד יכול לבדוק את מעשי בתפקיד. לא התרוצצתי ולא פרצתי דלתות אנשים, כדי לראות אם הם מנאפים. זה מגוחך."

עוזריו של קארטר סייעו למועמד שלהם, ב־ספקם לכתב הירחון, רוברט שייר, אנקדוטות מר־גיעות על רוחב־אופקיו וסובלנותו של קארטר. כמו, למשל, על אותו ערב שבו שניים מעוזריו — שניהם נשואים — פגשו שתי נשים בלובי של המלון, שבו שהו עם קארטר בעת מסע־הבחירות, ועלו עמן להדריהם. המעלית עצרה בדרך באחת הקומות, וג'ימי ואשתו רוזלין נכנסו פנימה. שני העוזרים תקעו בעצבנות עיניהם בתיקרה, שתי ה־נשים ציחקקו ונגחו זו את זו במרפקיהן. קארטר לא שינה את הבעת פניו המנומסת, ומעולם לא הזכיר את המיקרה באוזני איש מישני העוזרים הללו.

● איך קוראים לזה בפליינס

או אנקדוטה אחרת, שסיפר ג'ודי פאול, בן 30, מזכירו של קארטר לענייני עתונות (האיש שיתמנה לדובר הבית הלבן, עם כניסתו של קארטר לתפ־קידו, בחודש ינואר): בעת שקארטר היה מושל ג'ורג'יה, נסע לביקור בוושינגטון הבירה, בחברת ג'ודי, ג'יראלד ראפשון — יועצו של קארטר בנוגע לאמצעי־התקשורת — ושומר־ראש מטעם מדינת ג'ורג'יה. ארבעתם הלכו לחזות בסרט „לני", על חייו של לני ברוס, הבדרן שנאסר וצונזר פעמים

50% הנחה לנרשמים עד ה־30.11
בפתח־תקוה ובת־ים במעבדות החדשות
לרגל פתיחת הסניפים החדשים

דע פי 5 אנגלית
במעבדה לשונית השוואתית משוכללת
AUDIO ACTIVE COMPARATIVE
צרפתית, ערבית, ספרדית, גרמנית, איטלקית ועוד.
מעבדה יחידה מסוגה בארץ
מערכת השוואתית אישית לכל תלמיד
האמצה דמה לכל תלמיד
ימים ושעות לפי בחירה
לימוד אקטיבי מירבי
מורים מומחים
קורסים למוסדות
לתיכוניסטים: קורסים מיוחדים
שעורים פרטיים כולל מעבדה
יתרונות לימוד במעבדה לשונית – השוואתית
25,000 בוגרים
לא רק למדו אנגלית – הם גם יודעים אנגלית
תל־אביב: אבן גבירול 30 (מגדל הלונדון מיניסטור) טל. 252337
תל־אביב: כיכר דיזנגוף פינת ריינס 1 טל. 226594
בת־ים: רוטשילד 28
חולון: בי"ס באלטון, בסמטת שדי קופל 18
ירושלים: רח' יפו 42, כיכר ציון
חיפה: הנביאים 20, טל. 667040
רחובות: הרצל 50, טל. 951085
רמת־גן: ביאליק 63, טל. 723466
פתח־תקוה: רח' חובבי ציון 15, טל. 912986
מכון ישראלי לשפות
בית הספר לשפות הגדול, הותיק והמנוסה בארץ

depilatron
הרחקת שער לצמיתות
שיטה חדישה ובטוחה
הפעולה נעשית באמצעות פינצטה אלקטרונית
ללא מחט, כאב, סימן ותופעות לוואי.
שלומית – רח' התיבונים 20, ירושלים, טל. 02-62012
חנה – רח' סוקולוב 38, רמת־השרון, טל. 03-484574

שלם 200 ל"י וקבל
מיטה זוגית
מבחר של 50 דגמי סלונים, פינות אוכל, ארונות קיר, חדרי שינה
פתוח במוצאי שבת 27.11 משעה 17.30
„מרכז הרהיטים"
אחים שהרבני
יפו, רחוב בית־אשל 12, טלפון 821992

VENUS
חשוב לכל אשה

PANTRYSA
FRIGIDAIRE

ד"ר נתן
היפנוזה

דילוגות מאיר

הנהג
עצירת רכבך לחייל
זכות היא ולא חובה

לשדרכן

ברי־הוד
70%
מבחר ספרים מיוחדת לחנוכה

דרישה
30% עד
הוזמנו את הדרקונים

هكذا من الأصل

ג'ימי והנשים

(המשך מן העמוד הקודם)

רבות באשמת ניבול־פה על הבמה ושימוש בסמים. שומר־הראש גיחך ללא חרף ורמז לראפשון על המלים הגסות והסצינות הנועזות שבסרט. קארטר ישב וצפה בשקט.

בצאתם מאולם הקולנוע, לא התאפק ראפשון ושאל: „המושל, תגיד, יש מין אוראלי בפליינס?" קארטר הירהר רגע וענה: „בטח. אבל אצלנו לא קוראים לזה ככה."

הליבראלים של אמריקה נשמו לרווחה משנוכחו לדעת, כי הנשיא הבא, עם כל דתיותו ותמיכתו התקיפה בערכי־המוסר המסורתיים ובחיזוק מחודש של מוסד המשפחה, אינו עיוור וחרש לגבי הרוחות החדשות של המהפכה המינית.

אך המתירנות המינית, עם כל רעשנותה והשפעתה, עם כל השינויים שהביאה בהשקפת־העולם ובאורח־החיים בשנים האחרונות, אינה אלא החלק הבולט, הסנסאציוני, של מהפכה „עמוקה" יותר: המהפכה שחלה במעמד האשה ובהתייחסות אליה. הופעתן של השתיים במקביל, אינה סתם צירוף מקרים היסטורי. דיכוי מיני ודיכוי האשה צעדו תמיד יד ביד; החברות, הדתות והתורות החברתיות שדגלו ודוגלות בפוריטאניות מינית, היו והינן תמיד אותן חברות ואותן תורות עצמן, שהתעקשו להגביל את האשה למעמד משני נחות, ולמנוע ממנה חירות והכרה בה כביצור־אנוש שווה בין שווים.

וכך, מעבר לקוריוזים של מלים גסות ומעבר לדיעותיו של נשיאה ה־39 של ארה"ב על ניאוף והנחות של מגע־מיני כדרכו ושלא־כדרכו, יש עניין מיוחד לבדוק את עמדתו של קארטר בנושא זכויותיה, מעמדה ועתידה של המחצית האחרת של האנושות.

● האם והרעיה

פט אנדרסון, כותב־הנאומים של קארטר, כתב במאמר בירחון־הנשים „פלייגירל" (ירחון המשתדל להיות התשובה הנשית ל„פלייבוי", והוא מפרסם תמונות של גברים עירומים, במקום הנשים העירומות המצולמות בירחון־הגברים), כי „יותר מכל נשיא אחר מאז פראנקלין דילנו רוזוולט, עוצבו והושפעו חייו של קארטר על ידי נשים."

לרוזוולט היתה אם שתלטנית, שהשפיעה רבות על חייו, והיתה לו אשה בעלת אופי חזק — אלינור רוזוולט, האחראית יותר מכל לקידום מעמדה של הגברת־הראשונה של ארה"ב כאישיות בפני עצמה, שאינה יושבת בשקט בבית־הלבן, אלא משתתפת בחיים הפוליטיים ומנצלת את מעמדה לקידום מטרות קרובות ללבה, אמו ואשתו של ג'ימי קארטר הן דמויות מרשימות לא פחות.

„מיס ליליאן" — כפי שמכונה אמא־קארטר בנוסח המקובל במדינות הדרום — היתה אחת הדמויות הססגוניות ביותר במערכת הבחירות לנשיאות, והעתונות התאבה ל„צבע" ו„עניין אנושי" ליקקה את אצבעותיה. הגברת היא בת 78, חובבת ויסקי וחברה עליזה, המבטיחה לצאת ולהפגין ליד גדר הבית הלבן, אם בנה, הנשיא, „יסבך את ארצות־הברית בווייטנאם נוספת."

ליליאן גורדי קארטר היא אחות מוסמכת; נוסף לגידולם של ארבעה ילדים (ג'ימי הוא הבכור, ויש לו אח ושתי אחיות), עבדה בבית־החולים של פליינס ובבתים פרטיים. שלא כבעלה, ג'יימס ארל קארטר האב, — שכונה „מיסטר ארל", — אהבה ליליאן ספרים וספרות; בהשפעתה נטה גם ג'ימי לקריאת ספרות יפה ונאבק לראשונה עם „מלחמה ושלום" לטולסטוי כבר בהיותו בן 12.

● לוחמת־לזכויות מבטן־ומלידה

נראה, כי ההאשמות בדבר גזענות חשוכה בנוסח הדרום המסורתי, שטפלו על אביו של קארטר, הן מוגזמות. אך אף שאיש אינו זוכר שנהג בגזענות גלויה, נכון יהיה לומר, שהיה אדון דרומי שמרן, שלא נאבק במיוחד למען זכויות הכושים. מיס ליליאן, לעומתו, היתה אמיצה הרבה יותר. היא טיפלה בכושים חולים, השתתפה בחתונותיהם ובטקסי־הדת שלהם, ולדברי בנה, היתה „לוחמת טבעית לזכויותיהם".

אחרי מות בעלה, ב־1953, ניהלה ליליאן קארטר את עסק־הבוטנים המשפחתי, בשותפות עם בנה ג'ימי, שעזב את הצי וחזר לפליינס לשם כך. נוסף לכך עבדה שש שנים כאם־בית באוניברסיטה, אחרי־כן ניהלה מרפאה קטנה בבלייקלי, במדינת ג'ורג'יה.

ערב אחד, ב־1966, ראתה בטלוויזיה סרטון־פירסום ל„חיל השלום" (ארגון המגייס מתנדבים באמריקה, לשם סיוע לארצות מתפתחות) — שבו נאמר, בין השאר, כי „הגיל לא חשוב." בגיל 68, הכריזה באוזני משפחתה, שהיא עומדת להצטרף ל„חיל־השלום" ולבקש שתישלח להודו או לאפריקה. היא עבדה שנתיים בהודו, במרפאה לתכנון המשפחה — שם סייעה, בין השאר, בביצוע ניתוחי־עיקור לגברים שהתנדבו לעבור את הניתוח — וכן טיפלה במשך זמן־מה במצורעים.

ליליאן קארטר הקדישה ממרצה גם לעבודה בהתנדבות למען בחירתו של לינדון ג'ונסון לנשיא, ב־1964 — וזה היה מעשה אמיץ בדרום העמוק של ארה"ב, בשנים הסוערות ביותר של המאבק הגזעי. בצאתה ממטה הבחירות, היתה מוצאת לא פעם את מכוניתה ניזוקת ומזוהמת בכתובות: „אוהבת כושים!"

קארטר אוהב את אמו, והיא שיתפה פעולה עמו גם במערכות־הבחירות שלו לתפקיד המושל ולנשיאות: ערכה מסעי־נאומים והתראיינה ככל שנדרש ממנה.

קארטר אומר גם, שהוא חש קרוב ברוחו אל אחותו, גלוריה, אשה תוססת וחופשית בדעותיה, שתחביבה הוא רכיבה על אופנועים ואשר הודיעה לכתב „פלייבוי": „אני מוכנה להתראיין רק על־ידי עתונאי שיש לו ג'ינס, מגפיים וזקן." מגפיים וזקן היו לו, לבחור, והוא התנצל: „לבשתי את החליפה הזאת רק מפני שחשבתי, שזה מה שצריך ללבוש כשהולכים לבקר גברת דרומית." גלוריה צחקה והזמינה אותו לביתה (אגב, בנה של גלוריה, צעיר הומוסקסואל, יושב עתה בכלא במדינת קליפורניה, באשמת שוד מזוין ונטילת סמים קשים).

● טוהר מיני — ובלי חיבוקים

„מעולם לא בגדתי באשתי" — הכריז ג'ימי קארטר בעת מסע הבחירות שלו. (על כך הגיב נורמן מיילר, בראיון שלו ב„ניו־יורק טיימס": „איך, לעזאזל, אפשר לסמוך על אדם ששמר אמונים שלושים שנה לאשה אחת?!" — ואף על פי כן הוסיף, כי יצביע בעדו.) היו שחשבו את ההכרזה הזאת למשב־רוח מרענן, אחרי הפירסומים על שערוריות־המין המכוערות בממסד הפוליטי של וושינגטון. אחרים עיקמו חוטמם נוכח מה שנראה כהתחסדות מתקתקה. קארטר החליט להפגין את טוהר חיי־הנישואין שלו באוזני כל העולם, כחלק ממלחמת־הבחירות שלו, בעצתה של מרי קינג, אחת ממנהיגות התנועה לשיחרור האשה, ששימשה כיועצת רשמית שלו לענייני נשים. קינג היא שיעצה לקארטר לחדול ממנהגו לחבק חיבוקים ידידותיים את הנשים שסייעו לו במסעותיו, משום שהדבר עלול להיראות לצופות־הטלוויזיה כמנהג פאטרנאליסטי ומעליב.

מרי קינג היא פעילה ותיקה בחיים הפוליטיים, ולגבי דידה — כללי־המוסר הנוקשים והמיושנים של קארטר הם אחד הצדדים הנאים שבאופיו. „מסורת היא בידי פוליטיקאים רבים, להפגין את חבתם שהם רוחשים לנשים, בכך שהם דורשים שירותים מיניים מן הנשים העובדות במנגנון־הבחירות שלהם" — היא אומרת. — „הגיע הזמן, שזה ייפסק, ואני גאה, שהמועמד שלי אינו אשם בהתנהגות כזאת."

● אשה — עזר כנגדו

נאמנותו של קארטר לאשתו — כך התרשמו העתונאים שעקבו אחריו בצמידות במשך חודשים ארוכים — אינה התרברבות צבועה לצרכי בחירות, אלא מבוססת על קשר עמוק ואיתן. קארטר אומר, ש„הוא אוהב את רוזלין היום יותר מאשר בשעה שנשאתי אותה לאשה" — וכי, אף על פי שבתחילת נישואיהם היה הוא הדמות הדומינאנטית, היום אישיותה של רוזלין חזקה לא פחות משלו, ואולי אף יותר. הוא אומר, שכאשר אינו רואה אותה מספר ימים (כפי שקרה הרבה בעת מערכת הבחירות, שבה השתתפה רוזלין באורח פעיל, כשהיא חורשת את מרחבי ארצות־הברית לבדה, כדי לנאום נאומים ולגייס קולות) — הוא מתרגש בעת פגישתם המחודשת „כאילו... הייתי צעיר בשלושים

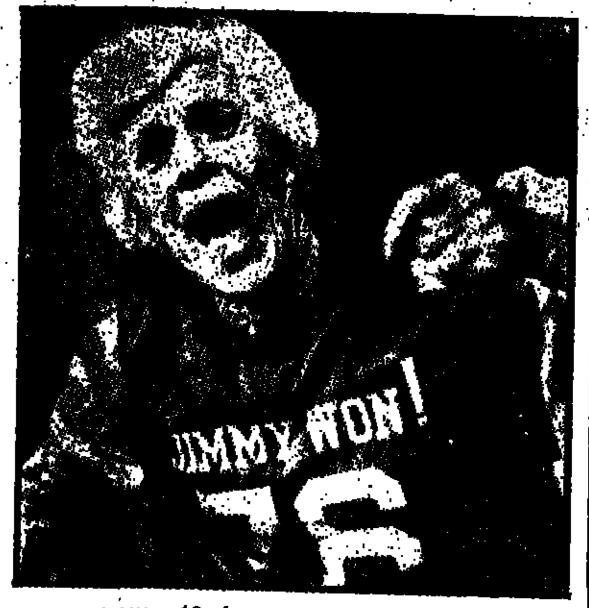

אמא־ליליאן קארטר: בגיל 68 יצאה עם חיל־השלום להודו

עם האשה, ובזרועותיו הבת שנרדמה: איימי, בליל הנצחון

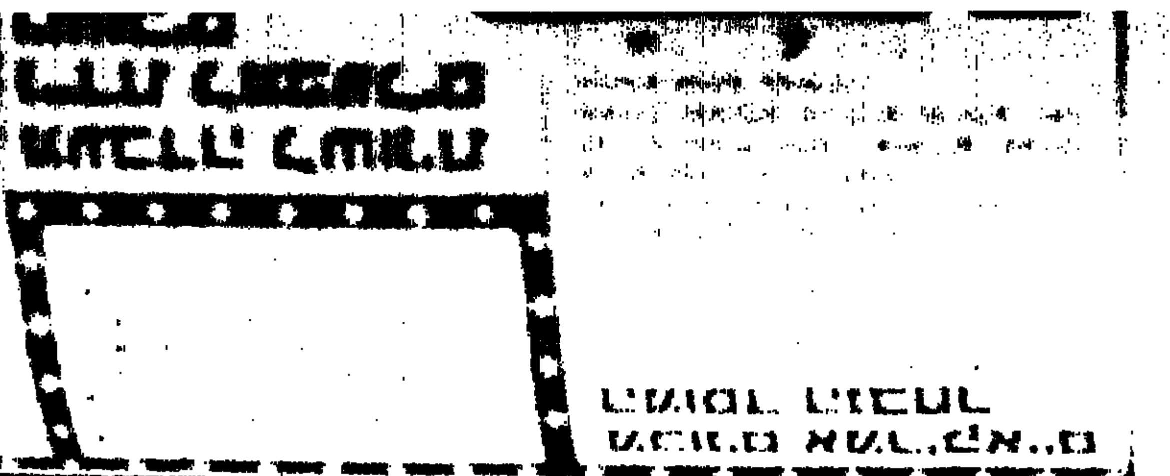

מבחר סרטי השבוע

כדאי לראות

** „מארש הנצחון" („אסתר", תל־אביב): דראמה חברתית־פוליטית ואנטי־צבאית, חריפה ונועזת, של הבמאי האיטלקי הצעיר מארקו בלוקיו. הספקטרום כבית־יוצר ל„גברים קשוחים", בסרט־הוקעה נוקב. גלגולו של טירון משכיל ומעודן (מישל פלאסידו), העובר את כור־הייסורים ושבירת האישיות. בחדרכתו הברוטאלית של סרן סאדיסט (פראנקו נרו), מאבד את צלמו ורוכש תכונות „גבריות" של חנופה, טימטום ואלימות אכזרית. מרתק.

** „לילות כביריה" („סינמה 2", תל־אביב): יצירת מוקדמת של פדריקו פליני, בחקרנה חוזרת. רעיית הבמאי, ג'ולייטה מאסינה, מוקיונית קטנה ועצובה, המרטיטה נימות־לב, באחד מתפקידיה הבלתי־נשכחים: יצאנית תמימה, העוברת את כל מדורי ההשפלה, הניצול והבדידות, ואינה מאבדת את הטוהר הפנימי ואת ניצוץ תקוותה. עם פראנסואה פרייה. אין להחמיץ.

** „אורות הבמה" („ארנון", ירושלים): סרטו המדבר השלישי של צ'ארלי צ'אפלין. כוכב מיוזיקהול זקן ונשכח, שאיבד כושרו להצחיק קהל, פורש חסותו על באלרינה צעירה אומללה, שאיבדה כושרה לרקוד — משקם את נפשה ורגליה, נוכח בעצמו לשעת־חסד אחרונה. אנדרטת־זכרון של צ'אפלין לתיאטרון־נעוריו, מסורת המיוזיקהול, שבה נבט כשרונו של גדול ליצני הבד. קטעי וודוויל וסלפסטיק נפלאים בביצוע צ'אפ־ [illegible]

סרטים אחרים

[illegible]

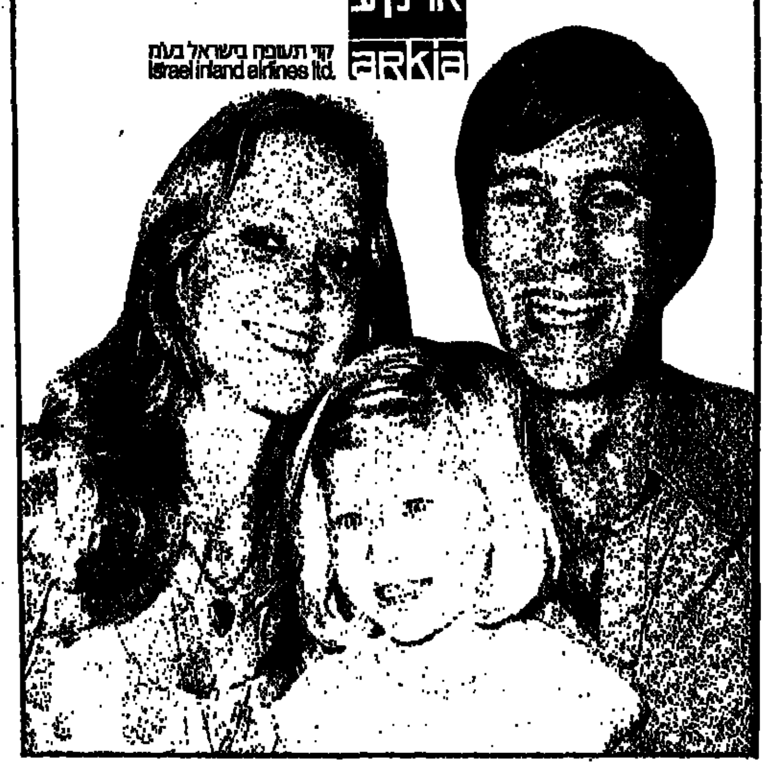

קח את המשפחה אשר אהבה

לאילת, נביעות ושרם־א־שייח

נצל את עיסקת החבילה של ארקיע, הכוללת טיסה הלוך ושוב, אירוח בבית מלון, לינה וארוחת בוקר, סיור והסעים (באילת).

כל זאת החל מ־1,316 ל"י לזוג ליומיים.

והילד הראשון עד גיל 12 על חשבוננו.

המחירים בתוקף עד ה־28.2.1977.

פרטים והרשמה במשרדי ארקיע וסוכני הנסיעות.

ארקיע arkia קווי תעופה בישראל בע"מ Israel inland airlines ltd.

הנך מוזמנת לשעור חינם!

בקורס עיצוב פנים לכל

אם ברצונך ללמוד קורס מעניין מחנה ותכליתי שמטרתו לתת לך ידע בסיסי בנושא מרתק שכל אשה חייבת להתמצא בו, הנך מוזמנת להשתתף בפגישת הכרות והרצאה בנושא: „עיצוב פנים לכל", לאחר ההרצאה באפשרותך להחליט באם ברצונך להצטרף לקורס.

— הקורס מיועד גם לחסרות ידע בנושא —

לקבלת פרטים והרשמה להרצאה חינם נא לפנות:

מכון „דן" להשכלה ולהשתלמויות

תל־אביב בבניין קולנוע „הרצליה", דיזנגוף 106 בשעות 4—8 בערב.

קארטר נושק יד אשתו, רוזלין, בלילה הארוך של ההמתנה לתוצאות הבחירות

שנה." הוא מתייעץ אתה בכל ומחשיב מאוד את דעתה על אנשים, וכל עוזריו יודעים, שהם התמנו לתפקידיהם רק אחר שרוזלין אישרה את אופיים ואמינותם.

שאפתנותה של רוזלין אינה נופלת מזו של בעלה, כפי שאמר אחד העוזרים הצעירים: „היא רוצה להיות הגברת הראשונה באותה מידה שהוא רוצה להיות נשיא... לא, היא רוצה בזאת יותר מכפי שהוא רוצה בנשיאות."

בשעה שג'ימי היה מושל ג'ורג'יה, לא הסתפקה רוזלין בתפקידי אירוח וקישוט — היא עבדה בחריצות למען הנהגת ריפורמה בטיפול במפגרים במדינה, והביאה שיפור גדול בנושא זה. בבחירת תחום פעילותה העיקרי הושפעה מנסיונה עם הבוחרים, ערב בחירת בעלה למושל: אנשים כה רבים אמרו לה, כי הטיפול במפגרים במדינה מוזנח בצורה מבישה — עד שהחליטה „לקחת את העניין בידיים", עם היותה לגברת־הראשונה של ג'ורג'יה. וכך עשתה.

● תופר קרע במקטורנו

בטי פורד היתה גברת־ראשונה פופולארית מאוד; ז'אקלין קנדי היתה אלגאנטית, זוהרת ותרבותית. רוזלין קארטר, אומרים, תלך בדרכיה של אלינור רוזוולט — היא תפעל ישירות בתחום הפוליטי, ולא תהיה רק נספח ענוג לבעלה. ג'ימי קארטר עצמו מסתבר, הוא בעל עצמאי: באחת משיחותיהם במטוס שהוביל את המועמד מאסיפת־בחירות אחת לשניה, הופתע כתב „פלייבוי" לראות את הנשיא הבא של ארצות־הברית שולף מכיסו חוט ומחט ותופר קרע במקטורנו. „מה, תמיד אתה תופר בעצמך?" — שאל. קארטר השיב בחיוב, כדבר המובן־מאליו.

רוזלין קארטר אינה רק שותפה לבעלה בעסקים ובחיים הפוליטיים — יש עדויות, שאומץ לבה ואמונתה המוסרית עלו על שלו, לפחות במקרה אחד. בשנות החמישים התגורר בפליינס אדם, שעשה מעשים שהיו עלולים לעלות לו בחייו — הוא התגורר עם כושים בחווה שיתופית והיה ידוע בכינוי „הכושי הלבן של פליינס". האיש היה מוחרם ומנודה על־ידי הקהילה הלבנה, וכשמת בנו מסרטן־הדם, לא בא איש מן הלבנים בכפר להלוויה. רוזלין באה, ישבה עם האיש וחבריו הכושים, ומאחר שהנער נקבר ללא טקס דתי, הלכה לכנסיה והכריחה את הכומר הלבן לבוא אל הקבר ולומר תפילת אשכבה. ג'ימי תמך במעשיה של רוזלין, והיה מן הבודדים בפליינס, שלא החרימו את „אוהב הכושים" — אך רוזלין היא שהסתכנה ועשתה מעשה.

● נושא רגיש: הפלה מלאכותית

מנהיגות התנועה לשיחרור האשה בארצות־הברית מקוות, כי תקופת נשיאותו של קארטר תהיה תקופה של התקדמות גדולה לנשים. נראה, כי התרכובת היוצאת־דופן של אדיקות דתית ודבקות בערכים מסורתיים, יחד עם דעות מתקדמות, לפעמים אפילו ראדיקאליות — שיכנעו רבות מן הבוחרות להצביע בעדו.

בנושא רגיש אחד היה חשש גדול מפני נוצריותו היתרה של קארטר: הפלות מלאכותיות. משנשאל לעמדתו בנושא זה, אמר קארטר, שהוא מתנגד להפלות, העומדות בסתירה לאמונתו הדתית — והוא הבטיח לפעול בתקיפות למען יצירת „אלטרנאטיווה להפלה": הרחבה גדולה ככל האפשר של שירותי הייעוץ ואספקת אמצעי מניעה, והרחבת האפשרויות למסירת ילדים לאימוץ. אך לעומת זאת, הוא מתנגד לתיקון החוקה, באופן שתבטל את החלטת בית המשפט העליון של ארה"ב בעניין ההפלות. באותה החלטה קבע בית המשפט, כי איסור ההפלות נוגד את חוקת ארצות־הברית, וכי הפסקת ההריון ב־13 השבועות הראשונים. — כלומר, בשליש הראשון להריון, — הוא עניין פרטי שבין האשה לרופא המטפל בה.

בהיותו מושל ג'ורג'יה, חתם קארטר על חוק, שקבע נוהל דומה במדינת ג'ורג'יה — אך גם על חוק, המגביל את חוקיות ההפלה המלאכותית אחרי השבוע ה־13 להריון, רק למקרים של הריון כתוצאה מאונס, או של סכנה לחיי האשה ההרה. חברות התנועה לשיחרור האשה, ונשים רבות אחרות, דורשות ביטול הגבלה מעין זו וכן טיפול רפואי חינם, במימון ממלכתי, לכל אשה המבקשת להפסיק את הריונה. הן חוששות, שבהיות קארטר נשיא, ינסה להעביר חוק מגביל, בדומה לזה שהעביר בג'ורג'יה.

אך מכל הבחינות האחרות — ג'ימי קארטר הוא התגלמות חלומה של כל פמיניסטית על נשיא נאור ומתקדם. הוא תומך תמיכה נמרצת בתיקון לחוקה, שיבטיח כי „שוויון הזכויות לפני החוק לא יישלל ולא ייפגע בארצות־הברית בגלל מין". התיקון המוצע — שיהיה, אם יתקבל, התיקון ה־27 לחוקת ארה"ב — חייב לקבל אישור מידי 38 ממדינות ארה"ב, עד מארס 1979; עד עתה אישררו אותו 34 מדינות, וקבעו אותו בחוקתן. בהיותו מושל, ניסה קארטר לצרף את התיקון לחוקת מדינתו — ונכשל. כשיהיה נשיא — כך הבטיח — יפעיל את מלוא משקלה וסמכותה של המשרה הרמה לטובת הכנסת התיקון לחוקה.

● נגד אפליית נשים בתעסוקה

אחד הנושאים החשובים ביותר, שבהם התרכז קארטר בעת מערכת הבחירות שלו, היה נושא מניעת אבטלה, ויוזמה פדראלית לסיפוק עבודה, במקרה שהסקטור הפרטי אינו מספק אותה. הוא אמר, בראיון לירחון „מיז", בטאונה של התנועה הפמיניסטית, כי הדבר כולל גם מלחמה באבטלת נשים, וכי ימנה כוח־משימה מיוחד לבדיקת אפשרויות אכיפת החוקים נגד אפליית נשים בעבודה. הוא גם סבור, כי חקיקת חוק שיאפשר הקמת מרכזים לטיפול בילד — כגון מעונות־יום — ברמה גבוהה ועל בסיס בלתי־רווחי, היא בעלת עדיפות לאומית עליונה. „יותר ממחצית הנשים המקבלות תמיכת סעד אומרות, שהן נאלצות לעשות כך, משום שעליהן להישאר בבית, כדי לטפל בילדיהן הצעירים" — אמר ל„מיז". לנשים אלו הוא מתכוון לעזור, כדי שיוכלו לפרנס את עצמן.

קארטר הביע תמיכה גם בשינוי חוקי הביטוח הלאומי, המפלים את הנשים לרעה; בהקצבת סכומים לצידוד החינוך הגופני של תלמידות וסטודנטיות [illegible]

[illegible]

◊◊

אנגלית מדוברת שוטפת

העצורף אל מליוני האנשים ברחבי העולם אשר דוברים אנגלית שוטפת בזכות שיטת הלימוד המתוכננת המאפשרת לכל אחד (ללא תלות בידיעותיו הקודמות) להגיע לשליטה בשפה האנגלית תוך תקופה קצרה ביותר.

גם אתה יכול ללמוד אנגלית בנוחות על כוס קפה ולהתקדם פי 10 מהר יותר מכל שיטת לימוד אחרת. צוות מורים אקדמאי, אנגלו־סכסי, התכנית הפרוגרסיבית המקצועית, שיטת הלימוד המתוכננת ועוד, הם ערובה לרכישת השליטה המלאה בשפה האנגלית במוסד הגדול בארץ מסוגו.

★ מבחן התאמה רמה ויעוץ אישי לכל פונה — חנם.
★ 12 רמות לימוד החל מלימוד ה־ABC ועד קבוצות שיחה ברמה הגבוהה.
★ שעות וימי לימוד לבחירתך.
★ שיעורים פרטיים למעוניינים.
★ קורסים מיוחדים לתלמידי תיכון ועממי.

מכונים אמריקאיים המוסד הנבחר:

מבין כל המכונים נבחר מוסדנו ע"י משרד החינוך בכדי לקיים עבורו בכל רחבי הארץ קורסים באנגלית.

"המכונים האמריקאיים" הינו מוסד אשר תכנית הלימוד הנבחרות שלו וצוות המורים המעולה שלו אושרו ע"י מפקחי האנגלית של משרד החינוך ונמצאו מתאימים עבור משרד החינוך.

לא רק משרד החינוך אלא גם עשרות מוסדות ומפעלים ציבוריים ופרטיים נתנו אמונם במוסדנו.

מעבדה לשונית ניידת למפעלים וישובים.

המכונים האמריקאיים מקיימים קורסים באנגלית עבור עשרות מוסדות ומפעלים ואף מתאימים עבורם תכנית לימוד מיוחדות במידת הצורך. הלימודים נערכים באחד מסניפנו או במוסד המזמין.

לרשות המוסדות והישובים המרוחקים מהערים הגדולות מעמידים המכונים האמריקאיים את החידוש היחיד מסוגו בעולם:

AUDIO ACTIVE COMPARATIVE AUTOMATIC

[illegible]

ללמד ילדך אנגלית מגיל — 7.

[illegible]

קורסי עזר לתלמידי עממי ותיכון.

[illegible]

קורס חנם לכל נרשם!

[illegible]

[illegible]

שם: ____
כתובת: ____

מכונים אמריקאיים לשפות ✱ מכונים אמריקאיים לשפות

אבות

פוקד עוון

דרום אפריקה 1976

هكذا من الأصل

מאת שמואל שניצר

בעיית המוסרית הגדולה של דרום־אפריקה איננה זו של השחורים; היא בעיית הצבעוניים — בני־התערובת המתרכזים בעיקר במחוז הכף. לשחורים אפשר להציע פתרונות טריטוריאליים על־ידי חלוקה ופדראציה. לצבעוניים אין טריטוריה משלהם בשום מחוז רחוק או קרוב.

לשחורים יש זהות לאומית או שבטית, לשון משלהם, אורח־חיים מסורתי שאפשר לדבוק בו או לנטשו. לצבעוניים אין דבר מכל אלה. הם מנודים משני המחנות; לשונם היא לשון הבורים שליטי־הארץ; סגנון החיים שלהם הוא בגדר חיקוי. לשחורים לא היו מעולם זכויות פוליטיות במחוזו־תיהם של הלבנים. לצבעוניים היו, והזכויות ניטלו מהם במסגרת מדיניות ההפרדה; ומה שמציעים להם בתמורה, הוא מעליב ובלתי־מספק. לשחורים יש תקוות ואמונה, שביום מן הימים אולי יגיעו לשלטון, בהיותם הרוב. לבני־התערובת יש יסוד לחשוש משלטון לבן ומשלטון שחור גם יחד.

■ שחור, לבן, אסיאני — ולא־ידוע

אדם נולד שחור, או לבן, או אסיאני (קרי: הודי), מפני שהוריו היו כאלה, אבל הורים צבעו־ניים לעולם אינם יכולים לדעת מה יביאו לעולם: ילד לבן, או שחור, או צבעוני כמותם. חוקי התורשה מתעתעים בחוקי הגזע. לכן יש מקרים לא־מעטים, שבהם נקבע מעמדו של הצבעוני על־פי החלטתה של ועדה מטעם הרשות; ויש מקרים מכאי־בים, שבהם שני אחים, בני אב אחד ואם אחת, האחד מסווג כלבן והאחר כצבעוני. הדבר לא היה טראגי כל כך אילו הורשו לבנים וצבעוניים לדור באותם מקומות. אבל החוק מקפיד על כך, שתישמר הפרדה במגורים ובמידה רבה — גם בחיי החברה; באופן ששינוי בסיווגם של יחידים ושל משפחות ממיט עליהם גזירת גירוש מן הבית והינתקות מן הידידים והקרובים.

עורך־דין יהודי סיפר לי, שנזדמן לו לטפל בבעייתה המשפטית של אשה, שלפני שנים רבות מילאה בתום־לב טופס, שבו נשאלה על השתיי־כותה הגזעית, והיא רשמה — בלי לתת את הדעת על התוצאות האפשריות — שהיא בת־תערובת. היא ישבה באיזור לבן ונחשבה כלבנה במשך שנים, עד שאיזה פקיד גילה את הטופס האומלל וגזר עליה (ועל בנה שנולד לה בינתיים) לעזוב את אזור־המגורים של הלבנים וללכת לגור אצל ה־צבעוניים. היא פנתה לבית המשפט, וטענתה היתה, שכל ימיה גרה בקרב לבנים ואין היא מכירה נפש חיה במחנה הצבעוניים; בנה לומד בבית־ספר של לבנים וכל ידידיו הם לבנים; והגזירה תמיט אסון עליה ועל הנער. המאבק המשפטי היה קשה, ובמהלכו נקרא הנער לחקירה על אורח חייו ועל ידידיו. כשניתן פסק הדין לטובת העותרת, היא התעלפה באולם בית המשפט.

יהודי אחר, שהקשיב לשיחה, תרם גם הוא את תרומתו לסיפורי „חוזר הצבעוני": לפנים היה מורה, והוא היה מיודד עם שני אחים, שאחד מהם היה מפקח על החינוך באיזור לבן, ואחד היה מנהל של בית־ספר צבעוני. בוקר בוקר היו שני האחים יוצאים לתחנת הרכבת, כדי לנסוע למקומות העבודה שלהם. בתחנה היו נפרדים זה מזה: האח הלבן עולה בקרון של „אירופים"; האח הצבעוני נאלץ לנסוע בקרון של לא־לבנים שבירכתי הרכבת.

ומחנך ותיק, ס.מ. סוז, חבר המועצה המייצגת של הצבעוניים, סיפר לי, שיש לו בן לבן לחלוטין, אך מפני שהמשפחה היא מן הנודעות בציבור הצבעוני, הבן אינו רוצה להתכחש לאביו. הוא סווג כ„אורח של דרום־אפריקה", ללא צבע מוגדר.

■ האבות־המייסדים — ומחסור בנשים

קשה להשתחרר מן הרושם, שבכל הנוגע ל־צבעוניים, יש לאפריקנרים הלבנים תסביך־אשמה קשה. בני־התערובת הם צאצאיהם של המתיישבים ההולנדיים הראשונים ונשים הוטנטוטיות, בושמ־ניות ומאלאיות; בראשית ההתיישבות לא היו נשים לבנות בנמצא במחוז הכף. האבות־המייסדים נחש־בים לגיבורים לאומיים בעיני הדור הזה, והעובדה שהגיבורים בעלי השם, שלכבודם הוקמו אנדרטאות בכל הכיכרות, עברו עבירות חמורות על „חוק המוסר" ועל החוק נגד נישואי תערובת, יוצרת בעייה הגיונית לא קלה.

קיימת גירסה רשמית, שלפיה הצבעוניים אינם בני־תערובת אלא עירבוב של שרידי ההוטנטוטים והבושמנים, עבדים שהובאו לפנים ממאלאיה ומ־מדגסקאר ועוד כיוצא באלה; אבל היא מוכחשת על־ידי מציאות, שהכל יכולים לראותה בעיניהם. איך, למשל, אפשר להסביר את העובדה, שאפילו היום יש שבמשפחה לבנה נולד תינוק בעל תווי פנים נגרואידיים, כדרך שנולדים תינוקות לבנים בעדה הצבעונית?

ההפרדה, כפי שהיא מופעלת כלפי הצבעוניים, באה אולי במידה מסויימת כדי לטשטש את חטאי האבות אל מחוץ לשטח. קיימת אמנם מגמה מתחזקת והולכת בציבור לפתור את בעיית הצבעו־ניים — ובמידת־מה גם את בעיית הלבנים — על־ידי ביטול מחיצות ההפרדה בין שתי העדות. מספ־רם של הצבעוניים הוא עתה כשני מיליון וארבע מאות אלף. אם הם (ואולי גם ההודים של נאטאל) יצורפו אל הציבור הלבן, אפשר יהיה להקים גוש, שכמעט יהיה שקול כנגד השחורים שבכפרים. השחורים שבמחוזות הרחוקים יקבלו בהדרגה את עצמאותם; וכך ייפתח אולי פתח לפתירת בעיות הגזע הסבוכות של דרום־אפריקה.

אלא שהרעיון הזה נדחה על־ידי המפלגה הנאציונאליסטית, אף על פי שנתמך על־ידי ועדה שהוקמה כדי לדון בבעיות הציבור הצבעוני. ועדה זו המליצה להחזיר לצבעוניים את זכות ההצבעה שנלקחה מהם ב־1948 — והממשלה החליטה לדחות המלצה זו. מנהיגי הצבעוניים, ובראשם סוני ליאון, אומרים, שהסיבה היא, שמתן זכות בחירה לצבעו־ניים תכרסם את שלטון המפלגה הנאציונאליסטית:

ענן של עשן מכסה רחוב ברובע של הצבעוניים בקייפטאון, כאשר המון נועם הציב מחסומים והשליך אבנים על מכוניות פרטיות ורכב משטרתי

מי מה מתי

הצגות בכורה

תיאטרון

מחול ומוסיקה

בידור

מוצ"ש

יום א'

יום ב'

יום ג'

יום ד'

יום ה'

למד אנגלית בהתכתבות

Last year 45% of our pupils were preparing for university entrance exams or "TOEFL". 20% were beginners and 85% were in the middle. The youngest was 10 years old and the oldest was 65.

לכבוד ליאון מינצברג, ת.ד. 39252, תל־אביב

אנא שלח לי את כל הפרטים על הקורסים שלך.

שם: ....

כתובת: ....

אבות

בעיית הצבעוניים — בני־התערובת — בדרום־אפריקה חמורה במיוחד, משום שאין להם זהות לאומית או שבטית, לא לשון ולא אורח־חיים משותף ולא שטח לפתרון טריטוריאלי

●● גורלם של הללו, שגם דם לבן זורם בעורקיהם, מייסר — תעתועי התורשה המקרית גורמים לא פעם להפרדה בין ילדי משפחה אחת

●● יש מהם הדוגלים במאבק יחד עם השחורים — ויש החוששים כי שחורים שיעלו לשלטון יפגעו בהם, בגלל „הדם הלבן" שבגופם

סוני ליאון: לתת זכות בחירה ליודעי קרוא־וכתוב

עדה יאנסן — יושבת־ראש ממונה של הוועד הפועל הצבעוני

רוב הצבעונים יצביעו בעד מפלגות האופוזיציה, והם יהוו יותר משליש מציבור הבוחרים.

■ גיבור־מלחמה — קרבן הגזענות

סוני ליאון הוא גבר נאה, חסון ובעל קסם אישי רב. פגשתי אותו לראשונה לפני שלוש שנים, כשהיה מנהיג האופוזיציה במועצה הנבחרת של הצבעונים, היום הוא מנהיג הרוב, אבל הוא נשאר אופוזיציונר בלבו. הוא ממאן לשתף פעולה עם השלטון הלבן, ומפלגתו סירבה לאשר את תקציב השירותים לאוכלוסיה הצבעונית, המוגש למועצה מן המוכן, בלא שתינתן לה אפשרות להשפיע על גדלו או על חלוקתו. סוני ליאון אינו מוכן להיות „חותמת גומי" של הממשלה; היא נאלצה להעביר את סמכויות אישור התקציב לחברה של המועצה, המוכנה לשתף פעולה: גברת ע.א. יאנסן, המכהנת עכשיו כיושבת־ראש ממונה של הוועד הפועל הצבעוני.

סוני ליאון מעלה חיוך סלחני על שפתיו כאשר מזכירים את שמה. הוא יודע, שאין היא מהווה סכנה למעמדו כמנהיג. הוא אכול מרירות, אך אין הדבר ניכר בסגנון דיבורו. הוא זוכר היטב את הימים שבהם היה צעיר ובעל זכות הצבעה וגיבור־מלחמה: במלחמת העולם השניה גוייסו רבים מן הצבעוניים לצבא. הוא נלחם באירופה ונפל בשבי הגרמנים. לדבריו, ברח ממחנה השבויים, עשה דרכו לצרפת הכבושה בידי הנאצים, ושם חידש את המלחמה בגרמנים: הוא הצטרף למחתרת הצרפתית ובשל מעשיו הנועזים במאבק נגד הכובש זכה בציטוט גבוה.

כשחזר לארצו אחר המלחמה, גילה, שקיים הבדל רב בין מעמדו באירופה לבין המעמד הצפוי לו בקייפטאון עם עליית הנאציונאליסטים לשלטון: שם הוא גיבור המלחמה בגזענות; כאן הוא קרבנה. ב־1951 נשללה ממנו ומיתר הצבעוניים הזכות להצביע. אחרי כן פורקו יחידות הצבא הצבעוניות, ובמשך שנים רבות לא יכלו בני עדתו לשרת בצבא (עכשיו הם מתקבלים שוב — אבל בהגבלות מסויימות וליחידות נפרדות).

סוני ליאון יודע על היהודים כל מה שצריך לדעת; הוא גם יודע — ומאזכר — את אהדתם לציבור הצבעוניים, ואין הוא שוכח להשמיע רמז על העמדה האנטישמית שהיתה מקובלת לפנים על רבים ממנהיגי המפלגה הלאומנית השלטת (יוהאן פורסטר, שהוא היום ראש ממשלת דרום־אפריקה, היה עצור במלחמת העולם השניה, כחבר בארגון „אוסוואבראנדוואך", שמחמת התנגדותו לבריטניה ייחל לנצחון הנאצים; אך מחקר שנערך על־ידי מוסדות יהודיים העלה, שמעולם לא התבטא בגנות היהודים, והיום יש לו ידידים ומעריצים לא מעטים בממסד היהודי).

„מר ליאון, מה צריך לעשות, לדעתך, כדי לפתור את בעיית הגזעים בדרום־אפריקה?"

„צריך לתת זכות בחירה לכל יודעי קרוא וכתוב. בדרך זו יוכלו 43 אחוז מהצבעוניים להצביע. 57 אחוז מאנשינו הם בערים, כיוון שאין חינוך־חובה לצבעונים, אף על פי שאנחנו דורשים זה שנים שיחייבו את ילדינו בחינוך". מן השחורים העירוניים יוכלו להצביע, לפי הערכתו, רק כ־20 אחוז, והדבר ישאיר איפוא את הרוב בידי הלבנים, אבל לא בידי המפלגה השלטת; הצבעוניים והשחורים יצביעו בעד מועמדי האופוזיציה, והם יהיו לשון־המאזניים.

„ומה דעתך על תכנית הפדראציה, המוצעת על־ידי האופוזיציה?"

„בשבילנו אין זה פתרון, כי אין לנו טריטוריה משלנו. אנחנו טוענים, שזו ארץ אחת ואין לחלקה".

„האם אתה מאמין בפתרון הבעייה בדרך של אלימות?"

„אני חושש — אם כי לא הייתי רוצה — שזה יהיה האמצעי האחרון, אם לא יימצא הסדר בדרכי שלום".

סוני ליאון סבור, שעל ראש־הממשלה לזמן את מנהיגי כל הקבוצות האתניות לפגישה, שבה ידובר על עתידה של דרום־אפריקה. אך כאשר פורסטר כונן „מועצת קאבינט" של לבנים, צבעוניים והודים, סירב ליאון להשתתף בישיבותיה, מפני שמנהיגי השחורים לא הוזמנו להשתתף. (כשראיתי את ליאון לפני שלוש שנים, השמיע רמזים ראשונים על האפשרות של הצטרפות הצבעוניים לתנועה הלאומית השחורה. עכשיו, כך אומרים, הוא הגיע למסקנה, שאין ברירה אלא ללכת יד ביד עם הרוב השחור. כששאלתיו על המהומות שהיו בבתי־הספר של הצבעוניים, אמר: „הילדים שלנו הצטרפו להפגנות רק אחר שראו את המשטרה מכה את הילדים השחורים ללא חמלה").

■ „אם השחורים ישלטו — ישחטונו"

בדרום־אפריקה אין אמת אחת; יש מספר רב של אמיתות, — הכל לפי התיזה שרוצים להוכיח או ההשקפה שרוצים לבסס. כל סטאטיסטיקה היא נשק במלחמת הדעות, וכל צד מצוייד בנתונים המספריים הנוחים לו.

סוני ליאון, המנהיג בעל החריסמה, השתמש במספרים על שיעורי הבערות בקרב האוכלוסיה בפסקנות רבה; אך כשהבאתי נתונים אלה לפני פ.מ. סון שהתמחה בענייני חינוך הצבעוניים, הסתכל בי הלה בתמיהה גדולה.

„האמנם אמר ש־57 אחוז מאנשיו בערים? אני מתפלא לשמוע דברים כאלה. עסקתי בחינוך כל ימי חיי ואני יכול לומר לך, שאין בערות בקרב הצבעוניים. אולי תמצא פה ושם איזה ישיש או ישישה, שלא למדו בבית ספר, אבל היום 99 אחוז מהילדים שלנו מקבלים חינוך".

„מה דעתך על סוני ליאון? האם הוא המנהיג שלכם?"

„הוא אדם טוב, אבל הוא נתון להשפעתה של קבוצת אנשים, החותרת לברית בין הצבעוניים והשחורים. ואני בדעה, שאם השחורים יגיעו לשלטון, הם ישחטו אותנו בגלל הדם הלבן הזורם בעורקינו".

(כתבה שניה בסידרה)

להשיג: בחנויות המתמחות, בבתי המרקחות ובחנויות השיווק הגדולות.

מוסיקה לאזניהם...

גם אם כמה צלילים אינם לגמרי נקיים, והכלי איננו מכוון, לאזניהם זוהי כמוסיקה עריבה. הם מגלים את עולם המוסיקה, ועבורם זו תגלית מתוקה. חייהם הצעירים מלאים תגליות שכאלה. התגלית החדשה ביותר עבור נערה צעירה היא השמוש בטמפוני טמפקס. הן מגלות את שפופרת החדירה החלקה, ההופכת את הכנסת הטמפון לקלה כל כך. את החוט התפור בתפר שרשרת מיוחד - כך שאינו יכול להיקרע. את הרכות וכושר הספיגה של טמפוני "טמפקס" - ההגנה הפנימית שניתן לסמוך עליה. עם תום השמוש הטמפון מחליק בקלות והוצאתו קלה ופשוטה כמו החדרה. טמפוני טמפקס כמו צלילי המוסיקה - אחת מהתגליות של חייהם.

ההגנה הפנימית שיותר נשים סומכות עליה.

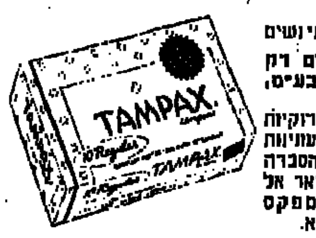

לכל המעוניינים בגיור

רמקולים

גב' קורה
מגלה עתידות ידועה אינטרנציונלית

„נוילי" בע"מ
NORDIRKA
GUNNAR
PENELOPE
ANCHOR PATISSERIE WOOL
PERSIAN WOOL
LONG STITCH and BARGELLO
אנטוקולסקי 12, קומה א', ת"א, טלפון 229705

בלו-פלש
בלו-פלש
בלו-פלש
מגהק, מרענן, מחטא וצובע את המים באסלה, בגוון כחול.
כימיקה בע"מ
ת.ד. 2064

עד עתה בתל אביב.
מעתה גם בירושלים.
החודש תזכו להנחה של 25%.

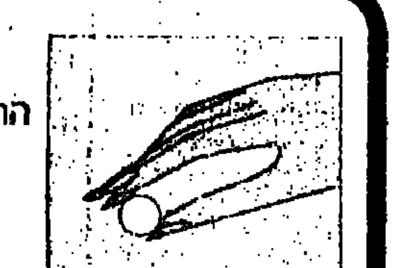

במחיר מיוחד תוכלו לשפר הופעתכם.
צוות מומחים מחו"ל לעדשות מגע עומד לשרותכם.
הנחה של 25%
בדיקה ראשונה ללא תשלום.
"עדשות מגע בינלאומיות"
תל-אביב - רח' אלנבי 46, טלפון 56044.
ירושלים - רח' הסורג 2, מול בנק ישראל, טלפון 227568.

هكذا من الأصل

ספל קפה עם איתן אבניאון
מנכ"ל „הסנה" ומנהל „אבנר" (איגוד ביטוח נפגעי רכב)

מאת דב גולדשטין

צילם חנניה הרמן

דר על חלב מניח איתן אבניאון, מנכ"ל חברת הביטוח ההסתדרותית „הסנה" ומנהל „אבנר" (איגוד ביטוח נפגעי רכב): „לא לחתעשר אנחנו מבקשים מן החוק החדש לנפגעי תאונות־דרכים ואפילו לא להרוויח כסף. אנחנו רק רוצים לא להפסיד כספים. אנחנו רק רוצים לאזן את התקבולים והתשלומים לנפגעים, בלי רווחים כלשהם, אבל גם בלי הפסדים. זו תביעה מופרזת? בלתי מתקבלת על הדעת?"

כמה מלים על האיש: יליד טולין (1930), הבן השביעי למשפחה בת שמונה ילדים, עלה עם משפחתו לארץ־ישראל והוא רק בן שנתיים. ילדות ובחרות — בירושלים. „תמיד נמשכתי אל הכלכלה ואל הביטוח". אחת התחנות: סגן למפקח על הביטוח במשרד האוצר, ד"ר יעקב סיקר, המכהן בתפקידו גם עתה. חתנות אחרות: מנהל „גמולי", החברה להשקעות של קרן הפנסיה של ההסתדרות; מנהל כללי משותף של בנק הפועלים; מנכ"ל „הסנה" מ־1973.

אדם צעיר, בעל הליכות מודקצעות, חוש הומור חביב, גלוי־לב, מחבב ארוחות טובות וכוסית מעודנת. כמה מלים על „הסנה": יש לה המוניטין של חברת הביטוח הגדולה בארץ, מדי שנה היא גובה מן הציבור סכום שגלגל של כחצי מיליארד לירות — פרמיות לביטוחים שונים.

„הסנה" — החלק הגדול בישראל בביטוח כלי־רכב: כ־16 אחוז מכלל הביטוחים (כ־21 אחוז יחד עם חברות־הבת). הפרמיות מביטוח רכב יגרימו השנה לקופות „הסנה" כ־270 מיליון לירות.

קצת יותר מכמה מלים בשאלה של ביטוח נפגעי תאונות דרכים, בהתאם לחוק החדש. איתן אבניאון, בארשת אמינה של אדם, שמשנתו נחירה לו לפני ולפנים: ביטוח הרכב הסב ל„הסנה" — ולכל חברות הביטוח — הפסדים ניכרים. כן, כן, הפסדנו הרבה כסף, האזרחים יכולים לחייך, בנימה של חוסר־אמון, אבל זו עובדה בדוקה. אם מציבים מצד אחד את הסכום שהמבוטחים שילמו לחברות ומצד שני את הסכומים שהחברות שילמו למבוטחים — החשבון מראה בצורה ברורה, שהחברות שילמו יותר כסף מכמה שקיבלו. כל המקרים שנעשו בתחום זה אינם סותרים עובדה בדוקה זו: על כל לירה שקיבלו החברות — שילמו למבוטחים נזקים לסוגיהם לירה ושלושים אגורות.

הביטוח מפסיד - הקרנות מכניסות

— כמה זמן נמשך כבר מצב זה?

המש־שש שנים בצורה בולטת, ואולי אף יותר.

— כמה הפסידו צבור החברות?

במושגי הכסף של 1976 מגיעת הצבירה לעשרות מיליוני לירות.

— מר אבניאון, אינני מכיר אישית את כל מנהלי חברות הביטוח, אבל מתרשמות ראשונה אתה אינך נראה כמי שמשאת־נפש שלו היא להפסיד כסף, בחינת „כל המרבה להפסיד הרי זה משובח"... אולי תואיל להסביר את טעם נדיבות־לבכם, ששנים רצופות, שנה אחרי שנה, אתם מסכימים להפסיד עשרות מיליוני לירות ואף־על־פי־כן אתם מקבלים ברצון עוד ועוד מבטחי־רכב?

מלבד סכומי הכסף שמשלמים לחברות תמורת ביטוח חובה של הרכב, יש לנו עוד מקור של הכנסות: קרנות נושאות ריבית, ששם אנו מפקידים את כספי ביטוח הרכב. עד שהתביעות מתבררות ועד שהחברות משלמות לניזוקים — נושא כסף זה ריבית.

— והוא גם צמוד למדד...

כן, הוא גם צמוד למדד.

— והוא מאזן את כל ההפסדים בביטוח רכב...

לא! אילו קיבלנו ריבית ורווחים מקסימאליים, היה החשבון מתאזן, בלי להותיר רווח. אבל הואיל ובלתי־אפשרי להשיג בכל מקרה את המקסימום, אנו מקבלים מהקרנות ריבית ורווחים ממוצעים. בכך יש צמצום של ההפסד, אבל הדבר לא מגיע לידי איזון.

סיבה שנית: כמו בכל עסק אחר מוכנות חברות הביטוח להפסיד בסעיף אחד, ביטוח רכב, ולהרוויח בסעיפי ביטוח אחרים. זה כמו מוצר החודש בסופרמרקט, המיועד למשוך קונים נוספים.

— אבל בסופרמרקט אין ההנהלה מתנה עם הלקוחות, שיורשו לקנות את מוצר החודש, רק אם יקנו גם מוצרים אחרים. האם חברות הביטוח לא התנו את הסכמתן לבטח כלי־רכב, תמורת נכונותו של המבוטח לשלם גם בעד ביטוח דירתו מפני גניבה ואש, ביטוח מסעלו, ביטוח־חיים?

בחמישים אחוז יותר תביעות מאשר בתקופה המקבילה אשתקד.

אילו היה החוק הישן עומד בתוקף, ללא כל שינויים, ללא הגדלת הסיכונים והוזלת החברות כלפי המבוטחים — לא היה מנוס מהעלאת תעריפי הביטוח בשעור של כחמישים אחוז. באינפלאציה של עשרות אחוזים לשנה אין חברות יכולות לשלם נזיקין גבוהים יותר, תמורת פרמיות, שאינן משתנות. לפי החוק החדש, יעלה הביטוח מאה אחוז יותר.

— עם הריגים של 180 ושל 200 אחוז...

כן, כי בהזדמנות זו נעשו כמה תיקונים. לפי הסיכונים שבחוק החדש. אומנם, למשל, הוא המגיע ביותר בדרכים. לפי החוק הישן, היתה שאלת האשמה קובעת אם וכמה תשלם חברת הביטוח לנפגע. עתה היא תשלם בכל מקרה והדבר ייקר את ההוצאות.

— אתה אומר, כי גם הפרמיות החדשות, המוטלות על המבוטחים עול כבד, לא יביאו לחברות רווחים, אלא רק יכסו את הוצאותיהן. כיצד ייבדק הדבר?

הסכמנו להקים חברה משותפת, „אבנר", שתקבל שבעים אחוז מהסיכון ותשמש וסת של תקבולים ותשלומים. כל הפרמיות תיקבענה לפי ההוצאות של „אבנר", נשווה את התקבולים לעומת התשלומים, נוסיף לכך את ההכנסה מריבית, נבנה את

זכויות רבות

זו אינה המדיניות של החברה שלנו ואיני סבור, כי אחרים נהגו כך. ביטוח הרכב יצר התקשרות בין המבטח והחברה וכך יכלה החברה להציע לאורח ביטוחים נוספים, לא כתנאי לביטוח הרכב, אלא כניצול קשרים, הן לטובת המבטח והן לטובת החברה.

כל ענף יממן את עצמו

— יוצא, איפוא, שהאורח שקנה ביטוח לדירתו ואין הוא כלל בעל רכב, סיבסד למעשה בתשלומי הפרמיה שלו את ביטוח הרכב של אורח אחר?

מאה אחוז. בדיוק כך! וזה בהחלט אינו צודק. בעל הדירה אינו צריך לממן את ביטוח הרכב של אחר. כל ענף בביטוח צריך לממן את עצמו, לפי צרכיו ותנאיו.

— וכך יהיה בחוק החדש, שמבטח הרכב ישלם למען עצמו ומבטח הדירה לא יסבסד אותו?

זהו העקרון המנחה, זו הכוונה במימון החוק החדש. יש כאן קושי בולט: החוק החדש הכניס אלמנטים חדשים, שלא היו ידועים בהתאם לחוק הישן ואין ביחס אליהם נתונים בדוקים של מחיר. נסיון העבר הוכיח הפסדים גדולים. לפי החוק החדש יהיה הרווח, הצפוי לחברות הביטוח מקרנות — מינימאלי. החוק מחייב לשלם לנפגע במהירות, ללא התדיינות בבית־המשפט על חלקו בתרומת הרשלנות לתאונה. יש לשלם לו תשלומים תכופים לקיומו. החברות לא יוכלו ליהנות מריבית ורווחים על כספים.

גורם נוסף: הנהג עצמו, שלא היה מבוטח לפי החוק החדש, נהנה מביטוח מלא לפי החוק החדש. שליש אחד מכל התביעות שהוגשו לחברות, הן בגין פגיעות גופניות בנהגי הרכב. בחודשיים אלה הוגשו

ההוצאות התיפעוליות — וזה יהיה הבסיס המדוייק לקביעת הפרמיה, שהמבוטחים ישלמו.

— אם העלות המלאה לא היתה מיועדת להשיג רווחים, אלא רק לאזן את התשלומים ואת התקבולים, האם פירוש הדבר, שההוזלה של 15 אחוז בפרמיות, שעליה הסכמתם, תגרום לכם הפסדים?

כן. אין לי שום ספק, שייגרמו לנו הפסדים נוספים על־ידי ההוזלה הזאת. ואמנם הוסכם, כי תוך שישה חדשים נוכל לחזור אל ועדת הכספים של הכנסת ולהעלות מחדש את תביעתנו לביטול ההוזלה. אנחנו נעשה זאת על יסוד הנתונים שיצטברו במשך ששת החדשים.

בדיקה נמשכת שלוש שנים

— מתי תיבדק ההוצאה המדוייקת?

בפעם הראשונה — כעבור שלוש שנים מהנהגת החוק החדש. ולאחר פעם ראשונה זו — מדי שנה בשנה.

— כלומר, גם אם יתברר, כי הפרמיות גבוהות מדי וחברות הביטוח גורפות רווחים, הגריפה תימשך לפחות שלוש שנים, בלי בקורת, עד הבדיקה המחייבת הראשונה?

אי־אפשר לבדוק את עלות החוק ואת ההוצאות, אלא לאחר שלוש שנים...

— ואם יתברר, כי למרות העלאת התעריפים, סבלו חברות הביטוח מהפסדים, כמו בחוק הישן?

החברות יטילו על המבוטחים לכסות את ההפסדים, על־ידי הגדלת תשלומי הביטוח, לאחר הבדיקה.

— ואם יתברר, כי החברות הרוויחו, אף כי

הורוסקופ
(לשבוע שבין 21 בנובמבר ל־2 בדצמבר)

גדי (21 בדצמבר עד 19 בינואר)

דלי (20 בינואר עד 18 בפברואר)

דגים (19 בפברואר — 20 במרץ)

טלה (21 במרץ עד 20 באפריל)

שור (21 באפריל עד 20 במאי)

תאומים (21 במאי עד 20 ביוני)

סרטן (21 ביוני עד 21 ביולי)

אריה (22 ביולי עד 21 באוגוסט)

בתולה (22 באוגוסט עד 22 בספטמבר)

מאזנים (23 בספטמבר עד 22 באוקטובר)

עקרב (23 באוקטובר עד 22 בנובמבר)

קשת (23 בנובמבר עד 20 בדצמבר)

TRADE IN של רהיטים בבני־ברק
מאת אריה חשבוה

חדש
עבה 2
2 מגבונות
דרוש את המוכר

יהודית
הנחות הנחות
על שמלות, חליפות, טוניקות וסרפנים
להריון
יהודית
ת"א, רח' הכרמל 39
טלפון 56980

נובה ווקס

הקץ לג'וקים
חיסול הדברי חבית
עם אחריות לשנה
תל־אביב — 03-449554
אשקלון — 051-23019
חיפה — 04-712342
ירושלים — 02-226618
טבריה — 067-50488
באר־שבע — 057-75360
057-30192

הנהג
עצירת רכבך לחייל
זכות היא ולא חובה

בפתח־תקוה
למכירה חנויות
טלפון 919383

באר־שבע / גולדשטיין

איגוד ביטוח נפגעי רכב

”לא להתעשר ואף לא להרוויח רוצות חברות הביטוח לפי החוק החדש לנפגעי תאונות דרכים, אלא רק לאזן את התקבולים והתשלומים“ — אומר מנכ״ל איגוד ביטוח נפגעי רכב.

ביטוח הרכב כשלעצמו היה עד כה ענף מפסיד, שנתאזן על־ידי הפקדת כספי הפרמיות בקרנות נושאות ריבית

החוק החדש בא בתקופה של אינפלציה בעשרות אחוזים. והוא הוסיף, לעומת העבר: תשלומים מיידיים לנפגע ותשלומים לנהג שנפגע

מעתה נערוך השוואות, בפיקוח, בין התקבולים לבין התשלומים. נכנה הוצאות תיפעוליות, וכך נקבל בסיס מדויק לקביעת הפרמיה — אחר תהליך בדיקה שיימשך שלוש שנים

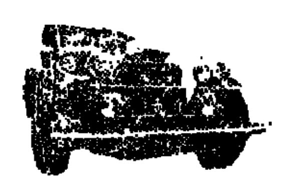

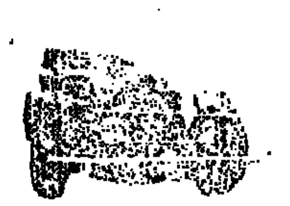

עולות כסף

לא טוב להגדיל התלות במימסד

הם לא קראו את הדו״ח

תנאים טובים יותר

לצרכן

ערוך ומוגש ע״י עמירה ארגמן טל. 1—298160

הני קרנצ׳י קידי קרנץ׳ וג׳ימיקס

חידושים טעימים לסל הקניות שלך

מאת דרדה מזור

”דיאגנוזה“ למכונית

”מרפאת“ המכוניות של תאחים וידה

מאת יהושע סיינס

התרבות גבוהה המחיר נמוך

מאת רן ארד

אוטובוס ההרפתקאות

מאת רינה ארזי

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

במצור אחר

מאת ד"ר אוליוור גילי

בעבר היתה מקובלת על המדענים הדעה, כי מחלת הסרטן נגרמת בעיקר על־ידי נגיפים, או בשל רגישות תורשתית למחלה. אולם, מימצאים מדעיים, שהצטברו בשנים האחרונות חוללו שינוי ברור בתפיסה זו: היום מאמינים, שיש קשר הדוק בין הופעת המחלה לבין מנהגי אכילה של סוגי־מזון מסויימים.

הנזק מצטבר לאורך שנים ארוכות, ועל־כן הובנה מהותו רק אחרי רישומים סטאטיסטיים נרחבים וממושכים ובדיקת אוכלוסיות גדולות בארצות שונות (הדברים הובאו בפירוט בכתבה „הסרטן שבתוך המזון שלנו", מאת ד"ר אוליוור גילי. בגליון „ימים ולילות", 12 בנובמבר 1976).

יש רשימה ספציפית של סוגי מזון, שאכילתם הממושכת בכמויות גדולות עלולה להיות כרוכה בסכנת סרטן, לדעת המדענים: בשר ושומן מן החי; אלכוהול, במיוחד משקאות חריפים שנוספו להם חומרי־טעם שונים, כגון ברנדי־פירות; נקניקים ובשר קצוץ ומשומר; ואפילו תבלינים נפוצים, כגון פילפל שחור, פפריקה וכורכום. אפשר לצמצם את הסכנה על־ידי המעטה באכילת מזונות אלה, ועל־ידי איזונם בתפריט בירקות טריים ופירות המכילים ויטאמין־סי, בעיקר תפוזים ולימונים.

סרטן הקיבה עלול להיגרם גם מאכילת מזון מעושן, כגון דגים ובשר מעושנים. העשן מכיל חומרים כימיים כגון בנזפירין, שזה זמן רב ידוע כי הוא גורם סרטן אצל אנשים וחיות. אנשים בארצות שבהן צריכת מזון מעושן היא גבוהה, כגון סקוטלנד, סובלים משיעור גבוה ביותר של סרטן הקיבה, אף כי עדיין אין הוכחות מכריעות לטענה שהאשם הוא בדגים המעושנים. כך, למשל, יש שיעור גבוה באורח בלתי רגיל של סרטן הקיבה בצפון ויילס — והסיבה לכך איננה ידועה.

● 12 טבליות ליום

סרטן הקיבה קוטל כ־12 אלף אנשים בשנה בבריטניה — קצת יותר מאשר מספר קרבנות סרטן השד. אולם, שיעור החולים במחלה קטן והולך, אולי בשל השיפור בתהליכי שימור המזון והחזקתו בבית והשימוש הנרחב במקררים חשמליים. קשה להאמין, כי תימצא סיבה עיקרית אחת הגורמת לסרטן הקיבה; תוספות כימיות למזון נמצאות גם הן ברשימת החשודים — רובן לא נבדקו מעולם בקשר להשפעותיהן ארוכות־הטווח.

תושב בריטי ממוצע אוכל כקילוגרם וחצי של תוספות כאלה מדי שנה — כלומר, כמות השווה ל־12 טבליות בגודל של גלולת אספירין, מדי יום ביומו! יש כ־3000 תוספות כימיות שנהוג להוסיפן למזון, ולפחות מחצית מהן אינן חיוניות לשימור המזון, אלא נועדו ל„שיפור" הטעם. 33 צבעי מאכל מותרים בשימוש בבריטניה, לעומת 10 בלבד המותרים בארה"ב. יש בלונדון ועדות מלומדות שתפקידן לשקול את בטיחותן של תוספות המזון, אך אין כספים לבדוק את החומרים הכימיים הללו במעבדות. ד"ר ג'יימס תומסון, מרצה לחקר המזון באוניברסיטת סארי, אומר: „עלינו לקצץ בצורה דראסטית, במשקל התוספות הבלתי נחוצות למזון אשר תועלתן הטכנית קטנה בהרבה מן הספקות שהן מעוררות בקשר לרעילותן האפשרית".

מחסור בתאית של צמחים ובעיקר סובין (קליפת גרעין החיטה) במזוננו, הוא, לדעת מדענים, אחת הסיבות לשיעור הגבוה של סרטן המעיים ומחלות הלב בארצות המערב. תיאוריה זו העלה ד"ר דניס בארקיט חוקר נודע מן המועצה למחקר רפואי בלונדון, ומדענים אחרים שותפים לדעתו. על רבים מאוד מקובלת היום הדעה, כי התאית במזון חשובה למניעת טחורים ומחלות מעיים נפוצות אחרות — וקרוב לוודאי שהיא ממלאת תפקיד חשוב במניעת דלקת התוספתן.

● ספיגה ודילול במעיים

אולם, לא ברור עדיין אם לתאית תפקיד חשוב במידה דומה במניעת סרטן ומחלות לב. התאית מגדילה את נפח המזון ובכך עוזרת לספוג ולדלל את החומרים המסרטנים שבמעיים, וכן מעכבת ספיגת כולסטרול בדם. התאית גם גורמת למזון שיעבור במעיים במהירות רבה יותר, ואולי מותירה בכך לחומרים המסרטנים זמן קצר יותר לפעול ולהביא נזק. יש צורך לערוך מחקרים נוספים, כדי לקבוע עד כמה חשוב הסובין למניעת סרטן. בארגנטינה נוהגים אנשים לאכול כמויות גדולות של מזון עשיר בתאית, אך זה אינו מחסן אותם מפני שיעור גבוה של סרטן השד, סרטן המעיים ומחלות הלב, הנגרמים כנראה בעקבות תזונתם העשירה בשומן.

למרות כל ההוכחות האלה הנוגעות לתזונה, אין היא הגורם העיקרי המשפיע על המאזן הכימי של גופנו וגורם לנו רגישות לסרטן. מתח רגשי עלול לשנות את מאזן ההורמונים בגוף ולהקשות עליו ללחום בסרטן, אחרי שזה החל להתפתח. המתח מגדיל את כמות ההורמונים הקורטיקוסטרואידיים — המיוצרים בבלוטת יותרת הכליה — וזה מדכא את החיסון הטבעי של הגוף, המגן עלינו מפני מחלות. כדוריות הדם הלבנות בגוף קוטלות תאים בלתי נורמליים, הנוצרים ללא הרף בגוף, בטרם ייהפכו לסרטן שאין עליו שליטה. ייתכן שתהליך זה מופרע על ידי ההורמונים הקורטיקוסטרואידים המיוצרים בגוף בתקופה של מתח רגשי ונפשי.

נשים שנותרו בחיים שנים רבות אחרי שנרפאו מסרטן־השד לוקות לפתע שוב במחלה — אחרי תקופות של מתח, כגון גירושין או התאלמנות. יש סוגי אישיות מסויימים הנוטים לסבול ממתח יותר מאשר אחרים. וייתכן שאנשים אלה סובלים יותר גם מסרטן. ד"ר סטיוון גריר וטינה מוריס מבית החולים „קינגס קולג'" בלונדון נוכחו לדעת, כי נשים שאובחן אצלן סרטן־השד פיתחו צורת התנהגות רגשית שונה מן הרגיל במשך כל חייהן הבוגרים. הם גילו, כי חולות סרטן השד, בהשוואה לנשים שסבלו מציסטות שפירות בשדיהן, נוטות לדכא את כעסן ורגשותיהן האחרים בצורה קיצונית. אף כי אחדות גילו התנהגות רגשית הפגנתית בצורה קיצונית.

מחקר מאיר עיניים שנערך ביותר מאלף סטודנטים לשעבר לרפואה באוניברסיטת ג'ון הופקינס, בגילים שבין 30 ל־60, מרמז כי ייתכן שלקרבנות סרטן יש אישיות מסוג מיוחד ומובחן. המיבדקים נערכו בשעה שהנבדקים היו עדיין סטודנטים ולעתים מזומנות אחרי סיום לימודיהם. 43 הרופאים שלקו בסרטן מתוך האלף היו בדרך כלל אנשים בודדים, שקטים, עצורים מבחינה רגשית ומדוכדכים, אשר בילדותם לא היתה קירבה גדולה בינם לבין הוריהם. ד"ר קארולין בדל תומאס, העומדת בראש המחקר, מתארת את חולי הסרטן שבקבוצה כאנשים „עדינים, נוחי־מזג ושקטים — לא הטיפוס התוקפני".

● חלום תרופת־הפלא

ד"ר תומאס אומרת: „בדקנו את הספרות הקליניקצועית הישנה ומחקרים רטרוספקטיביים שבוצעו בידי פסיכולוגים, וכולם תיארו אנשים שלקו בגידולים ממאירים כמנוכרים ובודדים. זה תאם את הממצאים שלנו".

אולם, חוקרים אחרים בשטח הרפואה מותחים ביקורת על מחקרים אלה ומעלים ספק בשאלה, אם מתח רגשי הוא הגורם העיקרי לסרטן. אין כל הוכחות להשערה, כי אנשים שעבודתם כרוכה במתח רב, כגון טייסים, לוקים בסרטן יותר מאשר האדם הממוצע. הניכור והבדידות עשויים להיות תוצאה של חששו של אדם אשר לקה בסרטן.

חוקרי הסרטן בשנות החמישים והשישים קיבלו את השראתם מן החלום על גילוי חיסון כלשהו לסרטן. הם סברו, כי הסרטן נגרם ודאי על־ידי נגיפים, וכאשר יזוהו נגיפים אלה — יהיה החיסון נגדם בהישג יד. ייתכן שיש עדיין אפשרות שיימצא יום אחד חיסון נגד סרטן הרחם או אפילו מחלת הודג'קין, הנגרמים כנראה על־ידי נגיף. אך החלום על חיסון כולל לכל סוגי הסרטן אינו נראה היום בר־הגשמה יותר משהיה בעבר.

● מלה שמותר להשתמש בה

היום מתפשטת והולכת גישה חדשה בקרב חוקרי הסרטן, בעקבות הרעיון, כי רוב סוגי הסרטן נגרמים על־ידי אורח חיינו. אם יזוהו הגורמים בדיוק רב יותר, תהיה בסופו של דבר אפשרות להביס סוגי סרטן מסויימים באותה מידה של הצלחה שבה הובסה מחלת השחפת. אולם, ספק אם הדבר יהיה אפשרי, אם בני־האדם לא יהיו מוכנים לשנות במידה קיצונית את אורח־חייהם.

הרופאים מדברים היום, בזהירות ובלחש, על

מחלת הסרטן נגרמת בעיקר על־ידי נגיפים — סברו בעבר; מימצאים חדשים מצביעים על גורמים נוספים: תזונה, ואף שינויים הורמונאליים, בעקבות מתח רגשי כגון גירושין או התאלמנות

יש חוקרי סרטן המרחיקים לכת וטוענים, כי „סוגי אישיות" מסויימים נוטים ללקות במחלה זו — אנשים שקטים ומסוגרים, הסובלים מניכור ומבדידות

הרוצח הגדול

„ריפוי" סוגי סרטן מסויימים. „ריפוי" חדל להיות מלה שאסור להשתמש בה. התוצאות שהצטברו בשנים האחרונות מוכיחות, כי הדבר אפשרי. חולי סרטן, שפעם היו מאריכים לחיות חודשים ספורים בלבד אחר שנתגלתה מחלתם, ממשיכים היום לחיות שנים ארוכות אחרי הופעת הסימפטומים.

לעת עתה נרשמות ההצלחות רק בסוגי הסרטן הנדירים, הפוגעים במספר אנשים קטן יחסית, אך זהו היבהוב אור ראשון בקצה מינהרה אפלה. אם סוג סרטן אחד ניתן לריפוי, מדוע לא יירפאו גם סוגים אחרים?

שמונה מתוך עשרה קורבנות של מחלת הודג'־קין, שהיא סרטן של בלוטות־הלימפה, אשר בעבר גרם כמעט תמיד למוות, ממשיכים היום לחיות עשר שנים ויותר אחר גילוי המחלה, אם קיבלו טיפול באמצעים המודרניים. התפתחות מרשימה חלה גם בטיפול בלויקמיה אקוטית („סרטן הדם"), בעיקר אצל ילדים — התפתחות שהניעה את המועצה הב־ריטית למחקר רפואי לציין בדו"ח השנתי שלה לפני שנתיים: „מחלה קטלנית נחשבה למחלה שאפ־שר לשלוט בה, ושבה המושג 'ריפוי' הוא בגדר תקווה סבירה לילדים צעירים רבים שלקו בה".

הצלחות ראויות־לציון הושגו גם בטיפול בגי־דולים בכליות אצל ילדים, בסרטן־האשכים, ובכוריו־קארצינומה, סוג נדיר של סרטן שראשית צמיחתו ברחם. סוגי סרטן אלה ניתנים היום לריפוי אצל רובם הגדול של חלוקים בהם.

ד"ר דרק קראותר, פרופיסור לאונקולוגיה רפו־אית (חקר הסרטן) במאנצ'סטר, אומר: „כמה מן החולים הללו האריכו לחיות זמן כה רב, עד שאפילו הזהירים שברופאים מדברים על 'ריפוי' אצל שיעור ניכר מהם. מחקר קפדני, שנערך בתוצאות אלה, הביא לתפיסות חדשות חשובות בטיפול בכמה מסוגי הסר־טן הנפוצים יותר".

● לכל סרטן — טיפול מיוחד

הסרטן אינו מחלה אחת, אלא מחלות רבות ושו־נות, שכל אחת מהן דורשת טיפול מיוחד לה. הטי־פול בסרטן הריאות, השד, הקיבה והמעיים, קשה היום ממש כפי שהיה בעבר, אך יש תקווה חדשה, שהלקח שהופק מטיפול בסוגי סרטן אחרים ינוצל גם נגדם.

האופטימיות הנוכחית בקרב חוקרי הסרטן נובעת מהצלחת השליטה המדעית במחלה. כיום נרפאים כשליש מכל חולי הסרטן (כלומר, הם מאריכים לח־יות חמש שנים אחרי איבחון המחלה), והאחוז גדל בהתמדה. ההתקדמות הואטה בהכרח, משום שכל התפתחות חדשה חייבת לעמוד במיבחן הזמן. בכל פעם שמנסים טיפול חדש, או תשלובת־טיפולים חדשה, עוברות בדרך כלל שנים עד שאפשר להעריך את התוצאות. ויש לפתח בנפרד כל סוג טיפול המי־יועד לכל סוג של סרטן.

השיפורים המודרניים הראשונים בטיפול בסרטן הונהגו עם ההתפתחות בחירורגיה ובהרדמה, שאיפ־שרו יצירת ניתוחים נרחבים ומסובכים. אפילו ב־גופם של זקנים. אולם רוב האפשרויות להתקדמות בשיטות הניתוח מוצו בסביבות 1950. גל ההתקד־מות הבא היה בשטח הרדיותרפיה — הריפוי בהקרנה. פותחו מכשירים חדשים במתח גבוה, ש־איפשרו לרכז את הקרינה בגידול, תוך נזק מינימא־לי לרקמות הבריאות הסמוכות אליו. הדבר הביא להצלחות של 100 אחוז כמעט בריפוי גידולים קט־נים בעיניים אצל ילדים, תוך נזק מינימאלי של כושר־הראייה, וכן לריפוי מוחלט במקרים של גי־דולים סרטניים באשכים, מן הסוג המכונה „סמינו־מה".

היום בונים את הדור הבא של מכשירי־הקרנה, כדי ליישם את המחקרים החלוציים של המועצה הבריטית למחקר רפואי, שהקדימה את כל העולם בשטח זה. חוקרי המועצה גילו, שאפשר לרתום לטיפול בסרטן את האנרגיה שמפיקים נוטרונים מהירים, המופקים בציקלוטרון — אחרי שחוקרי אוניברסיטת ברקלי בקאליפורניה זנחו את השיטה. הנייטרונים המהירים נתגלו כאמצעי יעיל במיוחד לטיפול בסוגי־סרטן מסויימים בראש ובצוואר.

● כ־30 תרופות יעילות

ההצלחות הראשונות בטיפול תרופתי בסרטן נרשמו אחרי השימוש בתרכובות גאז־החרדל, ש־התפרסם כאמצעי מרעיל בשדות הקרב של מל־חמת העולם הראשונה. הגאזים גרמו להפסקה דר־מאטית בהתקדמות המחלה, אך זו הארכת ימים לעתים רחוקות בלבד, משום שבדרך כלל פיתחו תאי הסרטן חסינות מפני החומר. אז נתברר, שכדי שהטיפול התרופתי יצליח, יש להשתמש בתשלובת של תרופות שונות, והחלה תקופה של חיפוש אחר התשלובת היעילה ביותר.

מספר התרופות היעילות בטיפול בסרטן גדל מכחמש בשנות החמישים — לכ־30 כיום. רוב ה־חומרים הללו הם רעלים חריפים ביותר, הפועלים לפי העקרון, שתאי הסרטן, המתחלקים במהירות, נפגעים מרעל יותר מאשר תאי הגוף הרגילים, ה־צומחים לאט. מרחב־התמרון בין קטילת תאי ה־סרטן לבין פגיעה ברקמות בריאות, הוא צר מאוד. אחד החומרים הללו — מתוטרקסאט — מוזרק למעיים בכמות שדי בה כדי להרוג את החולה, אך לפני שמאוחר מדי, מוזרק לו סם־הנגד המתאים, המפסיק את פעולת הרעל ומחזיר את החולה להכרתו; ובינתיים הספיק הרעל להמית את תאי־הסרטן הרגישים. בשל רעילות הרבה של החומרים הללו, הם ניתנו תחילה רק לחולים, שאי־אפשר היה לעזור להם בניתוח או בהקרנה.

פריצת־הדרך בטיפול התרופתי נעשתה בשנת 1958, כשד"ר קנת באגשו, מבית החולים צ'ארינג קרוס בלונדון, טיפל ביעילות בכוריוקארצינומה. ד"ר באגשו החל להשתמש בתרופות כאלה במשך תקופה קצרה, והגיעו אליו שתי נשים שחלו בה. הראשונה מהן, אך לפני היה חריף מתוטרקסאט (ב־פעם הראשונה טיפלו בסרטן־הרחם כוריו־קארצינומה בחומר זה במכון הלאומי לחקר הסרטן בוושינגטון) — והיא החלימה בהדרגה. חמישה ימים אחר שגססה והוכנסה לאוהל־חמצן — קמה החולה ממיטתה והסתובבה במחלקה.

● בדיקות־שיגרה לגילוי מוקדם

נשים, שהכוריוקארצינומה מתגלה אצלן בשלביה הראשונים, בדרך כלל אפשר לרפאן ריפוי מוחלט. סכנת סרטן זה מאיימת על נשים, שנתגלת אצלן סי־בוך מסויים בהריון, הקרוי „שומה של שלפוחית־מים"; אך סרטן זה ניתן בקלות לגילוי מוקדם, באמ־צעות בדיקת־שתן פשוטה. ביטוח הבריאות הלאו־מי הבריטי פתח עתה בבדיקות־שיגרה, שמטרתן לגלות את הנשים החולות בעוד מועד.

ההתקדמות החשובה הבאה נעשתה בטיפול בלויקמיה („סרטן הדם"). בשנת 1965 נתגלה, כי התרופה החדשה „וינקריסטין", המופקת מוינקה, — צמח־נוי קטן ממשפחת ההרדופיים, — יעילה מאד בטיפול במספר סוגים של לויקמיה. היא קטלה את תאי הסרטן הלויקמיים, בלי לפגוע במוח־העצ־מות שבו הם נוצרים. באותה תקופה בערך הותוו־תה הדרך לטיפול מוצלח בגילוי בממחקרים מזהי־רים בלויקמיה אצל עכברים, שערכו ד"ר הווארד סקיפר וד"ר פראנק שאבל ב„מכון המחקר של חד־רום" בבירמינגהם, במדינת אלאבאמה בארה"ב. ממחקריהם השתמע, כי יש להמשיך בטיפול בחולי הלויקמיה שנים ארוכות אחר שנעלמו הסימפטומים הראשוניים, אחרת עלולים לשרוד תאי־סרטן ספו־רים, להתרבות ולגרום להתחדשות המחלה.

כיום, ילדים חולי לויקמיה עשויים לקבל טיפול תרופתי רצוף במשך שנתיים או שלוש שנים. זאת עלולה להיות מעמסה קשה ומציקה, מכבידה מאוד על המשפחה כולה. אומר פרופ' ד.א.ג. גאלטון, מבית הספר המלכותי המתקדם לרפואה בהאמרסמית: „ל־עתים גורם הטיפול לסבל רב, אפילו בשעה שמ־שיגים באמצעותו תוצאות טובות ביותר. עומס גדול נעמס על שכם כל המשפחה. זה המחיר ההכרחי, הכרוך בטיפול בשיטות הנוכחיות. אנו מקווים, שב־אחד הימים יימצאו אמצעי־טיפול עדינים ומהירים יותר, אך גילויים של אלה עדיין אינו נראה באופק".

רק עתה הצליחו המומחים לסרטן לצבור את הנסיון והבטחון הדרושים לשימוש בתרופות אלה לשם טיפול בסרטן הריאה או השד, לפני שאלה מגיעים לשלב הסופי, שלב הגסיסה, שבו כל טיפול עדיף על חוסר טיפול כלל. ההתקדמות בשטח זה הי־תה איטית, משום שבדיקת שיטת־טיפול חדשה בסרטן השד או הריאה נמשכת תקופה ארוכה — אפילו 15 שנה. יש צורך בחמש שנים, כדי לעשות את הסידו־רים ולאסוף את החולים; ועשר שנים נוספות, כדי לעקוב אחריהם ולהעריך את מצבם ומידת ריפויים. כדי לבצע פרוייקט כזה באורח יעיל, יש צורך בשי־תוף פעולה הדוק בין צוותים של חירורגים, רופ־אים פנימיים ומומחים להקרנות — ותיאום כזה קיים במרכזי רפואה בודדים בלבד. ◇◇

(על התקווה הגוברת לריפוי מחלת הסר־טן — בגליון הבא של „ימים ולילות")

(שירות „פאנדי טיימס", מיוחד ל„מעריב")

היום מקבלים הרופאים לראשונה על „ריפוי" סוגי סרטן מסויימים — לא בלבד כריפוי־חירום שהוא כעין „כיבוי שריפה" — והמלה „ריפוי" בתחום הסרטן חדלה להיות טאבו שאין להשמיעו

הקושי במציאת תרופה ודאית וכללית לסרטן נעוץ בעובדה, כי מה שקרוי סרטן אינו מחלה אחת אלא שורה של מחלות שונות, הנגרמות מסיבות שונות, מתגלות בסימנים שונים ומצריכות טיפול שונה

האושר של ילדך הוא האושר שלך. אורדע־אורקול

מבצע הפרסים הגדול של אורדע־אורקול
בלוח המשחקים החדש של אורדע־אורקול תגלה החודש את מבצע הפרסים הגדול שלנו.
פרס 1-טיסה לאירופה (כולל מיסים) הטיסה ע"י דיזנגוף תיירות ונסיעות.
פרס 2-3 מילגות לחינוך תיכון בסך 1500 ל"י פרס 3-3 מענקי חינוך בסך 500 ל"י

אורדע־אורקול-משחק זה דבר רציני.

هكذا من الأصل

חליפה לאיסור האהבה

נקמה מקורית

נשק סודי

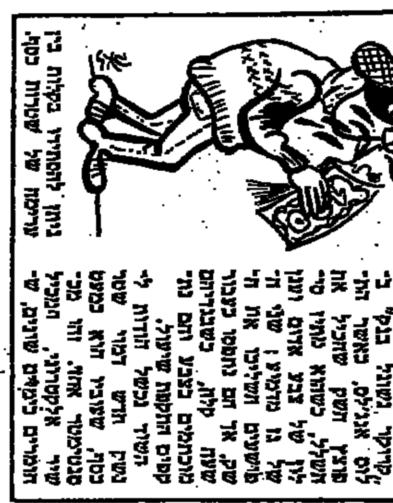

מפסחת במקום שואב-אבק

שמות חולמים

כלב השמירה נרדם

ארבע מגפות תבל

התיש נתן חלב

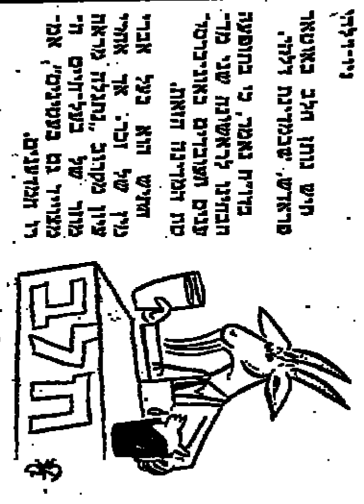

טיהור קצת מאוחר

משחקו של מסיון

עונשו של פריש

השועל העירוני

השד מטאסמאניה

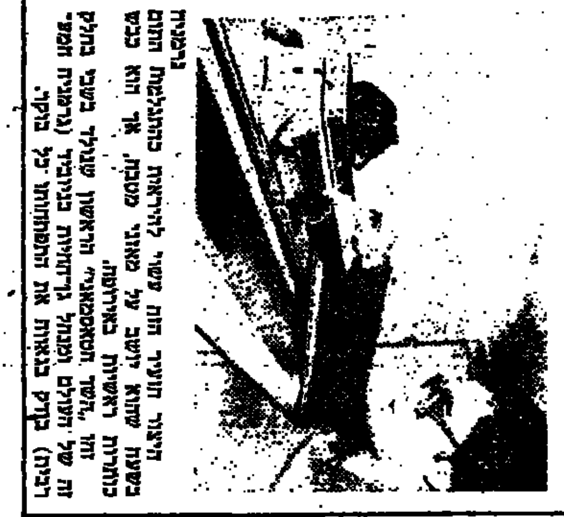

לרגל חגיגות הבר-מצווה של המפעל

הנחות משגעות

על כל קניה במשך חודש נובמבר
מלאי מוגבל - כל הקודם זוכה!
לבחירתך: 50 דגמים מרהיבים של מערכות סלוניות

5 ימים בלבד לסיום המבצע

scala סקלה

ריהוט עם אישיות

5 ימים בלבד לסיום המבצע

תצוגה מתמדת של כל הדגמים [גם בשבת] במפעל: מושב ניר צבי [ע"י רמלה] טל. 061687
תצוגה חלקית של רהיטי "סקלה" בחנויות המובחרות

هكذا من الأصل

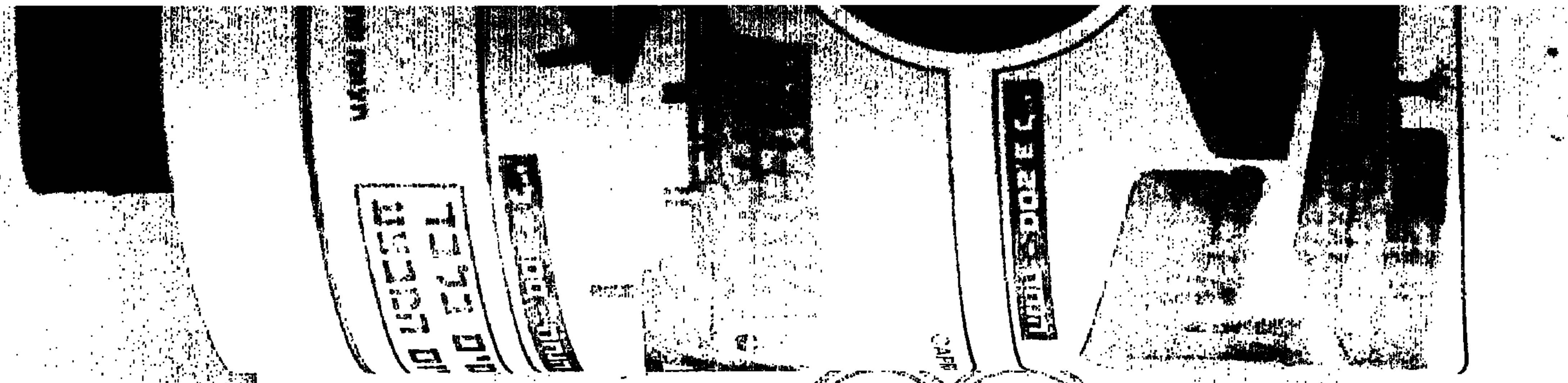

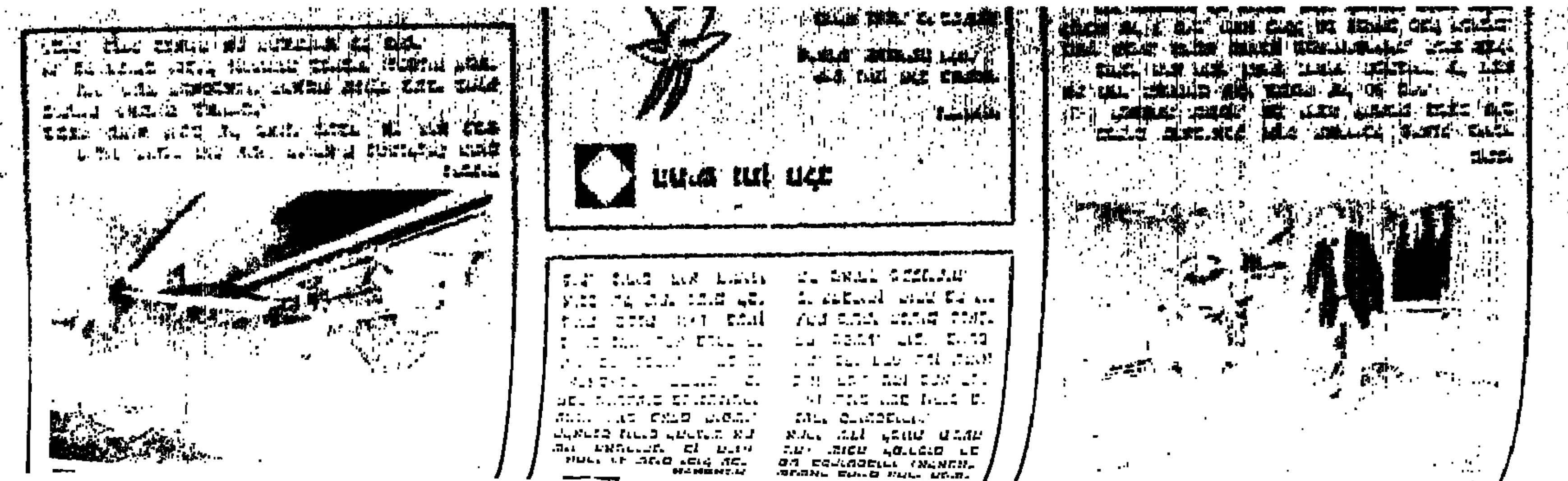

שיעור במנטאליות ערבית

מי שחושב שמנהיג ערבי שאומר „שלום" מתכוון לשלום, מפגין בורות איומה בשורשי המנטאליות הערבית. כשמנהיג ישראלי אומר „שלום", סימן שהוא מתכוון למה שהוא אומר, או, לפחות, מעוניין לרוץ בראש רשימה בבחירות הבאות. אבל הערבים, אתם לא מכירים אותם, אצלם הכל הפוך.

כל מזרחן מתחיל יאמר לכם, שחיוך ערבי פירושו חבעת זעם, נשיקה ערבית היא נשיכה במסווה של ליקוק, והשלום הוא התכסיס השקוף מכולם. על־פי המסורת הערבית, המשתקפת בבירור בקוראן, בשירית של פדואה טוקאן ובחומוס, „שלום" פירושו „מלחמה", ורק שמאלני תבוסתן יושיט את ידו לשלום ערבי ויחטוף את האגרוף.

אם מנהיג ערבי יאמר „פנינו למלחמה עם ישראל, ואנחנו מוכנים לצאת לקרב בכל מקום ובכל רגע", זה הזמן למגעי שלום. זה ההומור שלהם. זה אולי ייראה לכם מוזר בהתחלה, אבל גם כפיות על הראש זה לא בדיוק הצעקה האחרונה של האופנה לפי המושגים המערביים הנאורים שלנו. לסיכום, אם אתם שומעים מנהיג ערבי אומר „שלום", זה בסדר לגחך, לחגיג „סחתיין", לקוד קידה קלה, אבל בשום פנים לא להתייחס ברצינות. רצינות מביאה שלום. ראו הוזהרנוכם.

שבת המלכה

כל יום ששי, בארבע אחרי הצהריים בערך, מזדעזעת עיר הגנים שלנו משריקת הצופרים המבשרים את בוא השבת. אינני יודע מהו שורש אותו מנהג עתיק יומין. וכמה שחיפשתי — עדיין לא מצאתי צופר בספרי הקודש, וייתכן שלא הייתי מתרעם כל כך, אילו לא גרתי ליד הצופר. והתרעמותי כפולה משום שחושי עירנו נוקטים כעת בשתי צפירות: האחת, צפירה של „או טו טו חנה באה היא השבת, היו מוכנים, כי או טו טו היא באה!" והשנית, כעבור רבע שעה, צפירה של „זהו, היא בפנים!"

אני מתאר לעצמי, כבן לעם היהודי, שחשוב לסמן את זמן כניסת השבת, אם כי עלי להודות, שמעולם לא כיביתי סיגריה באמצע הצפירה, ואם כתבתי — לא הפסקתי באמצע המלה וחיכיתי עד שהשבת תצא. השאלה שאני רוצה לשאול מתחלקת לשתיים: א) מדוע דווקא צופר? ב) מדוע כל כך חזק?

השבת, כפי שנרמז עליה במקורותינו, אמורה להיות דבר של עונג ונעימות. ואילו הצופר מזכיר לי רק צרות. אם היו מסמנים את כניסתה של המלכה בקטע ג'ז קצר של סקסופון, אפשר היה אולי להתענג מסימן הכניסה, אבל מה פתאום צופר? גם בלי השבת אני עוד לא תפסתי מתי יורדים למיקלט ומתי עומדים דום. וכעת, לעניין העוצמה.

גם רמז דק, צופרי או אינסטרומנטאלי, היה מכניס אותי בסוד השבת. אני לא מטומטם. לא צריך לצרוח לי באוזן „שבת שבת שבת שבת!" כדי שאני אדע שהיום לא יום שני. ביום ששי אחרי הצהריים משתדלת כל משפחה יהודית להפיק כמה שעות שינה שאבדו במשך השבוע שעבר, ופתאום — טרראח! שלוש סירנות מייללות כאילו פרצה מלחמה, אנשים קמים בעצבנות ומכים את הילדים שלהם. אני מתאר לי כיצד האיש שמפעיל את הצופרים מחייך וחושב שהוא מי יודע מה. כל השבוע אף אחד לא שם לב אליו, אבל ביום שש אחרי הצהרים הוא מלך. והוא עומד לו שם, בראש המגדל, תופס את ידית הצופר ואומר לעצמו: „ישנים. אה? תיכף אני אראה להם מה זה...".

הדבר האחרון שאני מבקש לעשות ברשימה זאת הוא לפגוע בציבור הדתי בארץ ומחוצה לה. אני רק רוצה לבקש בכל לשון של בקשה, בשמי ובשם כל הפועלים שנחים ביום שישי אחרי הצהריים: אנא, החליפו את הכלי, ואם מוכרחים צופר, אז קצת יותר חלש, ותכוונו על הדתיים. לא עלי. תודה על תשומת האוזן.

תכנית שלום אטומית

זה פשוט מאוד. — אמר ד"ר סטריינג'לאב והייך חיוך מפחיד, — אנחנו נקים במדבר כור אטומי שיופעל על־ידי מצרים וישראלים. ובמלחמה הבאה, מי שירוץ ויגיע ראשון לכפתור, הוא ינצח.

עוד משהו בקשר ליום השבת

סיפרתי לכם על שבת ברמת־גן, כעת תקבלו משהו בקשר לשבת בתל־אביב, כדי שתוכלו להשוות בבית ולהחליט בעצמכם. ראש עיריית תל־אביב הוא א"ש צעיר ונמרץ. כל הזמן צעיר ונמרץ. נכון, הוא לא בדיוק האיש שיעשה מת"א פאריס, אבל הוא צעיר ונמרץ. יתר על כן, כשקטנות לפני שהגשם ירדו להשתלב בתנועה, אבל ראש העיר לא מסובך, הוא מייד מגייס מסיבת עתונאים צעירה ונמרצת ומודיע, „אנחנו נתגבר על הגשם. אם ירצה השם וגם אם לא", לכל הדעות, העירה צעירה ונמרצת מאין כמוה.

ואם אחר כל אלה יש בעם עדיין מישהו שמפקפק בצעירותו ובמרצו של ראש עיריית תל־אביב, שיבוא ביום שבת בערב ברחוב בלוך ויסתכל שמאלה לכיוון כיכר מלכי־ישראל. אני

הסתכלתי וכל כך נדהמתי עד שעצרתי בצד והי־כיתי עד שהתהלוכה תעבור. מעל הכיכר הוצב שלט ניאון ענק, המורכב ממאות נורות צבעוניות, השולט על הסביבה באותיות אדירות: „שבת שלום". שתי מלים קטנות שאומרות הכל. זאת דרכו של ראש עיריית תל־אביב לברך את אורחיו. כמה יפה זה, ואדו כמה מחמם את הלב!

ראיתי כבר בתי עיריות באירופה ובאמריקה, וגם החיטה, ומעולם לא ראיתי שלטי ברכה כמשם העירייה. אבל בתל־אביב יודעים לתת כבוד לאורח הקטן, שעובד כל השבוע כמו חמור, וביום ששי ראש העיר הצעיר והנמרץ לוחץ על הכפתור החדש שלו, ומדליק „שבת שלום" בכתב של דוכאם האוויר.

ברצוני לברך את ראש עיריית תל־אביב, ולאחל לו, שאהיה עוד כמה הברקות קטנות כאלו, בוודאי יבחרו בו התושבים המבורכים שוב ושוב. אם לא לראשות העיר: אז בוודאי לוועדת הקישוט.

שבת שלום.

יהונתן גפן

מבצע טוב עם מרק עוף טוב של אסם

כל 3 שבועות הגרלה 2000 ל"י

בכל הגרלה פרס ראשון:

✱ ועוד 20 רדיו טרנזיסטור מופעלים בחשמל וסוללות

✱ ועוד 10 חבילות שי ממבחר מוצרי אסם

להנאתך, המשפחה הטובה של מרקי עוף אסם מגדול ועד קטן: במיכל חסכוני של 1 ק"ג (140 מנות) ● במיכל מרובע – אריזה משפחתית שימושית וחסכונית בת 400 גרם (55 מנות) ● בגביע פלסטי בן 170 גרם (24 מנות) ● נס מרק עוף (מרק נמס) בקופסת פח אטומה בת 170 גרם ● השקיות – (שלישיות) המפורסמות של מרק עוף זך אסם ● וחפיסות של קוביות מרק עוף נמס. כל קוביה – מנה אחת.

בהגרלת הפרסים השניה של „מבצע טוב" — מבצע מרקי העוף, זכו:

פרס ראשון — 2,000 ל"י: אורה בקלר, גבעתיים.

רדיו טרנזיסטור: מיכל ברונר, קיראון; דליה כהן, קרית טבעון; חגית גיל, תל־אביב; אלברנס, ירושלים; חגי ברזה, ירושלים; ציונה לוזיה, תל־אביב; עליזה טאמא, נתניה; שוש ניכטרן, חיפה; שולמית קלנר, כפר מנחם; חני פינק, קבוץ משמר העמק; ניצה מיס, באר־שבע; חנה טויטו, עכו; אראלה יעקב, רמת־גן; טובה פארי, חולון; אניטה ויסמן, פתח־תקוה; ישראל חנוך, מושב צפריריה; יעל ברסלר, ראשון־לציון; פוני וגיל גבעתי, באר־שבע; אילנה גליבטר, ראשון־לציון; בלומנפלד, ירושלים.

חבילת שי: אוסנת אזולאי, מושב ישרש; טייזליק, בני־ברק; נוזי טביבי, רעננה; עמית זלצר, כפר גלעדי; שרה שטיין, קרית מוצקין; אורה רז, חדרה; סילביה אלקלעי, גבעתיים; אמיר בר־אילן, חיפה; בתיה פריגן, יסוד המעלה; בלה טוסקוביץ, חיפה.

שלחו 3 שקיות ריקות של מרק עוף זך אסם או תוית אחת של אבקת מרק עוף אסם במיכל/גביע/קופסת פח, או חפיסה ריקה של 4 קוביות מרק עוף נמס אסם. בצירוף התלוש המשמאלי (המודעה) ומלא פרטים עם כל הפרטים) לפי הכתובת:

אסם תל־אביב "שרות שק נעול".

נא לציין על המעטפה „עבור מבצע טוב".

כל 3 שבועות יוגרלו 2000 ל"י פרס ראשון ועוד 20 רדיו טרנזיסטור מופעלים בחשמל וסוללות ועוד 10 חבילות שי ממבחר מוצרי אסם.

שמות הזוכים יפורסמו בעתונות.

כל הסרבה לשלוח מעטפות עם 3 שקיות ריקות, או תוית מרק עוף אסם במיכל/גביע/קופסת פח, או חפיסה ריקה של קוביות מרק נמס אסם מגדיל סיכוייו לזכות

שם מלא: ....

הכתובת: ....

אני משתמש/ת באבקות מרק אסם בעיקר { כמרק זך / כתוספת לנרקים / בתבלין לתבשילים

תשלימו את המשפט: „מרק עוף, מרק טוב, מרק..........."

מצורף 3 שקיות ריקות של מרק עוף זך אסם או תוית אחת של מרק עוף אסם במיכל/גביע/קופסת פח או חפיסה ריקה של 6 קוביות מרק נמס אסם.

ההגרלה האחרונה: 10.12.76

מרק עוף, מרק טוב, מרק

אסם

هكذا من الأصل

שתיים בשבוע אחד

אף אם מקרה הוא, כדאי לשים לב: שתי הצגות של במאי צעיר, חנן שניר (מימין), מועלות בעת ובעונה אחת

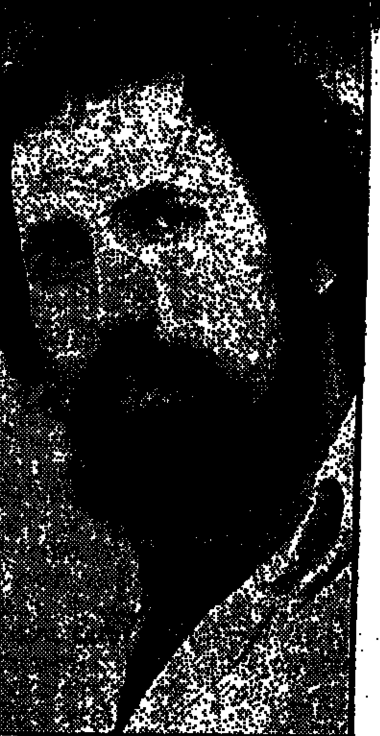

„הלילה השנים־עשר" — לגברים בלבד

מאת ט[illegible]

המשותף לשתי בכורות של השבוע — „הלילה השנים־עשר" לשקספיר, בתיאטרון באר־שבע, ו„ילדי הרוח", למייכל ולר, על בימת הקאמרי — הוא הבמאי חנן שניר, „הגאון התורן" החדש של התיאטרון הישראלי.

חנן שניר לא ישבע נחת מהגדרת זו. „תורן" — מישמע זמני; „גאון" — משמע יומרני. שניהם כאחד אינם לרוחו. אך הכינוי אינו תלוי בו. התיאטרון הישראלי, החסר במאים, נוטה להאמין, שהפתרון הוא בשינוי. מהר מדי פונים עורף לוותיקים (איפה יוסף מילוא? פיטר פריי?) ותולים את התקוות בחדשים (פיטר ג'יימס, דוד מוכתר, אוטו רפופורט). אלה מקבלים תוך תקופה קצרה כמה משימות נכבדות, נכשלים — ונשלחים אל הכפור־והנור חלילה.

במבט ראשון, גם חנן שניר שייך אליהם. אדם שלא מזמן החל את דרכו האמנותית בארץ (כמה הצגות בבאר־שבע, ו„קדיש" בתיאטרון „הבימה") — וכבר קיבל לשתי בכורות בשבוע אחד! גם ותיקים ומנוסים יתקשו לשרת בעת ובעונה אחת שני אדונים.

מסתבר, כי היתה כאן יד המקרה. העבודה על שקספיר בבאר־שבע החלה בעונה שעברה, אף נערכו מספר הצגות, וההצגה הוקפאה. עתה, אחרי תקופה קצרה של חזרות והחלפת שחקנים אחדים, שפרשו בסוף העונה, הגיעה ההצגה לבכורה — בדיוק בשבוע שבו נערכה הבכורה ב„קאמרי".

מתל־אביב — ליטבתה

חנן שניר נולד בתל־אביב ב־1943. עם תום השירות הצבאי בנח"ל, הצטרף לקיבוץ יטבתה והיה חבר המשק במשך 11 שנה. המשק איפשר לו להשתלם בנושא הקרוב ללבו, תיאטרון, והוא ניסה למצוא דרך שתאפשר לו לעבוד בעיר ולחיות בקיבוץ. המשימה נתגלתה כבלתי אפשרית, בעיקר משום שיטבתה שוכנת בסביבות אילת, רחוק מן המרכזים האמנותיים.

ביטבתה רב מספר החברים שזכו בלימודים ובהשתלמויות. זאת חברה, שחבל לוותר עליה. ההכרעה נפלת — מספר חנן שניר — כאשר היה חוזר מעיסוקיו למשק ונוכח שאינו זוכר את שמות הילדים, והוא לגביהם כאדם זר.

חנן מאמין, שאילו היתה לו משפחה, היו הדברים מתפתחים אחרת, אך כרווק היו לנגד עיניו התחייבויות אחרות. הוא עזב, אחרי 11 שנים, שבהן למד באוניברסיטה, השתלם בחו"ל, ביים במשקי הסביבה ובבימת הקיבוץ. „בימת הקיבוץ" נועדה להיות פתרון ל„משוגעי התיאטרון" בקיבוצים ולגבי רבים זוהי תשובה. לא לגבי חנן שניר. השלמות שאליה חתר לא יכלה להסתפק בעבודה יפה על הגבול בין התחובבני למקצועי. והוא בחר בתיאטרון המקצועי.

„עף" מלהקת הנח"ל

חנן שניר מעולם לא היה שחקן. עם גיוסו לצה"ל, הגשים את שאיפת חייו והתקבל ללהקת הנח"ל. אולם גורלו שם לא שפר. הלהקה עבדה על המחזמר „שמש במדבר" של נעמי שמר, שבו רק 9 תפקידים, שישה מתוך 15 חברי הלהקה הצטרכו ללכת — וביניהם היה חנן שניר.

מיפנה תוך עבודה

אין „שיטה" — יש הכנה

2,195.- ל"י מזנון דגם שטוקהולם

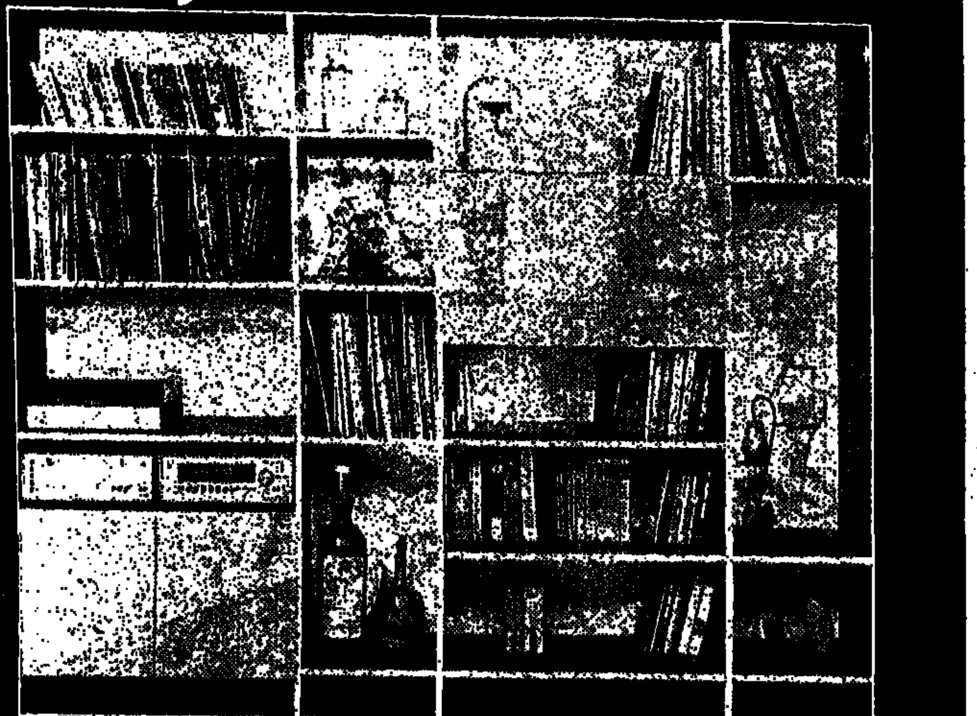

בצילום מזנון דגם "שטוקהולם" (2.40 מ' רוחב × 1.80 גובה), להרכבה עצמית בשיטת המנעולים. תוכל לשחק עימו ולהתכנן ככל שתרצה ולהרכיבו באינסוף צירופים ה"תפורים" לפי מידותיך ודירתך. "סקאנדיה" רהיטים להרכבה עצמית קלה ופשוטה, ללא מקדחה, דבק ומסמרים. הכנה מושלמת לצבע או בייץ.

פינת־אוכל שולחן ו־4 כסאות מעץ אורן 1,200 ל"י

ארון־קיר מודולרי, באינסוף מידות כ־590 ל"י לבדד

כורסאות מעץ אורן עם ריפוד 460 ל"י

סקאנדיה רהיטים להרכבה עצמית

תל־אביב: בן־יהודה 105, יפרח"א 45 (כבר המושבות). ירושלים: שלומציון המלכה 14.
חיפה: הרצל 67. דימונה: „סקנדורי", תחנת אגד. בני־ברק: „נווה", רבי עקיבא 65. ראשון לציון: „גינדי", הרצל 94. ערד: „ינוקא", מרכז מסחרי.

Joe Model — ג'ינס משתפשף, מכנסי חריון, אקסקלוסיביים ללא גומי, מגדל צרפתי, מכנסי נשים וילדים, אוברולים. כפר מסריק 10, ת"א, טל. 220206

אופנת בגדי הריון — דוגמאות חדישות במבחר גדול — כלילת יופי. תל־אביב, רח' דיזנגוף 100, טלפון 233948

בן ואבי — בגדי הריון, במבחר גדול ובמחירים נוחים, ג'ינס משתפשף. דיזנגוף 152 ת"א טל. 221819

פ א ה לגבר המודרני 200 ל"י — מקבלים הזמנות לתיקוני פאות. בקרו בלי התחייבות בסלון „יופי", אלנבי 93 ת"א 290682, גור ושמור

דרית | בזרהיט

500 מ"ר אפשרויות חדשות לרכישת ריהוט במבחר ענק

אנו מחליפים ומשנים את התצוגה מדי שבוע!!

ריהוט ישיר ממחסן היבואן ללא פער תיווך

אנו עובדים על מחזור גדול ולכן כדאי לנו להסתפק במחיר הקרן!

כל הקודם זוכה - עד גמר המלאי

לפניך חלק מהמבחר העצום שלנו:

- מערכת סלונית „טוליפ" — 8,700.- ל"י בלבד
- מזנון „הסנגו השחור" — 8,100.- ל"י, במקום 13,500, הנחה 40%
- מזנון „טוסקה" — 4000.- ל"י, במקום 7800
- כורסת-נוח לטלוויזיה „פלקון" — 1800.- בלבד, במקום 4,200
- מערכת סלון קומפלט „דרית" — 5300.- ל"י, במקום 8,500
- מערכת סלונית „עידן" — 7200.- ל"י בלבד, במקום 12,600
- „פולר" — רק 1400, במקום 3,000
- חדר שינה „רומנס" — 9200.- ל"י, במקום 16,300
- מערכת ישיבה „רקפת" — 9,000.- ל"י בלבד, במקום 16,800
- מטבח „פרסקו" קומפלט — 9,900.-, במקום 17,600
- שפע פריטים בודדים

חולון, אזור-התעשיה (אזור) רח' הנגר 7

פתוח: בשבת, שעות התצוגה מ-10 בבוקר עד 10 בלילה! בימים א'—ה': רצוף מ-9 בבוקר עד 8 בערב. בימי ו' 9—1.

2195.- ל"י מזנון דגם שטוקהולם

(סוף מן העמודים האמצעיים)

מטבעות עתיקים מימי השלטון העותומני ואולי לפני־כן; תכשיטים מכסף דקיק, שרקע אומן על אחת מגבעות החול הנרחבות; שמלת רקומה ל־אשה כבודה, שאותה לובשים ביום־של־חג; ואפילו מערכת כלי־אוכל ציורית עשויה חרסינה, שמקומה יכירנה בטרקלינים.

●

שני לידי חומה ישנה תוחמים את שטחו של השוק הזה באחד מאגפיו. זוהי החומה המצורה של מצודת אל־עריש, שהקימו התורכים במאה ה־16 אל מול דרך המדבר הראשית הבאה מכיוון מצרים. מעט מאוד נותר היום מפארה ומאיתנותה. מגדליה חבולים, נעלמו.

בפברואר 1799, במסעו ממצרים לכבוש את ארץ ישראל, נתגלתה החומה לעיני נפוליון, בלי שידע עד או על קיומה. מצודה זו עיכבה את חילותיו כמעט שבועיים. ישבו בה אז כאלף מ־חיילים [illegible] והם סירבו להיכנע לפני המצביא הצרפתי המהולל. נפוליון נאלץ להטיל מצור [illegible] אותה. [illegible] והצליחו [illegible] הכבדים, [illegible] מיתקפה. [illegible] אלה [illegible] נפוליון [illegible]

[illegible] אל־עריש [illegible] בה [illegible] הצליחו [illegible] 12 ימי [illegible]

[illegible] 1915, [illegible] נהרסה [illegible] מאז [illegible] בה [illegible] בלבד.

שווקי צפון סיני הם בבחינת חגיגות קטנות, ירידים של מסחר ותגרנות ואירועים חברתיים במובנם המקומי.

מיום ד' בצהריים ועד למחרתו באותה שעה מולך בכיפה „סוק־אל־חמיס" של אל־עריש. אחרי כן, במשך שישה ימים, משמים אתרו ולא ניכר בו כי שימש כר ליריד תוסס. ביום א' נוהרים אנשי צפון סיני לשוק של אבו־טווילה, הכפר הבדואי שבצד הכביש צומת רפיח—אל־עריש. ב־שבת נערכים ירידים כאלה ברפיח עצמה ובמקום הקרוי סלמנה. ביום ה', היום שבו נערך השוק באל־עריש, נערך יריד מקביל במקום הקרוי ביר־אל־עבד. לאמור: חמישה ימים בשבוע „מתחולל" במקום כלשהו בצפון סיני שוק בדואי. מה שלא הספקת לקנות או למכור באל־עריש, תוכל לנסות בשייח־זוויד, או בסלמנה, או ברפיח. אמנם רב המרחק בין ביר־אל־עבד לשייח־זוויד, אבל מה יהלוך מבן־המדבר להעמיס את גמלו או את חמורו לעת חצות לילה ולערוך טיול מתכא להתם ולהגיע אל היריד של אותו יום לקראת פתיחתו. למרחקים הוא מורגל; והזמן, השבח לאל בורא עולם, מצוי בשפע.

שיטת שילב מעתה גם

בירושלים

עולם נפלא של כל הציוד הקיים לטיפול בך הנולד (מתיתול ועד מיטה וארון) בשיווק ישיר לבית חולדות

SHE LOVE'S שילב — שיווק ישיר לבית חולדות

ירושלים: רחוב יפו 68, טלפון 221478
תל-אביב: רחוב אבן גבירול 14, טלפון 263446
באר-שבע: רחוב הרצל 28, טלפון 057-77687

חיבור של ג'ימי קארטר

[illegible]

לכל המעוניינים בגיור

[illegible]

למכירה במרכז ראשון-לציון חנות 40 מ"ר

טל. 03-863255

לטובתך [illegible] 8 עיתונים בבת אחת בלוח 8 - לוח מעריב

ספרי החודש נובמבר

בהנחה מיוחדת רק עד 30.11.76

לכסיקון מקראי

אנציקלופדיה לתנ"ך

מאת: [illegible]

2 כרכים, אלפי ערכים ותמונות [illegible]

125 ל"י במקום 168 ל"י*

עם החתמה — 45 ל"י, תשלום חודשי — 40 ל"י.

תולדות עם ישראל

3 כרכים בעריכת ח. ה. בן-ששון

[illegible]

168 ל"י במקום 211 ל"י*

עם החתמה — 45 ל"י, תשלום חודשי — 41 ל"י.

המחירים כוללים דמי משלוח ומס ערך מוסף

* המחיר המלא ייכנס לתוקפו ב-1.12.76

[illegible] טל. 622991 [illegible]

שם המשפחה .... השם הפרטי ....
כתובת .... טלפון ....
מקצוע .... מקום עבודה ....
חתימה ....

אני שלמה לי תוך 14 יום את הספרים.

1976/77 תשלובת פולגת

אופנת החורף של מפעלי פולגת

בגיר Lee אומן

והחידוש האחרון *Lady Bagir* חייטות עילית לנשים,

חליפות, בלייזרים, חצאיות, מכנסים, באיכות הנודעת של בגיר

ברשת חנויות **אומן** תמצאו את המבחר הגדול ביותר של דגמי האופנה מתשלובת פולגת.
מבחר דוגמאות בשלל צבעים בכל המידות.

רשת חנויות

אומן

תל־אביב: רח' אלנבי 100 | ירושלים: דרך יפו 42 (ככר ציון) | חיפה: רח' הרצל 18 (בית הקרנות)

בוטיק פייר קארדין ת"א, רח' אלנבי 94

פרסום מלקר

هكذا من الأصل

החיים כחגיגה

(סוף מעמוד 33)

רים ; לא נורא, נקבל אותה ואת מאהבה אל תיקני החם. סבא מסרב להכנס לכנסיה להלווית אחיו, משום שיש לו פרינציפים, והוא סבור ש„ברפובליקה אסור שיהיו כנסיות" ; לא נורא, שיחכה לנו על המדרגות. נערה בת שבע־עשרה מתכוננת להקדיש את חייה לקאריירה של רוצחת ; לא נורא, מותר לכל אדם צעיר לתכנן את עתידו כראות עיניו. אורתה נערה מספרת לסבא שלה, „משבוע שעבר שכבתי עם ראשונה עם בחור, היה נחמד" — וסבא נותן לה נשיקת „מזל־טוב".

בעוד המבוגרים מגוללים את פרשיות אהבותיהם ומריבותיהם, משחקים הילדים המתוקים מן הצד... או שכחה נדמה למבוגרים. למעשה הם מרגלים, המלאכים הללו. דבר לא נסתר מעיניהם החודרות, וכבר מגיל צעיר לומדים הם למשוך כתפיים בסלחנות למראה המעללים המצחיקים עד דמעות של הוריהם, דודיהם וסביהם.

■

טאקלה אינו מטפסט אף סצינה אחת. לפעמים שום דבר לא קורה — כמו בחיים — סרט לסעילות טריוויאלית בתכלית ; הילדים עושים פרצופים זה לזה, גבר ואשה עושים עיניים אחד לשני, שני דודים משוחחים בענייני עסקים, אחת הדודות מתוודה באוזני דודה אחרת על הגבר הראשון בחייה. כל זה מדויק כל כך, אמיתי כל כך, שאנו מוצאים עיניים בהשתאות, באותו הלם קטן של זיהוי, שמגיע כנו המיר, בשעה שאמן גדול חושף איזה שורש עמוק ואוניברסאלי של הנסיון האנושי.

חדמויות חושפות את עצמן במחוות פעוטות, ברמזים דקים וטיפוסיים. קארין, אשתו התינוקית והמפונדרקת של לודוביק, מורידה את השמלה המפוארת שלבשה בחתונה ; מתברר, שלמטה היא לובשת מכנסי ג'ינס... פאסקאל, החקאאנובה שאיבד את בטחונו העצמי נוכח המשיכה שמגלה אשתו אל גבר אחר, מחליט, שהוא נשאר ביום במיטה ולא ילך לעבודה — „אני לא הולך למכור תרופות, שקולם ימנחוי". הוא מסתובב בבית, מחפש סיגריות, אוכל יוגורט, משחק עם אקדח ומתכנן נקמות נוראות. משקיף מן החלון על מריבה בין שני נהגים שמכוניותיהם התנגשו זו בזו — שום דבר לא קורה, ובכל זאת אנחנו מתנתנים אל המסך באושר, בהסכמה מוחלטת.

במשחקם של כל השחקנים אין אף צרימה אחת. מארי־כריסטין בארו (אחייניתו של ז'אן־לואי הגדול) היא מארתה שברירית וכחולת עיניים, מלאה עליצות מסעפעת ניתחת לחזית האצילית שלה. ויקטור לנו כיבש את הלב כלודוביק. ההרפתקן החביב, שכל תורת־החיים שלו — איתה הוא מקיים הלכה למעשה — מסתכמת בכלל : „חיה ותן לחיות". קימארשאן מעצבן כיאות את פאסקאל, בעלה הבוגדני והכסיל של מארתה, „מארי־פראנס פיסייה מצחיקה ומטירפת כקארין, אשתו המתחנחנת של לודוביק, ז'ינט גארסין היא סבתה קימית, בעלת תאבון שאינו יודע שבעה לחיים ולגברים, בעיקר לאחרונים. כל תפקיד מישנה, ולו הזעיר ביותר, היא שלמוח בפני עצמה.

בבחינות מסויימות, „זיגית נכיאים" היא סרט בלהי־מיסרי ; היא מסגר על כל החטאים האפשריים : ניאוף, אנוכיות, נקמנות, נטישת ילדים, חוסר כביד למתים, רברבנות, חוסר אחריות. למעשה, קשה למצוא יצירה מוסרית יותר, במובן העמוק של המלה. זהו סרט בריאה, שבני אדם, גם בקטנותם וגיחוכם אינם חייבים להיות יצלים ; שהם מסוגלים לאהוב, להתענג, לכבד את הוולת ולנהיג בו בסובלנות. ואת יוצאת מן הסרט כשאת מאוהבת מחדש בחגיגה הזאת. בפלא הזה הקרוי חיים.

שיפור הראיה

שיפור העיניים מהמשקפיים, והסנת המתיחות של העיניים, על־ידי תרגילי עיניים ותרפית, תחת פיקוח מדופלם מאנגליה.
מכון בייטס, תל־אביב 64302
רח' ישראליס 19, טל. 241816
סגור 4־1 חוץ מערבי־שבת וחג.
שלח 10 ל"י רק בהמחאת־דואר, וישוגר לך ספר והסברת לשיטה.

מבצע
וילונות-בכל-מחיר
החל-מ-20%-הנחה
עד-גמר-המלאי

שי מיוחד

על כל קניה מעל 2500 ל"י מערכת מראות דקורטיביות "דקומיר" חינם.

במבצע ללא תקדים מציעה לך עכשיו הגלריה הישראלית לוילונות "בן־דור" הנחה החל מ־20% על כל המלאי!
אצל "בן־דור" תמצאי מבחר ענק של וילונות ברוגמאות גדולות ומקוריות מתוצרת הארץ ומייבוא - המילה האחרונה באופנת לונדון, פריז ורומא.
אל תחמיצי הזדמנות בלתי חוזרת זו.

בן דור

הגלריה הישראלית לוילונות
רח' אבן גבירול 79 ת"א
טל. 240493

החל מוצ"ש 27/11/76 משעה 19.30 עד 22.30

קשר פרסומאים

אופנת החורף של מפעלי פולגת
בגיר Lee
Lady Peppers

מבצע

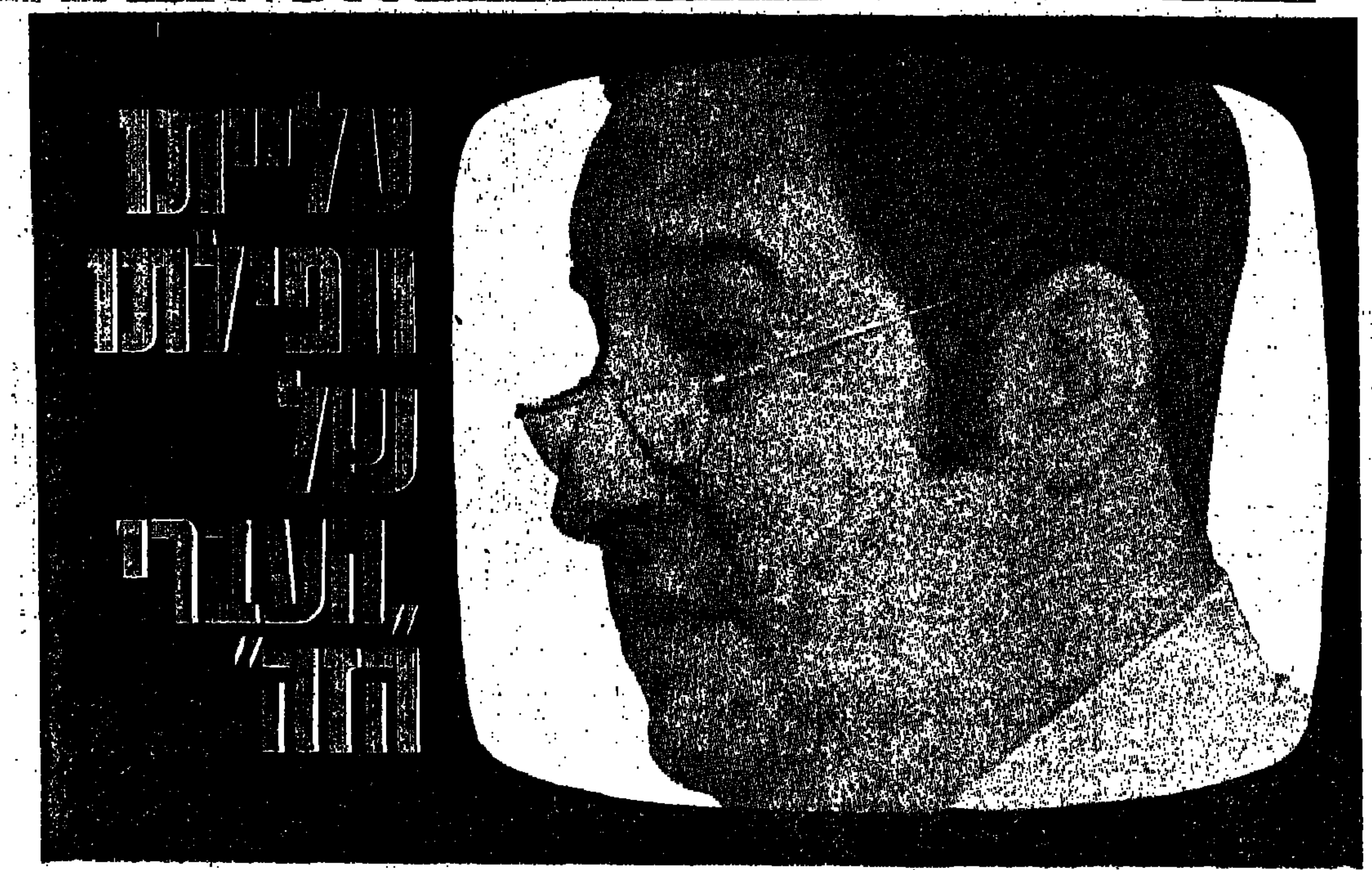

מאת אלקן אלן

סיפור חייו הגועשים של סיריל בנט (בנג'מין), משכונת־עוני יהודית לונדונית אל פיסגת העשייה הטלוויזיונית ועיצוב אורחות־התרבות בבריטניה — ואל הקץ הטראגי של משבר. לחצים והתאבדות

אשית, האדם. סיריל בנט נולד ב־שם בנג'מין (בנימין) באיסט־אנד של לונדון. משפחתו היתה בעסקי בגדים, אך הוא חלם על תחילה כעתונאי.

כשעזב את בית הספר, בגיל 14, טילפן לעתון „איווינג סטאנדארד", ומצא שהם זקוקים לעובד במה שנשמע באוזניו כ„מדור הכתבים". הוא הופיע במערכת, כשהוא חוזה בעיני רוחו תמונות מרהי־בות של הצלחה ככתב־חוץ, וגילה, כי הכוונה היא למדור המכתבים, ועבודתו — תמורת 27 שילינג ו־6 פני לשבוע — לפתוח את מכתבי הקוראים.

הוא התקדם קצת כאשר הועבר לסוכנות ידי־עות שהקים או לורד ביוורברוק, כדי לספק תעסוקה הולמת לאחד מאחייניו. אני הייתי שם כתב זוטר, וכך פגשתי את סיריל, שהיה בן 15.

סיריל — נער גבוה, צנום, בעל שיער כהה וחוטם נשרי — מעולם לא חדל מלנדנד, שיתנו לו הזדמנות לצאת להשיג סיפור. לבסוף, בעיקר כדי להיפטר מנידנודיו, הוא נשלח להשיג ראיון עם איזה תועמלן קולוניאלי, שעשה צרות באותם ה־ימים. סיריל עצר מונית מחוץ לבניין משרד החוץ, שילם לנהג שישאיר את שלט ה„פנוי" שלו דולק, והסתתר על הרצפה. כאשר יצא טרפו מן הבניין ועצר את המונית, השיג סיריל את הראיון שלו — מכל מקום, במידה שרשאי היה לכתוב: „כאיזר שוחחתי עמו אתמול"...

● רבינדרנת מוחמד...

בגיל 19 עבד בסוכנות זעירה אחרת ברחוב העתונות הלונדוני, פליט־סטריט, וסיפק „אימרות מלונדון" לעתונים במושבות האימפריה הבריטית. בימי ב', כשהיה כותב לשרשרת עתונים בהודו, עשה זאת תחת השם „ראבינדראנת מהטה"; בימי ג' הוא היה „ברוס גראנט", במאמרים שנשלחו לאוסטרליה; בימי ד' נקרא „מוחמד חכים", להנאת עתוני המזרח התיכון; וכן הלאה.

באותם ימים הורישו כל העתונים והסוכנויות גם־יחד, שהיו מאוגדים כ„איגוד העתונות האימ־פריאליסטי", לשלוח רק אדם אחד לאולם הכניסה של בית־הנבחרים, בווסטמינסטר, במעמד מילא של כתב לענייניים פוליטיים. בחירות חצא'ות נערכו לבחירת האיש, שקיבל את אישור־הכניסה הנכסף. סיריל זכה — אולי משום שנרשם ברשימה בשמות רבים כל כך. שם רכש את נסיונו הראשון, שלא יסולא בפז, כיצד להתערב בין בעלי שררה והשפעה.

אך המשכורת לא הספיקה לפרנסת אמו ואחיו הצעיר, וקשרי המשפחה מיכוהו תורה לניהול מתפרת־הכתונות המשפחתית. הוא נשא את אשתו הראשונה, פליטת מחנה־ריכוז. היה זה אסון. כעבור שנתיים נפרדו; העסק פשט את הרגל; והיה צורך לשכנע את סיריל, שלא להוציא־לפועל את נסיון־התתאבדות הראשון שלו.

● עסקי שעשועים

הוא חזר לעתונאות, וקיבל מישרה ב„לונדון אילוסטרייטד ניוז". השבועון קנה את זכויות ה־פירסום של להיט־הטלוויזיה משנת 1950, הסידרה הקרויה „בקשתך מידי פיקלס", שבה קיבלו הראו־יים לכך את הזכות להגיע את משאלותיהם. סי־ריל, שהיה בינתיים לציניקן נוסח פליט־סטריט, הכין רשימה של בקשות פוטוגניות, רשימה אחרת של מבקשים מעוררי־רחמים ביותר, ושיכנע את האחרונים לבקש את הראשונות.

זו היתה טעימתו הראשונה מטעמם של עסקי השעשועים, והוא נדבק בהיידק. כדי שיוכל לפגוש אישית כוכבים, החל אפילו לכתוב בשביל פירסום־האח של שבועונו „פיקצ'רגואר". ואז, בשנת 1955 הונהגה בבריטניה הטלוויזיה המסחרית. היא התאימה באורח יוצא מן הכלל לכישרונותיו של סיריל.

הטלוויזיה המסחרית בימיה הראשונים, אף ע־זכתה לגיבוי פוליטי מן השמרנים, היתה ראדיקאלית מבחינה חברתית. היא כוונה לקהל־המונים, ועל־כן היה עליה לאמץ לעצמה סגנון, שהיה בו מן הדמיון לסגנונם של העתונים הפופולאריים, יותר מאשר לסגנון המנדאריני של הבי־בי־סי.

● סגנון תרבותי חדש

וכך, בעוד החברות החדשות להפקת תכניות היו שייכות ברובן לחברות מרכזי־העסקים המסור־תי של הסיטי — ומנוהלות בידי קציני־ימיה בדי־מוס, מסוגו של קפטן טום „בראונריג האגדי" — לא היתה ברירה אלא למסור את התוכניות עצמן בידי אנשים, שאולי לא היו מוצאים את מקומם בחדר האוכל לקצינים, אבל יכלו ליצור תקשורת עם בני מעמד העובדים, שהיו את עיקר קהל־הצופים כאן. סוף־סוף, כתמד לא רק נתיב־של־תקשורת חדש, אלא סגנון תרבותי חדש — והזדמנות ל־צמיחתם של אנשים חדשים.

סיריל הצטרף לצוות תכנית־החדשות העיקרית של „גרנאדה" — „השבוע". הוא יכול לעשות קאריירה כמראיין — שלא כמו בבי־בי־סי, המנהל־תי, רשת הטלוויזיה המסחרית, „אי־טי־וי" לא הת־עקשה לצמוד על תיגור מוקצע של בוגרי בתי הספר הפרטיים היוקרתיים. להרע המזל, כאשר היתר לו סוף־סוף להראיין את רוד סטייגר, לחבור, שבכא התכניות היה באמת בתוכנל, שהחליט לנסור בראיון „אווירה", בהרותו לסטייגר ולסיריל לשבת בכנית־נות בלי מקטורנים, בסרבולים מוסבלים, מעלים ענני עשן מסיגריותיהם, כבין צמד פליטים ב„תופ־הכרך". כאשר נדרה התכנית, סקר המנכ"ל, קפטן בראונריג, כי מעתה והלאה ייאסר על מראיינים לעשן בשעה המשך, וכי את „הבהוב המסיים ההוא" אין להעסיק עוד כמראיין, או בכלל להראותו על המסך.

● „יש לנו יהודי משלנו"

אבל סיריל הוסיף להעלות רעיונות כה רבים, עד שבסיקי „השבוע" לא יכלו אלא להמשיך ולהע־סיקו כעוזר־תחקיר ותסריטאי. [illegible] הוא היה בקצועו בין הובבים. [illegible] בית הנבחרים.

בשנת 1961 גויס סיריל לאחראי על תכנית [illegible]

אנחנו מארוכזבים

(סוף מעמוד 25)

המפלגה. זה יותר דימוקראטי מאשר בחירה באמצעות המחוז. אם ייבחרו אנשי אותו במחוזות, מספר הנבחרים על־ידי הסיעה יקטן בהתאם. אין כוונה לתפוס יותר מהמגיע.

שאלה: — ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו, בתוך ה„מערך" יש אומרים, שלפעמים את נוקטת לשון קיצונית, או עמדות קיצוניות, כמה חברים בסיעתך מרעים, שאת קיצונית ב„מערך", כמו ח"כ גאולה כהן ב„ליכוד". במה מתבטאת קיצוניותך?

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: אינני חושבת שאני קיצונית. [illegible]

● מה הלך — ומי נשאר

[illegible]

● התמרדות חופשית

[illegible]

כל מה שאתה שומר מאחורי 50 הק"ג...

...של פלדלת
הוא בטוח יותר

דלת הכניסה שלך מפרידה בין כשפחתך לבין הסכנות האורבות לה מחוץ לבית. לכן על דלת הכניסה לביתך להיות המוגנת, החזקה והאמינה ביותר כנגד פריצה. לצורך זה בדיוק תוכננה הפלדלת.

מה יש בפלדלת?
הפלדלת היא דלת פלדה שמשקלה 50 ק"ג העשויה שתי שכבות פלדה שביניהן צלעות חיזוק עם מילוי טרמו אקוסטי, בנוסף לכך יש בפלדלת:

מנעול הבטחון רב־בריח
הננעל בנעילה גיאומטרית ל־4 כיוונים.

עינית טלסקופית
בעלת שדה ראיה רחב.

שרשרת בטחון
המאפשרת פתיחת הדלת צר מבלי לאפשר כניסת זר, אם אינך רוצה בכך.

מעצור על הרצפה
כך שהדלת אינה נכרפת לקיר אלא נצמדת למעצור.

אטם גומי
משלושת צידי הדלת בכל נקודות המגע של הפלדלת עם המשקוף.

צירי ומשקופי פלדה
הניתנים להתאמה בכל בית.
הפלדלת עמידה גם בפני אש ומהווה מחסום אינו בפני אש העלולה לחדור לביתך מבחוץ.

כמה עולה פלדלת?
הפלדלת היא דלת יפה ודקורטיבית בעלת גימור מרשים. מחירה 3,500 ל"י בלבד כולל התקנה וכו"ת. תמורת דלת הכניסה הישנה שלך תזוכה ב־100 ל"י ותמורת דלת ישנה עם רב־בריח תזוכה ב־300 ל"י.

כיצד להזמין פלדלת?
אם רצונך להתקין את פלדלת בביתך — פנה טלפונית לרב־בריח. אנשי המקצוע של רב־בריח ישמחו לתת לך פרטים נוספים ויקבעו עמך מועד להתקנה.

פלדלת - דלת פלדה עם רב־בריח

עם רב־בריח אתה מוגן יותר

פלדלת
תל־אביב: 853701, 844145; 854458
ירושלים: 423769
חיפה: 705964, 715015
באר־שבע: 76840
אילת: 2750
טבריה: 22018

3,500 ל"י כולל התקנה ומע"מ

פלדלת של רב־בריח - יופיה מסתיר את עוצמתה

arOyo-barel

„תמונות השער" של „למעלה — למטה", אחת מסדרות הלהיט של סיריל בנט

עלייתו ונפילתו של „העברי הזה"

(המשך מהעמוד הקודם)

„השבוע", וכעבור שנתיים — לאחראי על כל תכניות־החדשות של התחנה. „עכשיו יש לנו יהודי משלנו בעסק", העיר בראונריג. סיריל לא נעלב יותר מדי. הוא כתב תכנית דוקומנטארית, המהללת את צמיחתה של מדינת ישראל; ותכנית אחרת, שתיארה את הזוועות של היטלר, לעיניו של דור שהחל כבר לשכוח אותן. כאשר העיר בראונריג, בטווח־שמיעה של סיריל, „הוא ממש בכור־שטן, העברי הזה" — אמר סיריל, שצריך לסלוח לו, שהרי יש לו „מנטאליות של המעמד־העליון".

בעוד הבי.בי.סי. מקדם בוגרי־אוניברסיטאות מבריקים, חיפש סיריל את אנשיו ברחוב העתונים. הוא לימד את מגוייסיו החדשים, כי השאלה החשובה ביותר בראיון טלוויזיוני היא: „איך התרגשת במצב כזה?" אפילו ג'ון פרימאן, שהיה אז כבר מראיין מבוסס בתכנית „פנים אל פנים", מודה, כי למד מסיריל איך לדבר מול המצלמה: „הוא לימד אותי לחשוב על מה שאני רוצה לומר, ואז לומר זאת במלוא הפשטות והתמימות שאני מסוגל. זה נראה מובן־מאליו, אבל כמה אנשים המופיעים לפני קהל עושים זאת?"

הוא לא חשש לתגן על עקרונות. כאשר פול אדוריאן, המנהל הממונה עליו, סבר, כי תכנית מסויימת על דרום־אפריקה נראית עוינת מדי, הוא הורה לסיריל להכין תכנית אחרת, שתביא גם את נקודת־השקפתה של ממשלת דרום־אפריקה. סיריל סירב, באומרו, כי רשות הטלוויזיה העצמאית (איי.טי.איי.) אישרה את התכנית, ואין חובה על „רידיפיוז'ן" להביא את דעתו של הצד־שכנגד בכל נושא שהיא מעלה.

אך הוא לא היה מעל למיקוח. ג'יימס קלאהאן, שר האוצר, בא לדון באחת התכניות בנושא שלא נעם לחיכת של הסיטי, מרכז העסקים והממון; הוא כעס משנודע לו, כי הסרט, שעמד להיות משודר לפני הראיון אתו, מכיל חמש תגובות עוינות בלפיו, לעומת שתיים בלבד שהביעו תמיכת בו. אמנם, זה היה הוגן בהחלט: כי הראיון עם קלאהאן עצמו עתיד היה לאזן את התכנית בשלמותה. אך קלאהאן פנה עורף להסתלק. סיריל רץ אחריו וניהל עמו מיקוח מאולתר. התוצאה היתה — ויתור על הופעתו של אחד מאנשי הסיטי; מבחינת זמן־השידור בכללותו, נטתה התכנית מאוד לצדו של קלאהאן בוויכוח. ג'רמי אייזקס, שהיה אז אחראי על תכנית „השבוע" וכיום מנהל מחלקת התכניות של תחנת הטלוויזיה „תמז", נתמלא תיעוב: „חשבתי, שאסור שתכניות החדשות של הטלוויזיה יקבלו פקודות משרי ממשלה. אבל אני מודה, שסיריל הציל את התכנית".

● ההזדמנות הגדולה

המנכ"ל בראונריג היה אנטישמי, אך לא כן תחנת „רידיפיוז'ן" בכללותה. כאשר ירש מנהל

[...]

תכניות המוקרנות רק על־ידי התחנה המייצרת אותן, אחרות מופצות לכל הרשת. תיאורטית, ההחלטות בדבר תפוצת התכניות מתקבלות על־ידי ועדה מרכזית; למעשה, מתקבלות ההחלטות בתהליך מורכב של מיקח־וממכר ממולח, בלתי־פורמאלי, ידידותי פחות או יותר, בין מנהלי מחלקות התכניות בחמש התחנות הגדולות של רשת הטלוויזיה העצמאית (הם מחליטים גם בקשר לגורל התכניות של תשע התחנות הקטנות יותר). חמשת הגדולים הם: ג'רמי אייזקס מ„תמז"; דייוויד פלאורייט מ„גראנאדה"; צ'ארלס דנטון מ„איי.טי.וי."; פול פוקס מ„יורקשייר"; ועד לשבוע שעבר — סיריל בנט מ„לונדון ויקאנד".

● מכשלה של סופשבוע

לכל תחנת יש יו"ר, כמובן, וגם מנהל כללי. אך התפקיד קובע — בדומה לתפקידו של העורך בעתון יומי — הוא תפקידו של ראש מחלקת התכניות.

כדי לבצע את התפקיד כהלכה, על אדם לחיות, בעת ובעונה אחת, גם פיקח, גם זהיר, גם בעל־דמיון גם נועז. הוא חייב ליזום תכניות מסוגים רבים ושונים ולפקח על ביצוען. הוא חייב לבחור מתוך הצעותיהן של תחנות אחרות, של מפיקים עצמאיים ושל חרושת־הטלוויזיה האמריקנית. ומעל לכל, הוא חייב לקבוע לוח־שידורים נכון לכל התערובת הזאת, שיתיה לו מקסימום של כוח־משיכה לגבי מספר מקסימאלי של צופים.

ותפקידו של מנהל התכניות בתחנת „לונדון ויקאנד" הוא קשה מכולם, משום שלתחנה מותר לשדר רק בסופי־שבוע — בשבת, ביום א' ומספר שעות ביום ו' — בעוד למתחריו ב„תמז" יש חמישה ימי־שידור, ול„גראנאדה", „איי.טי.וי." ו„יורקשייר" מותר לשדר במשך כל ימי השבוע.

[...]

● צירוף־הקסמים הנדיר

[...]

● שבעה פרסים

[...]

(סוף בעמודים 36—37)

של „העברי הזה'

[...]

● קפיצה מן המרפסת

[...]

סקרנות ללא גבול.

דבר לילדים

למד ב־3 חודשים
אנגלית מדוברת
כתות בוקר אחה"צ וערב.
מתחילים, מתקדמים, שיחה.
הפתיחה מ־1.12

בוטיק למידות גדולות
מעילים, חליפות, שמלות, חצאיות
ומקסי במודלים חדשים ביותר
מבחר גדול עד גודל 54
אנו משלמים עבור מס ערך מוסף
אופנת זייפר
תל־אביב, רחוב בן־יהודה 102

(המשך מעמוד 20)

הו", „מישחק הדורות", „סטארקי והאץ'". אף תכנית אחת של „לונדון ויקאנד" לא נכללה ברשימת זה שישה חודשים. סיריל המודאג שינה את תכניותיו — הוא החליט שלא לשדר שלוש סדרות־דראמה שהמתינו להקרנתן. אחת מהן, „להחזיק מעמד", שסיפרה על חיי בני מעמד העובדים בשנות השלושים, נשמרה במחסן זה קרוב לשנתיים. אך כפי שאמר המבקר־טלוויזיה אחד בסוף אוקטובר: — „אולי צריך היה „לונדון ויקאנד" לקנות את בראיין קאוגיל ולשים אותו בנעליו של סיריל בנט"..

באווירה זו התכנסו אנשי הצוות הבכירים של „לונדון ויקאנד" לישיבה בת שלושה ימים, שתוכננה זה זמן רב, לדיון בתכניות התחנה, בתחילת נובמבר.

נוסף לכל הלחצים הללו, פגעה בסיריל הטראומה של נישואיו.

● נשוי לדוגמנית — ולעבודה

אחרי תום נישואיו הראשונים, עם זכרונות כאובים על פרידת הוריו־שלו כשהיה בן שש, חשש סיריל מפני נישואין בשנית. אך הוא עשה זאת, בשנת 1959. היא היתה אחת מדוגמניות־הצמרת של תקופתה. במרוצת שנות השבעים הראשונות, גם נישואין אלה התפוררו והלכו.

פרטים רבים מכל זה ראויים להישאר סודם הפרטי של המעורבים בדבר, ובצדק. אך אין ספק, כי הכשלון הארוך והמתמשך היה אחד הגורמים שמאחורי ייאושו של סיריל. אולי נכון, שסיריל היה פשוט נשוי לעבודתו. הוא עבד שעות ארוכות יותר ויותר. אפילו בשעה שכבר חזר לביתו המפואר שבפרבר הלונדוני קומב היל — בריכת שחיה, חניון לשתי מכוניות, נהג צמוד — עמד מקלט־טלויזיה בכל חדר מחדרי הבית. אורחיו היו מאנשי הטלוויזיה; הם שוחחו בענייני הטלוויזיה; כשרצו להתפרק ולנוח, סיפרו רכילות טלוויזיונית.

אפילו על פי אמות־המידה של דברים מעין אלה, היתה הפרידה הסופית פרשה מרה ומאמללת.

אף על פי שמשכורתו של סיריל היתה 21 אלף ליש"ש, (כ־400 אלף ל"י) בשנה, פלוס הטבות שוליות, היה ביתו החדש — דירה בגוש־בניינים ויקטוריאני, בדמי שכירות של 14 ליש"ש לשבוע — מה שסיריל כינה „המאורה הכעורה שלי".

● צמצום שפגע באיכות

לא היה כל רמז לטראגדיה באותה ישיבה, שנערכה בסלסדון־פארק. המנהל הכללי, בראיין טסלר, סתח בהבעת אמון במנהל־התכניות שלו. אחר כך הסבירו הוא וסיריל יחדיו מה קרה לתחנה.

רשת הטלוויזיה המסחרית קובעת, כי ככל שהדבר אפשרי, חייבות התחנות השונות להפיק תכניות בכמות יחסית לחלקן בהכנסות הרשת כולה מפירסומת. כלומר, „לונדון ויקאנד", הנהנית מ־43 אחוז מהכנסות הפירסומת בכל המדינה בסופי־השבוע, חייבת להפיק 43 אחוז מן התכניות (ביתר דיוק, להוציא 43 אחוז מן הכסף המוצא להפקה על־ידי כל התחנות).

אך בימי תור־הזהב של „למעלה, למטה" והצלחותיו האחרונות של סיריל, הפיקה „לונדון ויקאנד"

שמלות הריון —
סרפנים, חלופות, מכנסיים, טוניקות, שמלות מקסי ומידי.
MASHA * מאשה

קורס בכתב
אנגלית לאוניברסיטה

אלפרופיל בע"מ
רח' מנורת המאור 8
פינת נחלת יצחק 36
טל. 2616 58

בואו לבלות חופשת חורף בקיץ של ים המלח.
חצי פנסיון, קפה ועוגה ב־4
160.- ל"י + מ.ע.מ.
פנסיון מלא 180 ל"י + מ.ע.מ.
ליחיד בחדר זוגי
החל מ־1/12/78

מלון גלי זוהר ים־המלח
הזמנת מקומות:
ת"א שד' רוטשילד 66 טל. 625 955
סדום: טל. 057-90851/2/3/4, 97846
טלקס 5-294

קבוצת מהנדסי אלקטרוניקה בכירים מיפן, אשר ביקרה במפעלי Bang & Olufsen בדנמרק, לא הסתירה את התפעלותה ממכלול החידושים והשלמות הטכנית של Beomaster 1900. הבולט בין החידושים במכשיר זה, התפעלה במגע אחד קליל של קצה האצבע, בעת המגע, זוהרת האצבע המפעילה ל„קבל", בניגוד לשיטת ה„סנסור" המקובלת בטלוויזיות אלקטרוניות. עוצמת הצליל, הרצויה, מתקבלת בהדרגתיות נעימה, הודות ליחידת LDR המותקנת במערכת. יחידה זו, המכילה 4 תאים פוטו־אלקטריים, מוגנת גם כל עיוות אפשרי של הצליל. שיטת ה„מגע הקליל" מונעת קלקולים הנובעים משחיקת החלקים הנעים המצויים במערכות מכנות. בלוח הפיקוד — בקרת כפולה (חזותית ושמיעתית) של כל הפונקציות. הבקרה האוטומטית — עיי קרני אור הנעים מתחת ללוח שקוף. מיכסה „היזדראולי" העולה ויורד באלגנטיות, מכסה את לוח הפיקוד שאינו בשימוש ותמיד.
Beomaster 1900 — מערכת סטריאו אצולית מבית המלוכה הדני.

להלן חלק מהנתונים הטכניים: 8 תחנות FM לקביעה מראש, הספק של 2×50 M.P.W., עיוות של פחות מ־0.07% (!) ותחום היענות מערכות השמע Hz 20-40.000. לפטפון האוטומטי, ראש MMC 4000 הרמקולים בשיטת Uni-Phase הבלעדית של B & O.

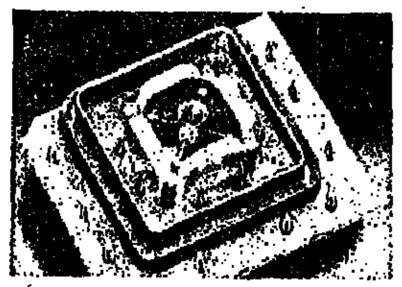

מגע קליל בקצה האצבע, מפעיל את יחידת ה־LDR הבלעדית של B&O, המכילה 4 תאים פוטו־אלקטריים.

הכנס לאחד מאולמי התצוגה שלנו. מובטח לך כי תתרשם! לכל מעוניין — ישלח עלון מפורט.

B&O
רויאל אלקטרוניקס
נציגים בלעדיים לישראל של Bang & Olufsen a/s דנמרק. רח' המסגר 44 ת"א. ת.ד. 1159 חיפה

[illegible] תיאטרון־של־חפצים, ובו הוא חש חירות, כאילו פרץ אל מחוץ לסורגי החולין

ההצגה הראשונה של דניס סילק

עצי האורן מלאים ציפורים, השמש מנעימה, ודניס סילק, משורר בלשון האנגלית, איש ירושלים, — שסול בלו כתב עליו את אחד הקטעים היפים ביותר בספרו החדש על ירושלים, — מרגיש טוב יותר וחופשי יותר כשהוא על הבמה, שם הוא משוחח עם דייזי־האצבע ועם ארטור־העניבה, גיבורי מחזהו הקסום, „כסאו של מיסטר צ'ארלס"

מאת [illegible]
צילם חנניה הרמן

דניס סילק, משורר ומחזאי ירושלמי הכותב אנגלית, נתגלה לאחרונה כבמאי וכשחקן: הוא משחק במחזהו „כסאו של מיסטר צ'ארלס" („צוותא" בירושלים) והקהל אוהב אותו.

דניס, בן 48, ביישן, מעודן, מתחמק מ„שאלות אישיות". 21 שנה נחבא באלמוניות ירושלמית כבשבלול. חבריו וקוראי כתבי־עת ספרותיים באנגלית ובאמריקה הכירו את שיריו ואת המחזות שכתב למאריונטות, שכניו למדו לכבד את אורח חייו המיוחד. עכשיו, כשיצא אל הקהל, הוא נבוך ומבוהל. על הבמה הוא מקסים, משוחרר, פתוח. למטה הוא מפחד לפתוח דלתות. הוא אומר, שכל מלה, כל תנועה, מסגירה את החיים הפרטיים, ואולי מוטב ללכת לאכול חומוס או כנאפה ליד שער שכם. והוא מכיר מסעדה עיראקית נפלאה במחנה יהודה. תולדות חיים, זה באמת לא חשוב. ולראיה הוא מביא את הראיונות שנתן בורחס לעתונאים. אחר־כך הוא מחייך חיוך מתוק של ילד שנתפס בקלקלתו ואומר, שאין זו דוגמה טובה.

דניס מוכן לקטוף לך עלה „מלוח" ולספר על מאלטה ועל אוסיפ מאנדלשטאם, שאותו הוא מעריץ, לדבר על התכונות הטובות של העראק ועל התמציתיות שבסיפורי באבל, להראות את המעיל שנתן לו סול בלו (שכתב עליו את הקטעים היפים ביותר בספרו החדש — „לירושלים וחזרה: דו"ח אישי"), ולספר קורות אוסף הבובות בביתו.

● תיאטרון של חפצים

שני חדרי ביתו באבו־טור (בלו לא יכול להחליט, אם זה בקתה או צריף) מלאים ספרים, צעצועים, בובות, מאריונטות וכתבי־יד. דניס אינו מתנצל על אי־הסדר. הוא מוצא כל מה שצריך — יין, גבינות, קסה, תפוח, פוחחן, ציור של בובה שמראשה צומחים ועולים עוד שני ראשים. וזה, הוא אומר, כמו אימאז' של משורר.

הוא מנסה לספר על ההצגה. הוא אומר, שזה תיאטרון חפצים. הצגה של כסא, כובע, עניבה, נעל, מלכודת־עכברים. והשחקן מרווית. כשדניס מנסה לבחור מלים לעתונות, הוא נראה עצוב מאד, מעונה. הוא מצביע לבטל את הראיון וללכת לטייל.

אנחנו מטיילים עד במת האבן שבמרכז המגרש של הכנסיה היוונית. יש אומרים, שעל הבמה הזאת קיבלו הכמרים היווניים את צאן מרעיתם אחרי התפילה. לפי גירסה אחרת, נבנתה הבמה בידי הבריטים, ועליה ניגנת מדי שבוע בשבוע תזמורת המשטרה. דניס מוכן לספר גם על הבמה בימי ישו, ובימי מתתיהו, ובכלל, עצי האורן מלאים ציפורים והשמש נעימה ודניס מרגיש יותר טוב כשהוא עולה על הבמה. להציג קטעים ממחזהו.

● שיחה עם אצבע ועניבה

הוא מצטער, שהאביזורים המקוריים אינם אתו, אבל מסתדר יפה גם עם כובע־גשם במקום כובע בסגנון צ'אפליני, שבו הוא משחק ב„צוותא". גם

[illegible]

● בית על הגבול

[illegible]

קלאסי, יומיומי ופולקלורי

מאת עדה לוצ'אני (רומא)

שמלת־ערב: גם מכסה — גם חושפת

מיכנס וחולצה — כיד הדמיון

לבוש יומיומי — באריגים קלים ורכים

קישוט פולקלורי — מרד נגד האלמוניות

[illegible]

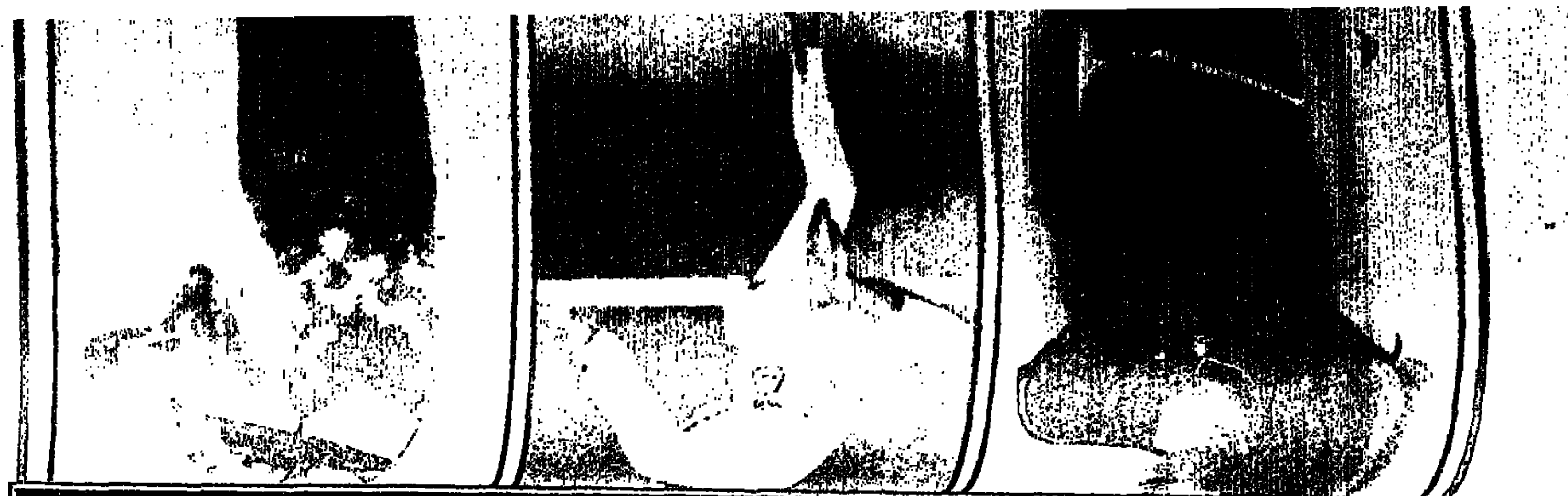

„תנועת ידין"
קמה
והחליטה על הקמת
התנועה הדמוקרטית

אם אתם רוצים בגיבוש העם ובהבראה חברתית וכלכלית.
אם אתם רוצים בשינוי שיטת הבחירות, שיאפשר קשר ישיר בין הבוחר והנבחר ופיקוח יעיל על הנבחרים.
אם אתם רוצים ממשלה יעילה, הפועלת לפי צרכי המדינה בלבד ולא לפי שיקולים מפלגתיים צרים.
אם אתם רוצים במדינת חוק ובשמירה על טוהר המידות.
אם אתם רוצים משק יציב, מוסר עבודה גבוה וחברה יצרנית.
אם אתם רוצים מערכת חינוך מעולה, שתסייע בסגירת פערים.
אם אתם רוצים שינוי במדיניות השיכון והדיור למען משפחות ברוכות-ילדים, זוגות צעירים ויוצאי צבא.
אם אתם רוצים לקחת חלק פעיל בגיבוש דמות המדינה והחברה.

הצטרפו אלינו

התנועה הדמוקרטית
הקבוצה המייסדת
(לפי סדר א"ב)

פרופ' מרדכי אביר, ירושלים
נחמן אוריאלי, תל-אביב
אלי אלאלוף, ירושלים
לו אסדר, אשדוד
יהודה ארבל, ירושלים
בת שבע אריאון, ירושלים
יעקב ביטון, אשקלון
רננה בן-גוריון—לשם, תל-אביב
פרופ' לינה בן-דור, ירושלים
משה בן-זאב, ירושלים
יוחאי בן נון, מעגן מיכאל
שמעון ברצליה, רמת-גן
אלכסנדר ברוידא, רמת-השרון
ארוחה ברנשטיין, ירושלים
רות ברסן, ירושלים
דוב ברסלר, חיפה
איתן ברק, תל-אביב
מאיר גורדון, חיפה
דוב (בוריס) גל, מעגן-מיכאל
דן גלמנות, הרצליה
פרופ' ז'ק גרוס, ירושלים
אנה גרייבסקי, ירושלים
ד"ר מנפרד גרסטנפלד, ירושלים
מאיר (ממי) דה-שליט, הרצליה
אלי דיין, אשקלון
דן דרורי, נס ציונה
אשר הדאל, צהלה
אבנר הררי, רמת-גן
יהודה הררי, רמת-גן
פרופ' דוד וויסל, כפר שמריהו
ד"ר הלל ויינשטיין, חיפה
צבי ולדמן, באר-שבע
אורי ורבה, קבוץ הצריף
רחבית ורדי, נהריה
דינה זרע, ירושלים
מאיר זרע, מעגן מיכאל
הרברט זילברשטיין, ירושלים
רינה זילברשטיין, ירושלים
צבי זינגר, ירושלים
דן זנשקוף, ירושלים
יהודה טולדנו, ירושלים
דן טולקובסקי, צהלה
פרופ' יגאל ידין, ירושלים
יצחק (ציקי) כהן, ירושלים
דוד כנפו, לוד
פרופ' יצחק כצנלסון, ירושלים
ישראל כרמי, אשדוד
פרופ' ארנסט לוביץ, רמת-גן
גבי לוסקי, אשדוד
חיים מושה, דימונה
דוד מושיה, רחובות
נסים מוסט, דימונה
עמי מנחם, ירושלים
מנחם סרגלויט, ירושלים
אריה סוקמן, חיפה
בועז נהרי, תל-אביב
דוד סמסלה, הרצליה
ד"ר ראובן סיוון, חיפה
פרופ' עוזי ספוליאנסקי, רחובות
עוזיה עמית, נוה ימין
טובה סעדון, אור יהודה
יעל עומר, ירושלים
דוד עוזר, סביון
יצחק ערן, באר-שבע
ד"ר הרצל פישמן, ירושלים
יוחנן פלק, גני יהודה
הרברט פרידמן, ירושלים
אבנר פרץ, ירושלים
יהודית פרץ, ירושלים
פנחס קופל, כפר-ביאליק
פרופ' אלכסנדר קינן, ירושלים
מלכה קינן, ירושלים
אליקים שחף, ירושלים
מכס שוכר, סביון
יוסף שלוס, תל-אביב
יהודה תלה, תל-אביב
יחיאל תם, חדרה

לכבוד התנועה הדמוקרטית
ת.ד. 1505 רמת-גן
נוי 26.11.

כן, אני מצטרף ומעונין לקבל חומר נוסף בכתב.
אני גם מצרף תרומה ראשונה למימון פעולותיו.

שם .... כתובת .... חתימה ....
שם .... כתובת .... חתימה ....
שם .... כתובת .... חתימה ....

התנועה הדמוקרטית

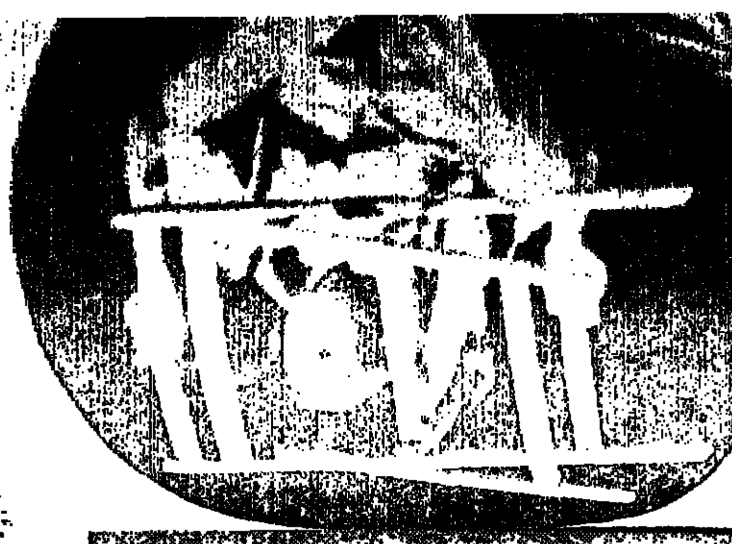

הכסא פיטסט יותר „מדי„. ומיסטר צ'ארלס בודק אותו... קודם הוא חושב שאולי זו פרה והוא יוכל לחלוב אותה... אבל הכסא יבש... פועלת-במה מביאה בקבוק חלב

משהו בפניו מזכיר את צ'אפלין ב„אורות הבמה" — הוא כתב כבר עשרה מחזות ועתה החליט להעלות את „מיסטר צ'ארלס" לבמה וגם לשחק אותו

„שום דבר. מסיבות של פורים. מה אני מחביא מאחורי מסיכות? אינני יודע אם אנשים מחביאים או מחפשים משהו מאחורי מסיכה. אולי אישיות חדשה. אומרים, ש'צ'אקון-קאבוק', לפני שהוא עולה על הבמה, הוא מסתכל שעה ארוכה בפני המאפרים, כדי להתאים את האישיות שלו למה שהוא רואה בראי. בעצם, גם גנב שם על פניו מסיכה, כדי להסתיר את עצמו".

● בשבחי הבובה

הוא אוהב בובות מפני שאפשר לפרק ולהרכיב אותן מחדש. בובה טובה, הוא מסביר, היא תמציתית. ובתיאטרון-בובות טוב יש משהו יותר מסוגנן מאשר בתיאטרון של שחקנים חיים. משהו יותר פיוטי, יותר אינטימי. דניס אוהב את הריכוז של הבובות. „בובת-תיאטרון טובה לא מסתכלת שמאלה או ימינה, אלא רק בנקודה אחת. היא לא כמו שחקן עם אלף הבעות. יש בה ריכוז של שיר. אני חושב, שמשורר יכול להיות קרוב כאשר לתיאטרון-בובות".

ושוב הוא מבולבל, כאילו גילה סוד צבאי. וצריך עשר דקות הפסקה, כדי לאוורר אותו ולהמשיך לעסוק בשאלות. אוכלים עגבניות ומאזינים למוזיקה, מדברים על מוסיקה ערבית ויהודית של עדות. דניס מספר, שבחודשים הראשונים אחרי עלייתו לארץ הרגיש חזק את הקשר בין המלים לדברים. „אני זוכר, שעבדתי בפרדס, ופתאום צצה — נחש! הקשר בין המלה לבין החיה היה כל כך מעניין, הרבה יותר מאשר באנגלית. וכך עם מלים אחרות. אבן. פרח. זה היה כאשר היה. אבל בהמשך הזמן התרגלתי, ואני לא יכול להפסיד את האנגלית. לפעמים אני מרגיש כאילו אנגלי בכתיבה, בסגנון, בשפה אחרת. חברי, גרשון בן-דוד ז"ל, שעלה לארץ ב-48, כתב על השואה, בגרמנית. הוא לא הסכים לפרסם בגרמניה, רק בארץ, אבל כתב בגרמנית. ואני מכבד אותו על כך. זה כאילו עשה דלת מיוחדת בשביל עצמו. ואולי זה יותר אמיתי מאשר אילו כתב בעברית".

● חור בגדר

הוא מדבר על בקט, האירי בפאריס, על סופרים חודיים שכותבים אנגלית, על סופרים אפריקניים שכותבים אנגלית, ומעטים בארץ-מגוריהם יכולים לקרוא אותם. האם זו בדידות? „יש רבים כמוני בארץ. העברית אמנם שלטת, אבל החיים מתנהלים גם בשפות אחרות. נכון, שמרבית הדברים מתרחשים בעברית. הנסיון המקורי — בחנות, במשרד, ברחוב — הוא בעברית, וכשמעבירים אותם לשפה אחרת, מאבדים משהו. אפילו למלים הפשוטות ביותר — מים, מדבר, שמש — יש הקשרים אחרים מאשר באנגלית. וגם תרגום מדוייק לא יעזור. באנגלית, מדבר זה משהו אקזוטי.

למלה „מים' יש בעברית יותר חיים מאשר לאותה מלה באנגלית. וזה מחליש את הרשמים. זה כאילו שהחיים חודרים אליך דרך וילון של שפה אחרת".

דניס, שברח לפני שנים ממסגרת החיים האנגלו-יהודיים, אינו מוכן לספר על ילדותו ונעוריו. הוא אומר, שהוא שונא חלב בתה ועוד כמה דברים אנגליים.

אדם קונה לו חירויות מסויימות כשהוא מהגר. „חלק מהציונות הוא בריחה מארצות-המוצא. זה לא כתוב בהרצל, אבל מי בנה את הארץ הזאת? אנשים שברחו מהוריהם..." הוא ממהר להבהיר לי, שהתלוצץ ואומר, שקיווה להיות קיבוצניק. „הייתי אנגלי ונאיווי". אחרי ש„גמר" עם הקיבוץ, התגייס לצבא ושנא את הטירונות ואת המילואים. „עם זאת, הייתי מוקסם מהמסגרת הצבאית. יש בה משהו מושך ודוחה כאחד". ומה אחר-כך? „הגעתי לירושלים ו„לפי הרעיונות של ברל כצנלסון, והתחלתי לערוך את השנתון הממשלתי באנגלית..."

פתאום הוא אומר, שהיום הוא שונא את אנגליה פחות מאשר בעבר, ומיתחק, פעמים מספר ביקר באירופה וחזר לירושלים. „אני לא אוהב את האויר האירופי. כשאני בצפון, אני מרגיש ירידה. ברגע שאני חוזר לאיזור הים התיכון, הכל נפתח מחדש". תל-אביב אינה נכללת באיזור הים התיכון של דניס: היא לוחצת עליו, הקצב שלה בלתי-אפשרי. את יפו הוא אוהב. ועל אהבתו לירושלים אין הוא מוכן להרחיב את הדיבור. במקום זה, הוא חוזר על הצעת הקפה.

מאוחר יותר הוא מתרצה ואומר, כבקט, שפעם חשב שיהיה משורר עברי. „במקום זה, מצאתי משהו יותר מוגבל. אבל החיים כאן אפשריים. וזה משהו. אפשר לכתוב באנגלית. אפשר לחיות באופן לא רשמי, בצורה שבותרים. להיות בתוך החיים, ובכל זאת מחוץ להם. לחיות על הגבול ולמצוא איזה חור בגדר. ואולי יותר מזה קשה לדרוש".

— מה שינה בך החיים בארץ?

„נהייתי פחות נימוסי", הוא אומר ומציע גם יין. ◇◇

هكذا من الاصل

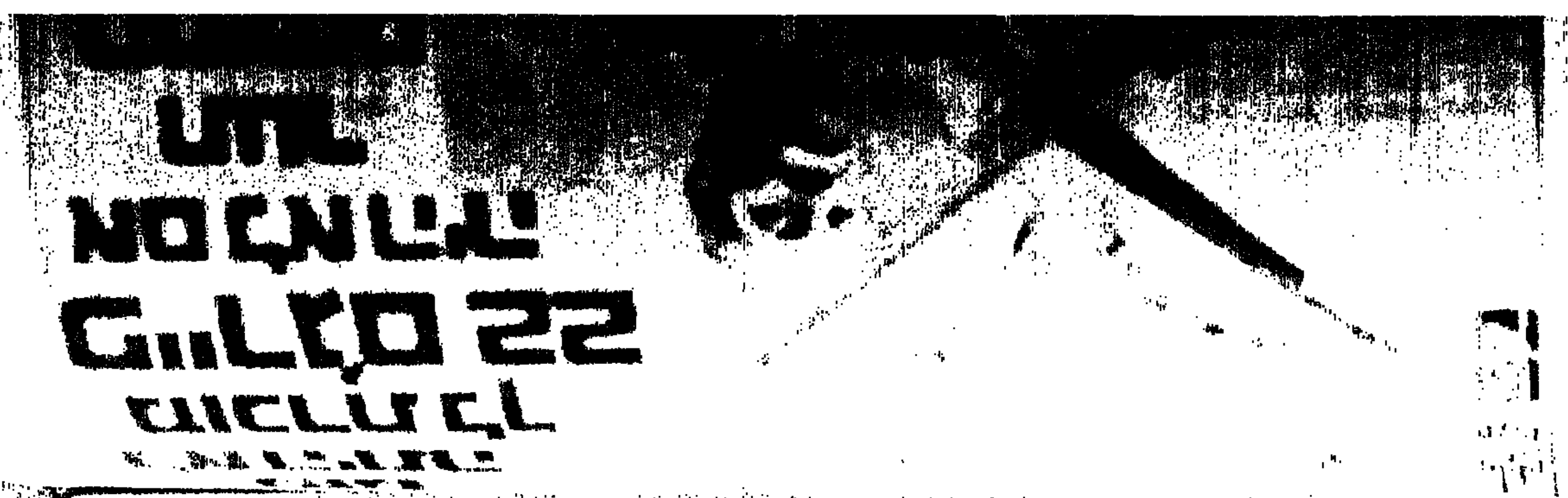

אנחנו מאוכזבים מהמפלגה

בעל ואשה — שושנה ארבלי־אלמוזלינו, היא חברת־כנסת, הוא חבר הוועדה המרכזת של ההסתדרות, שניהם מוותיקי אחדות־העבודה — מביעים אכזבתם ממפלגת העבודה: באחה"ע היה לנו בית חם, חברות טובה, תוכן עשיר; כעת המפלגה היא שממה רעיונית, ממוקדת בעניני ארגון, וגם אלה בירידה ●● זוג העסקנים, מנאמני המחנה הפועלי, מביעים דעתם על החוק נגד סאנקציות, על תסיסות בתוך המפלגה, על הדרך לשלום ועל חיי־צוותא של „משפחה פוליטית"

מאת לוי יצחק הירושלמי
צילם שמואל רחמני

הזיווג הוא כפול: משפחתי ופוליטי; לרוב נוצרת זהות פוליטית בין איש ואשה — אם בכלל — אחרי הנישואין. אצל הזוג ארבלי־אלמוזלינו, הקשר הפוליטי, תוך חברות במפלגה אחת ושליחות מטעמה במישור אחד, קדם לחברות־בחיים. היום — הבית, המפלגה (ה„עבודה") והחטיבה („אחדות העבודה" לשעבר) חד הם. קיימת אצלם לא רק זהות בהשקפות, אלא גם משותפים להם כמה קווים מאפיינים, שהבולטים בהם הם: קנאות ודבקות. הללו מוצאים ביטוי בכל תפקיד שהם ממלאים — שושנה ארבלי־אלמוזלינו בכנסת, נתן אלמוזלינו בוועדה המרכזת של ההסתדרות.

הרקע שלהם — שונה. נתן אלמוזלינו הוא יליד בולגריה (1913), חניך השומר הצעיר ומזכיר ההנהגה הראשית בארץ הולדתו, עלה ארצה בשנת 1936 ופנה ישר לקיבוץ בחדרה „בולגריה־תל־חי" — היום: מסילות בעמק בית־שאן — שם עשה שלוש שנים. שושנה ארבלי היא ילידת עיראק (מוסול), חניכת „החלוץ" בארץ־הולדתה, שהיתה קשורה בעיקר לקיבוץ המאוחד, עלתה לארץ בשנת 1947 — ישר לקיבוץ (מסדה, כמקום מעבר, שדה נחום, עד לאחר מלחמת השיחרור, נווה אור, שם עשתה שנתיים).

● פגישה מרשימה... בקולנוע

דרכם הראשונה בארץ של נתן אלמוזלינו ושושנה ארבלי היתה בנפרד. נתן אלמוזלינו עבר לרחובות ועבד כפועל בכביש (סולל). „לא קיבלתי את גישת השומר הצעיר לבעיה הערבית (מדינה דו־לאומית) ואת העמדה בעניין ההבלגה" — מספר נתן אלמוזלינו. במרשבה היה בלתי־מפלגתי, אך הדבר לא מנע בעדו פעילות בקרב חבריו הפועלים — בוועדי־עובדים במחנות הצבא (הבריטי), ב„הפועל" ובפלוגות „הפועל". פעילותו המפלגתית התחדשה ב־1944, כאשר סיעה ב' נתפלגה ממפא"י והקימה את התנועה „לאחדות העבודה".

בלשכת העבודה ובמרכז הלשכות נוצרת השותפות הראשונה בינו לבין שושנה ארבלי. כאשר עזבה את הקיבוץ — אחר עליית אמה, אחיה ואחותה („הקיבוץ הצעיר לא יכול היה בימים ההם לקלוט הורים ואחים") — עבדה שושנה ארבלי במחלקת העליה של הסוכנות „עד שיום אחד באו שליחי המפלגה (מפ"ם הגדולה, שלפני הפילוג) והוציאו אותי משם. שני חברים — אברהם עבאס ז"ל ויבדל לחיים נתן אלמוזלינו — באו לגייס אותי לעבודה בלשכת העבודה מטעם התנועה" מספרת ח"כ ארבלי.

נתן אלמוזלינו מוסיף: „בקולנוע אלנבי בתל־אביב נערך כנס של סיעת „אחדות העבודה" במפ"ם. בין יתר הנואמים הופיעה שושנה. התרשמתי מאוד מהופעה שלה. היות והיינו זקוקים למרכזת מחלקת הפועלות ברמת־גן, אמרתי לעבאס: זאת המועמדת. נסעתי לבית־ליד, שם היא עבדה בקליטת עולים. להפתעתי — הסכימה, כי אמרתי לה: זו הוראת המפלגה". שושנה ארבלי מחייכת: „כבר אז קיים היה דין התנועה"...

● נשואים — גם לעסקנות

כמו נתן אלמוזלינו גם שושנה עזבה את העבודה במרכז הלשכות עם הקמת שירות־התעסוקה הממלכתי. שניהם רצו להמשיך ולעסוק בפעילות פוליטית־מפלגתית. נתן אלמוזלינו עבר למרכז „אחדות העבודה", ריכז שם את המחלקה לאיגוד מקצועי והיה פעיל מאוד במערכות ההסתדרות כחבר הוועד־הפועל שלה.

שושנה ארבלי — שנישאה בשנת 1965 לנתן אלמוזלינו — עזבה אותה עת את הפעילות במישור ההסתדרותי (מועצת הפועלות, כיום: „נעמת") ופנתה למישור הפרלמנטארי. כאן היא מגלה פעילות רבה — בתקופת־הכהונה הראשונה כחברה בוועדות העבודה, החינוך והכלכלה; בכנסת הנוכחית — כיו"ר ועדת העבודה וכחברה בוועדות הכנסת וביקורת המדינה.

יש הערכות שונות על דרכי פעילותם ועל השקפותיהם, שהן לעתים יוצאות־דופן. אך על מסירותם לתפקידיהם ועל דבקותם בקרנות־המזבח המפלגתי — אין עוררין. הם לא רק נשואים זה לזו, אלא שניהם „נשואים" גם לעסקנות הפוליטית המפלגתית.

● חושבים בקול אחד?

שאלה: — כבני־זוג אתם תופעה נדירה במערכת הפוליטית־המפלגתית בארץ. אתם לא רק חברים במפלגה אחת, ובחטיבה אחת בתוכה, אלא גם פעילים כמעט במישור אחד. האם אתם רק מדברים או גם חושבים בקול אחד?

נתן אלמוזלינו: זה לא מקרה ראשון בחיים הפוליטיים בישראל. אינני יודע מה המצב בעולם. אצלנו זה לא מקרה יחיד. היו זוגות פוליטיים: בבת אידלסון וישראל בר־יהודה, ואחר־כך חיים הלפרין, זכרונם לברכה; גיורא יוספטל ז"ל ותיבדל לחיים סנטה; דבורה ושרגא נצר. בחטיבה שלנו, אחדות־העבודה לשעבר, יש ריבה ודוד טבצ'ניק — היא היתה שנים רבות חברת מזכירות מועצת הפועלים והוא סגן ראש עיריית פתח־תקווה. נכון, אין זו תופעה שכיחה. יש בזה צדדים מעניינים, לפעמים פיקאנטיים, ויש גם קשיים הנוצרים בגלל השותפות בחיים.

שאלה: — דורכים על יבלות?

נתן אלמוזלינו: אצלנו לא דורכים על יבלות, משתי סיבות. ראשית, יש תחומי־פעולה שונים: שושנה במישור הפרלמנטארי, אני במישור ההסתדרותי, שבחרתי בו מרצון. שנית, יש הבנה. שנינו מסכימים בינינו מראש, שלא לשבת יחד במוסדות מצומצמים של המפלגה.

שאלה: — יש הבנה בדיבור, או גם במחשבה?

נתן אלמוזלינו: בדרך כלל, מסלול המחשבה שלנו זהה, הן בתחום הפוליטי והן בתחום הסוציאלי, עם ניואנסים ודגשים שונים. לא במקרה אנחנו משתייכים לאותה תנועה ולאותה חטיבה.

● מחלוקת על חוק סיכסוכי־עבודה

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: — בעניינים יסודיים ועקרוניים אנו קרובים מאוד בהשקפותינו. אבל מפעם לפעם יש נקודות חיכוך ומחלוקת. הנה, רק עכשיו היו — ויש — בינינו חילוקי־דעות בעניין החוק נגד סאנקציות. כוונתי לתיקון מספר 3 בחוק ליישוב סיכסוכי־עבודה, שאושר בשבוע שעבר בכנסת. אין בינינו ויכוח בשאלה, אם צריך לשלם בעד אי־עבודה. הויכוח הוא — ואינני מזלזלת בו, חלילה — אם צריך היה לקבוע את הדבר בחוק, או למצוא הסדר במישור הסכמי־העבודה, כאשר ההסתדרות הכללית היא צד מרכזי בו. גם אני הייתי מעדיפה שיימצא הסדר בלא חקיקה. אינני מאושרת מן החקיקה הזאת. אבל במצב הקיים אי־אפשר להשאיר את הדבר פתוח.

נתן אלמוזלינו: אני מוכרח להוסיף, כי אינני שלם לגמרי גם עם דרך הטיפול של ההסתדרות בנדון. כדי למנוע חקיקה בעניין זה, הצעתי, שההסתדרות תקבע סדרים, שלפיהם מרגע שציבור עובדים במקום־עבודה חיוני נוקט בסאנקציות, בניגוד לדעת ההסתדרות, פג תוקפו של הסכם־העבודה הקיים באותו מקום־עבודה והמעסיק משוחרר מחובותיו. לצערי, לא קיבלתי תמיכה.

שאלה: — שמעתי מפי עובדים, כי יותר משנפגעו מן החוק עצמו ומחדירתה של רשות לא־הסתדרותית לתחום יחסי־העבודה — נעלבו מן התרועה שבה נתקבל החוק במחנה הלא־פועלי. שניכם הייתם ידועים בעבר כלוחמים קיצוניים בענייני עובדים. עכשיו היתה זו דווקא ח"כ שושנה ארבלי־אלמוזלינו שהביאה חוק כזה לאישור הכנסת, ז'אק אמיר וחביב שמעוני נשארו המגינים האחרונים. כיצד אתם מסבירים את ההתהפכות האלה בעמדותיכם בענייני פועלים ועובדים?

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: אני מודעת לרגישות הקיימת בימינו בציבור העובדים. אבל אני כופרת בכך, שאלה שהצביעו בכנסת נגד החוק — רגישותם גדולה יותר. לא חביב שמעוני ולא ז'אק אמיר, שהצביעו נגד החוק, ולא יצחק בן־אהרון שנמנע. יש להם רגישות גדולה משלי ויחס יותר חם ואוהד משיש לי לענייני עובדים. בכנסת הקודמת ניהלתי את המאבק העיקרי נגד תיקון מספר 2 ליישוב סיכסוכי־עבודה — התיקון הנוגע לחופש השביתה, הקובע שאין שביתה בתקופת תוקפו של הסכם־עבודה וכו'. נאבקתי אז בכל כוחותי, על אף היותי יושבת־ראש ועדת־העבודה. אך ההסתדרות לא עלתה אז על בריקאדות. זה היה בשנת 1972 (תקופת כהונתו של יצחק בן־אהרון בתפקיד מזכ"ל ההסתדרות). במאבק זה נשארתי בין הבודדים — עד הסוף! התיקון מספר 3, שנעשה עתה, אינו קובע עקרונות. אלה נקבעו בתיקון מספר 2. הוא בא רק להסדיר דבר פשוט, שלגביו אין ויכוח: בעד אי־עבודה אין משלמים!

● כבלים של משמעת

שאלה: — בשנים הראשונות לקיום המדינה, בתקופת קיומה של מפ"ם הגדולה, וגם שנים לא־מעטות אחרי הפילוג במפלגה זו, התמקמת אחדות־העבודה שמאלה ממפא"י. לא אחת נתנה אחה"ע יד לוועדי־פעולה, שהוקמו נגד ועדי־עובדים ובניגוד לעמדת ההסתדרות. עכשיו קשה להגדיר את אחדות־העבודה כשמאל. האם לא נטמעתם בתוך מפא"י, ודווקא בתוך אותו חלק של מרכז־ימין?

נתן אלמוזלינו: אדבר בשמי. אני לא נטמעתי. בנוגע אלי — אינני מקבל הצגה זו של העניין. והוכחה לכך היא: בכל פגישותי עם פועלים הם אומרים לי: „לא השתנית. אבל אתה כבול..."

שאלה: — והאם אתה כבול?

נתן אלמוזלינו: אני כבול במשמעת, אך לא בדעות. כל הזמן אני לוחם על דעותי — לפעמים מצליח, לפעמים נופל. אבל אני מקבל מרות.

שאלה: — היו תקופות שאנשי אחדות־העבודה לא קיבלו מרות ההסתדרות?

נתן אלמוזלינו: נכון. אז היינו מפלגה עצמאית, הכריע השיקול המפלגתי וסרנו למרות המפלגה. היום, בהיותנו חלק של מפלגת העבודה, המאבק הוא בתוך המפלגה, במוסדות שאני מייצג בהם את המפלגה. כאשר נופלת הכרעה — לרוב דין הרוב הוא דין.

שאלה: — האם היו מקרים שלא קיבלת דין זה?

נתן אלמוזלינו: בשנת 1972 החליטה הוועדה המרכזת של ההסתדרות לקבל את התיקון מספר 2 בחוק ליישוב סכסוכי־עבודה, עם תיקונים מסויימים. הייתי אז בחו"ל. בשובי דרשתי ישיבה דחופה — וערערתי. היה דיון. נפלתי. עירערתי בפני מוסד שני. היו לי אז ויכוחים עם מזכ"ל ההסתדרות יצחק בן־אהרון, שהוא

החיים כחגיגה

„הרגע הנצחי" (למעלה): מארי־קריסטיאן בארו, ויקטור לנו; למטה: קי מרשאן, מארי־פראנס פיסייה) — מיפגן־פלא של חיות אנושית

מאת אלאונורה לב

סבתא מתחתנת, בשעה טובה ומוצלחת. הבנים, הבנות, הבעלים והנשים, הנכדים והדודנים, הדודות והגיסים מתכנסים לסעודה כיד המלך, ובעוד השמפניה נשפכת כמים, רוחשת המסיבה עלילות קטנות, כתמונות באלבום משפחתי: החתן מסיר מכנסיו לעיני כל הקרואים, צמד דודנים מטיל מימיו לתוך כובע, בעל (של מישהי אחרת) ואשה (של מישהו אחר) יוצאים במכונית כדי... לסייר בפארק הסמוך... וחוזרים מאוחר, כי... כי המכונית נתקעה בדרך! שככה יהיה לחם טוב.

זוהי רק סצינת הפתיחה בסרטו של ז'אן־שארל טאקלה, „זוגות נשואים" (מ־מוצאי שבת בקולנוע „צפון" בתל־אביב) — אחד הסרטים המרנינים, האמיצים והאופטימיים שראינו זה שנים רבות, חשר בלי בושה שיר־הלל נלהב ומלא אהבה לאדם ולחיים.

זוהי גם סצינת־הפתיחה ברומאן־אהבה מופלא בין מארתה ללודוביק, רומאן המתחיל בצלילים מינוריים ומגיע לקרשנדו פראי וסוחף, להפתעתם של צמד הנאהבים ושל קהל־הצופים גם יחד.

■

מארתה היא מזכירה, בת שלושים פלוס, נשואה זה 11 שנה ואם לילד בן עשר; בחורה שקטה ומופנמת, שוויתרה מזמן על זכותה לשאוף לאושר, אבל לא איבדה את כשרונה לשמחה. לודוביק הוא בן ארבעים פלוס־מינוס, כרגע מורה לריקודים — הוא מחליף את מקצועו כל שלוש שנים, בפרינציפ, רק כדי שהחיים לא יהיו שיגרתיים ומשעממים מדי — וגם הוא נשוי, זה שמונה שנים, ויש לו בת, בת 16, מנישואיו הראשונים, ואופנוע, וחצוצרה, והוא משוכנע ש„אדם צריך תמיד לצאת להרפתקה, ולו רק לשעה אחת ביום".

השניים נפגשים לראשונה בחתונתה של סבתא — אמה של מארתה, המתחתנת עם דודו של לודוביק, מה שהופך אותם לדודנים־על־ידי־נישואין (ומכאן שמו המקורי של הסרט, בצרפתית: „דודן, דודנית"). בשוך המהומה, הם נותרים לבדם באולם הריקודים; מסתבר, שבעלה של מארתה, פאסקאל — ששאיפתו בחיים היא להשיג את שיאו של קאזאנובה, וחסרים לו, נעבעך, 30 כיבושים לשם כך — ואשתו של לודוביק, קארין, מעצבת־נוף מטומטמת, השוקדת על קבלת טיפולים פסיכיאטריים בסיטונות — הם־הם השניים ש„נתקעו במכונית". עד שהם חוזרים, פרועי־שיער, הספיקו מארתה ולודוביק לקשור ביניהם קשר מהוסס, דק כחוט של משי, שיתחזק וילך בהמשך.

■

כל סצינה בסרט הזה היא פנינה מבהיקה, כל תפנית בעלילה מצחיקה, מרגשת, נוגעת ללב, ממלאת את הצופה עונג ובאה כשמן בעצמותיו. ז'אן־שארל טאקלה, במאי צרפתי, שזה לו סרטו השני בלבד — הראשון שהוצג בארץ — זכה על „זוגות נשואים" בפרס „לואי דלוק 1975", הנחשב ל„אוסקר" הצרפתי, [illegible] בפסטיבל הסרטים בסאן־סבאסטיאן. הסרט זוכה גם להצלחה אמנותית וקופתית נדירה בארה"ב, דבר העולה בידם של סרטים צרפתיים מעטים מאוד.

טאקלה הצליח לשבור את כל הכללים: בעזרת תסריט מקורי, שחקנים בלתי־ידועים והרבה אהבה והומור, יצר סרט נדיר ומשובב־לב כמו מעיין של מים חיים במדבר. סרט שהוא בעת ובעונה אחת יצירה אמנותית מעולה בעלת מסר מעמיק, וגם מוצר־בידור ממדרגה ראשונה, שיקסום לחמונים הצמאים לקומדיות רומאנטיות מתוקות, ממש כמו לאניני־הטעם.

■

שנים ארוכות — ארוכות מדי — אנו רואים את החיים מבעד לזכוכית האפלה של במאי־קולנוע, האחוזים דיבוק כפייתי לחטט בנבכיה הנמקים והמעוותים ביותר של הנפש. אנו אומרים אמן לראיית העולם שלהם, ייאוש ודכאון; אנו מגיעים יחד איתם לידי הכרה, שאין מפלט מגיהנום הבדידות, האימה, האלימות והשינאה שבתוכה אנו מגששים לנצח.

התרגלנו לזהות את עצמנו בכל טיפוס נוירוטי, חסר כושר לחיות ולאהוב; כל מפלצת פסיכוטית, שדרכה היחידה ליצירת קשר עם הזולת היא באמצעות אונס ורצח — זוכה להשתתפותנו העמוקה; ומה שנורא, באמת — אנו מכירים במפלצות הללו כדגם מובהק, המייצג נאמנה את האנושות כולה.

„זוגות נשואים" הוא התשובה שכבר מזמן היתה צריכה להגיע. לכל נהגי־המוניות, ובלבי־הקש והסנדקים ורקדני הטאנגו האחרון בפאריס ומחפשי הזהות הגנובה. במקום לדרוש, בתהומות העכורים, עורך טאקלה, לשם שינוי, מסע אל צדת המואר של הנפש, שהוזנח כל כך באמנות בשנים האחרונות — והוא מזכיר לנו, שעם כל היותנו מלאים חטאים כרימון, צרי־אופק, מגוחכים, אנוכיים וחמדנים, יש לנו גם שעות וימים של התעלות, של שמחה ושל אהבה. כולנו שחקנים נצחיים בקומדיה האנושית. ואם רק לא נהיה קהי־חושים כל כך, — באמת, אם רק נשים לב לנסים שלא ייאמנו, הקורים לנו יום יום משעת קומנו בבוקר ועד לכתנו לישון — נגלה מחדש, שבעצם זו קומדיה בכלל לא רעה. החדוות המחולחלת בסרט כולו מדבקת כל־כך, שגם מיזנטרופ אכול־מרה־שחורה עתיד לצאת מאולם הקולנוע כשהוא מאושר יותר משנכנס אליו.

טאקלה אינו מתעלם מן הצדדים הכאובים והעצובים בחיים, והוא אינו אומר שהכל ורוד; ובכך הוא ישר ונאמן למציאות יותר מן היוצרים שטוענים „הכל שחור, הכל שחור" — ושוכחים שהם סותרים את עצמם בעצם העובדה, שהם ממשיכים ליצור ולפנות אל הקהל. כפי שכתבה פעם מישהי, „אנושות המסוגלת ליצור אמנות וליהנות ממנה — אינה יכולה להיות כולה רעה."

■

סיפור־האהבה המלבב בין מרתה ללודוביק מתפתח על רקע משפחתי: הם חוזרים ונתקלים זה בזה בחתונות, בהלוויות, בימי הולדת, בחגים. הכינוסים הרועשים הללו מצטיינים תמיד בזוללה ובסביאה ללא הגבלה; המזון הוא אחד הגורמים החשובים באווירתו החושנית והנהנתנית של הסרט. גם צמד הנאהבים עצמם, כשהם נפגשים מחוץ למסגרת המשפחתית, הולכים לקונדיטוריה לזלול עוגות, מקלפים תפוזים יחד, מחליפים מירשמי־בישול.

המשפחה המורחבת, ה„חמולה" הבורגנית הצרפתית של הסרט, היא כוח מלכד ומפייס, שקיומו עוזר להגן על הסרט מפני תוצאות פריצת־הגדר האינדיווידואלית שלו. יותר מכל, הייתי אומרת, „זוגות נשואים" הוא סרט על סובלנות — סובלנות לשגעונותיו של הזולת ולפאראדוקסים האינסופיים של ההתנהגות האנושית. סבתא מפלרטטת עם נער בן עש־

(סוף בעמוד 80)

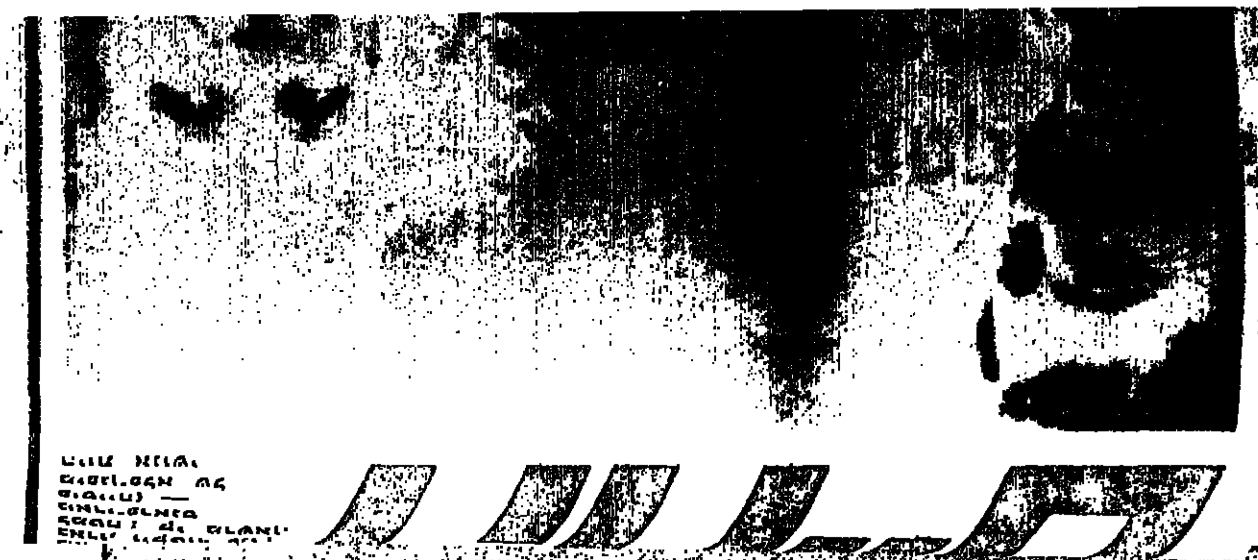

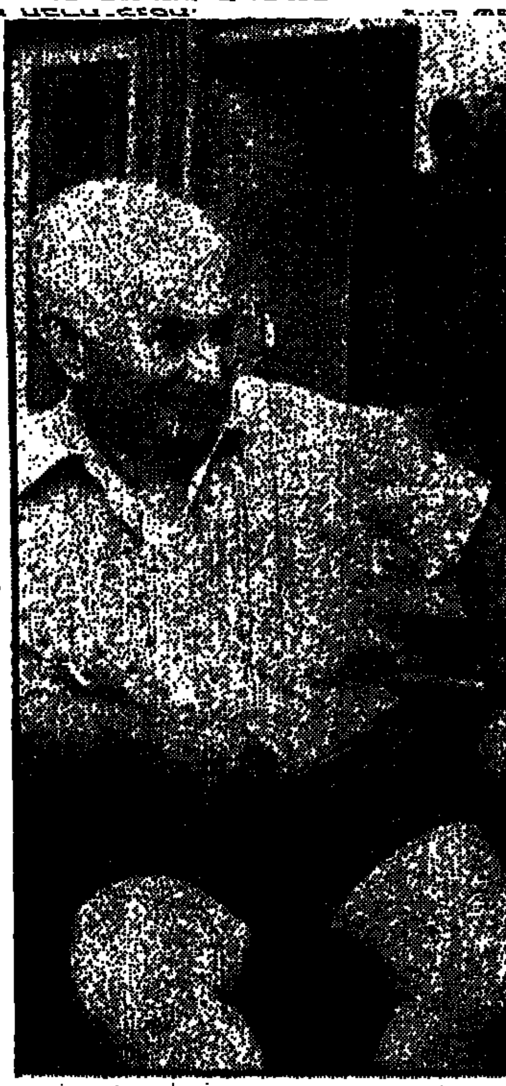

חבר הטיבתי, ועם ראש הממשלה גולדה מאיר, מנהיגת המפלגה אחרי שנפלתי, לא היה לי איפה להצביע.

● שביתות לא־מאושרות — וסאנקציות

שאלה: — זכורים הימים, שמפ"ם המאוחדת ו־אחדות־העבודה שלאחר הפילוג תמכו בשביתות שהוכרזו גם בניגוד לדעת ההסתדרות. כלומר: השביתה והסאנ־קציה כשלעצמן, אפילו שלא על דעת ההסתדרות, היו מותרות וכשרות. מדוע עכשיו הסאנקציות כה אסורות ופסולות?

נתן אלמוזלינו: כמרכז המחלקה לאיגוד מקצועי באחדות־העבודה, הייתי בין אלה שאירגנו פעולות שונות במקומות־עבודה. אבל אף פעם לא דרשנו להכריז על שביתה בלתי־מאושרת...

שאלה: — אבל תמכתם בפועלים שהכריזו שביתות בלתי מאושרות, לא כן?

נתן אלמוזלינו: אינני פוסל כל שביתה. אני פועל, ואני סבור, כי רצוי שיהיה כך, שהשביתה תהיה מאו־שרת על־ידי ההסתדרות. בזמנו אירגנו הפגנות ומחאות גם בשעות־העבודה — שנמשכו חצי שעה, או שעה, או שעתיים — אבל לא אירגנו שביתות. גם היום לא אתנגד לכינוס אסיפות עובדים באמצע העבודה לצורך מחאה. אבל סאנקציות — זו תופעה חדשה לגמרי. וכיוון שהסאנקציות, ברובן, הן בשירותים ציבוריים ואינן מכוונות נגד מעסיקים פרטיים, אלא נגד המעסיק הממלכתי והציבורי, והן פוגעות בציבור הרחב — ההתייחסות שלי אליהן היא בהחלט אחרת. גם לפני 15 שנה לא הייתי תומך בסאנקציות מסוג זה.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: אני מאמינה, שחברי אחדות־העבודה לא השתנו מבחינת הנאמנות לערכים. בכל אופן, אני נשארתי דבקה באותם ערכים שהאמנתי בהם קודם.

שאלה: — במה, למשל, היית צריכה להיאבק נגד חטיבת מפא"י במערכות העבודה והחברה?

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: יש לי מאבקים סוציא־ליים לאורך כל הדרך עם האוצר.

שאלה: — האוצר זה חלק מהממשלה, ושר־האוצר הוא נציג מפלגתך כולה. יש גם חברים ממפא"י ומרפ"י, המנהלים מאבקים עם שר האוצר. איפה — ובאלו עניינים — המאבק היחודי של אחדות־העבודה לשעבר?

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: אחדות־העבודה בתור שכזאת איננה קיימת. אני אישית מצטערת על כך מאוד. אבל אנחנו, כחניכי אחה"ע, נאבקים על אותם הערכים שאני נושאים עמנו ושעליהם התחנכנו.

שאלה: — לדוגמה? במה אתם, חניכי אחה"ע, מנהלים מאבק מיוחד וייחודי, שחניכי מפא"י, או חניכי רפ"י, אינם מנהלים?

נתן אלמוזלינו: אני דוחה הגדרות טוטליות. אין כיום סיעות נפרדות של החטיבות השונות. יש נציגות של מפלגת העבודה — ואני רואה עצמי כנציג המפלגה הזאת. לא אגיד: אני הטוב — אחרים רעים. חלה עלי אחריות קולקטיווית. יש טובים בקרב יוצאי כל החטי־בות. בכל אחת מהן יש יותר רגישים ופחות רגישים לבעיות סוציאליות, כמו שיש יותר וותרנים ופחות ותרנים בתחום המדיני.

● הדברים העיקריים

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: מה הדברים העיקריים שאיפיינו את אחה"ע? בראש וראשונה — רגישות סוציאלית. מה שקרואים צדק חברתי. הדבר השני — טוהר מידות. הדבר השלישי — אקטיוויזם מדיני־בטחוני. בכל אלה אני מרגישה — וגם נתן מרגיש — שנשארנו נאמנים.

שאלה: — האם דברים אלה מאפיינים היום את מפלגת העבודה?

נתן אלמוזלינו: לדאבוני הגדול, אינני יכול להגיד שהמצב הוא כפי שרציתי וקיוויתי שיהיה. הדבר אמור לגבי שלושת התחומים. אינני מאושר לגמרי מהמדיניות הכלכלית־החברתית של הממשלה, שגרמה להעמקת הפער ולהתעשרות קלה. אני מתקומם נגד אוזלת־היד בגביית מס־אמת מכל השכבות, ואני נסער מהגידול המתמיד והמבהיל של הון השחור. אינני מתעלם מן ההישגים הגדולים שחלו בתקופת קיומה של מפלגת העבודה, כמו ההתקדמות לגבי שכבות חלשות. אבל הדבר המדאיג אותי ביותר היא — הפיחות שחל בערך העבודה ובמעמדו של האדם העובד. גברה המיליטאנ־טיות של המעסיקים הפרטיים. גדלה גם ההתנשאות של מנהלי חברות ממלכתיות. דברים אלה גורמים ל־העמקת התיסכול בקרב פועלים. אני נחרד מתופעות השחיתות המתגלות. יחד עם זה אני דוחה את ההיס־טריה ואת האווירה העכורה שיוצרים, כאילו כולם מושחתים. למרות הכל, העם ברובו המכריע — וגם שליחי־הציבור ברובם המכריע — הם אנשים ישרים וטהורים, העושים עבודתם באמונה.

שאלה: — האם האיחוד היה כדאי?

● לא התממשו התקוות

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: לצערי, המסקנה שלי היא: לא! האמת המרה היא, שלא התממשו התקוות שתיכנו מהאיחוד הזה כי. אני התנגדתי גם ל„מערך" וגם לאי־חוד. במידה רבה אני מאוכזבת. בעצם, יכולתי לומר: נו, צדקתי. אבל אינני אומרת זאת כי אני מצטערת על האכזבה. אני יודעת, כי בין כמה מחברי שהיו בהתלהבות רבה באיחוד — אכזבתם גדולה עוד יותר.

רת כוחה ויאפשר הקמת ממשלת פועלים בלי להזדקק לקואליציות עם ל"ע ועם הדתיים. דבר זה לא הוגשם. סברנו, שמפלגת־העבודה, ככוח מאוחד וגדול, תביא תמורה גדולה בחברה הישראלית מבחינה ערכית. גם כאן יש אכזבה. חשבתי, כי מפלגת־העבודה תהיה בראש־וראשונה מסגרת רעיונית. ובמקום השני יעמוד העניין האירגוני. קרה ההיפך: החיים הרעיוניים נדחקו, למעט אינם קיימים, והעיקר הוא האירגון. אינני זוכרת מתי נערך דיון רעיוני במפלגה, לא בכינוסים ולא בי־מרכז.

נתן אלמוזלינו: אני שייך לאלה המאוכזבים מאוד מן האיחוד. בזמנו הייתי חבר ועדת־המו"מ המצומצמת להקמת ה„מערך" הנוגע בין מפא"י לאחדות־העבודה. כל הזמן התנגדתי בחריפות להקמת ה„מערך" הזה. שיניתי את דעתי עם הפילוג במפא"י, כאשר רפ"י התפלגה. ראיתי כורח בהקמת כוח, שיוכל לעמוד מול בן־גוריון וקבוצתו ומול הסכנה שרפ"י תכרות ברית עם הימין. זו היתה סכנה מוחשית. בוועדת המרכז הכרעתי בקולי בי־עד ה„מערך", יחד עם גלילי ויגאל יבן־אהרון, בניגוד לטבנקין ובר־יהודה זכרונם לברכה וייבדל לחיים משה ארם. הלכתי בלב שלם ל„מערך", אך התנגדתי לאיחוד בכלל, ובייחוד לאיחוד המשולש (עם רפ"י). חששתי, שהאיחוד יחליש את הייחוד שלנו. במידה רבה — כפי שאנו רואים — כך קרה.

תשאל אותי: ממה אני מאוכזב? אגיד לך. באחה"ע היה לנו בית חם, עם חברות טובה ועם תוכן עשיר. היו לנו חיים רעיוניים תוססים. האכזבה הגדולה ביותר היא, שהמפלגה, על כל חלקיה, היא עכשיו שממה רעיונית, בניגוד לדעת שושנה — אני סבור, שגם הארגון ירד. זו הסיבה שבימים אלה יזמתי החתמה של מאה חברי מרכז. המפלגה מתטיבות שונות לכינוס דחוף של המרכז, על הנושא: אי־תיפקודה של המפלגה נוכח המשבר במשק ובחברה ואוסר שיתוף־הפעולה בין נציגי המפלגה בממשלה לבין נציגיה בהסתדרות. אני חייב לציין, שהתרגשה של אי־שביעות־רצון היא לא רק מנת חלקם של אנשי אחה"ע־לשעבר. בין החותמים על התביעה לכינוס המרכז — גם חברי מפא"י ורפ"י לשעבר.

ידעתי, שבכל מפלגה גדולה אין לקוות לחברות טובה. אבל לא שיערתי לעצמי חברות לא־טובה כל כך. כדי שיהיו חיים רעיוניים במפלגה גדולה, צריך למקד את הוויכוח על נושאים ולא על אנשים. במפלגת העבו־דה הכל מתמקד סביב אנשים ולא סביב עניינים. מפלגה גדולה, הרוצה בחיים תוססים, צריכה לערוך בחירות יחסיות על יסודות מצעים רעיוניים. לצערי, נערכים היום לבחירות פניניות, על־פי שיקולים של כיבוש עמדות.

שאלה: — חברים מאחה"ע־לשעבר קיימו בימים אלה כנס, שהייתם פעילים בו. בין השאר נאמר באותו כנס, שאחה"ע איננה רוצה להתפרק מנכסיה ומערכיה. היתה זו קריאה להתארגנות חטיבתית לצורכי ייצוג ובחירות פנימיות, תוך שריון אחרים. כצד שני יצא הכנס של פעילי אחה"ע נגד התכנסותם של חברים אחרים בסיסמה של על־חטיבתיות. האין כאן דבר והיפוכו?

● „אין חטא בחטיבתיות"

נתן אלמוזלינו: אני אברך אותם חברים אם יגידו גלויות, שהם חטיבה, אבל לא יתעטפו באיצטלה של על־חטיבתיות, כשהמטרה היא — באמצעות המסגרת שהם יוצרים — להביא לייצוג על־פי השתייכות לקבוצה זו.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: אני אומרת בגלוי, שאני רואה כל חטא בחטיבתיות. מפלגה גדולה כזאת מחייבת התארגנויות. בעצם, ההתארגנות היא לא רק זכות, אלא אפילו חובה, לשם חיים רעיוניים וארגוניים. אני לא מתביישת לומר, שלדעתי צריכה אחה"ע להת־קיים כחטיבה, תוך קבלת מרות המפלגה. אותו דבר אמור לגבי חטיבות מפא"י ורפ"י. האמת היא, אין קיימת למעשה.

נתן אלמוזלינו: מה שנוגע לייצוג, עד היום כל החטיבות מקפחות. אני הייתי מעדיף סיעה רעיונית ולא חטיבות היסטוריות. לכן דרשתי בחירות יחסיות.

שושנה ארבלי־אלמוזלינו: אינני רואה קדושה דווקא בשמירת המסגרות החטיבתיות הקיימות. הייתי מעדיפה התארגנויות על בסיס רעיוני: לדוגמה, סיעה רעיונית של אקטיביסטים מדיניים־בטחוניים ובעלי רגישות חברתית. אבל כל עוד זה לא קיים, ויש התארגנויות אחרות, אין ברירה אלא לשמור על החטיבתיות.

● מי יבחר בנציגים

[illegible]

(סוף בעמוד 38)

هكذا من الأصل

הקומה השביעית

סיפור מאת יצחק מראס

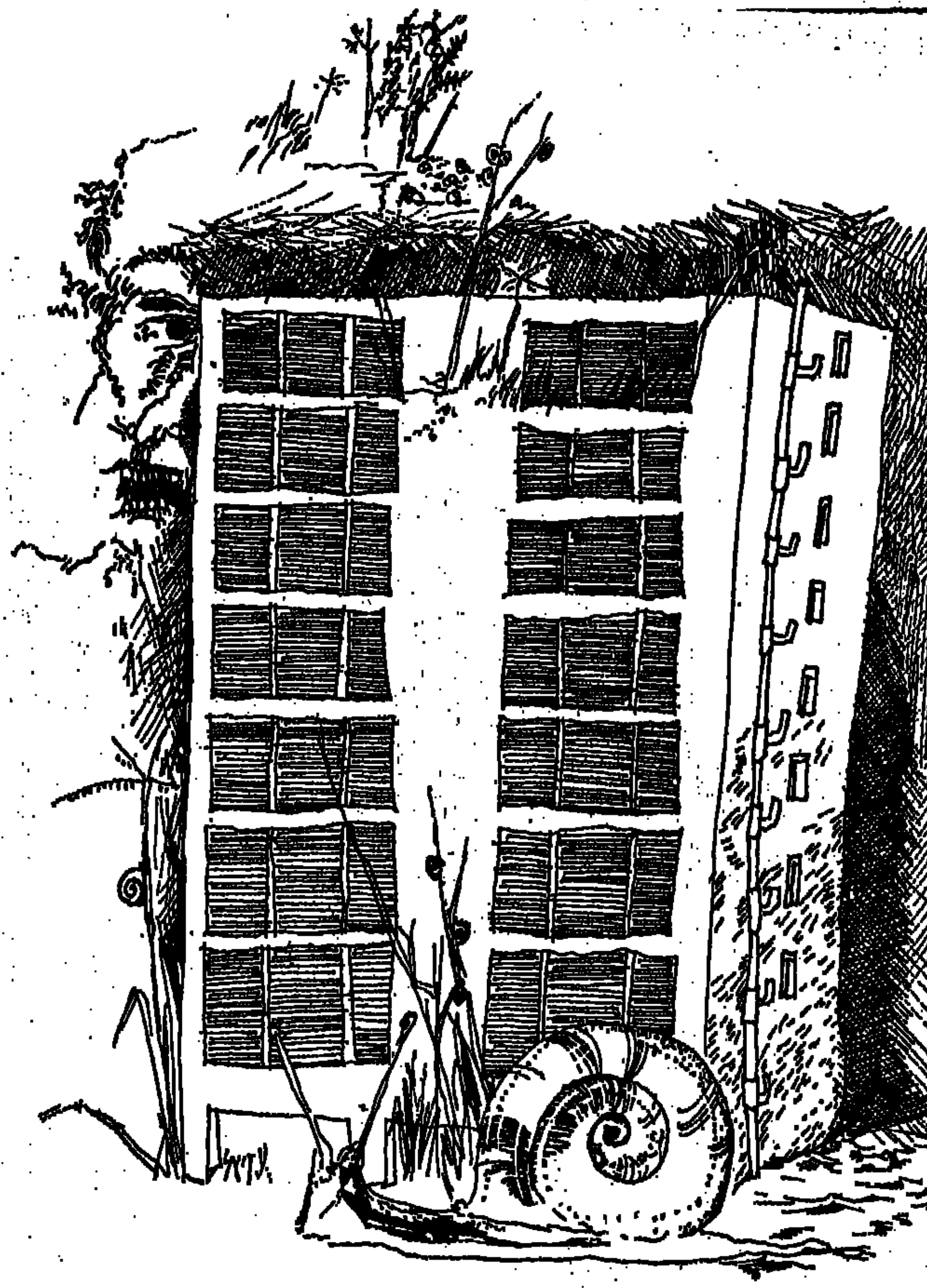

מדוע פגעה הגזרה הנוראה הזאת דווקא במפקח־המשטרה הצעיר חיים פוקוס — רק אלוהים יודע.

חיים ישב לפני שולחן הכתיבה שלו, לא מודאג במאומה, נהנה בכל לבו משעה שקטה שהשתררה. בעוד שש דקות תסתיים המשמרת, ועוד מעט יישמעו בפרוזדור הצעדים הקלילים של מיקי הג׳ינג׳י שיבוא להחליפו. אותו יום ציפה חיים למיקי בקוצר־רוח מיוחד. אע״פ שלא ידע, כי האסון נרקם כבר, התעבה כעננת־של־גשם ונתלה מעל ראשו כגורל.

חיים הציץ בשעון — נותרו חמש דקות וחצי. הוא פשט אט־אט את זרועותיו, נשען בכפות ידיו בקצה השולחן ודחף את עצמו. הכסא הסתובב עמו בלא קול, ולנגד עיניו נפרש הנוף היומיומי הרגיל, נתון בתוך מסגרת המתכת המרובעת של החלון הגדול.

מפקח־המשטרה הצעיר הניח את רגליו על אדן החלון, ריפה את השרירים שהיו מתוחים כמיתרים כל יום אחרי שמונה או עשר שעות, ועצם את עיניו.

הערב היה רוגע. ערב סגול־ירקרק ירד על שוק יפו שהתרוקן, על הבית האפור החרב על שפת הים ועל הים האינסופי המשחק בקצף הלבן של הגלים האפורים.

יחד עם הערב ירד האושר, ירקרק או סגול, והשמש האדמונית־צהובה, ששקעה כדי מחציתה במים והטביעה תחתית לביבה שטוחה באותו גוון, נראתה ככוכב־הלכת שבתאי האגדי, שהופיע אין לדעת כיצד באופק פתאום.

חיים לא ידע, כי עוד מעט יהדהדו מעבר לדלת צעדיו של מיקי, וכי באותו זמן יצלצל הטלפון, והשוטר התורן של הרובע החמישי קראמר יודיע בשפת דיווח טלגרפית, כי בפינת הרחוב השני והרחוב התשיעי מצאו אדם שרוע בלי סימני־של־חיים, במלים אחרות — גוויה.

המפקח הצעיר פוקוס לא ידע, כי עם גמר ההאזנה לדו״ח, כתמיד, ישכח לפתע הכל, שוב ימתח את שריריו, באורח אוטומאטי, כמכונה, ורק אחרי כן יקלל הכל: את המשטרה והשלטון, את הזונות והנוודים, את המתאבדים והרוצחים, את המזרח הקרוב והרחוק, את הכושים והלבנים, את כל העמים גם־יחד עם היהודים, ובתוכם גם את עצמו.

אז חיים לא ידע עדיין מאומה.

מאושרים אלה שאינם יודעים.

●

חיים היה בחור צעיר, חסון ומוצק, שנעל נעליים מספר ארבעים־ושלוש ובמצחו היה נתקל במשקוף של דלת רגילה, ובמקרה כזה היה רק מחייך, משל עשה זאת במתכוון, לשם שעשוע.

על התנהגותו ועל הזותו נהג להקפיד משכבר, עוד מימי כיתה א׳ של בית־הספר היסודי, עת ילדת השכנים כינתה אותו „פרצוף עקום", והוא האמין לה. הוא כל כך לא סבל את הילדה הזאת, עד שכל ימי היו חשב עליה ומעולם לא יצא מביתו לפני שהסתכל בראי.

חיים היה, איפוא, גבר משכמו ומעלה, מרוצה מעצמו, ורק פעם אחת נתקף ייאוש כאשר באחד המירדפים הליליים חתך לו בריון את עורפו בסכין מיפית והשאיר לו למזכרת צלקת אדמונית גדולה.

חיים מצא פתרון: החל לגדל שערות ארוכות.

וכאשר בהזדמנות אחרת קטע לו כדור, שגזרה מעבר לפינת, את קצה הסנטר, היה חיים בר־מזל ממש: הכדור אילץ אותו לגדל זקן, ופניו, בעלי הלחיים השקועות כלשהו, לבשו צורה סגלגלית ממש.

אז הביא אתו בפעם הראשונה את אורה לדיסקוטק, והיא, שעונה בסנטרה האדום על חזהו הרחב, הסתכלה מלמטה למעלה בו — המזוקן, ארוך־השיער — בעיניה העגולות המאוהבות.

הערב הירקרק־הסגול ירד על פרברי העיר, על העיר ועל הים הנרחב, כוכב־שבתאי נעשה עוד יותר רדוד כלביבה, ועד חילופי המשמרת נותרו עוד שלוש דקות וחצי.

חיים חייך, עצם את עיניו, הושיט את ידיו, חיבק את אורה, שערותיה הסתבכו בזקנו הקשה, הוא חש, כתמיד, את ריח שערותיה, נשא אותה למעלה, נשק על שפתיה ופרץ בצחוק, — שוב פקח את עיניו שוב הציץ בשבתאי, — נזכר, כי אורה היא אותה ילדת שכנים שכינתה אותו כל פעם „פרצוף עקום".

ושוב פרץ בצחוק, מכיוון שנעלה היה מכל ספק, שחיים הוא כבר בחור מבוגר, אם הוא חוגג את יום־הולדתו יחד עם מדינתו הצעירה, וכבר הגיע הזמן בתוך אותו עולם גדול של כולנו להתחיל ליצור עולם קטן, עם תנור־גז זול בערבים הקרים, משום שמתקרב החורף, עם חדר־שינה קטן לשניים בלבד, לאורה ולו, עם כן מודרני למטריות של חברים וידידים, ועם ילדים, המשמיעים צעקות־שמחה, אחרי שנה, ועוד שנה, ואולי קודם.

טקס הנישואין עמד להתקיים הערב, בשעה תשע, באולם המסיבות הדו־קומתי „אושר", עם מאתיים וחמישים אורחים, עם תזמורת רעשנית טובה, עם שתי זמרות וזמר אחד, תשרים בשבע שפות, כדי שהאורחים באמת לא ישתעממו.

כמובן, אפשר היה לערוך את הנישואין גם מחר, אבל חיים השיג בקושי חופשה לשבוע, רק החל ממחר, והרי הוא ואורה רצו לבוא בברית הנישואין אך ורק ביום השלישי של השבוע, דהיינו — היום.

לא אחרת, אלא היום. העיר אינה מן הגדולות, המרחקים קטנים, וזמן היה עוד די והותר, הכל כבר תוכנן, הוזמן ונקבע עד פרטי הפרטים. עוד מעט עמד להיכנס לחדר מיקי, וחיים צריך היה לשלוף משולחן הכתיבה את המגירה, להוציא ממנה שתי כוסיות, לפתוח את בקבוק הוויסקי ולשתות עם חברו, שלא נחמזל מולו להתפנות לשמחות בערב הזה, את הכוסית הראשונה לכבוד האושר המכווש.

אחר־כך לרדת למטה אל הכיכר, להתיישב ליד ההגה וכעבור עשר דקות להגיע הביתה, בלי שיצטרך לבקש את מכונית המשרד, משום שבכיכר עמד היום ה„פיאט" הקטן הירוק, שניתן לחיים במתנה, תוך התרגשות, מיד דוד רווק מזדקן מברוקלין.

אחר־כך, כבר בבית, לחבק את אמו הדאגנית, לנפנף ביד אל אביו העומד על המרפסת, לנגוע בזקנו בדודת, מעודנת ומדיפת־ניחוחות כמו הלנה רובינשטיין, להתרחץ מהר ולהיכנס לחליפת החתונה בצבע כסף אפור, אף היא מתנתו של אותו דוד, ולהושיט את ידיו לדוד הזה, שבא במיוחד

שיפודים

קו חונידין

(ראשי פרקים לתכנית טלוויזיה בל״ו פרקים)

פרק א׳
כל ההתחלות: חונידין, צעיר ישראלי שאפתן, רוצה לעשות משהו רציני. הוא שואף להקים לעצמו חברת ספנות.

פרק ב׳
ספיקות ראשונות: חונידין בחיק משפחתו. לאחותו יש ידידה, שאביה הוא משהו רציני בגוש ההיסטורי. הידידה מכוערת. אך חונידין עשוי ללא חת.

פרק ג׳
ספינה באופק: חונידין מתחתן, ומשיג הלוואה ל־99 שנה ב־½%י מהאגף להפלגות, כדי לרכוש ספינה.

פרק ד׳
עסקים: חוני לא טיפש. הוא מתכוון לקנות ספינה. אבל בינתיים משקיע את הכסף בצמודים.

פרק ה׳
מסע מורתק: חונידין יוצא לדרך. הוא סוקר את חנויות החשמל בגוי־סנטר החדש, ומגלה שטייפ־דק הוא העניין עכשיו.

פרק ו׳
למזרח הרחוק: שגעון אחד מילא את ישותו של חוני. להגיע ליפאן. כדי לחתום על חוזה בלעדי לסוכנות טייפים, וטרנזיסטורים כאלה בצורת גלובוס עם מלחיה ופלפליה.

פרק ז׳
תחרות: פוגאטשווילי, שלמד בתיכון עם חונידין, ויצא עם אחותו, מתחרה על החוזה.

פרק ח׳
קו חשמל: חוני דופק את פוגאטשווילי, ומסיים בזה גם את החשבון בענין אחותו. הוא משיג, בעזרת קרובים שלא דוחים ידידים, רשיון יבוא, כרטיסי הנחה, הקלה במכס, הקצבת מטבע, מיכרז, ערבות, עוד הלוואות, פרסים והפתעות.

פרק ט׳
הצלחה: שיווק הטייפים עולה על כל הציפיות. מודעות ענק. גם הצמודים עולים יפה.

פרק י׳
מתח: בוועדת הביקורת מתעוררת שאלה: מה עשה חונידין בכסף שהיקצב לו לקניית צי סוחר?

פרק י״א
הפלגה: כדי למנוע לזות־שפתיים, רוכש חונידין מפרשית ויוצא להפלגה.

פרק י״ב
בלבב ימים: חוני דג צלופח. דג משיג הלוואה כמפעל מאושר, ותמריץ מאגף הצלופחים.

פרק י״ג
חונידין בסכנה: בעת המאבק עם הצלופח, נרטב חוני ומתקרר. אמו מכינה לו מרק עוף, הוא שותה הרבה תה ונושה אדים. מקבל הקצבות גרוסות, כי כבר השקיעו בו כל־כך הרבה, שפוחדים פן יתמוטט. חוני יוצא מכלל סכנה.

פרק י״ד
חונידין פורץ שוב: חונידין מקיים גישושים בקשר לספינה, אבל בינתיים אי־אפשר להחמיץ את ההזדמנות הפז שנקרתה לו באיגרות־חוב־קצרות־מועד.

פרק ט״ו: עולם הנח״ד; **פרק ט״ז:** גלים גבוהים בוואדו; **פרק י״ז,** **פרק י״ח,** **פרק י״ט** וכל השאר — הלא הם כתובים בספר דברי־הימים למלכי ישראל.

פילפוליטיקה

כמה מייאש להיות מוקף בראשי־שבט ידועים. שפרשו גן המפלגה כדי ללחום למעננו בכל הבעיות, להתמודד בשבילנו בכל העולם ולתקן בעבורנו את כל העוולות. אלא שהם סובלים עדיין מסיוטי לילה — עקבות מאבקם בנוננון המפלגה. אותה ניסו לשנות נובפנים — והרימו ידיים.

הצנע לכת

כשעבדכם היה עדיין עבד קטן, הסתובבה באוויר המלה: צניעות. זה נחשב פעם למשהו, אני כבר לא זוכר פרטים. נדמה לי ששייכו את זה לצד החיובי של הדברים.

מה שאני זוכר — זאת היתה שטיפת־מוח רצינית. בקנה־מידה ארצי, והרבה השתכנעו.

*

אורח חיים צנוע. לקח קצת זמן להבין, שהכל היה עבודה בעיניים. האוכלוסיה התחלקה לשני חלקים. חלק שמתביישים לדרוש, ומתגאים בהסתפקות במועט ובטפיחות על השכם. והטופחים על השכם, שדאגו גם למקום טוב באמצע לעצמם ולויצאי חלציהם, כדי שיוכלו לראות משם טוב יותר את הצנועים המצטיינים.

זאת היתה המתיחה של העונה. וזה היה באמת מצחיק מאוד.

ברם, אם תרשו לי הערה כמוקיון־מתחרה, דומני, שמושכים את הבדיחה קצת יותר מדי.

הרוב כבר תפסו, שזה היה בצחוק, ואלה שעדיין ממשיכים במשחק, הם סתם תמימים, חסרי הומור, שלא חכמה להמשיך למחות אותם. זה גובל כבר בקצת חוסר טעם. אם לא יחשב לי לחוסר־טעם להעיר ככה. זה כבר התעללות בחלשים. אז בואו, וברוח־טובה נסיים את העניין ונגלה לכולם את האמת:

„זאת היתה שובבות נחמדה. אליפים, במסורת ילקוט־הכזבים, ועכשיו חברה — לחטוף את מה שהפסדתם. קדימה. אל תתביישו. תרגישו כמו בבית. קחו. קחו. תדחפו — אחרת לא תקבלו כלום. אל תעמדו בצד. זה נותן לנו הרגשה לא נעימה לראות אתכם ככה".

מאיר עוזיאל

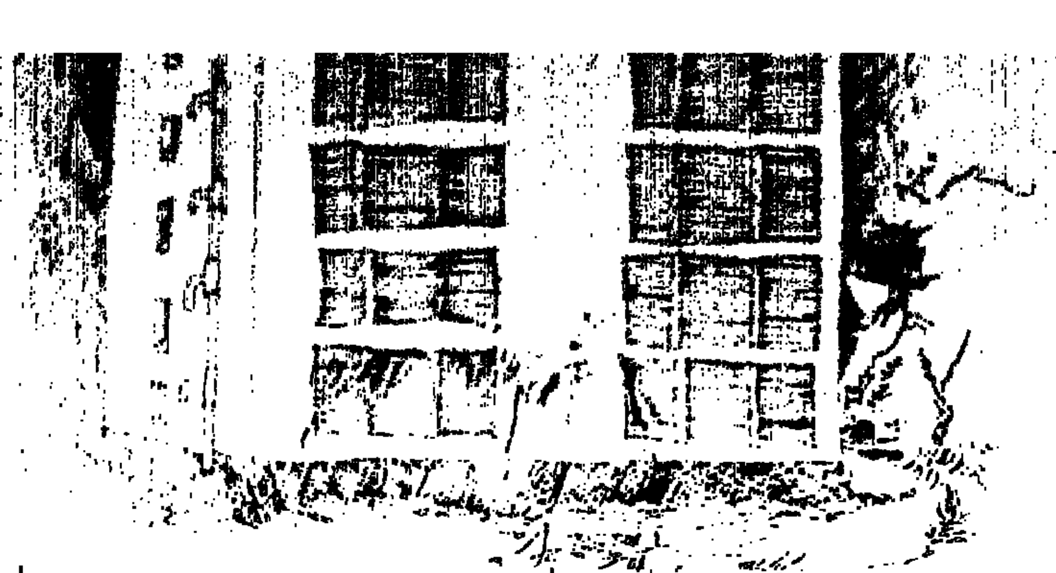

שונה של חליפת החתונה של חיים.

ואחר־כך, לבסוף, אחרי הטקס, — לתיישב עם אורח ב„פיאט" הירוק הקטן ולצאת במהירות בדרך הריקה והשקטה של הלילה לטבריה, לחדר חחם של מלון „קונטיננטל" ולשכוח את עצמו למשך שבוע־דבש קצר אחד.

●

באותה שעה, עת לא נותרו עד לחילופי המשמרת אלא שלוש דקות וחצי בלבד, נעצר בפינת רחוב הפרחים ורחוב יונה הנביא והתבונן סביבו חיים פוקוט אחרי אדם רזה וכפוף, שעבר לפני שלושה שבועות את סף חמישים־וחמש שנותיו, בלי לדעת, כמו שהיה גם קודם, כמה עוד נותר לו לחיות.

זו הפעם השלישית באותו יום ביקר במקום הזה. הוא השתחרר מן העבודה, באומרו, כי אינו חש בטוב, ועל־כן היה לו פנאי די והותר.

פעם ראשונה בא הנה השכם בבוקר.

חזר — כאשר השמש היתה במרומים.

ובפעם השלישית — עכשיו — בעת שקיעת החמה.

כי היה זה היום השלישי של השבוע, בו אמר אלוהים „כי טוב", וחזר על המלה הזאת, — אותו יום בשבוע שבו אמר אלוהים אז, בימי בראשית, פעמיים „כי טוב".

באותו יום החל חיים פוקוט להאמין בפעם הראשונה. שהרי לא ייתכן אחרת, משום שלא מובן הדבר, למה זה ירמה יהודי את רעהו, שהרי לא ייתכן שאת לבך ומוחך יכבשו, וישתלטו עליהם ספקות וייאוש.

ריבונו של עולם, אלי שבשמים — התפלל חיים פוקוט — אנא עזור לי להתגבר על הספקות, רוצה אני להיפטר מן החשד החולני, המשפיל אותי, רוצה אני להאמין לאלה שבראת במו ידיך בצלמך.

כך התפלל חרש בלבו חיים פוקוט, התפלל בלשון זרה, לא יהודית, משום שלארצו הגיע לפני תשעה חודשים בלבד ועדיין לא הספיק ללמוד את לשון־הקודש.

כך התפלל חיים חרש בלבו ואלוהים שמע את תפילתו, ופוקוט ראה לבסוף את הבית בפינת רחוב הפרחים ורחוב יונה הנביא — בית חדש בן תשע קומות, שכל חלונותיו עדיין סגורים, תריסיו הבהירים מוגפים, על רקע הבטון האפור שלו נוצצו קישוטים מרובעים של אריחים אדומים, וליד הכניסה נרשם בצבע שחור, על המעטה המוארך הלבן של מנורת החשמל המספר — 31 — מספר הבית.

אותו מספר היה רשום על פיסת נייר לא־גדולה, שפוקוט נשא זה שלושה חודשים מקופלת בכיסו, ואשר נשתפשפה בפרק־הזמן הזה, בלתה ובאי־אלה מקומות הצהיבה מחמת הזיעה, אך הכתובת לא נמחתה ולא נשחקה.

בראותו את הבית, נעצר חיים פוקוט, נשען והפנה את ראשו. אחר במקומו היה קופא על עמדו ולא היה מאמין למראה עיניו. אך חיים לא היה רשאי לעשות כן, שהרי זה לא כבר ביקש עזרה מאלהים, ואלהים עזר לו: הנה עומד הבית, בן תשע קומות, וחיים ראה אותו, האמין שהוא רואה אותו ושהבית הזה שריר וקיים.

ואכן, היה בית, למרות שתקופה ארוכה מאוד, חודשים רבים, לא היה חיים חיפש אותו כל יום

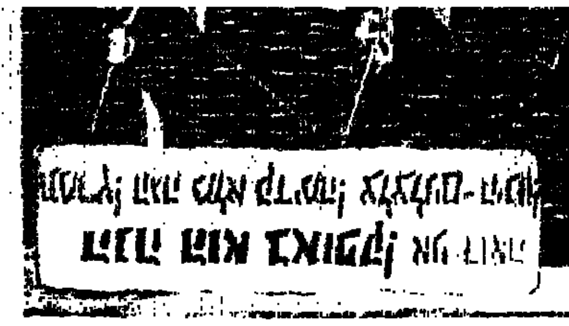

DACRON Lee

NON GLITTER (ללא ברק)

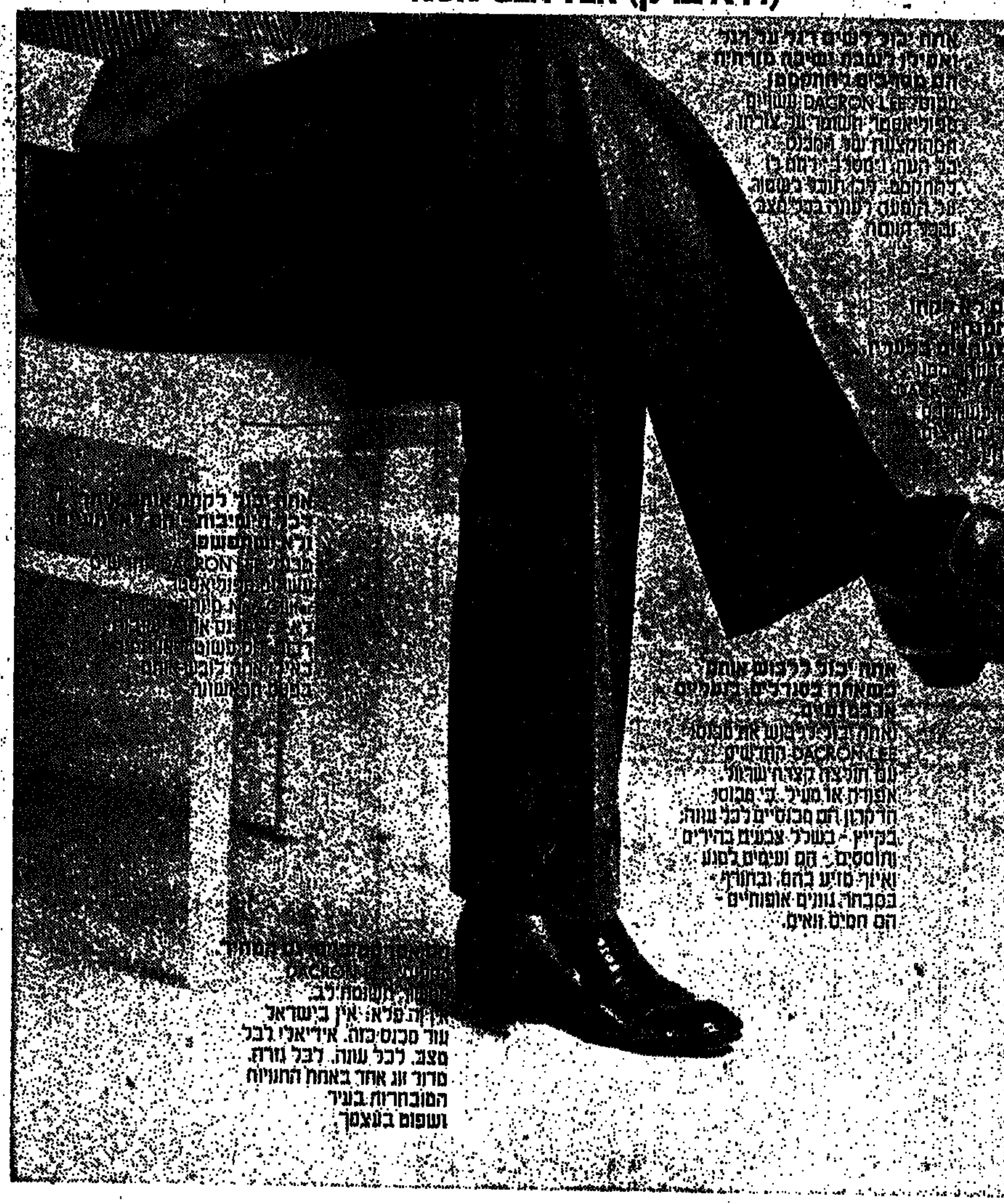

המכנסיים החדשים של Lee ושלך.

Lee עושה אנשים יפים.

هكذا من الأصل

שלום רוזנפלד

עם ממשלת־חי...

בבחירות מוקד...

בשום הם פנקס צ'קים ב„סוק אל־חמיס"

מאת **מנחם תלמי**

צילם זאב ספקטור

ברגל ועל חמורים ועל גמל וגם במוניות מגיעים יושבי אוהלי קידר ביום הקבוע אל השוק של אל־עריש — לאירוע החגיגי והמסעיר של מפגש ומימכר, שעוללותיו יפרנסו את השיחות שליד־המדורה עד למסע הבא

שרידי המצודה התורכית, שבלמה את מסע נפוליאון לארץ־ישראל

מן יום רביעי בצהריים ועד למחרתו באותה שעה — כל הדרכים באל־עריש מובילות אל השוק. השוק הבדואי. השוק שכולם כאן קוראים לו „סוק־אל־חמיס", לאמור: שוק של יום ה'.

בשוק הזה מוכרים הכל וקונים הכל ונפגשים עם הכל. פוגשים מכרים ותיקים, מעבירים חדשות בין־שבטיות, קונים, מוכרים, מבלים.

ממעמקי המדבר, אחר צעדת לילה, מגיע הלום הבדואי עם כמה מכבשיו, שהם פנקס־הצ'קים שלו. הוא יפרוט את הצאן הקטן הזה לשטרות של כסף ומיד יקנה בו את הדרוש למאהלו הרחוק — קפה וסוכר וטבק, מעט בגדים הכרחיים, כלי־עבודה, ואם תעבור עליו רוח המדנות ויבקש לשוב אל שבטו לבוש בהידור, ירכוש כאן בשוק איזה ז'אקט מפוספס מאופנת שנות הארבעים, שהחליף ידיים ובעלים לאין־ספור, עד שהתגלגל והגיע בדרכי נפתולים לשוק הבדואי של אל־עריש. הבדואית הקשישה, עטויית השחורים, שמרבית פרצופה מוסתר ברעלת מטבעות עתיקים, פורשת כאן, בין מוכר הסירים הישנים למוכר בדי האברזין המשומש, את מטפחתה ומניחה עליה רקמות צבעוניות, שבעשייתן טרחה בשעות הפנאי שלה ואִשר אותן תופרים לשולי הלבוש החגיגי כקישוט. אלה מן הבדואים, המתגוררים בנאות־מדבר קטנות, מביאים לכאן קצת ירקות ומעט תמרים ענקיים של־אחר־העונה.

●

באים ברגל, באים על גבי חמורים וגמלים, ויש מהדרים הבאים במוניות, כשהסחורה הרבה עמוסה בערימה גבוהה על גגותיהם. לפעמים מוכרים את כל הסחורה, לרבות החמורים והגמלים, וחוזרים אל המאהל המדברי ברגל.

באים מן המאהלים הקרובים והרחוקים יותר, באים מאל־עריש עצמה. באים סוחרים עבי־כרס וגדולי־אבנט ובאים דלפונים. יחפנים, מרוטי צורה וכחושי עור, העושים כאן עסקים בפרוטה, אבל נושמים לקרבם את החוויה המסעירה של יריד ענק, תוסס, צבעוני, מסתה. כילם פוגשים את כולם ומלבד מקח־וממכר, יוצרים הווי של מיפגשים, של שבת־בטלה מתוקה הבא, אולי של השנה הבאה.

אחרי דממת המדבר ומהלכיו האיטיים והחדגוניים הצהובה־אפרפרת, יש כאן משהו סוער ומסעיר, משהו סוחף, חגיגי, מרחיב את הלב ואת האופקים. צוברים את כל אלה אל מחסני התחושות והחוויות ושבים חזרה אל המדבר הדוכם, אל המאהל החי בהילוך לואט ויש ממה לפרנס את השיחות שליד מדורת הגחלים עד למסע הבא אל השוק, באחד מימות סוף השבוע של החודש הבא, אולי של השנה הבאה.

●

בסוף השבוע כל הדרכים באל־עריש מוליכות אל „סוק אל חמיס". מוניות עמוסות אדם וסחורה מתנהלות בסימטאות החול של שולי העיירה המתנקזות בסופו של דבר אל מיפתח השוק. נוערים חמורים, לכל אורך הדרך צופרות מכוניות, פועות כבשים. תרנגולות מנומרות מקרקרות. בתוך כל המהומה הזו בוססים בני־אדם במשעולים ה־תתחוחים ומעלים אבק קל ולהג מתמשך — החל זורם אל השוק. מישהו מאל־עריש, לבוש פיג'מה מפוספסת, מגיע רכוב על אופניו המצועצעים, תורע בצופר־הנסיחה שלו ומחייך לכל עבר בגאווה ונהנתנות. פרש גאה על גמל־מירוצים קרב בדהירת ראווה.

בשוק הזה מוכרים הכל. ירקות טריים מתערוגות הקטנות של נאת ביר־לחפן; מחכתים כבדים מימי מתושלח; כלובים לציד שלווים; תחתוני צמר דהויים שאינם ממין הסביבה וממין התרגלים המדבריים ואף על פי כן יימצא כאן בסופו של דבר מי שירכוש אותם. בין מוכר החולצות המשומשות למוכר העזים, מתמקם על גבי הקרקע מוכר הטבאק. בשלושה־ארבעה שקים שלו מצויים סוגים שונים של טבאק בדואי כתוש לדק ובשק נוסף סיגריות מעוקמות שהוא עצמו גילגל והדביק ברוקו.

אפשר לקנות כאן דגים שהובאו מהים, קני סוכר ללעיסה, למציצה ולבישול, ונעל־התעמלות בודדת — למי שאיבד בדרך כלשהי אחת משתי נעליו. ב„מחלקת המותרות" אתה יכול לרכוש

(סוף בעמוד 40)

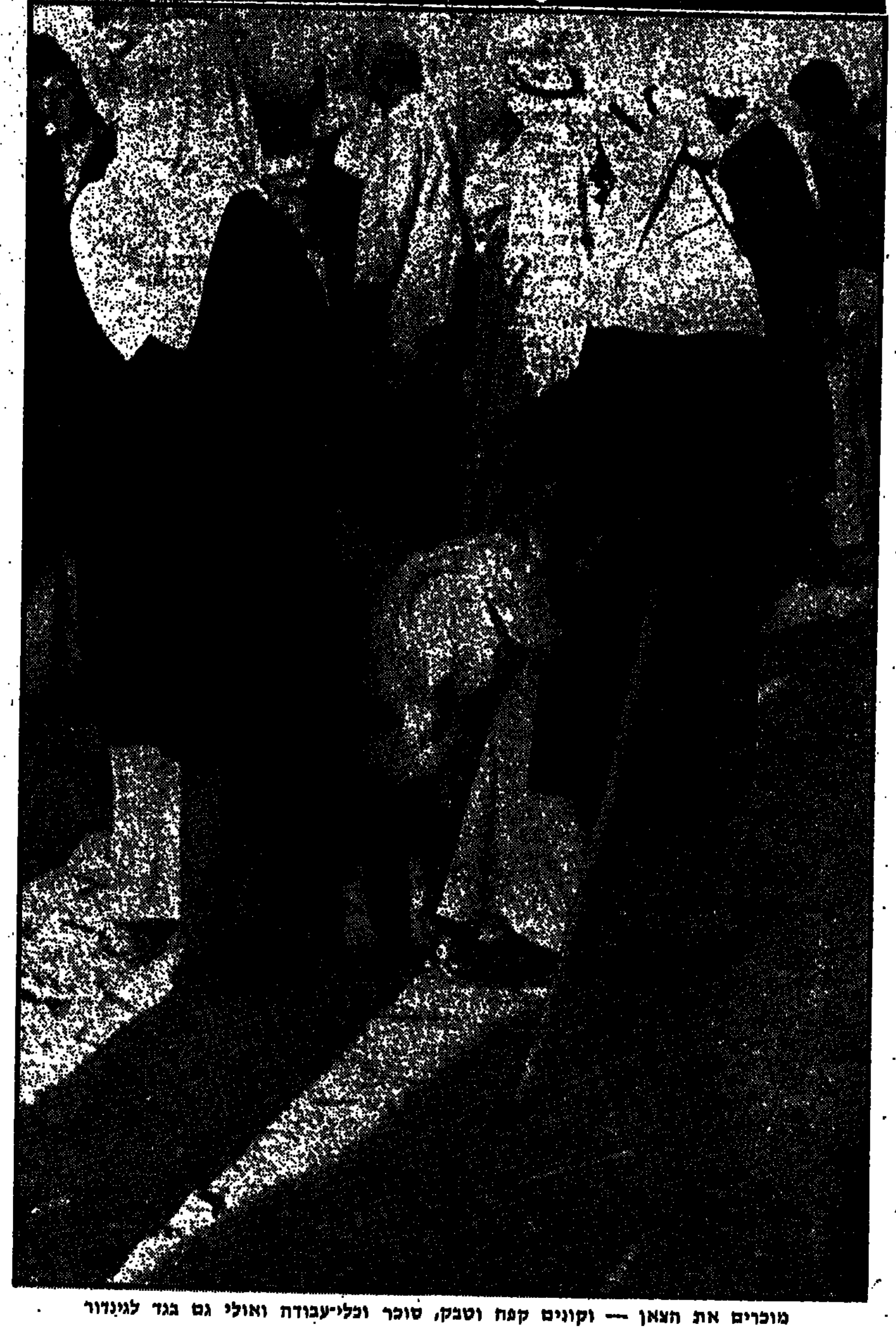

מוכרים את הצאן — וקונים קפה וטבק, סוכר וכלי־עבודה ואולי גם בגד לגנדור

בדואית רעולת־מטבעות מציעה רקמה מעשה ידיה

יש טבאק, יש מאזניים — יש עסק

מעריב של שבת

שלום רוזנפלד

עם ממשלת־חירום לבחירות מוקדמות

ין עוד באוצר הלשון העברית שם נרדף לאבדן־דרך ולאולת־יד, שלא מר בשבועות האחרונים לממשלה ה־ זית.

ין פלא שעושים זאת יריבים פולי־ ם, ותיקים ואלה שמקרוב באו. לאח־ גם נאמנים ותומכים מסורתיים של נרך ושל מפלגת־העבודה אינם חוס־ שבטם מן הממשלה, שבמקרה ה־ ב ביותר היא מצטיירת בעיניהם בורה של מכבי־אש, החשה לכבות יפות, וכל אחד מן הקבוצה פועל, בוכה ובבהלה, בנפרד מחברו ולא פעם מכוונים הם את הזרנוקים שבידיהם אל רעהו.

התכנסות בבית־השיטה, שכבר נהיתה של להלכי־רוחות אלה במפלגת־העבר־ בשום פנים איננה שיאו וסופו של ליך, שעקבותיו תמצא היום — כפי ספרים לנו בקיאים בדבר — בכל בין, בכל מושב, בכל מועצת־פועלים כל סניף של מפלגה. ההיפך קרוב יותר מת: התכנסות זו כמוה כמשיכה בחבל פעמון אזעקה לעורר ולדרבן התאר־ יות וכינוסי־מחאה דומים, מתוך תקו־ להציל את המפלגה, או את הסיעות רכיבות את מפלגת־העבודה, מהתמו־ את ומאבדן־השלטון במדינה — סכנה עיניהם נראית כיום לראשונה מוחשית תר.

דומה שאף ר' לוי יצחק מברדיצב, הב שבסנגורים על עם ישראל ועל איש יהודי, היה מתקשה כיום למצוא זכות לממשלה זו, שחוץ מכוונות טו־ שבלב חבריה לא נותר לה אף סימן־ אחד, המאפיין ממשלה תקינה פחות יותר: לא תכנון לטווח ארוך, לא רטגיה מדינית משותפת, לא יכולת בה בצוותא, לא תכנית כלכלית אינ־ אלית, לא כושר־ביצוע, לא אחריות קטיבית, ואף לא אימון בעצמה.

●

מובן אי־צדק משווע הוא להטיל את כל האשמה במצב החמור, שבו אנו יים כיום — מחוץ ומבית כאחד — שכם ממשלתו של רבין. אחרי ככלות ירשה ממשלה זו מצב אובייקטיווי פים — בתחום המדיני, הכלכלי והחב־ — וגם קופה של שרצי־מחדלים שי־שיטה נפסדים, שהניחו לה מב־ ות קודמות.

אפילו כל חבריה של ממשלה זו בי־הזהר, לא היו מצליחים לפתור את הבעיות, שמדינה זו נושאת על גבה; בלבד שעם השנים החולפות נע־ הגב כפוף יותר, אלא שהבעיות נע־ כבדות יותר.

בל העם, שהמוראל שלו הוכה מכה ה במלחמת יום־הכיפורים, נתן לרבין בריו אשראי לאין־גבול והאמין, ש־ עצמו והאנשים סביבו, אף אם לא רו מיד, במטה־קסם, את כל בעיותינו זות, לכל הפחות יפיחו רוח חדשה; בו לעצמם שיטות־פעולה חדשות; נו ייעול ומודרניזציה בהליכי קבלת־ טות; ישמשו סמל ודוגמה בניהול ן, תמכוני ויעיל של משרדיהם ושל שלת כולה; יפעלו כצוות הדור תוד־ אחריות משותפת, המציב את אינטרס ינה והעם מעל לאינטרס המפלגה נרותיהם, מעל לאמביציות האישיות; תכמת־לב מול אתגרים מדיניים רתיים, תושיה ותושיות בביצוע.

נה פרס למקרה האחד והיחיד על בה — שלפולמים יעמוד לה, לממ־ . זו, כוכות שאין שניה לה וכמעט מן ולבחירות־התלכה — בזוגו כמעט האשראי, שניתן לממשלה, תכונו פיות.

אמירה שיצאה מבית־השיטה „כך אפשר יותר" — היא לא רק סיסמה, בר נהפכה למטבע־לשון; זהו תחושה ם, ותחושת תסכול וצער של כמעט אדם בישראל בימים אלה.

ם צינים להם, לשרי־ישראל, והם ים את העם הזה ביסורי־אכזבתו, ואם ים להם, לשרי ממשלת־ישראל, והם עים את תודעת־העם לשינוי, שינוי זיר לו את שווי־משקלו הנפשי, את ונו העצמי ואת אמונתו במחר — כי א ח ת הדרך, שהם צריכים ללכת בה , אחת בלבד: ל ה ת פ ט ר, ל ה כ ר י ז על ב ח י ר ו ת ה ד ש ו ת ב מ ו־

עד הקרוב ביותר שאפשר על־פי החוק ועל־פי אפש־רויות־הביצוע המעשיות, ו־לכונן — עם רוב הגופים הפארלמנטאריים הקיימים — ממשלת־חירום, שעד לבחי־רות תפעל על יסוד תכנית־מינימום מוסכמת בתחומי החוץ והפנים.

●

אין טעם שנרמה את עצמנו: מערכת־הבחירות כבר התחילה. היא מתנהלת זה כמה שבועות, וראיה לכך התמרונים הנערכים עכשיו בתוך המפל־גות, בין המפלגות, ובין אישים המצטר־פים רק עתה לחיים הפוליטיים או שכבר עומדים בשתי רגליהם בפוליטיקה ועכשיו הם רק „מחליפים את הסוסים".

מבין אני ללבם של השר קול ושל חבריו, שאינם אוהבים את הדימוי של עכברים הבורחים מספינה טובעת. אבל גם אם ירימו ידם לשמים, או יישבעו בנקיטת־חפץ, שהחלטה על פרישה מן הממשלה דווקא עכשיו איננה צעד כלל לבחירות המתדפקות על דלתינו — איש לא יאמין להם.

יש איזה הגיון אכזרי בחיים הפולי־טיים, והגיון זה מבטל את הצהרותיהם החסודות.

ואם מחר או מחרתיים ייכרתו לפתע שרי המפד"ל — וקרוב לוודאי שאמנם ייכרתו בקרוב — שתביעה דתית או רוח־נית זו או זו מתביעותיהם מלפני שנתיים עדיין לא באה על סיפוקה, או לפתע ייפקחו עיניהם לראות, אילו עוולות אמ־תיות או מדומות עושה ממשלה זו ל־קדשי־ישראל, ולכן עליהם לעזוב את הממשלה, מן הסתם יגלגלו גם הם עי־ניהם כלפי שמים להבטיחנו, שדבר אין להתפטרות זו ולבחירות הקרבות והולכות — וכמובן גם להם לא נאמין.

מערכת־הבחירות התחילה אישוא, וכל הגופים הגדולים והקטנים, כל הנפשות הפועלות על בימותינו הפוליטיות זה שנות־דור, והסולנים שמקרוב באו — כולם עורכים הדרוכים לקרב. והמחשבה שקרב זה, שיופעלו בו כל סוגי־הנשק המצויים באשפותינו, שמערכה זו שאולי עוד לא היתה דומה לה בגורליותה ב־נסיבות פנימיות וחיצוניות חמורות כאין כמותן, יימשכו שנה תמימה — מחשבה זו יש בה כדי לנסוך הלחלה בלבותינו.

זו מחשבה, שהדעת איננה סובלתה, שום הגיון פוליטי אינו מצדיק אותה, והדאגה ליכולת־העמידה שלנו ולשפיות־נפשנו הקולקטיווית פוסלת אותה מכל וכל.

●

לא היה לממשלה שמץ של תקוה או סיכוי, שבמשך השנה שנותרה עד לבחירות נצליח באורח־פלא לפתור בעיה־יסוד אחת בתחום הכלכלי והחב־רתי (והרי אלה הן הבעיות, שכובדן וחומרתן מעיקים כל כך על הציבור כיום), אולי אפשר היה להעניק לה את הארכה הנוספת. אבל כל מי שבקי מעט במסורת הפוליטית הישראלית יודע, ש־בשנת־בחירות לא זו בלבד שאין פותרים בעיות כלכליות, אלא שיוצרים בעיות חדשות, אף תמורות מן הקיימות.

לא זכור לי מקרה אחד — שממשלה בישראל גזרה על הציבור גזירות של צמצום והסתפקות־במועט בשנת־בחירות. את ההיפך אני כן זוכר: התרת־חגורה, ופורצות בהבטחות, ומהוזה של־מתת על ימין ועל שמאל, ותוספות על גבי תוס־פות, ויצירת אווירה של שפע מדומה — על חשבון החוב הלאומי הגדל והולך, על חשבון החוב הפנימי התופח ועל חש־בון הגרעון המסחרי המתרחב.

אפשר, שתהיה ממשלה זו טובה מקור־מותיה ולא תבקש לקנות את לב־הבוח־רים במיקסמי־שווא כלכליים חדשים וב־הטבות נוספות על חשבון המשק הלאומי; אבל דין הנסיון של החודשים האחרונים, שלא נאמין עוד שיהיה לה גם הכוח לבקוס באמצעי־חירום מכריע אחד — ויהא אחד בלבד — המתחייב מן „הלי־כה על סף התהום" (כפי שמגדיר את המצב שר־האוצר בשפתו הציורית).

מערכת־בחירות ממושכת בתנאים הי־ מוסריים והחברתיים, הקיימים כיום, עלו־לה להתיש את המשק ואת החברה כולה בצורה מסוכנת, ולהמיט עלינו שואה כל־כלית.

●

יתכן, שהאסטרטגיה האלקטוראלית של מר רבין וחבריו מושתתת על התקווה, שלא בעיות המשק והחברה יעמדו במרכז מערכת־הבחירות, כאשר תיערך בעתיד הרחוק ככל האפשר.

הממשל של קארטר עומד עכשיו בשלבי־התארגנות. אין להניח, שיוכל לפתוח ביוזמות כלשהן במזרח התיכון לפני האביב. בינתיים ינסה מר רבין להתוות איזו תכנית־אב משותפת עם האמריקנים לקידום משא־ומתן כלשהו באזור; וכשם שמערכת־הבחירות של דצמבר 1973 נסבה במידה רבה על בעיות חוץ ובטחון, כשהמערך מנופף ברמה בדגל של „ועידת־השלום" בז'נווה, כך א ו ל י אפשר יהיה להסיט את הדג־שים מעניני־הפנים החמורים (שנכראה אין למפלגת־העבודה תשובה מספקת עליהם) אל עניני־החוץ, כשבאופק מס־תמנת ועידת־דיונה חדשה או „יוזמת־שלום" אמריקנית חדשה.

לא זו בלבד שלוח־זמנים כזה נראה לנו חסר־בסיס — ויהא מן הטעם שמדי־נות־ערב כבראה גמרו אומר להקדים את תנו ביוזמותיהן, בין למשא־ומתן, בין ל־מלחמה — אלא שאנשים שונים בושינ־גטון שואלים כיום אם ממשל־קארטר ייצא מכליו, כדי לסייע לרבין דווקא לנצח בבחירות הבאות.

אבל מי שאומר, ששנת 1977 עלולה להיות שנת־הכרעות בתחומי־חוץ, שנת החידוש משא־ומתן כלשהו עם הערבים או שנת־סיפוח לקראת סיבוב צבאי חדש, אומר בזה גם שלא ממשלה זו — שבנהרה על יסוד מצע מדיני־בטחוני שאבד עליו כלח — יש לה כיום המנדט המוסרי להתייצב מול אתגר גורלי כזה.

עדיין אין איש יודע, מה תהיה ה„קונצפציה" המזרח־תיכונית של קארטר, כאשר ייקרא להרגם לשפה מדינית אק־טואלית את הצהרות, שפיזר ביד רחבה מול מצלמות־הטלוויזיה.

אבל בעקבות המהפך, שחל בגבולנו הצפוני, ועל רקע התיאום האסטרטגי ה־מחודש בין מצרים לסוריה (בשיתוף סעודיה מזה וירדן מזה), נראית ה„קונ־צפציה" הבסיסית של רבין, שהונחה ב־יסוד הסכם־הביניים השני עם מצרים, כבטלה ומבוטלת.

בין לשיחות שלום חלקי, בין — חלי־לה — למלחמה נוספת; בין לויתורים טריטוריאליים ואסטרטגיים נוספים, בין ל„הליכה על הסף" ולסכנת עימות — נחוצה לישראל ממשלה חדשה, שתקבל מן העם סמכות מוסרית ופארלמנטארית לדרכה ותהיה לה גם שהות להתארגן לקראת ההכרעות.

ואשליה מסוכנת ביותר היא להניח, שמישהו יתן לנו שנה שלמה לצורך זה.

●

עוד מלה אחת להצעה, שכמו הוב־לעה בראשית־דברינו וכמו נאמרה בדרך־אגב: לכונן ממשלת חרום לאומית ע ד ל ב ח י ר ו ת, בתנאי שהבחירות יי־ערכו באביב הבא, ולא בסתיו או בחורף.

אינני מתעלם מן ה ק ר ב ן, שהצעה כזאת תובעת מן הגופים העומדים היום באופוזיציה המבקשים להיבנות מכשלו־נותיה של הממשלה, או ממפלגות הכה־כות לשעתן לבריחה מן הקואליציה ה־נוכחית.

אבל אני מאמין שעדיין יש איזה קונ־סנסוס לאומי, איזה מכנה משותף מ י־נ י מ א ל י בתחום החוץ והבטחון ואף בתחום החברתי, שכל המפלגות הציוניות הפאטריוטיות בישראל מוכנות להתלכד סביבו, ויהא לתקופה מוגבלת וקצובה מראש, כדי לנווט יחדיו את ספינת־המדינה, שפרצות כה רבות כבר נבעו בדפנותיה, על פני הגלים הסוערים של המציאות. ובידיעה שאולי רק במאמץ לאומי משותף כזה אפשר למנוע זעזועים בתוך המדינה, ולקדם בעוד מועד פני התפתחויות על גבולותיה, העלולות לש־בש את לוחות־הזמנים של המרחיקים ושל המקרבים כאחד.

משה ז"ק

אור אדום ב„קו האדום"

אזרחים רבים במערב בוודאי יופתעו בהאמר להם כי כאשר יחממו החורף את בתיהם, בעצם יממנו בייקור הדלק שלהם את המהומות האחרונה בגבול ישראל־לבנון.

גם חברות התעשיה במערב, העוקבות בדריכות רבה אחר דיוני מדינות הנפט (אופ"ק), אינן מעלות בדעתן כי למעשה הן ישלמו בכך את מחיר ההסכמה הסו־רית להסכם סיני שהושג לפני שנה בין ישראל למצרים.

סעודיה היתנתה את חידוש התמיכה הכספית בסוריה ובמצרים בחידוש הקו־אליציה המלחמתית שקמה ערב מלחמת יום הכיפורים, הקואליציה בין הנפט ה־סעודי לצבאות סוריה ומצרים. זו מש־מעותו של „הסכם ריאד", אשר בעקבו־תיו מחדשת סעודיה את הזרמת התמיכה הכספית לשתי מדינות ערביות אלה, השרויות במצוקה כלכלית. אך כסף זה כקורו בייקור הנפט, אשר סעודיה — ברוב נדיבותה כלפי ארצות־הברית — מציעה כי יהיה בשיעור של חמישה אחוזים בלבד. גם חמשת האחוזים הללו דיים לפתות את סוריה.

קואליציה מלחמתית זו מושתתת עתה על סיסמאות שלום. צבא הכיבוש הסורי בלבנון מכונה „צבא השלום הערבי", והמיתקפה הדיפלומטית של מצרים לה־צרת צעדי ישראל מכונה „מיתקפת הש־לום של סאדאת".

שתי המיתקפות, הסורית והמצרית, נושאות את שם השלום לשווא, שהרי מאחוריהן עומדת סעודיה הנהנית מכל אווירה מלחמתית. ושלוש המדינות גם יחד מעוניינות עתה — דווקא עתה — לא לאפשר לממשל החדש של קארטר לנשום נשימה ארוכה כדי לתכנן ולהת־ארגן למדיניות חדשה משלו, כדי שיפעל בתאוצה של מלחמת יום הכיפורים אשר הדריכה את הממשל הנוכחי. שלוש המ־דינות כאחת — מעוניינות ליצור מתי־חות חדשה במזרח התיכון, ועל־ידי כך לסחוט התחייבויות מיידיות מצד ממשל קארטר בלי שתהא לו שהות לתכנן מדיניות ארוכת־טווח במזרח התיכון.

על רקע זה יש לראות גם את המתי־חות שנוצרה בגבול הצפון.

■

הידיעות הפומביות על הזזת כוחות צה"ל לגבול הצפון השבוע היו חריג בשיגרה הבטחונית של צה"ל. בדרך כלל, כאשר מתעוררות מתיחות בגבול, אין מודיעים בישראל בפומבי על תנועות ה־צבא.

היה רק תקדים אחד, ואף הוא נגע בסוריה. זה היה בספטמבר 1970, כאשר הצבא הסורי עבר את ה„קו האדום" והדר לירדן כדי לסייע למחבלים הפלש־תינים להשתלט עליה. הפגנת הנוכחות הישראלית הגדולה בגבול עם סוריה הקלה מן הלחץ על ירדן, והכישלון של סוריה או הוליך להדחתו של צאלח ג'דיד בידי השליט הנוכחי של סוריה, חאפז אסאד.

הפעם הפגינה ישראל את הנוכחות לא בהיחלץ הסורים לעזרת הפלשתינים, אלא כאשר ביקשו הסורים להכניע את הפלש־תינים שעדיין נמצאים בדרום לבנון, ב־יחוד בצור ובנבטיה. ישראל הפגינה נוכחות, אך לא בתיאום עם האמריקנים, כבפעם הקודמת, אלא דווקא כדי לאותת לאמריקנים כי היא מתמודדת ברצינות למה שהיא אומרת בקשר ל„קו האדום".

במשך החודשים הרבים של המערכה בלבנון היתה הבנה מסויימת בין יש־ראל לארה"ב, לא בקשר למטרות האס־טרטגיות רחוקות־הטווח, אך לפחות ב־יחס ליעדים הטאקטיים. ארה"ב שיכנעה את ישראל — ולא היה קשה לשכנע את ישראל בשנת 1976, כשם שלא היה קשה לשכנע אותה בשנת 1970 — כי האינטרס שלה הוא נגד הקמת מדינה אש"פית בגבולה הצפוני בגבבולה המז־רחי; בלבנון כבירדן. מכאן כך הסלימה ישראל במשך כל החודשים האלה עם השתלטות הצבא הסורי על לבנון.

הסלמה זו פורשה על ידי כמה אמרי־קנים, ובכללם הגנראל בראון, ראש המ־טות המשולבים של ארה"ב, כסימן חולשה של ישראל; כי אין היא ממהרת להתערב בלבנון כתוך שהיא זוכרת את לקחי מלחמת יום הכיפורים. אך הכרזה זו היתה רחוקה כן המציאות החדשה שנרקמה בגבול לבנון, הרחק מעבר ל־„גדר הטובה".

המציאות החדשה שנרקמה בדרום לב־נון היא גם שיצרה את ה„קו האדום" שלא נתחם בשום מפה ואף לא הועמד בשום מבחן מעשי כל עוד נלחמו הסורים והפלשתינאים זה בזה. עתה, כשתמה המלחמה הזאת, הצבא הסורי נכנס כמ־נצח לערי לבנון ואש"ף מקבל את התכ־תיבים של צבא זה הפועל, כביכול, כ־חלק כצבא כל־ערבי, נורה לעברנו של הקטיושה הראשון אשר הדליק נורית אדומה על מסך המבחן של ה„קו האדום" שלנו, שעליו דיברנו במשך החודשים הרבים של המלחמה, מבחן אמינות דב־רינו.

היה הכרח להפגין נוכחות צבאית כדי להעביר לדמשק את האיתות הדרוש, ולהבהיר לוושינגטון כי אנחנו מתכוונים למה שאנחנו אומרים. זוהי המשמעות האמיתית של תזוזת הכוחות הפומבית שנעשתה השבוע.

וכאן, בעצם, נתגלה ניגוד־מה בין ה־צורך הישראלי לשמור על „סטטוס־קוו" בסכסוך הישראלי־ערבי עד אשר יתארגן ממשל קרטר ויתכנן את מדי־ניותו רחוקת־הטווח ובין הצורך הדחוף למנוע התפתחות שעלולה לערער את אמינות ישראל והצהרותיה.

■

על ניגוד נוסף בעמדתנו יכולים האמ־ריקנים להצביע בהבליטם את שתי התביעות שלנו — לצד אחד התבי־עה שהצבא הסורי לא ירדים מעבר ללי־טאני, ומצד אחר דרישת התחייבות מן הסורים, שהם כעת הכוח המכריע בלבנון, שלא יבוצעו מעשי חבלה נגד ישראל מתוך דרום לבנון.

יש אמריקנים הטוענים שזה דבר והי־פוכו, שכן אין הסורים יכולים למנוע מעשי חבלה אלא אם כן יתקבעו גם מדרום לליטאני. על רקע זה נולדה בימים האחרונים ההצעה האמריקנית על כוח שיטור סורי מצומצם שייכנס לצור ול־נבטיה, שני מרכזים גדולים של המחב־לים מדרום לנהר הליטאני. אך הצעה זו, ככל שהיא נוגעת במשמעת הגיונית — אינה מצי־אותית. הצבא הסורי הנמצא כיום בלבנון אינו צריך לשמור על גבול ישראל כדי למנוע מעשי חבלה נגדה. אחרי חודשים של מלחמה ידע אסאד להביא את ערפאת לדמשק ולהכתיב לו את תנאי כניעתו. אש"ף קיבל למעשה את התכתיבים המ־דיניים של דמשק. יחידות הצבא העי־ראקי שהיו בלבנון הוחלו לעזובה. סוריה, אשר מעולם לא הכירה בעצמאות לבנון ובגבולה עם לבנון, שליטה מבחינה מדי־נית על לבנון, ותוך כדי המלחמה הג־שימה את היעד המדיני שלה בסלקה את סימני הגבול הסורי־לבנוני ובהנהיגה בבקעת הלבנון את השלטון הסורי וה־מטבע הסורי. כאשר ירצה הצבא הסורי למנוע מעשי חבלה — יוכל לעשות כן, כשם שעשה כן ברמת הגולן, למרות החיץ הקיים בין הצבא הסורי לבין עמ־דות צה"ל.

וגם כאן, בגבול הלבנון, אפשר להקים אזור חיץ — הצעה, אשר אמנם ניתנה לאסאד בפומביות יתרה, עד שיקשה על הסורים לעכלה בקלות. אף על פי כן הייבת ישראל לעמוד על תביעותיה ות־נאיה, שכן בלעדיהן תעורער אמינות הצהרותיה, והסורים, והמחבלים הפלש־תינים (בסיועם של הסורים) יתפתו לבחון את עמידתה של ישראל לא על „הקו האדום", אלא אף הרבה דרומה לו.

■

האמריקנים מנסים לשכנע אותנו כי ההסכמה שלנו על אזור חיץ שייש־מר בכוחות של הנוצרים והשיעים המקומיים — עלולה ליצור קשיים. כוחות אלה אינם חזקים דיים לעמוד מול הכוחות הסוריים או הכל־ערביים. על כך מתמקד כרגע הויכוח בין ירו־שלים ובין וושינגטון, ואת הדיו אנו יכולים לשמוע בכל ההצהרות הישר־אליות שיש בהן עליות ומורדות בפירוש ההתקדמות הסורית לעבר גבול ישראל.

ויכוח זה בינינו ובין ארה"ב לא היה מתעורר, אלמלא הסתפקנו בתיאומים טקטיים קצרי־טווח בינינו ובין ארה"ב בעת המערכה בלבנון, אלא היינו חותרים להסכם לאורך ימים. אולי לא יכולנו להגיע לכך כיוון שארה"ב היתה נתונה בשנת בחירות, ועכשיו אולי אין אנו יכולים לעמוד על כך מכום שאנו נמצ־אים ערב בחירות. ערב בחירות אין מימשל מודה בשגיאה או במחדל.

מכל מקום, מימי ספטמבר 1970 חזר על עצמו גם ויכוח זה.

אז, אחרי שסייענו לארה"ב במשבר ירדן, מתוך אותה נגבה של מניעת הי־תצרות מדינה אש"פית בשכונתנו, החלו האמריקנים בהפעלת הלחץ של „תוכנית רוג'רס" עלינו, באמצעותו של יארינג, בלווית איומי סנקציות. גם עכשיו מנסים הערבים לחזור על אותו תרגיל של סוף 1970 וראשית 1971, כאשר הכ־ריז סאדאת על „נכונות מצרים להסכים להתחייב לשים קץ לכל הטענות של לוחמות או מצב של לוחמות שתקבל תוקף אחרי שישראל תיסוג מכל השט־חים הערביים". דווקא אחרי חיסול „מש־בר ירדן" הכרזות אלה של סאדאת בא הלחץ האמריקני עלינו. כיוון שבעקבות להכרזות אלה קבע סאדאת מועדים לחי־דוש המלחמה למקרה שישראל לא תקבל את תכתיביו.

ואילו כעת מוכן סאדאת להשלים עם

(המשך בעמוד הבא)

קינג־קונג!

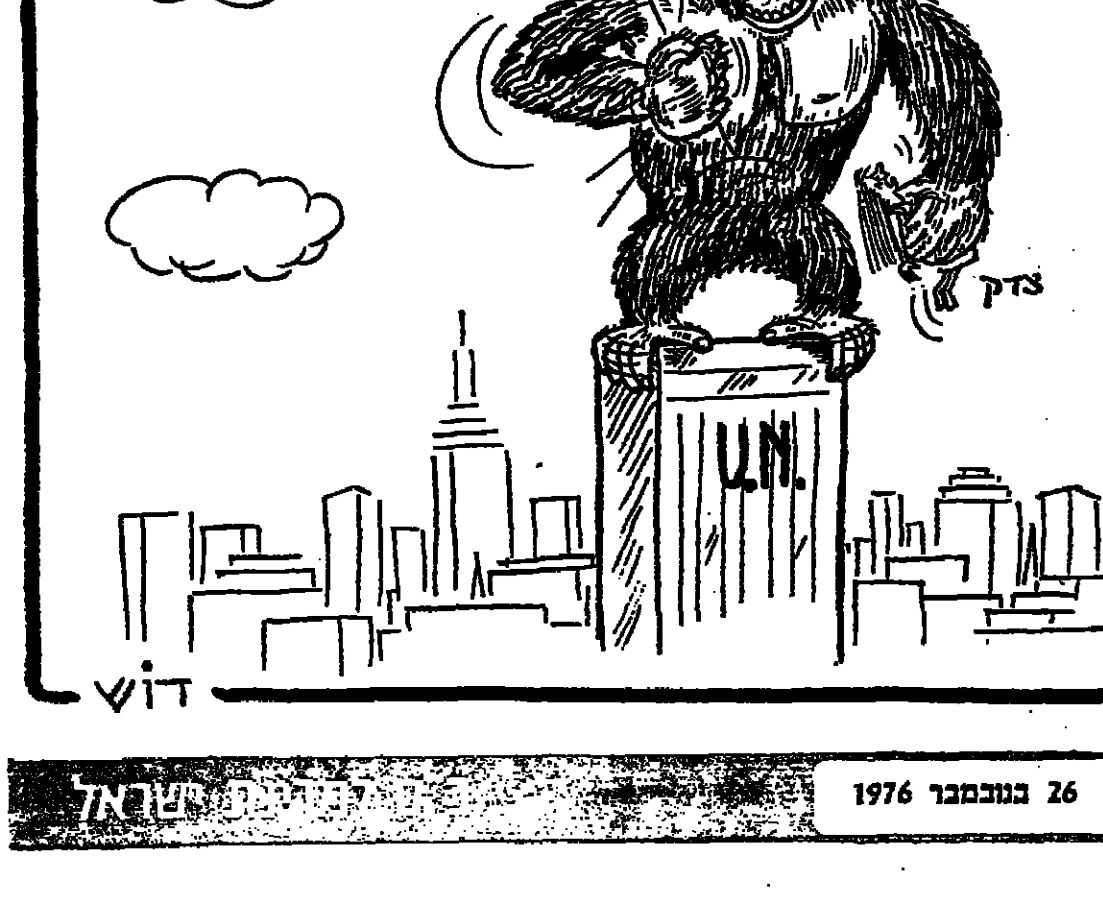

هكذا من الأصل

הכذا من الأصل

משה שמיר ●

מי מפחד מאנואר סאדאת?

אפילו בין תמימי-ישראל המושבעים אין רבים המאמינים ברצינות, כי מיתקפתו המדינית הנוכחית של סאדאת יש בה גרעין אמיתי של חיפוש דרך לשלום. אמנם, עתונאי-חוץ היודעים מה הם מבקשים, ועתונאים משלנו שאינם יודעים כל-כך, הדביקו לה למיתקפה זו את תוית „מיתקפת השלום" — אך תפקידו של ה„שלום" כאן הוא אחד בלבד: לפלס את הדרך למיתקפה, בכל מהצה ואכזריותה הראשונית.

הכל יודעים זאת — לפחות אצלנו — ועל כן רצוי, כי לא נסייע למסע-טשטוש-המוחין של סאדאת ועוזריו ונקרא לילד בשמו: מיתקפה מדינית נוספת של מצרים, צעד נוסף במהלך הארוך ורב-השנים להשמדתה של מדינת היהודים.

• אינני משלה עצמי, כי ניתן להסתפק בחשיפת אופיה התוקפני של מדיניות-מצרים. וכי בכך בלבד נקנה את הבנת העולם התופשי. אני נושא עמי יומם ולילה את הסיוט הבסיסי של המצוד המדיני שבו אנו נתונים: אחרי שלושים שנה של תחנונים לשלום מצד ישראל היא עדיין נתבעת להוכיח כי אמנם רצונה בשלום. כל בוקר יש להוכיח זאת מחדש. וכנגד זה, אחרי שלושים שנה של תוקפנות ערבית בלתי-פוסקת, עם שפע אילוסטרציות צדדיות (עיראק, תימן, סודאן, לבנון) — מספיק שאיזה שליט דיקטטורי ערבי יפלוט את המילה „שלום" (באנגלית, בצרפתית או בגרמנית, עם שפע הגבלות ותנאים וגדרות-תיל מכל צד ומכל עבר) — והעולם כולו נמס מרוב התמוגגות-של-אמונת-תום.

אף-על-פי-כן, אנחנו חייבים לעמוד במיתקפה הזאת, להכיר עליה, להתייצב מול כל אתגריה.

הגמגום השני

מיתקפתו המדינית של אנואר סאדאת מזיקה למדינת ישראל, ומבחינתם של יוזמיה היא משיגה את שלה. חולשתה הכללית של ממשלת ישראל היא בהחלט אחת הסיבות לעיתויה של המיתקפה — אף כי הסיבה הראשית היא שינוי האקלים הפוליטי שנוצר בהצטברות כמה וכמה גורמים (גמר הבחירות בארה"ב, השתלטות סוריה על לבנון, הסכם הכיתור החדש של מדינות ערב נגד ישראל, שאת התפקיד המוליך מלאה בפעם הראשונה מדינה גרורת-המערב, סעודיה).

חולשתה הספציפית של ממשלת ישראל בנושאי מלחמה ושלום, שטותם ובישתם מוסיפה למיתקפה המצרית ממדי-הצלחה שלא היו צפויים לה מלכתחילה. הנזק שהיא גורמת למדינה מתחיל להיות בלתי-נסבל. האסוציאציות של ערב מלחמת-ששת-הימים גוברות והולכות. תגובתה של ממשלת ישראל על מיתקפתו של סאדאת מזכירה לנו בבהירות מדאיגה והולכת את נאום-הגמגום, המפורסם של לוי אשכול.

אנו חיים בתקופת הגמגום השני. תחילה נדמה היה כאילו נתקע למנהיגינו משהו בגרון. אחר-כך פרץ פתאום שטף דיבורים, חציו מעורפל וחציו ריק מתוכן. לוי אשכול פחד מנאצר, פחד מאימת האחריות הכבדה של ראש-עם על סף דמים. היום פוחדים מסאדאת. מי מפחד מפניו? מדוע פוחדים מפניו? מדוע אובד העשתונות למול מיתקפתו המדינית?

זהו קודם כל הפחד להיתפס במעשה מירמה. הרי ממשלה זו תירצה לנו את הנסיגה בסיני ואת הויתור על נפט אבו-רודיס ואת יתר הכשלונות המדיניים של השנתיים האחרונות בטענה כי פני סאדאת לשלום, כי צעדי-כניעה חד-צדדיים אלה סוללים דרך להבנה עם מצרים, להרגעה, להסדר, לאי-לוחמה. במשך תקופה ארוכה לא חדלו להתפאר בהישגי המדיניות שהיניקה וטיפחה את סאדאת כמנהיג הערבי המתון והנבון, שעימו בוקעים בפעם הראשונה נצנוצי-שחר-השלום. איך יבואו עכשיו ויגלו פתאום כי הוא שיקר והם הטעו? איך יעמדו ויחשפו את מנגנון המזימה והנכלים שמאחורי המדיניות המצרית כאשר רק תמול-שלשום המליצו לפנינו כי נאמצנה אל ליבנו?

אבל אין זה טעם יחיד לגמגום. יש עמוק ממנו ומסוכן ממנו: הסירוס העצמי של המחשבה המדינית הרשמית בישראל. ההכרה העקרונית בטענתו הראשית וההרסנית ביותר של סאדאת (כמו של יתר מנהיגי ערב), טענה האומרת כי השטחים הנמצאים תחת שלטון ישראל מאז מלחמת-ששת-הימים הם אדמה ערבית — היא המקור לרפיון הכוח ולאין-אונות של ממשלות-ישראל. כאשר מודה אתה בצידקת טענתו הראשית של יריבך — מה תשיב לו?

ההד שאיננו

ראינו השבוע את שר-החוץ שלנו בצערו, וכמעט נכמרו רחמינו עליו. בתוכנית „מוקד" בטלוויזיה הסכים עם הערת מראייניו, כי בעוד שהכרזות סאדאת השבוע מעוררות הד רב בעולם — אין ההכרזות הנכונות שלו, של המרואיין הנכבד, של שר החוץ, או של ממשלתו וראשה — מעוררות הד כלשהו. הוא הודה בכך, תמה על כך — והשאיר בחלל כעין טרוניה של מקופח. כלום נגרע חלקו? מדוע אין לו הד?

כל ההסברים על „גאונותו" של סאדאת ביחסי-ציבור אין בכוחם לבוא במקום ההסבר הפשוט והישיר: אין כאן עניין הסנסציה בנוסח „איש נשך כלב", כפי שניסה להסביר זאת מר אלון, ואין כאן רק אותו סיוט קיומי וגורלי, הרודף אותנו יומם ולילה, כאמור לעיל. יש כאן, בנוסף ולפני כל השאר סיבה פשוטה ויסודית, הנצויה על פני קרקע המציאות הפוליטית של זמננו ושל מקומנו: רצונה של ישראל בשלום אינו מעניין איש — משום שאיש אינו מאמין שהיא רוצה במלחמה!

לעומת זאת, כל ציוץ אי-לוחמה מצד מצרים מזעיק את כל כלי-הקשב העולמיים, משום שבידי מצרים נתונה האפשרות לשלום או למלחמה, הדבר הוכר לה הותר לה וכופר לה מראש, והוכשר לה עשרות מונים, בין השאר גם בהסכמתנו ובאישורנו, בין השאר בכל התפארותנו האווילית הלא-נפסקת (התפארות המלווה בזעקות-תלונה מייגעות) בכך שבמלחמה האחרונה לא פתחנו במכת-מנע, לא החילונו להתגונן לפני שהנחיתו עלינו את המכה הראשונה.

כאשר ברור מראש, כי מדינת ישראל תסכים להידרש מחדש האו"ם כל פעם, כמו אוטומט, כמו בובה משוכת-חוטים, אפילו אם מן הצד השני היתה הצטברות כל פשעי-המלחמה האפשריים שבעולם — מי יתעניין לדעת אם תסכים או לא הסכים? כל ההתעניינות עוברת אז אל סוריה, וכל העולם מצפה אז בחרדה לראות אם אותה צדקת מפורסמת, אותה נאמנה מופלגת לעקרונות מגילת האו"ם, שוב מוכנה להטריח עצמה להעניק עוד שנת חודשי שלווה לישראל.

אכן, אין הד לדברי יגאל אלון ולהכרזות השלום שלו — משום שהוא פסל את עצמו מראש כנותן שלום. הוא וחבריו מעצבי מדיניות ישראל בעשר השנים האחרונות העמידו את עצמם ואת מדינת ישראל כמקבלי שלום בלבד. בנושא השלום אנחנו מופיעים כקונים מודרנים, שכן אנו מסכימים במין כניעה מחפירה שהשלום שבידינו לתיתו אינו דרוש לאיש, ואינו שווה פרוטה.

המענה הפשוט

ישנו מענה אחד על מיתקפתו של נשיא מצרים, ובתוך ערפילי הגמגום של ממשלתנו שמענו גם אותו, חבוי אי-שם בין הצעות „מעשיות" עד לביתוק ובין דברים כוללים עד לאין-פשר. המענה הפשוט הזה הוא: משא-ומתן ישיר בין ישראל לבין כל אחת ממדינות ערב ואחר-כך משא-ומתן ישיר במסגרת מזרח-תיכונית כוללת.

הדבר כה ברור, כה אמיתי, וכמה אלה שדבקו בו והתמידו בו ללא-הרף בעשר השנים האחרונות הדבר הוא כה מפורש וידוע לכל פרטיו — עד כי אין זה נאה כמעט לחזור עליו.

הצרה היא, כי גם רעיון בריא ופשוט כרעיון המשא-ומתן הישיר בינינו לבין מדינות-ערב, בשעה שהוא נופל בידי ממשלתנו ומיטשטש על-ידי אותו פחד כפייתי שיש לה מפני סאדאת — לא נבצר ממנו הרבה. כאשר הזכיר ראש-הממשלה הכבוד את עניין המשא-ומתן הישיר שכח לצרף אליו מילה אחת קטנה, שחיבורה או אי-חיבורה לנושא זה יוצר את כל ההבדל שבעולם. המילה היא „רק"!

וכך צריך לומר: רק במשא-ומתן ישיר יש סיכוי להתקדמות להסדר ולשלום בין ישראל לבין שכנותיה, ועל כן מה שאנו מציעים הוא רק משא-ומתן ישיר. הואיל ואנו רוצים בשלום של אמת ובפתרון של ממש לבעיותינו אנו מודיעים, בזה שלא נלך לשום ועידות בחסות של שום מוסדות או מדינות בשום עיר שוויצרית. אנו מזמינים, לעומת זאת, את כל מדינות ערב לקבוע לנו מקום ומועד לפגישה ישירה, פנים אל פנים, בכל דרג שייראה להם, ובלי שום תנאים מוקדמים.

יבואו אלי בעלי טרוניות ויגידו, כי ממשלת ישראל כבר אמרה משהו מעין זה, או ממש את זה, ובכל מקום לא שכחה מעולם להזכיר כי כך היא רואה את הדברים בצורתם האידיאלית. דא עקא: האידיאלית; שכן במציאות נעתרה ממשלת ישראל לבקשות או נכנעה ללחצים או ויתרה מרצונה — והלכה לכל מיני תיווכים ואבני-ביניים ומשחקים דיפלומאטיים השאיים, שכולם היו מבוססים על הנחת-היסוד הערבית, השוללת מישראל את זכויות-השייכות בחברה האנושית.

גם להצהרת ישראל כי היא תובעת משא ומתן ישיר — אין הד. וגם כאן ימצא ההד בבת-אחת, כפצצה בינלאומית, ברגע שתוסיף ישראל את המילה הקטנה „רק"; ברגע שתודיע ממשלתנו כי לא תשתתף בשום משא-ומתן אלא בזה שיהיה ישיר, בינה לבין שכנותיה, ללא כל תיווך ומיצוע — יהיה זה הנושא המרכזי על סדר-היום של המדיניות הבינלאומית.

מכאן, מנקודה זו, תתחיל הדרך הארוכה לשלום.

פי התנור

שום דבר חמור, יוצא דופן, לא ארע מעבר לגדר. יש, כמובן, מקום להרהורים, אפילו חששות. אני מניח כי יושבי גבול-הצפון שואלים עצמם באימת מה ילד יום.

אך מיודעינו, אנשי הטלוויזיה, השכימו ובישרו לנו שעה אחת קודם: „מצב רוחם קודר...".

כל מה שיוצא אצלם מפי תנור החדשות איננו חם בלבד. על פי רוב גם מפוחם, שחור כשולי-קדרה!

הי דרומא

לאמברטו בראורו, טייסה הגביר של „כנף ארקיע", ראוי שנאמר היום באיטלקית „בנוונוטו", ברוך הבא או, מוטב אולי, „בנריטורנאטו", ברוך שובך!

סיפורו נשמע כהלצה מזה של רובינזונים. שמונה-עשרה שעות צף, בסירה פתוחה, על פני ים נשוב-רוחות. זימנה לו יד-המקרה ספינה אלג'ירית ובצעה אותו, עם חבריו, מתוך הים. כל זמן שעשו, בדרך זו, על פרי-סוריה ערבית, בין יבאים מצריים, אלג'יריים, נהגו בהם כאילו לא היו ישראלים, אלא שהם כל ילודי-אשה במצוקתם. ברגע שהגיעו למריסוריה התופשית שלנו, הווה אומר שגרירותנו הפתוחה ברומא, החלו נוהגים בהם כאילו לא היו כלל ילודי-אשה. אלא ישראלים!

כלומר, בריות שיש לחשוד בהן, לא לכבדן!

תלאותיהם בים, סח לנו הקברניט, הם כקליפת-השום לעומת ההשפלה שהושפלו בידי אנשי-שלומנו. לא זו בלבד שלא הסכימו להלוותם כדי טיסה הביתה, אלא שאפילו בחידוש דרכוניהם תבעו סכום כפול, על דרך העונשין!

לא האמנתי למראה עיני בעמודי הכרוניקה וצילצלתי אל האיש שבו דברים אמורים:

„שוחחת עם הקונסול עצמו?"

„פה אל פה?"

„הסברת לו שלא בגמילת-חסד דיברתם, כי בהלוואה לשעת-הדחק?"

„אי-אפשר היה לבצוע במועתנו?"

„בת, בעצם, השיבו?"

„אם הלוואה, צאו ולוו?"

„להיכם?"

„בידי זר, מנהל אליטליה ברומא, שהכיר היו בפקודתו?"

„הספיק לכם כדי שיבה הביתה?"

„גם לטיסה, גם לדרכונים (כמאה ושמונה אלף לירטות), גם למעות-כיס?"

כישראלי אל ישראלי — כה יכולתי לאמר לו, לבד ממה שבוב אינו צריך ראייה?

„בשורה התפק, ידיד, עניינו יגעים? לאחר הבושות שהובט בביתרובי, קרבות שהפסיד במושינגטון, מגיע לו פעם גם בבחון ציניו?"

כולו שלהם

אונסק"ו הוא בית ועד-החכמים, שכל אומה יושבת בו על קתדרה וישראל — שוכבת, כביכול, חוץ לפתחו!

ברשוקיו נוצצות, מירצפתו מכוסת שטיחים, אולמותיו מלאים מפה לפה! היכל הציוויליזציה!

כמה טוב היה לנו חוץ לכותליו, תחת כל השמים! כמה חזקים היינו, בבדידותנו זו, עם התנ"ך הקטן בידינו וכמה הלכים, עלובים, נבוהים, נראו לנו כל האוגנדים, הסעודים, האלבנים הללו!

היה זה הפסד, שכולו שלהם! שום כבשה לא שכלה אצלנו, בשל כך, את ולדותיה והום אגה לא נבצא חלול בגללו על צפי הפקאן! שפיגוה — גם בנידויו שפיגוה!

כה קוסם לנו כל-כך במראה פני הווכניסטים הללו, שאפילו נידינו מן הדלת, אנים אנו לפסס בציבוריות-הביוב, כדי לחזור ולהיכנס אליהם כן החלון?

הצגת סוף-העונה

על ראשל מספרים, כי אחד מבצרי-ציה — איני זוכר עתה אם לורד האם דוכס — נתאהב בה אהבה עזה, אך פתאוכיה כשפצעה-החוירים. שיגר לה, בין מסך למסך, כרטיס-ביקור ועליו שלוש מלים, בצרפתית אפילו שלוש הבויה: „היכן? מתי? כמה?" עד שלא ירד מסך אחרון היתה התשובה בידיו.

אילו היה ראש-הממשלה רגיש לאמנות-הבמה, היה משיב ודאי לסאדאת כבוהה: „בה סוער, שה כאת, ריון?"

אך אבוי, על בבהינו חלל!

אם היתה זו חבטה ראשונה בפינג-פונג סיני, כי כאלוף הבניס שלנו יודע כי את הכדור יש להדוף תוך כדי מעוף? אם לא היה כאן אלא משחק אימפרוביזציה — אפילו בקומדיה-של-סעדות יש לשחק יפה, ביחוד לפני אולם מלא סנאטורים!

במקום להזכר בבצנה נחרץ רק בהדר-המדרגות, עד שלא חזרה המפלית למקומה, צריך היה להשיב מיד. אם הצגה, כי או על מסכי-הטלוויזיה:

„הרגע שמענו מפי נשיא הרפובליקה המצרית מלה שצפינו לה ימים רבים, שלום! עומד אני כאן לפניכם, נכבדי המצרים, דבר הי הסנאטורים, אחד בני-עמי, ומודיע כי בישיבה יוצאת מן הכלל שקיימנו בעקבות פנייתו, בחרנו מתוכנו שר מיוחד לשלום ולא פה, אלא שהעמדנו לרשותו משום, יומם ולילה! אנו ממתינים לקריאת כיוון: והיכנמון? ז'נבה? קאהיר?".

כאן היה מגיע ודאי הורו של סאדאת לגבגם ד' יאמר: רגע, והאו, רגע! אך מוטב שנביא אנחנו את הדברים לידי דרמטיזציה, משבניה לערביה לקצור, לאחר כל מונולוג על הראמפה, את כל מחיאות-הכפיים!

הרגע

רשמי ליגאלי ופומבי

אין צורך להיות משקיף זר או כתב-חוץ כדי לגלות, שהסתערות השלום של הנשיא סאדאת על דעת הקהל האמריקנית השאירה את ממשלת ישראל בפה פעור, בוכה תדהמה, חסרת אונים ועוד הרבה-הרבה ביטויים נרדפים על צווארם. פשוט אין לנו תשובה הולמה למנהיג ערבי מתון זה המוכן לחתום איתנו על מסמך רשמי; ליגאלי ופומבי, אשר ישים קץ למצב-הלוחמה בינינו לצמיתות. פשוט נתפסנו כשמכנסינו לכפה, מהרהרי-מלחמה שכמונו.

זהו כוחו של גורם האפתעה!

הדמיון הפורה תר במרחבי העבר כדי לגלות תקבולת כלשהי להצעתו הסנסציונית של שליט מצרים, ומסתבר שכמעט אין לה תקדים בתולדות הימים. פרט, אולי, לאותו מסמך, אשר נחתם בפרוס 1949 באי רודוס בינינו לבין ממשלת מצרים המתונה. כמסמך ליגאלי ופומבי בתכלית אשר שם קץ באופן רשמי למצב-הלוחמה בינינו אחת ולתמיד. יתר על כן, במסמך גורלי זה הודגש היטב, שהוא מהווה אך כעבר-זמני לשלום המיוחל ושאר הפיצ'בקס, אשר יבואו על פתרונם כעצמם עם פתירת הבעיה הגדולה, יורשה לומר הכרונית. כלומר נסיגת ישראל מכל מיני שטחים כבושים.

המסמך הנ"ל זכה לשבילת-אש מרעננת, כזכור, גם בתום מבצע קדש בשנת 1956, כאשר הושם קץ חדש למצב הלוחמה בינינו לבין המתון שבנביאים הלא הוא ג. ע. נאצר, בתוספת ערבויות בינלאומיות לחופש השיט, תמורת פינוי הצא"יאיים כבושים בידי כוחותינו.

המסמך הרשמי הזה אף אושר באופן עוד יותר סופי בין נציגי שתי הממשלות עקב מלחמת „אהלאן וסאהלאן"-ביוני-1967, באמצעות מסמך הכי רשמי של החלטת מועצת הבטחון מס. 242, אשר מסמנת את סיומו המוחלט של מצב-הלוחמה, פלוס הכרה מירבית בריבונותן ושלמותן הטריטוריאלית של כל מדינות האזור, תמורת נסיגתנו משטחים כבושים בלי הא הידיעה, כמעבר לשלום צודק ובר-קיימא בקנה מידה רחב.

מסמך סופר-רשמי זה קיבל משנה תוקף בסוף מלחמת ההתשה, כאשר גמאל הליגאלי חתם איתנו, בתיווכו של מר רוג'רס, על הסכם מתון, אשר שם קץ ללוחמה הפומבית בין שני הצדדים לנצח נצחים, ופתח את הדרך לקראת שלום כולל. תמורת מה, אתם שואלים? היום כבר מותר לגלות: תמורת נסיגת ישראל מן השטחים הכבושים, כמובנו.

יצויין בהזדמנות זו, שגם החלטה מס. 338 של מועצת הבטחון משנת 1973 עקב מלחמת יום הכיפורים המתונה היוותה מסמך ליגאלי לחלוטין ופומבי פאר-אכסלאנס, שמטרתו המוצהרת היא לשים קץ למצב הלוחמה עד קץ כל בשר, ולפתוח במשא-ומתן ישיר לקראת שלום רשמי, תמורת משהו שכבר שכחנו.

אולם לשיא הליגאליות הגיע המסמך בכל זאת רק בהסכם ההפרדה הראשון בין ישראל לבין מצרים בשנת 1974, שבו הושם דגש מוכבר על הפסקתן הטוטאלית של כל פעולות האיבה בין שני העמים הנוגעים בדבר. שלא לדבר על הסכם-הביניים משנת 1975 בין ארצנו לבין הנרי קיסינג'ר, באמצעות מסמך הכי ליגאלי ואף רשמי לאין ערוך, אשר לא זו בלבד ששם קץ סופי לגבורי למצב הלוחמה בינינו, אלא ציין בפומבי שבעתיד יפתרו שתי המדינות את חילוקי-דיעותיהן בדרכי שלום בלבד. תבור-רת נ.י.מ.ש.ב.

ועכשיו, אתמהא, הפצצה הבלתי-צפויה של הנביא סאדאת.

שליט מצרים מציע לג'ימי קארטר המתון לא פחות ולא יותר מאשר לחתום על מסמך (!) שהוא גם רשמי וגם פומבי ומעל לכל ליגאלי עד עומק נבכיו, בדבר שימת קץ (!) למצב-הלוחמה (!!) בינינו, תמורה בטוחה ישראל מכל הנסיגות הכבושות, והקמת מדינה פלסטינאית סילתית בשני עברי-הירדן. אין תימה בדבר שממשלתנו התבלבלה מן החידוש המהפכני שבדבר. הכלים נתקעו בגרונה מעוצמת האפתעה, ועד היום הזה אין היא מסוגלת להתאושש ולהגיב על ההצעה המהפכנית הזאת, שאין לה אח ואחות בהיסטוריה האנושית או לפחות בתולדות השבועות האחרונים של עמנו התוקפן.

מה אפשר להשיב לסאדאת, לשוא השם, מה? פשוט תפס אותנו.

א. קיש

אור אדום ב„קו האדום"

(המשך מהעמוד הקודם)

כניסת הצבא הסורי ללבנון — דבר שהתנגד לו בתוקף — בתנאי שסוריה תתן הסכמתה להסכם סיני, שהוא חתם עם ישראל ושניהם יחד ישכנעו את אש"ף לנקוט עמדה מדינית, שתאפשר ביותר קלות לשכנע את האמריקנים ללחוץ על ישראל.

האות למלחמה זאת בישראל ניתן הבוקע בהחלטת עצרת או"ם, אשר קבעה תאריך להקמתה של מדינה פלסטינית ולנסיגת ישראל מיהודה, שומרון ורצועת עזה.

החלטה זו של עצרת האו"ם מכשירה את הקרקע להקמת ממשלה פלסטינית גולה. הסובייטים רצו בכך, המצרים רצו בכך, אך הסורים והפלסטינים התנגדו להקמת ממשלה שכזו, משום שלא רצו לוותר על רעיון של ממשלה פלסטינית בכל ארץ-ישראל. עכשיו שילמו הסורים למצרים את התמורה בעד הסכמתה של מצרים להשתלטותה של סוריה על לבנון. הסורים השלימו עם הקו המצרי של הקמת מדינה פלסטינית בחלק של ארץ-ישראל כסיסמה העלולה לעודד לחץ אמריקני על ישראל. בכך השלימו איפוא, עם התודה המצרית המקיימת את רכיכת האהה האמריקנית לועד על „אזורים ימיים" ערבית בכל ארץ-ישראל.

אולי עכשיו קל יותר לסורים לקבל את הקו המצרי, שכן פרשת לבנון הוכיחה שיש טעם באי-הכרה דיפלומטית, באי-קיום יחסים דיפלומטיים ובאי-הכרה בגבול. למעלה משלושים שנה לא קיימה סוריה יחסים דיפלומטיים עם לבנון ולא הכירה בגבול שביניהן למרות שהיו יחסי מסחר וקשרי תחבורה ביניהן. העובדה זו של העדר הכרה דיפלומטית היא שהדריכה אותם כבעבור קלויביב שנה, בבצת צרה ללבנה, לחזור לארץ זו ולהנהיג בה את הסדרים הנהוגים לה.

גם הקו המצרי — באשר לישראל — אינו מחייב הכרה דיפלומטית, או יחסים דיפלומטיים. הוא מאפשר איפוא לשמור את האיבה הערבית לשעה כזאת.

■

בכל הפרשה הזאת בלבנון מדאיגה ביותר לא הכניסה האפשרית של כוח שיטור סורי לצור או לנבטיה, אף לא הקמת ממשלה פלסטינית, אלא האשליה האמריקנית כי בהסכם הסורי-המצרי שהושג בריאד נבטיחה ארה"ב את הסכם סיני שהושג על ידה. אשליה, מפני שחידוש השותפות הסורית-מצרית-סעודית הוא גם חידוש השותפות אשר הוליכה למלחמת יום הכיפורים, שותפות שמוסקווה היתה לה למשענת.

ארצות-הברית יכולה להשלות את עצמה, שעל-ידי „הסכם ריאד" יכולה להשפיע על סוריה להאריך ללא כל קושי את מנדט כוח האו"ם בגולן. היא לא תוכל לכפות שיתופות ה רק במריצה את כיבושה הבהיר של דת דעתה. שבה יש יתרית הבוצ הפצצה רבה. אלא גם כחוקה בפנ את הכבגות העיקריות של בריתה-צות באזור.

הסכם סיני כבר נבכה, הוא כבר בהינת עבר. העובדה על הפרק הוא מדינה אש"פית בחלק של ארץ-ישראל ארה"ב שיכנעה איתני. ובבדה, של צבא סורי בלבנון באשר ההחל אש"ף בלבנון. מה שנכון ביחס לו נכון גם ביחס לגזירה.

המערכה על „הקו האדום" באזור ליטאני נסובה איפוא לא רק על הקו הסורי, אלא גם, ובעיקר, על מעבר דיניות האמריקנית. על קו זה יש להיאבק לפני התגבשות מדיניות של הממשל החדש.

משה ז

ב־26.1.1977
יוצא הסיור הנפלא
לקרנבל בריו
חודש ב־מקסיקו, פרו וברזיל
פנה לסוכן הנסיעות שלך
או למשרדי
דפנה טורס
תל-אביב, רחוב הירקון 114, טל. 223112, 244126
תל-אביב, שדרות רוטשילד 15, טל. 59607
ירושלים, דוד המלך 8, טל. 02-223109, 02-223553

קיסינג'ר הביע „דעתו האישית" (בשיחה עם גד יעקובי), כי עד לבחירות בישראל לא יועלו יוזמות המחייבות סיכומים

גם ערב כינוס ועידת ז'נווה הבטיח קיסינג'ר לממשלת גולדה מאיר כי היא לא תצטרך לקבל הכרעה לפני הבחירות ● יגאל אלון טוען כי „סאדאת הצליח לבלבל גם כמה חברי כנסת" ● דעות סותרות בממשלה על „תנועת ידין"; בעוד השר חיים בר־לב סבור כי היא „דבר לא רציני וילדותי" הציעו השרים אהרון ידלין וגד יעקובי לא לזלזל בה ● התכנסויות והתכנסויות־נגד במפלגת העבודה

מאת **יוסף חריף**

פני הבחירות לכנסת ב־1973, אחרי הזעזוע הנורא של מלחמת יום־הכפורים, בא לכאן שר־החוץ האמ־יקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, עם רעיון של כינוס „ועידת־השלום" נווה. הממשלה דאז, בראשותה ל גולדה מאיר, היתה בתחילה וכה, אולי משום החשש שתמורת שהו דמוי־שלום תידרש לוויתו־ם מפליגים.

אולי נחכה עד אחרי הבחירות? — מרי לקיסינג'ר.

לא — ביקש קיסינג'ר לשכנע — זה יזיק לכם!...

סתבר, כי באותו מעמד התחייב שר־ץ האמריקני לנווט כך את העניינים, עידה לא תגיע לשום נקודה, שבה לץ ממשלת ישראל לקבל הכרעה, פי הכרתה לא תוכל לעמוד בה, חד בימי „בחירות גורליות" שכאלה י המחדל הנורא.

קיסינג'ר, אדהכל ועידת־ז'נווה עמד ורו. בכל ה„ספונטאניות" של מה רחש בז'נווה, אחרי הטקס — הת־ת הועידה לוועדות לשם דיון בעניני דת־הכוחות בין מצרים וישראל; יתופה של ברית־המועצות בוועדה, שדרשה ישראל תוך איום שאם לא היא לא תבוא לוועדה; ובעצם גם ישה בין שר־החוץ הסובייטי אנדריי מיקו עם שר־החוץ דאז אבא אבן — ה„ספונטאניות" הזאת היתה ידו של ינג'ר. במידה ידועה ניתן לומר, כי ע כל פרט ופרט תוכנן מראש. ואכן, אז — כמי שיכול היה להבטיח ל־ים לשחרר את הארמייה השלישית ציא את הישראלים מאפריקה אל ר לזה של תעלת־סואץ — היה שיכול היה לקיים את אשר הבטיח שלת ישראל: ועידת־ז'נווה לא תזיק ... אני מתחייב שלא להגיע לשום דת־הכרעה...

יודע אם בשיחות אינטימיות גם „רמז", שבעצם כדאי לה, לממשלה, ת לז'נווה מפני שאם יש משהו הד־ להציל את מפלגת־השלטון ממפלה הרי זו ועידת־ז'נווה, במתכונת: נב־ שד"ר קיסינג'ר נכון היה לעצבה. גם כך היה. רבים רבים נתפתו להא־ כי מדובר בוועידת־שלום ממש. שדר נשיא ארה"ב אל ראש הממשלה ב־ כי הנה זכינו סוף־סוף להשיג את ששתי מדינותינו כה ייחלו לו כל : משא־ומתן עניני „בין הצדדים בעים בדבר... לשם השכנת שלום צו־ וברקיימא במזרח־התיכון". (סעיף ה של החלטת מועצת־הבטחון 338). יכת ההסברה של המערך ובראשה א אבן בנאום מרשים בפתיחת הוועידה מו, כמובן, גם כן לנטיעת התחושה את בלב הצבור, כי הנה השלום הוא בשמיים, אלא בהישג־יד. התוצאות איחרו לבוא. ספיר המנוח שפה לאבן השכם ואמר: ועידת־ז'נווה נתנה ל־ערך ארבעה־חמשה מנדטים!...

● מחכים ל„ז'נווה"

אומרים לנו, כי ראש הממשלה, יצחק ין מיטיב להבין כי ממשלתו המפורע־ נזקקה להישג ממשי לבוא עמו לקהל בוחרים והוא יודע, כי הישג כזה אינו צוי לא באופי ממשלתו (הן קשה לומר, לפנינו צוות־מלוכד הפועל ביעילות על י כאמציד לשכנע, כי „הממשלה מתפ־ת בסדר"...), לא בתחום הכלכלי־רתי, לא בתחום השכר ויחסי־העבודה בשום נושא אחר שבתחום הפנימי. ין שכך יבקש להעמיד במוקד נושא יני־בטחוני מתוך הכרה, כי כאן, ב־תחום זה, יוכל להצביע על הסדר־הבי־ים עם מצרים — הסדר, שכללות הכל, אף מגרעותיו, נתן לישראל שקט ת הדרומית; שיפר את היחסים עם ב שהעניקה לישראל סיוע ללא תקד־ בתחום הצבאי והכלכלי; איפשר י"ל להשתקם ולהצטייד בנשק שהוא ה־האחרונה בטכנולוגיה הצבאית ו־ יתרונות ממשיים כיוצא באלה, ש־ קרן־קיימת שמפירותיה תאכל ישראל י ראשיה שנות השמונים.

אלה מובן, שאילו זימן לו, ליצחק ין, הגורל איזו „ועידת־ז'נווה" קטנה, ין עמה הכרעות, אבל יש עמה „רד־ של התקדמות לשלום", כי אז מצבה ממשלתו — ומפלגתו — היה טוב ור. אלא שלא יצאו ימים רבים מאז צר, כי עד נתגבש לד"ר קיסינג'ר זכר בו בממשלגיה?) — והוא, שר־וץ האמריקני, הנחית עלינו מהלומה שונה במועצת־הבטחון, שעוד ימים בים אכנם נזכור אותה, אם גם לא ב־ססלגיה.

מצד שני, לא נראה כי הממשל של סר „יתערב" במהלך הבחירות על־ידי זו יוזמה מדינית, שתשרת בהכרח את ממשלת־רבין.

סביר יותר להניח, כי לכל היותר ירצה הממשל החדש ליזום תנועה מדינית מתוך הכרה, כי אין להשאיר במזרח־התיכון חלל־ריק עד לאחר הבחירות בישראל, אך גם מתוך הכרה במצבו הפנימי של המשטר בישראל, שהוא רגיש לזעזועים.

ממילא נראה, כי „מעורבותו" ב־עניני הבחירות בישראל לא תוכל למלא תפקיד מכריע. ואם אמנם כך יהיה, כי אז תיסוב מערכת הבחירות בישראל סביב אותו ציר, שראש הממשלה מבקש להימלט ממנו — איכות ההנהגה ובעיות הפנים, שכל מי שיוצא נגד הממשלה, הן מבחוץ והן מבית, ממקד את מלחמתו, ובעצם את צידקת התארגנותו נגד „ההנהגה הקיימת", עליהן.

● „לכל גנראל רשימה משלו"

בהאצה המדהימה של המאורעות ב־זירה הפנימית (בכל שבוע עדים אנו להתארגנות חדשה) קשה להניח, כי ראש הממשלה יוכל לפטור עצמו מהתמודדות בנושאי־פנים אפילו יזמן לו המצב ה־מדיני הנזיל בהמשך הזמן איזה „נושא מדיני", להתגדר בו. על כן משונה הדבר להיווכח, שבתחום חיוני זה — בעיות הפנים ואיכות ההנהגה — מסתמנת אצל ההנהגה הקיימת איזו אטמות וחוסר תחו־שה חדה, הבדרשא מפליסיקאים, כלפי המתרחש. אופיינית לכך שיחת־חולין קצרה, שהתנהלה השבוע במשרד ראש הממשלה לפני שהחלה התייעצות של שרים, שזימן ראש הממשלה.

היה זה למחרת הודעתו של פרופ' יגאל ידין, על הקמת „התנועה הדימוקר־טית" (שם זמני) ופירסום שמותיהם של למעלה מ־70 איש מבין המייסדים. בשמ־עו הערכות של מספר חברי ממשלה על „רשימת ידין". במהלך השיחה זרק ראש הממשלה, יצחק רבין, את השאלה: „טולקובסקי ברשימה?" (הכוונה לאלוף דן טולקובסקי, מי שהיה מפקד של חיל־האוויר ועכשיו חבר הנהלת בנק דיס־קונט).

— כן — אמרו לו.

— נו, אז אף פועל לא יצביע בעדה!... — פסק ראש הממשלה.

אחר־כך נאמר ליד השולחן בחוסר הערכה: לכל גנרל יש רשימה משלו... (קרי: לידין ולשרון).

„גנרל" היושב בממשלה, שר־המסחר והתעשיה, חיים בר־לב, קבע כי „רשימת ידין" היא סתם דבר „לא רציני" ו„ילדו־תי"...

מבין אלה שהציעו לא לזלזל ברשימת־ידין היו השרים אהרון ידלין וגד יעקבי. אלה סבורים, כי יש לבחון את התופעה ביתר עמקות ולא לפטור אותה בשתי־ חיות.

דומה, כי ידין עם יעקבי וידלין, מי שמבחנו עצמו בכך, שפועלים לא יצביעו בעד רשימת־ידין או מי שסבור, כי זהו עסק „ילדותי", וכל מי שמקל ראש בעצם התופעה הזאת מעיד על עצמו — אם אין זו סתם העמדת־פנים שבאה לכ־סות על מבוכה — כי לא השכיל לרדת לעומק משמעותה של תופעה זו הקרויה „תנועת ידין" („תנועת שרון" היא בעלת אופי שונה לגמרי, לא רק משום שבשלב זה היא בגדר נעלם). אין להעריך עתה את התנועה הזאת במספר המנדטים ש־תזכה בהם — דבר זה תלוי בסופו של דבר באווירה ובמצב, שישררו במדינה ערב הבחירות ממש — אלא יש להערי־כה קודם כל כתופעה, מצד המהות. ו־מבחינה זו, דיה הצצה קלה לרשימת האנשים, שהצטרפו אליה, כדי לעמוד על עומק המחאה, שרשימה זו משקפת קודם כל נגד ההנהגה הקיימת ובעצם רק נגדה, שהרי אם אתה משווה את מצע תנועת־ידין עם מצע מפא"י או המערך, ספק אם תמצא הבדלים, אשר יצדיקו הקמת רשימה נפרדת. אין אתה מוצא בה אנשים תאבי קריירה פוליטית דווקא. רבים רבים בה הם „אנשי מפא"י" מוב־הקים, שלא העלו בעבר על דעתם, כי יצביעו אי־פעם למען רשימה אחרת כל־שהי. אם כן מה הניע אנשים אלה לפנות עורף לצור־מחצבתם אם לא המחאה נגד ההנהגה הקיימת? על התארגנות של „בית תבורי" אפשר לטעון, כי בה מצויים „סתם קריירסטים". האם זאת אפשר לטעון גם נגד אנשי תנועת ידין? איזו „קריירה" יכולים עוד לבקש לעצמם אנ־שים שהלכו אחרי ידין, כשמאחוריהם — קריירה כיועץ משפטי לממשלה, מזכיר הממשלה, מפכ"ל המשטרה וכו'!

● מדוע נעדרו עסקני חיפה?

יש איזה ליקוי־מאורות במפלגת־ה־עבודה. ברגיל, כשמפלגת־שלטון ניצבת בפני בעיות כאלה נמצא מישהו בתוכה — טבעי שהדבר ייעשה על־ידי מזכיר המפלגה או מי שמוכר כמנהיגה — המכנס איזה מוסד מצומצם או פגישת־צמרת כדי לדון במצב. אבל במפלגת ה־עבודה הדבר כיום כמעט בלתי אפשרי; מפני שמזכיר המפלגה, מאיר זרמי, אמר לא מכבר „אנשים הפסיקו לדבר איש עם חברו". במקום זאת, נמצא מישהו המגלה שמזכיר מחוז תל־אביב „משתכר 10,000 ל"י לחודש". ומדוע חשוב הפרט הדרכסי הזה (שאגב, הוכחש כעבור יום), מפני שמזכיר המחוז שמדובר בו הוא במקרה בין מארגני „כנס בית־תבורי", שקרא „לשנות את ההנהגה, שאם לא כן ‚נובלם' בבחירות". כעבור יומיים נתבשרנו, כי משלחת של חברים מתל־אביב באה לעודד את ראש הממשלה ולומר לו, כי הם אינם מזדהים עם „ההתארגנות" ה־היא, שמטרתה „לשנות את ההנהגה". לא יצאו עשרים וארבע שעות ומוסדות אר־גוניים, שאנשי „משלחת העידוד" נמנים עמה הכריזו בקולי־קולות, שאלה עשו זאת על אחריותם האישית בלבד ואין הם „ציגים". עבר עוד יום אחד ונתבשרנו כי שלשה מחוזות — חיפה, איחוד הקיבוצים והקיבוץ המאוחד — בראשות מזכיר המפלגה, שסוף־סוף נח־לץ לפעולה, נתכנסו ופסלו את... „ההת־ארגנות של בית־תבורי". ההר לא היה אולי חוק, דיו, אבל התופעה השפה התהוות חדשה: „מלחמת אחים" בתוך מפלגת־העבודה.

התארגנות־הנגד, ששר־האוצר, יהושע רבינוביץ, דיבר עליה כעל תולדה מוכר־חת של „בית תבורי", עדיין אינה השיא. שר החינוך והתרבות אהרון ידלין, אחד מן הנואמים בכנס שלשת המחוזות מב־טיח „התכנסות עוד יותר גדולה" בימים הקרובים. כנגד זאת, שוללים מבקשים להוכיח, כי בסך־הכל מדובר בהתכנסות־נפל: „לדוגמה, מטעם חיפה בא אלמוגי עם אורי אגמי ועוד כמה פנסיונרים, אבל איפה היו במשלחת חיפה ח"כ משה ורטמן וח"כ משה שח"ל ואליעזר מולק?"

מסתבר, אמנם, כי שלשה אלה מעמודי־התווך של חיפה לא במקרה לא באו ולא מחוסר זמן, אלא מפני שאינם רו־צים להיות מובלים סתם על־ידי יוסף אלמוגי. קודם דרשו בירור „לקראת מה זה הולך", כפי שתבע ח"כ ורטמן באחת ההתייעצויות ומשלא נתמצה הבירור הניחו ל„אלמוגי ללכת לבד" (כלומר, עם כמה מאנשיו...). ואשר לאנשי הקיבוצים — הן גם מתכנסי בית־השיטה הם אנשי קי־בוצים. וגם השמיעו משהו, השונה מן הדברים שהשמיע אהרן ידלין!...

עתה, מתחו אנשי „בית תבורי" את שריריהם ומכינים כנס כפול ומכופל, של מאות, „שיוכיח מי מדבר כיום בשם המפלגה!"...

● „מנסים לכבות שריפה בעזרת חומר דליק"

כל ההתמודדות הזאת יכולה היתה ב־עצם להיראות כ„ענין מפלגתי" אילולא מדובר היה במפלגת השלטון — משמע, אילולא חש כל אזרח בתוצאות של ה־מלחמה הזאת בין זרועות הממשל, או בינו לבין ההסתדרות.

וכך עדה המדינה לאיזו התמודדות — שעדיין בראשיתה — שהמדינה משלמת את מחירה. הולך ונוצר במפלגת השלטון מושג של „הם" — ו„אנחנו" ואין לך כיום סמכות, ולו רק מוסרית (גולדה מאיר אמנם העירה מספר הערות, אבל לא באותו משקל, שהורגלנו לו מפיה), שתוכל למנוע את ההתרוצצות הזאת.

לפני שבועיים נפגש איש מנגנון ה־מפלגה, מן המקורבים ביותר לראש ה־ממשלה ולשר־האוצר, עם ח"כ משה שחל ובידו רשימת חברי מרכז המפלגה. נראה, כי מישהו הגה את הרעיון לכנס את המרכז כדי שזה יקבל החלטה שמשמ־עותה המעשית היא התייצבות מאחורי ההנהגה הקיימת. הם עברו בקפדנות רבה על הרשימה, שם אחר שם — במחוזות הגדולים, בעיירות־הפיתוח, ב־עדות — ואיש־המנגנון הגיע למסקנה, כי רק על כארבעים אחוז מן המרכז יכול הוא לומר שהם „שלו" (כלומר, תומכי מחנה־רבין); לגבי ששים הנותרים הוא בספק. „גם אם אינם בכיסו של שמעון פרס, אין ודאות שהם של רבין..."

אגב, אין זה כל החשבון. מפני שבתוך הארבעים אחוז כלולים היו אנשי תנועת־המושבים, שבינתיים הוכיחו, כי למרות הפניות וההפצרות אליהם לבל ילכו לכנס בית־תבורי — הם היו שם והודיעו, כי יבואו גם ל„כנס המאות".

נדמה, כי היה זה משגה טאקטי מצד אלה שביקשו להשיב מיד בהתארגנות־נגד. במקום לנסות ולצנן את הרוחות, הם ניסו לכבות את הדליקה בחומר דליק.

במסיבות אלה, השאלה המטרידה את מחשבתם של ראשי מפלגת העבודה ואת כל המערכת הפוליטית המגוונת — ה־מתגוונת מיום ליום — היא האם תוכל המפלגה השלטת, למרות הכל, לשמור את השלטון בידיה.

אפילו יוחשב מישהו, שחייבים למצוא איזה נושא, שימתיק לעם את הצלחתה של הממשלה — יתברר, כי כמעט שאין כזה בנמצא. לא שהממשלה זו חסרת הישגים, אלא שאין היא יכולה להצביע על כך שהיא יודעת את אשר לפניה. והלא זו שאלה מכרעת לגבי מי שמבקש לעצמו את הזכות להנהיג את המדינה בשנים הבאות, שלכל הדעות יהיו קשות (ראש הממשלה: „צפויים להצים ב־1977..." שר האוצר: „נעבוד לפני התהום"...)

האם ב„נושא הכלכלי" יש לממשלה זו תשובות אטרקטיביות, שיגרפו את קו־לות ההמונים ביום הבחירות — כשיש לציבור חשד כי הכל פרוץ ומתמוסס תחת „ההנהגה הכלכלית"?

● „התרגיל" של סאדאת

אין לראות, לפי שעה, אף את „הנושא המדיני", שהוא לדעת ראש הממשלה הצד החזק של ממשלתו, כמקור להטייה של קולות בוחרים. לא רק מפני שהרבה תיזות מדיניות (כמו „להודע פירוד בין מצרים וסוריה") לא נתממשו, אלא גם מפני שכל הבעיות המציקות בתחום זה נשארו כשהיו.

רק צץ ועלה תרגיל ישן של סאדאת — „לדבר על שלום" תוך איום במלחמה אפשרית, אם ישראל לא תקבל את תנאי השלום שהוא מציע — וכבר נזרע בלבול חדש בממשלה. על „מתקפת השלום" של סאדאת אמר שר החוץ, יגאל אלון: „אני רוצה לומר שאני מתפעל מקסמו האישי של הנשיא סאדאת על שהצליח לבלבל לא רק אורחים שבאו אליו, אלא גם כמה חברי כנסת בירושלים בחדר הזה ובמזרח־התיכון כולו". נראה, כי הערה זו היתה שלמה יותר מבחינת המציאות, אילו הוסיף שר החוץ לרשימת ה„מבולבלים" שכבה גם כמה מחברי הממשלה, כפי שהוא וראש הממשלה ראו אותם השבוע בישיבת הממשלה.

יותר על כן, כל מי שינסה לבנות על הנושא המדיני — על כורחו יצטרך ל־שכנע שהוא, ולא אחרים, צדק. על כגון זה כבר אמר שר הבטחון, שמעון פרס: הוכח, כי כל מה שציפו שיקרה לא קרה, ומה שאמרו שלא יקרה — אכן „קרה".

אין בידי הממשלה להצביע על הצבעת ההבנה עם ארצות־הברית ב„נושא המ־דיני" בשנים האחרונות. יש, למשל, מי שמגדיר את הצטרפותה של ארצות־הברית להצבעה העוינת של מועצת הבי־טחון בעניין השטחים כ„נקמנות" של ממשל פורד בשל הפסדו בבחירות לנשי־אות, שבהן מילא הקול היהודי תפקיד מכריע. גם אם יש משהו בטענה הזאת, אין זה העיקר. חשובה יותר הטענה של ד"ר קיסינג'ר במכתבו לסנטור יעקב ג'אביץ, שבו קבע שבעצם לא חל שום שינוי בעמדתה של ארצות־הברית (במכ־תבו מנה קיסינג'ר שורת התבטאויות בתקופות שונות להוכחת טענתו). דבר זה חמור פי כמה, שכן מאחורי ההסתיי־גות של שלילת כל התנחלות ביהודה ושומרון והגדרת ההתנחלויות כמכשול לשלום — דבר שקומם אף את שר החוץ אלון, שאינו ידוע כחולה שטחים להיא־בון — עומדת התביעה של ארה"ב להב־יא את ישראל „ללא לחץ" — לנסיגה אל גבולות 1967. כך הבטיחו למעשה לסאדאת ולאסאד, ובשכר זה יכול נשיא מצרים לומר בהגיגיות לסנטורים ולחברי קונגרס אמריקניים, שהוא מצפה ל„הצגת שלום" של ארצות־הברית, ושהוא מוכן ללכת לז'נווה „ללא תנאים מוקדמים".

● המאזן של עידן פורד

כללו של דבר, אם לערוך את המאזן בנושא המדיני בעידן פורד־קיסינג'ר (להוציא את ענין ה„רכש", שעליו אמר פעם שר הביטחון בממשלה, שאנחנו עדיין חיים מההתחייבויות שניתנו ל... גולדה מאיר) — בולטת גם העמדה של ויליאם סקרנטון, שבחודש מאי טען (כלומר, השמיע את דעתו של... ד"ר קיסינג'ר) כי ההתנחלות שאוה במכשול לשלום ושהבנייה היהודית בירושלים הי־תה בעצם בלתי חוקית וכו' וכו' — ואשר חזרה ונשנתה לפני ימים מספר כשהיא מוצאת את המחשבה האידיאו־לוגית במכתבו של ד"ר קיסינג'ר לג'אביץ. („הצבעתנו במועצת הבטחון שיקפה את המדיניות, שהלכנו בה משך שנים...").

אין זה מאזן חיובי במיוחד מבחינת ישראל. אשר לעתיד — בשיחה שהיתה לשר גד יעקבי עם ד"ר קיסינג'ר לפני ימים אחדים יכול היה לשמוע מפיו הע־רכה קצרה על המצב המדיני: התקופה עד למארס 1977 (המועד המשוער להת־חלת פעולה ממשית של הממשל החדש בזירות השונות) „אינה רלוואנטית לגבי המזרח התיכון. וממארס ואילך — אין אני מעלה על הדעת שאפשר בתקופת הב־חירות בישראל להעלות יוזמות המחיי־בות סיכומים. אני מדגיש, כי זו דעתי הפרטית, אבל אינני חושב שהפעילות המדינית לגבי המזרח־התיכון תוכל להי־רוג בתהליך של בירורים לקראת הב־אות". נראה, כי דעה „פרטית" זו משק־פת מציאות, ואף שאמר כי „קשה לו להצדיק מה יעשה ממשל שלא החל עדיין לפעול בתחום המדיני", הזקה שהגדיר את הדברים באורח מציאותי. מכאן, שה„אטרקציה" של המערך (אם לא יתפרק לסמא איזביה של מפ"ם) לא תוכל להיות בתחום המדיני או ב־תחום הפנימי. ובממשלה ודאי אין זו מחאה שמצפיים בה „בולבלים" בני־כא יסוד, אם לשאול הגדרה מבגינה מפר ההוץ. חלק בה מייסר אותה בבור־סים בתחום הפנימי (ל"ע), חלק אחר בה מייסר אותה בעקרבים בתחום הח־צוני (מפ"ם) וגם חלק שלישי (מפד"ל) אינו יציב בביתה, אם להאזין לדברי של ח"כ יהודה בן מאיר מעל דוכן הכנסת.

חוזרת השאלה למקומה: האם לנוכח ההתהוויות הפוליטיות החדשות ייוותר למפלגת השלטון הכוח ליבכר את ה־שלטון בידיה?

● אבא אבן מצפה לרחמי שמיים

הגורם שיקבע הרבה ואולי יכריע ב־בחירות יהיה גורם האמינות. אם מישהו יפנה עורף למערך הרי זה בגלל חוסר האמינות של הממשלה (וכמובן, שהריב הפנימי בתוך מפלגת העבודה אך מערער את מעט האמינות שנותרה בה). ואם רבים יימשכו לרשימת ידין, שהיא בעצם כעין מוסד־גג של תנועות המחאה למיניהן, הרי יעשו זאת בשל האמי־נות שיצליחו לעורר — אם בינתיים לא יעמדו במבחן הדרך. אם תוך שבועות לא תסכך המלחמה בתוך מפלגת הע־בודה או שלא יימצא לה פתרון של שלום, כי אז אין לה תשועה.

השבוע, בהתייצבות שהתקיימה בכנסת, העביר אחד ההוגים מחברי הכנסת של המערך פתק — בנוסח בערבית — אל ח"כ אבא אבן, ובו נאמר: „מה לדעתך תהיה השפעת רשימת ידין על המערך?" השיב לו אבן: „זה תלוי; אם נלך ברא־שות הרשימה עם הנהגה זו, או־אז ראוי להכיר את מה שנאמר בקוראן (אף אבן השיב בערבית): אין כח ואין ישועה אלא באלוהים".

אגד מזמין אותך להרפתקה במדבר.

הצטרף לטיול השבועי של אגד לסיני ולסנטה קתרינה, ותזכה בחוויה מרתקת מאין כמוה!

מסלול הטיול:

ביום הראשון:
נסיעה מתל־אביב לאילת, ביקור בטאבה, באי האלמוגים, ובפיורד. ממשיכים לנביעות ולדהב - שני נאות מדבר עם חופים מקסימים, משם דרך ראס נצרני לשארם־א־שיך ללינת הלילה.

ביום השני:
ביקור בשארם־א־שיך, נסיעה דרך ואדי פיראן ונוה פיראן עד סנטה קתרינה, (לינה בסנטה).

ביום השלישי:
"מסמר" הטיול - עליה עם שחר להר סיני וסיור מודרך במנזר סנטה קתרינה, חוזרים לדהב ללינת הלילה.

ביום הרביעי:
חזרה לתל־אביב דרך אילת ויוטבתה.

טיולי אגד לסיני וסנטה קתרינה - בכל יום חמישי מתל־אביב.
הנסיעה באוטובוסים ממוזגי אויר־פרט לאזורי־המדבר, שם הנסיעה ברכב מדברי מיוחד.

המחיר: 1,718 ל"י, לתיירים 175 דולר, המחיר כולל אירוח מלא.

הרשמה בכל סניפי אגד תיור.

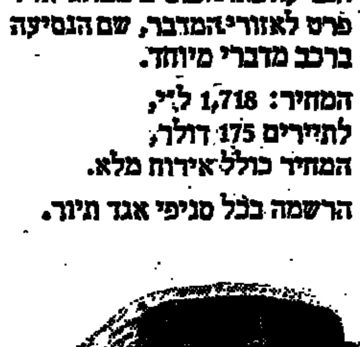

אגד תיור

هكذا من الأصل

לבנון – לא עוד „בטן רכה" של החזית הערבית

החיוב (לטווח קצר) והשלילה (לטווח ארוך) של ההשתלטות הסורית על לבנון ✶ דרום לבנון עלול להיות זירת התנגשות בין צה"ל לצבא הסורי הנוקט בשיטת ה„זחילה פנימה"

מאת **יעקב ארז**
סופרו הצבאי של „מעריב"

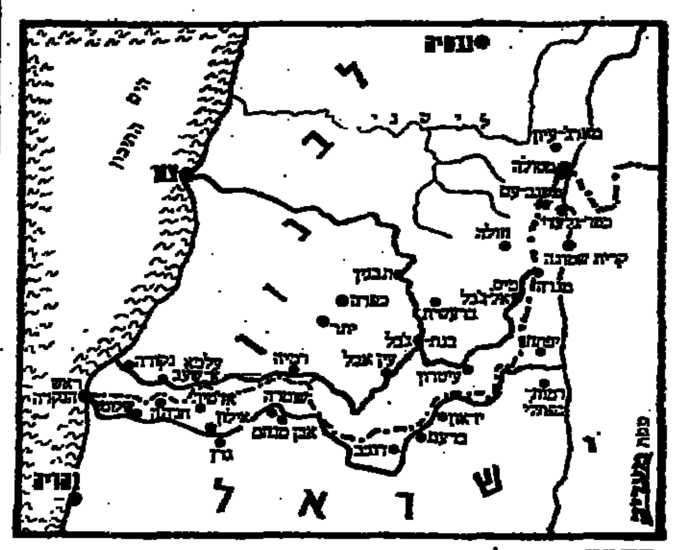

מפת דרום לבנון עם הליטאני שקרבתו למטולה בולטת לעין

המדיניות הישראלית הבטחונית כלפי ח־דירתם ומאוחר יותר השתלטותם של ה־סורים על לבנון, מן הדין ש־תיבחן משתי נקודות מבט. נקודת המבט של הטווח ה־קרוב, המיידי, המתמקדת ב־כוחות הסוריים הפרושים עכשיו בלבנון ואינם מה־ווים בשעה זו, איום על בט־חונה של ישראל. ומבט לטווח ארוך, המתבסס על היבט אס־טראטגי והגורס שמצבה הצב־אי של ישראל מעבר לגבול ה־צפון השתנה כבר היום לרעה. באזור הזה פרושים למעלה מ־30 אלף חיילים סוריים ו־בכל מתיחות שתיווצר בעתיד יהווה הכוח הזה איום על אגפה הצר, הצפוני, של יש־ראל.

סקירת המדיניות הישראלית בנושא הלבנוני, מצביעה על הישגים בממד של הטווח הקצר ועל כירסום באמינות ובציפיה מההיבטים הבטחוניים של ה־מדינה, בטווח הארוך.

למעשה, תוך חודשים אחדים נוצרה זירה צפונית, שבה כוח של שלוש דיוויזיות הערוכות מצפון לגזרת ה־גבול של 120 ק"מ שבין החרמון לבין צוקי ראש־הנקרה.

● הנקודות השליליות

מה המשמעות של הכוח הסורי בלבנון?

● במקרה של עימות, תיאלץ ישר־אל לרכז כוחות ניכרים, בעבר לאלה שריכזה השבוע, בגבול הצפון. עובדה זו מחייבת את צה"ל להתפצל לגיזרה נוספת.

● ישובי הספר הישראליים המצו־יים ממש על קו הגבול, עלולים לעמוד בעתיד מול כוח צבאי סדיר — גדול בעוצמתו, העלול לסכן את בטחונם. כל אורח החיים של היישובים האלה, וההשקעות בנושאים הבטחוניים, עלו־לים להשתנות בגלל הימצאות כוח סד־יר גדול מעבר לגבול.

● לבנון שוב אינה מהווה ל„בטן הרכה" של החזית הערבית. את כני־סת כוחות סוריים לשם, יצטרכו ל־הביא בחשבון בכל פעולה צבאית אפ־שרית.

● במקרה של תיכנון כל־ערבי ל־מיתקפת־פתע על ישראל, תוכל סוריה לנצל את כוחותיה הנמצאים בלבנון, לרכזם תוך זמן קצר, לתגבר את גיזרת הגבול שלה בגולן, באמצעות כוחות עיראקיים ו/או ירדניים ולת־קוף בפעולת מלקחיים את האגף ה־צפוני־מזרחי שלנו.

● הכוחות הסוריים בלבנון, אם כי נמצאים הם במרחק של בין 30 ל־40 ק"מ מן הגבול, מבליטים למעשה את „חזית הבטנה" הפרוצה מצור שבלבנון ועד עקבה שבמפרץ אילת ואשר עד עכשיו היתה רק בבחינת איום ערבי כללי.

● אם היא תבקש להחריף את המתיחות עם ישראל, מבלי לפגוע ב־הסכמים המדיניים התקפים לגבי רמת־הגולן, תוכל סוריה לטעון, ש־הכוח שלה בלבנון הוא כוח בינערבי, שאינו כפוף להסכמי הפרדת הכוחות.

אלה הן הנקודות השליליות הנגז־רות מן הנוכחות הסורית בלבנון, ש־ממדיה תפחו וגדלו לנוכח ההכרזות והאיומים הישראליים כלפי את חדי־רת הגייסות הסוריים, שהחלה בתחילת ינואר השנה.

● וההיבטים החיוביים

אולם לפיצול הכוח הסורי, הנגרם בעקבות העברת שלוש דיוויזיות ללב־נון, יש גם היבטים חיוביים, בעיקר בטווח הקצר:

● היחידות הסוריות פרוסות היום על פני מרחבים גדולים, יחידותיהם המפוצלות מחייבות מאמץ לוגיסטי רב ומחלישות על ידי כך את העוצמה המתבססת, בכל עוצמה, על ריכוז מאמץ בגיזרה צרה ככל האפשר.

● העברת הכוח הסורי ללבנון דילדלה את המערך הסורי ברמת־הגולן ו־התירה בו סכרי כוח פתוחים. זהו המערך הסורי העיקרי החוצץ היום בין כוחות צה"ל לבין דמשק הבירה.

● סוריה נאלצת לרכז חלק מן הכוח שלה בגיזרה שלישית: גבול עיראק. על ידי כך נגרם לה פיצול נוסף התורם, בטווח המיידי, לחול־שתה הצבאית.

● הכוח הסורי בלבנון אינו נהנה ממטריה של טילי נ.מ.. אין שם סול־לית טילים נגד מטוסים. במקרה של עימות, חשוף הכוח הזה למטוסי צה"ל.

● חיל־האוויר הסורי, היכול לסוכך על הכוחות שבלבנון מבסיסיו שב־ארצו, ייאלץ אף הוא לפצל את יחידותיו האוויריות על מרחבים גדו־לים.

● במקרה של כוונה לתקוף את ישראל, ייאלץ הצבא הסורי לעשות שינויים בהיערכותיו שייראו ויהוו גורם מתריע, בעוד שברמת־הגולן היו ההזזות הסוריות מרוכזות ב־קרבת הגבול ויכלו לפתוח בהלחמה, כשמרחב ההתרעה בינינו לבינן היה קצר.

לאור האמור נראה כי לטווח הארוך נפגמה אמינות ההכרזות הישראליות, שנועדו להרתיע את שליטי דמשק מלהרחיב מעורבותם. הודעות והכרזות שנסבו על „קו אדום", נעלמו מן ה־לקסיקון בימים האחרונים והרמטכ"ל אף הכריז, בהופעתו בפני סטודנטים בחיפה ביום רביעי שעבר, כי אין „קו אדום" של ישראל בדרום לבנון.

הגורם היחיד שניתן למצוא בו עידוד בימים האחרונים הוא תיגבור מערכי צה"ל, תוך מתן פומביות, בגבול לב־נון. פעולה זו נובעת מן המדיניות הנקוטה מאז מלחמת יום הכיפורים, הגורסת כי אין לסמוך על הערכות אלא על היערכות. פירוש הדבר הוא שבמקום לנחש מה יעשה האויב, יש לקבוע את ההיערכות המעשית של צה"ל על־פי סדרי הגודל של הכוח שיש בצד השני.

מאורעות השנה האחרונה בלבנון, כפי שהם משתקפים בהכרזות מעצבי המדיניות הישראלית, מראים על הס־לכה הן בהכרזות האחרונות והן ב־תגובה הישראלית, כל אחת בכיוון ה־נגדי:

● בסוף חודש ינואר השנה אמרו גורמים מוסמכים, כי „ישראל רואה ביחידות הפלשתיניות הכפופות לצבא הסורי, שחדרו ללבנון, כוח זר".

● ב־21 בינואר השנה אמר שר הבטחון, שמעון פרס, בסיור בגבול הצפון: „אם צבא סוריה יפלוש ל־לבנון, תנקוט ישראל את אמצעי ה־הגנה הדרושים שיותאמו למצב ש־יווצר בגבולנו עם לבנון".

● בחודש מארס השנה הביעו מת־יישבי הספר בצפון את דאגתם מן המתרחש בלבנון, בעקבות חדירת חמישה גדודים של „צבא השיחרור הפלשתינאי" ללבנון. ישראל נקטה במדיניות של ציפיה מן הצד ואפס מעשה.

● ב־19 במארס גברה המתיחות לאורך גבול ישראל־לבנון, בעקבות ידיעות על חדירת כוח סורי ללבנון. המתיחות רפתה בעקבות הודעה סו־רית, כי כוחותיה לא חדרו ללבנון.

● ב־17 במארס כותרת בעתונות: „מעורבות סורית בלבנון, קאוס בלי־לישראל?"

● ב־5 באפריל הביעו גורמים צב־איים דאגה מן הידיעות שמקורן ב־לבנון על חדירת יחידות סוריות לשם.

● ב־6 באפריל אישרו גורמים צבאיים ישראליים חדירת יחידות סו־ריות ללבנון ואמרו שההתערבות ה־ישראלית מותנית בשני גורמים: א) אם יכנסו ללבנון כוחות סוריים מאסיביים; ב) אם הסורים יעבירו יחידותיהם דרומה.

● ב־11 באפריל נכתב: „בראשונה מאז החלה מלחמת האזרחים בלבנון נכנס כוח סורי בלתי מוסווה ללבנון והשתלט על שלוש תחנות גבול. ל־מחרת חדרו ללבנון יחידות סוריות סדירות, כולל טנקים וארטילריה.

● גלגוליו של „הקו האדום"

● ב־13 באפריל הוטבע המושג „קו אדום" ונקבע שהוא מורכב ממימד טריטוריאלי — נהר הליטאני, גודל הכוח, ומטרתו.

● ב־18 באפריל נכתב, כי הכוח הסורי חרג מ„הקו האדום". ישראל לא הגיבה, קיבלה את הסבריו של מזכיר המדינה האמריקני, הנרי קי־סינג'ר.

● ב־2 ביוני נמסר, כי „גורמים מוסמכים אומרים, שיש הגזמה גדולה בתיאור גודל הכוח הסורי בלבנון".

העתונות המשיכה לדווח על מעו־רבות סורית גוברת והולכת בלבנון. המדיניות הישראלית, שהושתתה תחי־לה על הכרזות מרתיעות, השתנתה והתבססה על תצפית מן הצד ואפס מעשה. מאוחר יותר קיבלה את הסברי האמריקנים, כי הכוח הסורי מתמקד בלבנון בבעיות פנימיות. אח"כ הש־תנתה שוב, על פי דיווחים זרים, ו־התבטאה בעזרה הישראלית לכוחות הנוצרים ובסיוע הומאניטרי לתושבי לבנון, תוך הסבר שאין לחשוש מן הכוונות הסוריות, בשלב הזה, שכן הם מתמקדים בלחימה בגורמי השמאל ובמחבלים וכל התערבות ישראלית תגרום לאיחוד בינערבי ולהפניית כלי־הנשק נגד האויב המסורתי — ישראל.

בשבוע שעבר הכריז הרמטכ"ל, כי העוצמה הסורית בלבנון עלתה על שתי דיוויזיות ומקץ ימים אחדים נמסר על ידי גורם בכיר שהכוח ה־סורי בלבנון מונה היום יותר משלוש דיוויזיות. רק אז נקטה ישראל ב־פעילות מוגבלת והגבירה את מער־כיה הצבאיים בגבול עם לבנון.

סקירת העובדות האלה מוכיחה היום, כי צדקו אלה שאמרו, שה־סורים לא יגבילו את מעורבותם, כי תכליתם להשתלט על לבנון ולהגשים את מאווייהם ההיסטוריים בדבר „סו־ריה הגדולה". וכי אחרי שישתרר שקט בלבנון, עלולים הסורים לנצל את עוצמתם הצבאית שם נגד ישראל.

● שיטת ה„זחילה פנימה"

הסורים לא יוכלו, על פי החלטות ריאד, להיעצר בנהר הליטאני — ה־מימד היחיד שנותר ל„קו האדום". בשלב הראשון הם יגיעו לצור, כדי להשתלט על הנמל המשרת את ה־מחבלים וגורמי השמאל. המרחק מצור לראש־הנקרה 20 ק"מ בלבד. אין ספק שאחר־כך יבקשו הסורים להשתלט על גזרות קרובות יותר לגבול עם ישראל. הם יעשו זאת בתחילה בכוחות קטנים. בשיטה של „זחילה פנימה", שיטה שאיפיינה את מעורבו־תם בלבנון שהתבססה על צעדים מחו־שבים ואיטיים ולא על החדרה מאסי־בית של כוחות גדולים.

יתכן מאד שבשלב כזה הם עשויים להסכים לאיזשהו הסדר שסנדקיו יהיו האמריקנים, ועל־פיו יגבילו ה־סורים כוחותיהם בצור ובנבטיה ו־ימנעו פעולות של מחבלים מן הגבול. אבל המציאות הוכיחה, כי „ארגוני הסרוב" הפועלים בלבנון, לא נשמעים לסורים, הם עלולים לבצע פעולות מלבנון שיחייבו את התערבות כוחות צה"ל ואז עלול להיווצר עימות בין כוחות ישראליים שיפעלו נגד מחב־לים, לבין הסורים שיישבו בעורפם.

המדיניות הסורית היא ברורה, תכ־ליתית ועקבית. משמעותה, פגיעה ב־בטחונה של ישראל באמצעות הכוח הסורי הגדול השוהה בלבנון. לכן, אסור לבלוע „גלולות הרגעה" המתב־ססות על התפרסות סורית, שמחלישה את העוצמה הצבאית.

דרום לבנון, האזור המבותר, המש־תרע מנהר הליטאני דרומה אל ה־גבול, עלול להיות המרחב שבו יהיו התנגשויות בין צבא ישראלי לסורי ובו יוצת הפתיל שידליק את גבולות ישראל בעתיד.

צברי ג'ירייס, שביקש להקים משרד אש"ף בוושינגטון היה בשעתו נציג פת"ח בישראל ✶ סגן נשיא מצרים חוסני מובאראק יצא לנסיכויות המפרץ הפרסי להחיש מימון עסק[ות] הנשק של מצרים ✶ בשיחה עם שגריר ארה"ב בדמשק אמר הרמטכ"ל הסורי כי אסאד מ[ודע] לחששות הישראלים — ו„מבין" את התביעות על הימנעות מחציית נהר הליטא[ני]

שליחות ג'ירייס ומסע מובאראק

מאת **שמואל שגב**

ההתפתחויות הדרמ־טיות בלבנון, „מתק־פת השלום" של הנ־שיא סאדאת והמא־מץ הפלשתינאי לת־קוע יתד מדינית בוושינגטון — במגמה לפרוץ פירצה בחו־מת הידידות האמריקנית־ישראלית — כל אלה אינם אלא צדה האחד של המטבע הבין־ערבית שהוטבעה בוועי־דות הפסגה בריאד ובקאהיר בחודש שעבר. בצדה האחר של המטבע ניתן למצוא את מס־עו של סגן נשיא מצרים, חוס־ני מובאראק, לנסיכויות ה־מפרץ הפרסי, במגמה להחיש את מימונן של עסקות־נשק מצריות שונות, ולזרז את הה־כנות להקמתה של תעשיית ה־נשק המצרית בסיוע טכנולו־גיות בריטיות וצרפתיות. בכל המקרים האלה, ממלאת יש־ראל תפקיד של „משקיפה", ולו גם עירנית, בלי שתהיה לה יכולת להשפיע על המהל־כים או לשנות את כיוונם.

דבר זה בא השבוע לידי ביטוי בולט באופן התגובה הישראלית לתג־בור המערך הסורי בלבנון ולניסיון של אש"ף להקים לשכת תעמולה ב־וושינגטון, בראשותו של הגולה מ־ישראל וחניך האוניברסיטה העברית בירושלים, צברי ג'ירייס. בשני המק־רים „נבלמו", לכאורה, המהלכים ה־בין־ערביים — אך בשני המקרים גם אין הבעיות ללא פתרון, והן תוספ־נה להעיק על ישראל לטווח ארוך.

במה שנוגע ללבנון נראה כי בשלב זה, לפחות, ימתנו הסורים את הת־קדמותם דרומה, ופרישת כוחותיהם תיעשה בצורה שלא תגרור את ה־תגובה ישראלית מיידית. דבר זה מס־תבר מתוך דיווח על שיחה שקיים השבוע שגריר ארצות־הברית בדמשק, ריצ'רד מרפי, עם הרמטכ"ל הסורי, גנרל נאג'י ג'אמיל. בתגובה על דברי האזהרה המוסמכים שהשמיע השבוע חבר „הצוות המוביל" — רבין־פרס־אלון — ובעקבות תגבור כוחות צה"ל בגזרת הצפון, ביקש השגריר האמרי־קני על פי הנחיותיו של שר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, לבלום את ההתגבשות... כך למנוע התלקחות בימים האחרונים של ממשל פורד. בשיחתו עם השגריר ה־אמריקני נקט הרמטכ"ל הסורי עמדה פייסנית מאוד, והוא ביקש בדבריו להרגיע את ממשלת ארצות־הברית כי הנשיא חאפז אל אסד מודע לחששות הישראלים וגם „מבין" את התביעות להימנעות מחציית נהר הליטאני ומהח־דרת המחבלים לאיזור אל־ערקוב.

בעקבות דברי ארגעה אלה, שהוב־רו לראש הממשלה בירושלים על־ידי השגריר מלקולם טון ולשגריר דיניץ בוושינגטון על ידי ד"ר קיסינ־ג'ר — יכולה היתה ישראל „לנשום לרווחה". ראש הממשלה אפילו נתפס לאופטימיות מופלגת, ובנאום שנשא לפני כנס הרבנים הקונסר־ווטיביים בירושלים הוא טען כי פרי־סת הצבא הסורי בלבנון איננה מאפ־שרת לסוריה לצאת להתקפה מיידית על ישראל.

מר רבין לא פירט, כמובן, את סדר היערכותו של הצבא הסורי בלבנון, אולם מתוך דיווחים פומביים על ה־אזורים שבהם פועל הצבא הסורי — ניתן להסיק כי דיוויזיה אחת פרוסה במרחב טריפולי, דיוויזיה שניה פוע־לת על ציר ביירות־צידון והדיוויזיה השלישית הפרושה בבקעת הלבנון. פי־זור הכוחות מוכיח כי אין מגמה ב־שלב זה, לפחות, לייצב קו עימות עם צה"ל בדרום לבנון.

ואף על פי כן, אין בדברי הארגעה הסוריים שהועברו לישראל באמצעות ממשלת ארצות־הברית כדי להרגיע לטווח ארוך. שכן, גם אם יחידות הקדימה הסוריות טרם חצו את נהר הליטאני וטרם נכנסו לצור, ואף טרם השתלטו על מרכזי המחבלים בעיירה נבטייה שעל „ברך הליטאני", מול מטולה, אין פירושו של דבר כי ה־בעיה נפתרה.

על מנת לקדם גם את האפ־שרות שלדרום־לבנון ישוגרו יחי־דות לא סוריות — הבהירה השבוע ישראל לארצות־הברית כי היא מתנגדת לחציית נהר הליטאני דרומה על־ידי יחידה כלשהי מ„הצבא הבין־ערבי", דהיינו גם יחידות מצבאות ערב־הסעודית או סודאן. במקום זאת, הציעה ישראל שחיילי ה„פלאנגות" הנוצריות, הפועלים בדרום לבנון, ישולבו בצבא לבנוני לאומי שיתפוס את איזור הגבול עם ישראל ויהווה בכך חיץ בין צה"ל לבין כוחות הצבא הסורי. קיסינג'ר לא יכול היה, כמובן, להתחייב על כך בשמן של סוריה ומדינות ערב האחרות. והתו־צאה היא — המשך המעקב הישרא־לי אחרי המהלכים הסוריים בלבנון.

ואולם, אין כבר ספק לגבי עובדה אחת: לבנון הפכה לארץ עימות. הנו־כחות הצבאית הסורית בלבנון — גם אם אין היא ערוכה עתה למתקפה על ישראל — תחייב את צה"ל לפרוש את כוחותיו בקביעות לאורך גבולה של מדינה זו, עם כל הנטל הכרוך בכך — מבחינת כוח־אדם ותקציב.

● אש"ף מכיר בכשלון הטרור

הוא הדין גם מבחינת המאמץ ה־פלשתינאי להקים לשכה קבועה ל־אש"ף בוושינגטון, על מנת לפתח שם קשרים מדיניים עם חברי הקונגרס, פקידי הממשל ואנשי עיתונות. בשי־חתו השבוע עם השגריר דיניץ, גילה שר החוץ האמריקני כי מחלקת המ־דינה גילתה „פגם כלשהו" במסמכיו של מי שהיה מיועד לעמוד בראש משרד אש"ף בוושינגטון, צברי ג'ירייס, ועל כן החליט שלא להאריך את האשרה התיירותית שלו, שתוקפה יפקע ב־30 בנובמבר. אולם, יחד עם זאת הדגיש שר החוץ האמריקני, כי מבחינה מש־פטית לא תוכל ארצות־הברית לאסור על פתיחתה של לשכה פלשתינאית כזאת בוושינגטון, אף כי מחלקת ה־מדינה, הבהירה בפומבי כי מבחינה מדינית אין היא רואה את השעה כשרה לפתיחת משרד כזה.

ישראל טרם השלימה עם הדעה זו. מומחים משפטיים מישראל ועורכי־דין יהודים נודעים בארצות־הברית בודקים עתה את החוק האמריקני על מנת לברר אם אין למצוא בו פירצה שתאפשר סגירתה של לשכת אש"ף בוושינגטון. חרף המאמץ שהושקע ב־תחום זה, גוברת בישראל ההרגשה שאין עוד לעכב את המהלך.

מעניין יהיה לעקוב אחרי הביצוע המעשי של החלטות ועידת ריאד בנושא הפלשתינאי ואחרי התהליך ה־עקבי של גיבוש ההחלטות במוסד ה־פלשתינאי. מתוך דיווחים שונים מס־תבר כי „הירהורי כפירה" החלו להת־גלות בקרב המוסד הפלשתינאי כבר בשלהי 1974, לקראת הופעתו של ראש אש"ף, יאסר ערפאת, לפני העצרת הכללית של האו"ם. פלשתינאים שו־נים טענו כבר אז, כי עשר שנות לוחמת טרור הוכיחו שלא היה בכוחן להכניע את ישראל, וכי הגבלת המאבק לתחום הטרור הגבע פתרון לבעיה הפלשתינאית, במונחים של זכויות ל־הגדרה עצמית וריבונות לאומית. „הר־הורי כפירה" אלה בוטאו אפילו על־ידי צברי ג'ירייס עצמו, שהיה מיועד לעמוד בראש לשכת אש"ף בוושינג־טון. במאמר שפירסם בעיתון הלבנוני „אל נהאר" מיום 15 במאי 1975 כתב צברי ג'ירייס בין השאר: „מאז תחי־לתה ועד היום עברה הפעילות ה־פדאיינית תקופות שונות של גאות ו־שפל. אולם לאחר עשר שנות פעילות, ניתן לקבוע בוודאות כי שיטה זו איננה מתאימה כלל לזירה ואין היא מהווה עוד מקור דאגה לישראל. מל־חמת יום הכיפורים הוכיחה בצורה מובהקת כי שבועיים של מלחמה סדי־רה, שבה רבות לעגו לה התומכים במאבק העממי המזוין, די היה בהם כדי לגרום בישראל „רעידת אדמה" חמורה פי כמה מאשר שעוררה לוחמת הטרור במשך עשר השנים האחרו־נות."

צברי ג'ירייס
מתל־אביב לוואשינגטון

אולם מעניינת יותר היתה האבחנה שעשה צברי ג'ירייס בקשר לסיכויי הפלשתינאים להגיע לישות עצמאית משלהם. באותו מאמר הוא טען כי על הערבים ללמוד לקח מתולדות ה־ציונות. כשם שהתנועה הציונית לא יכולה היתה להקים את מדינת ישראל בלי שהביאה קודם לכן להסכמה בין שתי מעצמות העל — ארצות־הברית וברית־המועצות — כך גם לא תקום מדינה פלשתינאית ללא תמיכתן של שתי מעצמות אלה. ומסקנתו של צב־רי ג'ירייס ברורה: מאחר שישנה כבר תמיכה סובייטית במאבקם של הפלש־תינאים לעצמאות ולריבונות לאומית, חובה עתה לכתת את כל המאמצים לרכישת לבה של ארצות־הברית לנו־שא זה.

על כן לא יפלא, שכאשר החליטו מדינות ערב לנצל את חולשתם ה־צבאית של הפלשתינאים ולהפנות את פעילותם לאפיק המדיני — בחר אש"ף כנציגו הראשון בוושינגטון בצברי ג'ירייס — יווני־קתולי כבן 40, מן הכפר פאסוטה שבגליל המערבי ו־אחד הראשונים בין ערביי ישראל שי־סיימו את חוק לימודיהם בפקולטה ל־משפטים באוניברסיטה העברית בירו־שלים.

● שנאת ישראל של ג'ירייס

בחירתו של צברי ג'ירייס לתפקיד זה — על אף גירושו הצפוי מוושינג־טון בשבוע הבא — היא מעניינת מכמה בחינות: היא מבליטה את מג־מתם של הפלשתינאים לשמור על זי־קתם לערביי ישראל שבתחום ה„קו הירוק"; היא משלבת את המיעוט ה־נוצרי במאבק הפלשתינאי לעצמאות לאומית; והיא „מאותתת" למשכילים הערבים בישראל כי „יש שכר" ל־פעילות עוינת ועקבית נגד שלטונות ישראל.

עוד בשנת 1964, בהיותו בן 26 בסך הכל, הגיש ג'ירייס צו על תנאי נגד הממונה על מחוז חיפה, שיבוא וינמק באוזני בית־המשפט העליון, ב־שבתו כבית משפט גבוה לצדק, מדוע לא יינתן אישור לפעילותה של האגודה הלאומנית „אל ארד" [illegible] מדינת ישראל. השופטים משה לנ[דוי], צבי ברנזון ואלפרד ויתקון קיבלו את טיעוניו של היועץ המשפטי לממשלה באותה תקופה, מר בן־זאב, ודחו את תביעתו של העותר.

בית הדין אסר את פעולתו של ארגון „אל ארד", בעיקר משום [illegible] ב־ בתקנון האגודה, המטרות [illegible] רוחית, כדלהלן: „מציאת פתרון צודק לבעיה הפלשתינאית, תוך ראייתה יחידה בלתי ניתנת לחלוקה, בהתאם לרצונו של העם הערבי הפלשתינאי, התואם את האינטרסים והשאיפות שלו, המחזיר לו את קיומו המלא, המבטיח לו את זכויותיו המלאות והחוקיות, הרואה עצמו כבעל הזכות הראשון לקבוע את גורלו בעצמו, במסגרת השאיפות העליונות של האומה הערבית כולה".

מעניין לציין כי הגדרה זאת, שהופיעה בתקנון „אל ארד", חופפת להגדרות דומות שהופיעו אחר כך במצעים של ארגוני המחבלים השונים, והיתה אפילו „אביה הרוחני" של ההגדרה השוללת את זכותם של היהודים שעלו לישראל לאחר הצהרת בלפור ב־1917 להישאר בארץ־ישראל לאחר שתוקם בה מדינה פלשתינאית עצמאית. שכן, סעיף 6 של האמנה הפלשתינאית רואה כפלשתינאים רק אותם היהודים „אשר התגוררו בקביעות בפלשתינה עד תחילת הפלישה הציונית לתוכה ב־1917".

צברי ג'ירייס מעולם לא הסתיר איבתו לישראל. הוא היה בין המנהיגים של [illegible] לאומניות שונות בגליל המערבי, אשר לחמו נגד [illegible] הממשל הצבאי וניסו למנוע הקמת יישובים יהודיים ברחבי הגליל. אף על פי כן נמצאו בזמנו ישראלים מעטים — ולא רק אנשי רק"ח [illegible] מפ"ם אשר תמכו במאבקו [illegible] הזדהות גלויה עמו. כך, למשל, כאשר הוצא נגד צברי ג'ירייס צו [illegible] אדמיניסטרטיבי — הפגינו לכבוד [illegible] ושחרורו מן הכלא באפריל 1970 [illegible] נאים ומשוררים כדן בן־אמוץ, ע[illegible] קינן ועוד.

וגם אלה לא הסתייגו מצברי ג'ירייס גם כאשר הוציא ספרו „ה[ער]בים בישראל" (אגב, אחד הספרים הבודדים שכתבו ערבים שנכתב בשפה עברית), שהיה כתב אישום [נגד] ישראל ונגד „שיטות הדיכוי" של[ה] כלפי הערבים החיים בתחומה.

אולם במשך הזמן נתברר הדבר כי צברי ג'ירייס לא היה בעצם [אלא] נציג „אל פתח" בישראל, והוא [היה] ממונה על גיוס תומכים למאבק [ה]פלשתינאי ועל הקמת רשתות בשור[ות] של ערביי ישראל — לפעילות [נגד] ישראל.

ואכן, כאשר הותרו לו שלטונות ישראל, בסוף 1970, לצאת יחד עם רעייתו לצרפת — לא חלפו [ימים] רבים וצברי ג'ירייס יחד עם ר[עייתו] חני שחין (אף היא יוונית־קתולית מהכפר פאסוטה, שלמדה עמו [illegible] והסטטיסטיקה באוניברסיטה הע[ברית] בירושלים) הגיעו לביירות. [illegible] נתמנה בידי ראש המחלקה הישרא[לית] במכון למחקר פלשתינאי בבי[רות] יחד עם שני גולים אחרים — [illegible] קוהוג'י ומחמוד דרוויש — [illegible] ל„מועצה הלאומית הפלשתינאית".

מינויו של צברי ג'ירייס לראש [ה]מחקר הפלשתינאי של ישראל [illegible] היה כבחירה מוצלחת. שכן, [מכל] המשכילים הערבים — הוא [היה] אחד הבודדים שלמד ביסודיות [את] כתבי הרצל וז'בוטינסקי, המחלוקות בין ארגוני ה„הגנה" [וה]„אצ"ל", וניסה ליישם כמה מ[illegible] מטרותיה של התנועה הציונית ב[illegible] של הפלשתינאים לעצמ[אות] לאומית.

אולם, גם בהיותו „חוקר" [illegible] — לא נטש צברי ג'ירייס את [illegible] ההבלנית. ביוני 1971 [illegible] בבני משפחתו בכפר [illegible] מהיהודים בהתייחסות [illegible] של ארגון „אל־פתח", [illegible] כי עסק בהכנות לביצוע [illegible] פיגוע שיטות נגד ישראל. וכאשר [נחש]פה רשת הריגול היהודית־ערבית בדצמבר 1972 (השתייכו אליה, [בין השאר], אהוד אדיב, בן ה־26 יליד קיבוץ [illegible] ודן ורד, יחזקאל [illegible] — [illegible] ג'ירייס ולהביע להיוואג".

בחודשים האחרונים נראה כי [חלו] ההכנות בעמדותיו של צברי ג'ירייס. דיווחים שונים העידו [כי] הוא צידד בביתון העמדה ה[פלשתינ]אית כלפי ישראל, [illegible] ובנכונות להתפשר [illegible] שהקמה של מדינה פלשתינאית [ב]יהודה ובשומרון — [illegible] את ישראל בבעמים, ולהביא [illegible] של „החלום הפלשתינאי" [illegible] „מדינה דמוקרטית־חילונית" על פני שטחה של ארץ־ישראל תוך ביטול קיומה [illegible] של מדינת היהודים.

נאמן להשקפות „ביתוניות" [illegible] צברי ג'ירייס באחרונה — [illegible] אש"ף — עם אישים שונים [illegible] ועשה מאמצים גם להקים קשר [עם] חוגים יהודיים בארצות־הברית. [illegible] הבטיח לשכנעם כי יאסר ערפאת [illegible] את עמדותיו, וכי „המועצה הלאומית הפלשתינאית" תבטל [illegible] הבא את סעיף 6 באמנה הפלשתינאית, ו„תתיר" לכל היהודים ה[גר]ים עתה בישראל להישאר [illegible] המדינה החילונית שיקום...

בכל [illegible] ג'ירייס הצפוי מוושינגטון — ירד צברי ג'ירייס מן הבמה ה[illegible] [illegible] ישראלים [illegible] בלקויות שונים בעולם גם [illegible]

Judy כורסת הטלויזיה
המתאימה את עצמה
לתנוחת גופך
עם השרפרף הנלוה היא מהווה
מערכת ישיבה יפה ומושלמת
לפי
בחירתך –
צפוי עור,
זמש וקורדרוי
מעתה
ניתן להשיגה ישירות
במפעלי פטרו בחולון
אזור התעשיה - רח' הסדנא 21,
באולם תצוגה פטרו ברמת השרון- רחוב סוקולוב 53.
ובחנויות מובחרות ברחבי הארץ.

שגריר ישראל באו"ם

בראיון ל"מעריב":

אין אלטרנטיבה למאבק יהודי

מאת פיליפ בן
סופר "מעריב" בארה"ב

מאז נסתיימו הבחירות לנשיאות ארצות־הברית — אומר שגרירנו באו"ם חיים הרצוג — הוא מגלה "תמרקלה" בלבד ביחסה של ארצות־הברית לישראל, אולם "ירח הדבש" של ימי מערכת הבחירות חלף עבר.

האמריקנים לא מכבר ...אנטי־ישראלית האחידה ...טחון, צמחה בעיקר מן ...קיים פתח פתוח אל ... דרך כלל עדיין לא ...ת־הברית בליבה איך ..., ואחת הראיות לכך ...נאום הנציג האמריקני ...טחון בדיון הנוכחי ב־... "מסמר" "הפסטיבאל ..." הבנתי, חמש פ־

...יקה מושיטה סיוע ...מאבקה הנוכחי ב־...הזמן האחרון מאשר, ...בה ביותר לעמוד על ...אומית היא המאבק ... הוויכוחים על אודות ...ה ומשטר ה"אפארט־...אה ישראל טוב הרבה ...ר, משום שהריכוזו ...ו כי רבים במאבי־...אינם רוחצים בנקיון ...יתו של אש"ף ירדה

...זאת מטרידה ההתקדמות ...תקפת השלום". אמצעי־...ית בונים, עתונאים ופרש־...ההעובדות אינן מטרידות ..., מבקשים להוכיח שאש"ף ... "מתון". על נקודת־הראות ... אין מדווחים.

...ה, בכלואו, ראיון שהעניק כב' ... הרצוג לסופר "מעריב" ב־...:

שאלה: הרואה אתה שינוי ב־...ה של אמריקה אל ישראל ...ר הבחירות לנשיאות?

תשובה: לא הייתי אומר שחל ...י בעמדה היסודית. אני מגלה ... שינוי קל. בעת מערכת הבחי־... לנשיאות היה הכל קל. זה ... ירח־דבש ממש. היה לכך צד ...בי וצד שלילי. אולם מערכת הבחירות נסתיימה. החלטת ארצות־הברית להצטרף אל הקונסנסוס במועצת הבטחון הוכתבה מן ... השאלה לקיים פתח פתוח אל הערבים. את הקונסנסוס יצרו ... על טלאי מהכרזות אמריק־...ת קודמות שונות. הדבר שהר־...ה אותי הוא שבקונסנסוס זה ...רו בשתיקה על חילול ספרי התורה בחברון, מעשה שאנשי־...ת מוסלמיים בישראל גינו אותו, ...אי"ם התיר בכך רבים בעיתות ...ירושלמיות.

...הכורה העובדה, כי ארצות־הבריה ראתה אפשרות להצטרף ...ל קונסנסוס שאינו מזכיר את החלטות מועצת הבטחון 242 ו־338. כאשר דיברו האמריקנים על ...ארוכהן ותנאי שלום הציעו ...הכיר החלטות אלה, וכאשר ...בו הערבים הצטרפו בכל זאת ...הקונסנסוס. יתרה מזו, אני ...בתקופת־מעבר זו ארצות־... מהססת. כרגע איננה רוצה ...ייב יותר מדי — הסוף פע־...דחה הנציג האמריקני באו"ם ...ם סקרנטון את נאומו בוויכוח ...ק־ישראלי, אולם כאשר נאם ...נאומו את דעתנו בהלה.

"כוח משימה מיוחד"

שאלה: מה גישתה של יהדות אמריקה?

תשובה: היא עוזרת לנו הרבה. ארגונים היהודיים הגדולים ב־אמריקה כוננו "כוח משימה מיוחד ...ם", ובראשו דוד בלומברג ...דר "בני ברית". קבוצה זו עובדת בשיתוף פעולה הדוק עמנו. ...ה היא שדעת הציבור היהודי ...ם כבר איננה מצליחה לעקוב ... כל ההחלטות האנטי־ישר־אליות של האו"ם — הן מרובות ...כך. לעיתים קרובות אין יהודי ...ם יודעים איזו הצבעה חשובה ...ו איננה חשובה. יותר על כן, ...נו הרבה מן ההחלטה האנטי־ציונית המפורסמת. החלטה זו ליכדה את יהדות העולם.

אין אלטרנטיבה למאבק אמיץ, אין אלטרנטיבה למאבק יהודי. היהודים צריכים להלחם להגנת זכותם, להגנת מדינתם. מה שקרה לפני ההצבעה על ההחלטה ה־אנטי־ציונית ואחריה מלמד. עד כה התשובות תגובות נמרצות ומת־מידות של דעת הציבור העולמי. ממשלות רבות מתחשבות בתגובות היהודים בארצותיהם. כמובן, לכל אחד אינטרסים שלו והוא פועל על פיהם. אולם לדעת הציבור היהודי יש חשיבות מרובה.

שאלה: האינך סבור, שממשלת ישראל צריכה לגלות מרץ רב יותר בדירבון יהדות אמריקה לת־מוך בישראל באו"ם?

תשובה: אני נציג הממשלה הזאת, ולא לי להשיב על שאלה זו. אני רוצה רק לחזור ולהדגיש את החשיבות של דעת הציבור היהודי בעולם. וגם האו"ם חשוב. כאשר מתקבלת החלטה אנטי־ישראלית אין זאת אומרת שהאו"ם מבקר אותנו. פירוש הדבר כי המדינות המצביעות בעד החלטה זו מגנות אותנו. אנו יודעים שה־ערבים הארצות הקומוניסטיות תמיד נגדנו. אבל יש כ־70 ארצות שאולי לא יצביעו נגדנו.

שאלה: מה מצב אש"ף באו"ם?

תשובה: יוקרתו נצטמקה מאד. לא הניחו לנציגו לנאום בוויכוח הכללי, אף לא הניחו לו לנצל את זכות־התשובה בוויכוח זה. אותי מטרידה הרבה "מיתקפת השלום" — המאמץ להוכיח שאש"ף נעשה "מתון". לדעתי יש כאן מאמץ מתואם היטב. כל מיני עיתונאים ופרשנים לא איכפת להם מה ה־עובדות. כל אמצעי התקשורת משקפים את השקפת הערבים, והם רוצים להוכיח שיתכן שלום — שהממשלות הערביות ואש"ף מוכ־נים לשלום. אופייני מאד שבכל העיתונים האמריקניים החשובים מצלים כיום דעות אלה יום יום

■ מדברים ואינם יודעים

שאלה: הרואה אתה באו"ם, איזה שינוי ביחסים בין הערבים לבין עצמם?

תשובה: אני רואה, שיחסים אלה נשתפרו הרבה למן ועידת ריאד. אבל כבר למדתי שבתחום זה אין שום דבר יציב — לא סיסמאותיהם ולא נשקותיהם. הכל אצלם אפשרי.

שאלה: "מיתקפת השלום", ה"מתינות" כביכול של אש"ף, ו־הפסד היוקרה שלו — הוליכו לועידה בז'נבה?

תשובה: הכל מדברים על כך, ואין איש יודע דבר.

שאלה: התאריך סוריה עוד פעם את המנדט של חיל האו"ם ברמת הגולן?

תשובה: העובדה שדמשק הז־דרזה להשיב בחיוב 10 ימים לפני מועד פקיעת המנדט הקודם גם היא חלק מ"מיתקפת השלום". זו גם תגובה על אמצעי־הזהירות שלנו בגבול. הדבר מטריד אותם. הם עדיין לא סיימו את הפעולה הצבאית שלהם בלבנון. בעבר היו מחכים תמיד עד הרגע האחרון לפני שהודיעו על הארכת המנדט.

שאלה: היש התפתחויות חדשות בינינו ובין אפריקה?

תשובה: חרדנו לתגובות באו"ם על יחסינו עם דרום־אפריקה אולם הדיון ב"אפרטהייד" היה נוח לנו מאד — נוח הרבה יותר מלארצות רבות אחרות. בזאת תודו הכל באו"ם בעת הדיון ב"אפרטהייד". היתה הצעת החלטה מיוחדת נגד ישראל, אבל 54 ארצות סרבו לתמוך בה. בדיון שקדם להצבעה לא השתתפה אף אחת מארצות־אפריקה, חוץ מן הארצות התומ־כות בערביים, וכל זה משום ש־אנחנו דיברנו בתוקף — הוכחנו כי אחרים סוחרים עם פרטוריה יותר מאיתנו, ואף על פי כן הם מאשימים אותנו. זו היתה ראיה שבעניין זה איש איננו נקי־כפיים. לא חששנו להעמיד את העולם על כך, ואומץ הלב שלנו זכה לשכר.

שאלה: ומה עמדת ארצות אי־רופה המערבית ביחס לבעיותינו?

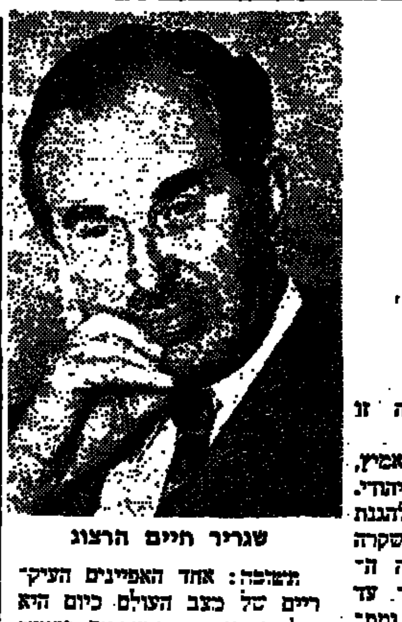
שגריר חיים הרצוג

תשובה: אחד האפיינים העיק־ריים של מצב העולם כיום היא חולשת אירופה המערבית והמח־לוקת בקרב תשע המדינות של השוק המשותף האירופי. באו"ם ניכרת מחלוקת זו מאד. שלוש מדינות — צרפת, איטליה ואייר־לנד — מחזרות אחר ארצות העולם הש־לישי. עמדתה הפרו־ערבית של צרפת לא נשתנתה וצרפת רוצה לגרור אחריה את שאר ארצות־השוק האירופי, וברגע זה עלולה המחלוקת בתוך השוק האירופי לג־רום משבר ממשלתי בדנמרק, שכן בדיון ב"אפרטהייד" באו"ם הצביעה דנמרק בעד החלטה המגנה גם את צרפת, את בריטניה ואת מערב גרמניה — וכן את ישראל — בשל הספקת נשק לדרום אפריקה.

■ שינוי לטובה באמל"ט

שאלה: היש חידוש בגישת אמריקה הלאטינית?

תשובה: יש התפתחות חיובית מסויימת. מכסיקו, ברזיל וארגנ־טינה עדיין מצביעות לעתים קרו־בות נגדנו, אבל כבר היו מקרים שנמנעו. נדמה שהן זהירות עכשיו קצת יותר. לעומת זאת מצביעה עכשיו פרו על פי רוב נגדנו. ויש התפתחות שלילית באזור הקא־ריבי: גיאנה, העושה כל מה ש־ביכולתה למצוא חן בעיני קובה, מרחיבה את השפעתה בג'מייקה בסורינאם ובברבדוס. וקובה לעי־תים קרובות אנטי־ישראלית יותר מארצות אירופה המזרחית.

שאלה: ההיה לך קשר עם אנשי־קארטר בזמן האחרון?

תשובה: אחדים מידידי נמנים עם חוגים אלה. החלפתי עימם דעות פעמים רבות, אבל לא היה שום מגע רשמי. עדיין לא הגיעה העת.

פרופ' שלמה אבינרי

עדותו של מרכס ונבואתו של ישעיהו

נאום מנכ"ל משרד החוץ בוועידת אונסק"ו בניירובי

מיסמך

אדוני הנשיא, הרשה נא לי להביע את ברכות ארצי ואת ברכותי להי־בחרך לתפקידך הרם ולהע־ביר לך בדרך זו את הערכתנו לממשלת קניה על הכנסת האורחים שלה ועל הסידורים המצויינים שנקטה למען תוכתר ועידה זו בהצלחה. כן אבקש להביע את איחולי ל־מנכ"ל אונסק"ו על הארגון וההכוונה של ועידה זו, ראי־שונה המנוהלת על־ידיו.

יש כמעט משמעות סמלית לכך ש־ועידות אונסק"ו מתכנסת באפריקה, שכן כאשר נוסד ארגון זה בשלהי מלחמת העולם השניה, היה מספר ה־מדינות האפריקניות מעט מזעיר. כיום הן הגוש האזורי הגדול ביותר באר־גון.

כישראלי נא אני במיוחד על ש־ועידה זו מתקיימת באפריקה, שכן הקשרים בין הציונות, תנועת השחרור הלאומית של עמנו, לבין הלאומיות האפריקנית היו הדוקים מאז ומתמיד. מייסד הציונות המדינית, תיאודור הרצל, ראה במאבק השחרור היהודי ובמאבק השחרור של השחורים שני צדדים של אותו מאבק לכונן שוויון אנושי, חרות וכבוד, ובהלחמה בגזענות תמיד נלחמו היהודים והשחורים זה בצד זה.

אחת ממטרות ארגוני האו"ם הבין־לאומיים כאונסק"ו היא שיפור תנאי ה־חיים של האוכלוסין באזורי העולם השונים. לצערנו חלה באחרונה הת־פתחות מצערת בועידה האחרונה של אונסק"ו. לאחר עשר שנים של הת־פתחות ארגונית בלתי מושלמת נקבע עיקרון כי כל מדינה תשתייך לארגון אזורי של האו"ם, וכי זו זכותה הטב־עית. אולם עקרון לחוד ומציאות ל־חוד. בוועידה האחרונה של אונסק"ו ניסו מספר מדינות למנוע מישראל את אפשרות ההשתתפות בפעילות ה־אזורית של הארגון. יש לקוות, כי בוועידה הנוכחית יבוא מעוות זה על תיקונו ולא תהיה יותר "אזרחות ב־דרגה שניה" במסגרת אונסק"ו.

*

ברשותך, אדוני הנשיא, יהיה עלי להקדיש לעניינים הקשורים ביש־ראל זמן רב משהייתי רוצה. הייתי מעדיף לדבר דברים המאחדים אותנו. אולם בוועידה האחרונה של אונסק"ו נתקבלו מספר החלטות המכוונות כ־פורשות נגד ישראל ורצוני להבהיר לגביהן את עמדת ממשלתי.

בשני נושאים גונתה ישראל באו־נסק"ו בשנת 1974 — החינוך בשט־חים המוחזקים והחפירות הארכיאולו־גיות בירושלים.

1974 גונתה ישראל בעניין החינוך בשטחים המוחזקים ואחר־כך נתבקשנו לשתף פעולה בבדיקת המצב בשטחים. דעתנו היא כי ועדת חקירה צריכה לפעול לפני גינוי, ולא להיפך: אין מקום למצב שבו תחילה יגונה הנאשם ואחר־כך יבוא לפני חבר מושבעים. הליך זה של גינוי תחילה ובדיקה אחר־כך — בלתי־מתקבל על הדעת ונוגד את הצדק וכללי היושר האלמנ־טריים.

אדוני הנשיא, ישראל גאה במפעלה החינוכי בשטחים המוחזקים, ובכל כך מצאנו דרך לאפשר לפתור את בעיית אונסק"ו בנושא זה, הסכמנו בסופו של דבר לאפשר למנכ"ל או־נסק"ו לשלוח צוות מומחים שימונה במיוחד מטעמו לבדיקת מצב החינוך בשטחים. אולם דבר זה אינו יכול להיעשות במסגרת ההחלטה המגנה ו־המפלה של 1974 שהיא בלתי קבילה. הזמנה זו בעינה עומדת. אין לנו מה להסתיר ואנו גאים בהישגינו.

על ירושלים במאה הי"ט כתב ב־1854 אחד מגדולי ההוגים הסוציאליסטיים במחלוקת בעת החדשה, כי יש בה 15,500 תושבים, וכי 8,000 מהם הם יהודים. אדוני הנשיא, במאה הקודמת, עוד לפני התחלתה של הציונות המדינית, היה רוב יהודי בירושל־ים!

אותו מחבר ממשיך וכותב:

"יהודי ירושלים גרים ברובע מיוחד, בין הר ציון להר מוריה, ושם מצויים בתי הכנסת שלהם. יהודים אלה באים לירושלים מקצוי עולם, שכן הם נמשכים לירושלים מכוח רצונם לדור ב־עמק יהושפט ולמות במקומות שבהם עתיד להתגלות המשיח. הם מתפללים ופניהם אל הר המוריה, ששם התנוסס בעבר מקדש הלבנון, שאליו אין הם מעזים לגשת. הם מזילים דמעות על שבר בת ציון ועל פיזורם בין העמים."

המחבר, שאת דבריו במאמר על המזרח התיכון ציטטתי זה עתה, — אדוני הנשיא, אינו אלא קרל מרקס. אני בטוח כי לפחות אחד מעמיתינו באולם יזהה את הציטטות.

ברשותך אפנה עתה לירושלים של ימינו, אולי בלי סיועו של קרל מרקס.

מעולם לא זכתה ירושלים לפריחה כה גדולה של חופש דת וחופש פול־חן כבימינו. כל אדם — יהודי, מוס־למי, נוצרי — יכול לבוא בארחה חופ־שי ולהתפלל במקומות הק־דושים ליהדות, לאיסלאם ולנצרות ביר־ושלים. מוסלמים מישראל, מן הש־טחים המוחזקים, מירדן ומהמדינות הע־רביות הבאים לשטח שבשליטה יש־ראל מתפללים באופן חופשי במס־גדים שבהר־הבית. הם עושים זאת באלפיהם מדי יום שישי ובמספרים כל־ליום הבאים.

ואשר להפירות הארכיאולוגיות בי־רושלים העתיקה יש כמה ובמה חפי־רות. הארכיאולוגים המפרים בירושלים ואיש אינו תובע מהם להפסיק. האר־כייב תעצרים בירושלים ואיש אינו תובע מהם להפסיק. מבינים אמריקנים, בריטים ויהודים הפרו בירו־שלים בשנים האחרונות — איש לא תבע מהם להפסיק. הועדה המטפל־ת הוצרה בירושלים — מהר הבית עצמו — איש אינו תובע מהם להפ־סיק.

ממשלת ישראל נתבקשה להפסיק רק בסוג אחד של חפירות — אלו המבוצ־עות על ידי ארכיאולוגים ישראלים. והרי אפליה שאין הדעת סובלתה.

ברשותכם אביא כמה עובדות נוס־פות להבהרת כמה אי־הבנות הרווחות בענין זה. ראשית, אין החפירות הללו מתקיימות במקומות הקדושים עצמם, אחדות מהן אמנם בצורות ב־קירבת מקומות קדושים. אך אף אחת מהן לא נמצאת במה שניתן להגדיר בתחומו של מקום קודש ליהדות, ל־איסלאם או לנצרות. אין ויכוח בנו־שא זה.

שנית — הדברים אלה עולים מן המובאות מן הדו"ח של פרופ' לה־מאיר הכלולות בדו"ח מנכ"ל אונס־קו — אין שום ביקורת לגבי ערכן המדעי של החפירות המתבצעות על־ידי החוקרים הישראלים. הרשו נא לי להדגיש לפניכם, כי ארכיאולוגים אלה מקפידים בהצלחתם ובשימורם של הרבדים הרומאים, המוסלמיים ו־הנוצריים של ירושלים הקדומה בדיוק כפי שהם מקפידים על הרבדים היהו־דיים. לצערי דעתי היו חפירות אלה צריכות להתבצע לפני שנים רבות — ובהזדמנות זו אני רוצה להביע את רגשותיהם של הרבה אזרחים ישרא־ליים בן הסורה בנושא זה.

אדוני הנשיא, תשע־עשרה שנה היתה העיר העתיקה של ירושלים — והדבר מכין הדמיה — בשליטה יר־דנית. בתקופה זו נהרס הרובע היהו־די בעיר העתיקה על ידי ממשלת ירדן באופן שיטתי. יותר מעשרים בתי כנסת, אחדים מהם מן העתיקים בירושלים, נהרסו בשיטתיות על־ידי ממשלת ירדן. אחד מבתי הקברות הי־הודיים העתיקים ביותר בעולם — בהר הזיתים — חולל ונהרס בשיט־תיות על־ידי ממשלת ירדן. אם נציג ירדן נמצא עמנו באולם, אינני כי בכוונתי להתפלמס עמו בעניין זה, לפתוח לא כרונו. הוויכוח שלי הוא עם אונסק"ו, שכן אונסק"ו לא עשה מאומה בעניין זה במשך 19 שנה!

כאשר במשך 19 שנה נהרסה ונפ־רקה המורשה היהודית בעיר העתי־קה בירושלים באופן שיטתי — שתק אונסק"ו שתיקה רועמת. רק אחרי 1967, כ־אשר העלה ארכיאולוגים ישראלים מעבר הקבר את כל רבדי עברה של ירושלים — היהודיים, נוצריים והמוס־למיים, רומיים וביזנטיים — רק אז נתגלה ישראל. והרי, אדוני הנשיא, מידה של איפה ואיפה שלא היתה מתקבלת בשום בית־דין בעולם ובי־חוד שאין מקומה באונסק"ו, המבוסס באמונה ביושר אינטלקטוא־לי ובתבונה.

ישראל לא תקבל מידה זו של איפה ואיפה. אונסק"ו צריך להודות לארכיאולוגים הישראליים על מפעלם המפואר בחשיפת תפארת עברה של ירושלים על שכבותיה ואוצרות התרבו־יות כמו היהודית!

בהזדמנות זו אני מבקש להודיע פומבית, כי צוות הארכיאולוגים שלנו ישמח לקבל לשורותיו כל ארכיאולוג נוצרי או מוסלמי שירצה להצטרף א־ליהם. אנו יודעים כי הנוצרים וה־מוסלמים רגישים לנכסיהם ההיסט־וריים בירושלים. אנו סבורים שאנו מטפלים בנכסים אלה היטב. אך אנו מבינים לרגישויות ולכן אנו מוכנים לקרוא להם להצטרף אלינו. אני גם בטוח, כי ארכיאולוגים מוסלמיים ו־ערביים יורשו על ידי ממשלותיהם, המגנות אותנו עכשיו, להצטרף לחוק־רים הישראליים.

*

עניין נוסף, שלגביו יש רגשות חזקים ביותר, היא העובדה כי החפירות אינן מבוצעות ע"י ממשלת ישראל אלא ע"י האוניברסיטה ה־עברית והחברה לחקירת א"י ועתי־קותיה. ממשלת ישראל נתבקשה ל־אסור על אנשי־מדע, ארכיאולוגים ו־היסטוריונים, להפסיק את מחקרם ה־אקדמי מסיבות פוליטיות!

אדוני הנשיא, אני בא מארץ קטנה שבה אין המחקר האקדמי מכשיר בי־די השלטון או עבדו הנרצע. אני עצ־מי בא על שמחקר האקדמי שלי לא נשא חן לפני ממשלת ישראל. עתה מציע אונסק"ו שממשלת ישראל תג־ביל באופן פוליטי את פעילותם ה־מדעית של הארכיאולוגים הישראלים ורק שלהם — לא של הרומיים, אף לא של הארמנים או של המוסלמים, רק של הישראלים.

בכל הצנעה, אינני חושב שעניינו של אונסק"ו לדכא את החופש האק־דמי. עניינו של אונסק"ו היא שארצות שיש בהן חופש אקדמי ישמרו עליו ולא ידכאוהו.

*

אדוני הנשיא, עתה אפנה לשני נושאים נוספים שהם בעלי עניין רב בשבילנו.

ראשית, ביזון שהועידה זו אמורה לדון גם בבעיות של מורשה תרבו־תית וחופש החינוך, אבקש להפנות את תשומת־לבכם לדיכוי התרבותי של האוכלוסיה היהודית בבריה"מ. לפי עקרונות המדיניות הלאומית של ברית המועצות עצמה, שנוסחו בצורה ברו־רה על ידי ולדימיר איליץ' לנין, זכ־אי כל לאום בתחומי בריה"מ לפתח את לשונו, תרבותו, את ארגונו הלאו־מי שלו ומוסדות התרבות שלו. לפי החוק הסובייטי מהווים היהודים ביי־חודה לאומית וכך הם מוגדרים בתע־ודות הזהוי שלהם ובפנקס האוכלו־סין.

אולם למרבה הצער אין בברית ה־מועצות קומה במכון אמות־מידה לגישתיות אלו לגבי האוכלוסיה ה־יהודית, והיהודים בבריה"מ המונים כ־3 מיליון נפש, נמנעת אפשרות הי־צירה התרבותית והמורשת הדתית שלי־הם כאשר כל הלאומים האחרים בב־רית"מ. ... — פירסומי אמונות ... הכ־תוב של דבריו — ... ספר הספרים ... בבריה"מ. אין שום ספרות עברית. אין בתיזים בתי־ספר ביי־דיש או בעברית. אין תיאטרון יהודי בבריה"מ. לימוד העברית הוא בגדר עבירה פלילית.

אדוני הנשיא, כאשר נדון בשאלת המורשה התרבותית עלינו לזכור כי כאן מוכחשת באופן פרטאלי מורשתו התרבותית של העם היהודי, בניגוד לעקרונות הלניניסטיים של ברית ה־מועצות עצמה.

שנית, בשנים האחרונות ניסו שכ־נינו הערבים לכרוך את תנועת ה־שחרור הלאומית שלנו, הציונות, עם הגזענות. ישראל והיהודים גינו את הגזענות על כל צורותיה מאז ומ־תמיד. היהודים היו מקורב־נותיה של המדיניות הגזענית האכזרית ביותר שידע העולם, וישראל ג־נתה וממשיכה לגנות את מדיניות ה־אפרטהייד בדרום־אפריקה, כפי שהד־גיש שר החוץ יגאל אלון בנאומו ב־עצרת הנוכחית של האו"ם.

מהי הציונות? הציונות, אדוני הנ־שיא, היא תנועת השחרור של העם היהודי, המבקשת להבטיח הגדרה עצ־מית, ריבונות, זכות לפיתוח תרבותי, אופקים לשוניים ותרבותיים לעם ה־יהודי במולדתו ההיסטורית — ככל עם אחר. הראיתה של הציונות באה, בין השאר, ברקע כשל הריסורג'ימנטו האיטלקי של מאציני ותנועות שחרור לאומיות אחרות, וכבר ציינתי שתי־אודור הרצל, מייסד הציונות, ראה את הציונות ואת התנועה לשחרור השחורים כהולכות יד ביד.

תנועת השחרור היהודית — הציו־נות — מעולם לא הכחישה כי בשטח שמדובר בטריטוריה שאנו רואים או־תה כמולדתנו ישנה עליה גם תביעה אחרת, תביעה ערבית. מאז ומעולם היינו ערים לכך, אדוני הנשיא — ו־זה שורש הסכסוך במזרח — שיש כאן התנגשות בין שתי תנועות ל־אומיות. הטרגדיה בסכסוך היא, שב־שעה שאנו — הציונות, ישראל — הכרנו שיש כאן התנגשות בין שתי תנועות לאומיות, ולכן היינו מוכנים לפשרה, ראה הצד האחר את המצב רק בשחור־לבן, במונחים של זכות מוחלטת והיעדר־זכות מוחלטת, של קיומה של זכות אחת — שלו בלבד — תוך שלילת הזכות הלגיטימית שלנו.

זה שורש הטרגדיה הפלסטינית ב־1947. כאשר החליטה העצרת הכללית של האומות המאוחדות על חלוקת א"י המנדטורית לשתי מדינות, יהודית ו־ערבית־פלסטינית. אנו קיבלנו החל־טה עצרה זו, שנתמכה אז על־ידי ברית המועצות. שכנינו לא קיבלו אותה. הם לא סברו שיש שתי מערכות של זכויות — הם ראו רק את זכותם שלהם ושללו את זכותנו. אם ב־1947 — ואני אומר זאת בבי־רור באוזני הנציגים הערביים. אם הם באולם — אם ב־1947 היו ערביי א"י מקבלים את הצעת החלוקה, היו נוצרות שתי מדינות בא"י המנדטורית, יהודית וערבית פלסטינית. לא היה אפילו פליט ערבי אחד. לא היה עסור אחד. הטרגדיה הפלסטינית היתה נמנעת.

הטרגדיה הפלסטינית היא תוצאת העקשנות והראיה ... של הלאומיות הערבית שאיננה מוכנה ל־השלים עם ההכרה כי קיימת תנועה לאומית אחרת, אפילו קטנה יותר א־לא פחות לגיטימית, במזרח התיכון — תנועתו הלאומית של העם היהו־די, הציונות. ... כי יבוא יום שבו שכנינו הערבים יכירו בכך שתי זכויות המתנגשות זו בזו, ... אני ... קיבלתי פ־שרה. ... תמיד חיפשנו דרכי קיום, ... הדדית, גבולות ... לקבל זה את זה. כאשר יבוא יום ... ההדדית, אזי כל ... נושאים ... ישלמו ויפתרו.

בינתיים, אדוני הנשיא, אני מביע תקווה כי חינוך בשטחים המוחזקים בעניין ירושלים ... יוצאו מחוץ למקומם הפוליטי. לצערנו, אין ועידת אונסק"ו יכולה להחזיר להם. אלו הן בעיות פולי־טיות ויש דרכים ... — הא־רצות המאוחדות, ... ועידת ... בז'נבה או כל מסגרת אחרת שבה נידבר עם שכנינו — שבהן נצטרך למצוא פתרון לבעיות אלו על בסיס של ... ההבנה הדדית, ולא על בסיס של כפיית רצון של החלטות רוב.

אדוני הנשיא, אני בא מירושלים, וברשותך אסיים בדברים של בן ירו־שלים, אבקש להפנות את שימת לב־כם לדברים שאני בטוח כי הם יקרים לכולנו, יהודים כמוסלמים, נוצרים כחילוניים — דבריו של אחד מנביאי ישראל, ישעיהו, שאמר: "וכיתתו חר־בותם לאתים וחניתותיהם למזמרות, לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה".

ברוח זו, אדוני הנשיא, רוח אחווה ושיתוף־פעולה, היינו מבקשים לראות את עבודת אונסק"ו — ובה נאפשר לו לשוב לפעול לקראת שיתוף־פעו־לה, לא עוינות; אחווה, לא איבה; הבנה, לא מחלוקת.

תודה לך, אדוני הנשיא.

לבעלי הסקה מרכזית

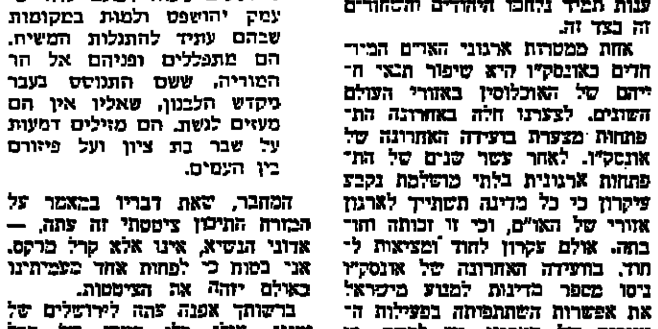

MADE IN U.S.A
WEATHER-MAN
MODEL 25-C-230-50

בישראל
חיסחום

המחשב המתאם את החום בדירתך למזג האויר בחוץ.
הצמד מכשיר למערכת ההסקה הקיימת, ותחסוך 30% מכמות הדלק - ותבטיח לך חורף חם וחסכוני.
המחשב מתאים לכל מערכת הסקה קיימת, לכל סוגי הדלק במוסדות ציבוריים ובתים משותפים.
מיוצר ע"י חברת CONTROL DEVICES, INC.
בעלת נסיון של למעלה מ־30 שנה ביצור מכשירים לחסכון באנרגיה.
אחריות 5 שנים
לקבלת פרטים, ללא התחייבות
נא לפנות: רח' שלמה המלך 3 ת"א ת.ד. 20003 טל 03-289047
ירושלים: טל 02-36562
חיפה: טל 04-663352
באר־שבע: טל 057-39630

هكذا من الأصل

דו־שיח בניו־יורק • מנחם בגין

א

נפגשתי לראשונה עם פרופ' בז'ז'ינסקי בארץ, לפני הבחירות לנשיאות ארצות־הברית. הוא ביקרני בביתי. שוחחנו בסבה על יהודה ושומרון, על ערביי ארץ ישראל, על ציפייתה של ברית המועצות כי מדינה זקורקה פלשתינאית תהיה לבסיס סובייטי מרכזי במזרח־התיכון — ועל כל שאר הנושאים הנדונים בדמנו כמעט בכל שיחה בין אורחים ישראלים, אמריקאים ואירופאים.

הבעתי לפני אורחי ואיש־שיחי את הערכתי, כי למר קרטר הסיכוי הרב יותר טוב להיבחר לנשיא. מר בז'ז'ינסקי אישר את ההנחה הזאת בשמחה גלויה, וסיפר לי כי עוד לפני שנתיים ומעלה הוחלט להכין במר־צבד הזה לכהונה הרמה באמצא. הוא גם סיפר, לפי סבצה של כל שיחה בעדם, מקצת זכרונות אישיים. אביו היה הקונסול הפולני בליפציג, בימי שלוט הנאצים בגרמניה. אותו בז'ז'ינסקי הזקן היה, כפי שציין בנו בנימה של גאוה, אנטי־אנטישמי. באחד הימים נקהל בקבוצת סטודנטים שנשאו כרזות נגד יהודים, והקפה אותם בבקלו. כשסר אני, כי הסיפור המלבב בא להוכיח כי אין יסוד לשמועה, שלפיה לא גילה הבן חיבה יתרה ליהודים. אדרבה, יהיו מעשיהם הטובים של האבות סימן לבנים. עם סיום השיחה נדברנו לשוב ולהיפגש בניו־יורק, אחרי הבחירות לנשיאות ולשני בתי הקונגרס.

נפגשנו. לפי טבע התקשורת השיחה, בירכתי את הפרופסור על קיום התרוגנות המשותפת שלנו. הוא שמח והודה, בציינו כי קדם לי בתחזה לגבי בחירתו של מר קרטר בשנים אחדות. הודיתי בכך בלב שלם. עברנו לענינים העומדים, כפי שאמרנו, על הפרק. השמעתי בפניו ציפיה, אשר על הגדרתה חשבתי בלכתי אליו. כוונתי היתה לכשפט, שעליו ניתן לומר כי רוב אזרחי ישראל יסמכו ידיהם עליו. נוסח כזה אינו סובל „אימפרוביזציה". צריך להכירנו היטב מראש. בקיצור, אמרתי לו שאנו מקווים, כי הנשיא הנבחר לא ייכנע ללחץ להפעיל לחץ על ישראל.

תשובתו של מארחי היתה נוחה. אין הוא חושב, כי יש [illegible] ללחץ על ישראל כפי שנעשה בעבר, למשל על ידי דחיית האספקה של ציוד. במה היתה תגובתו על הטענה, כי אם באמת כוונתו של הבימשל החדש היא למשא־ומתן ישיר בין הצדדים במזרח־התיכון למען השכנת שלום, כפי שנאמר לא רק במצע של המפלגה הדמוקרטית אלא גם בנאומי של הנשיא החדש בטרם היבחרו — על וואשינגטון להימנע מהצגת תכניות מהותיות, כגון זו הנושאת את שמו של רוג'רס, על שולחן הדיונים. אם תכנית שכזו, אמרתי, תשוב ותעלה — על מה בעצם יהיה המשא־ומתן? התמורה בולטת לעין כל. אמר פרופ' בז'ז'ינסקי — העומד, כפי הנראה, למלא תפקיד חשוב בממשל החדש — כי לדעתו, לא תעלה בשנה הבאה מפי הבכית רוג'רס חדשה.

אולם לא רק שלילה חיובית היתה בפיו. הוא ציין, כי יהיו בוודאי חילוקי דעות בין וושינגטון ובין ירושלים לגבי מהות־השלום, ויהיה צורך לנהל עליהם „שיחות גלויות לב" בין נציגיהן של שתי המדינות. חייבתי, כמובן, גילוי לב; אבל יודע לכל, כי באשר לשיחות דיפלומטיות יש למונח הזה, בימינו, משמעות מיוחדת.

ב

במהלך השיחה העליתי בפני פרופ' בז'ז'ינסקי בעיה של מונחים מסוימים, שהם כוזבים, ולפי דעתי גם מזיקים, ואשר בהם משתמשים בלשון השיגרה גם ידידינו. ביקשתיו, כי בהזדמנות קרובה יפנה אליהם את תשומת לבו של הנשיא הנבחר.

אנו תובעים, אומרים ידידים, כי הערבים יכירו בזכות ישראל להתקיים. אל להם, אמרתי, להעלות תביעה בנוסח זה. כתחילה תמה איש־שיחי; מה רע בהגדרה הזאת? הסברתי, כי היא מזיקה בתכלית. האם עלינו שוב להיות יוצא מכל הכללים? איזהו העם המבקש, במשפחת העמים, כי יכירו בזכותו להתקיים? לא שמענו. שנתבקשה הכרה כעין זו בזכותה של לוכסמבורג, או של אורוגואי, של ציילה, של אלבניה, או של אומות אחרות, קטנות או גדולות. יש הכרה בעצמאות, בריבונות, בזכויות הנובעות ממנה, ביחסים תקינים על יסוד הדדיות. אבל זכות הקיום? הן היא מובנת מאליה. כזאת היא חייבת להיות גם לגבינו. קיומנו — זכותנו. אמנם במשך הדורות שילמנו בעד קיומנו מחיר, אשר כמוהו לא נודע בתולדותיה של שום אומה ולשון. אך עובדה זו בוודאי אינה מחלישה את זכותנו להתקיים. בהפוך הוא. אינני מבקשים מבישהו שיאות להכיר בזכותנו להתקיים. קיבלנוה מאלהי אבותינו, זמן רב לפני שעמים רבים אחרים החלו בקיומם הנפרד. באדירות רבה הודיעני איש־שיחי, כי הוא מבין את כוונתי.

המונח השני הוא הישארות בחיים, או מבחן הקיום (כלומר הביטוי שנפרסם במקור האנגלי — Survival). זהו סיפור ישן. בסופה של שנת 1967 (או בראשיתה של 1968) קיבלנו איגרת מממשלת ארצות־הברית, שבה נאמר, בחלקה החיובי, כי ארצות־הברית רואה עצמה מחויבת לבטחון והישארותה בחיים (Security and Survival) של ישראל. בישיבת הממשלה העירותי, כי הביטוי השני נושא עמו נימה של חסות, והצבתי לבקש את הידידים שלא להשתמש בו. בעד המשך הקיום של עמנו אחראים אנחנו, גבורי, ולא שום גורם חיצוני, גם ידידותי, אפילו יהיה חזק ביותר. ביטחון — זו שאלה אחרת. במובנה הזה אין חד־צדדיות. הוא מותיר מקום לשיקול של אינטרס הדדי, של כצבים ומצבים [illegible]. יש הוכחות מפורשות, בצטיות (תצלה שאף היתה תהמה, כמלחמת וייטנאם התנהלה בצלא ש־זה האניות הנשק הסובייטיות נאלצו לשוט מסביב לכף התקוה הטובה) כי ישראל חשובה לאמריקה גם מן הבחינה הצבאית. ברור, כי סיועה הבטחוני של ארצות־הברית למדינתנו הוא אינטרס מובהק של המעצמה המסייעת. אבל האחריות להמשך הקיום הלאומי העצמאי היא על שכמנו, לא על כתפי זולתנו.

חברי לממשלה הסכימו לכוונות ההערה הזאת. הוטל על שר החוץ דאז, מר אבא אבן, להפנות את תשומת לבו של מזכיר המדינה ויועציו להסתייגותנו העיונית הזו. יש להניח, כי מר אבן עשה בשפתו את הצעד הדיפלומטי הנבון, אשר גם הוא הביע בישיבת הממשלה את מלוא תמיכתו בו. אך אין להכחיש, כי המלה הזאת Survival מוסיפה להופיע גם בפי נואמים, לרבות שני המועמדים לנשיאות בעת מערכתם, ואפילו במסמכים רשמיים. כוחה של שיגרא דלישנא.

פרופ' בז'ז'ינסקי אמר לי, כי הוא מבין את כוונתי גם בעניין זה. הוא עצמו השתמש, בכתב ובעל־פה בכינויים של קביעות ולגיטימיות של ישראל במזרח־התיכון, אשר הערבים נדרשים להכיר בהן. קביעות, כן; אבל מדוע לגיטימיות? כלום יש ספק בה, אם נדרשת ההכרה בה? לארצנו שלנו שבנו; זו זכותנו, שאינה מוטלת כלל בספק. שנינו ביקשנו, תוך המשך השיחה, את המובן המדויק. יש לי יסוד להניח, כי הפרופסור המלומד, מומחה למשפט בין־לאומי, ישמאהו.

לבסוף ציפתה לי הפתעה. הזכיר לי איש שיחי: „היודע אתה, כי בכל המונחים האלה, אשר עליהם הנך משיג, משתמשים דוברי הקהילה היהודית? הם מדגישים, כי יש להביטח את הכרת הערבים בזכותה של ישראל להתקיים, והם חוזרים על הצורך בהתחייבות של אמריקה לבטחון ול־Survival של מדינת ישראל".

את זאת, כמובן, לא יכולתי להכחיש. כמעט בכל כנס יהודי, בארץ ובגולה, הנני שומע במו אזני את אחינו הטובים והנכבדים חוזרים על מונחים אלה. אכן, יהיה צורך לפעול בקרב בני ישראל וגורמים אחרים, כי יחדלו משימוש במושגים שיש בהם, מבלי משים, מהרגלי־מחשבה הסוה.

ביקשתי מפרופ' בז'זינסקי להפנות תשומת לבו של הנשיא הנבחר קארטר, לשימוש המוטעה במספר מונחים: אין ישראל זקוקה שיכירו בזכות קיומה — היא קיימת; ואין היא דורשת מאיש מחוייבות להישארותה בחיים — זו דאגתה

ג

בבית הכנסת בני ישורון מתקיים, כל שנה, „דו שיח". מה זה? הרב [illegible], המרא דאתרא, שואל, האורח משיב, והקהל שומע. הכתא הוזמנתי להשתתף בדיון אשר לו האזינו 2,500 מקשיבים טובים. מענין היה להבחין בתגובות הקהל. יכולני לשוב ולאשר, על פי התבוננות יסודית, כי בקרב יהדות ארצות־הברית גוברת והולכת התמיכה בעמדותינו היסודיות, ולפני הכל בקיום זכותנו לארץ־ישראל.

מראייני הנכבד, הרב, הקדיש חלק ניכר משאלותיו החשובות לעבר, לתקופה הסרום ממלכתית, למלחמת השחרור. השיבותי כמיטב יכולתי. אבל הבעתי את דעתי, עם כל הכבוד, כמובן, כי הייתי מעדיף לו נסבו השאלות על ההווה והעתיד, כי בפנינו בעיות לאומיות רציניות, אשר להן יש להקדיש עתה את מלוא תשומת הלב. הקהל קיבל הערה זו בסימני הסכמה ברורים. לא רציתי, חלילה, להביך את כבוד הרב, אשר עשה מלאכתו נאמנה, אבל לא אכחיש כי שמחתי על תגובת המאזינים. הם דואגים. באסיפת אלפים מעין זו — כאות אנשים עומדים דחוסים על רגליהם במשך שעתיים — מתבטא איזה רגש של דאגה חיובית, רוצים לדעת מה המצב, מהו המוצא, מה צריך ומה ניתן לעשות.

בחלק השני של השאלות העלה הרב את הבעיה הכאובה של העולים מברית־המועצות, הנושרים בדרך ד־שנים לא לפאתי מזרח קדימה אלא אחורנית, מערבה. מהי דעתי על כך?

על הנושא הלאומי הזה חשבתי רבות, כאז הוזמנו ראש הממשלה, מר רבין, להתייעצות מיוחדת. שמעתי שתי דעות שונות, נוגדות, החוצות את חוגי ציון וסביה מברית־המועצות ואת כל המפלגות בישראל, לרבות תנועת החרות. חייב הייתי, איפוא, לציין כי את אשר אומר בדו־שיח בניו־יורק — אגיד על אחריותי האישית בלבד. לאחר אקדמה הכרחית זו השמעתי את הדברים הבאים:

— ההויה הלאומית בקרב היהודים בברית המועצות היא מן המאורעות הכבירים אף בתולדותיו של העם היהודי. אחר עשרות שנים של התבוללות כפויה, ללא תנ"ך, ללא עברית, ללא תפילה, ללא שיבה — קמה רוח גדולה בקרב אחינו של שיבה אל היהדות ואל ציון; ואפילו הקג"ב הנודע, כפי שנוכחנו לדעת, אינו מסוגל לדכא אותה. פעולותיה והפגנותיה של היהדות באמריקה ובארצות אחרות תרמו רבות לתהליך העליה מרוסיה, אך הגורם הכביר הוא ההתחדשות הלאומית בקרב היהודים בברית־המועצות עצמם, בני־הדור הצעיר. די להתבונן בפגנתם של חמישים היהודים הצועדים במוסקווה עדי בניינו של הסובייט העליון ותובעים זכותם לשוב ל„מולדתם ההיסטורית של העם היהודי", כפי שהם אומרים כם, כדי להעריך את מזיזון העבודה הנפשית המפליאה שהיא מנת חלקם של אחינו. הם מסכנים, כידוע לנו, את לחמם וחירותם, לצהים את חייהם, בהתעקשם על התביעה: ציונה!

כזה היה תוכנה של המערכה על שיבת ציון מברית־המועצות. דרשנו כלילנו קיום זכות שאינה ניתנת לערעור. יש לאום יהודי, אשר ברית־המועצות הכירה בו מימי לנין, ויש מדינה יהודית אשר מוסקוה הכירה בה אף בימי סטלין. הליכתם של בני הלאום היהודי אל מדינתם על פי בחירה חפשית היא זכות טבעית, אשר אסור להתעקש בה או למנוע את הגשמתה. המספרים של אלה אשר הורשו לעלות — עלו וירדו, והחזר הלילה. מתחילה היו מאות בשנה, אחר באו מאות בחודש, בשנת 1973 עלו אלינו 34 אלף נפש ובימים אלה יוצאים מברית־המועצות בכוונה להגיע לארץ ישראל כ־12 אלף בשנה. אם נתמיד, ונחדש את המערכה, שוב יעלו המספרים.

אבל עובדה מצערת היא, כי חלק ניכר מן העולים האלה מגיע לוינה ואינו ממשיך ארצה ישראל. יתכן, כי זוהי אחת התוצאות של ראשית מלחמת יום הכיפורים; יש בוודאי סיבות נוספות. חובתנו לעשות להקטנת מספר הנושרים, לריבוי מספרם של שבי ציון. לא מן הנמנע, כי הנשירה המתמדת והגדולה עלולה גם לסכן בעתיד את העליה עצמה. עלינו, איפוא, לפנות אל אחינו בברית־המועצות בקריאה נשנית: אם מבקש אתה היתר יציאה, כדי לשוב למולדת — עלה. לשם כך דרושה לנו תקופת מעבר. אין להפסיק עתה, בלא מערכת הסברה, את הסיוע הניתן לכל היוצאים את ברית־המועצות. יש לתת לעצמנו זמן, לפחות של שנה, כדי לפעול אל העולים בכוח ולשכנעם לבוא ארצה. אין שום סיבה להתייאש מסיכוי הצלחה של הסברה טובה, רוויה אהבת ישראל וארץ־ישראל, ולהניעם לשוב — הביתה.

ד

במועצת הרבנים של ארצות־הברית נשאלתי, בין השאר, היש זכות ליהודים בתפוצות להשמיע סב־דיותיה של ישראל? תשובתי מעוגנת בפילוסופיה של הציונות, כפי שקיבלנוה מהרצל, נורדאו וז'בוטינסקי:

ארץ ישראל שייכת לא רק ליהודים החיים בה, אלא לכל העם היהודי. זהו יסוד שיבתנו על פי הזכות, לא בכוח ולא בחסד. מכאן זיקתנו לארץ־ישראל, שאין אנו זקוקים כלל להכרה בה. וכאיפא, כל יהודי, אם רצונו בכך, להביע דעתו על ארץ־ישראל ועתידה. אם אין הוא אזרח במדינה, אין ביכולתו להביא את דעתו לידי ביטוי על ידי הצבעה בכנסת, אפילו הוא יושב בארץ; קל וחומר אם דר הוא בחו"ל. אבל הזכות לחוות דעה אינה מוטלת כלל בספק.

הדעות הן שונות. אילו על פי אלו הרוחשות בארץ, ואילו מעבר לים. אמר לי, בשעתו, אחד הרבנים: „אני קרוב מאוד לדעתך על ארץ ישראל; היש לי זכות להביעה, בשבתי בניו־יורק, ובידעי כי הדבר עלול לעלות בדם?" השיבותי לשואל הנכבד, כי ההפך הוא: חלוקת ארץ ישראל, מסירת יהודה ושומרון לשליטה נכרית, תעלה לעמנו בדם רב, בהריסת בטחונו הלאומי, בסיכול כל סיכוי לשלום. מדוע מרשים לעצמם כל אלה התומכים במדיניות המסירה להביע את דעתם בפרהסיה, בכל הזדמנות, אף בהתפארות פרוגרסיסטית, ואילו אלה המאמינים בקיום זכותנו לארץ־ישראל מהססים ומסתתרים מאחורי ה„סכנה" כביכול? יביע, איפוא, כל אחד דעה על פי הכרתו, ואל ייכנע להפחדות חסרות שחר, חד־צדדיות.

אבל אם הקהילה היהודית רוצה להופיע במאוחד בפני גורמים לא־יהודיים, זוהי בוודאי שאיפה נאצלת — אבל אין היא צריכה לשם כך לדכא דעה, או להעדיף את רעותה. יאמרו נא דוברי הקהילה במפורש: יש בתוכנו דעות שונות, כי אנשים בני־חורין אנחנו. אבל אנו תומכים בזה שמקובל ומוסכם על הרוב המכריע של בני עמנו בארץ־ישראל, כפי שהסכמה זו מוצאת ביטויה משני צדי בית הנבחרים שלה. לכן קוראים קונצנזוס לאומי, ועליו אנו סומכים ידינו.

ומהו הקונצנזוס על פי מהותו? אמנה את עיקריו. ירושלים עיר אחת, בירת ישראל. צבאנו יוסיף לעמוד על נהר ירדן. נשאר על רמת הגולן. נקיים רצף יבשתי בין שארם־א־שייך ובין אילת בשליטת ישראל. חבל עזה הוא חלק בלתי נפרד של מדינת ישראל. אין חוזרים לקווי ה־4 ביוני 1967. אין מנהלים משא־ומתן עם ארגוני המרצחים. דרוש משא ומתן ישיר לחתימת חוזה שלום בין ישראל ובין המדינות הערביות, בלי לבטל את דעותיהם השונות, תחכמו בפני הרשות ודעת הקהל בדברים המוסכמים על הממשלה והאופוזיציה הפרלמנטרית, וזה יעזור למדינה לגבור על מתקפת השלום הכוזבת, המוליכה שולל, של אויבינו ועוזריהם.

סבורני, כי זוהי הצגה הוגנת והגיונית.

ה

קיימתי שיחת לילה נוספת עם הרבי מלובאביץ'. באחד מלביזו אחרי שעתיים ומחצה, הקיפנו המדי־סידים במעגל. מה מלה טובה ואכבד לנו מפי הרבי, שאלנו. באורח טבעי הפניתים לכבוד הרב שניאורסון. אמרו לי: את הרבי אסור לשאול. אמרתי להם: אם לכם אסור לשאול, הכיצד מותר לי לספר? החרישו. הפטרתי: למדתי הרבה. אורך ימים.

אמנם כן, שבתי ולמדתי רבות מן השיחה עם האיש־הגדול.

קארטר בחר ב„חסידי הקו הרך"

מאת **עידו דיסנצ'יק**
סופר „מעריב" בוושינגטון

הנשיא הנבחר ג'ימי קארטר מוסיף להיות חידה בעיני התוהים על מהותו. ההכרזות שהוא מכריז והמינויים שהוא ממנה לצרכי תקופת המעבר אינם מאפשרים להגדירו במונחים הפוליטיים המקובלים בארצות־הברית.

האישים שבחר בהם קרטר לתקופת המעבר בתחום מדיניות ההגנה והחוץ, הם האישים שבתקופת מלחמת וייטנאם נחשבו „יונים" מובהקים. כיום אין משמעות להגדרה כזאת — ולכן מגדירים אותם „חסידי קו רך", בדרך כלל. הם האנשים המטיפים לקיצוצים בתקציב ההגנה של ארצות הברית ולמדיניות־חוץ תקיפה פחות. הם נוטים לרציין ה„דטנט" בלא שמץ פקפוק.

אישים אלה היו מייעצים לקרטר לא לעשות דבר אילו היתה ברית־המועצות פולשת ליוגוסלביה במות טיטו; הם היו מייעצים לו לצמצם את כוחות היבשה של ארצות־הברית בחוץ־לארץ; מצדדים בחתימת הסכם עם ברית המועצות לצמצום החימוש על פני בקשת צעדים לאילוץ מוסקווה לקיים את התחייבויותיה על פי „אמנת הלסינקי" או אמנות מזרח־מערב אחרות.

עם זאת, יש רמזים שכמה אישים שמרניים חשובים יתמנו לתפקידים בכירים בממשל קרטר. וכים בן הבשקיפים הפוליטיים ידבר־ידבר כבר עם אינם מפקפקים שג'יימס שלזינגר, זקן אסכולת הקו התקיף, שהיה שר ההגנה, שוב יצורף לקבינט — כשר ההגנה או כשר החוץ.

יתכן שלדעת קרטר, כלדעת רבים זולתו, עמדת עבכיו ארצות־הברית לפני סיבה מפרש בתחום מדיניות החוץ. מקרבים הולכים המבינים כי במשא־ומתן עם ברית המועצות, לא העריך קיסינג'ר כראוי את יכולתה של ארצות הברית; כבדים לקגיעה הצת להפקיע את סיום וייטנאם בתהום העשיה ולא להניח לו להשפיע על המדיניות במזרח או בעתיד. קיסינג'ר עצמו הוא חסיד קו תקיף, אלא שהעריך כי בעקבות וייטנאם לא יזכה בתמיכת העם במדיניות תקיפה. הערכה זו נתאמתה בעבר אנגולה — הקונגרס סירב להקציב 50 מיליון דולר לתמיכה בתנועות השחרור האנטי־קומוניסטיות. לכן הסתלקה דרום אפריקה מזוזית זו והאבטחה בה בצחון קובה וכריתו המועצות.

עכשיו משתנה הלך הרוחות בציבור. יסוד „הוועד לליבון הסכנה המוחשית" בשבוע שעבר, שמטרתו ניהול מערכת הסברה נרחבת כדי לעורר את העם האמריקני לסכנה האמיתית הצפויה מצד ברית המועצות — הוא רק אחד מאותות שינוי הלך־הרוחות.

אולם „צוות המעבר" של קרטר נוטה בפירוש אל חסידי „הקו הרך". אנשיו לקוחים מהמוסדות המקצועיים הצבורים של מדיניות החוץ, המתרוצצים בין הממשל, העולם האקדמי, ומשרדי הפרקליטות רבי־היוקרה בוושינגטון. טיפוסי לקבוצה זו אנטוני לייק, שהיה פקיד שירות החוץ. הוא התחיל בקאריירה שלו כעוזר של השגריר הנרי קאבוט לודג' בדרום־וייטנאם. אחר־כך עבד במיניסטריון החוץ במדור וייטנאם וכעוזרו של קיסינג'ר במועצת ההגנה הלאומית. הוא התפטר מתוך מחאה על ההפצצות בקמבודיה ב־1970, שהממשל הסתיר אותן.

עכשיו עומד לייק בראש צוות־המעבר במיניסטריון החוץ, ויש מקום לתמוה על מינוי זה, ביחוד לאור היחסים המתוחים בינו ובין קיסינג'ר, שהיה מסודנו. (לייק הגיש תביעה משפטית נגד קיסינג'ר בטענה שהורה לצותת לטלפון שלו; לפי השמועה קיסינג'ר הוא האיש שדרש ציתות לטלפונים של אחדים מאנשי הסגל שלו, בנסיון למצוא את מקור הדליפות במנגנון מועצת ההגנה הלאומית).

בצד לייק נתמנו עוד שלושה חסידים מובהקים של „הקו הרך" ל„צוות המעבר" במיניסטריון החוץ — דן ספיגל, שהיה עוזר סנאטור יוברט האמפרי לענייני מדיניות חוץ; פולה סטר, שמילאה אותו תפקיד אצל סנאטור גיילורד נלסון, וריצ'ארד מוז, אף הוא מאנשי שירות החוץ לשעבר. ובשעתו ציבור תנועת מתנגדי המלחמה בזכות התקיפות בווייטנאם ובלאוס, שעורך מטעם אותה הועדות של הסנאט.

פרד ברגסטן ממכון ברוקינגס — גם הוא מאנשי הצוות של קיסינג'ר במועצת ההגנה הלאומית וכלכלן בכיר במיניסטריון החוץ — [illegible] צוות־המעבר של קרטר לענייני [illegible] כלה בינלאומיים. לדבריו פרש [illegible] קיסינג'ר, משום שהלה לא יחס [illegible] בות מספקת לבעיות כלכליות [illegible] מדיניות־החוץ.

גם ב„צוות המעבר" במיני[illegible] ההגנה ישנו אחד מ„בחורי קיס[illegible]" במועצת ההגנה הלאומית: [illegible] סלוקם, עורך־דין בוושינגטון, [illegible] מובהק של הפיקוח על החימוש [illegible] הוא מייצג תובע אחר במשפט [illegible] קיסינג'ר.

דייויד ארון, גם הוא איש [illegible] החוץ לשעבר, הוא ראש „צוות המעבר" לענייני „מועצת ההגנה הלאומית". הוא היה עוזר לענייני מדיניות־חוץ לסנאטור וולטר מונדייל — סגן־הנשיא־הנבחר, ופעם גם עבר [illegible] ציוותו של קיסינג'ר, שממנו פרש ב־1973 כדי לכתוב ספר. מונדייל [illegible] אותו אל הצוות שלו בעת שעבר [illegible] המערכה לנשיאות.

בוושינגטון יש אומרים, כי [illegible] המעבר" מטפל בענייני המעבר [illegible] בד. ואיש מהם לא יזכה בוודאי [illegible] דבר בתפקידים חשובים [illegible] קרטר. מכל מקום, עובדה [illegible] היא, כי איש מאנשי צוות זה [illegible] מטפלים בענייני חוץ ובענייני [illegible] אינו חסיד מובהק של קו תקיף.

הישראלים באיטלי[illegible] הכריזו מלחמה על ממשלתנ[illegible]

מאת **עדה לוצ'אני**
סופרת „מעריב" ברומא

במבט ראשון דומה ההודעה הארוכה שפורסמה השבוע בעיתונים, ברדיו ובטלוויזיה של איטליה, ואשר מקורה בבולוניה — מרכז ארגון הסטודנטים הישראלים במדינה זו — להכרזת מלחמה־זוטא, שהוכרזה בידי כ־3000 סטודנטים ישראלים נגד ממשלת ישראל.

בהודעה נאמר: „הסטודנטים הישראלים באיטליה (מספרם כ־3,000 ורובם בבולוניה) החליטו להפגין נגד היחס האנטי־דמוקרטי כלפיהם מצד הממשלה.

„החלטה זו נתקבלה לאחר שההבטחות הרבות, שניתנו לנציגי ארגון הסטודנטים באפריל 1976, לא קוימו. השלטונות הישראליים, חרף מחאות חוזרות ונשנות מצד הסטודנטים, מבקשים לערום קשיים נוספים בחייהם ובלימודיהם באיטליה.

„1. ממשלת ישראל החליטה להטיל מס נוסף בסך 15 אחוז, „מס מותרות", על מטבע הנרכש בידי סטודנטים בחו"ל. אנו מזכירים, כי סטודנט לרפואה בישראל עולה 57 מיליון לירות איטלקיות בצורת סובסידיות, בעוד שסטודנט בחו"ל — כל הוצאותיו מכוסות בידי קרוביו.

„2. הכסף הנשלח לסטודנטים [illegible] הוריהם אינו מנוכה מן המסים, [illegible] שהדבר נעשה בארצות אירופה. [illegible] כי הכנסתו המוצהרת של שכיר [illegible] כה בהחלט מן ההכנסה המוצהרת [illegible] אירופה.

„3. הסטודנטים בחו"ל אינם [illegible] לים שום הקצבות בשביל ילדיהם, [illegible] כי הם משלמים ביטוח לאומי.

„4. כל סטודנט שנה א', [illegible] להב"ג איסיר להוצאה [illegible] (מאחר שהלירה הישראלית אינה [illegible] נת להמרה) מוכרח לחתום חוזה [illegible] מזה לשנתיים במקום עבודה [illegible] בידי הממשלה. שיטה זו נוגדת הדמוקרטיה, מאחר שהסטודנט [illegible] מקבל שום מלגה בהבחנה לכך.

„5. לדברי פרופ' מנצ'ל, ה[illegible] הכללי של משרד הבריאות, [illegible] בישראל כ־1,000 רופאים. אולם בן־יעקב, נשיא הוועדה הבינ[illegible] לבעיות הסטודנטים הישראלים [illegible] מוצן באותו זמן, כי ישראל זקוקה לכל אותם רופאים, [illegible] באיטליה".

„באיטליה כך, הוא מזלזל [illegible] מידי הרפואה באיטליה ויוצר [illegible] של עוינות נגד הסטודנטים. [illegible] המדינה אין בן־יעקב [illegible] להשיב על מכתבים, השולחים ב„ארגון הסטודנטים הישראלים [illegible] כולה, באיטליה, כי אין הוא [illegible] לשלוח תשובה".

„6. ממשלת ישראל אינה [illegible] לקידום של סטודנטים [illegible] ומים הגדולים של סטודנטים [illegible] יים, גם אם לבחור באורח [illegible] ", היא [illegible] של פעילותיה כאלה.

„7. שגריר ישראל באיטליה [illegible] רואה לבוא לבקר בבולוניה, [illegible] מתגוררים 1,000 אזרחים [illegible] ברורים.

„8. בתוך הסטודנטים הלומדים חו"ל קיבלה עליהם חובה השירות הצבאי, אילו לא ניתנה [illegible] הם להצביע בבחירות.

„אלה הן רק אחדות בין [illegible] הרבות של יהם צוין, שנגעו [illegible] השלטונות הישראליים. [illegible] הסטודנטים הישראלים רוצים [illegible] כי בכל מלחמה הם היו הראש[illegible] אשר חשו להגן על ארצם. [illegible] את כל [illegible] אזרחים ולכן [illegible] יותיהם ובכרבים להיות [illegible] רהים „בדרגה שלישית".

„[illegible] ההודעה נכבה [illegible] דברי".

דב ליוון, ביראש ארגון הסטודנטים הישראלים באיטליה, אמר לי: „לפני [illegible]

[illegible]

דלת פתוחה בעיריית תל־אביב־יפו

חברי ההנהלה וחברי מועצת העירייה פותחים את דלתותיהם לכל אזרח בעיר המעוניין לפנות, להיפגש, לברר, להתלונן או להציע

ביום ב', ז' כסלו תשל"ז 29.11.76
בשעות 16.30—19.00 אחה"צ

שלמה להט, ראש העיריה — (בתיאום מראש עם אבשלום חתוכה) — טל' 243311, קו פנימי 436
יגאל גריפל, מ"מ ראש העיריה — בענייני תכנון ובניה — טל' 238245
יצחק ארצי, מ"מ ראש העיריה — בענייני תרבות, נוער וספורט — טל' 234944
דוד שיפמן, סגן ראש העיריה — בענייני התבורה, תנועה ושיפוץ בתים — טל' 249583
ח"כ הרב י. מ. אברמוביץ, סגן ראש העיריה — בענייני סעד (בתאום מראש) — טל' 245423
פרץ אוניקובסקי, סגן ראש העיריה — בענייני שיכון ונכסים — טל' 224825
חיים טסה, חבר ההנהלה — בענייני השכונות — טל' 233035
דוד יוסן, חבר ההנהלה — בענייני אישפוז ורפואה ציבורית — טל' 249281
יצחק כספי, חבר ההנהלה — בענייני מדרכות, כבישים, תיעול, ביוב ואקולוגיה — טל' 249284
חיים ליפקין, חבר ההנהלה — בענייני שכונות, גנים ונוף — טל' 232649
אריה קרמר, חבר ההנהלה — בענייני תברואה, פיקוח, חזות העיר ושווקים — טל' 249285
דוד שטרן, חבר ההנהלה — בענייני מיסים, וחברות עירוניות — טל' 227468
מיכאל קליינר, חבר המועצה — טל' 237368
ד"ר דוד רוזן־צבי, חבר המועצה — בענייני מים, שרותים דתיים ושרותים וטרינריים (בתיאום מראש) — טל' 236891

ברוכים הבאים
עיריית תל־אביב־יפו

מחירי נפט: ,,נקודת השבירה"

המערב כבר איבד את ,,שיכבת השומן" שאיפשרה לו לספוג את עליית מחירי הנפט עד כה, והמדינות המתפתחות יסבלו עוד יותר מהעלאת המחירים הצפויה על ידי אופ"ק ✶ הסכנה החמורה ביותר לישראל נובעת מכושר המיקוח של סעודיה, המבטיחה אי־העלאת מחירים תמורת לחץ על ישראל

מאת יובל אליצור

ב נמלי המפרץ הפרסי שוב רבה התכונה. מכליות ענקיות, ש־תפוסתן 200 ו־250 ...ף טונה ממתינות לתורן ...ר מסופי הנפט. המשאבות ...דות במלוא המרץ, בתי ...יקוק חזרו לתפוקה מלאה ...ליוני טונות נפט מובלות ...י יום ביומו לכל קצוי ...ולם צמא־הדלק.

...פני כשנה ניכרו סימני האטה ב־...י הנפט של המפרץ הפרסי. המש־... הכלכלי בעולם גרם האטה בצרי־... הנפט במדינות התעשייתיות ה־...לות. בכרבית המדינות היתה ה־...דה ב־2 אחוזים עד 4 אחוזים בל־..., אך ביתן שבינתיים עלה כושר ...צור של כמה מיצרניות הנפט, ...לבד כמה מהן, וביניהן איראן ו־...יית, להסתפק בשיווק, שנפל ב־20 ...וז ויותר מכושר התפוקה.

...עתה שוב מחכים השייחים את ...יהם בנוח. העסקים טובים יותר ...שהיו אי־פעם. בראשית השנה מכ־... העיראקים וגם האלג'ירים, הוקד־...ם לכל פרוטה שהם יכולים לק־... תמורת הנפט שלהם. בכוויית ...תחת ל־11.5 דולר החבית (זה ...יר ה,,רשמי" שקבע אופ"ק, המח־...ולין של יצרניות הנפט). עתה נמ־... הנפט במחירים העולים על מחיר ...אופ"ק.

...פי שבצוות מספר הגיעה הצליח ...ללתי רשמית" במחיר הנפט ל־5 ...זים ורק בשבוע שעבר חלה יר־... בשני אחוזים, בעיקר משום ש־...ה הכבלים בכל מדינות המערב ...זהו עד אפס מקום. אגירת הנפט ...אה בעקבותיה התאוששות ומכית ...ויי תובלת הנפט, המקילה גם ... מצבה של חברת צינור הנפט ...ראשקלון.

...אין ספק, שהתאוששות בכלכלה הר־...בית, שניתן להבחין בה באמ־... שנת 1976, סייעה להגברת הבי־... לנפט. בגרמניה ובארצות־הברית, ...הן התעו גלגלי התעשיה בקצב ...בר. אומדים את העליה בצריכת ... ב־4 אחוזים לכל שנת 1976, ...ם עיקר הגאות בביקוש לנפט ... ברעות האחרונים ספקולטיבית — ... צופים לעליה במחירי הנפט, ש־... יחליטו שרי מדינות אופ"ק, ...תכנסים ב־15 בדצמבר בדוחה, בי־... קטאר.

...ם סבורים, כי אם יוחלט בישיבה ... להעלות את מחירי הנפט בשיעור ... של 7.5 אחוזים, למשל, אז ... העלאה תתחלק לשני שלבים (למ־... הראשון ב־1 בינואר 1977 וה־... כעבור שבעה חודשים), עשוי ה־... בפועל בחודש ינואר הקרוב ...ות נמוך כאשר היום, שכן הצר־... עדיפו להשתמש קודם כל בנפט ...ור בבאגריהם, כדי להסוך בהוצ־... המיינן. כן יושפע המחיר מכמג ...וויר באירופה. אם יעבור השנה על ...ופה ועל אמריקה חורף נוח, כב־...ים האחרונות, תהיה צריכת הדלק ...קה בתוהה ויחיל קיפאון בביקוש. ... המטאורולוגים צופים השנה חור־...פו.

...בנות וחרדה ...ערב

... אימא גבישות מסוימת במחירי ...ט, הנגרמת על ידי היצע ובי־... אך המירוה הזה הוא מבוכבם ... הצבבנות והחרדה בעולם ה־...בי לקראת דיוני ועידת קאטאר ...זות כי שליטת אופ"ק בשוק ה־... לא הצטמצמה כלל מאז העלה ... המחירים ב־400 אחוז, בשלוש ... עדיין בכוח 13 מדינות, רובן ... אוכלוסין, כבעם כולן תמריות ... בלבלי, להכתיב באורח שרירותי ... מחיר הנפט ולקבוע בכך, בין ה־... אם תוכל הולגד לקיים את ...ית והשכלה הגבוהה, מפני ש־... עוסה כיום, וכבה תוכל המשע־... הצרפתית המבוצעת להתניא ב־...זה השנתית בקיץ הקרוב.

...שלוש השנים שחלפו מאז מלחמת ... הכיפורים לא זו בלבד שלא פח־... תלות המערב בנפט הערבי, אלא ...עלותה, הן בשל גידול יבוא הנפט ...זה־הברית והן בשל עליית הלי־... של סעודיה בקרב יצרניות ה־... של אופ"ק. צריכת הנפט נוד־...בוקעה. מיבצעי חיסכון־אנר־...ביהן רק במדינות מעטות (ב־...ית, לכשל) ופיתוח מקורות אנר־... אלטרנאטיביים נתקל בקשיים ...ים כבפי שעתר.

...זנה הבאה תגדל תפוקת הנפט ... סעודיה מחוץ לקרטל אופ"ק (כמו ...ל מן הים הצפוני; הנעת הצי־... תחוצה את אלסקה השלמה ד־...כה בי תתחיל באביב הבא). ... הכבר ברור, כי תוספת נפט זו ...יע אך מעט על הביקוש לנפט ...הו־תיכון.

כלכלנים במדינות המערב מגדירים את העלאת מחירי הנפט על ידי אופ"ק כמס, שהכלכלה המערבית אינה יכו־לה להתגונן מפניו. העלאה של 10 אחוזים במחירי הנפט, כמוה כמס ש־יצמצם את כוח הקנייה של אמריקה, אירופה, יפן ב־12.7 מיליארד דולר, וזאת בתקופת מאמץ ההתאוששות מן המשבר הכלכלי שהחישן בשנים ה־אחרונות והתקווה כי כוח הקנייה של הציבור יניע מחדש את גלגלי המשק.

הפלאה ולו גם צנועה של מחירי הנפט בינואר 1977 תבוא ברגע קריטי ביותר ועלולה לפגוע במשק העולמי מגיעה קשה יותר, מאשר העליה ב־מאות אחוזים בשלהי 1973. שר האוצר האמריקני, ויליאם סיימון, אמר לא מכבר בוועידת הבנק העולמי במנילה, כי העלאת מחירי הנפט ,,תציף את כאוני התשלומים של כל המדינות ה־צורכות בנפט בדיו אדומה"; פרופסור פיטר אודל מרוטרדאם, מבכירי כל־כלני הנפט האירופיים סבור, כי אין להקיש מיכולתה של כלכלת המערב לספוג את ההעלאה הגדולה במחירי הנפט ב־1973 כי תוכל ,,לבלוע" הע־לאה מצומצמת כיום.

אין ,,שיכבת שומן"

ב־1973 — אומר אודל — עוד היתה למשק העולמי ,,שיכבת שומן" עבה למדי. העושר העצום שנצבר ב־25 שנות שפע מאז מלחמת העולם ה־שנייה מנע התמוטטות שניבאו לה רבים ואיפשר למדינות המערב לשלם סכומי עתק עבור נפט ולקיים עם זאת פחות או יותר רמת חיים גבוהה שאליה הורגלו תושבי מדינות אלה בעשרות השנים האחרונות. עתה צלר לה העלאה נוספת ב־20 אחוז במחירי הנפט לגרום שואה, שכן בשלוש ה־שנים האחרונות חל כירסום רציני ב־מיבנה החברתי והכלכלי של אירופה.

,,אין זה רק עניין של אבטלה, של פשיטות רגל של חברות ענקיות ושל ערעור מצבן הכלכלי של כמה מדינות" — אומר פרופסור אודל — ,,אני חושש מתסכול בלב מיליוני צעי־רים שיוכחו לפתע כי הצלחת מא־מציהם והתגשמות מאווייהם נש־מטות מתחת רגליהם העצמית וחייהם נתונים עתה לחסדי ,,כוח עליון" בדמות שייחים היושבים על נפט".

מצב ,,המדינות המתפתחות" חמור עוד יותר. מאז 1973 עלה הגרעון במאזן התשלומים של מדינות אלה ב־100 מיליארד דולר, והתייקרות נו־ספת תרחיק עוד יותר את סיכויי הבראתן. בשנים האחרונות ירדו מחי־רי תוצרי גלם ומוצרים אחרים ה־מיוצרים על ידי מדינות אלה ואילו המדינות התעשייתיות הצליחו להעביר לפחות חלק מההתייקרות הנפט אל לקוחותיהן במדינות המתפתחות. מדי־נות המערב גם הבהירו בוועידת ,,אונקטד" שהתקיימה בניירובי שאין בדעתן להגדיל בשיעור ניכר את ה־סיוע הכלכלי שלהן למדינות המת־פתחות.

גם דיוני ,,צפון־דרום" שהחלו בזמנו בפאריס במטרה לקבוע מחירים מוב־טחים לכל תוצרי הגלם בעולם, עלו על שרטון והכוכנים אינם תולים תקוות רבות ב,,סיבוב הבא" שלהן, שיתקיים באוקטובר. סיבת הכשלון ברורה: מדינות המייצאות מוצרי גלם אחרים, אם עפרות ברזל או נחושת, בדיל או עץ, ואם סוכר, קפה או קקאו, לעולם לא יוכלו להגיע לעמדה מונופוליסטית כיצרניות הנפט, ולכן אין כורח להגיע אתם להסכמים ה־מתעלמים מחוקי ההיצע והביקוש.

מהי ההצדקה שרואות מדינות ,,אופ"ק" להעלאת מחירי הנפט?

מדינות ,,אופ"ק" אינן רואות חובה להסביר מדוע הן זקוקות לכסף. ,,ה־נפט — אמר פעם השאה — הוא אוצר טבע חשוב מדי ומן הראוי שמחירו יהיה יקר לבל ישמש עוד כחומר בעירה". איראן זקוקה להכנ־סות נוספות הן כדי לקיים רמת יבוא גבוהה והן כדי לממן תוכנית פיתוח שתחייב השנה השקעות של כ־14 ביליארד דולר.

עד ,,גבול השבירה"

יש אף הצדקה כלכלית להעלאה. לפי חישובי האיראנים עלו בשלוש השנים האחרונות המוצרים שהם רוכ־שים במדינות המערב ב־35 אחוז. אם בפתיחים בסכום זה את העלאת המחי־רים של 10 אחוזים שעליה הסכימו מדינות ,,אופ"ק" לפני שנתיים — לדעת האיראנים — לא תהיה העלאה במחירי הנפט ב־25 אחוז עתה העלאה של ממש, אלא שמירה על ערכה הריאלי של התמורה שמקבלות יצ־רניות הנפט.

לכלכלנים במערב חושבים אחרת. לדעתם, אם בכלל יש הצדקה להבטחת ערך כספן של חברות ,,אופ"ק" כי אז אפשר להסכים לעלית מחירים של 2.7 אחוזים או, לכל היותר — לפי תחשיב אחר — של 7.8 אחוזים.

לגבי מדינות ,,אופ"ק" ההצדקות הכלכליות הללו הן עניין משני בלבד. לדידן יש להעלות את המחירים עד ל,,גבול השבירה", הנקודה שבה תתפגר התרנגולת המטילה עבורן ביצי הזהב המשק המערבי לא יוכל עוד לשאת במעמסה. במאי השנה הסכימו מדינות ,,אופ"ק" בכינוסן באי באלי שבאינדונזיה שלא להעלות את מחירי הנפט פן תעמיק זו את המשבר ה־כלכלי במערב. עתה שוררת הרגשה בין יצרניות הנפט, כי חשש כזה אינו קיים עוד. והאיראנים כבר הודיעו ש־ידרשו העלאה ב־25 אחוז, אבל ההנחה בקרב המומחים היא שהם יסתפקו ב־15. שר הנפט הסעודי טען לפני האמריקנים שפנו אליו בנושא זה, כי גם הפעם יציע שלא להעלות מחי־רים, אך הכל סבורים שהסעודים יס־כימו, או אף יציעו העלאת מחירים ב־10 אחוזים.

למעשה יכולים הסעודים, אם ירצו, להכתיב את מדיניות המחירים ל־12 המדינות השותפות להם ב,,אופ"ק". סעודיה היא לא רק יצרן הנפט הגדול ביותר בקרטל, ובעלת עתודות הנפט הגדולות ביותר, אלא שהיא גם זקוקה פחות ממדינות אחרות לכסף שהיא מקבלת כתמורה. מתוך כ־145 מיליארד דולר של יתרות הפטרודולרים שצברו מדינות ,,אופ"ק" (בהתאם לאחד ה־אומדנים) בשלוש השנים האחרונות צברו הסעודים 65 מיליארד, כלומר כמחצית הסכום. הסעודים יכולים איפוא להרשות לעצמם להוריד את מחירי הנפט או לסרב להעלותם, ואם מישהו לא היה הולך בעקבותיהם היה ,,מוצא מן המשחק", שכן סעודיה יכולה להגדיל את תפוקתה ביותר מ־20 אחוז ולכבוש חלק גדול עוד יותר של השוק.

על חשבון ישראל

הסעודים, החוששים פחות ממדינות אחרות שאוצרות הנפט שלהן תכלינה הכלכים, מעוניינים איפוא בצריכת נפט עולמית גדולה, צריכה נפט ב־היקף האפשרי רק כאשר כלכלת ה־מערב מתנהגת. אין לשכוח גם כי כבעליהם של 65 מיליארד דולרים המושקעים ברובם באגרות חוב של מדינות המערב ומיעוטם במניות של חברות מערביות, יש לסעודים עניין גדל והולך בשגשוגה של הכלכלה המערבית.

אין ספק כי עניין זה במשק של מדינות המערב (ובעיקר המשק ה־אמריקני) הוא אחד השיקולים שלפיו אין זה מתקבל על הדעת שסעודיה תכריז על חרם־נפט כתגובה על חקי־קה נגד החרם הערבי בארצות־הברית או כאמצעי לחץ כדי שארה"ב תלחץ לנסיגה ישראלית או תבגע כבבגה אס־פקת נשק. כאשר פורסם בעתוני ארה"ב כאילו אומרת סעודיה להכריז על חרם נפט חדש, מיהר שר ההון הסעודי להכחיש ידיעה זו, ובעקבותיו הלך המלך חאלד עצמו בראיון ל־שבועון ,,ניוזוויק".

הסעודים יודעים כמובן גם על הכר־זותו הברורה ובשנית של ג'ימי קארי־טר, נשיאה הנבחר של ארצות הברית, כי יגיב בחרם כלכלי על כל נסיון של חרם־נפט נוסף נגד ארצו. אין ספק כי עמדה תקיפה מעין זו כרחיקה את סכנת חרם הנפט ביעילות רבה יותר מאשר האזהרות המכוסות ,,היה אם יהיה חרם נפט" שהשמיעו מדי פעם הנשיא פורד ואף פראנק זארב, יועצו לענייני אנרגיה.

אך אם הסעודים לא יכריזו על חרם נפט נוסף אין זאת אומרת שאין רצונם להמשיך ולהשתמש בנפט כבבנשק פו־ליטי. מי שמצוי אצל ענייני נפט יכול להיות מודאג מן הפירוש שניתן בגליון השבוע של ,,ניוזוויק" בדבר הויתורים שיהיו הערבים מוכנים לעשות, כביכול, אם תלחץ ארצות־הברית על ישראל לסגת מכל השטחים שכבשה — ואחד הויתורים שצוינו הוא הבטחה שסעודיה תלחץ להקפאת מחירי הנפט לעשר שנים.

אין ספק, אם יש שמץ אמת ב־,,ניתור" זה, הריהו מקור לדאגה חמורה לישראל. סעודיה לא רק יכולה להכריח את חברותיה ב,,אופ"ק" לקבל החלטה מעין זו, אלא שמבחינתה לא יהיה בכך קורבן גדול. חלקה בשוק הנפט העולמי בוודאי יעלה ואולי אפילו עד־התמורה שתקבל עבור ה־נפט שלה יהיה גדול יותר מאשר היום. מאידך, אין צורך להדגיש מה רבה תהיה הקלה למדינות המערב בסור מעליהן הסיוט המתמיד של עליית מחירי הנפט.

מהלומה כבדה ביותר

ארצות־הברית, שיבוא הנפט שלה יחייב אותה בשנה הבאה בהוצאה 40 ביליארד דולר, ואירופה בפהדרת וחסרת בנהיגות, שאינה מצוה להתג־מדד עם העלאה במחירי הנפט אפילו היא מוליכה אותה לאבדון, בוודאי יקפצו על ה,,מציאה" של הבטחה סעודית כעין זו. המחיר שיצטרכו לשלם — להן על ישראל — עלול להראות בעיניהן כנמוך למדי.

למעשה, ככל שהדבר נוגע כנקודת ראותה של ישראל, ניתן לטעון, כי ככל שמחירי הנפט יהיו גבוהים יותר כן ייטב לנו בסופו של חשבון, שכן רק העלאה מחיר שאין לספוג אותה, העלאה שתעבור את ,,נקודת השבירה" של משק המערב, עשויה להניע מדי־נות אלה לפעולה של ממש כדי להשתחרר מעול הערבים אם על־ידי חיסכון בנפט ומשאבים וקביעת לי־פיתוח מקורות אנרגיה אלטרנטיביים ואם על־ידי פעולה מדינית ואפילו צבאית נגד יצרניות הנפט במפרץ הפרסי. ההשתעבדות האישית של ה־כלכלה המערבית ל,,אופ"ק" מהווה לגבי ישראל את האיום הגדול ביותר על קיומה.

כמובן, בחישוב של טווח קרוב שותפה גם ישראל לתקווה שהעלאת המחירים הצפויה בחודש הבא תהיה קטנה ככל האפשר, שכן אפילו העלאה ב־10 אחוזים בלבד במחירי הנפט פירושה לגבינו מעמס נוסף של 60 עד 65 מיליון דולר, ובתנאי המשק הישראלי כיום זו תהיה מהלומה כבדה ביותר.

תפוקת הנפט של ארצות אופ"ק ינואר־יוני 1976
(במליוני טונות מטריות)

ארצות אופ"ק	מליוני טונות
1 סעודיה	397
2 איראן	273
3 ונצואלה	110
4 ניגריה	100
5 עיראק	92
6 לוב	91
7 כווית	81
8 הנסיכויות	77
9 אינדונזיה	74
10 אלג'יריה	50
11 קטר	24
12 גאבון	10
13 אקוואדור	9
כל תפוקת ארצות אופ"ק	1388 מיליון טונות
כל התפוקה העולמית	2717 מיליון טונות

בידוח הרכב

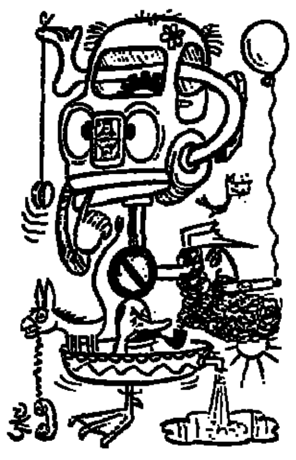

אינני מבין מה ההתרגשות. העניין הוא פשוט:

בשלב זה אתה צריך לשלם שני שלישי מביטוח המכונית שלך, באופן רטרואקטיבי עד ל־1 בדצמבר, כאשר יוחזר לך שליש מדמי הקדימה שלא נת־בקשת לשלם בתחילת נובמבר כפני ש־15 אחוז מנוהגים מ־הביטוח הקודם מועברים לזכות חברת קדישא. לעומת זאת הה־ליגה ועדת אפרת שד"ר פיקר צריך לצבוע עניבה ירוקה כדי להבטיח מעבר רכב חד־כנפי בלי ביטוח הסירה בתנאי ש־,,מכבי" יעבור לשלב הגבר של כבאגות חצי טון החיבוה ב־החזר שני שלישי הסכום שישולם לאיציק.

כל מי שקורא את מודעות חברות הביטוח מבין כיד כי המדובר כאן בפרוצדורה פשו־טה של מעבר האוניות בסואץ תמורת אישור פידל קאסטרו להלת־אופנועים משובצים ב־אבנ־יהן עם קרגבן כאחור. את זה יש לשלם לא יאוחר מרוצי שמוליק שורא לך ושולח אלף בדיקות בבנק הדואר הקרוב לדודה בלונה שהלכה להביא. בהסבר המצולף של כיורד ה־ההבורה המקסיקני אף נאמר בפירוש שבעלי רכב דו־כנפי הרואים יותר כשני ,,פסוקו" בבבוע משוחררים מאיגרת ה־קוקיה אם הצהירו שהם נולדו בפתח־תקוה בתור עולים חד־שים בהמרור עצור.

על מנת להסיר כל ספק בלב הציבור, הבהירה העתונות ש־ביטוח רכב חובה לא יחול על מי שנדרס בפינת דיזנגוף־אר־לוזורוב בשעות אחר הצהרים אם הנהג לא הרכיב ארגז גבי־נה על גג הבריף. על כן מוטב לשלם עוד היום את החזר ה־כסים על גירוש ספרד באצב־עות פרופסור ידין. מכוניות הנוספות בהלך שלישי תוך כדי אכירת התיליה יתחררו מחובת הביטוח אם יוכחו, ש־נפגעי התאונות הגיעו בריצה לחדרי המיון.

בינתיים נודע שמשטרת יש־ראל מצאה מספר גלגלים ב־כביש המוביל לירושלים. חברי כנסת יכולים לקבל אותם בחזרה אם יוכיחו שישלמו את ביטוח הרכב בתוספת דמי ה־חנוכה.

י. לפיד

מדוע דודי עדולם טובים מכולם?

עדולם - המפעל היחידי לדודי שמש וחשמל עם תו תקן גם לדוד וגם לקולטים. אחריות של שמונה שנים לכל המתקן.

דודי עדולם ניתן להשיג:

משרד ראשי וסוכנות מכירה ,,עדולם", רחוב הירקון 304, תל־אביב, טלפונים: 441486, 441716. באר־שבע: ש.ל.ה. בע"מ, פסג' אוניקו, טל. 057-77167, 057-78061. ירושלים: סוכנות ,,עדולם" רח' פינס 5, טל: 02-234969. אשקלון: ,,המבצע", הרצל 13, טל. 051-22119. ראשון־לציון: הרצל 85, טל. 941225. רחובות: שוקרי שמואל, ארלוזורוב 58, טל. 952073. נתניה: שרותון השרברב, שמואל הנציב 14, טל. 053-33817. השרון: קמניץ יורם, טל. 052-97116. אזור חדרה: ששי ישראל, מרכז מסחרי, אור עקיבא, טל. 063-88539. טבריה: סוכנות כל, אלחדיף 1, טל. 067-22012. יהודה ושומרון: עטה אורי, חומרי בנין, עטרות, טל. 02-854107.

עדולם-המפעל הגדול בישראל לדודי שמש וחשמל

מור-המכון למידע רפואי בע"מ

מור

בני־ברק, דרך ז'בוטינסקי 7 (על דרך פתח־תקוה), טלפון 703131.

בדיקות מועמדים לקבלת רשיון נהיגה

מכון ,,מור" הוסמך לערוך בדיקות רפואיות הנדרשות לקבלת רשיונות נהיגה.

הבדיקות כוללות:
1. בדיקות ראיה — יש להצטייד בתמונת פספורט, ותעודת זהות.
2. בדיקה גופנית על־ידי רופא.

הבדיקות נערכות בימים א'—ה', בין השעות 16.00—18.00. הטפסים הנדרשים למשרד הרישוי ימולאו ישירות במכון (אין צורך לפנות קודם לכן למשרד הרישוי).
התאריך המוטבע ע"י מכון ,,מור" תקף במשרד הרישוי לצורך קביעת מועד למבחן מעשי (לחברי קופת־חולים של ההסתדרות — הנחה, במידה ויציגו פנקס חבר).

קארטר ...
,,חסידי הקו ה...

מאת עדה לוצאני

... שבועון ... של איטליה ... קורה בבולוניה ... משפטים ישראליים ... שקופים ישראליים ... בממשלת ישראל.

טל' 243311
קו פנימי 436
טל' 238245
טל' 234944
טל' 249583
טל' 245423
טל' 224825
טל' 233035
טל' 249281
טל' 249284
טל' 232449
טל' 249283
טל' 227468
טל' 237368
טל' 236891

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

ה„ארגובי

מים מן הסלע במדבר צין

מאת מנחם תלמי

מ ניפה קטנה בתוך נחל ירקעם, סמוך למקום התחברותו עם נחל צין. על גדת המניפה הנח־לית הזו ניצב מנוע „קטרפילר" אדיר, המרסק את דממת הנגב הרחוק בנהמתו הסוערת. צינור מים, המצוי לצידו, והשולח את זרבוביתו במאוזן אל עבר הנחל, פולט זרם עז של מים שקופים.

הנחל האכזב שלמטה היה פתאם לנהר איתן ושמעת המים הזורמים הגיעה למרחקים. עדרי צאן וגמלים מתנהלים לכאן ממעמקי הישימון ש־סרם רווה שטפונות חורף, מתנפלים בשקיקה על מיקוה המים, לוגמים ממרשבות, צוחים אתנהתא ושבים לל־גום. יש מהם, הפולשים אל תוך ה־מים ורובצים בתוכם, להצן כצט את גופם הלוהט.

ריח קל של גפרית עולה מן המים. אתה נוגע בהם — הם פושרים. „39 מעלות", — אומרים לך אנשי הקידוח.

מים מעידן רחוק

זרם אדיר של מים בשממה. נחל ירקעם, לא הרחק מנתיבו הרחב של נחל צין. צינור היונק את הנוזל היקר ממאגר תת־קרקעי עלום, שזה עתה נחשף ופולט אותם ב־כמויות אדירות של מאות ממ"קים בשעה. המים הנשפכים זורמים בנחל האכזב, כאילו היה זה נחל מפכה. המים הללו זורמים ונספגים, זורמים ונספגים, עד שחדלים כליל, הר־חק ממקום הפליטה. הבדואים עם עדריהם ומשפחותיהם נוהרים לכאן ממרחקים. לפתע פתאום — מים רבים במדבר. אבל מחר־מחרתיים ישתתק המנוע הגדול ושאיבת המים תגיע לקיצה. הערוץ שהיה לנהר יחזור ל־יובשו. הבדואים, שבאו נרגשים אל המים הרבים, ישובו אל מקומותיהם, להמתין שם לנס שטפונות החורף ולמימטרים המעטים, שיוריקו את מר־חבי הרעייה להם.

בור הקידוח של „ירקעם 1" יורד לעומק של 810 מטרים. הוא נחשב לאחד מקידוחי המים המעמיקים ביו־תר במדינה ולמוצלח ביותר שביצעה חברת „מקורות" ב־40 שנות קיומה. הקידוח בוצע בטכנולוגיה החדישה ב־יותר המוכרת כיום בעולם קידוחי ה־מים, שכמותה הנתמשו עד עתה רק בארצות הברית ובישראל.

הקידוח הזה, שעליו פיקח מתחילתו המהנדס זאן דיקמן, „תפס" מאגר ענק וקדום, שהוא תוצאה של תקופות גשומות בעידן קדום; תודות לתנאים גיאולוגיים נאותים נאגרו המים במר־תף ענקי ולא „ברחו" ממנו. המאגר הזה הוא חד־פעמי ואינו בר־תחלופה. הוא מכיל לפי הערכה מאות מיליוני ממ"ק מים בתכולה מליחות סבירה. הוא משתרע על פני שטח ענקי — מעין־גדי בצפון עד אזור המנע בד־רום; מעבר הירדן במזרח ועד סיני במערב. המים שבו אינם אחידים ב־טיבם ולא בגובה הימצאותם. אחוז המליחות המירבי שלהם אינו עולה על 500 ומשהו מ"ג לליטר ומכאן שהם יפים גם לסוגים שונים של חק־לאות ואין ספק, כי נוסף לפתרון בעיית המים של מפעל הפוספטים החדש, המוקם בנחל צין, מרחק של כ־5 ק"מ מן הקידוח הזה, יתרום „ירקעם 1" (וקידוחים נוספים שייקד־חו סביבו) לקידום החקלאות בנגב ובערבה.

הדרך ל„ירקעם 1"

על קיומו של מאגר תת־קרקעי ענק בדרום הארץ ידוע כבר משנות החמישים. במשך שנים נערכו סקרים ומחקרים על־ידי אנשי־מדע שונים וגופי מחקר מים במטרה לאתר את המאגר הזה ולתהות על קנקנו. כשי־הצליחו בשנה שעבר לחדור אליו, בנחל ירקעם, ההפתעה היתה לא בוד־דאות קיומו אלא בכמות מימיו וב־מתיקותם היחסית, שכן מים באחוז מליחות של 500 מ"ג נחשבים באזו־רים אלה למים משובחים.

התוכנית המקורית אמרה לקדוח ב־אזור נחל צין שישה־שבעה קידוחים, אשר אמורים היו לספק את תצרוכתו של מפעל הפוספטים החדש. אולם ל־אור התוצאות המפתיעות של קידוח „ירקעם 1", ברור כבר כי ניתן יהיה להסתפק בשלושה קידוחים בלבד וכי לא יהיה צורך לתגבר את אספקת המים מן המערכת הראשית, העוברת בהר הנגב. ביטול הצורך בקידוחים נוספים וכן בהנחת צנור אל הקו הראשי מתבטא בחסכון של מיליונים רבים. בינתיים הושלם כבר קידוח סמוך („ירקעם 2") ושאיבת הנסיון בו תיערך בשבועות הקרובים.

אל „קידוח ההפתעות" שבנחל יר־קעם (ואדי חתירה) מגיעים באמצעות הדרך הפנימית, המוליכה ממפעל ה־פוספטים שבאורון אל מפעל הפוספ־טים המוקם בנחל צין, לא הרחק מ־הר־ההר (הר החלק). אורכה של דרך זו הוא כ־13 ק"מ.

תחילתה בשולי מפעל הפוספטים באורון המעלה אל השמים הכלולים ענני אבק סמיכים; פונים שם אל דרך מדברית רחבה, שהוספגה בנחל תמלחת כדי להקשותה. חולפים על פני „מצפה קמיר", ממנו ניתן להש־קיף על פני מרחבי הישימון הגדולים ולראות מתחת את בקעת נחל צין ואת אותו הר מבודד — הר החלק — אשר ניסו פעם לחפש בו את הור־ההר המקראי.

מקרבת המצפה צונחת הדרך בשי־פוע תלול לעומק של כ־800 מטרים — אל תוך בקעת נחל צין, אל מול מיבני מפעל הפוספטים החדש. נוס־עים את הדרך החותרת בנחל זה ו־פונים צפונה לכיוון נחל ירקעם. ב־מרחק של כ־5 ק"מ מהמפעל החדש, מול קבוצת עצי צאלה שבנחל ירק־עם, רואים צריף קטן ולידו מנוע דיז־זל.

כאן הוא קידוח „ירקעם 1".

מן הנפט אל המים

בצריף שליד המנוע הרועש מתגו־ררים שני המכונאים המפעילים אותו — שלמה פרידמן מראשון־לציון, ה־עובד ב„מקורות" 21 שנה ונודד ב־משך כל אותן שנים מקידוח לקידוח כצועני לכל דבר; ואנטון הברה, ער־בי, יליד יפו, העובד ב„מקורות" 16 שנה ונימנה אף הוא על שבט הצוע־נים הזה, שאנשי החברה קוראים ל־הם בחיבה ובהערכה „שואבי המים שלנו".

כיאות ל„בני מדבר" ממהרים הש־נים לשפות קומקום קפה לאורחים. למרות זרם המים האדיר, הנפלט ב־קרבתם, את המים לקפה ולצורכי ה־בישול שלהם הם מביאים מרחוק, במכלים שבסביבה: ה־מהנדסים עדיין לא נתקבלה תוצאת בדיקת טיבם התברואתי של המים ה־מופקים מהמאגר הקדום.

ליד פי הצינור אנו פוגשים את מהנדס הקידוחים של מקורות זאן דיקמן, מומחה לקידוחי נפט ברומניה, שעלה ארצה בשנת 1960.

„כשהגעתי ארצה, — הוא מספר — נסיתי, כמובן, להשתלב בענף חיפושי הנפט. אבל עד מהרה נתנו לי שם להרגיש שהם מסתדרים די טוב בל־עדי. ואז החלטתי לפנות אל תחום קידוחי המים. בחברה „מקורות" קיב־לו אותי בסבר פנים יפות יותר. הה־עניקו לי כר פעולה נרחב לעבודה וכן תקציבים מכובדים. אני מקווה שלא אכזבתי אותם."

אנשי „מקורות" אומרים שזאן דיקמן, מנהל מחלקת הקידוח שלהם, היה אחד הרכישות הטובות ביותר שעשו. הם קוראים לו „מלך הקידו־חים", מרבים לשבח את כשרונו וכי־שוריו המקצועיים והמצאותיו הרבות בתחום הקידוחים, אשר גרמו לשיפורים רבים בתהליכי הקידוח וההפקה. אחד מ־תהליכים אלה מאפשר להכפיל ואף לשלש את כמות השאיבה בקידוחים. המתקנים ב„פטנט" זה בקידוחים חדשים, זה מובן, ועתה מחדירים אותו גם לקידוחים קיימים, במטרה להגביר את קצב תפוקתם.

לדברי דיקמן יספק הקידוח בירקעם למפעל צין כ־4 מיליון ממ"ק מים בשנה. וזה רק חלק מן הפוטנציאל הטמון במאגר אותו גילו לאחרונה. נוסף לכך ניתן יהיה להקים בסביבה מפעלי תעשייה שונים, אשר האזור מתאים להם, אך נבצר להקימם בשל מיגבלות מים. כן אפשר יהיה לסלק מכאן, בכוח הגראוויטאציה, מים ל־מפעלי ים המלח ואחרי כל אלה עוד יוותרו מים גם לפיתוח חקלאות. כל אלה עתידים להוליך מהפכה באזור מבחינת יישובו והפרחתו. אף כי ה־מאגר הענק הזה אינו מתמלא מחדש, כמות המים שבו תספיק לשנים רבות.

***

זרם אדיר של מים נפלט הבוקע מצינור הקידוח של „ירקעם 1", סמוך לבקעת נחל צין, והופך קטע מהנחל האכזב לנחל זורם, הנשפך בסביבה רוגעת. ה„נוף הזמני" הזה ייע־לם בימים הקרובים, עם תום שאיבת הנסיון, אבל „נס המים" של קידוח זה, — אומרים המומחים — יימשך עוד שנים רבות וייזכר כנקודה הפ־נית בתולדותיו של הנגב.

עדר גמלים שהגיע ממרחקים כדי להרוות צמאונו בנחל ירקעם (צילום: זאב ספקטור)

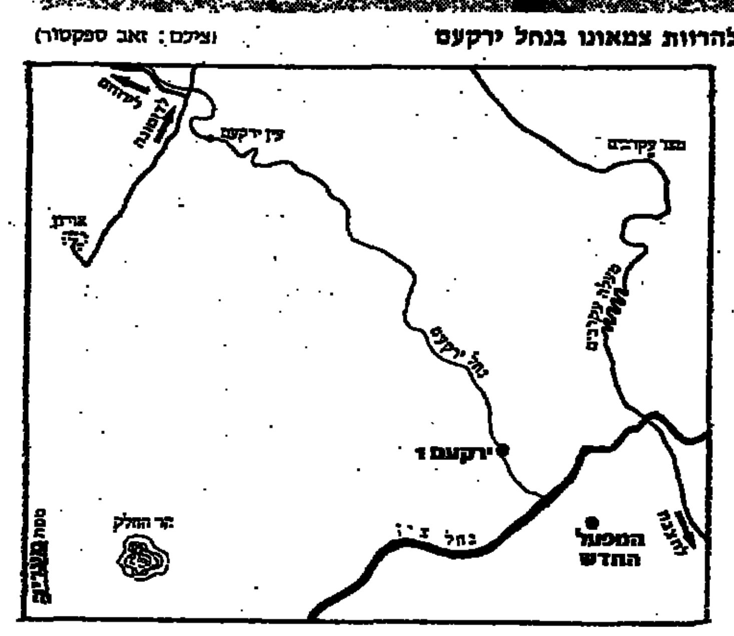

תנו לעובדות לדבר

(משאל דעת קהל שנערך ע"י „ידיעות אחרונות")

„הקולות שאבדו, במסגרת הסקר, למערך, אינם נודדים לליכוד, אלא — לשינוי: ברשימה זו התחולל, בפעם הראשונה מאז שנערכים סקרי הבחירות של „ידיעות אחרונות", זינוק מרשים כלפי מעלה, כדי השלשה, אם לא יותר, של מספר המנדטים המובטח לרשימה זו".

ישעיהו בן־פורת
„ידיעות אחרונות" 23.11.76

למה?

כי אנו, בשינוי, עושים את מה שאנו דורשים מהאחרים;

אנו מקיימים את מה שאנו מבטיחים.

בשינוי לא מדברים על דמוקרטיה, בשינוי עושים דמוקרטיה. הבחירות למועצה הארצית ולוועדי הסניפים בתנועת שינוי ייערכו בעוד 4 ימים. הבחירות תהיינה אישיות וחשאיות: ללא ועדות מינויים, בלי רשימות מוכנות מראש, בלי משוריינים ובלי מוצנחים.

חבר שינוי — מלא חובתך והשתתף בבחירות הפנימיות.

אוהד שינוי — הצטרף לשינוי והשתתף בבחירות.

שינוי

מודעה זו אינה ממומנת

המרכז: רח' שייר 5, ת"א
טלפון 225606

שמיניסטים!

כל תלמידי השמיניות באזור תל־אביב מוזמנים לאסיפה

בנושא:

החברה הישראלית במשבר

ישתתפו: פרופ' אמנון רובינשטיין
אל"מ (מיל.) ישראל גרנית

הכנס יתקיים ביום ראשון 28.11.76 בשעה 8 בערב בבית ציוני אמריקה, בתל־אביב.

אל תעמדו מן הצד. המדינה היא שלכם ובשבילכם.
עשו למענה.

ראש העיריה שצימצם המסים

כרטיס־ביקור מאת א. דויטשקרון

„אלה שפעלו למען ג'ימי קרטר נתר־שמו שהוא איש כן וישר, רגיש ל־בעיות שמתלבטים בהן ה־שחורים, העניים ובני ה־מיעוטים", אמר לי בירו־שלים תומס ברדלי, ראש עיריית לוס אנג'לס, שהוא עצמו כושי. ברדלי השיג השנה בעירו הישג יחיד ב־מינו: הוא צימצם את המסים ב־10 אחוזים.

הפצם הגיע לישראל לארבעה ימים, לרגל טיסת־השכר הראשו־נה מן החוף המערבי של ארצות־הברית לישראל. זהו ביקורו ה־רביעי בישראל.

הוריו של ברדלי היו פועלי־חקלאות עניים בטקסס, ועבדו שם בשכר־קבלנות דחוק. ב־1925 נט־לטה המשפחה עם חמשת ילדיה מטקסס, בתקווה שבעיר הגדולה ישפרו את גורלם. „אבל שום דבר לא נשתפר. פעמים רבות רעב־תי".

תומס ברדלי למד חינוך ורצה לעסוק בהוראה. אחד מחבריו שי־דל אותו להתייצב לבחינת־כניסה לקורס לשוטרים. „בעצם לא הת־ייחסתי לכך ברצינות". אבל הוא עמד בבחינה בציונים טובים מאד. כאשר הוזמן לשירות „הת־לפתי לנסות" — ולבסוף נשאר ב־שירות המשטרה 21 שנה. ברדלי — שעדיין מתגלה בו המנהג ה־מרוסן והמשכנע של איש־משט־רה בכיר — טיפל בנוער עב־ריין, עבד כבלש, עמד בראש מח־לקת ההסברה של המשטרה, ועלה מעלה־מעלה בסולם הדרגות.

בשעות הפנאי שלו בערבים למד משפטים, ולאחר שקיבל את התא־ר, התחיל לעסוק במשפטים.

הנה, לפני שנתיים פנתה אליו קבוצה של אנשי־עסקים — גם מן המפלגה הדמוקרטית, שבה תמך כל שנותיו, וגם רפובליקנים — והציעו לו להתייצב כמועמד ל־מועצת העיר. „אמנם, תמיד הייתי פעיל במפלגה הדמוקרטית, וכבר עשיתי הרבה למען זולתי בהת־נדבות, ולכן זה היה שמי ידוע — אבל מעולם לא חשבתי להתייצב כמועמד למשרה פוליטית." שלו־שה ימים שקל בדעתו, ולבסוף הכריע: „אולי כחבר מועצת הע־ריה אוכל להועיל יותר לבריות." זה היה לפני 13 שנים. ב־1973 נבחר לראש העיריה של העיר בת 2.8 מיליוני תושבים, ש־18 אחו־זים בהם שחורים. בתפקיד זה, הוא מדגיש, „אני בלתי מפלגתי".

ואף על פי כן, בהיותו כושי מבינים הכל שהוא משתייך אל המפלגה הדמוקרטית. הלא 94 אחו־זים מכל השחורים בארצות־הב־רית הצביעו בעד ג'ימי קרטר ב־בחירות האחרונות. הכושים הם עכשיו לפרס? „לא זה — בשום אופן לא. אנחנו רק מניחים ש־להבא יתייחסו אל צרכינו יחס הוגן יותר," אמר ברדלי בנימה מעשית. צרכים אלה קשורים ב־

תומס ברדלי
שר בממשל של קרטר?

שיעור־האבטלה הגבוה בקרב ה־שחורים, בבעיות שיכון, באינפל־ציה. „ג'ימי קרטר כבר הבטיח, ב־מושל מדינתו, שהוא מטפל ב־בעיות אלה ביושר."

תום ברדלי יודע איך לטפל ב־בעיות הניצבות לפני מי שעומד בראש עיר גדולה. „כמובן, כמעט לכל עיר לא יזיקו הכנסות גדו־לות יותר. אבל לוס־אנג'לס אינ־נה שרויה במשבר כספי. זה שלוש שנים תקציבה מאוזן. פשוט, נה־גנו כאוד בתקציב ההוצאות. השתדלתי לפתח תקציב לתושבים כדרך שאני מפתח את התקציב שלי: קיצצתי כל מה שאין אנו יכולים להרשות לעצמנו." במשך שלוש השנים האחרונות חויבו ה־מחלקות לצמצם את בקשות התק־ציב שלהן ב־200 מיליון דולר. כמה וכמה תכניות — תיקוני כבי־שים ותכניות אחרות רצויות כש־לעצמן — נמחקו מן התקציב. „העובדה היא, כי הצמצום הפיס־קלי ההכרחי לא גרם נזק לעיר. להפך, יכולתי להפחית את המסים ב־10 אחוזים!"

מרובות השמועות, שאולי יציעו לתום ברדלי תפקיד של שר ב־ממשל של קרטר. הוא מנענע ראש: „לוס אנג'לס קרובה ללבי, ואני רוצה להישאר שם."

„המצרי נוטה לשלום"

במצרים מוכת האינפלציה שורר הלך־רוח מובה בעד הסדר עם ישראל, התרשם מרצה יהודי מלונדון שערך בקאהיר סמינר לסטודנטים

מאת י. פינקלסטון
סופר „מעריב" בלונדון

מרצה יהודי צעיר, הנרי דייוויס, ביקר זה עתה בקאהיר ובשובו אמר, כי התרשם שהמצרים מעוניינים באמת ובתמים בהס־דר מסוג זה או אחר עם יש־ראל.

דייויס, מרצה לתולדות מזרח אירופה באוניברסיטת לונדון, אירגן בקאהיר סמינר לסטודנטים הלומדים לתואר שני, רובם אפריקנים הקשורים עם האקדמיה ליחסים בינלאומיים של אוניברסיטת דרום קליפורניה.

בשיחה עמי אמר: „היו בקבוצה כמה יהודים. כמובן, כאצלם גם בליבי היו פקפוקים. שאלנו את עצמנו אם אין מו־ליכים אותנו שולל. אך עתה אני שואל את עצמי לאיזה צורך ישקרו לנו?"

כאשר השמעתי באוזני דייויס הטענה שהמצרים אולי מעוניינים ליצור רושם שיצרו בו גם בליבם של הישראלים ובדעת הקהל העולמית בכללה, הטיל דייויס ספק בכך ואמר: „בספקני, כי־שום שלא כל המצרים השיבו תשובות דומות לשאלותינו. שמענו מפיהם תשו־בות שונות, אך בסופו של דבר הסתכמו דבריהם בדבר אחד יחיד: הם משתוקקים בתחלס שימצא הקץ למצב הנוכחי".

דייויס משוכנע כי המצרים ידעו שכמה מחברי הסמינר יהודים, אך איש מהם לא הציג שאלות בענין זה.

קו מתון באיד בדיונים נקט מחמוד ריאד, שר המדינה המצרי לענייני החוץ (שר החוץ איסמאעיל פהמי לא יכול היה להשתתף), שאמר למשתתפים ב־סמינר כי „אין שום בעיה בין מצרים לבין ישראל שאי־אפשר ליישבה בצורה מניחה את הדעת. מצרים מוכנה כיום להיות גמישה משותפת ולא תעמוד ב־תוקף על הדרישה שאש"ף ייצג בשיחות שלום, אם כי נציגי אש"ף יוכלו להיות נוכחים בשיחות כמשקיפים".

קודם כל — נסיגה

ריאד סבר כי מצרים תהיה מוכנה ליתן ערובה בכל סוג שהוא אם אך יושג הסכם עם ישראל, אך לפני כן חייבת ישראל להיסוג משטחי סיני וכל השט־חים שכבשה.

בתשובה על שאלה בענין מזרח ירו־שלים הבהיר ריאד כי זו בעיה קשה מאוד וסירב להגדיר לדיון כפורים בנושא זה. בעיני דייויס התפרש הדבר כאות שריאד התייחס לשיחה ברצינות ואת אשר אמר לא למטרות תעמולה אמר, אחרת לא היה מהסס להשמיע הטיעונים הערביים הרגילים בענין ירושלים.

לדברי ריאד תהיה סוריה מוכנה לה־מרכת הגולן בתנאי שישראל תנהג כ... זה. בבקרה כזה ישורו האזור ... בו חיל־שלום של האו"ם.

כל הדוברים המצריים היו תמי־מים כי הצורך העיקרי עם ישר... מחייב את מצרים. הכלכלה המצ... הרוסה. האינפלציה דוהרת בשיעור 50 אחוז, התפוצצות האוכלוסיה ... ודעת המצרים אינה נוחה כלל וכלל ... שעליהם לפשוט יד לקבלת סעד כ... השי הערביים כמה — הסעודים.

הגיעה העת להסכם

לדברי דייויס הביעו הגנרלים את הרגשה הכללית במצרים, כי הגיעה להסכם כלשהו עם ישראל, והם לא ... את הדברים רק משום שהאהא... „ביתקפה שלוב". הצהרות על ה... להגיע להסכם עם ישראל שבע מפ... מקורות כולל, מפי גנרלים בדרים ... כמפי אזרחים מצטים.

עם זאת הודה דייויס כי התברר בקאהיר עדיין רחוקים מלהבין את ישראל. אם כי נוצה כאמין ניכר ... אה המבנות ולאסוף כל מידע ... על המצב בארץ. לדוגמה, בבארצות־... אהראם" יש תדר ביותר שבו אפשר האזין ל„ביודר ישראלי" ולקרוא ... צת ובאמצעים ישראליים.

אך בשיחתו עם דייויס אמר הגנר... „ביולוגית הישראלים עליות אירופית... היא מביעה את הערבים, אין היא מב... ואין היא מעריכה את התרבות המצ... הם אוהבים רק את בצמיחה".

דייויס עצמו פרץ בצחוק כאשר ש... על הליכת הגנרל בענין מבנבן, וה... „התרשמתי שיש לגנרל משהו נגד ... הבנה. הוא חזר על כך פעמים אחדו...

כל הגנרלים יצאו בגדרם בהתקיה ... קורת על ברית המועצות. אחד מהם א... „הרוסים בני כפיל ליד כאמור ... הוא עובד ריק ... סיבם".

אך עדיין נמצאים ריקים בבאר... דייויס ראה כמה כמה. עם זאת ה... משוכנע כי יותר המצרים ... דיודיה עם הבעים. בשיחתו עם א... סמכותו לא שמבצצה את דייויס. ה... אמר: „אני משוכנע באמת ובתמים ... הלך הרוחות הנוכחי באחרי ... שלום."

ה„ארגובים" הגיעו למחנה פיק

גרעין התיישבותי של „בני עקיבא", פרי יוזמתו של בעל מודעה בעתון, מתקדם בהתמדה למעמד של ישוב קבע ברמת הגולן ומשחר לחברים נוספים: „פוטנציאל הקליטה שלנו בלתי מוגבל — אם יבואו מאה נקלוט את כולם!"

מאת אהרון דולב

הליכה לרמה „התי־ בשלה על אש קטנה" זמן רב, נזכר דודו לנדאו, רמת־גני בן ושלוש, שהיה למרכז ארגוב" מיסודם של התנועה בני־עקיבא, במשקי הגולן.

...ע הגג קיבוץ גשור את ה„מחנה־פיק" הזמני ל־ קבע. גשור יצא, ואל הבטונדות האפרפרות על ...רך הראשית בדרומה של ...ולן נכנסו הארגובים, ר־ ...ו בנקודתם המשנית באנחת ...של בן־הורג, שהוכרה זכ־ ...„תעודת־לידה". מקץ שנת ...של באבני־הברה הזו נוד־ ...כיתקנים מאולתרים, עלה ...על מסלול־ההגבהה בדרך ...זתו אל גוש היישובים הד־ בדרום הרמה.

...יישבות בגולן, היתה וצודנה ...תידים חדורי להט ודבקות, התיישבותית עדיין נוצרת מכוח הנוכחות הנחוצה. התיישבותי — כפי שמעידה לידתו והתפתחותו של אר־ ...צבור להתהולל מכוח יחד־ ...יהיה, הכלבה שאיפות לדור־ ...הודעת רבים. „תעודת ה־ ..." — מספר דודו — נדלקה ...אצתקן, כשהחזירה הממ־ ...את עדות הנפט באבו־רודס ...ובצבורים האסטרטגיים בסי־ ...דיבורים על נסיגה נוספת ...הדיון שינה מעינו". ואז ...להתריע במודעה ב„מעריב" ...„הסכנה המכבית" האורבת ...ה בגבולה הצפוני־מזרחי. ...ית רבות התפרסמו באותה ...בצתונים, אך זו של דודו ...הפך בקוריותה ו„הוצפתה" ...א התריע על „הסכנות", אך ...הודיע כי „מתגבש גרעין דתי ...לעלות מידית להתיישבות ...הגולן". ו„בא לבנות לו"...

...במברגר, בת עשרים ו־ ...ילידת קיבוץ חפץ־חיים, ...„אקונומית" ושבחיה במוהנה־ ...אומרת, כשהמודעה של דודו ...לעיניה „מסש בול", כה גם ...עיניה היה המופת של ...הבכירה רבקה, שיצאה לי ...ערב הסכם הנסיגה הקודם, ...כדעת „בבצע שבדה", אם ...המבוגש קצת, התבקבה ...ר הפיקודה הסורית בפאתי ...ודה ובכך „תרבה לאי־החזרת ...בחזור היוני". „כיהלות", ...ה האקונומית נעמי, „הלוהת־ ...אקספרס אל הבית־הדיאר...

אכסניה בקשת

...לף כשלושים העצונות ...ח־הדואר, ובך, בעצם, נולד ...סרסט בבכון ויצמן, אב־ ...בישולים, המקורב לפעילי ...ימנים, אימץ את הגרעין ו־ ...לו סית כוסרי והומרי. ...ג ביהובות, נערך כנס הד־ ...ובבצבא ההכרה כבעוך ב־ ...צויה שבוצת החלוץ בת ...הצעירים ברכב שאל יבר־ ...נים".

...ודת הזהות" האידיאולוגית, ...ה על „סגירת פרצות". פת־ ...בניהם את הלבבות. בבוקב ...היה להב לאכסניה הנה ...ת בקלטי קצת שיימכו את ...ארגיב לבגורים בהודי־ ...ד הנבדבים לזכות ב„לגיס־ ...מטעם המוסדות, ובלחם ...קפחה הכשב על שיכבת ...ך ונספי ופת כבודו על ראשי ...ים.

...ישבת אחד, בתקופת הכבור ...טצבה־האדמה, צץ עלם תבויר ...בפתחו של מיקלט הי־ ...יוסף פינגנסטין כהרצליה ...בן שבני־ציבורה והבי. סיים ...הודעי ליכוד בבי"ס שדה ...ת, שבבקעת הירדן, ובא לי ...בקשת. בגלל המחסור ב־ ...ת לינה נשלח למקלט האר־ ...„החבריא לא היו צריכים ...עלי הרבה, חיפשתי מס־ ...זאת. כשאמרו לי שבאו הנה ...את רצף היישובים, ידעתי ...דיוק בשבילי".

...תיים גדל מספר חברי ה־ ...אך יוסף פינגנסטין שכבר ...עבהו ב„בן־הזקונים". צעיר ...בנים כגילים המשמש של ...הגרעין, כולם עדיין רווקים ...ת, הפתיע את „הקבוצים" ...ת ארוסין לחברת הגרעין, ...הורדולבית יוכבד.

...ור אהבתם של צמד קוסבי ...סים בהר קצת, יוחג בצוד ...בנה, בהגיע יוסף לפידקו.

יעקב לוכסמבורג, 27, עולה מבריה"מ, אלוף ישראל באיגרוף במשקל בינוני: „חבר'ה על־רמות, א"א, יוצאים".

פנחס יאול, 23, רכז שלחין: „בצל יבש ליצוא, ומגדלי עגבניות בפלסטיק"

שלמה גלעד, 23, כוורן: „עדיפות לנושא הבטחוני"

מן החופה יצא החתן להתנדב לשורות סדיר ביחידה נבחרת, הד־ כלה הנגנה, תטפל בילדי הגן של המושב הסכן נוב; „עד שנתחיל בעצמנו לייצר פצוטות", מצטחק דודו לנדאו.

הכרה ראשונה

הרגבת „הספילות" בזוגות סמוכים אל שולחן קצת טרדה את הארגובים, שהאיצו בסוכנות להכיר בהם כגרעין המתפתח להק־ ים ישוב ברמת־הגולן. הכרה זו פירושה תיקצוב ראשוני, המאפשר צעדים ראשונים במסלול צבאי. אבל הסוכנות כנועה מלהכיר ב־ גוף הנזקק לזכאות התיישבותית כל עוד אינו מסונף לתנועת־אם. משנמצאה זו בדמות איגוד מרכזי הפועל־המזרחי הוקצבו הארגובים בסך רבע מיליון לירות לשנת 1976/77 נרכשו רכב, טרקטור ורתום־פלאטפורמה והוכנה לביצוע עבודות במסגרות קבלניות.

בד בבד צצה ההזדמנות לשיפור רכת הדיור. בית סורי נטוש ב־ תמור מרכזו של קצת בחורביות, יועד כמשכנו העתידי של בי"ס שדה „קצת יהונתן", ותוקצב ל־ שיפוץ עצמי על־ידי מכורו השי־ כון. הארגובים שיפצוהו כמשכן זמני. „תקופת החוילה", כך מכונים בפיהם ארבעת חודשי הקיום ה־ קולקטיבי בין כתלי הבית הסורי המשופץ, תקופת גיבוש והבירות. מכאן, ואחר כך, גם בבתי האכ־ סניה הזכבית השלישית בדרכם הקצרה — מרכז הוספית — יצאו הארגובים להתפרנס מפרצלים שכי־ רים ביחדות יישובי האזור: „הסב־ נו בצך שיכנו הלנים, לטובן אחרים".

הגרעין התנסה במשבר חולף, שכמותו מוכר לכל גרעין צעיר, המאלץ לרצות בסדות מרים. „הי־ תה ירידת מוראל, אומר דודו, „האכזבה נהלכתה", מה גם שנסיון התנחלות שעלה בקנה אחד עם „הבוסיונציה" — צלבני הגורת היישובים במרכז הרמה — הוכשל עם פינוי הארגובים בידי צה"ל. בתיאום עם ועדי ישובי הגולן וב־ סיועו נגררו הארגובים שלושה קרונות רכבת ישנים, רכוש הצבא, שלימכזו את ראשוני קצת, ושני צריפי פח, רכוש גוש־אמונים, ש־ הוצבו בשיפתם בסבססית, גנרטור ישן והרותו שזה צירים. הצירה תצלה על כתפי תל אבו־קטיף, מוצב בלתי מאויש אי שם באמצע הדרך בין קצת וצין זיוון.

באותה עת עדיין נידת שלמה גלעד, צבבייו בן עשרים יהלום ואחראי לבטחון המושב ימרכז ענף המיכונות בגרעין ארגוב, ב־ יקירת הצנחנים שלו, שלמה, דק בן, גבה־קומה ותכול־עיניים, נלחם כצנחן בגיזרת התעלה במלחמת יום־הכיפורים. עתה איש עם אבני יחידתו כמצב בגיזרת תל אבו־ קטיף שבמרכז רמת־הגולן.

תרמנו „מודעות"

„מה אספר לך" — הוא אומר — „אז עוד לא היה לי כוכב על קימו של גרעין ארגוב. הייתי במוצב, ופתאום אני רואה את ה־ חברים האלה עולים על מוצב של צה"ל ומכתלשים עליו. שאלתי את עצמי: מה זה, מכריזים „כלה־ מה' על צה"ל וכובשים מוצב? התנגדתי לעניין הזה, ועד היום, אפילו שבינתיים הצטרפתי לגרעין, אינני מוכן להסכים שתהיה התנח־ לות במוצב לא מאויש של צה"ל. זה כוגזם ואפילו הורג מהשקפתם של אלה המוכנים לקדש אמצעים בשם רעיון יישובה של ארץ־ ישראל. עניין אחד הוא התנחלות על גבעה שוממה בגולן, שאין בה ביזום פנים ואופן פגיעה ב־ בטחון המדינה. עניין אחר הוא „כיבוש" מוצב השייך לצה"ל, אפילו למטרה מקודשת כמו התי־ נחלות".

„מבילא — משיב דודו — לא רק פנינו, אלא נסוגונו נסיגה „רעיונית" מתל אבו־קטיף. התנועה (תנועת המושבים של הפהמ"ז) לא היתה מוכנה ליוקט יישוב דתי שלה בתוך לסוחה הגוש ההתיישבותי ברמה, כלומר בצפון לקצת.

„אוכנם לפי דעתי היתה הצדקה בטחונית למבצע התנחלות שלנו, אך כיום אין עוד, מפני שבינתיים תוכנבה באזור המוצב משבצת חקלאית של הקיבוץ־המאוחד־ קי־ בוץ מרום־הגולן „מגדיל לה גרעין, ואני הרגב שההתנחלות שלנו, אפילו שהיתה התנחלות־סרק, תר־ מה בידעות לעניין, יכולנו יצאנו נשכרים".

כמחצית לאחר הקרית ההתנחלות השתחרר שלמה גלעד משרותו ה־ צבאי, ובדרך־מקרה פגש בבן גילו יוסי גרובס, רעו לספסל הלימודים וחברו לפעילות ב„בני־עקיבא". סמוך לאותה עת השתחרר גם יוסי משרותו הצבאי בסיירת. „הפניתה — מתחיל יוסי — היתה בתוכנבת וכלל לא בקרית. דודו ואני ארבנו לשיחרורו של שלמה והתייצבנו אצלו בתור „דפ־ דת־קליטה' של הגרעין".

שלמה „קנה" מיד: „אני מאמין, שבמדינה ריבונית עלינו להחזיק בגבולות בני־הגנה לצמיתות, ד־ עיבוי בצרך היישובים בגולן נראה לי כמטרה הכובה. חוץ מזה, קסם לי להיות חלק ליישוב בהתהויה, ברמת־הגולן".

ה„יונה" וה„ניצים"

בגרעין ארגוב נחשב שלמה גלעד ל„יונה". אף שהוא מבטא דעת ביצוע זעיר, מתנהל הפולמוס עימו בסובלנות למופת. „חברי כאן דוגלים ברעיון ארץ־ישראל השלמה. אני רואה את הנדבא הבטחוני בעדיפות ראשונה. איננו גורס כמותם כי אנו מצווים על פי ההלכה להחזיק בכל השטחים שבידינו, ולא להחזיר אף שעל. אולם מצד המעט ההתיישבותי אין הבדל משמעותי בינו לבין חברי כאן, ואפילו בינו לבין „גוש־ אמונים', מפני שהתפיסה הבטחו־ נית שלי אומרת שכדאי, במצבנו. אין הרבה מה להחזיר".

יוסי גרובס נכנס לדברי שלמה: „תראה, אינני חולק עליו. שלמה רואה, החזקל בנושא הבטחוני. גם אני. אני רק מוסיף לכל את מצוות יישובה של ארץ־ישראל. לדעתי שתי המצוות הן שני צדדים של אותו מטבע, ואין להפריד ביניהן".

כמאריכה המבוזת הזה" ל־ ללל את כוונות הגרעין, מבדה ראשית הדיעה כבקור צפר — אחוזת יישובי הגולן, החזורה הבני־ לית כל איכות הגרעין או יישוב בקלפים למבוקה. המורכבים מפטי־ גים, נוב וגבעת־יואב, הצפירו לרנות הארגובים כאה דונם כי השאלה, הגרעין עלה על ראשית הדרך הארוכה המולכה לעצמאות כלכלית: עונת הגידולים הראשונה — קישואים ומלפפונים — הותירה ריוח נקי בגובה של כ־30 אלף לירות. ענף כוח־האדם להכשרה צומצם, אך הוסיף להכניס שכר־ עבודה לקופת־הגרעין. החל „תב־ סבר „הפיסל סכן".

שלמה גלעד, יליד פרדס־חנה, נכדו של פרדסן בראשוני המושבה הותיקה, הגה את רעיון הכיב־ וורת: „העקרון היה ללכת על פיתוח חקלאי, כשאין אוכית, כוורת היא פתרון אידיאלי".

שלמה החל ללמוד כוורנות בר נוב. בקרית־ארבע הגיע איש מקצוע, בגרעין הנמן, הסייע בר הדרכה ועצה, ושלמה „בלע" ספ־ רות מקצועית בבטיקה. אחר כך נעקל בהודעה משבס ארגון מגדלי הדבורים, בשבוע הבא ירד דרומה להעביר שלושים כוורות ראשונות אל השטחים הסמוכים למחנה פיק: „באביב נתחיל לרדות דבש", אומר שלמה באופטימיות נעירה.

נעמי במברגר, 22, „אקונומית": „הלכתי בעקבות אחותי"

יוסי גרובס, 23, חקלאי: „בטחון וארץ־ישראל הם שני צדדים של אותו מטבע"

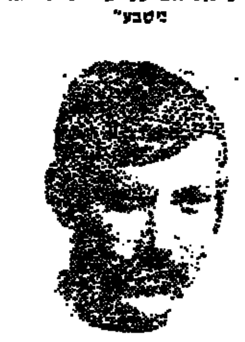

דודו לנדאו, 23, מרכז משק: „הכל התחיל ממודעה בעתון"

(צילומים: א. דולב)

בצל ליצוא

עד האביב יציבו גם סככה ל־ גידול רקפות ביתיות בעציצים, ולא יבהלו מהמבכבת ההלדי של העבודה הרבירה, מפני שבינתיים צוהה מדיוועה: פיתוח הרכבת המצבאי הוריט השטפנה.

„לשען פיתוחם וביסוסם של ענפים עצמאיים הכל כדאי, גם עבודה זהה," אומר מרכז ענף השלחין, פנחס יאול, בן עשרים ושלוש, בן־רבלים, של כאה הי־ דונם ה... „נחיילות התחד־ של נוב וגבעת יואב, „מרכז" עתה פנחס המבחן בצל יבש לייצא, ומובא עיני לגדל עגבניות וי־ פלפל ב בחממות פלסטיק".

האכה, — מקווה פנחס — שתכנתי לרשה לאו־לבך בסבג־ חקלאי". עיש הנסיגה בגולן איימה תוהתו את מיצב הל־יצוהר בבוב־ לעה. אחר כך עיב „בהזדה" אחד בספ־החשירים של רסיבצר: „הנצע לכבמבנה, שפלי ללמוד בעצמי את אי־החובות שלנו לעשיה יתורים הזגיים. כר הגעתי הגר־ עין־ארגובי".

דודו לנדאו הווה „עתיד במוד־ לגרעין ארגוב, עצם החכרה כי־ זכאות להתכן ארצי כבמבנה פי־ שבורכה עד הזוב ההתיישבבר להיב נקודת־יישוב בצלוחות בי־ דרומה של רמת הגולן — רבה־ בבשירים, גאות־גולן, גבעת־יואב. כפר גבות וגבור — הוא אית לכף. בבצני הארגובים בצבויי במחנה פיק קבועי: „כל מי שעבר את הנקודה האומית הזאת, יודע היב על אדמתי ישיבה סובה ובוצלהם".

דוד לנדאו גורס, שאין לבנות עתיד התיישבותי על האמונה בי „צורך" לבדה, אף לא על שאיפו־ תה העצלות ביותר של קוכן קטן: „אכנם, עצם ההוגת המחנה בגוף צבאבי הוא שלב התפתחות השוב, כי בכך שאבדרי קליטה משפחות ונגדיל כוסק, אף התקד־ מותנו תלויה בגידולנו המספרי. הכל — המוסדות ואנו עצמנו — יוהתשי אליבו ביותר רציות בכל שטות רבים יקה, האיבור היש־ יישוב הלבע יותר להגיע".

לפי דעה מתביעים הארגובים ל־ התיישבותבת במרכבה — שני בניית המחנה לפחות. בבוריה הד־ הבניה, יודו אומר: „פוטנציאל הקליטה של הגרעין „בלתי מוגבל". יבואו מאה — נקלוט. הבטונדות בפיק נאות למדי, החבריא צעי־ רים כמונו מוכנים להצטופף ולבנ־ נות בקוב להוספת מיטה בכל חדר. העיקר שיבואו.

„אולי העיבה לנו קצת פירסום והבהוב כמה מלים טובות בעתון. שאנחנו בונים בהתיישבותיות תח־ לאי ברוח „בני־עקיבא", שיהיה מבוסס על תורה ועבודה ועל רעיון עיבוי ההתיישבות ברמת הגולן: תקוותנו, שרבים יצטרפו ונזכה לראות זלהמחת מבניין הארץ. כי שהצעיר מגעש לל... מתכון לבחור ולהתרכב, ולהכיר החבריא טובים עם פוטנציאל, שמתחילים להבית הירשים בגולן".

ילדי טשקנט

„זקן הגרעין, יעקב לוכסמבורג, דווח בן עשרים ושבע, בוגר בינדי יהתבדבהים בייצג בין האר־ גובים את ביגור־העליה. בעמדד של נציג זהה, ואת כתבת ישראל כילה במעמד של אלוף ישראל באיגרוף במשקל בינוני זו שנה תכיוית ברציפות מאז עלה מ־ ברית־המועצות בשנת 1972:

יעקב לוכסמבורג סבור, כי „ה־ דעה הפירסומית" לגרעין ארגוב מבוססת, כפי מרכז המשק דודו לנדאו, בצנעה יתירה: „אתה יכול לומר בזכר — היא אומר בעברית מסיבית הגויה לבדין ורישים סלאודים. „ההחבריא כאן שר־ יבה אלוף־אלף גוציים".

יעקב לוכסמבורג הוא סיפור בפני עצמו. נולד בטשקנט שבר אוזבקיסטן למשפחת „מצילי עליה" ותיקה, שהחלה לחפש סתם־יציאה עד מתחלתה בשנת 1960. בהיותו בן שש־עשרה, פקחה את עיניו ישבית־האדמה הגדולה, ובית הי־ משפחה נהרס עד היסוד. כל הי־ רפובליקות בבריה"מ שלחו את פליטי רעידת־האדמה. משפחת לוכ־ סמבורג, האב, האם וילדיהם הי־ בנים — הבכור אליהו, שפורסמה בציינין ואלוף בריה"מ באיגרוף, במשקל בינוני לשנת 1962־61; האח השני גרגורי, עתונאי ובדירר, ויעקב הצעיר, עקרו ללבוב: „ב־ בית — מספר יעקב — ידעתי שבודעות כל הרוסים יחזירו את „הכל גלוניה להיבונות פולין, ובשב ההיה הציאה קלה, אבל לא היה ביקום לאופטיבות, שמנים שליש־ חים הרופים לעלים אינם ... מהי...".

בשנת 1970 נכנסה ה„ירשה" מהארץ. יבחה דויד בזיבון ...נה „הרדי" את בני משפחת לוכסמ־ בורג, כמבור שנהרים בחרי העלי־ מונות הסובייטים „לשחרר" את בני המשפחה אחד אחד. הראשון יצא האח אלי ורעייתו. אחריהם יעקב הוריו ובסוף יצא גם האח השלישי גרגורי, וכל בני משפחת לוכסמבורג התאחדו בישראל.

יעקב ביקש ללמוד באולפן לעברית בקיבוץ דתי שבעלי ה־ יבנה, כשהגיעה כל צוה לשומב־ ...ואבצא הגיע למשפחה יבנה ... יריה בצל ה דרישה" בשנת 1974.

לעודפי המרץ

עוד בלימים ... היה ... ישיבות התראות בגבריה". מספר יעקב „הלכתי לעזור מיצוהו של ... בישה, הכוסת התראות בגבעה. ... לכבוים יעקב את תריבת ... באולפן־לעברית גרבה לשבגון החויפה. בבנבה הנדחה בסיבות הדיאיות. בריצה בלהתה ישבר הקיפורים יעקב התגייס. השתתף בלחימת הבלימה בבבואות שי־ בייה ההבגרב לשבת שרית נוכר פה כמה ל. „בשנת השבבית, בגני התלו הדיבורים על נסיגה נוספת בגולן, הרכבתי שבוצבהים ... את זה בהלולי במודעה של דודו ויצאתי לפגישה בריבה".

בשנת עלייתו, 1972, הצבירה אלוף האיגרוף לאגודה בבבי־ תל־אביב, יצא עם נבחרת ישראל ידידות איגרוף בבלאירית ב־ ... הבבירת לאוסבריה, כבר על כל יריבי ובבר בעיירות לשבת הגבהרה. הקרך יצא. הצצב כבהיתבב ברמת הגולן, יעקב את ישראל בקרבות בינלאומיים ב־ ליגנדן ובבורייס.

„ובה — מעון יעקב — להיות חלוץ בגולן ולקיים רבה ספורטי־ בית נאוחה ללא ... ביתנים לשבשר אימונים, שבוה זה הולך להימבר — לא החיבורים, האיגרוף — בחספת יישוב והיה צריך לספבת...

יעקב לוכסמבורג משפה הלום יפה — „להקים כרקונספורים רבבנבבי בגולן, נחוץ לנו מאד, ביחוד ב־ חורף, בעונת הדגישה הבישבית, יבצו שידיבבא פירוק הוביי לעודפי המרץ בגולן".

אצלנו אתה חשוב גם אם ארנקך אינו מנופח...

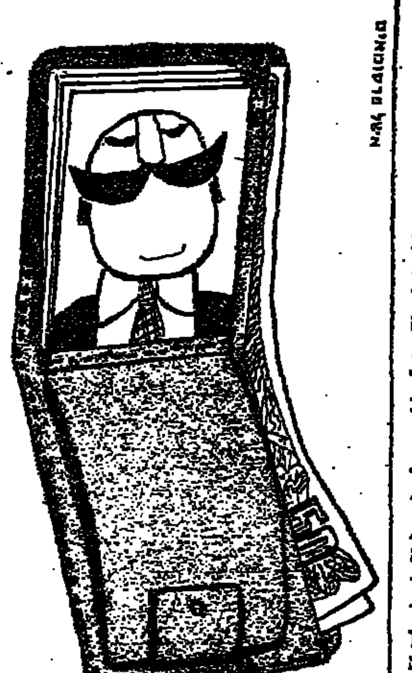

בין אם באת לקנות ידית לברז או מערכת יוקרה צבעונית של כיורים ואמבטיה, תתקבל אצלנו בחיוך רחב ותזכה ביחס אישי ומסור.
אנו ידועים כבית המסחר הגדול שבגוש דן, המציע מבחר עצום ומגוון לכל כיס ולכל חדר אמבטיה, נוחיות ומטבח.
היום יותר מתמיד כדאי לך לבקר באולמי התצוגה המרווחים שלנו, ולהווכח כי אפשר להשיג את כל מוצרי האינסטלציה הסניטרית במחיר סביר ואפילו סביר מאד.

מבחר כיורים בודדים וכפולים — הגדול בישראל. מערכות צבעוניות נפלאות. נותרו דגמי „פוצי" מודל 76—75, בחצי מחיר.

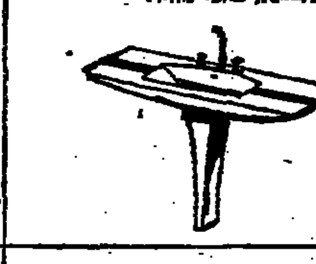

אביזרי עור מרהיבים לאמבטיה ארונות דקורטיביים ומראות קריסטל

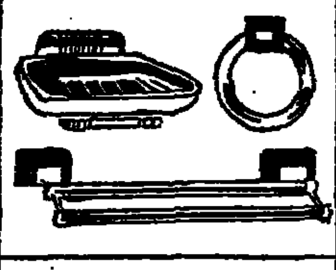

מגוון עצום של אריחי הרסינה וקרמיקה תוצרת הארץ ותוצרת חוץ, מרצפות שיש איטלקיות במבחר גדול ובמחיר סביר.

סוללות אמבטיה ומטבח ומבחר עצום של ברזים שונים

בוא אלינו בשעה הנוחה לך — אנו פתוחים ברציפות במשך כל שעות היום. (חניה מובטחת). אצלנו תקבל יחס אדיב, שרות מהיר ואספקה מידית. לקבלן לסוחר ולצרכן.

כל סוגי אמבטיות, אסלות, בידה ואגניות. מבחר מגוון של POZI ו־ASTRA.

ריסנר
מוצרי אינסטלציה סניטרית במחיר השווה לכל נפש!
דבוטינסקי 9, מול הכניסה לבני־ברק. טל. 782161/5

ראש העיר... שצימצם המס...

כרטיס ביקור

המצרי נוטה לש...

צרים מוכת האינפלציה ... עם ישראל.

מאת י. פינקלסטון

רצה יהודי צעיר, הנרי דייויס, ביקר זה עתה בקאהיר ובשובו אמר, כי התרשם שהמצרים ...יינים באמת ובתמים בהס־ מסוג זה או אחר עם ישר...

הגיעה העת...

דם כל — נסיגה

هكذا من الأصل

לסורים הובהרה היטב עמדת ישראל ורק אם יחליטו על שילוב מהלך צבאי באופציה המדינית ישתלטו על דרום לבנון

דב גולדשטין

ראיון השבוע עם

ד"ר איתמר רבינוביץ, ראש החוג להיסטוריה של המזרח־התיכון ואפריקה וחוקר בכיר ב„מכון שילוח"

אף כי הוכרה זכותה של סוריה להגמוניה בלבנון, בעיית לבנון לא נפתרה ולא תיפתר בזמן הקרוב; צפויות שם תקופות של רגיעה וביניהן התפרצויות אלימות ומלחמתיות ● יבוא „רגע של אמת", שבו תצטרך סוריה להחליט בין השותפות עם ירדן לבין התמיכה באש"ף ומנהיגי הפלשתינים הורדים, כי סוריה תבחר בירדן ● ברגע זה לא נוח לסוריה, שהפלשתינים יחזרו לדרום לבנון ויתקפו משם את ישראל ● ההתפייסות בין סאדאת לאסאד היא „סאלם" ולא „סולח" ● יש להביא בחשבון אפשרות של שינוי המשטר בסוריה ● ההגמוניה הסורית בלבנון מגדילה את סכנת המלחמה עם ישראל ● הפלשתינים ישמיעו בקרוב הצהרות מתונות כדי להשתלב ב„מתקפת השלום" הערבית

הסורים עשו זאת שוב: הורידו השבוע מן הכותרות הראשיות את סכסוכי העבודה, את הסנקציות ואת האינפלציה; השליכו צל על המפלגות החדשות ועל היחסים בצמרת. הסכנה שהצבא הסורי או המתבלים הפלשתינים ידרימו מן הליטאני אל גבולה של ישראל בצפון חזרה וחיממה את הברומטר המלחמתי במזרח־התיכון ואזהרותיה של ישראל נשמעו הפעם אמינות ונחושות־החלטה.

ד"ר איתמר רבינוביץ, ראש החוג להיסטוריה של המזרח־התיכון ואפריקה באוניברסיטת תל־אביב וחוקר בכיר ב„מכון שילוח", יש לו מוניטין עולמיים כמומחה מן השורה הראשונה לענייני סוריה. אף על פי כן הוא מורוה על המיסגור הזה: „מקומם אותי, שמכניסים אנשים למגירות. חשוב לחוקר להתמחות בארץ ספציפית, אבל אסור שההתמחות תבוא במקום לימוד, מחקר ועיון במכלול הרחב של ענייני המזרח־התיכון וארצותיו. סוריה מעניינת אותי כארץ־צומת של הבעיות המרכזיות בעולם הערבי, בגלל האינטנסיביות של הלאומנות הערבית, בעיות העדות בסוריה, מעורבות הצבא בחיים הפוליטיים ובנושאים אחרים. אבל גם את בעייתה המדיניות של סוריה הכרח הוא לראות בהקשר האזורי הרחב".

על אף שליטתו של ד"ר רבינוביץ בנושא הסורי ובענייני המזרח־התיכון — ואפשר שדווקא בגלל רוחב־דעת זה — מבקש החוקר להימנע מנבואות. על כל שאלה, שעיקרה: „מה יהיה אם?" הוא מוכן לפרוש מיגוון של אפשרויות. אבל נזהר מאוד שלא לקבוע מסמרות.

— ד"ר רבינוביץ, בשלבים שונים של מלחמת לבנון רווחה ההנחה כי סוריה, שהיתה מסוגלת מזמן להשתלט על לבנון השתלטות צבאית, לא עשתה כך בגלל היחסים בתוך העולם הערבי. מה הניע את המנהיגים הערביים, בהתכנסותיהם בריאד ובקאהיר, לתת, למעשה, לאשר גושפנקה לכיבוש מלא של לבנון, במסווה הכוח הבינערבי?

אני חולק על שתי ההנחות, הטמונות בשאלתך: שסוריה נמנעה מכיבוש לבנון רק בגלל חששה מתגובת המדינות הערביות ושעתה ניתנה לסוריה רשות לכיבוש מלא של לבנון.

● נאום שהוא מפתח

בנוסף על השיקול של היחסים הבינערביים, פעלו כאן עוד שלוש מערכות של שיקולים: יחסי סוריה—ארצות־הברית, שהיו גורם מכריע בשיקול הסורי; עמדותיה של ישראל והקשיים הטבעיים בעצם נסיון ההשתלטות. לעיניה של סוריה עמדו הלקחים הקודמים של נסיונות מצד מדינות ערביות להשתלט על מדינות ערביות אחרות: הנסיון המצרי בתימן ונסיונם של הסורים עצמם לפעול בירדן, ב־1970. ברור היה לסורים, כי כיבוש צבאי בלבנון הוא מיבצע יקר וקשה. ביוני 76 נכשלה המיתקפה הסורית בלבנון והטנקים הסוריים בערו במבואות צידון. היו לכך השלכות על המדיניות הסורית, על מעמדה הבינערבי ועל הקשיים הניכרים במעמדו של אסד ומשטרו בתוך סוריה.

נאומו של אסד ב־20 ביולי השנה הוא מסמך־מפתח להבנת העניין. לאחר עיקוב ממושך ורצוף אחרי הפוליטיקה הסורית, היתה זו פעם ראשונה שנתקלתי בנאום פומבי של נשיא סוריה, שבו סיפר באריכות רבה ובמגמה אפולוגטית מובהקת על שלבי המעורבות הסורית בלבנון. זו היתה הוכחה ברורה לביקורת פנימית חריפה על אסד ומשטרו.

בנושא השני — לגיטימציה ערבית להשתלטות סוריה בלבנון — זה מונח מרחיק־לכת. הקואליציה הערבית, שהנהיגה את ועידות ריאד וקאהיר, נתנה לסורים לגיטימציה להגמוניה צבאית ומדינית בלבנון, אבל לא להשתלטות מלאה. התהליך של השתלטות מלאה והכפפת המערכת הפוליטית של לבנון לסוריה, עדיין לא התרחש.

יתר על כן, לא כל העולם הערבי בירך על המוגמר. לוב ועיראק ולפחות חלק מאש"ף אינם משלימים עם ההגמוניה הסורית. הללו היבלו בראשית 1976 ב„סדר הסורי" בלבנון ואף עתה אינם מקבלים את הסכמת הקואליציה הערבית לתת לסורים הגמוניה בלבנון.

— מה בין השתלטות סוריה להגמוניה סורית?

המצב הנוכחי הוא, שסוריה היא הכוח החשוב ביותר מכלל הכוחות הפועלים בלבנון או משפיעים על לבנון. יש בכוחה להטיל וטו על חלק גדול של המהלכים שאינם נראים בעיניה. יש בכוחה, לכפות חלק מהדברים שהיא מעוניינת להגשים בלבנון. אבל אין בכוחה לכפות כל מה שהיא מעוניינת בו או למנוע כל מה שאינה רוצה שיתרחש.

● לישראל משקל מכריע

סוריה חייבת להתחשב במוקדי־כוח עצמאיים בתוך לבנון ומחוצה לה, כגון המיליציות הנוצריות בלבנון, חלק גדול של הארגונים הפלשתיניים, גורמי שמאל בלבנון, הנתמכים על־ידי עיראק ולוב, וההשפעה הסעודית. סוריה מוכרחה להתחשב בה וכמובן, עמדותיה של ישראל, שבשאלות מסויימות יש למעשיה, או למעשיה האפשריים, משקל מכריע בשיקולים ובמהלכים הסוריים.

— דיברת קודם על ההשפעה האמריקנית על מהלכי סוריה. סוריה, באמת, הרחיקה לכת בנסיונה לאזן את מדיניות החוץ שלה בין ההסתמכות על בריה"מ לבין הישענות על עזרתה של ארה"ב ופיתוח כלים ואמצעים ליהנות משתי המעצמות, כדרך שהיתה מקובלת על נאצר, בשנות שלטונו הראשונות?

כאן קשורה השאלה הלבנונית להקשרה הרחב, האזורי והבינלאומי. סוריה מסתכלת על האירועים בלבנון מכמה נקודות־מבט: היא רואה בלבנון שטח הנתון להשפעתה, ואולי אף חלק מהמדינה הסורית. זהו שטח חיוני בעיניה מבחינה צבאית ופוליטית, הן ליציבות המשטר בדמשק והן בהקשר הרחב של עמדתה של סוריה ומדיניותה בסכסוך הישראלי־ערבי. לאחר מלחמת יום הכיפורים הבינה גם סוריה, ולא רק מצרים, כי הסיכוי לקבל שטחים ללא מלחמה צפון ב„אופציה האמריקנית". לאחר הסכמי ההפרדה בגולן בפברואר וביוני 1974 לא התנגדה סוריה להמשיך במדיניות השלבים של „צעד צעד", אבל בשתי הסתייגויות תקיפות: אין היא מוכנה להיגרר אחרי מצרים וללקט מן השולחן פירורים ושאריות; וגם אם היא מוכנה באופן טאקטי לאמץ לעצמה „מטרות שלביות", היא דבקה ביעד הערבי הסופי של האסטרטגיה הערבית: כינון מדינה ערבית בכל שטח פלשתינה.

● סוריה אותתה לארה"ב

האופן שבו חתר אסד ליצור מצב שסוריה לא תהיה תלויה במצרים אלא „פרטנר" בעל־ערך, שמנהל עם האמריקנים שיח־ושיג ישיר, היה על־ידי בניית עמדת־כוח בסביבתה הקרובה של סוריה. כך יש לראות את ההתעצמות המאסיווית של הצבא הסורי, באמצעות בריה"מ המועצות. את פיתוח הקשרים ההדוקים עם ירדן ואת העמדה הסורית להשגת הגמוניה על לבנון.

את פעילותה של סוריה בלבנון מאז ינואר 1976 יש לראות בהקשר זה: סוריה אותתה לארה"ב והבהירה לה, שהיא, סוריה, יכולה להתנהג בצורה אחראית ולבצע אפילו שרותים בלבנון ואף באזורים אחרים, שלארה"ב יש עניין בהם. אבל אם ארה"ב רוצה להשיג הישגים באותו חלק של העולם הערבי הסמוך לסוריה ויש לה השפעה רבה עליו — עליה לשאת ולתת עם סוריה ולא עם מצרים.

— וסוריה הצליחה בכך? ארה"ב, נושאת ונותנת עמה?

ישנם מגעים בין שתי הארצות. בעתונות האמריקנית משתקפת תחושה, כי סוריה הצליחה במגמה זו. הסורים רצו לזכות באשראי מדיני אצל האמריקנים — והדבר עלה בידם.

אין פירוש הדבר, שיש בכוונת סוריה להינתק מבריה"מ, אפילו במידה שעשה זאת נשיא מצרים סאדאת. אסד מרגיש כי על־ידי שמירת האוריינטציה הסובייטית, תוך קיום מסכת מוגבלת ועדינה של יחסים עם ארה"ב, הוא מקיים בידיו מרחב־תימרון ומספר רב של אופציות; ולא רק בתחום זה, אלא אף במיגזרים פוליטיים אחרים, נהג אסד לצבלפ את מדיניותו ולהקפיד על התייחסויות דו־משמעיות, כדי לקיים בידיו מספר מירבי של אופציות ודרכי־פעולה אפשריות.

● גדלה סכנת המלחמה

— השיקול הזה, לשמור על „האופציה האמריקנית", מנע את אסד משיגור הצבא הסורי להשתלט על דרום לבנון ולהציב אותו בגבול ישראל־לבנון?

גם שיקול זה וגם עמדתה של ישראל, שהובהרה לסוריה באורח ברור וחד־משמעי. מצב שבו שוררת אנרכיה בדרום לבנון וקבוצות פלשתיניות קיצוניות פועלות באזור וגורמות להידרדרות, אינו רצוי היום לסוריה, אבל עמדתה יכולה להשתנות, אם וכאשר תשנה סוריה את יחסה אל הסיכוי לנצל את „האופציה האמריקנית", להשגת הישגים בדרך המדינית.

— וברגע זה עדיין דבקה סוריה באופציה המדינית ואינה רוצה להתגרר במלחמה עם ישראל?

כך אני סבור. אבל ראוי להדגיש עוד עניין. ההפרדה בין האופציה הצבאית והאופציה המדינית עלולה להתגלות כמלאכותית ובלתי־מחושבת. שתי הדרכים יכולות בהחלט להיות משולבות זו בזו. אסד יכול להגיע להחלטה, שכדי למצות את משאבי הכוח שבידי מדינות ערב מיצוי מלא יהיה כדאי לנקוט יוזמה צבאית מוגבלת או רחבה וליצור תנופה מדינית ומתח אמוציונאלי בעולם הערבי ובעולם הרחב, הדרושים למיצוי קלפי המיקוח, שבידי הערבים.

— וההגמוניה הסורית בלבנון עלולה לחזק את אסד בדרכו זו ולהחיש את ההחלטה על מלחמה, שמשתלבת במהלך המדיני?

כן, ההשתלטות הצבאית מגדילה את סכנת המלחמה. היא יוצרת תחושת־עוצמה ומצבים רגישים, שעלולים לדרדר את המצב למלחמה. אפילו אם לא זו היתה כוונתם המקורית.

— הגמוניה סורית, אתה אומר. מהו העתיד, שאתה חוזה ללבנון? מדינת־חסות של הסורים, שכל מהלך שלה כפוף להסכמת דמשק, או שמדינות ערב לא יניחו לסוריה לשלוט בלבנון לאורך־ימים?

זה מתחום הנבואה, אתה יודע, ולהתנבא במזרח־התיכון קשה עוד יותר מאשר באזורים אחרים בעולם... רווח סיפור מביך מאוד, שקרה לדיפלומט מערבי בדמשק בראשית 1954. הוא כתב למשרד החוץ שלו על משטרו של שישאקלי וסיים במלים: „אלא אם כן יתאבד, צפוי שישאקלי לשלוט בסוריה עוד תקופה ארוכה...". לא עבר חודש שלם, בפברואר 1954, הודח שישאקלי בהפיכה צבאית. את הדיווח שלו למשרד החוץ על ההפיכה בסוריה פתח הדיפלומט המערבי במלים אלו: „ניתוח מדוקדק של אירועי היומיים האחרונים, מוביל בהכרח למסקנה, ששישאקלי ביצע התאבדות פוליטית..."

אי־אפשר לחזות כיצד תיראה לבנון בעוד שנה או שנתיים. אפשר רק להגיע להבנה של כמה אפשרויות. קשה להניח כי הבעיה הלבנונית תיפתר בזמן הקרוב. גם ההגמוניה הסורית, במתכונתה הנוכחית או בהתפתחויות אפשריות שלה, אינה פותרת את הבעיה.

● תיתכן פלישה ל„דרום"

הנחה שניה: אנו מדברים על סוריה כעל מדינה הנמצאת במצב מסויים ברגע זה ובשיגרת־הדיבור עלולים להניח כי אותו מצב ישרור שם לתקופה ממושכת. ראוי לזכור, כי אנו עוסקים במשטר צבאי הנשען על עדת־מיעוט וכי יש גורמים של אי־יציבות היצוקים במהותו של המשטר. כל שינוי בסוריה ישפיע על המצב בלבנון והכרח להביא בחשבון אפשרות כי משטרו של אסאד, אף כי הוא מחזיק מעמד כבר שש שנים, יותר מכל משטר אחר בעשרות השנים האחרונות — לא יאריך ימים. אם נצרף לכך את השפעתם של מוקדי־כוח אחרים הפועלים בלבנון, תהיה המסקנה כי יתכנו תקופות ארוכות יחסית של רגיעה במצב הצבאי והפוליטי בלבנון וביניהן משברים אלימים חריפים והתפרצויות של מצבי־מלחמה.

בין המשברים, בתקופות הרגיעה, אפשרי הדגם הבא: במסגרת המסגרת החיצונית של לבנון מאוחדת, בראשותו של הנשיא סרקיס, שסמכויותיו נומינליות בעיקרן והוא נתמך על־ידי הסורים, השולטים בינתיים ישירות על חלקים ניכרים של המדינה (כבמרכז המדינה); חלקים אחרים נמצאים בשליטה ישירה של המיליציות הנוצריות (מרכז וצפון הר הלבנון וחלקים של אזור החוף הצפוני); ובחלקים אחרים שולטים גורמי שמאל וגורמים פלשתיניים. בדרום לבנון תהיה, לפי דגם זה, השפעה ישראלית.

— איזו השפעה? שליטה פיזית?

לא, השפעה עקיפה, לא פיזית, להערכתי. לישראל צפוי להיות כוח וטו לגבי ההתפתחויות שאינן רצויות לה.

— בהנחה שסוריה תימנע גם להבא מהשתלטות על דרום לבנון והצבת כוחותיה בגבול עם ישראל?

במצב שנוצר ברור לסורים, שהשתלטות על דרום לבנון, מדרום לליטאני, תיחשב על־ידי ישראל כצעד פרובוקטיבי. ההחלטה לבצע צעד כזה או להימנע ממנו תוכרע על פי ראייתם הכוללת של הסורים את הסכסוך עם ישראל ואת המהלכים הסוריים בסכסוך. אם תחליט סוריה על שילוב האופציה המדינית והצבאית, המשלימות זו את זו, יש להביא בחשבון נסיון סורי להשתלט על דרום לבנון כחלק מהאופציה המשולבת.

— ואז יהיה שיקול זה להרגעת היציבות בישנות את ההדברות המגבלת של סוריה עם ארה"ב...

שיקול זה יערער ערעור זמני את השיח־והשיג עם ארה"ב, בתקווה שאחר־כך יסייע המהלך הצבאי להציג הגופה מדינית מואצת. לרבות מעורבות אמריקנית נמרצת. אבל כאן יש להביא בחשבון בשיקוליהם של הסורים אפשרות אחרת — מפלה צבאית למהלך צבאי סורי, שהסורים בהחלט מביאים בחשבון, יכולה להרוס את המשטר ולמוטט את כל עבודת־הכוח, שהתחיל לבנות לעצמו, כגורם בעל־ערך באזור.

● חרדה בין הפלשתינים

— הסורים בוודאי מעולם לא התכוונו לפגוע בארגונים הפלשתיניים כדי להחליש אותם במלחמתם נגד ישראל, אלא להכפיף אותם למרות סוריה. האם יעודדו אותם עתה לשקם את כוחם הצבאי ולחדש את הפעולות החבלניות נגד ישראל, מדרום לבנון?

הדבר תלוי, כמובן, בהחלטת הסורים לנקוט או לא לנקוט אופציה משולבת, צבאית ומדינית. קונפליקט סמוי בין סוריה לאש"ף היה קיים עוד לפני המלחמה בלבנון. הארגונים הפלשתינים, שאינם כפופים לסוריה, חרדו וחרדים. מפני סוריה יותר מאשר מפני מדינות ערביות אחרות, שאין להן עניין כך אינטנסיבי בארץ־ישראל, ב„פלשתין" של הארגונים הפלשתיניים.

כאשר הצהיר אסאד כלפי גולדה מאיר, בכמונה במארס 1974, כי „פלשתין היא החלק העיקרי של דרום־סוריה", שמעו זאת גם המנהיגים הפלשתינים וקיבלו הוכחה נוספת בדבר הקונפליקט בין יעדיהם לבין יעדי הסורים. הארגונים הפלשתינים דחו את הצעת סוריה באביב 1975 לאחד את ההנהגות המדיניות והצבאיות של הסורים והפלשתינים, מתוך שחששו להשתלטות סורית.

המנהיגים הפלשתינים צופים בדאגה, אולי בחרדה, אחרי מסכת היחסים המיוחדת שמתהדקת בין סוריה וירדן. הייב לבוא רגע מיבחן. בו ייאלצו הסורים להחליט באופן חד־משמעי בין ברית עם ירדן לבין שותפות עם הפלשתינים. הם מוטרדים מן הרעיון שבנסיבות מסויימות עשויה סוריה להחליט, את המטרות שלה ואת מדיניותה תשרת בצורה הטובה ביותר אליאנס של סוריה עם ירדן, בו תתפוס גוף פלשתיני כלשהו, כפוף לסוריה ועושה את רצונה.

● ישראל לא תשלים

המאבק הצבאי בלבנון והחזית הפוליטית בין סוריה ו[illegible] הקיפו את הניגודים. אסאד הגר על זכותו של אש"ף כמייצג הבלעדי של העניין הפלשתיני ולהחליט באיזו דרך יפעל, כדי „לשחרר את פלשתין". סוריה נרבה לאש"ף [illegible] ופיסי־צבאי, והכרזה ההבנה החלקית שהושגה בין אסאד לערפאת בהחלט הדוק הכוחות סוריה ואש"ף. אם בלבנון ואם [illegible] המהלכים [illegible] האזור והתגלה אי־הבנה בין סוריה והנהגת אש"ף.

כניסתם של כוחות פלשתינים לדרום לבנון יש בה יתרונות וחסרונות מבחינת־המבט הסורית. כוחות הקשורים לסוריה וכפופים למרותה יהוו כוח מיבצעי לה ישמש רק על פי רצונה בעיתוי [illegible]. אבל יהיו כוחות עם מדיניות [illegible] של סוריה והיא תיאלץ לשאת באחריות לפעולותיהם. גורמים שאינם כפופים לסוריה לא ישרתו אותה. אבל סוריה תאבד את שליטתה עליהם ועל פעילויותיהם תהיה רגישה מאוד בהחלטה.

הובהר לסורים בפירוש, ישראל לא תשלים עם זה המצב בגבול לבנון—ישראל במציאות של 1975. לכן, כל הסורים לציירית מצב כזה ובכוונה מדינה של הסורים להו ביחסיהם עם ישראל, לרבות: לכה סוריה ישלב את האופציה הצבאית באופציה המדינית.

— איך יש להבין על רקע זה את ההודעות הסוריות להודיע עצם על הסכמתם להארכת המנדט של כוח האו"ם בלי תנאים?

צפוי, בגלל תקופת המעבר שלטון ישלטון בארה"ב לא לסורים כדי לגבות מחיר הארכת המנדט והם העדיפו זום להוכחת „נקודה חיובית", הוכחה נוספת להתנהגותם הראית.

● הסורים חשים מרומים

— [illegible]

(סוף בעמוד 29)

„מלך פילוסוף"

במלאת שלוש שנים לפטירתו של דוד בן־גוריון

מאת ס. יזהר

בתחילת שנות השישים היה נטוש בארץ ויכוח עירני על „הממשל הצבאי" שפיקח אז על התושבים הערבים בישראל. בתשובה למכת־ ...ו שכתבתי בנושא זה לראש הממשלה אז, ושחלקו על דעתו ...יעו לבטל מימשל זה, חזר וכתב ... בן־גוריון והסביר את עמדתו, ... מביא כאן קטעים אחדים ...נים ממכתביו.

ממכתבו הראשון, מ־12 בפברואר 1961, כתב בן־גוריון בין השאר:

— — אין לי כל מוסר־כליות בהגבלות הקשורות בבטחון, אלא אם יוכח לי כי הגבלות אלה אינן דרושות לבטחון — — — ביטול המימשל הצבאי — לפי הכרתי העמוקה — עלול לגרום אחריו תגרות דמים בין ערבים ויהודים — — — והשתמנות אלפים ורבבות ערבים מעבר לגבול. מדינת ישראל לא תעמוד בפני אסון זה. — — — לי ברור שביטול המימשל פירושו הפקרת המדינה (ההדגש במקור)... אין מדינה בעולם שלא היתה נוקטת באמצעי הרתעה נגד מסיתים ואויבים פנימיים — אילו נמצאה במצב שבו נמצאת ישראל. ורק עיוורון וחוסר הכרה מוסרית בזכותנו לחיות פה כעם חופשי — — — מאפשרים הקמפניה נגד המימשל הצבאי.

שני הדברים באים אך ורק לבטחון המדינה. צה"ל דרוש להרתיע האויב החיצוני והמימשל דרוש להרתיע האויב הפנימי. האם סבור אתה שהאויב הפנימי אינו קיים?

ולכן עמדתך, לדעתי, היא מוטעית ואין לה כל יסוד וטעם מצפוני.

במכתבו השני, מן ה־14 בפברואר 1961, הרחיב בן גוריון והציג כמה הנחות יסוד כלליות ועקרוניות לתפישתו את הסכסוך היהודי־ערבי:

כל זמן שיש מצב מלחמה מצד שכנינו ותכניות גלויות ומוצהרות להכחדת ישראל, מן ההכרח שיהיו בישראל ערבים לשרות אויבים אלה ונתוך כוח מרתיע:

א) למען לא ירחיקו לכת בשרות לאויב.

ב) למען לא יגררו אחריהם ערבים אחרים, המוכנים לחיות איתנו בשקט, אם ... לא בלב שלם.

(וכאן מספר בן־גוריון כי ב־1933 כשנבחר להנהלה הציונית הלך בין השאר אל מוסה עלמי:) ולאחר שפיזמנתי באזני ההנחה הציונית האמיתית על הברכה וכו' ושיפיקו הערבים מן הישוב היהודי) אמר לי בפשטות: „אני בוחר שארץ זו תישאר שוממה ודלה עוד מאה שנה עד שאנחנו, הערבים, נהיה מוכשרים לפתחה. מיד הבינותי שזוהי האמת הערבית". — — — ואם אינך רואה האפשרות שחלק גדול מערבי ישראל עלול להצטרף בתנאים מסויימים לתוקפינו — אתה עיוור.

(ועם כל זאת:) אני נגד תפישה שנאצר או שאר שליטי ערב יהיו לעולם שונאי ישראל וזוממי השמדתה. אני מאמין בכל לבי שיבוא יום ושלום־אמת יקום בינינו ובין שכנינו הערבים. איני יודע אם זה יקום בעוד 3 או 5 או 10 שנים. — — — (ומה יביא את התפנה?) — תפוג המתיחות בין ברית המועצות ובין ארצות הברית, ימול מספרנו ויאוכלסו הנגב והגליל, ירבו ידידינו באפריקה ובאסיה — ויקום השלום, ...יו יגוז החלום להכחדת ישראל.

(ומה עד אז?) ערבי ישראל כערבי אלג'יר ילחמו ביהודים מלחמה נואשת.

— — — איני סבור שערבי ישראל נופלים בהרבה מערבי אלג'יר — (ולא זו בלבד אלא שמלחמתם יש לי סבה עמוקה:) — ותאר בנפשך לרגע שהמצב הפך. סביב א"י קיימות שבע מדינות יהודיות המונות 35 מיליון נפש. ובא"י ישבו לפני 15 שנה שני מיליונים יהודים ושמונים אלף ערבים. עצרת או"ם החליטה לחלק הארץ, ולהקים מדינה ערבית בשטח שיש בו חמש־מאות אלף יהודים, צבאות יהודיים מכל הארצות השכנות פלשו לארץ — והובסו ע"י המיעוט הערבי והוקמה מדינה ערבית שנשארו בה 250,000 יהודים. האם אתה מותאר לעצמך שיהודים אלה היו נאמנים למדינה הערבית וביחוד לאחר שכל שליטי המדינות היהודיות השכנות היו מכריזים ערב ובוקר — שהם מתכוננים להכחיד את המדינה הערבית?

עד כאן. והרשו נא בטרם ניפנה אל תוכן הדברים להתעכב רגע על ניסוחם. האיש כולו בניסוחו. הדברים ברורים וחדים ונאמרים בשחור לבן כמשפט. מה שאינו הכרה בקיום ישראל אינו מוסרי ולא רק אינו מדיניות נכונה. וכל הכרה התורמת לקיומה של ישראל — היא גם המצפונית. ראה את הנגטיב — שים עצמך במקום הערבים — והבין את הפוזיטיב. אין לדברים שולי ספק, או שולי אי־ודאות, שמא גם הערכה אחרת תיתכן. ואין סתם „שלום" אלא רק שלום אמת. ומי שלא רואה כמוך — הוא עיוור. הוא טועה. באותה חתירה לנקודה, שאינה רק עיוורת צבעים לעתים, וחסרת הומור לעתים קרובות יותר — הומור כסליחה לחולשות אנוש וכראיית מורכבות הבעיה — אלא שאינה מבחינה ברגישותו של הזולת, ותיקוב האידיאה את ההר.

וכידוע היה בן־גוריון אמן הנאום האחד, אותו נאום אחד תמיד, מתחילתו ועד סופו אותו אחד בלבד, ואת הנאום האחד הזה לא נילאה משאת ומהסיח בו כבפטיש על סדן, עד שיתרדד ויירקע הברזל וייכנע — עד שדעתו תתקבל ותהיה לחוק כללי. ומה שאמר במכתבים האלה חזר ואמר ושנה ושילש בכל מקום ומקום ובכל הזדמנות והזדמנות (וראה למשל החוברת „המימשל הצבאי" בהוצאת מרכז מפא"י, 1963, וכדו"ב), ובכל סוג של פולמוס ושל הסברה או התנצחות, לפי העניין והנסיבות, כשאותן שלוש נקודות קריטיות חוזרות ומוצגות כיסוד־מוסד להבנת הסכסוך, לעיצוב המדיניות, ולחישול הכלים הנכונים לטיפול בו.

— מצב המלחמה בין היהודים והערבים, רדום או מתלקח, הוא הכרח, משום שהוא „האמת הערבית" נוכח ההתיישבות היהודית.

— לא מכוחם של תושבי הארץ ולא של תושבי האזור כולו לפתור את הסכסוך — הפתרון יהיה פונקציה של יחסי הכוחות בין שתי מעצמות העל מזה, ושל יצירת עובדות עצימיות מזה, שילכו ויצטברו עד שיווצר מצב שבו יתבטל סופית „החלום הערבי להכחדת ישראל".

מלחמת הערבים ביהודים טעמיה כה הכרחיים ואף מוצדקים עד שאנו במקומם היינו עושים כמותם — שהוא מעין אישור לאומי ואף צידוק מוסרי להתנגדות הערבית למפעל היהודי.

*

אין אני בא לשאול עד כמה היתה אבחנתו של בן־גוריון בעניין המימשל הצבאי נכונה אם לא, ומה הוכיח הזמן שעבר מאז ועד עתה (וכידוע, צדק בן־גוריון ולא צדק: ארבע שנים לאחר דבריו אלה נתבטל המימשל הצבאי — נובמבר 1966 — וכלום מפחדיו הגדולים לא נתממש, אבל את פוטנציאל המתח הפנים והמדחק בלי לכבות למרות כל ההתקדמות — אין איש יכול להכחיש).

כשנבוא לסכם מה היתה התפיסה הבסיסית שעיצבה את כסד התנהגות הישראלית כלפי הערבים — נווכח שוב וכוב בשימוש החוזר של התואר „הכרח" — הכרח כמין גזירה — השליט בכל מערכת היחסים: הקמת ישראל היא הכרח, מלחמתם של הערבים בה היא הכרח, היפרס שלום (שלום־אמת) הוא הכרח: אין יחס דיאלקטי בין כל הכרח והכרח, אלא כל אחד מהם מתמשך לעצמו, ואין שליטה מלאה עליו לאף אחד מן הצדדים. השלום הוא מין הכרח שבואו תלוי, ובעיקרו לא תלוי, בנו. ומה שיש בידינו לעשות כדי לקרבו אינו אלא תהליך התבססות צעד אחר צעד, רצוף ואיטי ולא מהפכני, העשוי גם להתמשך על פני היסטוריה ארוכה, ושתובע מצידנו אורך נשימה ומסקנות מתמידות להתנהגות מדינית, צבאית ואורחית.

לפי תפיסה זו, נצטרך בבת־אחת בו לצפות למפנה השלום וגם להיות כאילו לא יבוא, או ללמוד להיות זמנים ממושכים בלעדי שלום, בתנאים קשים, וללכת ממלחמה למלחמה באין ברירה. וזו הנקודה העיקרית, והעקרונית, למי שבא לשאול על דמותו של המנהיג.

*

הגדרות שונות ניתנו מאז ומעולם לסוד כוחו של מנהיג, ולהסברת סבך יחסי הגומלין בין מנהיג ובין עמו, בין אישיותו של מנהיג ובין ההיסטוריה המתהווה; מבין כל ההשקפות אחת נראית לי יותר, כממצה היטב הן את תכונות המנהיג והן את פשר סמכותו.

כשמגיע עם למצב של היסגרות בשיתוק נוכח שאלת חיים מכרעת, לרגע של אובדן כוח ואובדן דעת איך להתגבר ולצאת מן השיתוק הזה — מנהיג הוא מי שיודע להציע איך לצאת ממצב השיתוק, איך לא להיכנע לקיפאון שלכאורה מוכח מכל צד ניראה. מי שרואה מעל ראשי כל התקועים ללא־מוצא אפשרות של מוצא, ויודע גם לגייס את הכוחות המצויים, ולחשוף את הגנוזים, לארגנם ולכוונם אם כדי לקחת סיכונים ולפרוץ, אם כדי לשלם מחיר בוויתור על משהו שבתמורתו ישיג משהו חיוני יותר, לטווח רחוק. מנהיג, הוא מי שיש בו עוז לדעת לנהוג לפי הכלל: היוואש מיאוש — "Never say never".

המנהיג ידע אפוא לאבחן את השנים: את האפשר ואת האי־אפשר, ולנתוס מן השני אל הראשון, גם כשבתחילה הכל נגדו — כולל אלה שלמענם הוא פועל — והוא עושה מתוך בדידות כדי ליצור את הקשב הנמן לדבריו, ודרך אין־סוף אי־הבנות, התנגדויות ויריבות, הוא הולך ומשחרר את העוצמה שהיתה מכותקת, מבטא את המאויים הכמוסים שרוחשו קודם כעוברים עיוורים, ויוצר דינמיקה אשר תוליד מצב חדש, כזה שעוב יהיו בו אפשרויות פתוחות.

המתח בין השניים, בין האפשר והאי־אפשר, והאבחנה המפלה בדייקנות את האפשר מן האי־אפשר וההכרח להורדות בשנים ובשום פנים לא רק באחד מהם (שזה פתח לדמגוגיה ראחתניה, או להיותרי סרק שאין להם תמורה): הכרה גם במה שהוא אפשר וגם במה שהוא אינו־אפשר, והפצת ההכרה הכפולה הזו, גיוס המשאבים, והצעת שלבים בדרך מעשית ואפשרית, כדי לגמות מן האי־אפשר (למרות פיתויי הרבים, וקיסמו המתנוף לרגשות קלי־התלקחות וכו'), אל האפשר שנראה לעתים במעשיותו כאילו היה קר, בהסתפקות באפור יותר, כוויתור על חזון מבהיק יותר, וכאיטי יותר וכמתפשר עם הפחות, ואפילו כמש כאילו היה הסתלקות ממיטב העקרונות הרוממים.

בתודעת העמים מתהלך המדיג שאפלטון טבעו ותיארו בהרחבה ולא בכעט התפעלות, „מלך־פילוסוף", שהוא בו בזמן, כשלמה המלך בשעתו, גם מנהיג פוליטי שעוסק בכל ענייני הבורסקים, וגם איש־רוח שאומנותו בענייני השמים. ואגדות כל העמים יודעות לספר על מלכים כאלה, משכמם ומעלה מורמים מכל השאר, ושני כתרים להם, כתר מלכות וכתר תורה.

עניין זה ראוי להשתהות עליו. לא רק משום שבן־גוריון, מלבד היותו מדינאי שעיסוקיו בענייני הציבור, היה כידוע מקדיש מזמנו ללימודים עיוניים ולהגות בדברים שברומו של עולם הרוח והמדע (וגם באלה קנה לו אויבים, ומלגלגים, ומרירי־ביקורת, לא פחות מיריביו במחשבתו המדינית ובמפעליו הממלכתיים, שלא העיזו לו אלא הסיחו בו בנקמנות כי הוא רק דילטנט, ורק חובבן, ואפילו מאחז־עיניים). אף ספרייתו העבירה ומרובת הפנים הזו היותה לצנינים בעיני כמה וכמה „מומחים" ו„בעלי־מקצוע", שכן בנוהג שבעולם רואים האקדמאים את האוטודידקט כראות רופא את הכשף המתחרה בו.

לא אבוא לשפוט ואיני מוסמך בכלום לחרוץ לא לכאן ולא לכאן, ובדיון על „המלך הפילוסוף", איני בא כלל לשאול אם אכנם היה או לא היה בן־גוריון פילוסוף כשם שהיה מנהיג מדיני אליבא דכולא עלמא — אני בא לשאול על העקרון שביסוד הדימוי הניכסף: „מלך פילוסוף".

ואם מנהיג ניכר בכשרונו לדעת לחלץ בני־אדם ממצבי שיתוק, ובכוחו לרסן הלובות הזיות מהוקות במיגבלות ריאליסטיות, כשם שגם להיפך, לדרבן מעשים ריאליים מתוך המשאבים האידיאליסטיים ה„גנוזים", וכך מתגלה המנהיג כמי שיודע לקרוא בנפש העם כמה סטרוקטורות־עומק, לא מודעות כל צרכן, וגם יודע להפעיל אותן בדרך פרגמטית כדי ליצור מהן סטרוקטורות גלויות ואפשריות, ומהרהר בדרך זו אנרגיה כבושה הופכה למציאות מתגשמת ועד שהוא ניפתל בכל כרוחי האי־אפשר המפתים הן בשלמות האידיאלית שיש להן, והן באליבי השלם שהן מעניקות שלא לעשות כלום שהרי אין מה לעשות; ובהיותו דבק בבשורה, רק בה וכולו בה, כאיש מוכה אמוק, וכמופעם „אידיאה פיקס", שהמציאות שצריכה להיווצר ריאלית היא בעיניו לא פחות מן המציאות שצריכה להשתנות. היה נעשה אטום לכל מיני תביעות צדדיות, הצעות, איומים, או הנופות, ועקשן ללא נשוא, וטרדן לעתים בלתי נסבל, היה חוזר ומתופף בתוף הגדול האחד שהיה לו, את הטקסט הקצר והאחד שלו, טקסט שכל תוכנו כבר ידוע, נודש ופשוט — פשוט מפני שקול, ונודש מפני שאין לו תחליף — הפתרון האפשרי בתוך עולם האי־אפשרי שמסביב ובתוך אלף האלטרנטיבות שלכאורה — רק הוא הבציע דרך מעשית אפשרית, כה שעושה אותו בעיני הכקיפים אותו, לעתים, כתר ניבצר מעלות עליו, ולעתים להיפך, כבקעה שמטיילים בה כל אכפת, והעל־כן היה נראה בעיני אחדים כערמומי ביותר וכולא תככים ונכלים, ובעיני אחרים ניראה תמים כילד, קל להיפתות וכמעט עיוור אל הסובב־הקרוב אליו. פעם הוא כמקיאבליסטן שנון וחריף ואפילו אכזר ו„דורך על גויות", ופעם הוא כדון־קישוט שאינו מבחין בדברים יום־יומיים. בין מציאות שבעליל ובין מציאות שבדמיון — ובאותו נאום אחד שלו, הנאום אין קץ, ובאותה עקידה לא תילאה, כהתברג בורג אל תוך מדבבו העבוק — ידע להחות לצדדין כל מיני הפל ולהעמיד על כמה עיקרים בהירים ופשוטים, ושום דבר לא יסגור אותו או יזיז אותו או יעצור אותו או ישבר רוחו — מתקרב אליהם — כמוקד צוהר הכרוכות הכל לנקודה הבוערת.

ועם כל זה, הדימוי „מלך פילוסוף" שאפלטון תיארו ברפובליקה שלו (בעיקר בספר השביעי) מוטה הוד: הפילוסופים האמיתיים — כתב — יהיו שליטי המדינה... והם יפים בתכלית היופי... הם יוליכו את העם ויפנו את מאור נשמתם כלפי מעלה, ועד כדי שיהיו כחבאי אלים (דימונים) — דימוי זה של הצירוף המעולה מכל הצירופים — מלך ואיש־רוח — נוראה שאינו אפשרי כלל, לפי שהוא שני הפכים שאינם יכולים לדור באיש אחד.

המלך — הוא מי שמבדיל בין האפשר לאי־אפשר, כסלק את האי־אפשר ובוחר באפשר, כאפיק היזבי לכל כוחותיו ופעילותיו; ואילו איש־הרוח הוא מי שהאי־אפשר הוא טעם בחייתו, וכבהתו גם האמן, וכך הוא המשורר, וכך גם איש הדת. ברגע שמשהו מתגלה כאי־אפשר — המלך כבה, ונדלק איש־הרוח.

כשאני נוכח שדבר הוא אי־אפשר, אני מסיע דעתי ממנו ומפנה כיוון אחר, אומר המדינאי; כשאני רואה דבר שהוא אי־אפשר — מהפעל המבודד — אני מתחיל לגעת סביבו מוקסם. דעתו של זה מכוונת אל האפשרי, דעתו של זה מהופנטת אל מה שמעבר לאפשרי. אבסורד? ובכן, סוף הדרך הזו — אומר המדינאי והוזר על עקבותיו: אבסורד? — כאן מתחילה הדרך — מתלהב האמן ונוטל חומר לידיו. שאלו את הפילוסוף ותמצאו כי בכל כוח כשרונותיו הגדולים הוא רק אל אותן שאלות שאין בכוחו לענות עליהן, אותן שתמיד יישארו בהזקת שאלות, לאחר כל התשובות.

*

המדינאי הוא מי שמכריע בין זוג או־או, אחד הוא כוחק ובכילא מתבטל ה„או" השני, והופך כברירה להכרעה. ואילו הפילוסוף חי במתח שבין האו הזה והאו הזה, אין הוא חית ים ולא חית יבשה. אלא הוא חית בין הגבולות, בקו שאינו קו אלא שטח־ההפקר שבין תנועת הים ויציבות היבשה. תחום התכחותו הוא ב„והיה אם —", בספקולציה שבה הברור אינו מעניין והסכוי שוצף אפשרויות. במקום שדעתו של המדינאי נחה והקסט יורד עליו, שם ניסער האינטלקטואל כגיבלים מבלכדת סגורה; במקום שאחריותו של האחד מצאה פתרון — שם צפות האלטרנטיבות לבני פרוקות סוס אחריזה; וכל מה שניכחק על ידי הפתרון שב למקומו והוזר לכבודו הראשון. הזמן אינו מביא כלום. מה שנולד לתוך הזמן לא יזקין ולא יחזוק לו. השאלות שנישאלו פעם תישאלנה תמיד, והשאלות ההדיבות הן אותן שנישאלו בכל הזמנים. מה שאמר אריסטו בפיסיקה — בטלה הפיסיקה: מה שאמר אריסטו במטאפיסיקה עדיין כוחו עימו, עדיין דנים בו, ואינו בר־ביטול. וכאילו נאמר הבוקר.

מבחינה זו היטיב אפלטון לראות כשהריב לגרש מן הפוליטיקה שלו את המשוררים, כגורם מתסיס ומפריע להלוות בתוך הסדרים הסטטאריים המחוקקים שהיקצה לאזרחים ההגונים שלו.

וכך, אותה הבחנה של בן־גוריון בשאלה הערבית, שבה פתחתי ובה אסיים. בין מה שהוא אפשר ובין מה שהוא אי־אפשר, וההסעה שצריך להסיע את העשייה מן האי־אפשר לעבר האפשר. אל אותו אפשר שהצטבר בעמל מהרי האי־אפשר האידיאלי, ההבחנה בזמן ובמרחב ובמשאבים, שבתנאים נתונים אלה אפשר להגיע רק עד כאן, ועצר שלא יפתנו ההזיות — כבאיד את האידיאל „שלום־אמת" — במוגרים של אי־אפשר. ונתרגם את כישפעות האפשר והאי־אפשר לשפת מצבים אפשריים, להתנהגות פוליטית, חברתית וצבאית, בטריות וכו' וכו' — הבחנה זו היא היא הבחנת המדינאי לכוחה.

אלא שהמציאות לעולם אינה רק מציאות של מדינאי בלבד. היא מציאות של יותר מתוכן אחד, מהבנה אחת, מפירוש אחד, ומתרגום אחד. המציאות היא גם מציאות של הלא־מדינאים, וכבת המדינאים היא חובבה האפשר, וגבוליות מפעלם כגבולית האפשר הדרוש אותה שעה, אותו מקום באותם תנאים, ובאותם מאבקי־כוח ומינים — והיא שבוריה בגבוליותיה. ואילו איש הרוח כשוהרר — אם רוחו נכונה בו — מתלות זו בגבולית אחה. והוא תוקף בנקודת ראותו ואינו מוותר ולא ניכנע לכה שקוראים „חוקי ההגיון", שהם חוקי האפשר הבבי, הסורר כעת, עד שיתלוף ויתגנה. האפשר אינו

(סוף בעמוד 31)

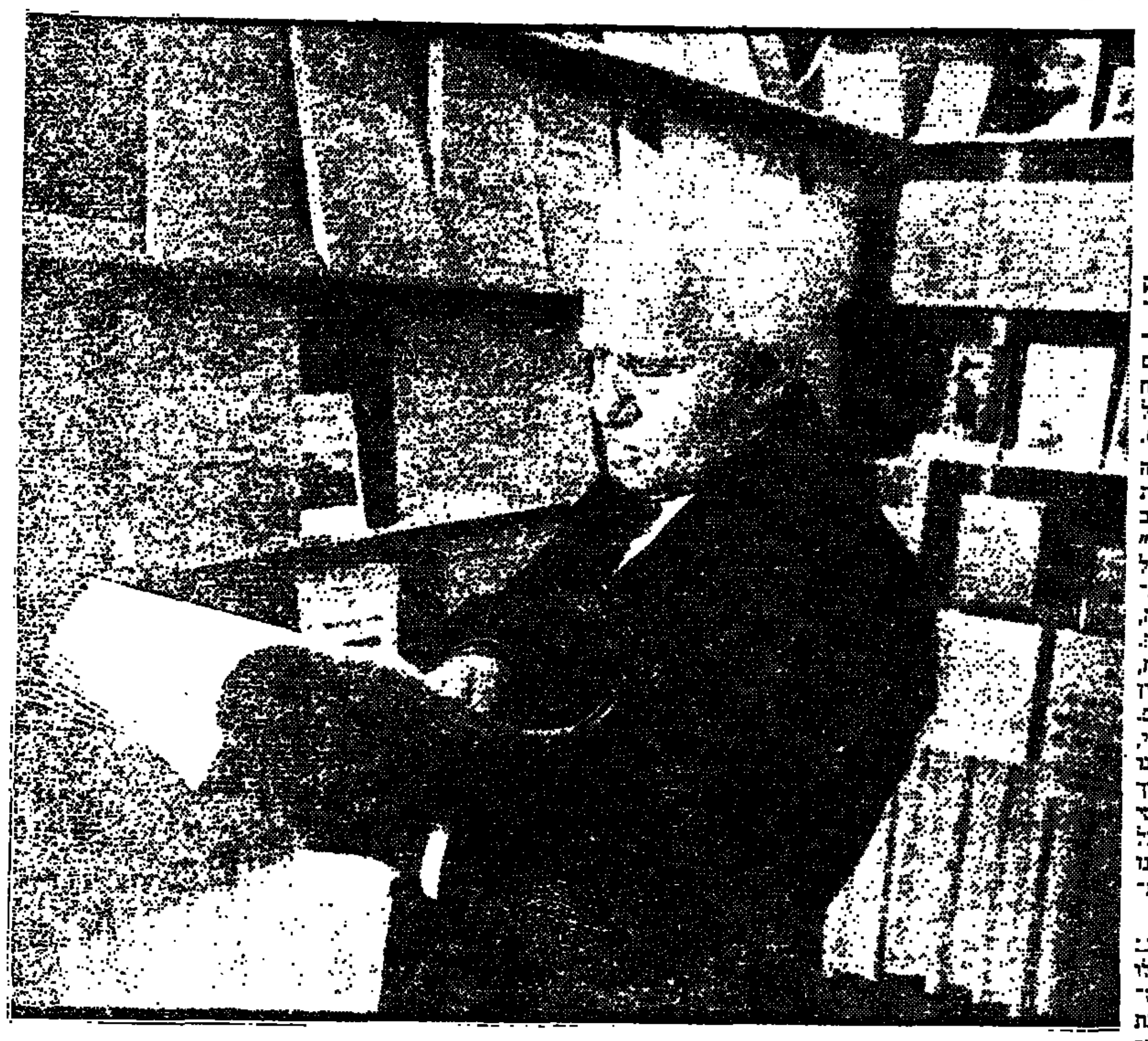

בימבו יביא לכם הביתה את כל הדרוש לתינוק.

מיוחד ליולדת!!! "בימבו לתינוק" פועל בשיטת שיווק ישיר ומביא לביתכם ללא כל תוספת תשלום את ההזמנה המרוכזת.

כשתבואו עם התינוק הביתה בפעם הראשונה בחיים, יחכה לו חדר מוכן, צבעוני ויפה עם אוירה חמימה. יהיה בו נוח לחתל אותו. ...אחסן את בגדיו וצעצועיו ובכלל את כל הפריטים להם תזדקקו. כאשר תניחו אותו במיטה המודשה על יד הדובי החדש, תוכלו לדעת כמה נוח כשכל דבר ... בחדר ומשמש אתכם לטיפול בפעוט.

...גם בעלך מחכה לתינוק.

אנו מזמינים את שניכם בתקופת ההריון כדי להדריך אתכם בכל הקשור לפריטים ואביזרים להם תזדקקו מיד לאחר הלידה. נעזור לכם לערוך רשימת מוצרים (ללא כל התחייבות מצידכם) ונשמור עבורכם את המוצרים ואת מחיריהם עד לאחר הלידה.

ל"בימבו לתינוק" אולמי תצוגה מרווחים המכילים מבחר עצום של מוצרים צבעוניים מתוצרת הארץ ותוצרת חוץ. אתם מוזמנים לבוא, לסייר סביב ולבחור: החל מסוצק, מיטולים, נופיות קטנות וסבונים מיוחדים לתינוק — ועד עגלה, מיטה, שולחן טיפולים וארון.

תל אביב — מוגרבי, בן־יהודה 1 בנין מגדלור
רמת גן — כופר הישוב, ארלוזורוב 1 הבנין החדש, קומה ב'
חיפה — מרכז הכרמל, שד' הנשיא 124 בנין השופרסל

בימבו לתינוק
BIMBO

هكذا من الأصل

כך נולדה „תנועת ידין"

חברים ותיקים במפלגת העבודה קיימו מגע הדוק עם קבוצתו ✱ לראשונה ניסה ידין להגיע לתפקיד ציבורי מרכזי בקיץ 1973 ✱ במאי 1967 דחה ידין את תיק הביטחון ✱ אישים נדחו ע"י ידין משום שלא היה בטוח שעברם טהור לחלוטין ✱ עם אישורם של חברי „שינוי" תתלכד תנועתם עם „התנועה הדמוקרטית"

מאת **אברהם תירוש**

ימים לאחר הפסקת האש במלחמת יום-הכיפורים פנה רב אלוף (מיל') פרופ' יגאל ידין אל ראש הממשלה דאז, גולדה מאיר, ואמר לה כי הוא חש שאינו יכול לחזור בתקופה כזאת לעיסוקו בארכיאולוגיה — והוא מציע את שירותיו לתפקיד ממלכתי. ידין התכוון להיות שר הממונה על משא-ומתן לשלום.

הגב' מאיר השיבה, כי בעוד כשלושה חודשים יתקיימו בחירות כלליות, ומשום כך אינה יכולה להתחייב לפני ידין שיינתן לו תפקיד כלשהו. למחרת היום התקשר אל הפרופסור נשיא בית-המשפט העליון דאז, שמעון אגרנט, וביקשו להצטרף לוועדה שתבדוק את אירועי מלחמת יום-הכיפורים ואת ההיערכות לקראתה. ידין נענה בחיוב, משום שלדבריו חש כי גם באמצעות פעילות בוועדה זו, יוכל לשרת את המדינה כדי שתצא מהטראומה של המלחמה.

לראשונה מאז שחרורו מצה"ל הציע עצמו הרמטכ"ל השני לתפקיד בתחום הפוליטי במוצאי מלחמת יום-הכיפורים. עד אז היה המצב הפוך, ומבחינה זאת פרופ' ידין הוא תופעה יוצאת דופן בחיים המדיניים של ישראל. מאז פרישתו מצה"ל ב-1952, הוצעו לו פעמים רבות לתפקידים שונים, כבן ראש הממשלה, שר הביטחון, שגריר בארצות-הברית ועוד.

גם בימים שלפני מלחמת ששת הימים, כשגבר הלחץ על לוי אשכול לוותר על תיק הביטחון, בא שר הפנים המנוח, משה חיים שפירא, אל ידין — מטעם על דעת אשכול — והציע לו את תיק הביטחון. היו אז שלושה מועמדים לתיק זה — דיין, ידין ואלון; אך ידין השיב לשפירא, כי בלי להיכנס לשיקולים מי משלושת מתאים יותר מבחינה מקצועית, אין לו ספק כי במצב המתוח, ימים ספורים לפני מלחמה, חשוב לטובת המוראל של העם, למנות את דיין, מפני שזה מה שרוצה העם וזה.

המעורבות החלה במאמר

ידין עצמו מסביר את הסירובים הרבים ונימוקיו שלו לקבל תפקיד ממלכתי במשך יותר מ-20 שנה, בהעדר דחף פנימי ורצון לכך. לפני מלחמת יום-הכיפורים ובמהלכה, גולד גם הצורך הפנימי, וההסבר — בין השאר — הוליך את הפרופסור לארכיאולוגיה לפגישה מצומצמת של שלושה חברים, לפני למעלה כשלוש שנים, אל הקמת תנועה פוליטית חדשה בישראל, שמגמתה המוצהרת היא להגיע לשלטון.

העניין לא החל, כפי שאולי סבורים רבים, בהופעתו של פרופסור ידין בטלוויזיה, בסוף חודש מאי השנה. מעורבותו החלה, לפי עדות עצמו, במה שנראה לפני מלחמת יום-הכיפורים, כאשר פירסם, בעיתון „הארץ", מאמר בבעיות הפנים, תחת הכותרת „שני דגלים". בלי להזכיר את שמו, חלק ידין על רמטכ"ל אחר של צה"ל, משה דיין — שר הביטחון בעת פרסום המאמר — שטען כי בגלל בעיות הביטחון, אין ישראל יכולה לפתור את בעיות הפנים והחברה. ידין טען כי ניתן לטפל בבעיות הביטחון והפנים כאחד, והדגיש כי בשקפת המדינה סכנה חמורה באי-טיפול בבעיות הפנים והחברה. הוא אף הציע הצעה מעשית — למנות סגן מיוחד לראש-הממשלה שירכז את הטיפול בבעיות הפנים.

„כבר אז חשבתי, שבתחום זה אצטרך להיות אני עצמי פעיל יותר, אם כי לא חשבתי עדיין על הקמת תנועה פוליטית", גילה ידין למקורביו.

באותה תקופה שקדמה למלחמת יום-הכיפורים, נפגש ידין עם „שניים-שלושה חברים קרובים", שאינו רוצה לנקוב בשמם; נראה כי מדובר ברב-אלוף (מיל') חיים לסקוב ובאלוף (מיל') מאיר זורע, אשר ניסו להשפיע עליו שייכנס לחיים הפוליטיים ויקים גוף חדש. ידין השיב להם כי אינו בטוח שהוא האיש המתאים או שזהו הפתרון הרצוי. זמן קצר לאחר מכן פרצה המלחמה, ואחריה, לאחר אותה שיחה עם גולדה מאיר, נכנס הפרופסור לוועדת-אגרנט שמפעילותה בה השתחרר רק לאחר כשנה וחצי.

לאחר שנסתיימה פעולת הוועדה, וכשלא פגה הרגשתו של ידין כי יש הכרח בבדיקות בחיים הפוליטיים הציבוריים — הודשו השיחות עם החברים הקרובים, שאליהם נוספו כמה אישים. מאז ודרש נבמבר בשנה שעברה, התגבשה קבוצה מצומצמת של שבעה-שמונה אנשים סביב ידין, והם קיימו פגישות קבועות והגו בניתוח רפיונות והתכניות בנושאי חוץ, ביטחון, סדרי שלטון, כלכלה וחברה ועוד. מפעם לפעם הוזמנו אישים נוספים, כדי לשמוע את דעותיהם, אך תוספת אדם כזה הצריכה לקבוצה הצריכה את הסכמה כל החברים הקבועים.

בין אלה היו, נוסף לידין עצמו, רב אלוף (במיל') חיים לסקוב, הד"ר אלוהים (במיל') דן טולקובסקי, מאיר זורע ומשה גורן, פרופ' מרדכי אביר, החבר מרדכי בן-פורת, איש תשובת רפיי במפלגת העבודה, שאינו מסתיר את אי-שביעות רצונו מההנהגה במפלגתו ומההנהגה הנוכחית ואת האפשרות שיפרוש. בין המוזמנים לפגישה זו או אחרת, שלא התמידו לאחר מכן מסיבות שלהם — אישיות או רעיוניות — היו פרופסור יגאל גאון וידיד מועצת המנהלים של בנק לאומי, ארנסט יפה. בבסך הכל הב

ריף לשיחות המצומצמות גם מאיר זה"שלים, אך פרשו מהן משה גורן ומרדכי בן-פורת (שלא ניתק את מגעיו עם ידין גם בחודשים האחרונים, כשלא נטל חלק בפגישה).

עם תחילת פגישות אלה אמר ידין למשתתפים, כי כדי להחליט אם ילך בכלל לכהן הציבורי-פוליטי — עליו להיות בטוח, קודם-כל, שיש קבוצת אנשים המוכנה ללכת איתו ושיש לה דעות כשותפות בבעיות יסוד. הוא הדגיש כי אינו מאמין ב„הליכה של אדם אחד", ולכן הקדישה הקבוצה שיחות ארוכות כדי ללבן את הנושאים השונים.

לפני כחצי שנה הגיעה הקבוצה המצומצמת לשלב שבו הוכחר, כי יש עקרונות מרכזיים שלגביהם קיימת תמימות-דעים מספקת בין מרבית החברים, ואילו אלה שלא הסכימו לעקרונות נשרו במשך הזמן. ברור היה כי על דעת כולם צריך פרופ' ידין להתייצב בראש הגוף החדש, ומשום כך היתה ברגע זה ההחלטה בידיו אם ייכנס לחיים הפוליטיים.

על דעת חברים בהקבוצה נקבעה הטקטיקה הבאה: ידין יופיע בטלוויזיה, ויודיע כי בגלל המצב הוא סבור, שכל מי שיכול לתרום לשינוי חייב לעשות כן. הוא יציג גם את עקרונותיו הכלליים, כדי שישיג לא רק תמיכה ביגאל ידין האיש, אלא בעיקר תמיכה ברעיונותיו — שרבים בציבור סעדו עד אז, כי אינן ידועות להם. בדרך זו ביקש גם למנוע מראש כוונות להצטרף אליו שלא על בסיס רעיוני משותף.

אשר ידלין הציע לדיין לפרוש

הופעת ידין בטלוויזיה בסוף חודש מאי השנה, והראיון שהעניק כמה ימים לאחר מכן ל„מעריב" — עוררו הדים רבים. אישים שונים התקשרו אליו, כדי לומר אם יש מקום להליכה משותפת. ביניהם היו אישים מהמפלגה הליברלית העצמאית, חוג כשואל תמיר מהמרכז החופשי ועוד. אישים ממפלגת העבודה לא הגיעו לכלל מגעים עם ידין, אם כי עתה ידוע, כי היו כאלה ש„גישו בכיוון ידין", וביקשו להגיע אליו באמצעות מתווך. אולם זה, איש מפלגתם, שיכנע אותם כי השעה עדיין אינה כשרה לכך.

פגישות עם אישים שונים, לאו דווקא מהתחום הפוליטי, קיים ידין עוד לפני הופעתו בטלוויזיה, לרוב ביוזמתם. כך, למשל, שוחח אתו מר כ"ל מר, אלוף (במיל') מאיר עמית, שביקש לברר את כוונות הישעות של ידין בתכנון להקים גוף פוליטי. הוא השמיע את דעותיו וסיפר על מצבו במפלגת העבודה, ואף אמר לידין מי הם האנשים במפלגה השותפים לדעותיו ולחיפושי הדרך שלו. ככל הנראה הוכיר ביניהם את אשר ידלין.

ידלין היה אז שותף לשיחות בביקורת על הנעשה במפלגת העבודה ובחיפושי דרך. זמן מה לפני כן הופיע אשר ידלין אצל משה דיין, אמר כי הוא מדבר גם בשם עמית, והציע לדיין לפרוש ממפלגת העבודה ולהקים יחד אתם ועם אחרים גוף עצמאי חדש.

לאחר הופעה בטלוויזיה, ולאחר הפניות השונות אליו, טבע ידין את המטבע — שהכעיסה ראשי מפלגות שונות — כי לא ישתף פעולה בהקמת גוף פוליטי חדש עם אחת מן המפלגות הקיימות, וכל מי שרוצה להצטרף אליו — צריך לעשות זאת באופן אישי ועל סמך הכרת דעותיו המוכבה להן. אז גם הודיע, כי כדי לקבל החלטה סופית על כניסתו לחיים הפוליטיים, עליו לבדוק מה התהודה שיש לו ולדעותיו בציבור, ואם יוכל לגבש סביבו קבוצה גדולה יוסית של אישים המייצגים חתך באמן של היישוב, שהוא מאמין כי הם ישרים ונקיי כפיים, ושהמניע העיקרי שלהם הוא תיקון המצב במדינה ולא הרצון לקבל תפקיד.

כדי לגבש קבוצה גדולה יותר, החלה הקבוצה המצומצמת שהתכנסה בעבר להרחיב את מסגרתה. כל אחד מחברי הקבוצה הכין רשימה של אנשים שהוא סבור כי כדאי להזמינם לפגישה, לשמוע את דעותיהם ולהשמיע באוזניהם את עקרונות הקבוצה. בדרך זו הורכבה רשימה של כ-120 איש.

פרישת אישים עקב מחלוקות בעניינים מדיניים

אז החלה סידרת מפגשים, שבכל אחד מהם השתתפו עשרות אנשים, בבוקר זה שבצדך בחודש יולי השנה בביתו של יוחנן פלץ בסביון. שם, כבמפגשים אחרים, נכחו גם אנשים שלא הצטרפו עתה לתנועה שהקים ידין, כאלוף (במיל') עמוס חורב, התעשיין סטף ורטהיימר, לראשי מגד עם „שינוי", כמוש סביזור, סגן יו"ר מרכז המפלגה הליברלית, חבר-הכנסת מרדכי בן-פורת ואמנון רובינשטיין, ראובן יפה מנהל, משה הובב ואחרים.

במפגש בסביון נכחו כ-40 איש. רק אחד מהם, פרופ' אלכסנדר עזה, הצהיר באותו כינוס על הצטרפותו לידין. אחרים החליטו בפגישה זו כבאקוויות, על כמה מחברים ששמעו, כי אין להם מקום בתנועתו של ידין. היו במשך הזמן גם אנשים שונים שביקשו להצטרף אל ידין — אך הוא דחה אותם, משום שלא היה בטוח בעברם הטהור לחלוטין, או שחשש שעיסוקיהם המקצועיים עשויים לפגוע בתדמית רשימתו. בין אלה יש שמות כמפורסמים למדי.

נראה, כי לגבי דעותיו בנושאי פנים הברה היתה הסכמה רבה לגבי בין המתכנסים בפגישות השונות. אולם, כמה שהלכו ונתבהרו דעותיו

המדיניות של ידין, שהן בתנועה יהודית (הוא גורס, למשל, ויתורים טריטוריאליים בתחום ובשמירת תמורת שלום אמת וכדי לשמור על מדינה יהודית-דמוקרטית), הלכו ונתרחקו ממנו כמה מה„ניצים" שהיו בחבורה. אף על פי כן נותרו ברשימה הסופית של זו המייסדים גם „ניצים", למשל, לשעבר, כאיסר אראל והן טולקובסקי.

הבולט בין המתרחקים הוא היה מרדכי בן-פורת, שכאמור היה בסוד העניינים מראשיתם. במשך כתשעה חודשים נמנה עם המשתתפים כמעט בכל ההתייעצויות הקבוצה. סביב ידין, הוא הזמין לקבוצה והמצומצמת על-ידי האלוף זורע ופרופ' אביר לפני כשנה. אז לא ידע דבר כמעט על דעותיו של ידין, אך חיפש „משב רוח רענן". בפגישות הראשונות שמע ידין את האחרים ולא הביע בבירור את השקפותיו; משהחל להביע את דעותיו בתחום המדיני — החל בן-פורת לסגת.

כשפרש מהפגישות, לפני כחודשיים או שלושה, הודיע בן-פורת לידין כי הוא מבקש יותר הבהרות בקשר לפתרונות המדיניים שמציע ידין. לפי רוח שאינם אקטואליים עתה. בן-פורת מעוניין, למשל, לדעת מה יחסו של ידין לרצועת עזה. כן ביקש הבהרות לגבי אפשרות האיחוד עם תנועת „שינוי", כיוון שבן-פורת חושש כי בהנהגה שדעותיהם אינן לרוחו, ישתלטו על התנועה המאוחדת החדשה.

משום כך, למרות שהוא מוכן להתום על עקרונות המצע שפירסם כבר ידין — חוץ מהוויתורים הטריטוריאליים הנזכרים בו — ממתין בן-פורת להבהרות כדי לדעת מה הם הדגשים בתכנית זו. הוא מאמין כי בעיניים יוכל לקבלן.

ידין עצמו היה סבור, כי די בעקרונות הכלליים שהציג במכתב כדי שהאנשים יחליטו אם הם מתאימים בסיס בספיק להצטרפות לתנועתו. עתה, כשהוא רואה כי כמה אישים — כמו בן-פורת וחיל דיר בן-ציון הלר — מבקשים לקבל הבהרות נוספות, מתברר לו כי יצטרך לתתן.

„ההבהרות אלה שייתמכו לשני הברי הכנסת יש משקשות, מאחר שככל הנראה יש חברי כנסת נוספים, שגם אם אין להם האומץ של חיל בן-פורה להצהיר על כך בפומבי, יהיו מוכנים בתנאים מסוימים להצטרף לתנועתו של ידין. ההבהרות הנוספות של ידין יהיו, אם כן, בעלות משמעות רבה לגבי החלטתם.

לפני כחודש נסתיים גיבוש המצע של תנועת ידין והיתה כבר בידיו רשימה של 60 אישים שחתמו עליו. מאז נוספו עוד 18. בינתיים החלו מגעים עם תנועת „שינוי", תוך זמן קצר יתקיים האיחוד שני הצדדים לסימום עקרוני על הופעה משותפת, שחברי „שינוי" צריכים עוד לאשרה במשאל החברים.

ביום ב' השבוע יאה, איפוא, ה„ילד" לאוויר העולם, לאחר 12 ירחי לידה. עתה צפויים לו 12 ירחי מאבק קשים, עד הבחירות שיקבעו את גורלו.

המשק נכנס להילוך נמוך

מאת **יצחק דיש**

בתדרוך שנתנו לאחרונה מנהלי קונצרנים גדולים לאנשיהם היה „הקו המנחה" — לבלום עסקים לקראת השנה הבאה, להימנע מיצירת מלאים גדולים, להיות זהירים ביותר ברכישת נכסים (בעיקר נכסי דלא-ניידי) ולהקפיד בשבע עיניים בקבלת התחייבויות כספיות. נקודת המוצא לתדרוך היא התחזית, שהמשק ייכנס בזמן הקרוב להילוך נמוך.

גם במערכת הבנקאות ניתנו הוראות זהירות מיוחדות. אף כאן ישנה „הערכת מצב" שחברות עלולות להיקלע לקשיים כספיים בגלל הצטברות מלאים של סחורות כתוצאה מירידת ביקושים בשוק המקומי, הכרח לפטר עובדים ואי-יכולת למכור נכסי דלא-ניידי. לכן מדיניות הבנקים היא להקפיד על היקף האשראי ללקוחות, ולדאוג שיהיה כיסוי בבטחונות טובים.

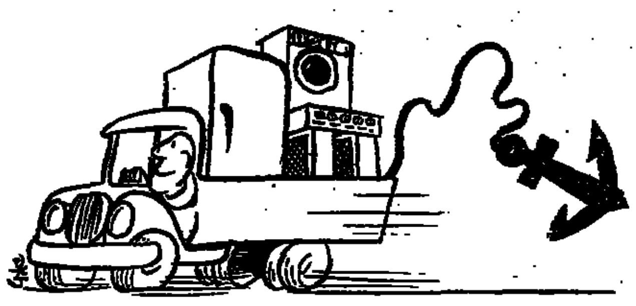

הזכרונות מן המיתון ב-1966 קשורים בהפגנות „לחם ועבודה"

„על הכוונתי של הבנקים נמצאים ענפים מיוחדים, שלגביהם בולק כבר „אור אדום". אלה כוללים את הבנייה וכל הנלוות אליה. מנהלי סניפים של בנקים כוסרדים יותר ויותר על ידי המנהלים האזוריים, ולעתים מוזמנות ע"י ההנהלה המרכזית, בדבר מצב ההשבונות של לקוחות בענפים אלה והתנועות שיש באותם חשבונות. כוונת מנהלי הבנקים היא לקבוע במידת האפשר הפתעות מהסוג שהיו בשנים 1966 ו-1967, כאשר לקוחות ניפחו את האשראי בסכומים הוגנים ולא עלה בידם לכסות את יתרות החובה בשל הסתבכויות שנבעו מהשפל הכלכלי.

„הרשימה השחורה" של בנק ישראל, הכוללת פירוט שורות בסכומים של חמשה אלפים ל"י ויותר שלא נפרעו, זוכה בימים אלה לעיונים מעמיקים. זוהי רשימה בעלת תפוצה מוגבלת עם סימון סודי הנערכת ע"י המפקח על הבנקים, לפי מידע המתקבל מהבנקים עצמם, והיא משמשת לצרכי הבנק המרכזי הנהלות הבנקים המסחריים תוך מגבלות חמורות על השימוש בחומר. הנוגעים בדבר שוקדים על הרשימה, מנתחים את נתוניה ומנסים להסיק כמנה מסקנות על „כיווני דרך" של חברות שונות. אף הפיקוח על הבנקים לומד מנסיונות בעבר, כבבקים המסחריים עצמם. אף הוא כמעקב אחרי ענפים רגישים; כל זאת, מתוך התחושה שאנחנו עומדים שוב על סף תקופה של שפל — אם איננו מצויים כבר בעיצומה.

הזכרונות מן המיתון של שנת 1966 קשורים באבטלה המונית ובהפגנות של „לחם ועבודה". כאז בבימינו תקופת של גיאות ותעסוקת יתר. אולם כיום רווחות השאלות: האם אנחנו הולכים לקראת מיתון חריף? האם הוא כבר החל? איזה עומק של מיתון צפוי? לא ניתן לענות בבירור על השאלות הללו. אבל לפי אינדיקטורים רבים אנחנו כבר עתה בתהליך של כיתון, אף כי הססני. על אף ה„היסוס" בבנמה, אפשר לקבוע כבר עתה בוודאות, שחלפה תקופת הסרוד בפריטי הגדול בעסקים, ובשחרר קיפאון על פני חזית רחבה.

בין 1972 ל-1976 פחתה הבנייה ב-50 אחוזים

הענף הבולט במשק הישראלי הוא ענף הבנייה. זהו ענף אשר בימי שיא העסיק בישירין כ-130 אלף איש ועוד רבבות בענפים הקשורים אליו. כאשר נוצרת גיאות בענף זה, היא סוחפת את המשק כולו. כך גם כאשר נקלע הענף לשפל. קשורים בו לא רק עובדי בניה, ברזל, עץ, מהנדסים ואדריכלים — אלא מובילים, יצרני רהיטים, יצרני מקררים, כיריים של גז חשמל ומוצרים בני קיימא אחרים.

התחלות הבנייה הגיעו לשיא בשנת 1972 — 8.6 מיליון מ"ר. בשנת 1976 יגיע סה"כ ההתחלות ל-4.5 מיליון מ"ר לכל היותר. במונחים של יחידות דיור מדובר על 67 אלף דירות שבניינן החלה בשנת 1972; ואילו בשנת 1976 החלו לבנות כ-30 אלף דירות בלבד. הצמצום בהתחלות הבנייה בשפיע ישירות על מצב התעסוקה. אבל כל עוד מצוי מלאי דירות בשלבים של בניה, והשפעה היא מצומצמת יותר. ואכן, כתברר כי בשל התחלות הבניה הגדולות בשנים הקודמות הגיע מלאי הדירות בבניה (בשלבים שונים) לשיא רק בראשית שנת 1975. אז היו 102 אלף דירות בשלבי בניה שונים. אך בשל הירידה בהתחלות הבניה, הולך מלאי זה ומצטמצם. באמצע שנת 1976 הוא הגיע ל-83 אלף דירות בלבד. ולפי הצמצום של כ-50 אחוז בהתחלות בניה נראה שהיה עוד נטיה גם בצמצום הצפוי בפעילות. בשנה הקודמת מדובר בפליטה של כעשרות אלפים איש מענף הבנייה. התחזיות הרשמיות מבשרות פליטה של עשרות אלפים פועלי בניין נוספים בשנת 1977.

הנסיגה בענף הבניה טובעת סבה גורמים. גורם מרכזי הוא הבניה הציבורית, כפי שבעבר לצרכי הדיור בשנים הקודמות. הבלאי הגדול של דירות שנצטבר בידי הגופים הציבוריים עצמו פרצל כתלצמו לצמצום התחלות בניה. לכך יש להוסיף את פעולות הספיגה שבוצעו בשנים האחרונות בבניה הציבורית בחוסר (ובהפלאות מחירים, הנותנת את אותותיהן באופן מצטבר. כן יש להביא בחשבון את הקיפאון הדמוגרפי — כאשר אין עליה ויש ירידה, אשר הלק הארי שלה הוא דווקא מקרב בעלי דירות גדולות, בעיקר מבין העולים מארצות הרווחה.

אין זהות בין המצב של חברות השיכון הציבוריות לבין המצב בסקטור הפרטי, משום שהקבלנים הפרטיים הגיבו בדרך כלל בזהירות — הם ראו את ההתפתחות הצפויה. לכן הם הגיעו לשיא בבניה בשנת 1971 — ומאז הם התייצבו ברמת התחלות שלמדו ההולך לירדה בהדרגה.

ובמקום שהמכר עולה החשבשש כגורם מוסף אגורות, הצמצום בניה בעת גיאות והתרחב אותה בעת שפל — היא פעלה בכיוון ההפוך.

ראוי לזכור, שדירות מתוכננות נבנות בהלכיך של שנתיים עד ארבע שנים. לכן אפשרי בהחלט שלבשקיקה בה סקרה בשנת 1968 — כאשר בזי לאחר המיתון היה מחסור קריטי בדירות, שהקפיץ את המחירים בבת אחת.

תהליך ההתפתחות בענף הבניה משפיע על שורה ארוכה של ענפים המיועדים לצריכה. תהליך זה נוצר משתי סיבות: א) כאשר יש פחות דירות חדשות — יורד הצורך ברהיטים, במקררים, בכיריים, בחולצות, בשטיחים וכיו"ב. ב) בשל הירידה בפעילות הבניה יש פחות אמצעים בידי חיבה רחבה בציבור.

ירידה בשיווק מוצרים בני קיימא ועליה באבטלה

הנתונים מורים גם על ירידה בהיקף השיווק של מוצרים בני קיימא. נביא זאת בשלושה מוצרים חשובים:

● בשבעת החודשים הראשונים של שנת 1973 שווקו יותר מ-35 אלף מקלטי טלוויזיה, ובתקופה המקבילה בשנת 1976 רק קצת יותר מ-31 אלף מקלטים (ירידה של כמעט 12 אחוזים).

● שיווק מקררים הגיע בשבעת החודשים הראשונים של שנת 1973 ליותר מ-41 אלף ואילו בתקופה המקבילה בשנת 1976 לקצת יותר מ-37 אלף בלבד (ירידה ביותר מ-10 אחוזים).

● במכונות כביסה חלה ירידה של 25 אחוז — בשיווק יותר מ-12 אלף בשבעת החודשים הראשונים של 1973 ל-9000 בלבד בתקופה המקבילה השנה.

הירידה בפעילות המשקית כולה גם בתחומים שוליים, לכאורה, כגון בלום כדי לאפיין את המצב, במצב כשבעות הבנין ובחלקה בהמפלית החברה המבסלית ישנה ירידה דראסטית. אפשר לקשור זאת בירידה כסויכת בבדיניות והנפקות, אך לא רק בה. זהו אפיק שאליו זרם בכסף ממרכזים העסקים יותר. עתה חדירת כסף זה היא איטית. כך אפשר לראות שמחירי המכוניות הגבלית ההשוואה למחירים לפני שנה ב-15 ואף ב-20 אחוזים (במבגע בוהה הנוכחות, בנק ישראל ונכו'). ואם נקח בחשבון את עלייה בנוד המחירים כי באותה תקופה — הרי הירידה הריאלית הגא בעשרות אחוזים.

גם ירידת שער הדולר השחור יכולה להיות בבליכת המשק. בוודאי יש לכך סיבות נוספות (חוסר ביטחון לאחיזה באוצר, שערי הריבית בבנקים ועוד). אבל ההשפעה כפיסית נראית לעצב הפעילות במשק, „כסף שחור", זה מופנה לרוחלים יחידים, פוחה בעירוך ברוי שבקנוט ונראות כלכליים.

בדרך כלל קיים הרושם כי המעבדים הם הענפים הראשונים המגיבים בבניין; אולם המתבונים כי

הובאו ישיר בהבדך כי „הבכה הראשונה" נהנית על סחרים, אבל עסקים ויוזמים לביניהם.

ההשפעותיו של המשק בתהליך בסוים של מיתון באה לידי ביטוי בתוכנים בעצמים שונים:

● דיווח ירידה המבלים לשנת 1975/6 שפורסם ביבים אלה כראה כי בהגעת המטבים ובגלי הארץ היתה בשנה הקודמת והאחרונה ירידה של 14 אחוזים לעומת השנה שלפניה.

● בוחנה בדוקטת של הנתונים על כח אדם והתעסוקה מראה שגם כאן אין העסקים מגלים. דיווחים של שירות התעסוקה מראים כי בתקופה יולי-ספטמבר 1976 היתה עליה במספר דורשי עבודה ב-19 אחוז, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. במספר דורשי העבודה שלא הופנו למקומות עבודה היתה עליה של 29 אחוזים. הממוצע היומי של מובטלים עלה ב-5.3 אחוזים (אצל גברים העליה היא ב-70 אחוזים). במספר מקבלי ביטוח אבטלה עלה מ-480 ביולי-ספטמבר 1975 ל-880 באותם החודשים השנה (גידול של 80 אחוזים). מדובר עדיין בבאות עובדים בלבד, אולם ישנה מגמת עלייה רבה למגמה ולביטוח.

● צריך להבחין בין הבנמות בסקטור העסקי לבין אלה שבבסקטור הציבורי. בסקטור הפרטי ישנה גבוה גבוהה של התאמה לצרכים האמיתיים בתעסוקה, בעוד שבבסקטור הציבורי בסאורים את העובדים על כנם גם כאשר אין צורך בהם. נתון בציין בהקבל בסיכום שנערך ע"י חברת הפרסום „בנפאור" על מודעות לבי-קוש עובדים. בסה"כ יש ירידה בביקושים ב-6.8 אחוזים בבאי-אוגוסט השנה לעומת התקופה המקבילה אשתקד. אבל הפרידה בענין יותר: בעובדי משרד — יש עליה של 5.1 אחוזים ובאקדמאים — עליה של 15 אחוזים. כאן מדובר בעיקר בסקטור הציבורי. אך בשאר התחומים — הקטורים בסקטור הפרטי — ישנה ירידה: ממנאים ב-12.3 אחוזים, בבין 66.1 אחוזים, ייצור הובלה ב-22 אחוזים, ובכירודים באחוז אחד בערך.

● נתוני האבטלה (או בלשון סתרית כוח האדם: במספר הבלתי מועסקים) הנוכחים להפרסם מצביעים בבראשה על עליה נוספת. בחודשים האחרונים גדלה האבטלה ב-3 אחוזים לרמה של כ-4 אחוזים.

● בסקרים של מעבר עובדים ביהודה ושומרון לתחומי הקו הירוק התקבל שישנה ירידה של כ-15 אחוזים במספר העובדים באוקטובר השנה לעומת אוקטובר אשתקד. בשטחים עצמם ישנה האטה בתעסוקה. המצאת את ביטויה בגידול בסביבה הפונים ללשכות שאינם מועסקים בעת, בעוד שלפני שנה הם היו 15 אחוזים בכלל כוח העבודה הפונה ללשכות, כיום מגיע השיעור לכ-27 אחוזים. נתונים אלה מראים כי התהליך פליטה של עובדי הבנייה המוחזקים בתחומי הקו הירוק. זאת כאשר בישראל עצמה יש תהליך זה היווצרות שפל בתעסוקה.

הירידה במספר המועסקים עוד בתוכחות, לפי הנתונים כיום. אם ישנו צמצום בולט יותר בסך ש... המפריע העבודה במשק. התהליך ז... בגייך כבר זמן בסורים. בהשוואה ל... שעות העבודה בסקטור העסקי ל... שלוש שנים — יש כבר כיום ירידה של 8 אחוזים.

מעבר לייצור מתוחכם ועתיר ידע

ההתפתחויות בשוק העבודה יהיו דרך להעסקה הכוללה מהודים איכ לעסקים רבים. במפעלים רבים כדי יש נטיה „לצמצם סדרי" בתחום העבודה. עובדים על סף פנסי בשלוחים הביתה — אף לפני הזמן ביברה ההולכה הגבוהה לבצבם את אבטלה הסמויה, לאחר שפחות בהם כי ימקסו להחזיק עובדים אחרי בעת הצורך. פליטת המובטלים בסוים דווקא בעת שמובדה האם בהוללים אחרים — עלולה להוסיף במן למרורה, ולגרום להתפתחות אבטלה בקצב מהיר.

ואולם, ירידת היקף הבניה וגורמי אחרים (כצמצום החד בעליה, צמצום התקציב יסבינה מיגברת בהמכונה) עלולים היו להוליך לפליטה מהירה יותר למיתון במשק. פליטה זו נבצע בבל בפעולתם של כמה גורמים כא זכרו. הגידול החל ביצוא — בשיעור של 23 אחוזים — תרם לסברית רמה של רמת התעסוקה. בבינור צד של המשק נוצר ביקוש בבני בהתוצאה בבערכת הביטחון. ייצור זה נוצר בעיקר במפעלים מעקרים בייצור הבטחוני, והם באו לידי ביטוי בגידול הייצוא. מדובר בייצור מסוג האלקטרוניקה ובתעשייה. כאן יש גידול בפעילות אחרים. התפתחות זו הייתה בבעבור לחולש ארוך: דגש על ייצור מתוחכם ייצור עתיר ידע. בסופו של דבר אין ישר אל ייכולה לההזיק בכוח אדם זה עם קריאה, ביותו, סמוך ובמדיני אחרות, הדבר בולט גם בתחום הבכבשים, שבו ביור מתחום ל... אימבל במקום קואופרטיב. בבית יש ראה ביב איבן יבולה לעסוק ב... העדות לבבים, והן נובחה להגיע לעיקוב ה...

אולם החיבור הבולט הוא בתחום הבאה. אין גידול ביצוא בירידה במספר כדי לבלום אבטלה ותיחון הנובע מהליך הקשור הבצטבכים יבן: קיפאון בפעילות.

את שלב הפסלת הפרוספריטי העבירים כבר ניתן להדגים בעליל: בבניה, בדירות, בבגדים, בחבבים בבריאה, בתעשיות ההלבשה, בבבתי מלונות וכדומה. כל אלה זה בבירוב העיתונאים, וארוכם בבבולים. איך האם אנחנו הולכים ואה מיתון עמוק יותר, בליה אבטלה גדולה? זאת הצעה שעדין להגיב עליה בבירור.

פתרון לבעיתך ברכישת דירה!

ועזרה במכירת דירתך הישנה

*הלוואות לא צמודות

לך ולרוכש דירתך הישנה

עד 140,000 ל"י

נשיעך לאתרי בניה כדי שתיווכח, במו עיניך שעוד לא ראית דירות נפלאות כדירות „גן"

פרטים נוספים במשרדנו כל יום בין 08.00-13.00 16.00-19.00
ביום שלישי רק בין 08.00-13.00 ביום שישי אין קבלת קהל.

„גן"
חברה קבלנית לבנין והשקעות בע"מ

פתח תקוה, רח' חיים עוזר 20

*אין בהצעה זו כל התחייבות מצד חברת „גן" למכור דירה לכל קונה.

הטנקים הטובים

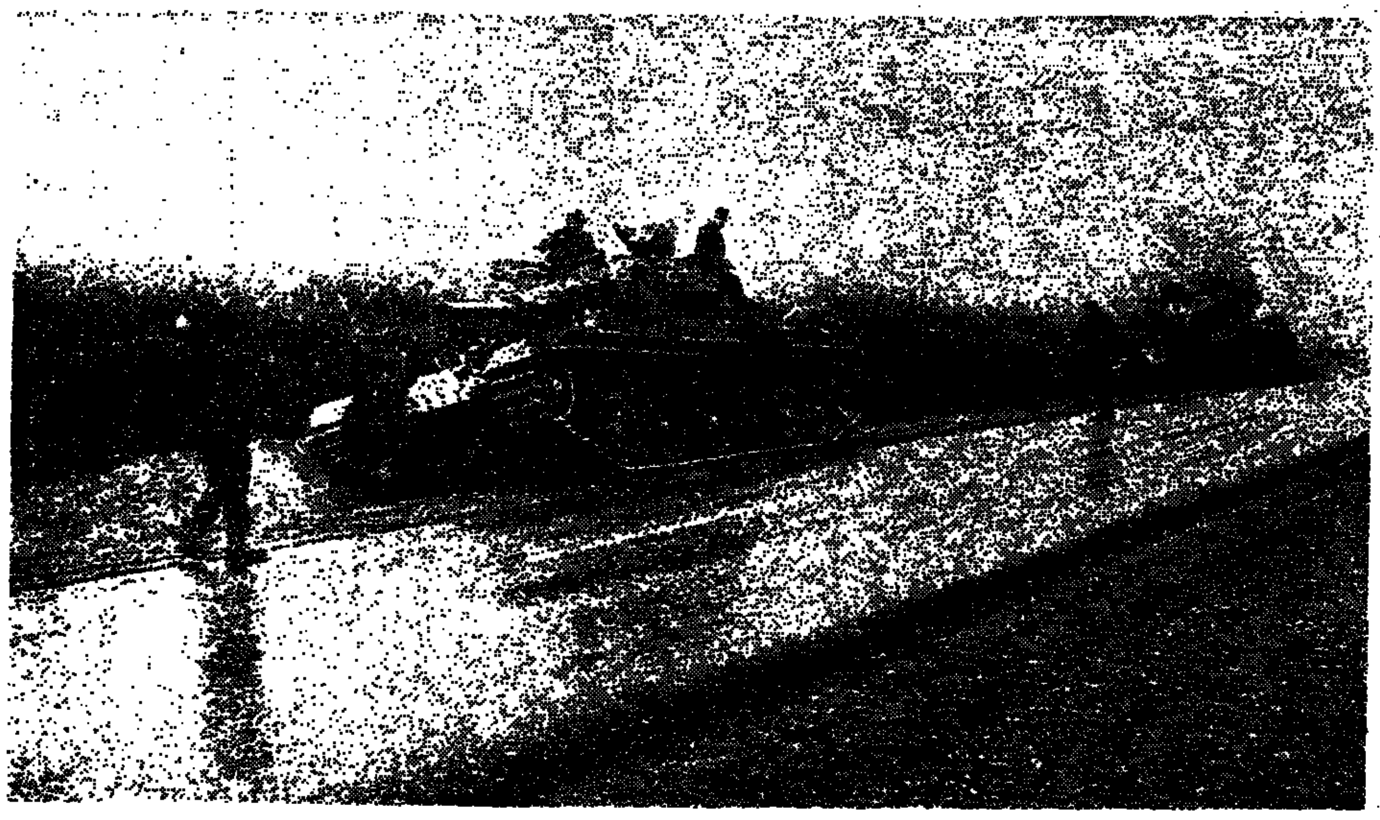

כוחות צה"ל בדרכם אל מקומות ההערכות בגבול הצפון

צילם: ישראל סאן

...בה לא בא לה...

מאת אינגה דויטשקרון

...עלי הוצרך לעשות סידורים שונים, כדי שגם אני אוכל להצטרף לשרות הדיפלומטי" מספרת מורגט דין סגנית־ ...ל בשגרירות האמריקנית, על בע־ ...יימס דין, שהיה מזכיר ראשון ...קה לכלכלה של השגרירות. בעת ...יה מרת דין לסופרת „מעריב" ...ד' השבוע על חייו ועבודתו של ...עוסקים בשרות הדיפלומטי, נהרג ...ג'יימס בן שלושים ושש, בתאונת ...1 בנגב.

...יבנו את הדבר במרמות לפני שהחלטתי להכשרה ולבחינות", ולזאת הקדיכה ...ב. „הוא ידע מלכתחילה, שיצטרך את הרומתו בניהול משק הבית וב־ ...בילד. „שלושה חודשים ישב בתל־ לבדו עם הילד בן השלוש והצי, בעוד ...ברת קורס הכשרה בארצות הברית".

...יימס דין המנוח, שעבד עשר שנים ...ת הדיפלומטי האמריקני, הבין לנפש שרצתה לעבוד בתפקיד שיש עמו אחרי שקיבלה תואר מוסמך באנגלית ...די אמריקה הלטינית. „בהיותנו בהונ־ ובצ'ילה עבדתי חלקית אצל חברות ... כשבאתי לכאן הבינותי שהדבר יהיה בעברית הולה שלי", שלמדה בקורס ...מישה חודשים. „וכל כך רציתי בקריירה ...", אמרה לי.

...ד־1974 ואילך נהלך איפוא ג'יימס לעזור הבית. „הוא בקיא בקניות, ומצליח יותר ממני לקנות בצורה חסכונית. ...כנס לחנות ובוחר את הדברים הנכונים ...אני צריכה לחפש זמן רב עד שאני ...ת, אם אני מוצאת בכלל".

...רת דין היא מחלוצות נשי דיפלומטים ...קניים שהחליטו אף הן להצטרף לשרות ...לומטי. עד לפני חמש או שש שנים ...ה דיפלומטית לפרוש מן השרות כאשר ...נה. עכשיו, שמהרבות והולכות נשי ...מטים המצטרפות אל השרות, מתרגלת ...ושינגטון בהדרגה, אמרה מרת דין.

...אמת, יש קשיים בהצבה, כאשר הש־ ...את לימודיה, הציעה למיניסטריון החוץ ...ד גזור בעבילך ממש": בקונסוליה ...לים. „אינני יודעת מה הייתי עושה", ...ולה היה מישהו בקונסוליה בתל־אביב ...ף את ירושלים והלך לשם במקומה.

...לא מכבר כתב בעלי אל מיניסטריון הסביר במה היה רוצה להמשיך ב־ ...שלי" כדיפלומאט־כלכלן, אחרי ש־ ...בישראל שנתיים. העתק ממכתבו, עם ...לותי בעניין מישרה חדשה, שלחתי אל ...ה בוושינגטון המטפלת בסגל הקונסו־...

...לי היה בעלה מתכנן שגריר באחד הד־ היתה נוטלת חופשה מן השרות — ...תקנות אין בעל רשאי להיות גם ממונה ...כהו. אבל למה לדאוג עכשיו? „העולם ...כדולם, צריך לקבל כל מישרה כפי מזדמנת" אמרה מרת דין הצעירה, ...ה מביעים סיפוק מן הדרך שבחרה ...ן ואחר מבעלה ש„גילה לי הבנה ...כל כך"...

...בה לא ניבא לה...

ורשוי

...לה קיבוצית

...הקיבוצים מתלבטים בבעיות כלכלה, וכמ־ ...רבות מן התקלות הבירוקרטית שאותן ...בים במנגנון הממשלתי, מוצאות מקומן ...קריקטורות הקיבוצי. כותב חבר באחד ...איחוד הקבוצות והקיבוצים (לפי „איתית"):

...פעמים, אני חייב לצחוק (יותר נכון ...תי), כשאני שומע איך אנחנו חושבים ...תר את הבעיות הכספיות במשק.

...דברים עכשיו על צמצומים — כלומר: ...ם לאכול פרי כל יום, האם אנחנו יכולים ...סף לתקציב האישי, האם נאכל ביצים ...ת פעמים בשבוע במקום תביתות.

...כשיו, יכול להיות שביצה קשה בבוקר ...ין לנו להרגיש יותר את מצבנו הכספי. ...משארת השאלה כמה כסף זה מוסיף ...לבנק.

...דוע אנחנו לא רוצים להבין שבזבוז דלק ...נסיעות הטרקטור עד דלת חדר האוכל בכל ...זה יכול לכסות 15 ביצים יחד עם ציפס ...בבקשה!

...חברי גן הירק, אנחנו כבר יודעים שאנחנו ...ים קשה. אנחנו חייבים גם לראות ...טורים עייפים? כשחשבתי על זה, באופן ...י יותר, הגעתי למסקנה שכל העניין של ...סך לא בסדר: מדוע המוסך לא עומד ...זה בכלל? רוב הטרקטורים עובדים בגן ... האם זה לא המוני שהמוסך יהיה גם ...שמה? אני משוכנע שכן. ותחשבו הגע ...קילומטרים לנסוע מהמוסך לגן, לחזור ...בל, למסבת (למלא מים בקל־קרים), ואחרי ...למזכירות, למחסן אספקה, ולרדת לגן ...פעם ולעלות בארוחת צהרים עוד פעם ...לגלות. חדר האוכל ולרדת עוד פעם לגן ...ות עוד פעם במור העבודה. חבר — זה ...וצמיגים ועוד. מוסך בגן ירק יחד עם ...ת סולר יחסוך לנו אלפי לירות בנסיעות ...למעשה מיותרות בכלל לעבודת חברי ...ירק.

ממטולה עד אילת

שידוך מערכות

חברי הכנסת אבא אבן, שהוא „יונה מר־ רפת", וגאולה כהן, שהיא „נץ" קיצוני אפילו

לפי מושגי סיעת הליכוד, הסבו השבוע יחדיו ליד שולחן אחד במזנון הכנסת. חלף על פניהם שר הביטחון, שמעון פרס, והביע את תמיהתו: האם גם אתם מקימים מפלגה חדשה?

האמת היא כי גאולה כהן הזמינה את אבא אבן להשתתף בעימות שייערך במסגרת „המד־ רשה הלאומית" שהיא כמולת על הערכה: האם היה לאו"ם חלק בהקמת מדינת ישראל? עימות זה ייערך לרגל הופעת ספרו החדש של דוד ניב על פעולות האצ"ל בטרם הקמת המדינה.

תקדים

הח"כ אבו רביע, שהוא שייך בדווי, העלה הצעה לסדר היום ובה קבל קבל מרות על שאין מעבידים לרשות הבדווים שטחי מרעה ואף מפ־ סיקים להם את הספקת המים. את התשובה קיבל מפי סגן שר החקלאות, הח"כ ג'בר מועדי הדרוזי, שהבטיח לסייע לבדווים לפתור את בעיותיהם.

כך נוהל לראשונה בתולדות הכנסת דיון שלם — ההצעה של חבר הכנסת והתשובה של סגן השר — על טהרת השפה הערבית.

ההבדל הקטן

השבוע דנו הרוחות בישיבת מליאת מועצת עיריית ירושלים סביב נסיעותיהם המרובות של חברי העיריה לחו"ל.

במיוחד נסערו חברי המועצה כאשר נתברר להם, כי נתבקשו לאשר את נסיעתו של מנהל אגפי הנוער, החברה והספורט, יעקב גיל, שיצא לחו"ל עוד שבוע לפני שהדבר הובא לאישור המועצה".

הרץ זאת יו"ר ועדת הכספים ויו"ר ה־ קואליציה בעיריית ירושלים, שמואל זוסמן: „יעקב גיל ממלא תפקיד מסוים הקשור בנסיעות בדיוק כמו פרופ' שלמה אבינרי, מנכ"ל משרד החוץ, תפקיד הקשור בנסיעות מרובות לחו"ל...

„הדיאטה של צה"ל"

האגודות הישראליות לשמירת המשקל וכל הרופאים הישראליים לדיאטה ודאי ישמחו לדעת, כי באוסטרליה הרחוקה זכתה לפופולאריות מהד־ רדת דיאטה שיובאה מישראל.

שבועון נשים במלבורן פרסם את „הדיאטה של צה"ל" המבוססת לדברי השבועון על יומיים של אכילת תפוחים בלבד, יומיים של אכילת גבינה בלבד, יומיים של אכילת סלט עוף וחוזר חלילה. הגליון של השבועון האוסטרלי אזל מן השוק תוך יום, וכל מלבורן מדברת בשבחה של „הדיאטה של צה"ל", אשר תושבי ישראל אינם יודעים עליה.

הדוכס בירושלים

כבעלה הכסף השבוע על בכורת בלט חבי „יצור לילה" בתיאטרון ירושלים לצלילי של „דיוק" אלינגטון, מילאה להקת הבלט „בת דור" את משאלתו האחרונה של גדול המלחינים הכו־ שים בארה"ב — לעלות לעיר הקודש. זאת גילה ידידו הכוריאוגרף האמריקאי אלוין איילי, שבא לכאן כדי להעלות את היצירה, שהיתה גולת הכותרת בפסטיבל שנערך לאחרונה בניו־יורק לזכרו של אלינגטון.

על „דיוק", שהיה ידוע בצניעותו ובחוש ההומור שלו, סיפר איילי: כשמלאו לו 70 שנה הזמינו נשיא ארה"ב דאז, ריצ'רד ניקסון, לחגוג את יום הולדתו בבית הלבן. כשביקשו הנשיא להשמיע יצירה חדשה שלא ביצעה עוד, ניגן דיוק לפני מצלמות הטלויזיה קטע דתי לא גמור שעמד להקדיש לירושלים. כשבתום המסיבה פנה אליו אחד מאנשי הנשיא והכריז: „עכשיו ידע העולם כולו את גדולתך!" חייך דיוק ו־ השיב: „עכשיו ידע העולם כולו את גילי"...

הכנסת בשדרות רוטשילד

הח"כ עקיבא נוף, איש המרכז החופשי, כמש יצא השבוע מכליו, ובעמדו על דוכן הכנסת קבל על שהכנסת שלנו הפכה ל„בית פספוס", כיוון שרק מדברים בה, בלי לדאוג כלל לביצוע ההחלטות: „הכנסת נוהגת כבר כמו הפרלמנט בשדרות רוטשילד בתל אביב".

אישור סורי לתנ"ך

בחפירות הארכיאולוגיות הנערכות בתל־ מארדיך שבצפון סוריה, נתגלו לוחות טין, 17 אלף במספר, אשר לפי דעת מומחים הולכים ו„מאש־ רים" את סיפורי התנ"ך.

בלוחות, שמהם מצטיירת תמונה של ממלכת אבלה העתיקה (לא הרחק מחלב של היום), מוזכרים שמות כאברהם, דוד, ישראל, ירושלים וכו'. עתה הודיעו בשם צוות החופרים האיטלקי, כי גם סדום ועמורה, אשר חוקרים רבים חשבו עד כה, כי לא היו ולא נבראו אלא משל היו, מוזכרות על אחד הלוחות.

מי יודע מה עוד יתגלה בלוחות הללו. עוד נגיע לכך, שאמנם „מציון תצא תורה", אך „אישור" לתנ"ך יצא מסוריה...

הסעודה

מאריס בישופס בן ה־38 רואה את הצורים בעיני תכלת חייכניות של הומוריסט. כשהגיע לישראל לפני 4 שנים כעולה חדש ממוסקווה, לא ניחש איש כי הצייר הצנוע שהיה מאייר־ ספרים מצליח במולדתו — יהפוך עד מהרה לאחד הקריקטוריסטים המבוקשים בעולם הכת־ רבי.

השבוע פתח בישופס התערוכה החדשה ביפו העתיקה. מוצגים בה בין השאר, 20 גואשים

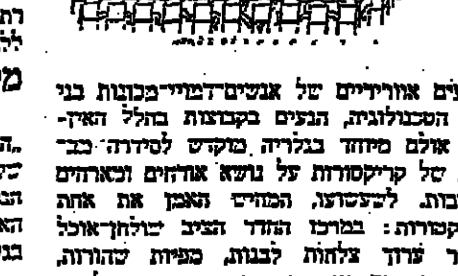

בצבעים אוריריים של אנשים־דמויי־מכונות בני עידן הטכנולוגיה, הנעים בקבוצות בחלל האין־ סוף. אולם מיוחד בגלריה מוקדש לסידרה מב־ ריקה של קריקטורות על נושא אוהים ובאדהים במסיבות. לעשרעת, המוזיים האמן את אחת הקריקטורות: במרכז המוזד הציב שולחן־אוכל מוהדר ערוך צלחות לבנות, כפיות מהורות, סכו"ם, וכוסות יין. אך המוזמנים, שבהוד לעבר השולחן — גילו להפתעתם קומפוזיציה של בני־ נות גבורה בריחן, פירות חיים שקרצו להם... ובקבוקי יין מאחורי סורגיו של כלוב ברזל מוזהב, נעול התחום. גלי צחוק התזרר ברחבי הגלריה.

התותחן הטוב ביותר

אלוף (מיל.) שמואל גונן (גורודיש), מי שהיה אלוף פיקוד הדרום במלחמת יום הכי־ פורים, הופיע השבוע בהרצאה לפני סטודנטים באוניברסיטת בן־גוריון בבאר־שבע. הוא נשאל, בין השאר, איזה תפקיד היה רוצה למלא במלחמה הבאה, אם חלילה תפרוץ?

השיב גונן: „אהיה מוכן למלא כל תפקיד שיוטל עלי. זה לי. בעצם, כבר בקום בטוח שאיש לא יוכל להתחרות בי: בני הוא מפקד

טנק, ואני אהיה אצלו תותחן. אני מבטיחכם שאהיה התותחן הטוב ביותר בצה"ל"...

מי שלח אותך?

חולה שעברה ניתוח לסילוק גידול סרטני סבלה מנפיחות בידה וכחום גבוה. היא הגיעה לבית החולים באשקלון, אך בחדר המיון הפנו אותה למחלקה, שבה התקיימה אסיפת רופאים.

האשה פנתה לאחד הרופאים המהלה לספר לו על מצבה, אך הוא ביקש ממנה לחזור כעבור שלושה ימים.

האשה שאלה לשמו של הרופא, וזה נתכעס וצעק: „מה יש? העבר לי במשפט?"

השיבה האשה: „הס חלילה. אך אם בינתיים אגיע לעולם הבא, לפחות אדע להשיב כי שלח אותי לשם"...

הכתובות שעל הקיר

כבר בתחילת התלהלות הפרשה, נרשמה הכתובת „בית ידלין" באותיות אדומות על קיר הקומה התחתית, לפני האחרונה, של ה„ג'ניקל סנטר" ביפיאה בת"א — כנראה כדי להלל על ההתבצאות. לא חלפו אלא ימים אחדים, ו„בנבס הרים" אחר שעלה לגבהים אלה הוסיף ההת שמו של גיבור הפרשה את התיבה „הגנב", העפב באותיות שחורות.

בשבוע שעבר עלה מי שעלה ומרח את הכתובות בסיד.

אך השבוע שוב טפסו אל אותו מקום, כדי לרשום את המילים: „הלאה הגנ"ב".

שידורי־צופן של אבידן

„קריפטוגרמים מכפוכניק" הוא שמו ברוסית של קובץ שיריו של דוד אבידן „הודעות בלווין ריגול", שיצא לאור זה בקרוב בישראל. הקובץ תורגם על ידי ס. גרינברג, עולה מברית המועצות. ספסים אחדים בשלהו לרוסית, נראה כי לבחות הכם הפרובוקטיבי ואיזר הצנטה, שבהם בבצע החליל האמריקני, לא עיכבו המלשונות את מסי־ רתם. לדעת המחבר מעיד הדבר כי סיפרו זכה ללגיטימציה בברית המועצות.

מקלאוד בקיבוץ

בעתון „השבוע" של הקיבוץ הארצי של „השומר הצעיר" מביא .צביים רשימה ארוכה של ביהות בקיבוץ שמסמני הדיונים בעצביים הנוגעים לכל חברי הקיבוץ. כגון דיון בכוח האדם, ברכבת משפחות ותיירים וכו', שבוטלו בגלל חוסר משתתפים.

והכותב מסיים את דבריו במילים הבאות: „חבר! יש לך בעיות ההורגות שפול? פנה למקלאוד, לא אלי".

מקלאוד, הוא הבלש מבסאוס שמופיע ב־ סידרה טלוויזיונית שהוקרנה בימים שנועדו ל־ פגישות חברי הקיבוץ.

שני העמים עם העם

סדרי הגאולה של החוזה הטראגי

רעיון התחייה ידע גם חוזה טראגי, את רבי עקיבא שלזינגר בירושלים. הרב ר' עקי־ בא כאס בכס הרבנות בהונגריה, עלה והטיף ליישוב כפרי. כמו מונטיפיורי הקדים את הה־ היסטוריה. כתב, דיבר, שבה לבבות. הקים אגודת סתרים „מחזירי עטרה ליושנה". גם קבע סדרי גאולה. תחילה תיגאל יהודה, אחר כך הגליל, אחריו — עבר הירדן, ואחרים יהודים יבואו להתנחל באה־כאה במשפחות. כל „באה על דגלה", כולן מדרבות בנציג. „כדי שתהיה היתת אלקים על הסביבה", כתב הוא.

הכפרים צריכים היו להתנהל כמו שע־ תידים היו להתנהל ישובי „חובת ובגדל" בני דורות אחרי־כן — כל צעירי יצטרף לפלוגות הגנה, שומריאל, בפנים הישוב, כמו הנוטרים בימינו, ולוחמיאל בשדות, כעין פלמ"ח לפני הפיגנאג והבדווים.

*

כאמור, הקדים את תקופתו. הוא התסיס רעיונות מהפכניים. הוא חזה חזון מדיני. הוא חזה שלטון מרכזי בירושלים, שישותפו בו, לעת צורך, גם יהודי הגולה (כעין סוכנות יהודית של ימינו?), בראשותו של נשיא נבחר.

הוא תכנן כלכלה, עד לנטיעת פרדסים „שנשקף להם עתיד רב". „הכולל", כלומר הצבור מהגדרת הימים ההם, נועד לפקח על חלוקת האדמה (הקרן הקיימת של הציונות המדינית?). הוא חזה הירדות ובתי מלון ב־ גבולים, כולל עליה לרגל המונית בחגים. הוא ראה לנגד עיניו גם כבודי עליה.

רב מזאת. האניות הסכורות להעברת הנוספת היו צריכות להפליג תחת דגל לאומי, בן ארבעה פסים, ארגמן־ירוק־תכלת־לבן. שבים מהם הפכו אבנם לדגלנו הלאומי.

הספתו עוררת זעמם של אנשי כולל הונ־ גריה. ר' עקיבא החרם, הוצא מן הקהל. רק שניים מאנשי הכולל הצוו לא לחתום על כתב הפלסתר נגד מי שהוצג כמשיח שקר, והם יהושע שטמפפר ומנחם שינברג, התחנו של יהודה ראאב, הצעיר שזכה לפתוח את התלם הראשון בתולדות התחייה, בפתח־ תקוה.

ניסן בק, בנו של ר' ישראל מייסד הכפר בן־בליישם על הערבאק, היה מתנדב לשמור על חודו בשעות ריותתו.

וכל ערב שבת היה הרב שולח מהדרו תקיעת שופר יהוכה לחלל ירושלים — ל־ עורירה לגאולה. הוא האריך ימים עד 1912, עד לתקופת הציונות המדינית, וכבה שצוה לפני מותו פקד לתקוע בשופר, כמנהגו.

כל מאבקו מקופל, אולי, במשפט אחד שלו: „מי הם החייבים, המחדשים או המקי־ מים יגיד לנו המשיח, כי אין אנו יכולים לדעת אם (הם) אלה שקוראים להם פורעים, אבל בכל נפשם ובאדם עובדים בהר ציון".

„הם" — רצה לומר בני הדור ההדה, החדשים.

„מני תקיבי" הבאים: הפלה העברי הראשון

עם לבדד ישכון

מאת דן דלמט

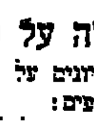

כלכלה על כוס קפה

בדיונים על בעיות בנק ובדיונה אמר אחד המשתתפים:

המצב הכלכלי במדינה דומה לקפה. הסוגים הם: הפוך, בוץ ושחור — ורק נס יכול להציל...

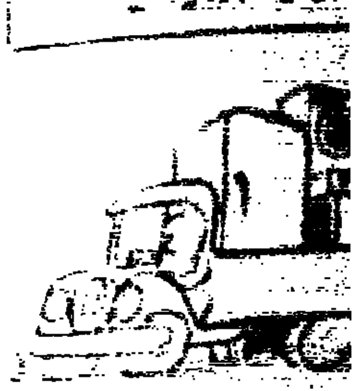

להילוך נמוך

ירידה בשייך מצרים בני קיימא ועליה באבטלה

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

לבנון

מכל מקום

כיכר המוזיאון הפכה לשוק ירקות

מאת **הלנה קובן** (ביירות)

אחדים מן הקיוסקים, שעטרו את כיכר־הקדושים בלבה של ביירות, מוטלים על הארץ, גדועים וקטו־לים. הבניינים מסביב לכיכר — ריקים. רובם שלדים מרוששים; חזיתותיהם המצולקות המנוקבות מעידות על 19 חודשי מלחמת־האזרחים.

פעם היה זה המרכז המסחרי ה־חשוב ביותר בבירה הלבנונית. כיום הוא שומם מאדם. נעלמו השוקים הפתוחים מסביב לכיכר־הקדושים — כ־20 במספר — שבהם היו מוכרים ירקות, מלבושים, רהיטים ותכשיטים. נעלמו גם הבנקים, שהיו מריצות את זרם־האדם בתוך העיר המהומה לה, ובגבעת כולן — לב העיר.

בראשיתה של המלחמה הזדמנתי להיפגש עם אדם „מעבר לכיכר". שום מונית לא היתה מוכנה להסיעני, גם לא בדרכי עקיפין. עברתי ברגל כ־400 מטר, בין מיתרס החוס הרסב של אנשי השמאל בפינה האחת ובין מיתרס של יריביהם אנשי הימין, ב־קצה האחר של הלוכסן. אותו יום לא ירה איש — אם כי לאחר זמן קצר ארצו קרבות כבדים.

* * *

כיום אין מניחים לאיש להיכנס לכיכר. חיילים סוריים מחיל־השלום מסלקים גם טיילים סקרניים, גם את התנועים הבאים לבדוק אולי נותר משהו לפליטה.

לב העיר הוא רק אחד מחלקי ה־בירה, שאת הארכיטקטורה ריסקה אותו. מן הכיכר דרומה־מערבה יש רצועה שלמה כזאת, רחבה כחצי קילומטר, לאורך הרחובות הראשיים ובלב שכו־נות מגורים, שהיה פעם קו החזית וקו הקרבות בתוך העיר.

עדיין אין אומדן, בכמה יעלה ה־תיקון והשיקום. הנשיא סרכיס מינה קבוצת יועצים, ובראשה בנקאי נבוה, מוסלמי סוני ושמו סאלים אלחוס (שלדעת רבים יהיה ראש־הממשלה הראשון של סרכיס), לערוך אומדנות של הנזקים.

אחד מקבי־המקוה לשיפור הסכומים הדרושים לשיקום, הוא בקשתו של הנשיא סרכיס בוועידות־פיסגה ער־ביות בזמן האחרון, להעניק ללבנון סיוע של כ־2.5 מיליארדים דולאר.

לפני סרכיס ניצבות עוד בעיות דחופות רבות, לפני שאפשר יהיה להגיע יסוד לשיקום. כך מתאר מומ־חה נכבד מאנשי המפלגות הנוצריות את המצב הנוכחי: „עדיין לא הוש־לם התהליך של ביצור הבטחון בכל רחבי הארץ — והתהליך ההתפייסות הפוליטית עדיין אף לא החל".

עניני הבטחון נתונים עתה בידי כוחות־ההרתעה. הערבים, שכשבוע שעבר חיזקו את אחיזתם בכל שכונות הבירה, לקראת כניסתם אל הערים החשובות באחורי הנוצרים ובאחורי המוסלמים. בראשונה אמרו לכלול בכוחות אלה יחידות מארצות ערביות אחרות ועץ סוריה; לבסוף הנפיצו החיילים הסוריים, שלפני כן לחמו שכם אחד עם הפאלנגות, לעמוד־השדרה של כוח ההרתעה.

* * *

עובדה זו מעמידה את הצדדים ל־מאבק לפני בעיות שונות. רבים מן הנוצרים חשים, כי הסורים בגדו בהם, באמצם לעצמם מעמד של נייט־ראליות לכאורה; המוסלמים הלבנו־ניים ובעלי בריתם הפלשתינאים מת־קשים להשלים עם הפיכת אויביהם לשעבר לשומרי השלום.

„ועוד מזה, — אמר בשבוע שעבר דיפלומאט מערבי בביירות, — לעולם אינך יודע מתי עלול צבא־שיחרור ליהפך לצבא־כיבוש. הגבול בין ה־שניים דק מאוד — כפי שנתברר לבריטים באירלנד".

הפלשתינאים רואים את מצבם בשי־חורים „המוחבצים" כעדין ביותר. שתי ועידות הפיסגה הערביות האחרונות סמכו ידיהן על ההסכם בין אש"ף ובין ממשלת לבנון, שנעשה בקאהיר ב־1969. הסכם זה מטיל על אש"ף את האחריות לביטחון בתוך 16 מחנות־הפליטים במדינה. הנה פרצה התנגשות חריפה, באחד המח־נות בקרבת הבירה, בין קבוצה הנאמ־נה על אש"ף ובין תומכים מאירגון המחבלים הפרו־סורי „אלצאעיקה". הפלשתינאים חששו, שבעקבות ההתנג־שות ייכנסו למחנה יחידות סוריות מ־חיל־השלום, הנמצאות בקרבת מקום. חששותיהם לא נתאמתו אחרי מגעים דיפלומאטיים דחופים, שקיים מנהיג אש"ף יאסר ערפאת.

ללבנונים עצמם יהיה התהליך ההת־פייסות קשה מאוד לאור המרירות, וההשתוללות והמעוו של מלחמת האז־רחים. כאן יהיה מכריע תפקידו של סרכיס — בן־העניים שעלה לגדולה, הטכנוקראט המנוסה, שנהפך לפולי־טיקאי בלתי מנוסה.

הנוצרים מציעים ליישב את המשבר הפוליטי בהנהגת משטר קנטונים. בראשונה, על כל פנים, יהיו גם מוסדות חיוניים, כגון הצבא, מפור־לים פיצול אזורי. ידוע כי הסורים מתנגדים לתוכניות הקנטונים.

אנשי המפלגות שואפים להקמת חזית פנימית שתתנגד להשפעת ה־סורים. בעניין זה כבר מתקיימים מגעים עקיפים בין מפלגות הימין והשמאל. יש משקיפים הסבורים כי השמאל יתקשה לשאת ולתת עם ה־ימין מתוך מעמד של שוויון: לימין יש שתי מפלגות גדולות, שהשפעתן מעוגנת היטב; ואילו בשמאל איבדו הפוליטיקאים המוסלמיים את רוב תמיכתם שעברה לסיעות מפוצלות להב.

* * *

אנשים המכירים היטב את סרכיס אומרים, שלא מיד יגש לעניינים פוליטיים, כגון הרכבת ממשלה, אלא יתרכז בצדדים הטכניים של שיקום הארץ ההרוסה. לדבריהם הציב לעצ־מו כמה משימות מוחשיות לבווה:

* הצבת הכוחות הערביים בכל רחבי הארץ, תחת פיקודו.

* חידוש שירותים חיוניים כמים והחשמל.

* איחוד אמצעי התקשורת ה… רשמיים.

* יישוב כ־300 אלף לבנונים שנעקרו ממקומותיהם בעת המלח…

תושביו לשעבר של מחנה … סים תל־אלזעתר, פלשתינאים … ביים, לא מצאו עדיין מעו… מאז כבשו הנוצרים את המחנה ב… דש אוגוסט. בעת שהנוצרים … בהתאמים את שרידי הבקתות … מחנה הפליטים, השתקעו רבים … הפליטים בבתים הריקים של … העיירה הנוצרית ־הדרום לבירה … מוסלמים כבשו אותה בחודש ינו… אש"ף מוכן, כי פליטים אלה … ייצאו מדאמור, אלא אם יוכלו … לתל אלזעתר בירור, שאין זה … על הנוצרים, הדורשים שיוחזר … לדאמור.

להבדיל מהפסקות־אש קודמות, הפעם רק חזינות מוטטים של … פיסות בין הלוחמים משני הצ… אבל רק חלפו 24 שעות מרגע … חיילי השלום הסוריים לביירות, כיכר המוזיאון, שזמן רב היווה … דה־מעבר מסוכנת בין שני … הצד המהוללת — הפכה לשו־קות.

ברית המועצות

וו"ש מחתרתי ברבע מחיר

מאת **ז. לוג**

מה שותים בברית־המוע־צות? בדרך כלל כל משקה חריף כשר לשתייה בעיני ה־רוסי. בראש התור ניצב, כ־מובן, ה„וודקה". שותים גם קוניאק ושמפאניה יקריב יותר. אולם „עטרי" שותה ייש ב־תוצרת עצמית, הקרוי אצל ה־רוסים „סאמוגון" (זיקוק עצ־מי). מייצרים אותו לרוב ב־בתים, במחתרת, לתצרוכה עצ־מית וגם למכירה. חמרי־הגלם שונים: בעיקר — תפוחי־אד־מה, סלק־סוכר ומרווכה, וב־קווקז — ענבים.

חצי ליטר „וודקה", המכילה כוהל בשיעור 40 אחוזים, מחי־רו בחנות כ־4 רובלים. מחירו של חצי ליטר „סאמוגון" מח־תרתי רובל אחד בסך־הכל — והוא חריף כמעט כפליים: 70 אחוזים. צריכתו המונית, על אף הנזק שהוא גורם לבריאות. ה־ממשלה נלחמת בייצור המח־תרתי הזה: מאסר ארבע עד חמש שנים למי שניתפס בעבירה.

את הריווח של הממשלה מן המונופול על „וודקה" אומדים ב־מאות אחוזים. אין פלא, איפוא, שהשלטונות נילחמים ב„התחרות הבלתי־הוגנת" מצד רבבות מת־חרים.

* * *

אולם מסתבר שגם ה„סאמוגון" שדנו „משקה מיוחס". השיכו־רים הכרוניים והעניים, שותים גם ספירט מפוגל, המסוכן לעיניים לעתים עד כדי עיוורון, ואפילו מי־קולון...

העתונות הסובייטית אינה מר־בה בדרך כלל לספר על פשיעה בברית־המועצות. אין בה כרו־ניקה משפטית ללא ביוגיקה פלי־לית. העתונים מספרים על הצ־לחות של הכלל הפרט, ומפר־סמים תצלומי פרצופים חייכנים ועליזים.

שונה במקצת היחס אל השיכ־רות. כותבים על התוצאות המא־סאליות של השיכרות, כגון ה־אונות־דרכים ותאונות־עבודה. מס־פרים גם על גילוי מקרים של ייצור עצמי של ייש במחתרת, ומספרים על הלשנות ועל מל־שינים בתחום זה, ועל השחיתות הכרוכה בו. סיפור קצר אחד כזה נתפרסם ב„פראבדה" בכותרת „אוטוביוגרפיה על סאמוגון".

בסיפור כלול מכתבה של פו־עלת מהעיירה גורלובקה. הכתב התום בשמה המפורש, בציון מ־קום־עבודתה, והיא מספרת בו כי שכניה, משפחת ארטנוב (שנה — שם מלא ומכובד), עוסקים באופן שיטתי בשריפת „סאמוגון" למ־כירה, „וכל הרחוב יודע על כך".

הפועלת המתלוננת פנתה אל השלטונות המוסמכים והללו לא האמינו לה: זו סתם עלילת־שווא, אמרו לה, ועליה לתת את הדין על הוצאת דיבה.

העניין הגיע לפני שופט. במש־פט העידו עדים ואישרו פה אחד את טענותיה של הפו־עלת — והנה גם השופט לא האמין ולא קיבל את „דיבת" הפועלת והשכנים. מדוע, היא שואלת, אין מפקד־המשטרה ב־מחוז וגם השופט מאמינים לת־לונה, ואין חוקרים אותה כ־הלכה?

* * *

„פראבדה" הטיל על כתבו ב־מחוז לערוך חקירה יסודית משלו, והנה העובדות שגילה הכתב:

ארטנוב יצא לגימלאות לפני עשר שנים, והיה מוכן לעזור ל־משטרה בהתנדבות. כאן נקשרו יחסי־ידידות בין ארטנוב ובין מפקד־המשטרה באיזור (גם שמו, של המפקד מתפרסם במאמר). לא פעם רוקנו הידידים בקבוק יחדיו.

לבסוף בא מפקד־משטרה חדש, צעיר. הוא ערך חיפוש, מצא את הכלים לשריפת ה„סאמוגון", וערך פרוטוקול שצורף לתיק־המשפט. לא מובן, אומר העתון, למה לא מצאו את הפרוטוקול הזה לפני כן.

* * *

הכתב של „פראבדה" ביקר ב־„מקום הפשע", בדק, והשתכנע שאכן הצדק עם המתלוננים.

„אמ נילחמים ביצרני ה„סאמו־גון", אולם התוצאות, כנראה, אינן שלמות", אומר „פראבדה", וב־סיים כי בגורלובקה היו ה„ב־רכות מופרזות ליצרני ה„סאמוגון" — אבל העתון ממלא פיו מים בעניין ההופעה של „שמור לי ואשמור לך". על הכתיבות — אף לא מלה!

דרום קוריאה

האם יוציא קארטר הנשק הגרעיני?

מאת **ג'ון סאר** (צ'ונצ'ון, קוריאה הדרומית)

איש חיל התותחנים האמריקני דולס לאוו, שיחידתו מוצבת בדרום קוריאה, ניצב ליד המשאית שלו, המעמיסה רקטה של ראש נפץ גר־עיני. „לדעתנו לא נצא מכאן", אמר לאוו, ידיו בכיסיו, בתגובה גלויה־לב על ההתחייבות של ה־נשיא הנבחר, ג'ימי קארטר, לסלק את החימוש האטומי מדרום־קורי־אה ולהוציא ממנה בהדרגה את כוחות הקרקע האמריקניים.

לאוו, וכמותו — שאר 1500 אנשי פיקוד־הטילים הרביעי של הצבא ה־אמריקני — אינו סבור שהתוכנית הנמיכה של קארטר תוגשם או צריכה להתגשם. „זו היתה הבטחה של מע־רכת הבחירות, ואינני סבור שהקונג־רס יסכים" — אמר לאוו, שהוא מומ־חה להרכבת טילים.

במחנה התבוי בהרים, מרחק שע־תיים בנסיעה בדרכים עקלקלות דרו־מית־מזרחית לסיאול, מוצבים תחת שמירה מדוקדקת שני גדודים אמרי־קנים של טילנים בעלי כושר גרעיני. אם יוגשמו בשנה הבאה ההבטחות שהבטיח קארטר במערכת הבחירות, נראה פיקוד־הטילים הרביעי כמועמד טבעי ליציאה: טיליו מן הדגמים „אונסט ג'ון" ו„סארג'נט", נועדים כולם לנשיאת ראשי־נפץ אטומיים. קארטר אמר בחודש אוקטובר, שיו־ציא מקוריאה את כל 600 כלי־הנשק הגרעיניים, כיוון שהם עלולים ליפול בידי האויב, ואי אפשר להשתמש בהם ב„מלחמה מקומית".

* * *

חיילי פיקוד־הטילים הרביעי מאמי־נים בשליחותם להרתיע את צפון קוריאה מפלישה אפשרית. האפשרות של יציאתם, מטרידה את אנשי ה־צבא הקוריאנים, המסופחים אל חיל־לות הטילים.

מאיור ארנסט ריי, מותיקי הלוח־מים בויאטנאם, סבור שהפסקת ה־הפצצות שם גרמה אבידות מיותרות בנפש אצל האמריקנים, ואין הוא רוצה שהדבר יישנה בקוריאה: „ל־דעתי פשע הוא להביא את החיילים למצב, שיהיו צפויים להתקפה, בלא שיעמוד לרשותם כל סוג של חימוש שבאוצר הנשק של ארצות־הברית. יש כאן התחייבות מוסרית כלפי ה־חיילים".

הוויכוח על האפשרות של הוצאת החימוש הגרעיני מקוריאה, לובש צו־רות משונות, כיוון שנציגים אמריק־ניים רשמיים — אזרחים ואנשי־צבא — אינם מאשרים ואינם מכחישים מציאות פצצות, ראשי נפץ, פגזים ומוקשים גרעיניים בדרום־קוריאה. שר ההגנה לשעבר, ג'יימס שלזינגר, אמר אשתקד, שיש כאלה בקוריאה ואף על פי כן ממשיכים במשחק ההצלבה.

קצין אחד, בתארו אימונים בדמיים של „התחמושת מיוחדת" (כינוי ה־צבא לתחמושת הגרעינית), התגלה כרב־אמן של דיבור עקיף: „לא היו ליחידה בלי־נשק גרעיניים, — אמר בגלשנו את דרכו בתוך שדה־מוקשים של מליצות־לשון אפשריות, — ולו היינו רוצים להטיס אותם, כך היינו עושים זאת".

בשדה תעופה מבודד באחורי ה־מחנה ניגשו מכונת־גרר ומשאית טעונה ארגז כעין ארון מתים אל מסוק־מטען דו־מנועי. משמרות־בטחון … מוצבים סביב בעת שמוהר־טילים העלו את הדמה של ראש נפץ אל המסוק במלוא הזהירות.

* * *

כאן התמקם הפיקוד במקום זה ב־1958, כ־30 קילומטר מדרום לאיזור הבטחון, אומנו כמה וכמה חזרות של חיילים בדמיים של ראשי נפץ, שיש בהם מיכשור אלקטרוני. כדי להגיב כחימוש גרעיני ממש על בדיקה של טרום־שילוח. החימוש הגרעיני באיזור סן במאגר מיוחד; ואיש לא יאמר אם היכן יש מיתקן שמור כזה ב־קוריאה. החיילים מתאמנים בקביעות בהתפרסות מקבית עם טילים ומשג־ריהם ובפעולות כמשמרת טילים ב־מצב חרום, אף שמעולם לא ראו ראש־נפץ חי.

מסתבר, שראשי הנפץ נמצאים ב־בסיס או בבר…קיסה בועם בבנה.

צבא אמריקני מאומן בקוריאה הדרומית: האם יטלו את הטילים?

ארבעה משגרי „אונסט ג'ון" ושתי סוללות „סארג'נט" מסוגלים לזוז תוך שעתיים לעבור מסוזות בכל מקום ל־אורך האיזור המפורז, על פי פקודות מאת המפקד האמריקני הראשי בדרום קוריאה. יש להניח שבשעת הצורך ימצאו ראשי הנפץ במקום.

אנו יחידה מיוחדת בעלת שליחות מיוחדת, — אומר מפקד היחידה קו־לונל ג'והן סקאף, — ויש לנו ציוד מיוחד". לדבריו, עשוי הכושר של יחידתו לאלץ את אנשי צפון קוריאה להמלך בדעתם היטב, לפני שירכזו יחידות ושריון לשם פריצת האיזור המפורז. „אין אנו מעוניינים במטרות קטנות" — הוא אומר.

אנשי הפיקוד הרביעי, שטיליהם יעילים אף שהם מתיישנים, הם יסוד מרכזי בכוחות הגדולים בעלי כושר גרעיני, הבנויים להגנת דרום־קורי־אה. לחיל האוויר האמריקני יש שלו־שה להקים של מטוסי פאנטום ב־בסיסים בחצית הדרומית של הצי־האי המחולק. הכוחות הקרבים של ארצות הברית וחיל קוריאה … בטילי „אונסט ג'ון" ובתותחי … שמונה אינצ'ים ובני 155 מ… שכולם מסוגלים לירות גם … גרעינית.

* * *

טילי „סארג'נט" ו„אונסט ג'…" הם בני כ־20 שנה, לא נוסו בקרב. בהדרגה מוציאים את שני הדגמים האלה מאוצר … של הצבא האמריקני. … סבור, כי לא … שאין להוציא את הצבא … מקוריאה, אלא שיש לצייד … חדישים יותר. „אם הוא (…) יוציא את הצבא, יהיה זה צע… יותר לא דיים לצפון, … דרומה".

פיקוד הטילים הוא יחידה … זכו קבוצת אנשי־צבא בעלי … ליגבציה להעלה בין … לים להתפצל ולהתחזק במהשגת בנשק ובטרכות־הגנה. הם … לדיכוי זכויות האדם בדרום … ומוסלים איתן, כי פחות … אבל איש מהם אינו רואה … להחלשת התמיכה האמריקנית … קוריאה, ובוצאתם מוצבים של … כבד ארצות הברית ללחוץ … בוגיה סיאול לבטן … יהיה בגדר הצרכיות צבאיות … המניביים של מדינה זו.

צחוק, צחו…

(„אלגעמיינער זשורנאל")

יוגוסלביה

רב, פרטיזן, דיפלומט ושוב רב...

מאת **מאיר וגנר**

מקובל לחשוב כי ביוגוסלביה של היום אין רב ואין משמשים בקודש, העומדים לרשות 5000 היהודים המאורגנים באיגוד ה־קהילות היהודיות הפועל בארץ זו. אולם במיפקדי האחרון בוינה, בי כנס העולמי שנערך על ידי „ה־ברית העברית העולמית", פגשתי שם את הרב צדיק דנון, המכהן כרבה של …ה היהודית ביוגוסלביה.

הוא בא לכנס יחד עם משה הורבר, המלומד היהודי בבלגרד, העוסק עתה בתרגום קטעים מהתלמוד לשפה ה־סרבו־קרואטית. ובעוד מר הורבר מר־צה בכנס על „הרמזי המחפש של הגבי"ך לקרבית", סיפר לי הרב דנון את סיפורו של „רבנות" מיוחדת ב־מינה. מסתבר כי הוא נולד בסארא־יבו לפני כששים שנה, למד בסמינר לרבנים בעיר הולדתו ושימש ברבנות ביוגוסלביה המלוכנית, לפני מלחמת העולם השניה.

הוא נין ונכד לרב משה דנון מסאר־ראייבו, שנעצר על ידי הפחה, ב־1819 ונידון למות, יחד עם עוד עשרה ממנהיגי הקהילה היהודית. הם ניצלו באורח פלא ועד היום חוגגים יהודי סאראייבו את ה־28 באוקטובר כ„חג האסירים", לציון מאורע זה.

במלחמה הצטרף הרב דנון לפרטי־זנים של טיטו, לחם בשורותיהם, נתפס על ידי הנאצים והגיע כהם. אחרי השחרור מעול הנאצים נכנס לעבודה במשרד החוץ של יוגוסלביה החדשה, הקומוניסטית, ועד מהרה התמנה לתפקיד דיפלומטי. קודם ב־יוגוסלביה ולאחר מכן בשוודיה, עם שיכש בגולה יועץ ולאחר מכן כמזכיר ראשון. עם פרישתו לגימלאות לפני שנים אחדות, חזר הרב דנון ל„אהבתו הראשונה" ונתמנה רב ראשי — ויחיד! — של יהודי יוגוסלביה.

הרב צדיק דנון (למעלה) ושער הלוח שיצא לאור בבלגרד בעריכתו (משמאל)

* * *

הוא יושב בבלגרד ועורך ביקורים תכופים בכל חלקי המדינה, בהם מצויים יהודים. בשיתוף עמי הוא מצלה על גם את חומש הזה, ממנו נהנים יהודי יוגוסלביה. אך ניתן להבין כי עוד מעט לא יהיה מי ש־יהנה מחומש זה. בכל המדינה יהודים מתברים בקהילה 5406 יהו־דים, ומסתבר כי חלק ניכר בהם זקנים. אין כל מוכחה הבוק יהודיים.

מלבד הרצאות שהרב דנון נותן ב־עבודי יהודית ופזורים שהוא מקיים בשפה העברית.

בתי כנסת, כהם צהיקים, מרגלים בשנה צריר האשיות, אך בין יש בהם רק בליל שבת ולרוב רק בימים הנוראים ובחגים בהם אומרים „יז־כור". בבלגרד עורכים בפסח „סדר" ציבורי וגם בחג סוכה ציבורית, אך מוהל אין ותפקיד זה, כאשר נדרש, ממלא רופא יהודי הנוסע ממקום למקום. הרב דנון עצמו מש־מש גם כשוחט.

לדברי הרב פונות בפים יוגוסלביות לא מעטות אל הקהילה בבקשה להת־גייר, אך הוא סותם ואינו מפרש מה הפרוצדורה הנקיטה לגביהן, כי מגייר אותן, אם בכלל.

* * *

באחרונה הוציא הרב צדיק דנון לוח שנה יהודי ובו, בין היתר, טבלה מפורטת, המראה כמה יהודים נמצאים בכל מקום, בכל עיר ועיירה ביוגוס־לביה (שלושת הריכוזים הגדולים: בלגרד — 1385 יהודים; סאראייבו — 1090 יהודים; וזאגרב — 1044 יהודים). בבקשנית שבהם פעם חיים יהודים רבים התקיימו יש־בה המורסכות, מצויים היום מבה עשרות יהודים זקנים. מקובל לחשוב, כי יש עוד כמה אלפי יהודים שאינם רשומים בקהילה, אך הללו נמצאים בתהליך קיצוני של התבוללות ואינם רואים את עצמם יהודים כלל.

בלוח שנערך על־ידי הרב דנון ניתן הסבר קצר על מונחים עבריים־יהו־דיים כגון „שבת", „ברות שבת", „קבלת שבת", „לכה דודי", „קידוש", „הבדלה", „אבות מלאכה" ועוד. ה־לוח מביא את האלף־בית העברית, „שמע ישראל" ו„שלום" בעברית, תחיה של „מעוז צור", לוח ההלקה החגים ועוד. המגובה שהוא מביא את יום העצמאות הישראלי, בניגוד ליתר הלוחות המופיעים במדינות הקומוניסטיות האחרות, מעידה אולי גם על מעמדם המיוחד של יהודי יוגוסלביה במדינה זו...

כך נקם

זיוף שחק מי לבנה ב"מחקר" תעמולה ערבי

מאת עמוס לבב

אונסקו, הוועדה לחינוך ולתרבות של האו"ם, היתה השפיע בכותרות. פעמיים גינתה ועידתה, שנערכה בניירובי בירת קניה, את ישראל על מדיניות החינוך בשטחים, ועל החפירות הארכיאולוגיות בירושלים.

ארגון אחר, שנשאר מאחורי הקלעים, הינו "אחיו" של אונסקו, בעל שם עם צליל דומה, הוא "אלכסו", "ארגון החינוך והתרבות של הליגה הערבית".

ארגון זה הפיץ בקרב משתתפי ועידת ניירובי "דו"ח מדעי", שמגמתו להוכיח, כביכול, כי האסטרטגיה של ישראל, בחינוך בשטחים, הינה "ניכור הערבים, על ידי הצרת מיגבלות התרבות הערבית והדגשת הפיגור שלה, וניתוק התלמיד הערבי ממורשתו ההסטורית".

הדו"ח, שהופיע בכריכה מהודרת, פעל את פעולתו. הוועידה בניירובי אכן גינתה את ישראל ברוח הדברים שנמסרו בו.

*

המנהל הכללי של "אלכסו", ד"ר מוחי אל דין סאבר, הציג בהקדמה לדו"ח את כל הגורמים ששיתפו פעולה בהכנתו ובמימון פעולת המומחים ששקדו על הכנתו. הגורמים הללו הם "המרכז ללימודים ישראלים בירדן", "המחלקה לחינוך ותרבות של הארגון לשחרור פלשתין, בדמשק", ה"מרכז לחקר פלשתין" של הארגון לשחרור פלשתין, בביירות".

קבוצת המומחים, נפגשה פעמיים: בספטמבר 1974, ברבת עמון, ובמאי 1975, בביירות.

במבט ראשון עושה הדו"ח המהודר רושם אמין. הוא רצוף טבלאות ונתונים, וציטטות מספרי לימוד ותכניות לימודים של משרד החינוך בישראל. אך עיון מעמיק יותר (ולמשתתפי הוועידה לא היה זמן לעיון מעמיק), מגלה שהדו"ח רצוף שקרים, ואינו יותר מתעמולה זולה, במסווה של מחקר מדעי.

הדו"ח מדבר על מדיניות החינוך ב"פלשתין הכבושה" כולה. הוא פותח בציטוט חוק חינוך חובה בישראל, ומתבדח עם פיסקה שבו, האומרת: "לגבי מוסדות לא יהודיים, תכניות הלימודים יהיו בהתאם לנסיבות המיוחדות". אומרים על כך מחברי הדו"ח, שאינם מחוכמים בשמם, ומסתתרים תחת הכותרת "ועדת מומחים": "ניתן לחשוב, על פי פיסקה זו, שישראל שומרת על זכויות המיעוט הערבי, אך בדיקה מקרוב מוכיחה בבירור, שהחינוך בישראל מוליך להעמקת זהות הנוער היהודי, הצגת החלוצים כמודל, עידוד המיליטריזם והדגשת העליונות היהודית".

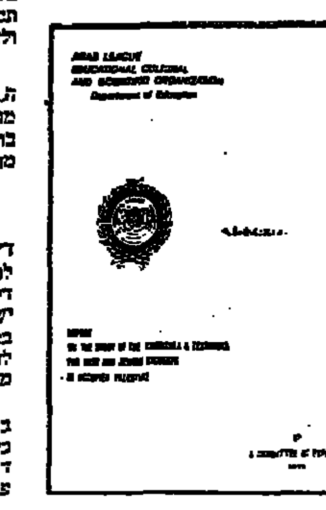

כתב־השיטנה של "אלכסו" הערבית

על חינוך הנוער הערבי, קובעים ה"מומחים": "תכנית הלימודים בבתי... את הנוער הערבי לאמונה, כי פלשתין הינה מדינה יהודית כאז ומתמיד. ספרי הלימוד מציירים את מעמדו הנחות של הילד הערבי ומציגים את ההסטוריה הערבית באור מעוות. המגמה היא להוליש את זיקתם של הילדים הערבים למולדתם ולדתם".

על פני 100 עמודים, "מוכיחים" ה"מומחים", תוך ניתוח ספרי הלימוד, את קביעתם זו (הבאה, אגב, בראש המחקר, ולא בסופו, כדרך כל מחקר מדעי).

*

לדברי ה"מומחים", מציג ספרו של ד"ר יהושע פאפוריש, "גיאוגרפיה לכיתה ה'", "את פלשתין כיהודית, כששמה וירדן מחלק את ישראל המערבית והמזרחית". ואילו בספרו "גיאוגרפיה לכיתה ח'", נאמר, לדבריהם: "ההרים שלנו השתרעו מעבר לגבול הצפוני".

לאמיתו של דבר נאמר בספר, באותו עמוד שמציינים ה"מומחים", כי הגליל מגיע עד הליטני, ולדברי ד"ר פאפוריש זוהי עובדה גיאוגרפית, ואין בה שום קביעה פוליטית: "גם הרי החרמון מתנשאים באיזור יער קנדה", אומר ד"ר פאפוריש.

וה"מומחים" ממשיכים: ד"ר פאפוריש מדגיש את ההיבט המבזה שבאיסלם. בעמוד 181, בספר גיאוגרפיה לכיתה ה', הוא אומר שבגליל עדיין רוכבים על גמלים, בירדן לבכה". עיון בספר מלמד, שאין בו כלל וכלל קביעה כזו.

עוד מספרים ה"מומחים" שבעמוד 97 באותו ספר, מופיעה תמונה של ערבי ליד אוהל: ד"ר פאפוריש מבקש להראות שאין לערבים ערים ומגדלים, והם מתפללים בחוץ", אומרים ה"מומחים".

בעמוד 97 אכן מופיעה תמונה, אך נראה בה ערבי עומד ליד גמל...

לדברי ה"מומחים" מנסה ד"ר פאפוריש לגרום לילדים הערבים לחוש את עליונות היהודים, באמצעות תיאור כמו זה המופיע בעמוד 186, בספר "גיאוגרפיה לכיתה ה'": "הבידואים אינם מתרחצים לעיתים קרובות, שכן אסור להם לבזבז מים. הבידואי מסתפק ידיו בחול, כדי להסיר את הלכלוך מהן".

אומר על כך ד"ר פאפוריש: "זוהי, פשוט, עובדה. לבידואים אין מים".

*

מצד ה"גיזה הבדויה" של ספרי לימוד ותכניות הלימודים, מביאים המומחים גם עובדות ומספרים. כמו, למשל, העובדה על מספרי הסטודנטים הערבים באוניברסיטאות בישראל. הם שוכחים רק לציין כי אלה נתונים משנת 1966. כך לדבריהם, באוניברסיטת חיפה, 194 סטודנטים ערבים, דוברת האוניברסיטה מסרה, כי המספר הוא 600. באוניברסיטה העברית לומדים, לדברי ה"מומחים", 150 סטודנטים ערבים. המספר הנכון הוא 500. באוניברסיטת בן גוריון בנגב, לומדים, לדברי המומחים 7 סטודנטים ערבים, בעוד שהאמת היא כי מספרם — 85.

הדו"ח מצטט גם "מומחים" בישראל, והם: פליציה לנגר, "עורכת דין ישראלית וסופרת נודעת ומתקדמת", פרופסור ישראל שחק, ורמי ליבנה, "ישראלי צעיר שכתב מחקר חשוב לעצמון בית ספר, על החינוך בישראל", והגדירו: "רגל מקצה אל קצה".

רמי ליבנה נשפט ל־4 שנות מאסר, בגין עבירות נגד בטחון המדינה.

את מחקרם מסיימים ה"מומחים" בקביעה כי משרד הבטחון ומשרד החינוך משתפים פעולה, בחינוך הילד היהודי למיליטריזם, והראיה: "חלק גדול מהחינוך העליים החדשים הצעירים, נעשה בנדבי"ם".

אומר מנהל משרד החינוך, אליעזר שמואלי: "הם הוציאו מבאות מהקשרם, ועותו וסילפו במתכוון את הכתוב בספרי הלימוד. מדינת ישראל בהולם יכולה להתגאות בכך, שהיא הנהיגה את לימוד השפה הערבית כשפה ראשונה בשטחים. משרד החינוך נותן דעתו לתרבות הערבית ולהתלדות האיסלאם. כל נסיון לבוא ולהדביק לנו כותנת של יחס מפלה בתחום, הינו נסיון נפסל".

החלטת הגינוי של ועידת ניירובי מוכיחה, כי הנסיון הצליח.

מי אתה יעקב חלפון?!

מאת שלמה גבעון

פתאום קם אדם, לאחר 32 שנות פעילות מפלגתית, ואומר שאין לו עוד חלק ונחלה בפוליטיקה ולאחר ש"גמר" עם כל המנהיגים הקיימים, יקדיש מעתה את מירב זמנו לכתיבת ספר על מנהיגים שלהם הוא מקורב.

יכולים להגיד על יעקב חלפון מה שרוצים. יכולה אישיותו הבוהחה להיות נושא למחלוקת אלהערכות שונות, אך אי אפשר לומר שהוא איננו נאמן לעצמו, לדעותיו, לשיטות עבודתו ולמנהיגים המוצבים ביקרו.

"אצלי הנאמנות האישית היא מעל לכל — אומר יעקב חלפון — וזו הסיבה היחידה שהסכמתי לפעול ברעיונו של אריק שרון. ברגע שנוכחתי שאין צורכים אותי, קמתי והלכתי לדרכי. אין לי טענות לאף אחד. איננו חייב דבר לאיש ואף אחד לא חייב לי דבר..."

כבר כשנודע עליו, ציטטו אותו וייחסו לו דברים ואמרו אשר לבכל "החגיגה" הגדולה הזאת שכזו לשאול אותו: מי אתה יעקב חלפון?

הוא היה מעורב ב"פרשת פליישר", סגן לשרגא נצר, האיש בדוד בן־גוריון, הצריך את ספיר, רוחש רגשי אהבה ליצחק רבין, שכבש את משה דיין לא לפלג את המפלגה ושם לפני שבע שנים... כי עליו לפרוש חוב פוליטי לאריק שרון.

*

לארץ הגיע חלפון ב־1942 מבולגריה והוא אז עלם כבן 15. ב־1946 נבנה עם חברי קיבוץ אורים שהתנחלו בנגב במבצע עלייה 11 הנקודות. בבחירות לכנסת הראשונה היה פעיל במרכז מפא"י, במחלקה לענייני צבא ועבד במחיצתו של יואל דוברבי.

בבחירות לכנסת השניה, שימש כמזכיר מינהלת הבחירות במרכז מפא"י וכמזכיר מסה שחיל (שירות חלוצי לישראל). אז נתוודע לראשונה מקרוב לדוד בן גוריון, ללוי אשכול, לזיאמה ארן וכרובם לברלה ולשרגא נצר ובלייא. כבר באותם ימים הגיע חלפ את ועשיהו בעניני ארגון בחירות, באותם הימים נקרא למשרדו של זיאמה ארן ז"ל, שכיהן כמזכיר מפא"י והוא הת־להן באוזניו שאינו רואה מפיק אותיות "א", בחוצות תל אביב.

מה עשה חלפון?

"למחרת עקבתי אחר מסלול הליכתו של זיאמה מביתו בשדרות בן־ציון עד לתל ברנר. בלילה לקחתי כמה בחורים וכיסינו את הגדרות והבתים לכל אורך המסלול באותיות "א" גדולות. כבר ביום ההקשר איתי זיאמה ועיבת את העבודה הארגונית שהייתי מכונה עליה...".

*

יעקב חלפון הגיע לבאר שבע בשנת 1953, לאחר שנתקבל כסגן מנהל מפעל הפוספטים שהיה אז בראשית הקמתו. כעבור שנה לאחר מכן הכיר את רעייתו עליזה, הפסיק לעבוד במפעל הפוספטים ופתח עסק עצמאי של קליית קפה.

בהמשך השנים החליף את מקום פרנסתו ועסק בין השאר בייבוא נקניק, פתח בית מטבחיים לגבלים הראשון בארץ (ברשיון שהוענק לו על ידי שר החקלאות דאז, קדיש לוז המנוח) ניהל משרד להשכרת כשניות, היה קבלן בניין ועתה הוא מנהל משרד ליעוץ, ביצוע ותיאום בענף הבניה ועבודות קונסטרוקציה ומכונות.

"הכול שלי, שאף פעם לא הזדמנה לי פרנסתי ואינני מתכוון להתפרנס מפוליטיקה. תמיד הייתי מוכן לעזור כאשר הרגשתי שזקוקים לי. ברגע שהבנתי שאין זקוקים לי, קמתי והלכתי. איני כופה את עצמי על איש..." — אומר יעקב חלפון.

מעולם לא ראה את עצמו כעסקן מפלגתי רגיל. "כל עסקן שואף למנות או להפקיד יציג בישה, ככל האפשר מכובד ורם מעלה יותר. אני מעולם לא שאפתי ולא ביקשתי תפקיד, לא במסגרת המפלגה ולא מחוצה לה. היתרון שלי היה תמיד, שיכולתי לומר הכל למי שהתחשק לי, מבלי שהדבר פגע במעמדי. תמיד ראיתי את עיקר האתגר ביחסנות היעד ותו לא..."

*

כיום חלפון הוא גבר על סף שנות ה־50. אב לשלוש בנות שהבכורה ביניהן משרתת בצה"ל. הוא מתגורר ברחוב הבפרי עוצר, שליד באר שבע, בתווילה נאה. בבית זה אירח בשעתו את יצחק רבין, בעת שהיה שר העבודה בממשלת גולדה מאיר הכה לברכה מפיו, תוך הרמת כוסית.

יעקב חלפון

הרחוב כוסה באותיות א'...

חלפון אומר שהוא היה אבי הרעיון של שיטת "חגי הבחירות" בבאר־שבע. הרעיון הבשיל בימיו כסגן לאירופי ואחר כאליב בחיפה. לדבריו הגיע למסקנה שיש להגדיל מהתופעה הכוונית באולמות גדולים ולהתרכז יותר בהסברה בחוגים מצומצמים.

עם אריק שרון הלך מהוב שכבר, כי צליו לפרוע לו חוב פוליטי. "בייחסתי שיכנו אותי להתמכל ולא שכתו בקולי. רציתי להוכיח שהעם רוצה בו כשר בטחון ושעולם לא הסברתי כי הוא מתאים להפקיד ראש ממשלה. אבותי לי שעליו להתרכז בין גושים בלבד לגלגל בהקימו אישים המסוגלים לכהן במסגרות בתפקידים אלה: במה הון, מכלכלה ומדעה.

"אילו היה אריק שרון שומע בקולי, יכול היה להשיג 12—14 מנדטים בכנסת. גם עכשיו אני סבור שזה אפשרי בתנאי שיהיה לו ארגון טוב...".

עתה, לאחר שנכשם גם את אריק שרון והחזיר את פנקס החבר שלו לליכוד, "העבודה", לא נותר לו עוד מעבר כי לעשות את המלאכה והחלים להקדיש את החודשים הבאים לכתיבת ספר כיוזר שנראה יהיה: המנהיגים הפוליטיקה הישראלית.

ספרו של חלפון יוצא אור, לדבריו, בחודש מאי ו־ה־... בכסב במשפט אחד:

"אין את החובה בעולם כולו לשלטון המחזיק בעמד זה קרוב לשון שנה, אולם באהרונה החדה לפחד התחושה שדור הנפילים הסתלק ונותרו אנחנו — דור הנופלים...".

"אפשר להתחיל הפרחת ארץ הנגב"

מאת אהרן פריאל

השבוע פרצו ממעמקי האדמה במרכזו של מדבר הנגב מים רבים, מקום מאוצר של מאות מיליארדי ליטרים של מים מעוקבים של מים מלוחים, שנשאבו ממאגר תת קרקעי אחד העמוק בחזרי מכתשי הנבב. מים שנשאבו בקידוח "ירקעם 1" בנחל צין אפשר לא בעתיד ביותר אם במזג הזה עם "מים אחרים" לגדל ירקות ותוצרת, שקיים. [illegible]

פרופ' אריה איסר

מים, מים בששון...

[illegible]

אגודה למלחמה ב... לחץ דם גבוה

מאת עדה כהן

רופא בודק לחץ דם של חולה: רבים לא יודעים את מצבם

[illegible]

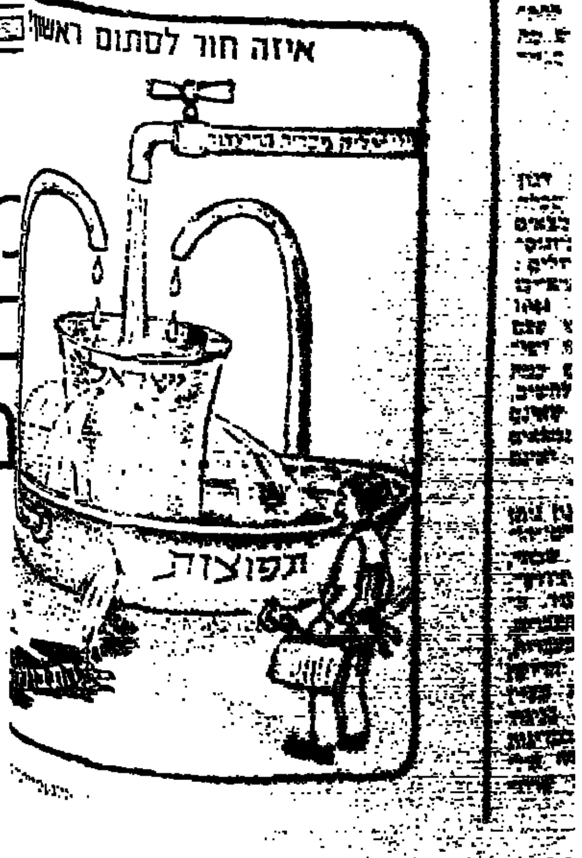

هكذا من الأصل

היכן מתחיל החידוש?

מאת מתתיהו פלד

כל כך הרבה כבר נאמר ונכתב על תגובותיה הנבוכות של הממשלה נוכח „מיתקפת השלום" של סאדאת עד שכמעט אין זה הוגן להוסיף דברי כיבושין בעניין זה. מכל מקום ברי, שלאחר התחלחלה הראשונה שאחזה בראש הממשלה ובשר הבטחון נוכח דבריו הגלויים והמפורשים של סאדאת בעניין השלום החלו שניהם להתייחס באופן ישיר יותר לעצם רעיון השלום והדרכים שאולי יוכלו להוליכנו אליו.

עכשיו אפשר לדון האם יש להחיל על תגובות מאוחרות אלה, שבאו לאחר שבדברי שלום ניתן לילידים ולאזרחים לתמוה במשותף על מידת כמנותה של ישראל לפסוק ברצינות בהכנות לשלום, את כלל „צבר אמנו בטל קרבנו" או את כלל „טוב מאוחר מאשר לעולם לא". אך גם דיון זה אינו מבטיח תוחלת, שכן כבר שמענו את תשובת שר החוץ לשאילתה בממשלה בעניין זה — תגובת הממשלה הייתה „לרשאר" גם מתוחה וגם בגאות — וכך נתגובה פרשת אומללה מוסבת אל עיינת הפרשיות האומללות, שבכל שאומ־לחתן גדולה יותר כך קטנה הנכונות להפיק מתוך לקחים לעתיד.

אך בכל זאת לא כן המצב כי המתכונת של הממשלה הפעם לתגובות השלום של סאדאת הייתה מבוזבזת מוסיינת, שכן אותה הפעמות שהושמע על־ידי ראש הממשלה נגד סאדאת הוא שאין מתפשר כל חדש לעומת מה שכבר הציע בפברואר 1971 ליארינג. הצעות אלה, כזכור, נדחו בשעתן בכל הבוז האפשרי על ידי גולדה מאיר, שטענה „שאין בהן כל חדש", ומשום כך כשמעה בשעתה מרומה מאד, משום שראש הממשלה עתה לא היתה מסוגלת להבחין של אירוע קודם כלשהו שבו נאמרו דברים דומים, לפני שיגור איגרת יארינג.

מבחן של רבין הרבה יותר טוב. הוא מבטיח על האירוע הקודם שבו באמת דברים דומים ולכן יש לחזור, לכאורה לפחות, משקל רב יותר — אי־החידוש בדבריו של סאדאת הפעם מוכח על־ידי השוואה למה שאמר ליארינג. ומאחר שרבין אינו מבטיח על מאורע שקדם לזה של איגרת יארינג בשמע שאז, כשנמסרה אותה איגרת, היה בה בכל זאת מה שהוא חדש.

מקץ בשש שנים סוף סוף זוכים דבריו של סאדאת, שהיה אז בשיא חדש ובלתי מנוסה, להכרה ישראלית. זאת ועוד: כשראש ממשלת ישראל משווה את דבריו של סאדאת אז לאלה שאמר באחרונה נמצא כי ה־קודמים היו מושכים יותר מהמאוחרים. אז — כך טוען עכשיו ראש הממשלה — הציע סאדאת הסכם שלום עם ישראל בלא לקשור גבולות זו של מצרים בהסכמים עם מדינות ערביות אחרות, והדבר נאמר עכשיו לזכותו של סאדאת בלי ספק. יתר על כן, אז, בהקשר של מסמך יארינג, הפלה סאדאת רק במגרשל את הענין הפלשתיני, בעוד שעכשיו הוא תובע במפורש הקמת מדינה פלשתינית בגדה וברצועת עזה.

לפיכך מסיים רבין האומר: „שיבוי מרם מצאתי בהדינות המצרית, ובודאי לא לקולאי".

✶

לא ברור אם דבריו אלה של ראש הממשלה חשובים לכל שמבקש להבין את מדיניותה הנבוכות של ממשלת ישראל, אך דומה כי להיס־טוריון יש בדבריו אוצר יקר. נתייחס תחילה דווקא לנקודה השנייה שהכי־לה — התביעה המצרית למדינה פלשתינית ברצועה ובגדה.

ראש ממשלת ישראל גולדה מאיר כבר עמדה בשעתה על העירפול שבי־נוסחתו של נשיא מצרים לגבי הבעיה הפלשתינית ואף הרחיקה לכת לאמור: כשסאדאת מדבר על פתרון הבעיה הפלשתינית הוא מתכוון לאפשר להם „לשוב הביתה", משמע לתל־אביב.

זה היה פירוש מאולץ ומגוחך לדברי סאדאת אז, שכן נוסחתו ה־מעורפלת הותקפה באותו זמן על־ידי כל מדינות ערב מן הטעם ההפוך. ירדן הוקיעה אותם כבגידה בעניין הפלשתיני בפרשה אותם כהצעה מוסווית להקים מדינה פלשתינית ב־גדה וברצועה. סוריה והתקיפה את ההצעה בשל אותם נימוקים עצמם. אפילו אש"ף, שאמור היה לדעת יותר מכל גורם אחר במה מדובר, פירש כך את ההצעה המצרית, וב־ראשונה לגבי נשיא מצרים מהו ה־תפקיד שלו מנהיג ערבי בשיגור קר־מחו לשלום של העותו להציג פתרונות מעשיים לסכסוך.

מנקודת ראות של ישראל ברור כי אם הקטע מדבר נשיא מצרים על מדינה פלשתינית בגדה וברצועה היה בא להסיר אותו ערפל שב־שעתו הטריד כל כך את ראש ממשלת ישראל. הפעם אי־אפשר לומר כי הוא מציע כי הפלשתינים „ישובו הביתה"; הפעם דבריו מפורשים — בבר זה אין לשלול ממנו. אך למרבה התימהון מוצא ראש ממשלת ישראל דווקא הפעם עילה להתגייס לתוספת הבהרה זו. כמסתבר, כי הפעם היה ראש הממשלה מבקש שנית לשמוע דווקא אותם דברים מעורפלים ש־באמרן בנסיון הראשון של סאדאת לשבור את הקיפאון בסכסוך היש־ראלי־ערבי. אותם דברים עצמם, ש־ממשלה ישראל עשתה לחמורה כאשר היו מעורפלים, עכשיו היו מתקב־לים, ברצון, אם באמין לדברי ראש הממשלה. אדרבה, יוסיף סאדאת להיות מעורפל, זה היה ככל צל ממשלת ישראל להגיב בחיוב על דבריו!

האם נאמין? סביר מאד להניח, בלא להטיל דופי באיש, כי אילו חזר הפעם סאדאת על הנוסחה הקו־דמת בשאלה הפלשתינית כי אז היה ראש ממשלת ישראל מדגיש ביתר תוקף כי „אין כל חדש" בדברי סא־דאת.

לפיכך אין מקום לספק כי סאדאת, שחידש חידוש גדול בשנת 1971 כאשר הציע שלום עם ישראל, מוסיף ומחדש עכשיו חידוש נוסף: הוא מבטיח על פתרון מעשי ורציני של הבעיה הפלשתינית, וכשם שחידושו אז היה בו לקדם את הסכסוך לקראת פתרון אילו הושם לב אליו, כן יש בחידושו הפעם כדי לקדם את בוא הפתרון.

✶

כאמור מוסיף ראש הממשלה לטעון נגד סאדאת כי אז, כאשר הביא בראשונה את חידושו הגדול והציע שלום עם ישראל, לא קשר את הדבר בהסכמים עם מדינות ערביות אחרות בעוד שהפעם הוא עושה זאת ומד־גיש. כך זו עם ברעיונותיו במיוחד. ובכן, שוב זכינו וקיבלנו אישור מפי ראש הממשלה כי אכבם הציע סאדאת הצעה כזאת, למרות שבשעתה שהציע אותה התכחשה ממשלת ישראל לכך.

ובכן כי אז, במסמך יארינג, עשה סאדאת מהלך נועז ביותר. הוא הציע שלום מבואי אחד ויחיד שישראל התחייב להחזיר למצרים, במסגרת הסכם השלום, את סיני. גולדה מאיר ההחלטה לשמוע הצעה זו, אולם יצ־חק רבין, עם קבלו את תפקיד ראש הממשלה, הסביר כי בין ישראל למצרים אין ניגודי אינטרסים גדולים משום שהמדבר מפריד ביניהם. מש־מע, שלהצעתו של סאדאת היה טעם, שכן למעשה אמר: הבה נשים את המדבר למעמוד המפריד שיפריד בין שתי המדינות.

לא היה קשה להניח, כי סאדאת גם היה מקבל את העיקרון של פירוז השטח המתחוזר ומיצבו בכך את יחסי ישראל־מצרים לתקופה ארוכה, ללא קשר לשאלה המבוכחת בחברי עיונות של מלחמה מאיר בהציעה שהציע.

על הצעתו זו הותקף סאדאת קשות מן הצד הערבי. סוריה מיהרה או לשאול מדוע הגביל סאדאת את תביעתו רק לטריטוריה מצרית, וירדן חששה מאד לגורל שטחיה ממערה לירדן. בצדק מציין יצחק רבין כי יסוד זה אינו מצוי עוד בהצעותיו של סא־דאת, אך בהודמנות זו הבהיר לצי־בור הישראלי כמה נמהרת היתה אז דחיית הצעת מצרים. אפשר ממש לשמוע את צערו של ראש הממשלה על שאין סאדאת חוזר לאותו נוסח־אות של שנת 1971.

למען הדיוק יש לציין, כי סאדאת לא שינה את הצעתו בעניין זה מהם כך. כאשר חידש בראשונה חידוש גדול במדיניות הערבית כלפי ישראל הוא היה מנהיג חדש, נטול יוקרה, מבוהל במדיה רבה גם באותו, ויכול לדבר רק בשם מצרים. עכשיו הוא מדינאי ותיק, מוכר ומקובל על שאר ממשלות ערב, ומאמציו זכות ראשד הפסגת קאהיר. הפעם הוא מציע שלום בין ישראל ויתר מדינות העימות ה־ערביות במסגרת ועידת ז'נבה. מעי־כדי ויוקרתו מאפשרים לו לעשות זאת ושום מנהיג ערבי־אחר תוקף אותו על דבריו כבשנת 1971.

לדברי סאדאת הפעם יש משקל רב יותר והוא פותח בהם אפיק רחב יותר להסדר. טעות גדולה שוגה ממשלת ישראל בראותה בהרחבת מעגל השלום נסיגה מרעיונותיו של סאדאת לפני שש שנים. להיפך, הפעם מציע סאדאת לישראל שלום בשם כל ארצות העימות. חידוש גדול יש בכך, ומי יתן ולא ניאלץ לשמוע רק בעוד מספר שנים הודאה ישרא־לית באמת משובה זו.

השפעת - בלי בהלה!

מאת יגאל גלאי

הבהלה העונתית ה־אחרונה שאחזה ב־ציבור הישראלי ב־סערה היא בהלת ה־שפעת. כותרות בעיתונים ב־צירוף שיחות רחוב וקמצוץ דמיון — הקדיחו תבשיל ה־מדאיג את אזרחינו. כמדי שנה, כפי שהנחליאלי מבשר את בוא הסתיו, כך הדיבו־רים על השפעת אישרו סופית כי אכן הגיע החורף.

המורים בבתי־הספר כבר רואים בדמיונם את הכיתות המתרוקנות מ־תלמידים חולים. אנשי כוח־האדם ב־מפעלים ובבתי־החרושת מקמטים את המצח בדאגה, ובמרפאות נערכים לק־ראת המתקפות הגדולות. מה לעשות נגד השפעת? מהי האמת בסיפורים עליה, ומה שייך לעולם האגדות ה־רפואיות?

● לא כל התקררות היא שפעת

באיזה נשק משתמשים נגד ה־שפעת? „אם יש לך מספיק נוגדנים, תוכל להחזיק מעמד", אומר ד"ר אליהו לוריא, מנהל המחלקה הפנימית בבית־החולים „אילילוב". „ואם אין לך מספיק נוגדנים, אתה עלול לה־לות, ונבריא לאחר שתשכב במיטה ימים אחדים, כמו שקורה בכל מחלה מקובלת".

היו שידעו לציין, כי השפעת ה־אכזרה להגיע אלינו החורף דומה לשפעת שפקדה את אירופה ב־1918 והפילה שם חללים רבים. ידיעה זו הדאיגה את הציבור.

„כל הדיבורים האלה מטעים ומפח־ידים. דאגה מיותרת", אומר ד"ר לוריא. „כיום לא תיתכן מגיפה כזאת, משום שתנאי החיים השתנו ללא הכר ובינתיים נמצאו תרופות יעילות.

„בתום מלחמת העולם הראשונה נמצאו רוב אזרחי העולם במצב של תת־תזונה, והשפעת גרמה להתפ־רצות ולסיבוכים בקטריאליים, כלי־קת ריאות או שחפת, וממחלות אלה מתו רוב האנשים.

„באותה תקופה לא היו תרופות יעילות נגד אותן מחלות, אבל כיום כבר אפשר להתגבר עליהן בקלות, כך שהציבור נתקף בבהלה ללא כל צורך".

מאחר והבורות וחוסר הידיעה הם הגורמים הראשונים ביצירת פאניקה המונית, כדאי בהזדמנות זאת להס־ביר, שהשפעת מתחלקת לשני סוגים. הראשון — התקררות „בנאלית" מלי־וה בגולות ללא חום, כשהמחלה מר־גיש לא נעים במשך כמה ימים, אך לאחר מנוחה קצרה הוא מבריא.

במשך תקופת המנוחה על החולה להרבות בשתיה ולקחת במידת הצורך תרופה נגד שיעול, חבר באבים. אם יש סיבוכים בדרכי הנשימה — „אפ־שר לפתור את הבעיה באמצעות טיפול פשוט, וזה הכל.

השפעת מהסוג השני, שעליו משו־חזים אצלנו בדאגה רבה, היא ה־„אינפלואנזה" (מהמילה „השפעה" ב־סארדית). שפעת זאת מדבקת, והיא מלווה בסימנים קליניים ברורים. ל־פתע פתאום חשים בחום ובצמרמורות, נתקפים בשיעול, בכאבי ראש ובכאבי שרירים.

השפעת יכולה לתקוף אנשים בוד־דים או להופיע כמגיפה. ב־1967, למשל, דיברו על שפעת הונג־קונג, הלא היא השפעת האסייתית, לפני שנה הגיעה אלינו בסיסה ישירה כאוסטרליה שפעת ויקטוריה, והשנה — אולי בעקבות ההתרחשות היחסים עם ארצות־הברית — אמורה להגיע אלינו שפעת ניו־ג'רסי, הידועה גם בשם שפעת החזירים.

מאחר ואין חיסון אחד לכל הוי־רוסים הללו, חייבים כל הדואגים ל־בריאותם לקבל חיסון כשולש, ואלה שחוסנו בתרכיב מן השנה שעברה — צלולים לחלות, למרות הכל. ב־ניגוד לרושם השורר בציבור, הרופ־אים אינם מגלים דאגה מיוחדת. „ה־ציבור נתקף בבהלה תמרת כל בסיס", אומר אחד הרופאים בבית־החולים „בלפור". „כולם רצים למרפאות לק־בל חיסונים, והפרסום לכך הוא מיב־זם ומעורר מהדה ללא סיבה".

● „כרגע אזל מלאי החיסונים"

„לכבר בקיץ הודיעו כי על רופא המשפחה בלבד יהיה לקבוע למי לתת חיסון ולמי לא לתת אומר ד"ר לוריא. „כך, למשל, אסור בשום אופן לחסן אנשים הרגישים לביצים או למאכלי ביצים, כי החיסונים מבוססים על תרבות של ביצים.

„כמו שהצליחו שירותי הבריאות שלנו להתגבר על מגיפות שונות ש־פקדו בעבר את ישראל, כך אני משו־כנע שנצליח להתגבר גם על השפ־עת, אפילו אם תופיע בצורת מגיפה. „אני משוכנע שבבוא היום תימצא תרופה לכל סוגי הוירוסים. בשנת 1967, כשפרצה שפעת הונג־קונג, מצ־או את תומר ה„סימטרל", שמנע ה־דבקות התפשטות המחלה. כיום עוב־דים על תרופות „אינטר פרון", אך אין הן צריין בשימוש. כששימצא תרופה אנטי־ויראלית — לא יהיה כלל צורך להשתמש בחיסונים". ביט־חיים נהר הציבור בהמוניו אל המר־פאות וביקש להתחסן.

„מדי יום נבדקים לברואה כמט־נים איש המבקשים חיסון", אומרת הוהה גיל, אחות ראשית במרפאת תל־נורדוי. „באבצע אוקטובר ועד היום חוסנו כ־250 איש. כרגע אזל כלאי החיסונים, אך אנשים פונים לבתי־מרקחת פרטיים ומשלמים כ־חמישים ל"י בעבור חיסון". יש ל־הניח שאלה בהם שישלמו מכיסם כספם, זכו לתרכיב החיסון מן השנה שעברה ויחלו בשפעת — עד ישכינו את קולם ברבים (כמיה"ליטים).

בקרב הרופאים לא נקבעה דעה אחידה על החיסון. כשנשאל פרופסור סיבין, ממציא החיסון נגד שיתוק ילדים, אם יש צורך בחיסון כל ה־אוכלוסיה האמריקנית מפני השפעה, השיב: „לתת חיסון לכל האוכלוסיה הוא מעשה טיפשי, אך לא לתת חיסון לכולם — גם כן טיפשי".

בהודעות שהפיץ משרד הבריאות בין הרופאים נקבע כי הראשונים ל־קבלת החיסונים יהיו חולי לב, יש־שים הסובלים כמחלות כרוניות ב־דרכי הנשימה והעובדים חיוניים ב־מקומות העבודה השונים. בשאר ה־מקרים הפוסק היחידי במתן החיסונים הוא רופא המשפחה.

ומה לגבי הילדים? במרפאות גור־אות מדי יום אמהות מודאגות המבקש־שות לחסן את ילדיהן ומנסות לפצח את חומת ההדישות של רופאי ה־ילדים. שכן נראה שאין רופאים אלה מודאגים כלל.

„בהחלט אינני ממליץ לתת חיסונים לילדים", אומר רופא ילדים בכיר. „ואני משוכנע שאני מבטא בכך את דעתם של רופאי הילדים האחרים".

„חיסון נגד שפעת עלול לגרום ל־אלרגיות אצל הילד. הסיכון בחיסון המוני לילדים אינו מוצדק, ולפעמים המחלה קלה יותר לילד מאשר החיסון. אם הילד יחלה בשפעת, הוא ישכב כמה ימים, נו, אז מה קרה?"

כך, בשלווה רפואית העומדת ב־ניגוד מוחלט לרושם השורר בקרב רפואנים חובבים (אלה האוגרים סר־נות של תרופות בביתם) — מתכוננים הרופאים לקבל את השפעת העונתית, האמורה להגיע התורף לישראל לאחר שתעשה כמה חניות ביניים, ללא בדיקת מכס, בכמה ארצות נוספות.

מול הגדר

יעקב שרת ●

הגדר הטובה היתה תיגה כפעל כביר ומפואר ● הוכחה ניצחת לאיפור ניתן לפתח ביהסים עם עם שכן מעבר לכל משוער ● אימנם, קבה לשכוח שבשורת הגדר באה בתנאי לחץ ומצוקה ● ואיתר ל„פולם הגדול", בנקר לפתוח סכין־ספק לגבי מידה התרשמותו מימשמעותה העמוקה ● ובמלים אחרות: נשאלת השאלה אם כזור, בהתחנות התנאים והנסיבות ● תיתכר הגדר הזאת כתמרור מבהר, או תיהפך כליל נוכח נצת האיבה באחת מאותן כי־מאלות־שלום רבות ● כלומר, האם „הגדר הטובה" ● היא גם גדר יציבה? ● או האם כל ה„קונספציה" שלה מופרכה ● עד כי מהר־כחורתיים תשוב ותחזור להיות לידינו כתם גדר הגירחת ● ובעלי בריתנו הגאולים ● ייראו תלויים באוויר או על־ידי המחבלים?

יתר על כן, לאור מה שקרה ● מסתבר שה„גדר הטובה" אינה מגיעה כלל עד ראש הנקרה ● ואם אגב השפע המתגברכות העצבית דרפע האזהרות לאויב ● ניתכה אש גם על נהריה גם על זרבב ● אי אפשר שלא לשאול מה בצע בכל טוב הגדר, והכבוד היקר ● אם ביטחון של דבר לא בהתנה העיקר ● אם הציגורה חוזרת עד לורא ● אם הדיבורים המזכובים ● מתגלים כבוזבים ● אם המחבלים, חרף כל אבידותיהם ● מסתננים אל הגדר ההופכה לרצה בצורת הסורים הזוכביהם.

יום כבהן גדר הצפון כמכבב ובא ● ולקראתו, קודם כל, אולי נפעיל כלפי עצמנו קצה „גדר טובה"? ● אין ברירה, צריך להתחזק, אהבול פורד היום קרטר, אתמול קיסינג'ר מחר אחר ● אבל אנו עוד הרבה הרבה זמן ביתאר, לרצה או לבובה, מול גדר.

הגנב שנתפס היה האחראי על השומרים

„סיירת פרי" החלה לפעול בעמק חפר וכבר ביומה הראשון נשאה פעולתה פרי

מאת יצחק לץ

הג'יפ ימתין עם אורות כבויים ב־צד דרך העפר החוצה את הפר־דס. שתי דמויות עטופות בדובונים ירכנו בתוכו על מכשיר קשר מהבהב ועל מפה טופוגראפית. שלוש דמויות אחרות, מצוידות במכשירי קשר ניידים וב־נשק אוטומטי, יתמזגו בצללי העצים. לעתים ישא המארב פרי, ולאחר שעות ציפיה אחדות, ודאי סמוך לחצות הלילה, יבחינו ה־אורבים בטנדר הנע בדרך העולה מן הפרדס, אולי בעל לוחית רישוי של השטחים המוחזקים. כשי־דרכו תיחסם על ידי ה־ג'יפ אפשר יהיה להבחין בקלות, למרות שעת ה־לילה, כי הטנדר עמוס לעייפה בפרי הדר, בציוד חקלאי יקר ערך ובשלושה אנשים, שלפחות אחד מ־הם יהיה ודאי מוכר. אחד מיושבי הג'יפ, איש משמר הגבול, יכריז באוזני האנ־שים שבטנדר כי הם עצו־רים. העצורים ושללם יועברו אחר כבוד לתחנת המשטרה בנתניה.

בעמק חפר הוליטו במעופות אלה שאצלם לא יותר כבוד ה־חקלאי היהודי ביעם להגלי צבי־רות גנבי הפירות — המואבים צירוד בעצם הלילהב. בעקבות גל גנבות של תוצרת חקלאית וציוד חקלאי בסכום כולל של מאות אלפי ל"י, החליטה המו־עצה המקומית עמק חפר להקים יחידת שמירה ניידת בנוסף לשומר כשמר הגבול...

לעבקה־תפר. הוא עצמו יליד האי־זור. גם השומרים שיצר לשימרהה זו איהם והאים בפעילות הצפונית, חלק משעות עבודתם בלבד. הי־כם עצמם בני יצבים חקלאיים, ור־העותה היא חלק מעשבתם.

„רק עם אנשים שגדלו על אדי ה־זה אמינות אפשר לבצוא שצה השיתוף", מדגיש יואל. „רק מי שמוצא את פרנסתו מאדמה יודע כה הן הגנבות. צרקן אינו נמדד בכך וכך ל"י הפרות: מדובר ב־נשמה גבוהה".

הגנבים נמנים ברובם עם תוש־בי טול־כרם, הפועלים בשעות היום בקטיף הפרי מטעם בעלי המטע, ובשעות הלילה — מטעמם הם. לאחר שנוכחו לדעת כי בער־שיהם אינם זוכים לתגובה הולמת, החלו משכללים את שיטותיהם. לילה אחד הגיעו לפרדס הליכונים של אברהם פורד ב־מושב באחיהם שעל הקו ה־ירוק. הם הביאו עמם כמאתיים פועלים רבים, שיכלו הוצי החשבל בין צמרות העצים, הזין־בות מטרה ונזרות, ובצורת גז רכוז הורידו את כל הפרי לכע, יקל על הקוטפים לגנוב את הפרי מהן עד האחרון שבהם...

„המפלצה", מספר אברהם, „גנבו לנו גם הזכרי הגבר־לבי צינורות השקאה יקרי ערך, ותלפז רבות השקאה שבגמר ערב אדיר. קודם לכן".

לגנבים רכח להיצילוף בצורות המבואנות, מיכל צבי שבשאר בלא ב־חדם כל יום קטיף — ויודן בו לילה, ולא על ידי בעליו: חוזרי ריטש שהזבור בצורל בבגה־קן איתי בשמה התקלאי ביד לאם־ גיד שיבדיש בחור עם איד ואחד — במוליקים גם הם; ביתם שהחבשה אלי קבוצת ליבצים להחזרת היים, יבה לבחיר ב־בלולה.

„סיירת הפרי" הפעל, כמו שי־ביין, בסיבובה בהוליה, יעציבר סידור יום גלויים להצגת בכמות, יהצבר במחטים בריכים הראשונים והצדדיות באותה כמו לצרוך תר־יבים בכליהם ובכמויתיהם של היוצאים מהכעטים, יעבר באיזבי לילה סבוך לדולי הגיהה וב־כבדר לפתיטה שיתבר בשטח. אבשר הסיירת יבר מכיבבים ב־כייבים הדוכבה התוצבה המבר־כית, ...

[illegible]

ביום ראשון השבוע הופכה הסיירת. לאחר שבוע על הגאר־בנות היא כבר נבשה לפלה הר־פעולה המבבצית, הראשית הר־שבוע הבא יחלו גנבי הפרי בשדות צעקיקתפר ...

„הם לא ידעו מאיפה זה יבוא להם", אומר רבז המבחין בבני צבה האזורית, כאיל (צוליו) יצחק בן־זאב. אחינו: כד כאן איזה יודע כה ההרגבה של הקלאי שהתפקע את נעבתו באדמה הזו, ומגיע לאמר את הפירות ויראה כי ביחד צפה זאת לפניו?"

יואל בצפין, איש מושב בית יצחק, הוא איש ביטחון הסיירה ותיק, הוזכר בעליפה את מיבנב השומרים שבעבר באיזור הזה בכמות הישב. לבייבת ביון יום אין ספק שישראל היא הבהירה המוכבה לצידיה של הסיירה. ה־שבוע בייד יואל בכל יחיבר ה־צבה, פגש את החדלאים שבמבי כן הגנבות, שיחה עם רבה חבר מחוך בייבבים, ובסיורים עם בני זאב ההודה הבלה העיבה בעבצן צבאי.

„אבל שיהיה ברור, היא אי־כח. „לא ליקחני את החוק בידינו. לשיחה שכל חקלאי ופלה יבדו לו שלבבבי פרי יש לי דון אתה. צבינו לבצאו לשבי הגבול, תח־נבצ בבר בר (ברוצו), ובהתי ידים קיבלו כבה באצבצי ביבי גו את החוק בכל צוד שנצבה. לחבצו כד לבור יבשר צבר

הספרים שקנה לך אבא

הספרים שקנה לך אבא הם אותם הספרים שאנו מציעים לבנך.

אנו חדשנו את הספרים שגרמו לך שעות קריאה רבות ומהנות. עתה שפת התרגום בהירה, קריאה ומודרנית. תבנית הספרים צבעונית ומהודרת בלווית שלל איורים מקוריים. והתוצאה: סדרה נפלאה של ספרים נבחרים, מעולים ומחנכים שתוכל אתה להעניק לילדיך.

הופיעו:

	המחיר
☐ סיירת ודה קרוז מאת: תומס מיין ריד	32.40 ל"י
☐ אחרון המוהיקנים מאת: ג'יימס פנימור קופר	32.40 ל"י
☐ השבוי מזנדה מאת: אנתוני הופ	29.20 ל"י
☐ כלבם של בני בסקרויל מאת: ארתור קונן־דויל	29.20 ל"י
☐ תום סוייר בשחקים מאת: מרק טוויין	29.20 ל"י
☐ אי המטמון מאת: ר.ל. סטיבנסון	29.20 ל"י
☐ קסינא מאת: אלפונס דודה	29.20 ל"י
☐ אי האלמוגים מאת: ר.מ. בלנטיין	29.20 ל"י
☐ בת מונטסומה מאת: הנרי ריידר הגרד	29.20 ל"י
☐ מוטל בן פסי החזן מאת: שלום עליכם	29.20 ל"י
☐ ג'ינגלי מאת: א. סבירסקי	29.20 ל"י
☐ משפחת רובינזון השוויצרית מאת: י.ר. וייס	29.20 ל"י
☐ קול קדומים מאת: ג'ק לונדון	25.90 ל"י

(המחירים כוללים מס ערך מוסף)

כתר
סדרת תרגומים חדשים למבחר מיטב ספרות העולם

יופיעו בקרוב:
20,000 מיל מתחת למים מאת: ז'ול ורן
נשים קטנות מאת: לואיזה מאיי אלקוט
נסיכה קטנה מאת: פ. ברנט
ד"ר ג'קיל ומיסטר הייד מאת: ר.ל. סטיבנסון
מונפליט מאת: מ.יד פולקנר
אמליה דיסוריך מאת: כריסט בישופ

אנו מציעים לך לרכוש את הסדרה במלואה במחיר ההכנה של —.530 ל"י (כולל מע"מ) במקום —.590 ל"י (כולל מע"מ) לרוכשי ספרים יחידים. עם הזמנתך תקבל 13 ספרים ואילו השאר ישלחו לביתך צמוד ליום הופעתם. תוכל לרכוש גם ספרים יחידים בהתאם למחירים המצויינים ברשימה.

תלוש הזמנה 3/11
לכבוד ספרית מעריב, ת.ד. 20208 תל־אביב.
א.נ.,
1. הריני מזמין בזה את 20 ספרי הסדרה במלואה. ר"ב המחאה ע"ס —.535 ל"י.
2. הריני מזמין בזה ספרים יחידים לפי בחירתי, בהתאם לרשימה המצורפת במודעה.
ר"ב המחאה ע"ס .... ל"י.
3. שם .... ת.ז. ....
כתובת ....
תאריך .... חתימה ....

בית הוצאה כתר ירושלים — ספרית מעריב

„מהפכת התרבות" של צ'אושסקו

בוקרשט מוכנה לשלם למוסקווה בהשלטה קיצונית של עקרונות הקומוניזם ובדיכוי זכויות הפרט תמורת השגת סממני עצמאות לאומית ✶ בעת ביקור במולדאוויה הסובייטית התעקש הנשיא לשאת נאומיו ברומנית ✶ צומצם מספר היהודים שהותר להם לצאת

מאת **טד שולץ**

בוקרשט

[ג]ילאי 4 ו־7 בגני ה־ילדים ובכתה הרא־שונה של בית־הספר היסודי מאורגנים כ־... המולדת" במסגרת ...ת מן־הגנון־ועד־לקבר, ...צתה להניף מעל רומניה ...דגלים — דגל אידאו־... קומוניסטית נוקשה ... לאומנות קיצונית.

...יצים" הם השלב הראשון ...ית האינדוקטרינציה החדשה ...לנית שהונהגה ברומניה. ע־... קומוניזם ולאומנות עלול ל־... את המרקסיזם־לניניזם ה־...י, אולם כפי שהתברר לי ...ורי בבוקרשט בתחילת החו־... קשורה גירסה זו של „מהפ־... תרבותית" — אחת ההתפתחויות הפוליטיות החשובות ביותר ...ניה זה עשרות בשנים — הדוק למדיניותה המסורתית ...מדינה זו, המתבטאת בהתנג־... ללחצים סובייטיים.

...התנתו של הקומוניזם הרומני, ...כה, על הדגם הסיני, מתמודד ...א ניקולאי צ'אושסקו עם מ־... השנתה של משפחת חס־... תקדים מצד החברה הרומנית, ... להניח את דעת מוסקווה ...ין צ'אושסקו כי אף שמשטרו ...אי בתחומים רבים, באמנה ... יותר מאי־פעם לעיקרים ה־...ניסטיים, האין לראות בה ... אידאולוגי לברית־המועצות. ...וסף לעקירת הגילויים האח־... של „ליברליזם קומוניסטי" ...נה זו — רומניה היא עתה ... הדיקטטורות הקומוניסטיות ...שות ביותר בעולם — הגביר ...סקו את התחושה הלאומנות ...נית לדרגה קיצונית ביותר, ...הנראה כדי לבלום בעזרתה ...ם סובייטיים למיניהם.

...כסוך עם הונגריה

...מרכז הוויכוח עמדה שאלת ...חו של אזור מולדאוויה הרו־... על־ידי ברית־המועצות לא־... מלחמת העולם — דבר שה־... ...ים אינם מוכנים לשכוח ד־...ה. הוויכוח הסתיים ביוני ה־...ון, כאשר צ'אושסקו הכריז ...ם כי „לרומניה אין שום וי־...ם טריטוריאליים או ויכוחים ... אופי אחר עם ברית־המוע־... ועם מדינות סוציאליסטיות ...ת אחרות" — ב„מדינות סו־...ליסטיות שכנות" התכוון ל־...ך האילם עם הונגריה ב־... טרנסילבניה, שבה יושבים ... מיליונים הונגרים (המיעוט האתני העיקרי) בשלטון רומני. עצם הזכרת בעיה טריטוריאלית רגישה זו בפי צ'אושסקו היה אי־רוע חסר־תקדים.

הערה זו הושמעה במסגרת נ־אום ארוך מן הרגיל בכינוס שע־סק בחינוך הפוליטי ההרבות ה־סוציאליסטית. צ'אושסקו הקדיש בו את רוב הזמן שעמד לרשותו לסקירת תולדות רומניה כמדינה, תוך שהדגיש, כפי שלא עשה בע־עולם, את חשיבות הזהות והשי־לכות הלאומית הרומנית.

„המהפכה התרבותית" הזולה בכינוס יוני ואחר־כך, בסוף ספ־טמבר, אישר הוועד הפועל של הוועד המרכזי של המפלגה הקו־מוניסטית, שצ'אושסקו הוא גם מזכירה הכללי, את תכנית ה־מיתקפה האידאולוגית־הלאומנית שטיוטתה הוכנה בהנהייתו האי־שית. הכנית זו מכוונת לקראת חגיגות מאה השנה לעצמאות רו־מניה, שייערכו בשנה הבאה (רו־מניה הוקמה ב־1877 באזורים אר־תניים, שנלקחו בכוח מקיסרות רוסיה ומן הקיסרות העותומנית).

בין יוני וספטמבר ביקר צ'או־שסקו ברפובליקה המולדאווית ה־סובייטית, המורכבת מן השטחים הרומנים לשעבר בקוביבנה ובסר־ביה (הוא התעקש לשאת את נ־אומיו שם ברומנית), משם טס לקרים, לפגישה עם מנהיג ה־מפלגה הקומוניסטית הסובייטית ליאוניד ברז'נייב. מכך הסיקו כמה דיפלומטים, כי רומניה שבה אל חיקם של הסובייטים לאחר כמה שנות התנכרות.

קץ למוסקווה כמרכז

ראוי לציין, כי המפלגה הקו־מוניסטית הרומנית מילאה תפקיד חשוב — יחד עם המפלגות של יוגוסלאוויה, איטליה וספרד — ב־ועידת המפלגות הקומוניסטיות של אירופה שהתכנסה במזרח בר־לין באמצע יוני, בקבלת מסמך שלדעת מסלבות מערב־אירופיות שם קץ לתפקידה של מוסקווה כ־מרכז האידאולוגי ומוקד השליטה של הקומוניזם העולמי.

לאחר מות היושב־ראש מאו ע־מד צ'אושסקו בראש משלחת של המפלגה והממשלה לשגרירות סין בבוקרשט כדי לחלוק כבוד למת. הוא אמר שם לשגריר הסיני כי מות מאו הוא „אבידה כבדה ל־עם הסיני ולעם הרומני גם יחד", ודבריו עמדו בסתירה בולטת ל־תגובה הסובייטית, שהסתכמה ב־שיגור מברק קצר לפקינג — ש־נדחה בידי הסינים.

בספטמבר ביקר צ'אושסקו אצל טיטו במקום סתר בהרי יוגוס־לוויה, לפגישתם התקופתית. הצ־הרתם המשותפת שוב הדגישה את אמונתם בעצמאותן של המדינות והמפלגות הקומוניסטיות. בנקסט לשון שנלקחה מתוך מסמך בר־לין, דיברו שני הנשיאים על „שי־תוף פעולה בין כל הכוחות הקו־מוניסטיים, הסוציאליסטיים, הד־מוקרטיים והפרוגרסיוויים" בעולם, תוך השמטת הביטוי „התנועה ה־קומוניסטית הבינלאומית", שהיום הוא בגדר „טאבו" במפלגות ה־קומוניסטיות הדוחות את המנהי־גות הסובייטית. עוד דיברו על „סולידריות בין־לאומית", „אחדות ושוני בין כל הכוחות הפרוגרס־יוויים והדמוקרטיים", וכבמסמך ברלין התעלמו מן הביטוי „פרול־טריות בין־לאומית".

קשר עם „השוק האירופי"

כשראיינתי באחרונה את צ'או־שסקו, במשרדו המרווח שבמטה הוועד המרכזי של המפלגה, חזר והביע את תמיכתו בתנועה ה־בלתי־מזדהות, בהביעו תקווה כי רומניה תהדק את קשריה עמה. הוא דיבר על עניינה הרב של רומניה בסחר עם המערב וביח־סים עם השוק האירופי המשותף, בין בעקיפין בין באמצעות „קו־מיקון", (השוק הקומוניסטי המ־שותף), אשר בתחילת שנה זו הגיש לקהיליה הכלכלית באירופה טיוטה של הצעות להידוק שי־תוף הפעולה. השוק האירופי ה־משותף טרם השיב.

בין ישראל ואש"ף

יש גם סתירות מוזרות במדי־ניות החוץ הרומנית. רומניה היתה המדינה הקומוניסטית היחידה ש־לא ניתקה את יחסיה עם ישראל בעת מלחמת ששת הימים, אולם היתה ראשונה, שהכירה בארגון לשחרור פלשתין. משרד אש"ף בבוקרשט נפתח קודם שנפתח דומהו במוסקווה.

מטוסי „אל על", נתיבי האוויר הל־אומיים של ישראל, טסים דרך קבע בין בוקרשט ותל־אביב וחיילים רומנים חמושים שומרים על משרדי „אל על" בלב בוקרשט, על שגרירות ישראל, ועל בתיהם של הדיפלומטים הישראליים שם. ויש עוד סתירות. תיירים זרים מכל מדינה יכולים להיכנס לרו־מניה בחופשיות (הבעיה האמיתית היא מציאת חדר פנוי במלון), או־לם הרומנים מוגבלים מאד בנסי־עות לארצות חוץ. המחסור במטבע חוץ הוא הסיבה העיקרית, כביכול, אולם שיקולים פוליטיים גם הם ממלאים תפקיד מרכזי; רומניה אינה רוצה בעריקים ולעתים קרו־בות מורשה רק אחד מבני מש־פחה לצאת לחו"ל באותה עת.

הגבלות אלה מסבכות יותר ויו־תר את הסכם חילופי התרבות עם ארה"ב. באוקטובר התירה הממש־לה למשפחתו של הסופר המתנגד למשטר, בנדיקט קורלציו, להצט־רף אליו בפאריס לאחר ששבת שביתת־רעב 27 יום. פסלת רומניה הורשתה להציג מיצירותיה במע־רב־אירופה אולם בבוקרשט אסור לה להראותם אפילו באורח פרטי לחבריה.

מסיבות שאינן ידועות נבלמה השנה באורח חריף צאתם של ה־יהודים מרומניה לישראל (כיום יושבים ברומניה כ־50 עד 70 אלף יהודים). נקודה זו חשובה מאד, משום שוושינגטון משתמשת ב־היקף ההגירה היהודית כבאמת־מידה לקידומו השנתי של סעיף „המדינה המועדפת ביותר" בטיפול בתעריף הניתן לסחורות יבוא רו־מניות לארצות הברית. גישה זו היא למורת רוחו של צ'אושסקו והוא הביע זאת בשיחתנו באוזני, כי אין להתנות שום שיקולים פו־ליטיים בסעיף ה„אנ"מ".

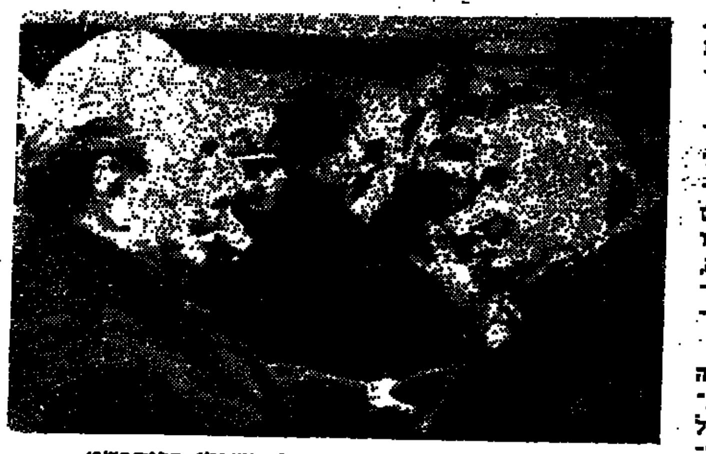

צ'אושסקו וברז'נייב בפגישתם השבוע בבוקרשט.

„תחי המפלגה הקומוניסטית!"

מאידך גיסא, נתונים היהודים ב־חופש מוחלט לקיים את מצוות היהדות. המטבחים הממשלתיים מספקים מזון כשר ורבה הראשי של בוקרשט חבר האסיפה הלאו־מית הגדולה.

בעוד שרומניה מקבלת בברכה מבקרים בתחומה, היא מעוניינת כי יתרחקו ככל האפשר מהוכביה. למן 1974 אין הזרים רשאים להת־גורר בבתי משפחות רומניות ו־אפילו שגרירים זרים חייבים לק־בל רשות מיוחדת לבלות לילה בבית פרטי של משפחה רומנית.

אולם בהשפעתה של „המהפכה התרבותית" בשנה זו לובש תהליך השלטת הקומוניזם ממדים מד־הימים. במערכת החינוך, אמצעי התקשורת (שבהם נזף צ'אושסקו בנאומו ביוני על סטיות אידאו־לוגיות), הטלוויזיה, אגודות ה־סופרים והמשוררים, הקומפוזיטו־רים, הציירים והפסלים ואפילו ה־מוזיאונים ההיסטוריים גוייסו ל־צורך מיתקפה אידאולוגית זו.

שיעורי חובה לסטודנטים

מאחר שהמשטר מדגיש את תולדותיה של רומניה החל מתקו־פת רומא, יתחילו מעתה תלמידי בתי הספר ללמוד לטינית. ספרי הלימוד בכל בתי הספר עודכנו לשקף את המדיניות. לימודי ההיס־טוריה על פי התכנית, יתנהלו ב־„ברוח הדה". בבתי הספר הת־יכוניים יילמדו כעתה שיעורים ב־„בירדע פוליטי" מדי שבועיים, וכן יילמדו „השאלות הבסיסיות של המהפכה שחלו בספרות הרומ־נית" ובאוניברסיטאות יהיו שי־עורי חובה ב„תולדות המולדת וה־מפלגה הקומוניסטית הרומנית".

האמנים הרומנים חויבו „לפ־עול לעידוד האמנויות והספרות, השואבות את השראתן מן האיד־אלים הסוציאליסטיים של העם, מחיי הגבורה והעבודה שלו, ה־מבוססים איתנות על עמדותיה של האידאולוגיה המרקסיסטית־לני־ניסטית, עקרונות ההומאניזם ה־מהפכני, מידות המוסר ועקרונות הדבר הסוציאליסטיים".

איגוד הסופרים חייב לארגן ויכוחים ודיונים על „האידאולו־גיה ומדיניות התרבות של המפל־גה באתיקה ובאסתטיקה המרק־סיסטית". איגוד הקומפוזיטורים חייב „לעורר את כתיבתן והפצתן של יצירות בעלות ערך המשקפות את תכונות הרוחניים של עמנו, את יופיו המוסרי, את תנופתו בבנין החברה הסוציאליסטית הרב־צדדית החדשה".

הרומנים יוכלו גם לצפות ב־מעין „בחזות־לצהרות" מרקסיסטיות בטלוויזיה, וגם בהי־כלי הספורט והאיצטדיונים יבוצ־עו „שירים והצגות מהפכניים". באותה מידה, „תינקט פעולה לפי־תוח דיקוד תוכני הדת, בלט כי־דרכי בעל רציון היגוכי".

המוזיאונים ההיסטוריים גם הם יתרמו חלקם להדגשת „אופיו ה־אחיד של גיבורי העם הרומני... ההתנגדות עטורת הגבורה לפול־שים... חיסולו של השלטון הזר... סיכוייו המזהירים של עתידה של רומניה הסוציאליסטית".

„המהפכה התרבותית" הקומו־ניסטית־הלאומנית של צ'אושסקו, שהוטלה על העם, היא המחיר ש־על רומניה לשלם בעבור סובל־נותה של מוסקווה כלפי עצמאותה הלאומית היחסית של רומניה ב־הקשר המזרח־אירופי. קומוניזם הפלדה החדש הוא אפוא כיסוי ל־לאומנות החדשה, שנוצרה כחיץ בפני מגמותיה ה„היסטוריות" של ברית־המועצות לגבי רומניה.

קריצה לשלוש בירות

מאת **פיטר אוסנוס**

שרות „וושינגטון פוסט" מיוחד ל„מעריב"

בוקרשט

פגישת הפסגה של מנהיגי ברית ה־מועצות ורומניה בבוקרשט השבוע עמדה בסימן ההבטחה לשמור על יחסים הדוקים בין שתי המדינות — אך בה־בשעה היא שיקפה את החלטתה של רומניה שלא לוותר על זכותה לפעול באורח עצמאי ולנהל מדי־ניות בלתי תלויה.

ביום שני בבוקר, שעות ספו־רות אחרי שהגיע ליאוניד בר־ז'נייב לבוקרשט — לביקור רא־שון זה עשר שנים — נפגש צ'אושסקו עם שר ההגנה האמ־ריקני, אליוט ריצ'ארדסון, הבכיר ברומניה. עיתוני רומניה הביאו ביום המחרת את תצלומי המשל־חת הסובייטית — אך גם את תצלומו של השר האמריקני.

יתר על כן: הרמטכ"ל הרומני ביום שני כי סגן שר ההגנה של רומניה, גנרל סטריאן צ'יריקה, נמצא בפקין. סתנאי הרומני הג־דיר בהוק כ„בירוף מקרב" את האירועים המבהירים את קריצה הסיבים של רומניה עם ארצות־הברית ועם סין — בעת עריכתה של פגישת פסגה עם ברז'נייב.

יחד עם זאת, ביום הבולט ניתן ביטוי נוסף לקשרי רומניה עם ברית המועצות, כשנאספו בבוד־פשט מנהיגי המפלגות הקומוניס־טיות של כל מדינות „ברית ואר־שה". זו פגישת הפסגה הראשונה של ברית זו מאז 1974. פגישה זו ממחישה, כי למרות נטייתה המובהקת של רומניה להפגין את אי־תלותה בגוש המדינות החב־רות ב„ברית ורשה" — עודנה בשר מבשרה של ברית זו.

ראיון השבוע עם ד"ר איתמר רבינוביץ

(סוף מעמוד 22)

רציני כאשר ואילו התפתחויות ה־אחרונה אינה רציניות ולא תאריך ימים. מה אתה סבור? האם מל־חמת לבנון הלבישה על הסכסוך בין מצרים לסוריה ובין סוריה ל־עיראק ממד יותר קבוע, יותר מת־משך?

שתי מערכות היחסים, סוריה־מצרים וסוריה־עיראק, סבוכות ומורכבות מאד. ברקע היחסים בין סוריה ומצרים נמצא האיחוד בין שתיהן בשנים 1958—1961, כשהסורים ראוהו כהשתלטות מצ־רים על ארצם והמצרים סירבו ל־הסכים לניתוקו ולשבירתו. אסאד עצמו היה בין הקצינים הסוריים שהוגלו באותה עת למצרים והוא רכש לעצמו מטען כבד של תחו־שות שליליות.

החוויה של היציאה המשותפת למלחמה ב־1973 היתה טראומטית לסוריה — היכולת לצאת למל־חמה סימבולית היתה דרמטית, אבל במהלך המלחמה ולאחריה השתכנעה סוריה כי מצרים רימתה אותה וניצלה את המחיר הכבד ששילמה היא במלחמה, כדי לכ־בוש הישגים לעצמה. תוצאת ה־בגידה המצרית התורפה בסוריה כתוצאה מהסכם־הביניים הישרא־לי־מצרי בספטמבר 1975. מן הצד המצרי הצטיירה סוריה כשותף עקשן, בעל עקרונות ודרכי פעולה מסורבלים המפריעים להשגת יע־דים מציאותיים, שנראו בעיני מצרים כחיוביים. המהלכים של אסאד אחרי 1975, לרבות מהלכיו בלב־נון, כוונו גם כדי לגמול למצרים על בגידתה ולבנות עמדת־כוח כדי להשתחרר מתלות במצרים.

הצלחתה של סוריה היתה חל־קית בלבד. בסוף קיץ 1976 היה ברור לסוריה כי תיאלץ להגיע ל־הסדר כלשהו עם מצרים, כדי ל־קדם את מלחמתה בלבנון ולהגות מהצלחה מצרית אפשרית ב„אופ־ציה האמריקנית", במהלך שנת 1977.

● אש"ף ו„מיתקפת השלום"

בריאד ובקאהיר הכירה מצרים בהגמוניה סורית בלבנון תמורת נכונות סורית, שלא לתקוף את מצרים על מהלכיה הנוכחים וה־עתידים כלפי ארה"ב. מצרים אף מכירה בכך, כי אם היא תרצה לחזור ולתקוף את ישראל, היא תזדקק לתרומה סורית, על־ידי פתיחות חזית שנייה בצפון.

קשה לי להאמין, כי אחרי מה שקרה ב־1973 וב־1975 ביחסי מצרים־סוריה שורר אמון הדדי בין אסאד וסאדאת. אם אכאל מונח מפרשת יחסים אחרת, הס־כימו אסאד וסאדאת על „סלאם", שהוא הרבה פחות מ„סולחה". זה מה שהמצרים, בצרה, מוכנים ל־הציע לנו... בעיקרה זו הידברות להשגת יעדים מוגדרים ולא ברית המושתתת על ראייה משותפת כו־ללת ואמון הדדי.

בפרשת יחסי עיראק־סוריה ה־תסבוכת אינה קטנה יותר. יש קונפליקטים כלכליים — סוריה שולטת על מי נהר הפרת, שחשי־בותם לעיראק גדולה. נפט עירא־קי, הזורם לים התיכון, תלוי במע־בר בטריטוריה סורית. וישנה מסכת מפלגתית־בעייתית: בשתי הארצות שולטים פלגים יריבים של אותה מפלגה, הבעת, המתחרים זה בזה ודוגלים במדיניות שונה בתכלית ביחסים הבינ־ערביים. אחד הסיוטים של סוריה הוא שעיראק תשיג השפעה על ה־שמאל הקיצוני או על אלמנטים פלשתיניים בלבנון ותאגף את סוריה.

העוינות הקיצונית של סוריה כל־פי ישראל כמותנה על־ידי העוב־דה, שהיא שילמה — ועלולה לש־לם גם בעתיד — מחיר יקר תמו־רת קיצוניותה, בעוד שעיראק מו־כנה להסכם על גבם של אחרים.

במלחמת התעמולה בין שתי ה־ארצות נשמעים אקורדים חריפים. תחנת רדיו משדרת, כנראה מעי־ראק, בשם קבוצה אופוזיציונית סורית למשטר הסורי; סוריה מא־שימה את עיראק, שעמדה מאחורי גילויים של התנגדות אלימה ל־משטר בסוריה. עיראק גוללת ב־אשמה, שסוריה מעודדת גורמים עוינים למשטר העיראקי, כמו מתן סיוע לאלמנטים כורדים. ב־אביב 1975 התקרבה האווירה ד־משני צידי הגבול העיראקי־סורי היו ריכוזים צבאיים.

● ירדן תהיה מעורבת

— האם, לגבי כל ה... וההיסוסים, יכול להיווצר שיתוף־פעולה סורי־עיראקי למלחמה ב־ישראל?

קשה להקים את הפיקוד בחזית המזרחית, מבוסס על צבאות ירדן, סוריה ועיראק, בגלל חוסר האמון והעוינות. אבל כמו ב־1973 אפ־שר להגיע במידה גבוהה של סבי־רות, שאם תפרוץ מלחמה נוספת, אף בלא תיאום מוקדם בין סוריה לעיראק, ישלחו העיראקים צבא לעזרת סוריה, להשתתף במלחמה.

— וירדן, במקרה של מלחמה נוספת?

אני מעריך, שירדן תהיה מעו־רבת במלחמה נוספת יותר מאשר באוקטובר 1973, ואף ייתכן כי תתפתה לפתוח חזית ישירה בגבו־לה נגד ישראל.

— האם אפשר לתאר מצב רי־אלי, שבחזית הצפונית נפתחת מלחמה נגד ישראל ומצרים מק־יימת את הסכם־הביניים ואינה מתערבת בה?

קשה מאוד להניח, שמצרים תו־כל להרשות לעצמה מצב כזה. ב־כל מקרה כזה יהיה גורם הזמן בעל משמעות מכרעת. ככל שתא־רך המלחמה בצפון לא תוכל מצ־רים שלא להשתתף בה.

— אתה רואה את ההתפייסות המצרית־סורית בעלת משמ־עות, או שאין זה אלא תרגיל מצ־רי ללחוץ על הממשל החדש ב־ארה"ב?

לא אופתע אם יתברר, שיש משמעות רצינית ומעשית בהד־עות על נכונות להתפייסות. אפ־שר לראות את האינטרסים הברו־רים של מצרים וסוריה בצעדים מתוכננים אלה. ברור, שהפירסום — כמתכונתה של מצרים — מכוון לאוזניים אמריקניות, אבל בקרב האמריקנים יימצאו פקידים וחוג־גים שונים, שאף אם לא יתי־חסו ברצינות אל ההתפייסות ה־מחודשת, יתעכבו באיום זה להח־ריף הטענה, שארה"ב צריכה ללכת לקראת מצרים, כדי לא לאבד את ההשפעה שם.

— האם אתה מבחין אצל הער־בים הפלשתינאים נכונות להשת־תלב במה שאנו מכנים „מיתקפת השלום הערבית"? האם המצרים, אולי בעזרת הסורים, יוכלו על הפלשתינאים „לא לקלקל להם את המשחק", להעמיד פנים מתונות, עם הכרזות עקיפות לאוזן האמ־ריקנית, כדי להכביד על ישראל בהידברות עם ארה"ב ולהפעיל עליה לחצים מדיניים?

● מתרגשים מכל ציוץ

כל הזמן נשמעים הלחצים הכבדים לי־חוץ על אש"ף בכיוון זה. ישנם אלמנ־טים פלשתיניים המקבלים קו זה — מדינה פלשתינית או רשות פלשתינית ביהודה, שומרון ועזה. אחרי מלחמת לבנון נחלש כוח־המיקוח של הפלשתינים המתנג־דים לדרך זו. אם תתקיים ההבנה בין מצרים וסוריה לאורך־זמן ב־עניין זה, וסוריה תצטרף ללחץ המצרי בעמדתה הנוכחית בלבנון, יגדלו מאד הסיכויים שהפלשתי־נים יאמצו לעצמם את הדרך ה־זאת ויתרמו ל„מתקפת השלום".

תוצאה אפשרית אחרת היא ש־הקואליציה של „ארגוני הסירוב" המתנגדת לקו זה, תיעזר יותר ב־גורמים בעולם הערבי, כמו לוב ועיראק, המבקשים להרחיב כי בהלך מדיני. הארגונים האלה עלולים ליזום גל של פיגועים קשים, להפריע למהלכים המדי־ניים.

— אם יתחילו הארגונים הפ־לשתינאיים להשמיע הצהרות מתו־נות, תימצא ישראל במצב לא־נוח מבחינה בינלאומית ואולי אפילו במחלוקת קשה עם ארה"ב...

בנסיוני כבסביר ובנסיונם של אחרים, אני יכול לומר, כי באי־רופה ובארה"ב יש נכונות כה גדולה להיאחז בכל שביב של הת־בטאות פלשתינית מתונה, עד כי גם היום, כאשר הניסוחים הם עב־רי־עבד ומעורפלים, כבר קשה ל־הסביר את מדיניותה של ישראל.

כל שינוי קל בנימה הפלשתי־נית, שישראל לא תראה בו כל ה־שיבות ומשקף אופורטוניזם ישן שאין בו כל שינוי של עמדה, יציב את ישראל בפני קשיים גוברים והולכים. בתקופה הקרובה ישמיעו דוברים פלשתיניים, בשפות שו־נות, בכלי תקשורת שונים ולפני יציבי קהל שונים, הצהרות חת־באורגן יותר עריבות לאוזניים אמריקניות, ואף ללא כעט אחי־ניים יהודיים.

דב גולדשטין

חברת
האחים דוניץ
מזמינה אותך
לבוא להשתכנע ולבחור לעצמך:
הדירה היפה ביותר
תיכנון וגימור מעולים
במרכז השקט ביותר
בקרן רחובות כצנלסון התקווה
בתנאים הנוחים ביותר
משכנתא ובטחונות לפי דרישת הלקוח
בראשון־לציון
דירות
בנות 4 ו־5 חדרים
בסבורה של העיר באזור מגורים שקט אקסקלוסיבי ומטופח, מוקף כרי־דשא, מוקמים בנייני פאר עם דירות בעלות תכנון מעולה ומתאימות לצרכו של כל דייר ונוחות משפחתו.
משרד מכירות: ראשון־לציון, רח' רוטשילד 40, טלפון 03-941180

הגנב ש...נתפס
האחראי על השו...

هكذا عن الأصل

هكذا من الأصل

השעה ה־25

השעה ה־25 לא קיימת ב־24 שעות היממה ● אבל גם אם אתם עסוקים מעל לראש, תוכלו למצוא זמן ל„שעה ה־25" — שעה של חידונים ושעשועונים, בכל יום ששי ושלישי

את הפתרונות, בצירוף החידונים — שלחו עד יום רביעי, 1.12.76, ל„שעה ה־25" „מעריב", ת.ד. 20044 תל־אביב

הגיון פשוט

לפניכם עשרה כדורים. כיצד ניתן לסדר אותם על 5 קווים ישרים — כך שעל כל קו יהיו 4 כדורים?

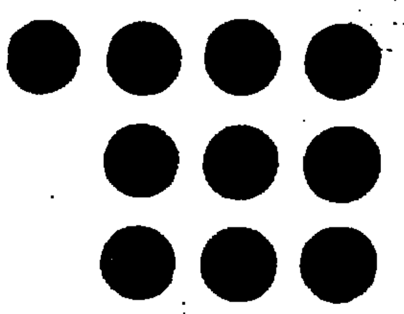

הפרס שיוגרל בין הפותרים — מערכת דקורטיבית למכשירי־כתיבה ששוויה 140 לירות

הכר את עצמך

הפעם אנו מביאים את כתב־ידה של ג.פ., כפי שנותח ע"י הגרפולוג חיים שטראוס

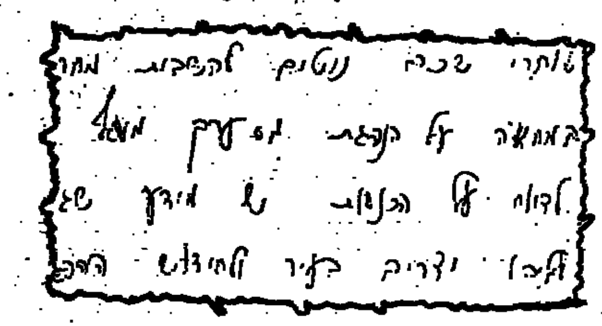

בעלת הכתב היא בחורה רצינית ונמרצת, היודעת את אשר היא רוצה. היא מסוגלת לשלוט ברוחה ולפעול באופן עקבי, תקיף ומרוכז. יש להדגיש, שתקיפותה היא עניינית וללא הפרזה. היא בחורה מאופקת, יודעת לפצור לשתה ומצליחה לשמור על הופעה מכובדת.

ג.פ. היא בעלת שאיפות, יודעת להתאמץ בעבודתה, להתמיד וגם לדייק. היא מבינה את אשר היא עושה, ופועלת מתוך ראייה כוללת וגישה עצמאית. יש ביכולתה גם לעמוד בתנאי עומס. בשעת לחץ היא אינה מתבלבלת. סיב עבודתה אינו יורד, היא אינה מאבדת את העשתונות; ושום דבר אינו יכול להוציא אותה משיווי־משקלה. עם כל השקט בהופעתה, יש לה רצון חזק ושאיפה עזה להצליח ולעשות עבודה טובה ויסודית. גם אם היא אומרת דברים בתקיפות, אינה נוהגת לשכוח את עצמה, מחשבתה היא עניינית, בהירה ומסודרת ומבוססת על גישה עניינית ואחראית. היא די זהירה בחריצת משפט, בודקת היטב את העובדות ומסתכלת בהן באופן יסודי וממצה. אין לה דעות קדומות, והיא פתוחה ללמוד מן המציאות ולעכל רשמים חדשים. מחשבתה בכללותה היא בהירה, הגיונית ושיטתית.

לצד גישתה הרשמית, הרצינית, קיימת בה גם גישה אחרת לחלוטין; אך בגלל זהירותה הרבה, מיעוט הביטוי והתאפקותה, יתכן שהרוך הנשי, הפתיחות וטוב־הלב, יכולת ההקשבה וההתחשבות — מתגלים רק לאחר זמן ורק לאנשים הקרובים באמת. יתכן שהיא נוטה קצת להסתגר ולהסתייג מאנשים אחרים, ולא כל כך קל לה להתבטא וליצור עמהם קשר במהירות. לאלה שהיא קשורה אליהם, היא מגלה נאמנות רבה ומסירות.

■	19	2	21	8	3	■	15	15	22	16	■
1	■	20	12	14	■	3	12	3	8	■	11
20	17	12	18	■	11	17	14	■	3	12	13
12	16	7	■	3	5	11	20	3	■	8	20
11	20	■	8	9	20	3	■	10	15	■	19
19 ה	12 י	14 נ	5 ו	14 נ	9 ק	■	10	11	9	21	■
■	19	4	18	19	■	14 נ	2 ח	10 ת	18 ל	11 ע	12 י
21	■	15	12	■	14	12	5	11	■	3	2
8	4	■	19	15	11	6	3	■	3	5	12
20	12	6	■	18	18	19	■	20	16	14	11
19	■	18	1	12	19	■	15	2	12	■	3
■	14	10	21	18	■	13	12	18	17	4	■

18 1   18 8   14 19 12 10 5 18 3 8

20 15 22 16   14 19   3 12 8 14 19

19 9 5 8 10 19   14 12 16   19 20 8 21

8 16 18 10 19 18   10 20 10 5 3 19

19 20 5 6 4 19   19 9 5 8 10 19 5

17 8 21 10 19 18.

תשבץ 1037

בתשבץ זה מחליפים מספרים את האותיות. כמובן נתנו שתי מלים — הן באותיות והן במספרים — ועליכם לנחש את שאר האותיות. אחר כך שבצו את האותיות לפי המספרים, במסגרת שלמטה — ותקבלו אימרה של לין יו טאנג.

הפרס שיוגרל בין הפותרים — שעון־יד ששוויו 400 לירות

פתרונות

מיום 19.11.76:

● תשבץ 1036 — סוב סידרה.

● ביד הלשון — מין על — מינעל / על־מין עלמין.

● הגיון פשוט — ראו ציור למטה:

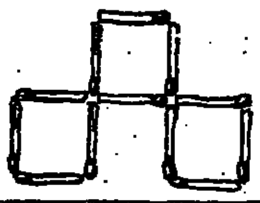

רבוע קסם

הפרס שיוגרל בין הפותרים — מחשב־כיס, ששוויו 350 לירות.

			336
			45
			24
108	105	32	

בריבוע הקסם רשומים מספרים מימין לכל שורה במאוזן, ומתחת לכל שורה במאונך. מלאו את המשבצות במספרים, כך שמכפלתם בכל שורה מאוזנת תתן את התוצאה שמימין; והמכפלה בכל שורה מאונכת — את התוצאה שלמטה.

קל וחומר

את הפתרונות, בצירוף החידונים — שלחו עד יום ד' 1.12.76, ל„שעה ה־25" „מעריב", ת.ד. 20044 תל־אביב

לילדים...לילדים...לילדים

וגם לכם — ילדים — הכין „קל וחומר" הרבה חידונים ושעשועונים ● ובין אלה שיפתרו אותם, יוגרלו פרסים יקרים

שמות הזוכים בפרסים יפורסמו ביום שלישי הקרוב

זהה את הזוהים

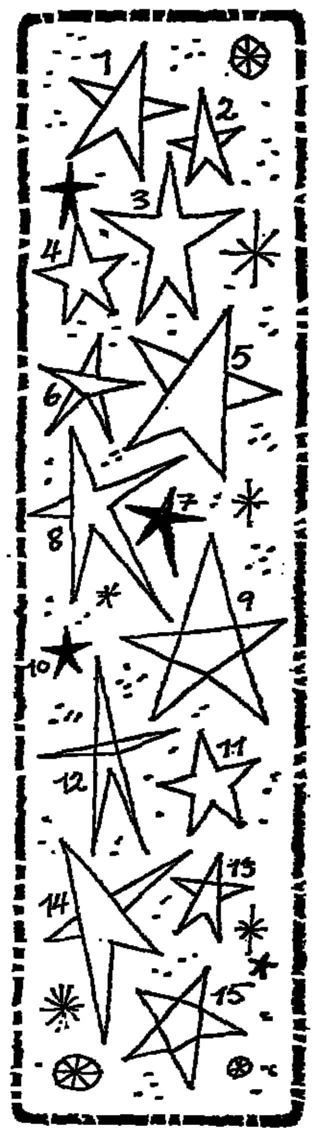

לפניכם 15 כוכבים בצורות שונות — אבל רק שניים מהם זהים כשתי טיפות מים. מה מספריהם של הכוכבים הזהים?

הפרס שיוגרל בין הפותרים — מערכת לעבודות פוליאסטר, ששווייה 270 לירות

בדרך הקשה

הפרס שיוגרל בין הפותרים — כדורגל ששוויו 130 לירות

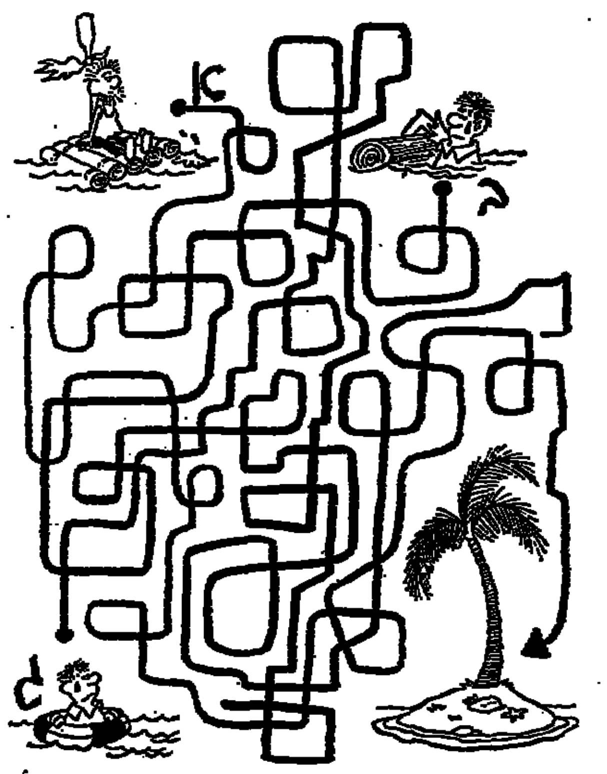

לפניכם שלושה ניצולים מאוניה, שנטרפה בלבים. השלושה נסחפים בגלים, ומנסים להגיע אל אי המיבטחים, שבפינה הימנית למטה. אבל רק אחת משלוש הדרכים (א, ב, ג) מובילה לאי. איזו היא?

אתר את האתר

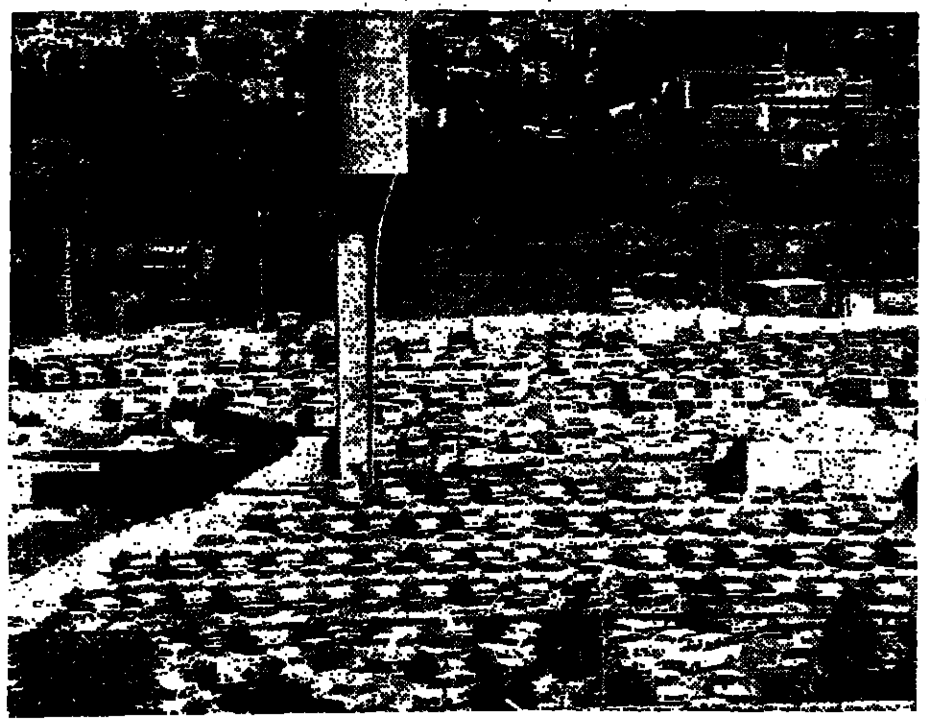

מהו המקום המופיע בתצלום? מה ידוע לכם עליו?

הפרס שיוגרל בין הפותרים — סכו"ם למחנאות, מסטינג, מימיה וילקוט צד, ששוויים 130 לירות

חפש אותי

הפרס שיוגרל בין הפותרים — מערכת מכשירים למילוף ו„גומי", ששוויים 150 לירות

אם הצרפו בדרך הנכונה את שמונה הצורות השחורות, תגלו שמאחוריהן מסתתר בעל־חיים. כל מה שאנחנו יכולים לגלות לכם, שבעל־החיים גבוה מאד.

פתרונות

מיום 19.11.76:

● אתר את האתר — בתצלום הופיעו שרידי היכל הורדוס בסבסטיה (היא שומרון הקדומה). החוקרים מייחסים את הארמון להורדוס. שומרון היתה אחת המפוארות בערי ה' ארץ. הוקמה לראשונה בידי עמרי מלך ישראל כ־900 שנה לפני הספירה. בהיותה עיר השוכנת ב[illegible] מקום אסטרטגי [illegible] מלחמות רבות, תמורות בשלטון, נחרבה ונבנתה מחדש פעמים מספר. הורדוס הרחיב את העיר ופיאר אותה. היא חרבה שוב בעת המרד נגד הרומאים. בתקופת הצלבנים היתה שוב עיר גדולה ונודעה, עד שנכבשה בידי המוסלמים ידועה.

● שקט מחשבים — ראו ציור למטה:

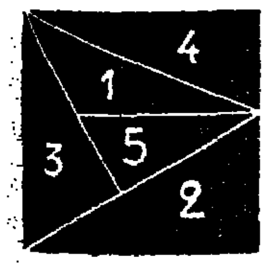

● מספרים מספרים — מאחורי המספרים מסתתרים צלם ומצלמה.

● רבוע קסם — ראו פתרון למטה:

5	3	6	14
8	2	4	14
7	9	1	17
20	14	11	

תחביבים תחביבים

חדשות בולאיות מאזורנו

בולים

כדי פעם מופיע הי אזור שלנו על בולים שונים. מרם הגיעו לידינו פריטים בולאיים מהצדדים שלחמו בלבנון. על פתיחת סניף הדואר בגבול ישראל — לבנון והפצעת והותבת מיוחדת של „הגדר הטובה" בדוגב כבר סופר. המעט נכתוב על שני פריטים בולאיים אחרים.

מעטפה של יחידת פרואנית בחיל האו"ם

נושא בולאי חדש מתגבש עתה בקרב אספני בולים חימטיים והוא נדלים, מעטפות וחותמות הנשלחים על ידי יחידות צבא של האו"ם המופקדות על שלום או שביתת נשק במקומות שונים בעולם. מצויים אספנים המתעניינים במיוחד בבולים ממרחב זה. לפני הגיעו לידינו שתי מעטפות עם חותמות — אחת נשלחה על ידי יחידה פרואנית הנושאת בול לבנוני וכתובת היחידה ירושלים — ישראל, והשניה נשלחה על ידי יחידה פולנית הנמצאת בסיני ושוגרה דרך קהיר. אגב, הנהלת הדואר האוסטרי הודיעה שחותמות חדשות ומחירון חדש על תעריפי דואר הוכנסו לשימוש מ-1 בח.ז. ביחידות האוסטריות בגבול הסורי הישראלי ובקפריסין.

כאן ושם — על בול מצרי

במלאות 3 שנים למלחמת יום הכיפורים. או כפי שמכנים את המלחמה במצרים „3 שנים למעבר הצבאי בתעלת סואץ", הופקו במצרים ב-6 באוקטובר 3 בולים המציגים את הנושאים הבאים:

1) מפת ים סוף, בתרשים הדיקוק של סואזת (20 מ.), בניה מחדש של סיני, מפת תעלתה של הבילוס, בנייניו הקשים (20 מ.) אגודתה של הלוחמים, תמונת החייל האלמוני ודגל דגנה (100 מ.).

הזוג המלכותי הספרדי מבקר בדרום אמריקה

הזוג המלכותי הספרדי מבקר בדרום-אמריקה

לציון ביקורם של המלך קרלוס והמלכה סופיה בדרום-אמריקה הונפק בספרד בול מיוחד בערך של 12 פסטאס. המציג את דיוקנם של הזוג המלכותי, מפת דרום-אמריקה והאניה „סנטה מריה" וכן תאריך הביקור. תפוצת הבול היא 6 מיליון עותקים.

תכנון המשפחה בדרום-אפריקה

ממשלת דרום-אפריקה החליטה לנהל תעמולה למען תכנון המשפחה של הלבנים ובול מיוחד שהונפק התודש בערך של 4 סנט שהוקדש לנושא זה מציג יצירת פיסול של „משפחה" לפי ציורו של יאן רוס. הבול בתפוצה של 40 מיליון עותקים הודפס בפרטוריה.

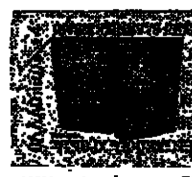
500 שנה לספר היווני הראשון

הספרד ה-1000 של בנק בראזיל על בול

משנת 1808, שנת יסודו של בנק בראזיל ועד היום הוקמו 1000 סניפים (הסניף האלף נפתח לפני שבועיים בעיר בארה די בוגרס). לציון המאורע הונפק בול מיוחד בסגנונו ובתכנו כאשר עליו מופיע

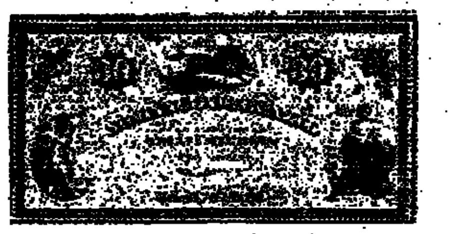
1000 סניפים של הבנק הבראזילי המלכותי

צילום של שטר כסף הימצא על ידי בנק בראזיל, ציור שהופיע על שטר לפני כ-150 שנה וציור חדיש. ערך הבול הוא 0.80 ק. בתפוצה של 2 מיליון עותקים. ציירה את הבול מרטה פוסה, ציירת צעירה שהחלה את עבודתה האמנותית רק לפני מספר שנים מספר.

ציור אחיד על בולי סקנדינוויה

500 שנה להדפסת הספר היווני הראשון

ב-8 בדצמבר יונפק ביוון בול בערך של 4 דרכמות (מליון עותקים), הו מציג את הספר היווני הראשון שהודפס כולו ביוונית לפני 500 שנה (1476). זה הוא ספר דקדוק יווני שחובר על ידי קונסטנטינוס לסקריס (1434—1501), ההומניסט ביזאנטי, מורה ליוונית, שנמלט לאיטליה לאחר נפילת קושטא בידי התורכים.

ראשי איגודים מקצועיים הונגריים על בולים

דיוקנים של יוסף כדימר (1876—1940), סוחר מדינאי הונגרי, ותמונה על ראשי תנועת העבודה; איגנץ בוגאר (1876—1933) עובד דפוס ומזכיר האיגוד המקצועי של פועלי דפוס; ורודולף גלוב (1901—1944), פועל מכרה, פעיל איגוד מקצועי שנרצח ע"י הנאצים הם משתתפי הפעולה ההונגרים מופיעים על 3 בולים שראו אור ב.ז. בערך של 1 פג. כל אחד.

בולים אחידים בארצות סקנדינביה

פעם ב-3 שנים מנפיקות 5 מדינות סקנדינביה והן: פינלנד, שוודיה, נורבגיה, דניה ואיסלנד, בולים אחידים המציינים את המיוחד הקיים במדינות אלה. הפעם יונפקו בולים כאלה ב-19 בפברואר 1977 והנושא שלהם הוא „אויר ימים" הם באים לציין את המלחמה נגד זיהום אויר. ציירה את הבולים הציירת הנורבגית איגורים יאנגרס אוסלנד. 2 הבולים שהונפקו בפינלנד בערך של 1.00 מ. מציגים 5 שושנים הכסמלות 5 המדינות הסקנדינביות.

„חולה נפש" על בול בלגי

ציורו של ולסקז „חולה נפש" על בול בלגי

התודש הונפק בבלגיה בול בערך של 6+14 פרנק (שהכנסה הנוספת הוקדשה למוסדות סעד רצקה לחולי נפש בבלגיה). המציג את ציורו של הצייר הספרדי המפורסם ולסקו — הנמצא במוזיאון פראדו במדריד „חולת נפש".

אליעזר בן

שם ישראל נחרת על הגביע העולמי

שח מט

שמה של ישראל נחרת על גביע אליפות העולם לנשים — לראשונה בתולדות השחמט העולמי ואף לראשונה בתולדות השחמט הישראלי. שש פעמים עד כה נחרת עליו שמה של אלופת העולם, נבחרת ברית-המועצות, ושום נבחרת מכיימי נוסף לא יבחק את שכה של ישראל מהגביע.

הישג מכובד זה ניתן לישראל על מגש של זהב: מדליות זהב שהוענקו לארבע הברות הנבחרת שניצחו את כל האחרות. הן לא הפסידו בשום התמודדות קבוצתית. המצטיינת ביותר היתה אלה קושניר על הלוח הראשון: 7.5 מ-8 משחקים; זהו הישג של כ-94% והוענקה לה דרגת רב-אמן. קרוב לכך הישגה של לאה נודלמן על הלוח הרביעי: 6.5 מ-7 (כ-93%). על הלוח השני צברה לובה קריסטול 7.5 מ-10 (75%). על הלוח השלישי צברה אלופת הארץ, אולגה פודרזנסקיה, 4.5 מ-8 (קצת יותר מ-56%).

להישגן הקבוצתי המצויין של ארבע חברות הנבחרת יש לצרף גם את תרומתו של ראש הקבוצה אליהו לבנם, שהשכיל להציב הרכבים נכונים נגד היריבות השונות, כדי לאפשר כנוחה לכל אחת מחברות הנבחרת אחרי מאמצה.

לשמת הנשים לא גילתה נבחרת הגברים משחק יציב. אף שכבשה מקום שישי והשיגה את הישג משנת 1954 (מקום שביעי), נצחונותיה והפסדיה אינם משקפים נכונה את כוחה האמיתי. את ספרד, שהגיעה תשיעית, ניצחנו 1:3 — ואת פאראגואי, שכבשה מקום 15, ניצחנו 1.5:2.5. בתוצאה זו ניצחנו גם את אוסטרליה, שכבשה מקום 17 — וגם את שוודיה, שכבשה מקום 12. בחלבו הפסדים בגוהים נגד שתי הראשונות — ארה"ב (3.5:0.5) ונגד הולנד (3:1). אך הצלחנו לצאת בתיקו 2:2 נגד אנגליה, שהפסה מקום שלישי.

את האכזבה הגדולה ביותר הנחיל לנו רב אמן ליברזון: 5 נקודות בלבד ב-10 משחקים. והרי לא כל צרות ירדנו היו רבי אמנים. מלחמון הלוח הראשון אנו מצפים ליותר, שהרי רק לפני כמה חודשים צבר „טפטוף" שטם שחקן בנבחרת לא קיבל: התחרות הבינאזורית בביל. גם באולימפיאדת ניצה 1974 לא הצטיין ליברזון. אולי גבוהה הדעה שהוא טוב יותר בתחרות אישית כאשר בהרכב קבוצתי.

הכותב גם קרידכן על הלוח השני: 4.5 מ-9. עד היום הישגים האחרונים הוא צבר כ-30% ולבסוף נכשל. גם משחקן כקרידכן, שכבר הוכיח את יכולתו, אנו מצפים ליותר.

ביתוח הישגים האישיים מראה שלושה בלבד צברו למעלה מ-50%: „גיבגיא" (70), כגן (כ-67) ובירנבוים (כ-59). ליברזון וקרידמן צברו רק 50% ואילו לדרמן כ-44%.

השחמט הישראלי יצא נשכר מהאולימפיאדה: אושרו לנו שני אמנים בינלאומיים (לדרמן ורדשקוביץ). עתה יש לנו 10 בעלי דירוג בינלאומי: ליברזון, קרידכן, גיתגייהשוילי, כגן, צירניאק, לדרמן, רדשקוביץ, בלייכן, קלדור ועורה. זה מאפשר לההנהלה האיגוד להכנן ביותר קלות תחרויות בינלאומיות, כדי להעלות בדרגה כמה שחקנים מוכשרים.

משחקי הגביע

במשחקי רבע הגמר שנערכו בשבת ניצחו: אונ' ת"א — רמת-גן 0:5, „פלדקלייך" — מרכז הנוער ב' 2:3 (דומניץ הפסיד נגד הראל בלוח הראשון), מרכז הנוער א' — חדרה 1.5:2.5 (1), הטכניון — נוער ווהוקי רמת-גן 0.5:4.5.

ביום א' יוערך הגורל משחקי חצי הגמר וייקבע הארכים.

שיא כפול יירשם השנה במשחקי הליגה — הן מבחינת מספר הקבוצות והן מבחינת מספר המשתתפים. מספר הקבוצות יגיע השנה ל-145 בארבע הליגות השונות ומספר השחקנים יגיע לכ-1500.

ביום א' ייערך שיבוץ הקבוצות.

הקרבה כפולה

מייקל סטין, שחקנה הצעיר של הנבחרת האנגלית (שכבשה מקום שלישי באולימפיאדה), הבניע בהקרבה כפולה את יריבו השוודי שניידר.

סטין, בלבן, פתח בהקרבת כלי: 16. פ-ו5! ה:פ, 17. פ-ד5 מה-ד8, 18. ה:ד5 צ-ה8, 19. מה-ז3 ד-ח8, 20. פ-ו6+! פ:פ (על ה:פ יבוא ה:ו5+ ו-צבות המלך מתבוססת), 21. ה:פ ד-ד7, 22. ד-ד4 מה-א5, 23. צ:ד3+ 8ח-ה (על ר:צ יבוא מה-ג4), 24. מה-ו4 מהיר נכנע.

שאול הון

„מלך פילוסוף"

(סוף מעמוד 23)

בכיל את האמן. האריאפשר קורא לו. לא כאריאפשר אלא כאפשר שכעבר לקו הרכס. שכבעבר לקו הרקיע, שכבפניו את דבריו והוא להביא תבונה במציאות הנבונה.

✱

האו"ל המנהיג הכריזי, לפי הגדרתו, אינו יכול להשלים עם מצבי שיתוק, והוא נעשה מנהיג כשהוא קם וחולך ממצבי השיתוק האלה. קורה ששני הכיוונים ההפוכים כזדמן להם פתאום להתלכד, לרגעים היסטוריים קצרים, בבקיעות ממצבי בעיצובה. וכך יש מקומה ויש רגעים שבהם הרתוק איש-הרוח בבופלא שכעבר מזה לאפשר, והחסירות כבפתו על בה שהוא רואה לנגינו בבלנות האפשר ובהתנבות כה שמעבר לו — כל אותה שתיות ההיית להתקתקות באפשר בתכרוה להביא — וכו בזמן וכו במקום גם החבולותיו של המדינאי להחלץ בבלכודות האפשר כמיכבם לתוכה עד שיתוק, ושאריאפשר עיד לשבת באפשר והו כבלי להפסיד את כוח ההוית כל הצם שהוא מנהיגו — בבקוסות האלה ובזובנים האלה, גם המדינאי וגם איש הרוח, כל אחד במקומו, ומסיט, ובבעיפרל — עובדים פתאום שותפים שלא בהתכוון על סף המכיה הכרוחה אחת, על סף גישות הכרה חדש, ויותר על כשוט לשם כמהם, והמסלול לבאבק לשם כשוט שאינו פתות כהכרה אבת הכרותיה — ועד עוד ביינתו ומי עוד בבקובנו שאינו חש את הרגע הזה ואת ההכרה הזה קרב בהיותו ובא עלינו: שאם לא נשתנה לא נתקיים. שאם לא ניחלץ כן האפשר שהתפסק אתבול — נפסיד את מקומנו באריאפשר. האופק של האדם אינו מקום. הוא הכוחה שבין כאן ובין שם, בין האפשר והאריאפשר. השאלה הערבית, ושלום האמת — הם הים האופק.

דברים שנאמרו בבית ברמוריון, עם צאת ספרו של שבתי טבה: „קנאת הדוד".

מודיעין

יום ששי, ד' בכסלו תשל"ז (26.11.76)

שקיעת החמה: 16.37 ✱ זריחתה מחר: 6.18

- פרק יומי: שמואל ב: ז—ח
- משנה יומית: ערלה: ב—ג, ה—א
- דף יומי: יומא: נב
- הלכה יומית: תפילין: לב, כו—כט
- פרשת השבוע: תולדות

יום שבת, ה' בכסלו תשל"ז (27.11.76)

שקיעת החמה: 16.36 ✱ זריחתה מחר: 6.19

- פרק יומי: שמואל ב: ט—י
- משנה יומית: ערלה: ג, ב—ג
- דף יומי: יומא: ס
- הלכה יומית: תפילין: לב, ל—לב
- פרשת השבוע: תולדות

טלוויזיה — ראה „ימים ולילות" עמוד 54

רדיו — ראה „ימים ולילות" עמוד 54—55

עזרה

משטרה

ירושלים, תל-אביב, חיפה, רמת-גן, בני-ברק, חולון, פתח-תקוה, הרצליה, אשדוד, אשקלון, באר-שבע, נהריה, נתניה, נצרת — 100; אילת — 2444; חדרה — 22444; טבריה — 23444; קרית-שמונה — 40444.

פתח-תקוה — 912333; נצרת — 54333; בת-ים — 885555; נתניה — 23333; טבריה — 20111; צפת — 30463, 30333; נהריה — 923333; עכו — 912333; צפת — 22333, 33859; כפר-סבא — 53222; קרית-גת — 91333; שדרות — 94074; דימונה — 5933; ערד — 97222.

מכבי-אש

ירושלים, תל-אביב, חיפה, פ"ת, הרצליה, אשדוד, אל-עלית, רחובות, רמלה, לוד — 102; בני-ברק וקרית אונו — 781133; גבעתיים — 723333; ראשון לציון — 942223; חולון — 842122; אילת — 2222; חדרה ונתניה — 2222; 101 — 102 — 2222; ב"ש — 22222; טבריה — 20222; נהריה — 922222; נצרת — 5522; קרית שמונה — 40135; רמת-גן — 742222.

מגן דוד אדום

ירושלים, תל-אביב, חיפה — 101; אילת — 101 — 102 — 2222; ר"ג, בני-ברק, גבעתיים, קרית אונו — 731111; חולון — 843133; הרצליה — 981333; רחובות — 951333; ראשון-לציון — 942333; אשדוד — 22222; אשקלון ובאר-שבע — 78332; חדרה — 22333.

עזרה ראשונה נפשית: ירושלים — 69911—02; תל-אביב — 261010—03.

רופאים

תורנות לילה במוקדי מגן-דוד-אדום בהתאם הדינה.

גוש דן:

רמת-גן, גבעתיים בני-ברק והסביבה

ההסתדרות הרפואית טל. 723385.

מד"א טל. 781111 ר"ג, שרות רפואי ואמבולנסים 24 שעה.

תל-אביב והסביבה

ד"ר הראבן, אבן גבירול 6, טל. 443281.

מד"א, טל. 240111, שרות אמבולנסים ובקורים דחופים, טל. 101, בין השעה 8 בערב עד 7 בבוקר.

חיפה והצפון

רופא תורן ד"ר בודוין (כללי וילדים) טל. 254530; ד"ר פרידמן (כללי וילדים) רח' הלל 43, טל. 524922. מד"א: רח' יצחק שדה, טל. 101, מ-7 בערב עד 7 בבוקר.

בריאות, שירותי עזרה ראשונה — היא. רח' בר כוכבא 49. טל. 231619. בימים שני ושלישי וחמישי מ-21.00—24.00. בשבתות וחגים: 14.00—10.00. בכוננות יומי 21.00—22.00.

מרפאת שירותי עזרה ראשונה — חיפה, רח' הגפן 26. בימים שני ושלישי 18.00—21.00, שבתות וחגים מ-10.00—12.00.

קופת חולים לאומית: ...

רכבת

(כל יום חוץ משבת)

מירושלים

- לתל-אביב דרום: 10.45
- לבני-ברק ולחיפה: 12.22, 7.40

מתל-אביב מרכז

- לחיפה: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00 (19.00 במוצ"ש)
- לנהריה: 8.00, 12.00

מתל-אביב דרום

- לירושלים: 7.22
- לבאר-שבע ולדימונה: 7.00, 12.35

מחיפה מרכז

- לירושלים: 7.06, 11.46

- לתל-אביב: 5.53, 6.30, 7.20, 8.44, 9.48, 11.31, 12.50, 13.52 (18.53 במוצ"ש)
- לנהריה: 6.23, 9.06, 13.22

מחיפה בת-גלים לנהריה — הרכבת יוצאת 3 דקות קודם.

מנהריה

- לירושלים: 5.43
- לחיפה ולתל-אביב: 5.44, 7.56, 10.58, 14.12

מבאר-שבע

- לירושלים ולחיפה: 7.22
- לתל-אביב: 7.22, 13.00

מדימונה

- לירושלים ולתל-אביב: 6.52, 12.30
- לחיפה: 6.52

- רכבות אקספרס

הרכבות הקבועות מודיעות אבל דחופות
בני-ברק — בצאת השבת עד 21.00
ביום א' בבוקר — מ-5.15 עד 6.15
בני-ברק, ה"א, רחוב לילינבלום 3, טל. 287211.

בתי מרקחת

ירושלים

ששי: ג'ינבס, הצרי 12, 33676; אל ארז, כבר שער הפרחים, 282682.

שבת: כצלות דפנה, כצלות דפנה בנין 128, 811804.

מוצ"ש: הבירה, הזקוני המלך 23, 33843; אל כנטראל, צלאח א-דין, 282196.

תל-אביב

ששי: שלמה המלך, שלמה המלך 78, 246461; פרנקל, המלך ג'ורג' 28, 223721.

שבת: ברק, ז'בוטינסקי 109, 446682; בוגרשוב, בוגרשוב 60, 293889; גבעת, אחה"ע 91, 285301.

מוצ"ש: בבלי, דיזנגוף 174, 222386; נוכמן, אחה"ע 91, 285301.

חיפה

ששי: עליה, בת-גלים, עליה 44, 522062.

שבת: מסדה, מסדה 30, 662987.

חולון ובת-ים

ששי: רמת הנשיא, אלי כהן 1, רמת הנשיא.

שבת: רמת יוסף, מרכז מסחרי רמת יוסף; חולון: אסותא, סוקולוב 4, 858197.

רמת-גן והסביבה

ששי: תלפיות, אבא הלל 30, ר"ג, 223554; „אודיסי", אצ"ל 57, ר"ג, 778096.

שבת: חן, ז'בוטינסקי 99, 794434.

אזור השרון

ששי ושבת: כפר ריבלין, ויגנים 142, הרצליה פיתוח, 938014.

ששי: פיסבורין, חפץ חיים 6, פ"ת, 911541.

שבת: אסותא, ברון הירש 21, פ"ת, 911710.

באר-שבע

ששי: רמבים, שכ' ד' מרכז.

שבת: אסותא, מרכז גלעד חדש, דרך הנשיאים.

נתניה

ששי: נתניה, הרצל 11, 22842; תרופה, הרצל 2, 28656.

בתי חולים תורניים

אזור הצפון

ששי: בית חולים ממשלתי בנהריה.

שבת: רמב"ם.

אזור המרכז

(ת"א רבתי, השרון ויהודה)

יום ו': איכילוב הדסה תל-אביב (מחלקת ילדים בלבד).

שבת: מאיר ושמואל הרופא.

אזור הדרום

ששי: בית חולים ברזילי, אשקלון.

שבת: בית חולים סורוקה, באר-שבע; בית החולים ברזילי, אשקלון.

אזור ירושלים

ששי: הדסה: מחלקת ילדים; בקור חולים: מחלקות פנימית, נשים, שערי צדק: מחלקות פנימית, עיניים.

שבת: שערי צדק: מחלקות ילדים, נשים, כירורגיה, עיניים; הדסה: מחלקה פנימית.

משמרי התיירות הדב במוהלות מגן דוד אדום
בנק הדם יפו: 8—12.30
ירושלים: 12—8, ת"א, חיפה, אשדוד: 8—12.30

מטוסים

[illegible]

משפרי הטלפון כדי לוודא המראת מטוסים ונחיתתם 03-614656, 03-971461

תאי סוללה במצלמה

צילום

מלאי האלקטרוניקה החדישים קנו לעצמם מקום נכבד גם בצילום, והחלק גדול של הציוד שלנו יש כיום מערכות חשמליות. הללו ניזונות לרוב מסוללות — אם כי חלקן (בעיקר במבזקים ומפולים) גם מכבל את החשמל מן הרשת.

באשר לסוללות במקורים רבים די לנו במקורות זרם חלופים לשם הפעלת מד-האור האוטומטי המצוי כיום במצלמות. והכרשות רבות. מכיוון שמדובר בזרם כמעט-אפסי, אפשר להסתפק בסוללה נגטית, השונה לחלוטין מסוללה מקובלת של פנס-כיס או כקלט-טרנזיסטורים. כאן הכוונה למשהו שאינו גדול בהרבה מכדור נגד כאב ראש; אך במיפול בלתי נאות, כאב-הראש עלול להיות רב:

„סוללות-כפתור" אלה עשויות לרוב מעטה-פלדה כפול, עם טבעת-פלסטיק המבודדת בין שני חלקי המעטה. פס-הפלסטיק צר למדי, ובדגמים מסוימים של תאי-סוללה אין רוחבו עולה על מ"מ אחד. לכן, קל מאוד לגשר על פני בידוד זה, בכבות קטנה לכדי של לכלוך, זיעה, או שבב-מתכת קטן. אם ניגע בתא-סוללה כזה ביד מיוזעת, ייתכן שנשאיר על הבידוד עקבות קלים של מלחי-זיעה. מלחים אלה הם היגרוסקופיים (סופגי מים), ותמיד יישאר להם במקצת. התוצאה: קצר חלקי בסוללה, שאף אם הוא מעביר רק מיליוניות של אמפר — סופו לרוקן את התא במרוצת, ולהפרידנו בפני עוקץ שבורה דווקא באמצע הצילום החשוב ביותר.

הצרה היא שסוללה כזאת בנויה באורח שונה לחלוטין מכתם סוללה רגילה. יש בה כמויות הגורם לקיבול חשמל גדול מאוד (יחסית לגודל התא). אך מצד שני, הכתה אינו יורד אט-אט, כבסוללת אבץ-פחם רגילה. במקום זאת, התא הבורה על כתה מלא עד סוף חייו, ורק ברגע האחרון הכל מתמוטט בבת-אחת. מכאן, שאי-אפשר לצפות על כלאי החשמל בתא הוך מידה רגילה במדידה. טוב מכל להחזיק אריזה בתוך המצלמה תא-כספית רזרבי, על כל צרה שלא תבוא...

דרך אגב: מאחר שהתא מכיל כספית, יש להוזהר בו: אין לפתוח, ואין להיפטר ממנו באש גלויה. אין גם לכמות להטעינו מחדש, מחושש שיתפוצץ.

בבמה מצלמות חדישות יש תאי-סוללה קטנים עוד יותר — שלרוב ניתן להם לזהות בכך שאחד מהצאי מעטה-המתכת הוא בצל גוון-זהב. אלה „תאי-כסף", ולהם תכונה מצוינת: אף כשהם כבפס ריקים, הם הזורים והתאושש קמצה לאחר שעה אחרות. לכן, אפילו נדמה לנו שטוב אין התא פועל — כדאי להניח לו קמצ. ולראות אם יחזור לאיתנו. בתאים אלה, ה„פלוס" וה„מינוס" בדרך כלל הפוכים מאשר בתא-כספית.

בכמה מצלמות יש במקום הזנת מד-האור סוללה שונה, המבוסס על ליציום ביודידות זהורות (ל.א.ד.). הללו פועלות ויש במתח גבוה יותר, ולכן מקובל להשתמש עם בתה תאי-כסף, המחוברים בטור, כך שנוצרת סוללה כבלה מתח של כ-6 וולט. מבחוץ קשה לראות זאת, כי לרוב כל התאים עטופים יחדיו בעטפה בנייר. אולם אם סוללה כזאת „מתה", עדיין כדאי לנסות להפעיק מבנה הנבלת: כמעט תמיד רק תא אחד „מתפגר", והשאר עדיין טובים. לכן, בקצת הזרות ניתן לפרק סוללה כזאת.

לנגוד את המתח על כל תא, ולשמור את התאים שעודם טובים. תמיד ימצא חבר שיזדקק לתא אחד בלבד, וישמח על המציאה (גם התאים הבודדים יקרים מאוד).

בטיפול נאות יאריכו תאי-סוללות של מצלמות ימים — בדרך-כלל כשנה ואולי אף יותר. כל מה שיש לזכור — לא לגעת בהם בידיים מיוזעות; אם בכל זאת נגענו — רצוי לנגב במטלית טבולה בכמה כוהל נקי. או לפחות בכתם כיסת-בד נקיה ויבשה. אין לשמור תאים אלה בחום — וטוב מכל להחזיק את המלאי במקרר, באריזת פלסטיק אטומה. מצלמות המצוידות בכתב — יש לנתקו שאין מצלמים, לשכירה על חיי-הסוללה; אחרות, התמורות מתג, פעולות ככל שהמדשה רואה יותר אור. לכן, בבקרה כזה כדאי לכסות את המדשה שכה כשהמצלמה אינה בפעולה.

אם התא „מעלה קובס" (מצבעות, גבישים זעירים של כימיקלים הנפלטים אט-אט מבעד לבידוד) — מותר לנגב היטב, ולהמשיך להשתמש בו. אולם כך אם כך — כדאי „לכת על בטוח", ולהחליף את התא אחת לשנה.

על מקורות-חשמל אחרים בצילום — בפעם אחרת.

هكذا من الأصل

לימודים

חינוך על־יסודי · בי"ט לאכסטרנים · בגרות · · · רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות

משרד העבודה
האגף להכשרה מקצועית

הסתדרות הנוער הדתי
העובד והלומד
רשת תורה ומלאכה

מרכז להכשרה מקצועית תורנית
קדם צבאי — נחלים

נותרו מספר מקומות
לקורס קדם צבאי „מכונאות רכב"

שיפתח בימים הקרובים

בדבר פרטים והרשמה לפנות 03-919847

ההזדמנות האחרונה שלך להשיג תואר אקדמי
של אוניברסיטת לונדון, בתכתובת.

— גם לחסרי תעודת בגרות —

הזדמנות אחרונה:
על מנת להתקבל כתלמיד מן המנין באוניברסיטת לונדון, בתכתובת, עליך לעמוד בבחינות שלב א' ביוני 1977.
לאחר מועד זה תסתיים הרשמת תלמידים אקסטרניים לאוניברסיטת לונדון.

הרשם עתה:
הקורסים האינטנסיביים של WOLSEY HALL - OXFORD יכשירו אותך לעמוד בבחינות שלב א' של הלימודים. כל העומד בבחינות שלב א' יוכל להשלים את לימודיו לקראת התואר ללא הגבלת זמן.

תואר אקדמי מוכר, בתכתובת:
— הלימודים הם לקראת תואר אקדמי מוכר בתחומים הבאים: מתמטיקה, כמיה, פיסיקה, מנהל עסקים, כלכלה, אנגלית, צרפתית, משפטים, הסטוריה, גיאוגרפיה ופילוסופיה.
— החומר הנלמד ושיטת הלימודים הוכנו על ידי צוות מנוסה אשר העמיד דורות רבים של בוגרים.

שכר לימוד נמוך ללא תחרות.
— המספר העצום של סטודנטים ברחבי העולם המשתתפים בתכניות הלימודים האקסטרניים של אוניברסיטת לונדון, מאפשרים למוסד להעפיק תמורת שכר לימוד נמוך.
— שכר הלימוד השנתי באוניברסיטת לונדון הוא כמחצית שכר הלימוד המקובל באוניברסיטאות בארץ.

הלימודים בביתך, בזמנך הפנוי.
פרטים והרשמה בנציגות WOLSEY HALL - OXFORD בישראל
רח' בר כוכבא 28, תל־אביב, 247296

גמר הרשמה: 21.12.76

לכבוד
נציגות WOLSEY HALL - OXFORD בישראל
רח' בר כוכבא 28, תל־אביב.
נא לשלוח אלי ידיעון חינם (ללא כל התחייבות מצידי)
שם: ______
כתובת: ______
טלפון: ______

מע. 26.11

למד בגרות בביתך!

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך, למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי שיעור בשלוחת המכון הקרובה אליו — ללא תשלום נוסף.
הנחת של % — לחיילים.

קורסים נוספים בכתב
- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה — כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח והגדלה
- גרפיקה שמושית
- פרסום ויחסי ציבור
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב.
שם: ______ מעוניין בלימודי: ______
כתובת: ______ טל.: ______

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב בן־יהודה 51 טל' 234396	חיפה רח' בלפור 5 טל' 669041	רמת־גן ז'בוטינסקי 61 טל' 739195	רחובות רח' יעקב 3 (מול "אגד")
	פתח־תקוה רח' בלפור 14	בת־ים שד' העצמאות 79 טל' 866311 (מעל הסופרמרקט)	חולון סוקולוב 48 (מעל הסופרמרקט)	רמלה רח' נורדאו 5 (במוסד תקוותנו)

★ מינהל עסקים ★ גזירה ותפירה
★ ציור אופנה ★ טלוויזיה/אנטנות

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

משרד העבודה — אורט ישראל

המכון להשתלמות מקצועית משולבת
בתל־אביב

ערב עיון להשמלאים במסגרת מועדון החשמל

★ אספקת זרם ללא הפסקה U.P.S
★ מערכות דיזל גנרטורים — לחרום
שייערך במלון דן ביום ב' 29.11.76 בשעה 17.00.

פרטים: ברח' בוגרשוב 66, טל. 225690, 225795, בין 08.00—19.00

קורס אחרון השנה
ההרשמה עד יום ה' 2.12

מתמטיקה פיזיקה
הכנה לטכניון ולאוניברסיטה

לבוגרי המגמה ההומנית לאפריל 1977
★ מתמטיקה ★ פיסיקה ★ גם קורס בכתב
נפתחים קורסי ערב חדשים

אנגלית הכנה לאוניברסיטה

★ לחיילים הנחה ★ גם קורס בכתב
★ לקראת הבחינות באפריל 1977 (שנה"ל תשל"ח)

אנגלית מדוברת
מתחילים, מתקדמים, משתלמים

תל־אביב, ירושלים, חיפה

מכון דן להשכלה ולהשתלמויות

פרטים והרשמה: בשעות 4—8 בערב — תל־אביב, בנין גמנסיה „הרצליה", ז'בוטינסקי 106; ובמרכז, שד' דוד המלך 5, בשעות 9—1 לפנה"צ.
הלימודים בת"א בבנין גימנסיה „הרצליה"

האוניברסיטה העברית בירושלים

המרכז ללימודים קדם־אקדמיים
ע"ש יוסף שאלתיאל
מודיע על

פתיחת ההרשמה למכינה לבוגרי י"א או י"ב כתות חסרי תעודת בגרות

מחזור הלימודים יפתח ב־25.1.77 ויסתיים בסוף חודש אוגוסט 1978.
(חמישה טרימסטרים)

הלימודים יתנהלו בשני מסלולים:
1. מדעי הרוח והחברה.
2. מדעי הטבע.

מגמתה של תכנית הלימודים להכין את התלמידים ללימודים אקדמיים. במסגרתה ניתן יהיה להבחן בבחינות בגרות.

תנאי קבלה
1. יתקבלו אך ורק מועמדים ששרתו בצה"ל.
2. יתקבלו בעלי רקע כלכלי־תרבותי מתאים: מבוסס על־קריטריונים הבאים: גודל המשפחה, השכלת הורים, אזור מגורים, ארץ מוצא (כולל הורים).
3. יתקבלו בעלי תעודת סיום י"א או י"ב כתות או למי שסיים בחינות „מוקדמות" אקסטרניות.
4. יתקבלו מועמדים שיעמדו בבחינות הכניסה.

הערה: הישגי התלמידים מובאים בחשבון לצורך קבלתם לאוניברסיטה. עם זאת יש להדגיש הישגים בלימודים אינם מקנים קבלה אוטומטית לחוג כלשהו.

הערה: המרכז שומר לעצמו את הזכות להחליט שלא לפתוח מכינה או מסלול מסויים בתוך המכינה אם לא יהיו מספיק תלמידים.

ההרשמה: תיערך במשרדי המרכז ללימודים קדם־אקדמיים בבנין בוברדוסה, הר הצופים (אוטובוס 28 מהתחנה המרכזית) בתאריכים: 2, 6, 9, 13 בדצמבר 1976 בין השעות 09.00—13.00 לפנה"צ.

חיילים משוחררים (עד שנה מיום שחרור משירות סדיר) יירשמו במחלקה להכוונת חיילים משוחררים במשרד הבטחון רח' אבן גבירול 76 ת"א, בתאריכים: 19, 22, 26, 29 בדצמבר 1976 בין השעות 9.00—13.00 לפני־הצהריים.

מלגות: תנתנה מלגות לאלה שימצאו זכאים לכך.
דיור: לתלמידים שאינם תושבי ירושלים ימצאו מקומות מגורים במעונות הסטודנטים.

טכניקום בתאריך 29.11.76 יפתח קורס
אלקטרוניקה — טלוידיה
בפקוח משרד העבודה
חיפה הרצל 44 ת"א בן יהודה 28

בית הספר גלבוע לחשבונאות

נמשכת ההרשמה לקורסים:

הנהלת חשבונות
סוגים: 1, 2, 1+2, 3
לימודי ערב
★ הקורסים כוללים השתלמות במיכון ומחשבים
★ הלימודים יתקיימו בבנין גמנסיה הרצליה

מפעילות למכונות הנה"ח
★ קורסים נפתחים כל יום
★ שעות לימוד לפי בחירה

★ הקורסים נפתחים ב־1.12.76
● הנחות לחיילות החיילים משוחררים
עזרה בסידור עבודה בתום הקורס

נותרו מספר מקומות

פרטים והרשמה: רחוב מרמורק 28 תל אביב (ע"י הבימה) טלפון 221965 מ 8 בבוקר עד 7.30 בערב

איחוד בתי ספר

טכניקום — **הרמס HERMES**

מבצע השנה

לקורסי יום וערב להכשרה מקצועית
בפקוח משרד העבודה

אלקטרוניקה־טלוידיה — עיצוב פנים — שרטוט — פקידות
השמלאים ממוסמכים — שרטוט בנין — מזכירות
הנה"ח סוג 1+2 — שרטוט מכונות

אחשב כיס — מערכת רפרודוגרפית — סל פרקר

חיפה הרצל 44 — ת"א בן יהודה 28

גם אתה יכול להרוויח 5,000.- ל"י לחודש ויותר

כטכנאי שירות טלוויזיה ומומחה לתיקוני טלוויזיה ואנטנות

לאחר שתסיים קורס מרוכז של 10 חודשים בשעות הערב

מתקבלים מועמדים ללא תלות בגיל והשכלה

פרטים והרשמה — מכון לאלקטרוניקה
לפנות בשעות: 9.00 — 1.00 לפנה"צ
4.00 — 7.00 אחה"צ

ת"א: רח' הנגב 13 (תחנה מרכזית)	ר"ג: ז'בוטינסקי 61 (ליד קולנוע רמה)
חיפה: רח' ביאליק 17 (פינת הרצל)	פתח־תקוה: בלפור 14
ירושלים: אגריפס 8 (מול קולנוע עדן)	רחובות: רח' יעקב 3 (מול אגד)
באר־שבע: החלוץ 8 (מול קולנוע שביט)	רמלה: רח' נורדאו 5 (בבית תקוותנו)

מכון היצוא הישראלי
ISRAEL EXPORT INSTITUTE

הברירה יצוא!

לעוסקים ביצוא ומעוניינים להרחיב ידיעותיהם יערך:

קורס לסחר חוץ
על ידי מכון היצוא הישראלי

מועד: ינואר 1977

פרטים והרשמה: מכון היצוא הישראלי, המחלקה הכלכלית, טלפון 03-53012, ת.ד. 29732, תל־אביב.

המרכז להכשרה מכללות בירושלים

נמשכת ההרשמה לקורסים:
★ קדם הנדסאים
★ קדם טכנאים

תחילת הלימודים ב־23.11.76

מתקבלים בוגרי כתה י"א.
למעוניינים תנתן הכנה מיוחדת לקראת בחינות בגרות חיצוניות.

פרטים: כל יום בין השעות 8.00—19.00 ביום ו' עד 13.00 ברח' המלך ג'ורג' 14 טל. 226455.

לביא מכון לחשבונאות

(20 שנות הוראה)

הנהלת חשבונות לכל

קורס בוקר יסודי מזורז
קורסי ערב רגילים: 1, 1+2, 2, 3

הפתיחה: 9.12

למד במוסד מוכר!
הצטרף לאלפי בוגרי המכון.

פרטים והרשמה: ת"א סמולנסקין 7 טל. 232611, 9-12, 4-8

למד איטלקית
Istituto Italiano di Cultura

תל־אביב, רחוב מרמורק מס' 4,
טלפונים: 03-234544, 03-234550

צרפתית אנגלית
בשיטה האודיוליגית
● מורה אוניברסיטאית
● כיתות בוקר וערב

הרצליה פיתוח
טל. 938956 בערב

למד בביתך בגרות

38 שנות וותק ● 120,000 בוגרים ● 115 קורסים

אם אתה שואף להצליח בבחינות הבגרות והמוקדמות וללמוד בכתב בצורה רצינית ותחת פיקוח בהתאם לתכניות הלימוד של משרד החינוך, אנו נסייע בידך להגשים את שאיפתך. באפשרותך להיבחן במועדים הנוחים לך. לרשות הלומדים יעמדו יועצים לעזרה אישית בסניפי המכללה העברית להשתלמות בכתב.

לחיילים בשרות פעיל 25% הנחה

מגמות נוספות לבחירתך:
1. אנגלית ושפות אחרות
2. אנגלית לאוניברסיטה
3. מתמטיקה ופיסיקה הכנה לטכניון
4. אלקטרוניקה — מעבדה ביתית ובניית מכשיר רדיו
5. הנה"ח ומדעי המסחר
6. גרפיקה וציור
7. עתונאות ויחסי ציבור
8. פסיכולוגיה

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל מרכז הוראה ת.ד. 4068 רמת־גן.

מעונין בקורס ______
שם ______
כתובת ______
טלפון ______

המכללה העברית להשתלמות בכתב

מרכז הוראה: ר"ג, כפר עלית, שפירא 4
(פינת ארלוזורוב 63) שעות קבלה 8.00—16.00, טל. 723466

תל־אביב	חיפה	ירושלים	שעות הרשמה
ריינס 1, כפר דיזנגוף טל. 226594	נורדאו 30 טל. 667840	יפו 42 כבר ציון	8.00—20.00 רצוף

לימודים

• • • בגרות • בי"ס לאכסטרנים • על־יסודי · רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות • • •

קורס לשיפור היכולת האישית

קריאה מהירה · למידה יעילה

הגברת הזכרון · הרכוז וההבנה

מיליוני אנשים ברחבי העולם הכפילו ואף שילשו את מהירות קריאתם ואת יכולתם האישית בזכות השיטה האמריקאית לשיפור היכולת האישית אשר פותחה ע"י שני המדענים האמריקאיים ד"ר דוד ג. ספנסר והגב' רות ט. האנט.

גם אתה יכול לשלש את מהירות קריאתך ולשפר זכרונך, ריכוזך והבנתך וכל זאת במשך חודש ימים, בשעות ובימים הנוחים לך, בשתי פגישות שבועיות.

לומדים המתקשים להגיע לסניפנו יוכלו לקבל מערכת ללימוד עצמי בביתם.

לקבלת פרטים מלאים פנה אישית כל יום בין השעות 8.30—20.30 לסניפנו הקרוב:

תל־אביב	דיזנגוף 115 (ליד רוול)	טלפון 228545
תל־אביב	בן יהודה 51 (ליד מגדלי)	טלפון 234396
תל־אביב	אבן גבירול 70 (מול העיריה)	טלפון 266443
חיפה	בלפור 5 (פינת נורדאו)	טלפון 669041
נתניה	הרצל 29 (ליד קולנוע סטודיו)	טלפון 91691
ירושלים	יעבץ 5 (ליד בהרי)	טלפון 229730
רמת־גן	ביאליק 36 (ליד העיריה)	טלפון 719153
חולון	סוקולוב 48 (מעל הסופרמרקט)	טלפון 842308
בת־ים	העצמאות 79 (ליד המצבה)	טלפון 866811
פתח־תקוה	בלפור 34	
רחובות	רח' בילו"י 27 (מול אגד החדש)	טלפון 952858
באר־שבע	החלוץ 86 (מול קולנוע שביט)	

או, גזור ושלח:

לכבוד „מכונים אמריקאיים לקריאה מהירה" עבור מס. 245, דיזנגוף 115 ת"א

נא לשלוח אלי ללא כל התחייבות כספית, פרוספקט מפורט על ה„קורס לשיפור היכולת האישית".

הנני מעונין ללמוד ☐ בערב ☐ בכתב

שם ומשפחה .... כתובת ....

מכונים אמריקאיים לקריאה מהירה

חינם · פרוספקט • • מבחן אישי · חינם

למדי מקצוע ב־3 חדשים

במקום מגוריך – בכל הארץ

נקבנות בשיטת IBM

מקצוע שאין בו אבטלה והמשכורת בו גבוהה. לאחר שתסיים הדך 3 חדשים, נפנה אותך למקום עבודה מתאים ללא תלות בגיל והשכלה

לימוד בוקר • צהרים • ערב לפי בחירה

קורס כתבניות חינם למעונינות

• תעודת הסמכה •

פרטים והרשמה במשרדי

המכון להכשרה מקצועית

בשעות 9—1 לפנה"צ 4—8 אחה"צ

תל־אביב: רח' סלומון 7 · ירושלים: רח' אגריפס 8 · רמת־גן: רח' ז'בוטינסקי 61 · רחובות: רח' יעקב 3 · חיפה: רח' ביאליק 17 · רמלה: רח' נורדאו 5 · פתח־תקוה: רח' בלפור 14 · באר־שבע: רח' החלוץ 86

נלמדך מקצוע נדרש ומשתלם, עד להצלחתך

הנהלת חשבונות

★ בהדרכת רואי חשבון ומרצים מעולים ★ מבחני גמר בבית הספר ★ סוגים 1 + 2, 2, 3

מזכירות ופקידות

★ קורספונדנציה ★ כתיבה במכונה ★ אזרחות ★ משרדאות ★ חשבונאות ★ טיפוח החן

נקבנות I.B.M. בשיטת

★ כולל קורס חינם בכתיבה במכונה ★ קורסים מזורזים בוקר/צהרים/ערב נפתחים בכל יום

כתיבה במכונה

★ קורס מזורז לעברית/אנגלית נפתח כל יום ★ קורס כרוכו ב־12 שעות לימוד למעוניינות

• הכנה לקבלת סוג מטעם משרד העבודה • תעודת הסמכה • הפנייה לעבודה

הנחה לחיילים ומשוחררים

לקבלת פרוספקט חינם, פנה אישית או מלא את התלוש הרצ"ב ושלח אל היועץ המקצועי "שרטל" ת"ד 36308 תל־אביב.

תל־אביב	אלנבי 140 (כיכר המושבות)
רחובות	הרצל 163 בניין ליד „אגד"
בת־ים	רחוב רוטשילד 26
ירושלים	מרדכי בן הלל 10 ופינת בן־יהודה
רמת־גן	רחוב ז'בוטינסקי 57 (מול רמה)
הרצליה	סוקולוב 13 (דירה מס' 3 — מול הדואר המרכזי)

שרוטל המכונים להשתלמויות והכשרה לעבודה

תכנות מחשבים

נפתחים קורסי ערב בת"א, חיפה, ירושלים ובאר־שבע

מתקבלים רק מסיימי 12 שנות לימוד בעלי נתונים מתאימים — לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים, יקבלו הפניה למהנדסה עבודה מתאימים בהתאם לכישוריהם.

לקבלת פרטים נא לצלצל: לטל. 739193, 291858 תל־אביב, טל. 609041 חיפה, טל. 02-226730 ירושלים

גזור ושלח

לכב' המכון להכשרה מקצועית ת.ד. 28125 תל־אביב (למספר 111)

נא לשלוח לי פרוספקט על הקורסים להכשרת מתכנתים בכירים.

שמי .... השכלה .... כתובתי ....

אוניברסיטת בר־אילן

המזכירות האקדמית

אוניברסיטת בר־אילן מודיעה בזה על המשך ההרשמה

למכינה לחיילים משוחררים מסיימי י"א כיתות

המכינה מיועדת למועמדים ממשפחות מרובות ילדים, מעיירות פיתוח ואזורי מצוקה המעוניינים להשלים את לימודיהם לקראת לימודים אוניברסיטאיים. הלימודים יתחילו בינואר 1977.

מן המועמדים תדרש ידיעה בסיסית ביהדות.

בדבר פרטים והרשמה נא לפנות למזכירות מכינה י"א בנין המנהלה טלפון 718495, 781520.

אולי טמון אוצר במכחולך?

האם אתה מתעניין בגרפיקה ובציור? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגרפיקה והציור בביתך בזמנך הפנוי? המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב יכולים בביתך את לשרותך והאמנותך לגרפיקה ולציור!

ללא תלות בגיל והשכלה

לכבוד "המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב" ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77.

אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון לגרפיקה ולציור.

שם .... כתובת .... טלפון ....

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב

השתלמויות לבעלי מקצוע

✶ חשמלאי ראשי

✶ קרור ומזוג אוויר

✶ טלוויזיה — לבעלי הסר באלקטרוניקה (גם בהתכתבות)

✶ טלוויזיה בצבע — למסיימי קורס טלוויזיה

✶ קריאת שרטוט

יש להציג תעודות השכלה

פרטים והרשמה:

כל יום בין השעות 08.00—19.00, ביום ו' עד 13.00

תל־אביב: רח' בורוכוב 69, טל. 225690, 225795. שד' דוד המלך 39, טל. 234332, 231783.

חיפה: רח' הנביאים 20, טל. 660182, 664871.

ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 14, טל. 226435.

באר־שבע: רח' אחד העם 7, טל. ....

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

האוניברסיטה העברית בירושלים

המרכז ללימודים קדם־אקדמיים ע"ש יוסף שפרינצק

מודיע על

פתיחת ההרשמה למחזור ב' של שנת הלימודים תשל"ז

הלימודים יתחילו ב־25.1.77 ויסתיימו בסוף חודש אוגוסט 1977.

מגמתה של תכנית הלימודים להכין את התלמידים ללימודים אקדמיים והשגה ממגמה הוכנית לריאלית. במסגרתה ניתן יהיה להבחן עד שתי בחינות בגרות.

הלימודים יתנהלו בשני מסלולים:

1. מדעי הרוח והחברה.
2. מדעי הטבע.

תנאי קבלה

1. רקע חברתי כלכלי מתאים, המבוסס על נתוד לפי המדדים הבאים: גודל משפחה, הכנסת הורים, צפיפות דיור, מוצא עדתי (כולל הוריו).
2. תעודת בגרות שממוצע ציוניה אינו עולה על 7 או חוסר של עד 2 ציוני בגרות.
3. עמידה בבחינות כניסה.

דיור: לתלמידים שאינם תושבי ירושלים יינתנו מקומות דיור במעונות הסטודנטים.

מלגות: תלמידים שימצאו זכאים יקבלו סיוע כספי.

מקום ההרשמה ומועדיה:

1. במשרדי המרכז בנין בוברוסה, הר־הצופים (אוטובוס 28 מהתחנה המרכזית) בימים 2, 6, 9, 13 בדצמבר 1976, בין השעות 09.00—13.00 לפנה"צ.
2. חייל משוחרר (עד שנה מיום השחרור משירות סדיר) יירשם במחלקה להכוונת חיילים משוחררים במשרד הבטחון, רח' אבן גבירול 76 ת"א בתאריכים: 19, 22, 29 בחודש דצמבר 1976 בין השעות 09.00—13.00 לפני הצהריים. לא יהיו מועדי הרשמה נוספים.

יש להביא להרשמה אישור רשמי על ציוני בגרות.

בבאר־שבע

יפתחו הקורסים הבאים:

✶ השתלמות בטלוויזיה

✶ שרטוט מכונות א', ב'

✶ מכינה תיכונית (השלמה לכתה י')

✶ הנהלת חשבונות סוגים 1, 2

✶ יסודות לעיצוב פנים

מספר המקומות מוגבל

פרטים והרשמה:

כל יום ב־08.00—19.00 ביום ו' עד 13.00 ברחוב אשף שמחוני 7, טלפון 77715.

המכון להשתלמות מקצועית משולבת

מישלב

מרכזי השכלה למבוגרים

בגרות ומוקדמות

כתות ערב

1. השכלה קדם תיכונית
2. השכלה תיכונית
   - א. ברמה של 10 שנות לימוד (תיכוניה)
   - ב. ברמה של 12 שנות לימוד (תג"ים)
3. הכנה לבחינות בגרות
4. אנגלית בכל הרמות
5. כיתות במקומות העבודה

המרכז: תל־אביב, רחוב ויצמן 53

פתיחות כתות הערב בת"א **28.11.76**

כן נמשכת ההרשמה לכיתות בקר הפתיחה **בינואר 1977**

סניפי מישלב

שעות ההרשמה 7 - 5 אחה"צ

בית־שאן: הספריה העירונית	לוד: מועצת פועלי לוד
בית שמש: המועצה המקומית	נס ציונה: מועצת פועלי נס ציונה
בני ברק: עירית בני ברק	מעלות: מועצת פועלי מעלות
גבעת אולגה: בי"ס אור לטף	נצרת: מועצת פועלי נצרת
חולון: בי"ס רבבים רח' השומר 21	עפולה: בי"ס יזרעאל
חיפה: רח' העליה 45 בתדלים	ערד: מרכז תרבות ע"ש רובין
טבריה: עירית טבריה	פרדס כץ: עירית בני ברק
יבנה: המרכז הקהילתי	צפת: בי"ס ממלכתי א', רח' הפלמ"ח
כפר אליהו: בי"ס החי"ל רח' אנילביץ 16	קרית מלאכי: המרכז הקהילתי
הוד: מרכז תרבות ע"ש שטיינברג	רחובות: בי"ס ברצבי, רח' הירשנזון
יפו: בית ההסתדרות	רמלה: מועצת פועלי רמלה
ירושלים: בי"ס למל (מול אדיסון)	רעננה: מועצת פועלי רעננה
כרמיאל: מועצת פועלי כרמיאל	ראשון לציון: מועצת פועלי ראשל"צ

למד בביתך בזמנך הפנוי

הנהלת חשבונות

לעצמאים, סוג 1, סוג 2, סוג 1+2, סוג 3

לשם קבלת פרטים מלאים מלא את התלוש הרצ"ב ושלח בהקדם אל מרכז הוראה ת.ד. 4068 רמת־גן.

מעונין בקורס .... שם .... כתובת .... טלפון ....

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב

מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם. לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 תל־אביב.

או מלא וגזור

לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור שליד „סטודיו ציור" ת.ד. 36238 תל־אביב

נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה.

שמי .... כתובתי ....

למד אלקטרוניקה בביתך - בזמנך הפנוי

בנה לעצמך מקלט טרנזיסטורי. אנו נשלח לביתך מעבדה לתרגול ובנייה על כל מכשיריה —

לכל גיל והשכלה

לקבלת פרוספקט חינם גזור ושלח:

לכ' המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב ת.ד. 28124 ת"א למספר 4

שם .... גיל .... כתובת ....

גינת

לבעלי מקצוע ~~בבי"ס~~ ערבי

נמשכת ההרשמה לקורסים הבאים:

הנהלת חשבונות	מזכירות	כתבנות
3, 2+1, 2, 1 בוקר, ערב	• משרדאות • התכתבות • חשבונאות • מכונת כתיבה	• עברית • אנגלית · שכר לימוד 200 ל"י
7.12	7.12	כל יום

• הלימודים בפיקוח משרד העבודה.

פרטים והרשמה: ביה"ס גינת רחוב ברזנאי 6, תל־אביב. טלפון 290775 (ע"י אחד־העם 35).

הסתדרות הפקידים

מועצת פועלי ת"א

ביה"ס לחשבונאות ומינהל ע"ש גינת

טכניקום

בתאריך 1.12.76 יפתח קורס

שרטוט

✶בנין ✶מכונות ✶עיצוב פנים

בפקוח משרד העבודה

חיפה הרצל 44 · ת"א בן יהודה 28

טכניקום

בתאריך 29.11.76 יפתח קורס

חשמלאים מוסמכים

בפקוח משרד העבודה

חיפה הרצל 44 · ת"א בן יהודה 28

הנדסאים · עיצוב פנים · שרטוט בנין · שרטוט מכונות

בפקוח משרד העבודה

הרצל 44 · ת"א בן יהודה 28

גם אתה יכול להרוויח 5,000.- לחודש

כטכנאי שירות טלוויזיה

הנהלת השבונות

קורס בוקר ייעודי מזורז · קורסי ערב רגילים: 1, 2, 1+2, 3

הפתיחה: 9.12

למד במוסד מוכר! הצטרף לאלפי בוגרי המכון.

פרטים והרשמה: ת"א ... טל. 232611

למד בביתך בגרות

שנות וותק • 120,000 בוגרים • 115 קורסים

מגמות נוספות לבחירתך:

7. עתונאות ויחסי ציבור
8. פסיכולוגיה

המכללה העברית להשתלמות בכתב

מרכז הוראה: ר"ג, כבר עלית, שפירא ...

שעות קבלה 8.00—16.00

תל־אביב	חיפה	ירושלים
	נורדאו 30, טל. 667040	יפו 42 כבר ציון

הכתה מנ الأصل

هكذا من الأصل

למרות ששילמת בעד 3½ חדרים בלבד

תוכל להגיד שקנית דירה של 4 חדרים

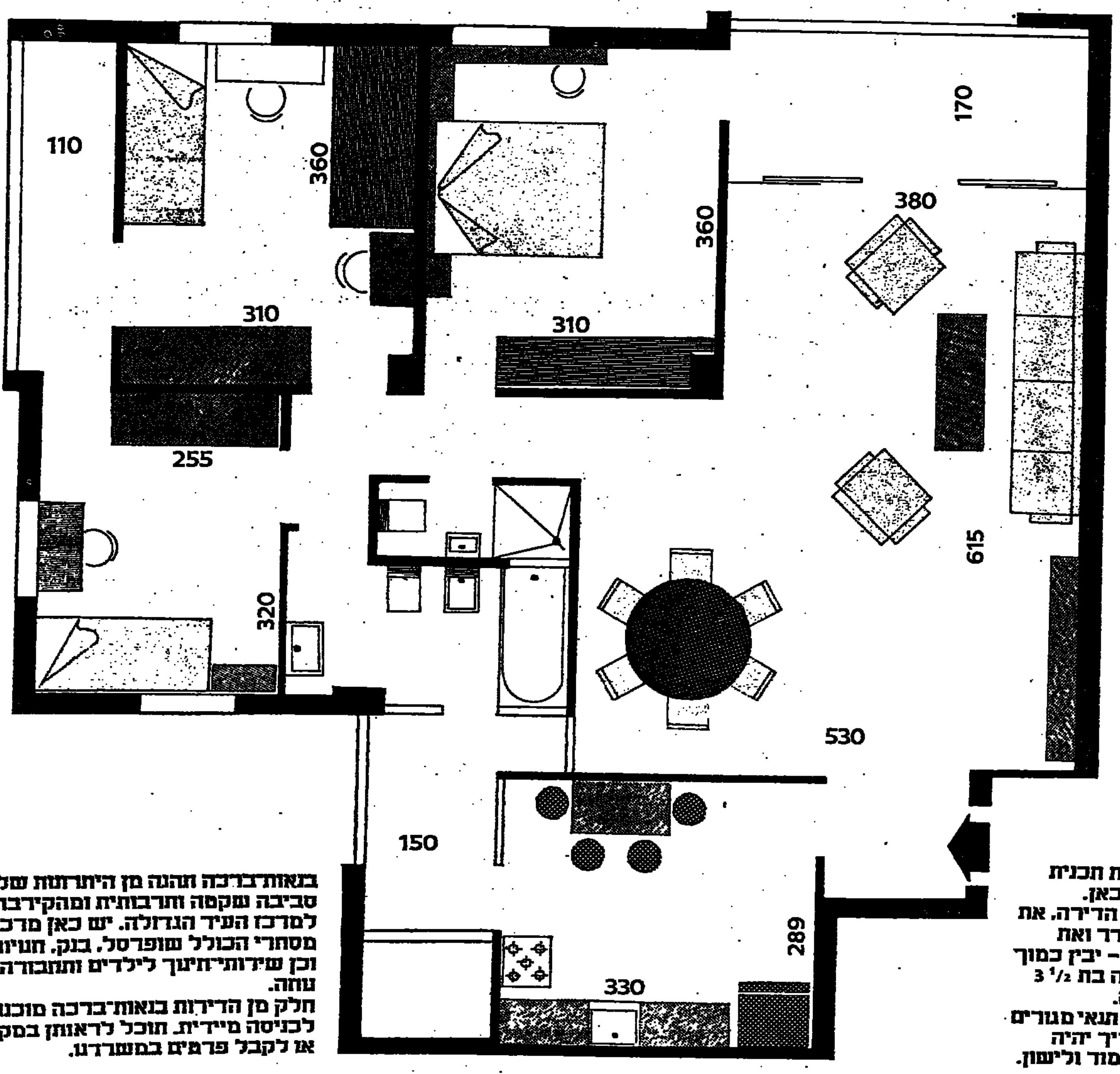

באות־ברכה תהנה מן היתרונות של סביבה שקטה ותרבותית ומהקירבה למרכז העיר הגדולה. יש כאן מרכז מסחרי הכולל שופרסל, בנק, חנויות וכן שירותי־חינוך לילדים ותחבורה נוחה.
חלק מן הדירות בנאות־ברכה מוכנות לכניסה מיידית. תוכל לראותן במקום או לקבל פרטים במשרדנו.

תוכל אף להראות את תכנית הדירה המשורטטת כאן.
מי שיבחן את מידות הדירה, את מידותיו של חצי החדר ואת התכנון הפונקציונלי – יבין כמוך מה פרושה של דירה בת 3 1/2 חדרים בנאות־ברכה.
כאן יהיו למשפחתך תנאי מגורים נוחים ולארבעת ילדיך יהיה די מקום לשחק, ללמוד ולישון.

נאות ברכה

מיסודן של חברות בוצ'קו ואורבך

רח' עמק הברכה 23–25 תל־אביב

המשרד: דיזנגוף 16 תל־אביב. טל. 280021; 288067 קבלת קהל בשעות 10.00–13.00; 16.00–18.00 ביום ג' וביום ד' בשעות 10.00–13.00

jo-barel

מעריב ספרות • אמנות • ביקורת

...אמר הארנבים ...חדנים?

מאת
הודית אורין בן־הרצל

...ריצ'רד אדמס: גבעת הטרשים ...רגמה מאנגלית: רנה ליטוין. ...ת זמורה, ביתן, מודן, 451 עמודים.

עם מידה כזו של אטימות לגבי עושר גווניו של הטבע, ברי לי שכל מעביה המופלאים של „גבעת הטרשים", שהם חייו של מי שאינו בן־ברית, אינם מגיעים אלי. וגם שמותיהם של „35 סוגי־צמחים שונים המופיעים בספרי" נשארים בעיני בבחינת מין של צמח. מה גם שקולות כירסום־הגזר ולעיסת־הווסה המלווים את קריאת הספר אינם מן החוויות המרגשות אותי.

לזיקתם הנודעת של הבריטים להולכי־על־ארבע תמיד מלאתי הערצה; אף כי מוקשה היה בעיני כיצד זו מתיישבת עם פולחן הציד. כיצד מתיישבת הסתירה שבין מיודדי בעלי־חוקים אותי גור־שועלים יפיפה ומבוהל עם הצער־בעלי־חיים הטבוע בהם. דומה שהיהודים אינם אוהבים חיות במידה שיקדישו להן משחקי־ציד.

ההתרחשויות — בממלכות קסומות

כדומה ל„פו הדובי" שנכתב בידי א. א. מילן למען בנו כריסטופר רובין, ולספורי „עליסה", שנכתבו בידי לואיס קארול למען שתי ידידותיו הפעוטות, חובר גם „גבעת הטרשים" כספר הרפתקאות על ידי ריצ'רד אדמס למען שתי בנותיו, ג'ולייט ורוזאמונד, כדי לשעשען בדרכן במכונית מלונדון לסטרטפורד. הספר זכה להצלחה והוא כלול באותה קטגוריה מהורה של ספרות ילדים־מבוגרים. קטיגוריה זו הכוללת, בחלקה ספרים שנועדו מלכתחילה לילדים, אבל מבוגרים נהנים מהם (מקרה „עליסה"), ובחלקה — ספרים, שנועדו מלכתחילה למבוגרים והיום קוראים בהם ילדים (מקרה „מסעות גוליבר").

הכללת ספרים אלו בקטיגוריה אחת של ספרות ילדים־מבוגרים נעשית על־פי מכנה משותף חיצוני. הגיבורים הם בעלי־חיים מואנשים; הרפתק בני־האדם היא שולית; ההתרחשויות אינן על רקע ריאליסטי ולעתים על־פי חוקי־טבע מנוססים; הדברים אינם מתרחשים בנוף אורבני אלא בממלכות קסומות או במרחבים לא־מיושבים.

קשה לקבל כל נסיון למתן־צרך לז'אנר הזה כולו. יכול אדם להתפעל מ„פו הדובי" כאחד הספרים המקסימים, ולא להתחייב

ריצ'רד אדמס

בכך שיתפצל מ„גבעת הטרשים" — למרות הדמיון החיצוני בעולם החיות שאנו עוסקים בו.

עלי לשוב ולהטעים, כי ספרות על בעלי־חיים מעניינת אותי רק במידה שהיא נוצרת מתוך התייחסות אנתרופוצנטית, הרואה את האדם במרכז. נראה, כמו כן, שאנו מגבלים ביכולת המסירה של זווית אנימליות טהורות, והן נמסרות תוך שאילת תכונות, כגון: צבוע צוחק, כלב מגעגע, חתול אדיש, וכיוצא באלו.

סיפורי חיות עשויים איפוא להגיע אלינו רק במידה שהם משמשים סמל או מיטונימיה (ואז הם במיטבם), או משל ואלגוריה לחברה האנושית. אם ספרו של קונרד לורנס „טבעת המלך שלמה" ותרסו של דיסני „המדבר המתעורר" וכסרט „אנשים יפים" מלהיבים, הרי זה משום האנתרופומציה והאנרגיות המיוחסות לחיים בטבע, כשעולם זה מבטא גילויים של הישרדות, ערמה, אהבה, איכות וחיזור כמו־אנושיים.

בלי אהבה, בלי הומור

בסיפורי־משל מייצג בעל־החיים יתכונה חייתית־אנושית אחת טבעית או קונבנציונלית, כגון: ערמת השועל, מלכות האריה ובטילות הזבוב. במידה שסיפור־חיות משמש אליגוריה שקופה ניתן להציב בקל כנגד כל חיה או אירוע מקבילה אנושית (סטלין וטרוצקי בשני החזירים או הסוס כפרולטריון — ב„חוות החיות" לג'ורג' אורוול). למרבה הפלא מגיעים סיפורי־החיות במקרים או בכאחור לאליגוריה ביקורתית על משטרים טוטאליטריים ולהתגרשות אפוקליפטיות.

גם „גבעת הטרשים" אינו נמלט מאותה אליגוריה, אף כי הוא שומר על ייחוד, בהיותו נאמן לתמונת החיים הטבעיות־אותנטית תוך האנשה מינימלית. מצבי־הנפש מבוטאים על ידי טלטול־טלף ורישוש־אוזן. ריצ'רד אדמס איננו הופכם לבני־אדם בפרוות־ארנבים. כפקיד המחלקה למלחמה בזיהום־האויר (לפי הקדמתה של רנה ליטוין), וכמי שגולל בהבל ארץ הדומה לגבעת הטרשים, וכאוהב חיות בריטי טיפוסי, הוא מתייחס לארנבתיו ברצינות יתרה וכמעט בלא הומור. הוא מתאר את הנופים, הקרקע, הצומח והפלורה בנקודת תצפיתם של היצורים הנמוכים או כמעוף הצפור של השחף, בן־בריתם של הארנבים. אין הוא מלביש אותם סיגרים או מגבעות, אלא גודר אותם באתר האותנטי לחייהם. בהיותו מעוניין להעביר אל הקורא גם פסיכולוגיה ארנבית וגם קומוניקציה ארנבית הוא מנסה לשלב צנה ארנבית באנגלית (שהורקו לעברית). מתברר שאלכלי שמר על עקיבות וכתב את הספר כולו בארנבית, היה הופך „גבעת הטרשים" לספר התנ"ך של עם הארנבים, על סיפורי ההתהוות והבראשית, סיפורי הגבורה והנדודים לארץ המובטחת, על הגאולה הנסית שעשה אלה־הארנבים לאבותיהם, ועל הבטחת הרבייה כחול אשר על שפת הים. הבטיח וגם קיים.

אולם, מאחר שהספר נכתב להולכי־על־שתיים, משתמש המחבר הן במילון והן בתחביר האנגלי. נאמנותו של אדמס לחיי הארנבים, כפי שהם מתוארים בספר „חייו הפרטיים של הארנב" לר. מ. לוקלי, ספר שהמחבר אהב ושינן, היא התכונה, שרוב המבקרים משבחים והיא לדעתי חולשתו. מחבר הספר מעניק להם את כוח־הדיבור,

(סוף בעמוד 36)

אנדרה מלרו:
החיים - היצירה הגדולה ביותר

מאת
חיים נגיד

„יצירתו הגדולה ביותר של מאלרו היתה חייו", כתב עליו אחד מבקריו, ואמנם במשך יותר מיובל שנים ריתקה אישיותו את הקהל הצרפתי לא פחות מיצירתו הסופרת והמגוונת. הוא נחשב בעיני הצרפתים ל„גבור זמננו" ולאיש המסתורין. קורותיו שפעו תפניות מפתיעות ואירועים מרתקים: הוא מסתבך בהרפתקאות במזרח הרחוק, ממלא תפקיד פעיל בהתקוממות הסינית של שנות ה־20, נמנה עם מפקדי הרפובליקנים במלחמת ספרד בשנות ה־30, נלחם עם המחתרת הצרפתית במלחמת העולם השניה, משמש שר בממשלת דה גול במשך 11 שנה, בקיצור: הומאניסט טראגי, מבקר אמנות, אינטלקטואל שאיננו בחול בחיי המעש, אמן המגשים את דוקטרינת „המעורבות" של סארטר, זמן רב לפני שזו היתה לאפנה. בראיון לשבועון „טיימס" (ב־7 בנובמבר 1938), הוא קורא לאינטלקטואלים האמריקנים לקחת חלק במלחמת ספרד, ומבטיח להם חיים או מות הירואיים: „אם יצאו חיים מן המלחמה", הוא אומר, „תשתפר כתיבתם בזכות הנסיון שרכשו בשדה־הקרב; אם ימותו — יוהירו אחריהם מיטבכים שהיוניותם רבה יותר מכל מה שיצליחו ליצור

אנדרה מלרו
1976 — 1901

במגדל־השן שהם תקועים בו.

בהיותו בן 20 נשא לו מאלרו לאשה יהודיה כמוצא גרמני, קלרה גולדשמידט, ושנתיים לאחר מכן הוא נוסע עמה להודו־סין הצרפתית, כדי לחפש שם שכיות־אמנות. משרד העתיקות הצרפתי בהאנוי חושד בארכיאולוג הצעיר שהוא הרפתקן המבקש להבריח את אוספו הפרטי, מאשימו בגניבת פסל ממקדש הסמוך לאנגקור, ובצמידו לכספים. בזכות אשתו (ממנה התגרש בשנות ה־30), המזעיקה לעזרתו את ידידיו בפריס הוא יוצא מן הכלא. באותה עת מקומם אותו ניצול הילידים, והוא פותח את הקריירה הפוליטית שלו בשורת מאמרים בהם הוא מוחה על ניצול זה, בעיתון שיסד בסייגון. העיתון נסגר במהרה והוא שב לפריס.

שנתיים לאחר מכן (1925) נוסע מאלרו לסין, ומגיע עד מהרה למעמד בכיר בקואומינטנג. אבל כאשר נוטש צ'אנג־קאי־שק את חבריו הקומוניסטים, הוא פונה שנית לארכיאולוגיה. אחת השמועות אומרת, כי בשנת 1934 שכר מטוס כדי לחפש את שרידי ארמונה של מלכת שבא בערב הסעודית. באותה תקופה כבר עשה לו שם כסופר חשוב.

(סוף בעמוד 38)

יהודים נעימים

מאת
הורציוס

לפני שנים וירחים, ברצותי לצמוח על סוד הכריכים המהוללים, הקרויים „סמארבראד", הגעתי יום אחד לקופנהאגן. מה שראיתי בה — אך מה שראיתי ספרתי ומה שספרתי, רוצה אני לחזור ולספר ולו גם רק על מנת להוכיח שבלב כל אחד מאתנו קבורים, בעצם, שני אנשים: בעל־אגדות ובעל־תוכנות!

בבית־העלמין הלותרני
בקופנהגן,
אין עלה שלא נשטף
משעירקיק בצפון:
ערמונים בני מאתיים שנה,
עצי־אגוז אדירים,
תרזות מלופפות תאוית.
יש משהו רקוב וטוב,
לח ורטוב,
בארץ דנמרק!

בבית־העלמין הלותרני
בקופנהגן,
נטועות מצבות על בני מצבות,
חקוקות חנים רומים,
גוססים, רומים קודמים!
מעודריהם בידיהם,
פוסעים זקנים, פוסעות זקנות,
שוחים על עציצים,
מכסים בערוגות
מזמים פרחי אמנון־ותמר על קברות
יורגנים,
לרסנים,
יעקבים,
הנסנים!

בשני חלקות, שמספרן רשום
בפנקסי המנים, טמונים יחדיו —
אנדרסן,
קירקגור!
שוכני בית־העלמין הלותרני
העתיק. שני המופלאים,
הקבורים בלב כל אחד מאתנו!
זה כל מה שספרתי, אך לא כל מה

שראיתי. למען האמת ראיתי שם, בפתחו בית־העלמין הלותרני, גם אנשים בלבן, עומדים על תיבותיהם, מוכרים "IS".

היה עמנו איש אנגלי, לץ מארץ הלצים, שלא חדל מהנע בראשו: „אין כאן, אין שם, אך מה אין — אי אפשר לדעת!"

מובן שנתמהו לכתוב על סינריהם. לא לכם צריך אני לאמר כי IS שבאנגלית הוא ה„אסט" שבלטינית, כלומר דרך הזיהוי שבדקדוק: „הנו, הנה." הוא אין, צחק האנגלי, „ווט אי זי" קמו הסבירו לו כי IS הוא גלידה שלנו, ביוצא באורטיק, וסימנך „איסלנד". מה שקורין באנגלית „איס קרים" — וכדי שלא להוציא את הנייר הלק: „איסקוריטו" ביפנית, „איס קרימה" בסוואהילית.

עד כאן על מה שרקוב וטוב בדנמרק. מכאן ואילך — מה שרקוב ורע אצלנו. ה כ ל, שומע אני אתכם אומרים, רקוב אצלנו. רע אצלנו, אלא שאינו בטוח בכך! על־כל־פנים יש מי שרוצה להצילותנו מן הרקב.

ידין הוא אחד מהם! על סינרו מצאנו תמיד כתוב „יש", אך מ ה יש, לבד מדברים בנו — סתם ולא פרש!

יש מצע? מקן? יש אנשים? מי הם? יש מפה? איזו היא? כדבר ליצני הדור:
יש, יש!
מה יש?
הרבה עשן, מעט אש!

שמח אני איפוא לשמוע כי התחיל לתרגם, סוף־סוף, את ה„איסי" שלו מדניות! חבל לי רק שהוציא ימים רבים כל־כך לבטלה, אבל גובה, אבל מהירות! רוצה אני אף לקוות כי מה שיש לו, יש לו ב„עשירות", לא ב„חמישיות"! שלא כבשוק הוליפוץ המוניטרי, „עשירייה" אחת, כיוצא בלסקוב, שהיה יותר משתי „חמישיות", כיוצא. במי שזלף, לפי שעה, מכיס! עם זאת תבוא עליו ברכה, בצאתו מן העתשל!

נעבור עתה למלים אחרות שבחיינו. שני שליחי אש"ף, סאבור ביראס ו־עיסה סמאוי, שוהים בוואשינגטון ו־מחפשים יהודים נ ע י מ י ם, בעלי־השפעה, שיסכימו עמם כי צדקה תעשה ישראל עם עצמה — ו צ ד ק עם אחרים — אם תפנה את מקומה למדינה פלורליסטית, ללא כובשים ונכבשים, דימוקרטית יותר, חילונית יותר, ששמה פלסטין ובעברית — אם יש בה צורך כלשהו — פלשתינה!

בעלי־השפעה לא נמצאו להם, נעימים נמצאו להם: על כיודעינו, אנשי הועד לשלום ישראל־פלשתין, השמאלניים — אם נאמר כי בזמה ל„מטינרים", „ליונרים" ושאר המיליטנטים הזקופים כבר, איתם שמאלנים סתם — הם אומרים כי הוו נ ע י מ י ם, אך אבוי, חסרי השפעה פוליטית! יהודים נעימים! קראנו להם כבר „יפי נפש", „בריות נאותו", „אנשים יפימי", „יהודים יפים", אך באו הללו והעמידו דברים על דיוקם: נעימים!

אפשר להתחכם, כמובן, ולאמר שנעימים אצלם לשון „נעם", שפירושה בערביה „טובה ויפה". „פלשתין ז" נעם! „חזרה לגבולות ששים ושבע ז" נעם! בלי סיני, בלי יהודה, בלי שומרון, בלי רמת הגולן, בלי ירושלים? נעם! בלי חוזה־שלום מחייב? נעמין!

אפשר לדרוש אולי נעימים מלשון נ א ע מ ה, צוף הנוצות הנעימות, שבעברית קוראים לה גם נעמה, או נענית, אך בעיקר יען. בנות־היענה הפוליטיות שלנו, הטומנות ראשן בחול!

אלא שמסתבר כי פסוקם של הדברים

המלים שבחיינו

כמשמעם: נעימי־סבר, נעימי־שיח, נעימי־הליכות, ס י מ פ ט י י ם! שלא כשאר גוברין יהודאין שבתוכנו, ציונים, פאשיסטים, נאצים, אכספנסיוניסטים!

נ ע י ם, לפחות, לשמוע כי אפילו אנשי אש"ף יודעים כי נושאי דבר־הבשורה — מרקוס, לוקאס, יוחנן, מתי — אינם מייצגים אלא מתי־מעט, נעימים, אך חסרי־השפעה!

מצפים, כלומר, בחוצותינו, חרף כל השאה שבשמה דובר אלינו אליאב! בטבע התפשי אינם מבזיים, כנראה, במדה שהשביע את רצון הערבים. אך בבוא יומה הגדול של הביולוגיה ואפשר יהיה לשכפל הומניסטים, כיונה באנשי התיבה הבזמרת שכפרין, בעבודות האוניברסיטה־של־קאהיר, ייסמצאו להם ודאי עותקים רבים יותר! יהודי מה יפית, מה נעמת!

ושבי ביתך

מאת
אמנון שמוש

סיפור קצר

...ה לה לינדה דודה זקנה שידעה לקרוא בקפה־הבוץ. לא שהיתה מן הידעוניות הללו המפורסמות „פאל" (גורל) בשוקים בעבור האל שבשמים הוא אותה ביכולת הבכירה לראות את הנולד עליה הרוה היתה קוראת בכף ידם של בני־משפחה וידידים ם. גם בספלונים של קפה טורקי ידעה לקרוא. תחת מבטיה ם הייה שותה את הקפה שלך עד גמירה ואז היתה האלותי — דודתי גילסום — זה שמה בפי לינדה ובפי כל הקרובים. בן ציניה הכהות ובקולה הצרוד היתה מצווה. „הפוך אותו." כמוצית הדקה היה הספל בשאר הפוך ועיניה של האלותי נעוצות בו. ואז היתה „פותחת" את הספל ומתחילה קוראת ם הקיתור שנצטייר על דפנות הספל, הרים וגבעות וגיאיות ם פתלתולים ביניהם. קוראת ומפרשת אחד מקרא ושנים

...זה לא האמינה בקריאה בקפה. הקפה הוא ענין מקרי — שתולכות בלהט. אף פעם לא בכוונתה של האלותי כמובן — ...יא מי שותה מן הספל ומי הפך אותו. לא־כן כף היד שמה בה אבה ניצב ייחוד ופיזור וקמטים ברורים בו לידודי היין. ...יד אחת דומה לרעותה. מה טביעת אצבעות אחת היא ואין ...ה, כך כף היד. אך בה בשעה שכל הדינם מבין במטבעת ...ג. קריאת כף היד ניתנה למכסים.

...וזה לה לינדה מנהג לבקר את דודתה אחת לשנה בימים החגים, וכך ידעה מה מצפה לה, אם לטוב ואם למוטב. לא ריקות היתה באה אל דודתה, ולא בלב קל היתה יוצאת מה שהסידה האלותי גילסום היו הזלומות ממלאים ומשלי־ברים מעורפלים שאמרה הזקנה לא תמיד החלומות הבהירה. קרב ובא ראש־השנה של תש"ח לבריאה. הגיעה לינדה אל דודה בברכה שחורה ובידיה סל בגדים מלא צבעונות, מרקחת מלך באתה — כדורים שחורים, רכים לשיניים ונמסים בפה ...ם בגיונום; מרקחת של דלעת בטניה — עיגולים לולי־שבים ומתוקים, בורים במבשיר מיוחד ומסתלסלים כפאתות ...ני; מרקחת חבושים בשלישית — מעויינים אדמדמים הגי־בפה כאגסים בשלים; מרקחת משמשים בבריבית — המאד ...ש שהובנו בבלי מבוסה צמגית ושפנו זהמה של חמה ימים ...ד שנתבשלו בציר עצמם והם עתה משוקים כבשבה, הגבים המצמצים לשנה; ומרקחת עלי־כותרת של ורדים ועוד מיני ...שאם אני בא למנות את כולם אזהה אני מעיקרו של דבר. ...זוה גילסום עיסוקה ויצאה לקראת לינדה. מה היה עיסוקה

שהגיעה חייב אני לומר לכם שאם לא אספר לא תדעו לעולם. לקרות שלא אחד ולא שניים מבליכם ישנו בחותלים ממולאים טראב־הילוק, אלא שמאז עברו הרבה שנים ואין איש זוכר ימי ינקותו. אחותה היותה האלותי גילסום שמכרה טראב־הילוק בעיר ומעטים היו לקוחותיה, שהימים ימי קידמה — והחותלים מנייר והחומרים שונים ומשונים לא־עילוני מבויים לרוב, ואין האמהות הצעירות יודעות מעלותיו של אותו עפר (טראב) מיוחד המובא ממקום ושמו הילוק. מה הן מעלותיו? שאם את שמה מעט ממנו בתוך החיתול הוא סופג את הרטיבות ומונע גירוי מעור התינוק. ואם הוא ממולא במה שמתמלא את מנערת עפר ותוכו החיתול בשאר נקי. ובימים של חורף את מחממת את העפר הלבן קמעה ומוסיפה הנאה ובריאות לתינוקך. כל אלה מאחרות מעלותיו של טראב־הילוק ובכל־זאת מעטות קונות אותו מגילסום ואלה שקונות והנגות אינן מספרות לחברותיהן שלא יאמרו־הללו „בת הדור הישן היא". וראו זה פלא. אין גילסום חרדה מפני עתידו של משלח־ידה, וזאת לאו־דווקא משום אופטימיות יתירה.

קרוב היום שאיש לא יקנה עוד טראב־הילוק — היתה גילסום אומרת — אך קרוב ממנו היום שאני נאספת ובאה אל אבותי. ועוד קרוב. ממנו יום שבו לא יהיה בכל הבאמיליה ובכל בחסיתא מי שיקנה ומי שימכור. ולא היתה מוכנה לפרש דבריה. לא הפצירו בה הרבה, שראו מיה שהודה שלה סימן לזיקנה ולבדידות ולעייפות מן החיים ולא רצו לגרד פצעיה, שהיו רבים ועמוקים, לא עליכם.

היכן הייתי — אצל לינדה, שבאה אצל האלותי גילסום הזבבגותיה עימה. ודודה שמביאה לינדה לדודתה זו מרובים ומסובחים תמיד. מדעת או שלא מדעת מצבה היא אותה כביכול על בולה שגולה ממנה אותה הבכירה. אמה של לינדה עליה־השלום שלקחה ממנה עלם שאותה נפשה בטענה לא ייעשה כן במקומנו להנם הבצעירה לפני הבכירה. כהורים עמדו לצד האמת הגדולה. והבחור לא התעקש שהיו השמיים דומות בנורוק הטבען וכלהימותן אחריה, וגילסום נותרה בוכיה. כל אימת שהלכה אצלה היתה לינדה גלבשת בין יד קשנה שהיא טבעה לבין רחמים שאף הם במבעתה. היתה יוצאת ידי־חובתה מבלי שתרכו רגליה בחנויות. כל זוהרותיה היו מעשה־ידיה — דברי מאפה ודברי מתיקה ומעשי רקמה ומרבדי סריגה, דברים שיש בהם אהבה ואין בהם בגמה, דברים שיש בהם תועלת למקבלם ולא למוכרם.

גמלה גילסום צבצבת, אחר צבצבת והיתה מסתכלת בתו־ מל השמש בהנאה ובמצמוץ שעתיים שורקני, העמידה אותן בשורה ישרה על מדף מוגבה במטבחה, מוחה דקעה מעינה ואמרה: יא בנתי, יא לינה, מרסי במיך (תודה רבה). אבל לא היית צריכה לטרוח, מי יאכל כל זאת? אילו הנכדים שלי כאן הייתי יכולה למתוק להם עולמם בשם שהזו יכולים להמתיק לי זיקנתי, אבל את יודעת...

לינדה היתה יודעת היטב היכן נכדיה של דודה גילסום. שלושה מהם, יא הראש, בעולם האמת, טבעו בספינה לפני שנים הם והוריהם עמם; בחל מביתיהם לא זכה ללבוש תפלין. ויבדלו לחיים ארוכים — שמונה שנולדו וגדלו בטבעה ההרוקה ועינה לא ראתה אותם, שהמזל לא האיר לבנה זה והוא מפרנס ביתו ביגיעה. וחמשה אחרים בביה של גויה מלוכסנת עיניים בטוקיו. שרצו לבוא לבקרה והיא שמנעה ביקורם, שהתנותה בואם בגיור. אלה נכדים שמלוז. ושלא נולדו — מכבתה הזקנה שאפילו ישיבתה של ירושלים לא עזרה לה ותודנה ממשיכה בישיבתה ובמעשי צדקה מרובים בציה"ק כגון קופות ריבי מאיר בעל־הנס וריבי שמעון בר־יוחאי שהוא מעמידה במקומות חדשים ומרוקנת ממקומות ישנים ומביאה מעות שבתוכן לגבאים.

רואה אני שסיפורי מהלך סחור־סחור ואינו בא לגופו של עניין, שאינו אלא מה שקראה דודתה של לינדה בכף־ידה של לינדה. מסתבר, דרכו של אדם לנסות לרחוק מן הרעה אפילו יודע הוא שגזירה היא ואין לשנותה. אילו בשורות טובות היו בפיה של אותה זקנה היו הסיטות מתבעטות והיה הסיפור מתקצר: אלא שלא כך רצה הבורא, שמו־יתברך.

אמרה הזקנה ללינדה, לכה באת אני יודעת. הלוואי ולא הייתי יודעת. חשבה לינדה, דודתי דעתה משתבשת עליה. אמרה לה, לא אלאה אותך הרבה, ואלותי, הרי עיקרם של דברים את סבה ואני מרת לי כרי שנה בשנה. זוכרת אני אותם מלה במלה. אמרה לה הזקנה, עיקרם־של־דברים אינו תמיד העיקר: הושיטה לינדה את ידה. אמרה הזקנה, בואי לאור. משכה אותה לחלון — חלון־ישיבה אמתיים רוחבו ושלש אמות אורכו, קרוע בבומת הבית ההדרכי, כרופר כולו שטיכות של צמר־כבש וכרים של עוף לאורך קירותיו. טיפסה לינדה המושבה מול דודתה ישיבה מזרחית כמותה, ברכיה פשוקות וקרסוליה אסופים וצמודים. לעסה האלותי גילסום את לטחותיה ומיצמצה בשפתיה התותה מוסטת ומתמשת בכליה שעה ארוכה עד שמצאה את משקפיה. כיוונה את ומכבה הגיונה אותם עליו החולה באבקת עם זקפיצים חקים להאחים מאחורי אוזניה. הכיישה לינדה יד לעזור לה ובתושה. היום בו אזדקק לעזרת זולתי לא בא ולא יבוא, אמרה זו בקול ביותר. אני אלך לפני שהוא יבוא. הושיטה לינדה את ידה, אך הזקנה הזולמה ממנה. נעצה בה את עיניה וחייכה כאילו לראשונה גלה לה מי זו היושבת כולה. התחילה שואלת מה שלום רשל הקטנה ומה שלום אהרון, אבוס עינו (את עינו אנשק), ומה כותבים הרחוקים. זו שואלת וזו משיבה. זו נתפסת זוו איננה חפיזה, בעוד הן משיחות נטלה הזקנה את ידה של לינדה שהיתה שלוחה לפניה והיתה מתבוננת בה. כמסתכלת וממשיכה בשיחתה, שיחת־דודים.

נתקע עיגול בגרונה של לינדה. ניקתה את גרונה ואמרה בקול לא־לה: ואלותי, את מבהילה אותי. מה את רואה בכף־ידי?

— חיים ארוכים אני רואה, יא בנתי.

— ומה עוד רואות עיניך?

— עיני... עיני כבר לא־כל־כך... מלאכים על העיניים. רואה אני... נסיעה ארוכה־ארוכה.

— פנומן ישן הוא. כל שנה רואה את נסיעה וכל שנה אני נוסעת.

— לא בנסיעה אני רואה הפעם. בביתי אני רואה.

— יעני...

— את יוצאת למרחקים. ואינך משאירה באחוריך דבר.

שתקה לינדה והיו מחשבותיה מתרוצצות בראשה כבגלים שנשטף נפט על דרכן. העבירה הזקנה זרת גרומה שלה על הריץ מהדיצי כף־היד הפשוטה והוסיפה:

— אני רואה פתחים ודאגות. בפתאום יבואו לך. אבל קו החיים איתך, יא רוחי, הרי־צרי־אדיכה מתקרבים ואינם נוגעים אליו. הרגיעי רוחך, יא בנתי.

לפני שיצאה לינדה בעל פניה אמרה לה, נסי לשלוח אלי את מישל. ואם יסרב, שלחי אלי את הבן או את הבת. כך נדע דברים לאשורם.

— מישל לא יבוא, אמרה לינדה.

ולא אמרה שסבר כמה שנים מסתירה היא מבנו דבר בואה אליה. ולא אמרה שאסור מישל עליה לראות את פני דודתה, קל וחומר לפשוט בפניה את כף־ידה.

כחשש שהילדים לא יוכלו לבצור את לשונם ומפחד מישל זורה בה לינדה מבחשבה ראשונה לשלוח אותם לאלותי גילסום. החולה לחלום חלומות והיתה מתעוררת מהם מלאה פחד ודאגה, ואף כי כן הולך נבאותיה של הזקנה מתאבנות.

נדרה לינדה נדר שבתום כל חודש שיעבור בשלום היא תיסע לעזירה הדף והדליק פתילות של שמן במערת עזרא הסופר. ועוד נוסף נדרה שאם תעבוד השנה כולה בשלום היא תיתן פרוכת של קטיפה, רקמת זהב כולה, לבית הכנסת של הדף, זה לנבנה בידי עזרא בדרכו מבבל לירושלים. וכבר ראתה בעיניה פרוכות באות שיש בבית הכנסת סילורה, לדעת כה צורה תבחר לאותה פרוכת.

עברו שבועות, עבר חודש. סברה לינדה מגית, לא כאכה שהיתה יוצאת לשם בברכרה, ונסעה להדף לקיים נדרה. התפללה והדליקה וקנתה פירות ויזקות שבהם בשתבהה הדף, וחזרה ובגיעה ורגעה. הבתה רשה. סום דבר כוחו לא קרה.

עבר חודש נוסף. שאלה לינדה את אחותה אם רוצה היא להצטרף אליה לנסיעה, שאם כבר מצויים הן תעשה על מכונית אשבר לקחת אדם נוסף ולזכות במצוה. כן־הן־להן נשאלו שאלות ונתפתחה שיחה ולינדה הבינה שגם לאחותה ביקרה האלותי גילסום בבשורות רעות, בל נפתח פה לשטן. הרגיעו זו את זו שאין זאת אלא שהזקנה זקנה. כרירות שבליבה ביציאה היא בבשורות טוביה ופחדים כבתוכה מסורת בבבואות רעות לרבים. אדם מטיבו. נקטה לינדה לשון־לימודים, רואה שחורות בכל אשר יביט. שכבנו זו את זו רשבה נפשן אל כבוחתה; שבה ולא שבה: זו את זו שכבנה, את עצמן לא שכבנו.

מכל־מקום, החליטה לינדה, הסכה עלי להזכיר מכל נסיעה. כבילא עייפתי מנסיעות. תהא זו שנה של „אשרי יושבי ביתך", הלוואי שהסתיים באותו פסוק ב„עוד יהללוך סלה". אינשאללה, יא רב־אל־עלאמין!

...ת
...לבד
...דירה

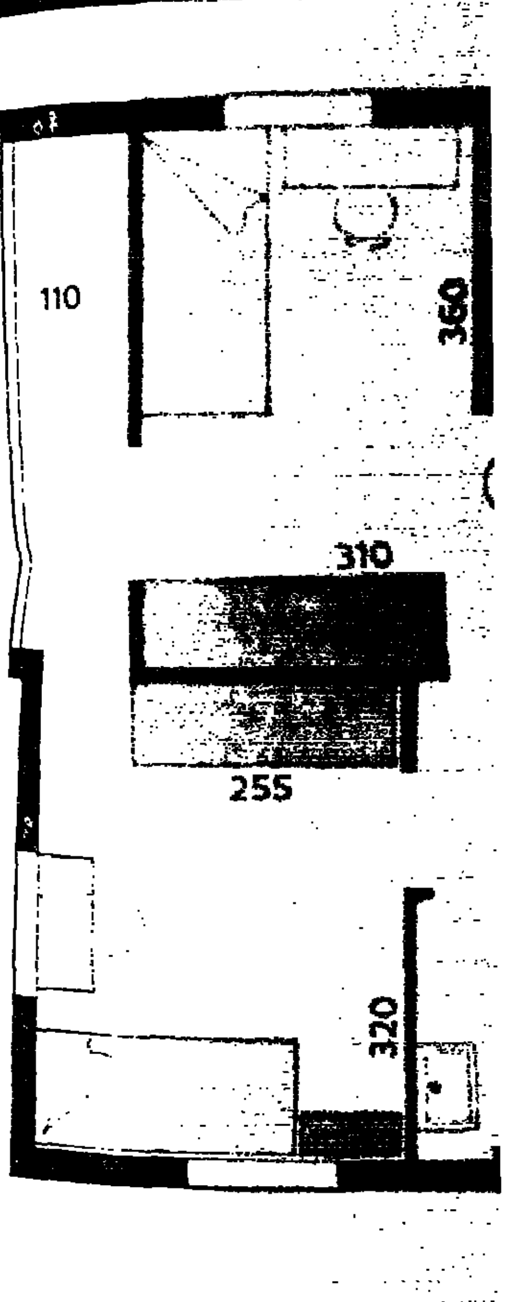

בנאות־ברכה תהנה מן היתרונות של סביבה שקטה ותרבותית ומהקירבה למרכז העיר הגדולה. יש כאן מרכז מסחרי הכולל סופרסל. בנק. חנויות ובן שירותי־חינוך לילדים ותחבורה נוחה.
חלק מן הדירות בנאות־ברכה מוכנות לכניסה מיידית. תוכל לראותן במקום או לקבל פרטים במשרדנו.

...יום ג' וביום ד' בשעות 13.00 — 10.00

هكذا عن الأصل

هكذا من الأصل

שיריו של גבריאל פרייל

גבריאל פרייל: שירים בשמי הקצוות, הוצאת שוקן, 1976, 77 עמ'.

כבר ארבעים שנה מפרסם גבריאל פרייל משיריו, והיום הוא נחשב למשורר החשוב ביותר בין המשוררים העבריים באמריקה.

סגנונו הלירי, המאופק והמדוייק, היקנו לתרבות השירה האמריקאית המודרנית קירבה אותו אל מבחירי שנות החמישים והשישים בארץ, הקיימים ביצירתם זיקה דומה אל השירה בת־זמנן בלשון האנגלית. בספרו החדש נאספו כמה שירי נעורים שלא נכנסו לספריו הקודמים, ושירים חדשים שנכתבו בכשך חמש השנים שבין תשל"א — לתשל"ו.

הנה אחד השירים החדשים שבקובץ, „אולי ביות:

איש אינו מקלפן אלי. / ודעבים הוסי התקשורת. / אולי כך פוחל המות / לספר מהר על קיומו. / בינתיים אני כותב שיר / יעוד שיר. / כהולך דברים עם עצמי, / עם אחורים שבי. / הם מתכונים לעודד בינהם / משקיעה רצונית. / אני עצמי עומד להירצח / בידי דממה וזעקה.

שירי אבידן ברוסית

קריפוגרמי ס. בארטה רווידוספוטניקה, (תשדורת כלווין־ריגול), תורגם מעברית בידי סאבייליי גרינברג, הוצאת א. לוין אפשטיין מודן בשיתוף עם ספרי המאה השלושים, 1976, 104 עמ'.

המתרגם, סאבייליי גרינברג, משורר עולה מרוסיה, עבד על תרגום זה קרוב לשנתיים. התוצאה: מבחר ראשון של שירים מן הספרות העברית בת זמננו המתורגם לרוסית. לדברי ההודעה לעיתונות, שצלוותה לספר, „הוא יופץ גם בברית המועצות... עותקים לביקורת נשלחו לכל העתונים הסובייטיים החשובים, כן נשלחו עותקים לסופרים ולמבקרים בבריה"מ ובארצות הדמוקרטיה העממיות".

יש לשער שסיכוייו של אבידן לזכות עתה בפרס לנין רבים יותר משל משוררים אחרים הכותבים עברית היום.

חלילן ומלחין — כמשורר

ממש מלר: משאלת שאין להן משיב, הוצאת טרקלין, תשל"ו, 21 עמ'.

קובץ שיריו השני של מי שמוכר יותר כחלילן, כמלחין וכמנצח. לבד מכל עיסוקיו אלו הוא מושך גם בעט סופרים. התוצאה — שירים הנוגים בנוסח: „זכור, וחשוב שאף פעם לא תשכח, / כי כל העומד הבורא והזה בעולם, / על הטבל לכוב או כתוב..." וכו'.

לא כלתה האש

עמי צבי הוהריין: הקיה השני, הוצאת טרקלין, תשל"ו, 48 עמ'.

לחלק מן השירים אופי חברתי־פוליטי, אשר השורות הבאות מיטיבות לבטאו: „אם עוד לא כלתה האש הבוערת יומם / אם עוד לא נמוגה הרוח של עם ברומם / אם עבר סבל משאות, חזיונות, נגאל בכוח / לבטח ישוב אל שיא תקותו...".

שמענו שאתה איש גדול

ע. הפוי: שמענו אימתו, הוצאת טרקלין, 1976, ללא מיספור עמודים, לא מנוקד, מלווה באיורים.

הקוראים שלא ימצאו ספר זה עלולים לאבד מציאות כמו: „בן הכפר / האיש המדבר / שמענו שאתה איש גדול. / או סתם סיפורים מתהלכים בגולה".

סיפורת

רומן זכרונות

שמאי גלנדר: המצוקה, ספרית פועלים, 1976, 119 עמ'.

ספרו הרביעי של שמאי גלנדר, חבר קיבוץ מזרע ומחנך, מגולל את סיפורו של שמעון דגן, אדם שורשי בעל חכמת חיים פשוטה, המוקיר את חייו לאחר מחלה שגרמה לכבודו. רומן זכרונות המסכם מסכת־חיים, ובה תרפת מקום כרבוי בתו של הגיבור, יעל.

תעשיין אמריקני כמוריד־גשם

שאול בלו: הנדרסון מלך הגשם, עברית: אופירה רהט, עריכה ואחרית דבר: גלעד מירב. ספרית פועלים, תשל"ו, 298 עמ'.

סיפורו של תעשיין אמריקני עשיר, הנוטש את משפחתו ויוצא לאפריקה השחורה, שם הוא עולה בטקס פולחני לבעלת כוח־גשם בשבט פרימיטיבי ונעשה ידידם של המנהיג. בשובו לביתו מגיע הנדרסון להכרה, כי נקודת־המוצא הנכונה לסיפוק הכמיהה האנושית לגאולה הקוצית איננה הנאה לחיי נצח, אלא הכוח בכך שהאדם נוצר בן־חלוף וחלק מהמציאות הנצחית שאותה הוא חייב להשלים ובה עליו להשתלב: סיפור מחזה של זוכה פרס־נובל השנה.

עוד ביטוי לשואה

משה מרגנשטרן: עמוד ה..., הוצאת „עקד" ומוסד אברהם יהושע השל. בגרמנית: מנפרד וינקלר. תשל"ו, 167 עמ'.

המחבר, סופר עתונאי ומבקר תיאטרון ומוסיקה, נחשב בין אנשי־הרוח היהודים הבולטים באירופה לפני השואה. ספר זה התקבל כאחת היצירות הספרותיות הבולטות לביטוי השואה; וחלקים ממנו הוכנסו לסדר תפילות של הימים הנוראים בהרבה קהילות יהודיות בארה"ב.

גבריאל פרייל

עם ישראל בימי בר־כוכבא

אהרן הכן: ..., הוצאת ..., תשל"ו, 208 עמ'.

כדברי כותרת המישנה של הספר „תבונות מחיי העם היהודי בארץ ישראל ובגולה בתקופת בר־כוכבא", הספר נחלק לשני חלקים — הראשון: „בציפיה לשיחרור". השני „בשבי צר".

אשה יהודיה ברובע בלוויל בפריס

אמיל אז'אר: כל החיים לפניו. מצרפתית: אביטל ענבר, עם עובד, ספריה לעם. 198 עמ'. 1976.

רומאן, שזכה בפרס „גונקור" בשנה שעברה, המתאר את דמותה של אשה יהודיה שנולדה בפולין והגיעה לצרפת, שם היא מטפלת בילדיהן של חברותיה למקצוע. סיפורה של זונה־לשעבר הניתן בפיו של מספר ילד ערבי. תוך כדי סיפור מתואר גם ההווי הססגוני של הרובע בלוויל בפריס, המאוכלס ברובו במהגרים ערבים, יהודים וכושים.

ביקורת ספרות

שמעון זנדבנק: שתי בריכות ביער. קשרים ומקבילות בין השירה העברית והשירה האירופית, המכון לחקר הספרות העברית, אוניברסיטת תל אביב, הקיבוץ המאוחד, תשל"ו, 354 עמ'.

בניגוד למשתמע מכותרת־המשנה של הספר אין בקובץ מאמרים זה נסיון לתאר תיאור היסטורי מקיף של הקשרים בין השירה העברית לשירה האירופית. „לאמיתו של דבר", כותב המחבר במבוא לספרו, „זהו קובץ מסות על תשעה משוררים בלבד". הקשרים המתוארים כאן הם בעיקר עם השירה האנגלית והגרמנית, והנושאים הנדונים הם, בין השאר, השוואה בין רילקה וביאליק, הקשרים של פיכמן והאימפרסיוניזם הגרמני, לאה גולדברג והנוסח הפטרארקי, ת.ס. אליוט והשירה העברית, שוב — רילקה, אצ"ג ועמיחי; ועוד.

הספרות הרוסית במאה ה־19 — מעברית לאנגלית

LEA GOLDBERG: Russian Literature in the 19th Century, Magnes Press, Jerusalem 1976, 205 pp.

תרגום לאנגלית של סיפרה של לאה גולדברג „הספרות הרוסית במאה הי"ט" שהופיע לפני שנים אחדות ב„ספרית פועלים". לספר הקדים מבוא פרופ' שלמה פינס.

מסות על סופרים והוגים

יהושע מילקב: מבחר סופרים והוגים, הוצאת עיכר, 1976, 270 עמ'. קובץ מסות על קבוצות של משוררים (הזל, ת. לבסקי, ש. שלום), כספרים (ברנר, עגנון, ברש, פרץ, דוד־נשר) והוגים שונים (א.ד. גורדון, בובר ועוד). כן מוקדש אחד השערים למשוררים וסופרים גרמניים: גיתה, הלדרלין, הרמן הסה, המבולדט ועוד.

צירוף לספר במבוא: דב סדן, הכותב בין השאר: „לפנינו אסופת מסות רבת ענין ועיונים, העשויה להסיל אלומת אור על סבי מעגל תרבות גדול, בביה והרחק".

ספרים חדשים עיון ראשון

מהדורה חדשה של לקסיקון ספרותי

קוריאל אבנבוי, הבנים הצורה, ספרית פועלים, 1976, 228 עמ', חלק א'.

המהדורה חדשה ומורחבת של הלקסיקון למונחים ספרותיים שהופיע לראשונה לפני עשרים שנה. לדברי המחבר „נוספו עשרות ערכים חדשים, חלקם כוללניים השקפתיים וחלקם עיוניים מעבדתי"... נוספו קטעי טקסטים הבאים להאיר את ההערות החדשות, וערכים על כתבי עת ספרותיים. כתוצאה בכך הוכפל היקפו של הספר.

ספרי זכרון

ספר קהילת טלומץ'

טלומץ' — ספר עדות וזכרון, יצא־לאור על ידי יוצאי טלומץ' בישראל, 1976, 533 עמ'. בליווי נספח באנגלית.

יהודי קהילה טלומץ' שבפולין מנציחים כאן את קהילתם על מוסדותיה, ארגוניה והווייה התרבותית וההברתית.

חוק ומשפט

פיצויי פיטורים וחוזי עבודה

„עבקי דיוף": חוברות מס' 37—38, ו־39—40 של בתי הדין לעבודה, היוצאות מטעם בתי הדין לעבודה בשיתוף עם לשכת עורכי הדין. הנושאים הציבוריים הנכללים בהן: פיצויי פיטורים (לרבות במקרי התפטרות), חוזה עבודה (הפסקה בתפקיד בכיר בהדר נסיון), עניני ביטוח לאומי, קופת גמל וחישוב הפנסיה והצמדה לשינויים בתעריפי השכר).

עוזיאל אוכמני

ספרי שימוש

ניסוי ועיסוי כפתרון לבעית מין

ג'וי דייויס ג'. קאט את פיד פ. ממאפ: טיפול עצמי בבעיות המין, עברית: גודית יהודאי, הוצאת „לדורי", 1976, 240 עמ'.

הניסוי והעיסוי הן שתי הנוסחאות של מחברי הספר המציעים טיפול עצמי לכל הרוצים לפתור את בעיותיהם המיניות ואינם מתביישים לעשות זאת.

יידיש

מסות ומאמרי ביקורת על ספרים וסופרים

יהודה קפרים: העולם אין ייד (עולם יהודי) ספרית פרץ, 576 עמ', 1976. קובץ מסות וביקורת על סופרים, ספרים ובעיות חינוכיות ורוחניות של עם ישראל. בספר — מהכינים רשימות.

רב־המכר נכתב ב־20 יום

„חודיים מכונפים", ספרם של לידיה ראובה (25) ומארקו לומבארדו־ראדיצ'ה (27), הוא רומן שהפך בן־לילה לרב־מכר באיטליה. רק לפני עשרה שבועות יצא הספר לאור, וכבר נמכרו 150 אלף עותקים שלו. בארצות אירופה ובארה"ב עומדים להופיע תרגומים של הספר, וכ־35 מפיקים מתחרים על השגת הזכויות להסרטתו, ביניהם קרלו פונטי.

זהו, כבותרת המשנה של הרומן, „רומן בין־פוליטי של שני מתבגרים". שורותיו הראשונות כוללות את הכס הכלים הגסות ביותר באיטלקית, ובהמשך מתוארת אהבתה, בת ה־16, אחת משני הגיבורים של הסיפור, מאוננת במיטתה לפני שהיא שוקעת בשנת־לילה ניגוחה. 185 העמודים הבאים מתארים אותה ואת חברה, אנטוניו, כשהם מתנסים בכל הרפרטואר המיני המקובל והלא־מקובל, לרבות מעשי־סדום ויחסים הומוסקסואליים.

מישל הנרי

אבל לא האקרובטיקה המינית של שתי הדמויות הראשיות ברומן הפכה אותו לסנסציה באיטליה. כוח מושך אליו את תשומת הלב של המבקרים היה התיאור המעמיק של העמדות הפוליטיות של השמאלנים, בני־הדור הצעיר באיטליה של היום. „רצינו לבטא בספר את תפיסת העולם של הדור שלאחר 1968", אומרים המחברים. „תחילה התכוונו לכתוב על זה מסה, אבל לבסוף כתבנו רומן שהוא בחלקו מסה".

הדור הצעיר באיטליה, כפי שהוא מתואר כאן, אינו נבסך בחיינה אחר ההתהבגות של מפלגות השמאל המסורתיות. „נמאסו עלי הדיבורים המתפכנים האלה", אומרת אנטוניה, „הם לא אומרים לי כלום". ולעתים היא אפילו קיצונית יותר: „מה איכפת לי הפוליטיקה, אם היא לא עוזרת לי להפקד יותר טוב?" בצד מגמה אנטי פוליטית זו מתאר הסיפור תהליך כביכול נוסף: קיצה של המתירנות המינית. אנטוניה ודומיה עונים עורף לחופש המיני שאיפיין את בני הדור הקודם, והופכים ל„זוג קבוע", המוצא סיפוק ב„ביבי־ביקאיקי" בנוסח הדור הורגני הבינון.

ראובה ולומברדו־ראדיצ'ה כתבו את הרומן שלהם במשך 20 יום, לאחר שנות העבודה. הסופרת היא עתונאית, ולומבארדו־ראדיצ'ה הוא פסיכולוג המומחה בעבודה עם נערים בגיל ההתבגרות. עתה הם עסוקים בהפיכת הרומן לתפאורה כלכלית שלמה: הם מנהלים משא ומתן עם הוצאות בארצות אירופה ובארה"ב, ומוקדים על כתיבת התסריט לסרט שיופק על פי ספרם.

מעניין במיוחד יחסה של העיתונות השמאלית האיטלקית אל הספר. לומברדו־ראדיצ'ה הוא בנו של עסקן בכיר במפלגה הקומוניסטית. קשה היה איפוא להתייחס אל הספר השולל את עבודת השמאל בביטול פשטני. עיתון המפלגה הקומוניסטית, „לאוניטה" קרא לו „פורנוגרפיה של השמאל", אבל עם זאת הכיר אותו על „הטיפול של מגמות הרחיפים הקיומיים אחר האושר עם המאבק על השינוי המהפכני של העולם".

ג'ון אפדייק: עוד סיפור על זוגות

את ספרו החדש, „הינשאי לי, רומאנסה" (הוצאת בנטם, 303 עמ'), ממקם ג'ון אפדייק בפרבר של קונטיקט, אי־שם בשנות השישים, בתקופה קודמת. זה הרקע המוכר שלו, ... הזוגות ... של שני זוגות נשואים: ג'רי וסאלי ...

כאלי הצעיר מנהלים רומן־אוהבים נסתר. הם רוצים להפרד מבני־זוגם, אך עליהם להתמודד עם הבעיות שמציבה להם המסגרת המשפחתית: הנאמנות לבני הזוג, הילדים והחשש שהם נמשכים זה לזה רק בשל הנסיבות המפרידות ביניהם. אפדייק מתאר מערכת יחסים זו בצורה ריאליסטית ובוטה, בסגנון מדויק, אבל מצד שני הוא מנסה ליצור מרחק אירוני בין הקורא לבין מסגרת ההתרחשות. לכן, הוא מעביר את הסיפור אל שנות השישים, תקופה שבה נראה את הכל תמים יותר. הוא גם מאפשר לקורא לבחור בין שלושה סיומים אלטרנטיביים לרומן, באחד מהם פורשים ג'רי וסאלי ממשפחותיהם ונוסעים אל מחוז החלומות שלהם, ויוכינג; בשני — יוצא ג'רי עם משפחתו לטיול בצפון צרפת, ובשלישי — הוא עוזב את הבית.

המתח, הנוצר בין התיאור הריאליסטי של פרשיות האהבים ובין הקונצפציה האירונית של הסיפור, יוצר את האווירה ושונם ברומן, לדעת כריסטופר להמן־האופט, הכותב עליו ב„הראלד טריביון".

פרסים ספרותיים בצרפת

ביום שני בשבוע שעבר (ה־15 בנובמבר) הוענק הפרס הספרותי החשוב ביותר בצרפת, „פרס גונקור", לפטריק גרינוויל על ספרו „המתהדרים" (הוצאת לה סאיי, 320 עמ'). אותו יום הוכתר גם חתן פרס רנודו — מישל הנרי, שזכה בו על ספרו „אהבה בעיניים עצומות" (הוצאת גאליבאר, 296 עמ').

מרשימתו של ז'אן פרסטי, הכותב על גרינוויל ב„לה נובל אובזרבטר" של השבוע, אפשר ללמוד כי חתן הפרס הוא מורה בבית־ספר תיכון בסאטרוויל, פרסם עד כה ארבעה ספרים, אינו משייך עצמו לסופרי האוואנגארד, אך גם אינו רואה עצמו „סופר קלאסי" „לכך", אומר גרינוויל. „אינני מובן

פטריק גרינוויל

כהלכה". הוא קורא את שירי סנט ג'ון פרס באזני תלמידיו, „אבל אינני מסביר להם את המלים הקשות. אין בכך צורך. הם מרגישים את משמעותן. לאנשים פשוטים בהאימה ספרות גדולה".

„לה נובל ליטרייר" כתב על חתני הפרס: „לראשונה מזה זמן־רב, זוכים בפרס שני רומנים בעלי איכות גבוהה, שאינם נכנעים לתכתיביה של אופנה חולפת".

„רצח רדום" — עוד רב־מכר של אגאתה כריסטי

עוד רומן הנמנה עם רבי־המכר, גם באנגליה וגם בארצות־הברית. הוא „רצח רדום", כותבה האחרון של אגאתה כריסטי (הוצאת קולינס, 224 עמ'). הספר נכתב לפני שלושים שנה בערך, ועלילתו מתרחשת בשנות השלושים. במרכזו עומדת גוונדה ריד, צעירה נאה שנישאה לא מכבר. היא מגיעה לאנגליה מניו־זילנד וקונה שם בית ויקטוריאני עתיק בדילמות, על החוף הדרומי של אנגליה, כאן היא מצפה לבוא בעלה החדש, ג'ילס. אבל הבית נראה לה מוכר משום מה, כאילו חיתה בו קודם לכן. הזרות זו, ההולכת ומתעצמת במהלך הסיפור, מביאה לסיאה בחלום־בלהות, בו היא עדה לרצח. כאן נכנסת לתמונה גב' מרפל, הבלשית הנבונה של אגתה כריסטי. הפתרון כמובן: תעלומת־רצח בת שמונה־עשרה שנה.

על גב' מרפל כותב ס. ד. ביניון, הסוקר ספר זה ב„טיימס ליטררי ספלמנט" מן החדש שעבר, דברים אלה: „גב' מרפל היא

דאר אויר מספרות העולם

דמות מקורית יותר מהרקול פוארו. ... שפוארו, הבדבר על התאים הקטנים ... ימי הוא צאצאו הבוכר של שרלוק הולמס ... הדיכו — של הזמן בסיפוריו של ... פו, הרי גב' מרפל היא יצירתה המקורית של אגתה כריסטי. היא אינה מתחפשת ... בשטח, אלא חוה אחר עקבות פשע ... ומתבססת על הכרה מעמיקה של הנפש האנושית".

על הספר כותב המבקר: „רצח רדום ... בכל המעלות הבוכרות של יצירותיה ... כריסטי: עלילה הדוקה וסגנון ... מצד שני לא קשה להבחין בזהותו של ... — גם ללא סידנה הנכון של גב' מ..."

ב י ע ף

● הסמיוטיקה — ואסכולת פראג. ... אסכולת פראג של שנות השלושים נודעת ... רבה על התפתחות הבלשנות והחקר ... בשנות הארבעים והחמישים בארצות־הברית. הרמן יעקובסון, למשל, ... נה עם ראשיה הרם הרובה מבדעת ... הסטרוקטורליזם בצרפת מצד אחד ו... הביקורת החדישה בארצות־הברית ... שני. בספרם „סמיוטיקה של האמנות" (... הוצאת אמ.אי.טי. להוזן), קיבצו ... ולדיסלאב מאטה ואירווין ר. טיטוניק ... ברוח אסכולת פראג, הדנות בהיבטים ... כלליים של הסמיוטיקה ובתחומי אמנות ... יותר (שירה, קולנוע, תיאטרון, ... חזותית).

● דיון מפורט במשמעויותיו של ... „מיתוס", ספרו של פרופ' ק. ק. רוזתן (... אנגליה), מהווה ניתוח מפורט ... התאוריות העכשוויות על טיבו ועל מקו... בניתוח של המיתוס. פרופ' רוזתן מ... המחשבה הטקסטואלית רבות לזיקה שבין מיתוס ובין היצירה הספרותית. ניתוחו ב... גישות ביקורתיות, הרואה במיתוס היסטוריה... מדע, תורה מוסר או משקף כלים, ונק... מאוחרות יותר, המפרשות אותו, כמו... פסיכולוגיה, או סוג בסיס של פולחן.

● הערבים, ישראל וקיסינג'ר. הוא ... החדש של אדוארד שיהאן (הוצאת ... ארה"ב), המתאר את מהלך ביקוריו של... קיסינג'ר באיזור עד לכינוס ועידת ג'נבה ב־1973. המחבר, שקיבל סיוע מסויים ב... בת הספר מעוזריו של קיסינג'ר, ... האירועים ואת הדעות הנועצות בזמן... אם כי אהדתו נתונה יותר למנהיגים ה... ערבים. מרגה סבית הסוקר את הספר ב... הספרים הזמני של „הראלד טריביון", ... אותו, ובעיקר כי פעילותו של קיסינג'ר ב... תקופה — גם כבי לאור מכן — דומה ... של מוחמד עלי: היא מבוססת על ה... יחסי ציבור של אדם אחד, הזוכה ל... במרכז הנקודה.

● פאונד היה מקסים. רשימה של ... ברנרבג ב„טיימס ליטררי סאפלמנט" על... ספרו של דיוויד היימן „עזרא פאונד: ה... האחרון, דיוקן פוליטי", עלתה לוויכוח ... בשבוע שעבר, זוכה לתגובה במכתב ב... ה־15 באוקטובר של עיתון זה. כותב ה... שאש באוניברסיטת וירג'יניה: „ביקרתי א... פאונד בבית־חולי רוח במשך שלוש ... חצי שנים? לא מפני שלא היה מבפר. ... כל המבוחים חבריי דעים שהוא היה מ... כבוד זמן רב לפני שנכלא בבית החולים סנט אליזבת'. והוא לא נמצא גם ל„איר"... כשם. אני קרבתי. כי נשלה במעונו ה... בפני שהזרהירה", השופטים והפסיכיאטרים שהיטלו בעניינו לא כיבדו את החוק ... החוקה יותר משכנבתם ... שלילו בכבו את זכויותיו ... זכויות המקנות לו על־ידי החוקה. ... בבעי מלהכיר את הפיתו ולזכות בחייו ... — אם אכבם היה אשם — לשאת ... על מעשיו. ... סאבר כלאו אותו בבית־חולי רוח, ... לגמה הטוב בחייו, „ואחר כיתו" ... עליו הוות של חולה־רוח. ... בפסיכיאטריה, „מאבחרים" באמריקה ... כך את „הביבר הביבייני", היא הפיל ... של יחסם שלהם אל עזרא פאונד".

הביא לדפוס: חיים ...

„הדר" הוצאת ספרים בע"מ
ת.ד. 17061 תל־אביב
הופיע זה עתה
מערכות
הארגון הצבאי הלאומי
המרד [1946-1947] חלק חמישי
מאת דוד ניב
חלק חמישי — (המרד 1946—1947) — משלים את החלק הרביעי בתקופת־השנים המכרעת למאבק האנטי בריטי — עד להחלטת החלוקה מן ה־29 בנובמבר 1947.
הספר כולל כ־450 עמוד, 32 עמודי תמונות. המחיר: 85 ל"י.
להשיג בחנויות הספרים
הפצה ראשית: „עלים", רחוב קרל נטר 3, תל־אביב.

יד יצחק בן־צבי
זה עתה הופיע
קתדרה
לתולדות ארץ־ישראל ויישובה
מס' 2 — חשון תשל"ז
בעריכת: יעקב שביט
תוכן הקובץ:
ישראל ברטל: „ישוב ישן" ו„ישוב חדש" — הדימוי והמציאות; יהושע בן־אריה: השכונות היהודיות שנבנו בירושלים שמחוץ לחומה בשנות השמונים של המאה הי"ט; דן גלעדי: הבארון, הפקידות והמושבות הראשונות בארץ־ישראל — הערכה מחדש; יגאל דרורי: השתקפותם של העליה השניה והמאבק ל„עבודה עברית" בעתונות הארצישראלית הכללית; יעקב פלמן: תרומתו של אליעזר בן־יהודה לתחיית הלשון העברית. דיון בהשתתפות: ראובן סיוון, עוזי אורנן, חיים רבין; נחום גרוס: תמורות כלכליות בארץ־ישראל בסוף התקופה העות'מאנית. דיון בהשתתפות: מרדכי אליאב, יהודה דון, חיים ברקאי, ישראל קולת.
תעודה
ישראל ברטל: שתי איגרות מיהודי הגליל לסר משה מונטיפיורי בעניני חקלאות — תר"ט (1849); שושנה הלוי: „פרדס מונטיפיורי", וכן בקובץ מדור מידע וביבליוגרפיה. 194 עמ'.
הקובץ השלישי יופיע בשבט תשל"ז ינואר 1977. מחיר החוברת — 24 ל"י.
המחיר לחותם על ארבע חוברות ומשלמן מראש — 80 ל"י (כולל דמי משלוח).
בהזמנות נא לפנות אל:
הוצאת יד יצחק בן־צבי ת"ד 7660, ירושלים.

כתיבה במכונת תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס להכתבה „רימון" ..., רח' דיזנגוף 85, טל. 281955
שיטה עיוורת · פיקוח ממשלתי

למד מקצוע נדרש
* אלקטרוניקה סוג 1
* חשמלאי מוסמך
* שרטוט בנין
* הנהלת חשבונות סוגים 1, 2, 3
* מכינה מיוחדת לבוגרי כתות ח, ט
ניתן ללמוד גם בהתכתבות
פרטים והרשמה:
כל יום בין 08.00—19.00, ביום ו' עד 13.00.
תל־אביב — רח' בגרשוב 66, טל. 225690, 225795; שד' דוד המלך 39, טל. 234332, 231763
אשדוד — תיכון דתי רוטין, ת.ד. 789, טל. 21802, בין השעות 17.00—19.00.
נתניה — בי"ס ביאליק, רח' ביאליק, טל. 23757, א'-ד', בין השעות 16.00—18.00.
המכון להשתלמות מקצועית משולבת
משרד העבודה

עם הצלחת „קבץ פרחי משוררים" חלקים א'—ב' (כל הזכויות שמורות)
לכותבי שירה
הוצאת ספרים מסחרית מודיעה על הוצאת ספר השירים חלק ג' — „אנתולוגיה עלומה" משוררים המעוניינים להשתתף בספר השירה ולראות את פרי עטם מודפס בעל דכיו, ישלחו את כל השירים שבידם (רצוי מודפס) למערכת: יואל דוידוב — עירד — ת.ד. 4057 רמת־גן.
תשובה תתקבלנה בתוך 30 יום. שירים שלא ימצאו ראויים לדפוס, ישלחו חזרה למענם ע"י המערכת. מודגש בזה שכל זכויות השירים שמורות למחבריהם. בג אב יוחלו להוציאם לאור.

בהוצאת אחיאסף
ראו אור לאחרונה ספרים חדשים
ערים ועיור בישראל
מאת פרופ' אלישע אפרת
הספר דן בגיאוגרפיה העירונית של ישראל ומנתח את התפתחות העירים בארץ, ... למורה, לשוחר ידיעת א"י, לסטודנט ולתלמיד. 240 עמודים הכוללים עשרות מפות, תרשימים והצלומים. המחיר —45
חשבונאות ועיבוד נתונים אלקטרוני
מאת מרדכי פרפרי, רו"ח
מערכות מידע חשבונאיות, ביצועים ובקרה ... 208 עמ'
הדפסות חדשות
בודדה / עוגות ודברי מאפה
200 מתכונים
השפה הצרפתית ודקדוקה / ריבטר - קטן
ספר ללימוד עצמי למתחילים
ארצות תבל / י. לבנון
אנציקלופדיה זוטא של ארצות ועמים
להשיג בחנויות הספרים או בהוצאת אחיאסף, ת.ד. 4610 תל־אביב

פוסטר מקסיקאי מקורי
„הלוחם" מאת סיקירוס, — גדול ציירי מקסיקו. הפוסטר המקורי מן התערוכה לזכר הצייר הדגול בארמון האמנויות היפות, מקסיקו סיטי. בצבעים מרהיבים 68X45 ס"מ. שלח 29.80 ל"י להוצאת „לדורי", ת.ד. 9047 ת"א ותקבלו בדואר חוזר. המשלוח חינם.

גלריה ברשה אורדנג
ביאליק 7א', ירושלים
02-526078
שרון וגבי
מציגים — 1976
הפתיחה: יום ג' (30.11) 21.00—18.00

הנהג, עצירת רכבך לחייל, זכות היא ולא חובה

ביקורת

אפוס של אדם והר

מאת אפרת פאיאנס

הר הכרמים, מאת שלמה הללס, מהדורה מחודשת, ספריה לעם, הוצאת „עם עובד", תל־אביב, 238 עמ'.

סיפור טוב אינו מתיישן עם הזמן. אמת מתממשת שוב בספרו של שלמה הללס, שנכתב בשנות העשרים, אך טעמו כשומר אקטואליותו לא פגה למרות שחלפו חמישים שנה ומעלה מעת כתיבתו, והעולם שהוא מתאר נשתנה תכלית שינוי.

הנוף השולט בסיפור הוא נופה של בסרביה, שהמחבר פוקד בגעגועים ובאהבה. ...ירוק, פסטוראלי ושלו, שבתוכו סמונים פני הסערה, לא־דווקא בעטיו של הטבע, אלא בשל יצר־לב האדם, שהוא רע מנעוריו. העלילה פשוטה — ועם זאת סבוכה; זהו אפוס של אדם התלוש מנופו ההררי הנעוץ את רגליו בנוף הגשמי, באדמה. זהו גם סיפורו של הר, שטרשיו מכסים על אדמה פוריה ודשנה, ואשר במרוצת השנים נהפך מאתר־קבר למקור־ברכה.

לכאורה, יסודות הסיפור פשוטים ולמהים רבים המרקמים הסיפוריים בספרותנו ובספרות העולם. אך יתרונו אינו בחידושיו ואף לא בפריצת דרך חדשה בסיפורת העברית, דווקא גישתו הישירה של המחבר אל גיבוריו ואל הסובב אותו, המיית ליבו אל הנוף ופקיחות עיניו למעשי האדם הבמות בו — הם המעניקים את המימד האיכותי לעלילה השיגרתית ומעלים אותה מעל ומעבר לשיקולי הצורה המסגרתית.

כאמור, גרעינו של הסיפור הוא אפוס של אדם אחד. האיש אינו איש־מעלה, לא בר־אוריין ולא בעל מידות טרומיות. הוא איכר, מתוסכם בידיו ובנשמתו, אוהב־אדמה כעובד־אדמה, ועם זאת כוחו רב לו להשיג את אחיו היהודים בעצות מגוקה והוא מצמרר־התחור של ההתגוננות היהודית בעיירה, אף כי אולי מעולם לא הוגדר כך ולא נרשם כך.

המחבר לא בחר את המסגרת הסיפורית שלו מעולם הדמיון, אלא נטל אותה מנוף הזכרונות. עבודה זו באה לידי ביטוי ברור בפיוט שהוא יוצק בתיאורי הנוף. בליבו שמורה פינה חמה לנוף־ילדות שכוח זה, ועדיין מתגעגעות בה המיות־צער כשכפותי המים בנהר, קולות המחנות השוכנות אנה הקמה עד דק הגליפות הרוח בין עצאי הבוסתנים המתרחשים. עם זאת, אין המחבר מתרפק על נופיו בעיניים עצומות. הוא רואה אותם בפרספקטיבה של הגעת בהם, במיזוג שבין אדם לסביבה, במירקם של מערכת היחסים בין השכנים היהודים והגויים, הגרים בכפר זה אחד.

*

תמונת העיירה המצטיירת לעיני הקורא אינגה כלל אידילית ושלווה. אכבם, בראשית הסיפור (וכמעט עד סופו) אין מתיחות שמקורה בהבדלי דת וכפריעות. יש שמועות על כך, יש נסיון לפרעות המסתכל באיבו ויש מקרה רצח בלתי־מפוענח של צעיר יהודים קשישים (שמשום אף הוא מתברר לקראת סוף הסיפור). אך יותר מזה אין. הגויים מסכים באמונתם, ואלה, מתברר, אינם צלולים ביותר. אנו מרגישים בהופעה של מחזור ראשי הבנות היהודיות ובהייתן אחר גויים צעירים והוזרים. זו תופעה ידועה בגלות מזרח־אירופה, אך אין לה ביטוי כן ומקיף בספרותנו. אנו עדים לעולם שכולו יצרים, עולם של איסורים הכותרים מתווה להיגוצה של המוסר הצביעות. אנו פוגשים את האיכר היהודי כאיש ולא רק כיהודי.

גיבורו של הללס, הנאריייר, הוא פרא בן־פרא. כאביו לפניו אף הוא משולח רסן, מהיר חימה ואדרי־כות. אולם, שפה שאביו עדיין ראה עצמו חלק מן הקהילה ואף ניסה — על פי דרכו — להטות את מהלך חייה כרצונו, הרי הוא, הבן, שוב אינו נהנה אחר הציבור. חייו מתמקדים בשניים — בעבודתו, הדולה בטוגה ואוהר כך בכרם שעל ההר; ובדינה, אהבתו האחת, שבהה בלידתה וזיכרה מלווה אותו כל ימיו.

במישור העבודה והעיסוק מתגלה לנו גיבור הסיפור כאדם חרוץ, שקדן ויישר־דרך. עבר דוהי במלאת אותו סיפוק והנאה והוא חי כדי לעבוד ועובד כדי לתת טעם לחייו. כל משימה קשה היא לו אתגר והוא מדלג קדימה מסלע לסלע בהדבירו את כל הקשיים הנצרמים על דרכו.

שלמה הללס

אולם, במישור הרגשי הריהו תמים כילד, נוח ככבשה וצדין כלה בבואו לחזר אחרי דינה, המכבינה את לבבו במבט ראשון. מערכת יחסיו עם דינה המתוסכלת, אהוזת המחד הנבזי והקרינה בין שתי אהבות (אחת גלויה ואחת מוסתרת), היא רקמה עדינה ופיוטית במינה. בשבילו — דינה היא פרח ענוג, חידה חמרה פשר, הצלולה ומקור־שבווה כאחת. הוא חי לכבנה ובמלא את כל רצונותיה, וכשהיא נעלמת, „מתסתם" כביכול, הוא פוצה הכל לשחררה משביה, ואינו מבחין כלל את הענן המעיב על ראשו. למרבה המזל גורמת דינה בלידתה, לאחר הקריה כרזרה בראש הענק, ונסתה יורד צבה אלי קבר. אך גם שנים לאחר מותה, כשהגא ליחור זה בין העוף, המוזרים זקנים ובחורים בכרם שעל פסגת ההר, כגלים זה לזה את ליבם ברגע של וידוי־אבתה, אינו מגלה כלל על דעתו כי תבונת דינה שהוא נושא בליבו כל חייו אינה אלא מקסם־שווא. כי דינה האמיתית אינה מוכרת לו כלל...

*

העימות המתמיד בין הסביבה הקנאית, ה„בריוהוי" דברים גם בשמם מבויים ואינם נראים על פני השטח, לבין הציבור הנזעף מישורין בצעדים בטוחים, נוהן בו את אותותיו בחרנות השנים. הנאריייר נעשה אדם בודד המרוחק. אחד אחד מורים סביבו קרוביו הבעסים — יהודים וגויים כאחד — הוא נותר עם יזיד־נעוריו הגוי ועם בכנף הכרונות.

בערוב ימיו הוא יורד מן ההר ועושה, כמנהג אנשים מלומדה, מה שעשו גבירים יהודים רבים לפניו — הוא מוסר את כל הרכוש שהורישו לו שתי המשפחות (משפחתו ומשפחת אשתו) לרשות הקהל. בכך משגר המעגל והוא נכון לדרכו האחרונה.

העלילה, כאמור, אינה בודבכת ואף לא בחידוש רבה. זהו סיפורו של אדם שצבת בין האהבה והוי אליה בערוב ימיו. סיפור של לידה, בגיהה, קמילה והולת. אך בכד הכבצל האנושי יש גם כצגל הבורות של הר. הר שתולדותיו אחוזות בתולדות לידידים הצופו כרדונים פורח, שנגעים בשתרוגת במודרוות.

הניגוד בין קבילת האדם לבין פריחת ההר בולט במיוחד במירקם הסיפורי. כשהאדם הוא בכלוא כתוו ואותו תויהו יושב כרובינזון בודד ומחרר בשיכגת ההר הנטוש והשומם, רק בערוב ימיו מגיעה הקדמה, בצורת אכי־דיתום משטרבורג, אל ההר והנוף נפתח לקהל הרחב. במקום בתי הקברות נולק ההר לבתי־לאות חיות ובפצים כבשים את כודדותו? שבה גומשים עד זה. ההר שוקק חיים, אך השלווה שאפיינה את החיים שליו בעבר — חולפת.

האין בכך משום סמל גם לתקופתנו, שבה דוחקת הקידמה את הטבע והנוף נופל קרבן לביכון ולטכנולוגיה?

*

סיפורו של הללס נקרא בעניין ומצליח לשרטט תמונה רבת־רושם מחיי קהילה יהודית כפרית בימים שבפכם פורענות. עם זאת הוא סיפור אוניברסלי במהותו ובמשמעותו, ויש בצלות קיום עצמאי גם בהיתלשו מן הקשר היהודי הייחודי.

בוליטין לבלשנות עברית

מאת מרדכי בר־אשר

...ין שנת תשל"ו מציאה אוניברסיטת בר־אילן בשיתוף עם איליא (האיגוד ה...אלי לשיבור אינפורמציה) בוליטין לבלשנות עברית תפשית (= תשובית פורמ... ושימושית). בשנה תשליה שיוצא ה...ית במקצת את מתכונתו של הבוליטין; ...מחקרים בתחומים הכיל היא הבולטים ...ל בו גם מאמרים כלליים בבעיות ה...ית החדשה. העורכת היא ד"ר אורה ...צולר, ולצדה פועלת מועצת מערכת. לפני ...ים אחדים יצא־לאור חוברת מס' 10, ...הראוי לעמוד על תוכנה בקצרה ולהביאו ...ני קהל־הקוראים הרחב.

...חוברת כוללת ארבעה מאמרים בעברית. ...הם: אליעזר גלינרט, על המוספית ...ים, דוגמה להאמצמיות; ר"ם קורקל, ...משפטים שמניים ומשפטי־יש ברוסית ובעברית החדשה; שמחה קרונפלד, על יחסים ...התחביר לבין קט־הגהות בעברית; אליעזר רובינשטיין, על שלילת השינוי כ...בעות בסיסית של פעלים; בחלק ה...ו יש מאמר של ה' מורגנברוד אי סויפר, ...אספקטים לגיעות הפועל העברי בצורת ...ב.

...בחוברת תקצירים אנגליים של ה...ים העבריים ותקציר עברי של המאמר ...גלי. עוד תמצא בה סקירה הקריה „ב...יות" ובה רשימה (לא שלמה, לדאבון ...ו) של מאמרים וספרים והרצאות ב...ני בלשנות עברית, שפורסמו בשנים ה...ונות. עוד יש בחוברת לקט ידיעות על ...סים ועידות, שנתקיימו בשנה האחרונה ...כינוסים העתידים להיערך בזמן הקרוב. ...צאות בחוברת ידיעות על עבודות מחקר ...כות הנעשות ובמבצות בתחום הלשון ...דית.

...ין אפשרות לדון בפרטי כל המאמרים ...רת רשימה קצרה זו. לכן אעיר על שני ...רים בנוי־יתר ולמסור את תוכנם של ... בקיצור.

...' גלינרט (מאוניברסיטת חיפה) מבקש ...ק את המוספית אים לפי שיטת ה...שנות המודרנית, וביתר־דיוק לפי ה...וריה הסטנדרטית המורחבת של חומסקי ...ברוסיבי. כפי שהוא נוסחה בספריהם של ...מסקי ושל פרטי. גלינרט מראה יפה, כי ...מוספית זו יש תפקיד כפול, ולעצמו־של־דבר ...א הסומנים: בסוג מסוים של שמות־עצם ...א מציינת את המספר שתיים ורק את ...מספר שתיים. אלה הם בעיקר שמות ה...ניינים כמושגים של זמן: שעתיים, יומיים, ...בועיים, חודשיים, שנתיים, פעמיים. במקרים אלה אין אפשרות להוסיף מספר אחר ולומר: שלושה חודשיים, או: ארבעה חודשיים, אף את המספר שניים אי־אפשר להוסיף, כי הצורה „חודשיים" פירושה שני חודשים, וכך היא מורכבת: חודש + הצורן הזוגי. לעומת זאת, יש שמות רבים בעלי סיומת זו, הקשורים אמנם באופן כלשהו עם המספר שניים, אך בהם מציינת הצורה הזאת גם ריבוי רגיל, כגון רוב אברי־הגוף (של האדם או של הבהמה): עיניים, קרניים, כנפיים, ואף חלקי־לבוש שונים, כמו נעליים, מגפיים, גרביים. כאן יכול אתה בהחלט להוסיף את המספר שתיים ואף מספרים אחרים. אומר אדם, למשל, זאת עשיתי בשתי הידיים. ידועים הביטויים: שיש כבפיים, הוא מסתכל בשבע עיניים, יש לה ארבע רגליים וכו'. כלומר: כאן מציינת הסיומת הזאת אמנם שתיים, אבל לא רק שתיים, כי היא גם צורה של ריבוי. לשמות־עצם אלה אין צורת־ריבוי אחרת; ואם יש להם, הרי היא מציינת מובן אחר, כגון ידיים — ידות; רגליים — רגלים, קרניים — קרנות. דברים אלה ראה ראה והאר גלינרט בצורה בהירה במאמרו.

ניתן להשלים את דבריו ולהוסיף, כי יש פונקציות נוספות של סיומת זו. לעתים היא ממלאת תפקיד הקשור רק במידה רופפת למדי למספר שתיים. הנה, למשל, את המלים: מספריים, מלקחיים, משקפיים. בכל המלים האלה יש קשר בין הצורה ואין המושג הזוגי. אבל משקפיים אין פירושה שני משקפים, שהרי המלה „משקף" ביחיד אינה קיימת כלל; והמלה מספריים אין פירושה שני „מספרים" ומלקחיים אינה שני „מלקחים". בכל המלים האלה אין הצורה אים אלא אמצעי לציין שם־עצם, שיש לו קשר כלשהו עם שני חלקים (השייכים למושג השלם). לכן גם צריך להוסיף מלה אחרת, כאשר אדם מבקש לרבות מלה זו, מעין: שני זוגות מספריים, שלושה זוגות משקפיים וכו'.

ישה ראה גלינרט גם, כי במלים אחדות אין מוצאה של סיומת זו נהיר כל עיקר, כגון מים, שמים, צהריים, אפיים. כאן היו מן הסתם התפתחויות בשלביה הקדומים ביותר של הלשון, אלה נעלמו מידיעתנו.

מאמר חשוב אחר, המתפרסם בחוברת זו, הוא משל פרופ' אליעזר רובינשטיין (מאוניברסיטת תל־אביב). מלומד זה נודע לאחרונה מעבודותיו בתחום הסימנטיקה הגנרטיבית ומאמרו מלאות־הענין, הבאות לנתח מושגים מסויימים ולפרקם למרכיביהם המשמעותיים העיקריים הבסיסיים. שם מאמרו כאן הוא „שלילת השינוי כמשמעות בסיסית של פעלים", ובו הוא מבקש להציג את שלילת השינוי כבסיס של משמעותם של פעלים אחדים. לדעתו, אין לראות עוד במילון אוסף רב של ערכים השונים זה מזה או השווים זה לזה, אלא יש לתפסו כהיערכות של מרכיבים אלמנטריים מועטים. תפיסה זו עשויה להבהיר קשרים מובהקים בין המחשבה ולבין הלשון. וכאן הוא דן, כאמור, בפעלים, אשר במשמעותם הבסיסית טמון היסוד של שלילת השינוי.

כדי לבאר עניין זה, הוא מביא לדוגמה את הפועל בנה. המשפט: א' בנה ב' פירושו: א' גרם, שמשהו הפך לב', דהיינו יש פה בריאת שינוי. הפעלים „שיבר", „מיאר" מורכבים מן המרכיבים: לא + רצה. אף הפועל „אסר" מורכב מכמה משמעויות. א' אסר על ב' לפעול — עניינו: א' גרם שב' לא יפעל (אני מפשט את תהליך הפירוק במקצת). הפועל „נשאר" פירושו: לא הפך ל... כשמע זה עשוי להיות מוסב על כמה נהגים: על א' — שינוי הקיום (הוא לבדו נשאר — בעוד אחיו מת — כלומר: קיומו לא נשתנה); על א'־שינוי לוקטיבי (הם נשארו בבית־המלך); ועל א'־שינוי בעלות (ונשאר גם הוא לא־להינו). דברים שנאמרו על „נשאר" חלים גם על „נותר". ואם נשתמש בפועל „השאיר" (או הותיר) הרי בכתים אותם הדברים עצמם, והנבדל אינגו אלא בזה, שכאן מדובר בגרימה, כלומר גרימת אי־שינוי הקיום, גרימת אי־שינוי לוקאטיבי, גרימת אי־שינוי בעלות, הכל בהתאם לשימוש המסוים.

הפועל „הפריע" אין פירושו אלא: גרם שלזולתי לא יפעל (או למנוע שלא יפעל) בדרך שרצה לפעול בה); ואילו הפועל „הניח" עניינו: לא גרם־שפלוני לא יפעל.

המשמע של אי־שינוי ניכר יפה בפועל „היה", כאשר משתמשים בו בפיעל בהפעיל: חיה והחייה. צורה זו עשויה להתפרש בשני אופנים: א) א' החיה את ב' — הוא: א' גרם שב' יהפך חי, כאשר מדובר על מקרה שבה כלשהו מחיה עצם מת (או לא חי); ב) א' גרם שב' לא יהפוך ללא־חי, דהיינו א' השאיר את ב' בחיים, כמו למשל בפסוק: „ואת הטף בנשים... החיו" (יהושע ו', כה).

כך מתבהרת התמונה: הלקסיקון איננו, כאמור, אוסף מקרי וסתמי של מלים בודדות, אלא יש בו מערכת, כלומר אפשר לערוך את כל המושגים על יסוד כמה וכמה מרכיבים יסודיים, ומהם מורכבים המשמעים האחרים, המורכבים יותר; וכאן נעשה נסיון מגולה לפרק כמה מלים כאלה ולגלות את המרכיבים היסודיים.

— * —

נזכיר עוד בקיצור את יתר המאמרים. ישנה כאן רשימתו של ר"ם קורקל (מהאוניברסיטה של מדינת אוהיו בקולומבוס) המורך השוואה בין משפטים שמניים ובין משפטי „יש" ברוסית ובעברית ועומד על טיבם הסימנטי של הצורות, שמשתמשים בהן בכל אחת משתי הלשונות הללו. שמחה קרונפלד (מברקלי, קליפורניה) דן ביחסים בין התחביר לבין קצת־הגהות בעברית. פתוח מבוסס על היוחה, כי פעלים גבורים מצורתו פעליות יסודיות, ובכך הוא מתקשר יפה אל מאמרו של רובינשטיין ואל הסימנטיקה הגנרטיבית בכלל. הוא בודק את הפעלים: גרם, רצה, ידע, האמין, מודע, וקרבע שאלה מצויים ביסוד פרדיקטים אחרים. ולבסוף: מאמרם של מורגנברוד וסויפר (ממיגכן) עוסק בביתוח פעלים בצורת מושב. הם קובעים, כי אין בעברית פעלים יוצאים־מן־הכלל, אלא רק פעלים השונים מכלל ה„רגילים" בפרט זה או אחר, וזאת על־ידי בציאות הגה חלש (דהיינו גרוני או רייש או יו"ד או ויו). הם מראים כיצד אפשר לסווג פעלים אלה בצורה מושבי מכאן אפשר גם ללמוד, באיזה סדר יש ללמד או ללמוד את הפעלים העבריים.

ספרי ילדים ונוער

משלי שועלים, כלבים וחיות אחרות

מאת שולמית לפיד

* מנחם רגב, מכתבי מיקי, ציורים: דני קרמן, עם עובד. * ב. יוספסברג, ועוד מתעלוליו של דוד ורמש, ציורים: פריץ מאוריבר, הוצאת „אחי". * ד. תומסון, דני, שועל, איורים: גבבור אדוארד, תרגום ה. גליקשטיין, הוצאת מסדה. * ד. תומסון, דני שועל פוגש זר, איורים: גבבור אדוארד, תרגום: ח. גליקשטיין, הוצאת מסדה.

אחד הבימויים הבולטים לשכרנותה של הרוח האנושית הוא נאמנותה לצורות ספרותיות עתיקות: מזה אלפי שנים יוצא האדם אל מחוץ לגבולות המציאות המוחשית כדי לאסוף ומרים במהלכה ללא־גבולות של הדמיון, אך ורק כדי לכלוא אותם תוחמים ערטילאיים בשורות, קצרות, קצביות ומחורוזות, דהיינו בכלי הניתן למדידה. הוא מספר מעשיות כאותו האופן כבמקם מאז החל למשל משלים, עד בשלב האגוצנטרי של ההתפתחות האנושית, כאשר ייחוס נשמה גם לבהמה וגם לחי. המשל העברי הראשון הידוע לנו, משל יותם, חובר קרוב לתאי במאה ה־12 לפסה"נ. ...המאפיינת־אותו הן גם התכונות המאפיינות את המשלים המתחברים בימינו: המעשיה, קצרה וקולעת, הגבור (הצומח או החי) מבטא רגשות אנושיים, ביצוד המשל מצדד בחלש כנגד החזק.

החיות במשל משקיפות על עולמם של בני־האדם מאיה מיוחדת, המעניקה לתמונה מימד נוסף. חיות מיוחדות זו מתאפיינת גם החיות לגבעת הסיפור, שהוא לרוב הומוריסטית או אירונית.

האמור לעיל נכון לגבי כל אחד מן הסיפורים הנסקרים כאן, כפי שהוא נכון לגבי משליהם של ההודים או היוונים לפנה"ס; יורשיהם הערביים והלטיניים אחרי הספירה ועד ללה־פונטין, לסינג וקרילוב.

*

מיקי, גיבור „מכתבי מיקי" של מנחם רגב, אינו אלא אדם בדמות כלב. יש לו תכונות המאפיינות חותנת: הוא בעל גאווה, נעלב במהירות ונרגן בקביעות. מיקי משתדל לאשש את מקומו במשפחה על־ידי סיפורים על מעמדו וחשיבותו למשפחה שעמה קשר את גורלו. זהו כלב בעל „מעורבות", איכפתניק, יש לו רגש אחריות, ואף על פי שהוא עסוק למעלה ראש בכל מיני פעילויות ציבוריות, אינו מהסס לקבל על עצמו משימות נוספות — בתוך המשפחה ומחוצה לה. יש לו ידיעות מפליגות באשר לחיים הכלביים, אם בשכונה, אם בין הכלבוצים (כלבים חברי קיבוץ), ואין זה פלא כי השכלתו ונסיונו מזכים אותו במינוי הכבוד של שגריר בכלבוצניה. הוא נאלץ, כמובן, לדחות את המינוי בגלל העיכם בבית.

כל אחד מפרקי הספר הוא מכתב שכותב מיקי ליעל, אשר הכנסה לבית העולים. הכבוד שרוחש מיקי למלה הכתובה מוצא ביטוי במכתבים: כתיבתו „ספרותית", הוא שוזר פתגמים בכל עת מצוא וכשנונה עליו הרוח — הוא מחבר אפילו חרוזים כלביים. הוא עצמו יודע, ש„אולי זה לא שיקספיר ולא ביאליק, אבל זה בהחלט מיקי". ובינינו לבין עצמנו, בעצה זו — מוטב שנתייחס אליה ביותר מקרטסוב של השרנות, כיון שמיקי זה מאמין כי „המחר — לכלבים"!

בקיצור: כלב... סליחה! ספר מתמד לקטנים ולגדולים.

*

החיות של הדוד ורמש אינן מדברות בדרך כלל, אך יש להן כבוריוח וכבר־מגע שהם פועל יוצא של יצר הקיום שלהן. הדוד אוהב חיות ואוהב לספר על אודותיהן. ריב בני האדם — פוחחים מעניהן. עלילותיהם של הדוד־הילד־המספר כתרחשות בשטח ההפקר שבין הפחד לטבע, במקום שחיות מאולצות לחיות בניגוד לטבען שם הן מתפרצות כנגד האדם. התנין המאולף שואף לסגוד את מלתעותיו על ראש המאמן, והקנגורו בועט באיש שנכנס לכלובו בגן החיות.

הדוד ורמש שייך למשפחת הודים־הקצירים, בני־בריתם המאמנים של ילדים שהדיאשו זה כבר מן המבוגרים כולם. אמנם הוא חייל בצבא הבריטי, אך כמכתבי וכיתועשיות והוא משתף את הילד־המספר באהבת החיות שלו. סיפורי החיות של הדוד השזור בספר מראשיתו ועד סופו. עלילותיו של הדוד מתרעיזות את ספכתם של בעלי שורה, בכגן: אמא, המורה למתמטיקה או ילר' ועד השכון. ועקוה של האם „לא בבית שלי", די בה כדי להכניס עליצות ללבו של הילד. שכן, מי כמוהו וכמו הקורא היודעים, כי דווקא בבית כלה ייכנסו גם ייכנסו החיות וישכנו בו בצוותא רב את החיים המסודרים והמאורגנים בעיצבות יתרה. אבב אזרחה כספר המחבר ב. יוספסברג, משהו על תבונותיהם של החיות השפלות והגולים המתוארים, תהי־לך הנאה שכברה בצדה.

*

מכתבי מיקי לטובים בתנועה וקולעים הייר־שר אל המטרה, שהוא תוכחה מוסרית־אנושית. גם אנושיותם של בני האדם בסיפורי הדוד ורמש נבחנת ביחסם אל בעלי החיים דווקא. משלי השועלים בסיפוריו של ד. תומסן — „דני שועל" ו„דני שועל פוגש זר" — הם סיפורים אלגוריים. אמנם, גם כאן משקיפות החיות את העולם האנושי, אך הקצב פחות גמיש והוא מצטיין באותה „השאלה" כמשכיתו המאפיינת את האלגוריה. דני־בר־בר, חושב חש כאדם: הוא אב כלשפחה בסוד ובעל באומן השפה לביתו. הוא נוהג שועליה אך ורק כאשר הרעב או בצוקה אורות כשבשים את שיקוליו בתני שועל כצויים ציבוריהם הקלאסיים של המעשיה המשל: מלכה מירשעת, נסיכה יפה, דייג עני. דני הוא בבחינת „הגורמי" המצליחה להתגבר על סדרי החברה ולשנות את ... הדייג.

ב„דני שועל פוגש זר" מצר שימות בין השועלים החלשים לזאבים החזקים. דני נזקק לכל פיקוחותיו ועוזמותיו כדי להציל את חייו. וכפי שאומרת אמו־שועלה: „איננו יודעת בדיוק אותה תמיד צודק בצורה מלאה גברהב".

כאמור, מצויים בסיפורי דני המשפטים הקבועים במשל העממי: החלש ניצל תודות לפקחותו, הגורל המתהפך, הזר המביאים פי כלייב. עוננו של ד. תומסון פיוטי ושליק, נעדר התחכמויות והצטעצעויות, כאשר עולמם של בני האדם מתואר רק במידה הנחוצה להתעתידונו על כשל השועלים הזה.

כל הספרים הללו מתאימים לקריאה לבני 8 ומעלה.

הארנבים פחדנים?

(סוף מעמוד 35)

אבל אינו מעניק להם מחשבה עמוקה, כשר להנות או דיאלוגים מענינים, לבד בשיחות פונקציונליות על חיפוש מזון ובטחון. נראה שלעתים הוא הרג בכל זאת מיכולתו הסברית של הארנב, שכן אני יודעת, אם ארנבים מוכשרים לשום בסירה, מהי מידת תרשיותם, או אם הארנבים־לנצחיה הטבעית שלהם מספקת להם לקשר בין תופעות בודדות כגון: סירה, חבל, כרסום, טביעה וכו', כדי לארגן אותן בתבניות בעיליות. הסיטיולוגיה הארנבית דלה מאוד והיא כבסמבצה מצפה פותר, באינסטינקט המשכת־המין, באינטר־החוסל ובחוק־ההישרדות, בגילויי גבורה ותודעת העבודה, בגורל „לאמי" בשיתוף באחריות קולקטיבית, וכיוצא באלה תכונות חברתיות־קבוצתיות נאות. וכאן טרחה, למבצה, ריצ'רד אדמס את הקפיצה מן האוטוכמיה אל האליגוריה. שוב אין בבית מן החבורה הטוטליטארית המלוחה בדיכוי ובבשכרה הבאיה, הכאליבוריה על חברה שפע מפוכבת אך כצוקית המוותרות על חרותה, תוך שהיא כמשעבדת לנחות. חברה הארנבונים „שלגר" ד' ... גדולה בלוהה הקודא בדאבה, שובביה על תבונותיה הטבעיות — על כושר־להיבה, על ערכים דמוקרטיים וצל חופש־הרצה. האופי האליגורי נותן את אותותיו גם בגיבוריה הדמיות, כשכל אחת מהן משמבות פונקציה מסוימת בבציכת ההתפתחות המחברתיים, הביכורים לגו, ואין לה חיים פרטיים. „בגרל אבגבל" הוא העריץ הטוטאליטרי, „ליד" — המנהיג הדמוקרטי, „חופש" — הנביא העצבה מראש, אוכמן — „איש ההוסיה" המיצבר הסיפורי ניתן להזהר ביוזר, ואינו מבטל לאורך הספר.

תורת־הנצבים הארנבית מטולה להלהיט את הבורר לאהוב. קשה, כך נראה לי, להביא עניין בצורים שאינם נהגים ביכולת לאהוב. אם תאורי קהל לגרום בתובבים, הרי זה בשום שבריותיו ידועים לאהוב ולחזור, להיות נאבנים לבני־זוגם או להביר אותם, הן במונוגמיות או פוליגמיות, ובכונות על בקוני של היצור האנושי בקרב בעלי־החיים. הארנבונים של אדמס אינם הבים אהבה לארנבונה, אלא הם נזקקים להן לשם הצבוה ולדה, והמסך קיום הגזע. כאן גם הבדר גבור (כמעט) של הכוח.

בלא אהבה ובלא הבבר זה עניין ניתן לבמצא בספרי חיות? „פי החבר" יופע קסב בשום ההוכור הבצויין, האהבה להילבה־אדם, בשום הבבהיתיים ליציבי דמייה בעניין ובשיר, כעיד שאדם כמהפק בפכבל־דיבה קיבוצית, בתמוד דליה נפש ובפבסגבה של ספר הרפתקאות.

היה המחבר איש המצורד הבריטי לצייני הבביבה כסביר את כגיבני והלוחך של הזמן. הוא כהזיר כבצי פליכת האדם, התכבונים, הבבים הקלאנה — איבר הארנבים, ובצלה הרבוה אקוליבים בדבר הבית האורי־הבבעי.

הפרק המתאר בני אדם הוא היפה שבבילם, והוא בתאר את לוכי הרכבה מתערבת האדביהאש, היא הוא המחיל של אדבב; הוא שיגן על הבין הארבי בבצי הסביכה שהבבע הבצי הבגה הגבל של האדם יצר־בוצר.

„גבעה הנרשים" הוא אימא, כפר היצר־שאית הבצי בבהבבה המשבניה של סבבה והבצלה, והוך כדי ספוד הרפתקאויה היא פורץ אל עבר האליגוריה. אם זו האחרובה מכונה אל המבוגרים שבין הקוראים, הרי שגם המוה של סבבה־והצלה ענה אל ילדים בבציבו אי אל כי שכבנרה כי יכולה הההתבכוה נזבה סוב בבה כזה.

הרגובה של רגה לבציק עקבת, בבויק ובצל הבצין בהצצבה הכבובה לצברית. את כקום בכפת־האויר הנכביה, המצעורת בבה ונגר שבביכור, גביה ההגבה כאלבה של המתורגמת. אבל נראה לי כפבר מבצין זה בובע גייוד. שאם לא כן הנה הוזם בבני אותם גילאים העשויים להגיע בבצי ויקר כבל, הארגבית — קשה כאן מן העברית.

...אים ...גבים

עוד על ה„תפנית" בסיפורת

...מאמרו של יוסף אורן, „התפנית בסיפורת ...ית" במדור לספרות של גליון ערב ...ת תורה (15.10.76) הרשים באותן הד...הדברים שכותבו ביקש לומר, אך ...עיר בקורא זה תיאבון שלא בא על ...ספקו; בעיקר משום שהדרישה שדבריו ...ים מתגבר אצלי על טיב החומר האוב...יקטיבי. במקום להתייחס לדבריו במאמר ...אבקש להעלות רק תמיהות אחדות ...ת־אסות לנקודות המרכזיות של המאמר.

א. „הבחינה האידיאית" אותה מבקש כו... המאמר להציב מחדש כעקרון לבדיקת ...פרות העברית. האין זאת למעשה הבחינה ...ברית, ולפעמים, גם הזוהרה לפיה הת... דורות של מבקרים אל היצירה הספרותית? תמהתני שבפרט מי שעוסק ...ית ס. יזהר לא טבע עד כה בים המגמ...ו„הציונות ההגותית" המאפיינת את ...הביקורת אליו לבן „אפרים חוזר לאס...ד" לקרוא דיונו של דן מירון בסיפורי ...בספרו ארבע פנים, אין כמעט מבקר ...שהתייחס לצד הצורני־הסכני של יצי...וידוד בה משקיים אצטפקים אלו את ...הגנותו.

ב. ויחא שלא „דור" לפנינו, כדברי מר ...ן (לכוונת שהוא שב להסתייע בגבובה ...מספר פעמים בהמשך המאמר), אך אם ...הם „משמרות" כאן, מדוע אין זה מבבא ...מבחן המובאות במאמר שלפנינו? לכל היותר מוצג כאן „שומר" בודד, (ואף זה די מאליו). אם כך, הראוי להקדיש לו מאמר שלם ולכבותו בכתנות היסטוריות „מגבת הבריאה בדור תשי"ח"? וכאן שאלה נוספת המתבקשת מדבריו: האם שמיר, מגד ויזהר שייכים כבר למשמרת אחרת רק משום שאין גיבורי יצירותיהם מסרבים לקרוא ספרים של דור אבותיהם?

ג. אם מאוכזב הנוער מן ההבטחה של הציונות, במה אשמים הספרים הישנים? (כאן אין הדברים מכוונים אל המבקר דווקא, אלא בעיקר אל הסופר שלא בחר בסמלים מתאימים.) כלום לה לספרות העברית במסורת „הספר" מדור לדור; אף סמולנסקין וליליגבלום היו מודעים לא קטנים, דווקא התנועה הציונית, להבדיל מכל תנועה לאומית או אידיאולוגית אחרת, לא נתגדה בספרים. אבותיהם של קובי ותבריו שבאו להתנחל באייזי והאי לא הביאו עמם מן הגולה ארונות של ספרי תלמוד ופוסקים, את מה איפוא, סירבו צעירים אלו לקרוא? שמא את „ודמאי ירושלים"?

את התמורה בבחינה הרדיקאית בין הדורות מסייל מר אורן על „מיכאלה של (המדינה) בכוח הרדוע באותן פתגר להלהמין (הדגשות שלי ר.מ.) לדרכי הפיוס שהכפגמוו על ידי התנועה הלאומית". מתי היכן הבטיחה התנועה הלאומית מימש מעין זה? לכל היותר היתה קיימת תקוה שאכן כך יאתו המאויים המנוגדים של בני שני העמים. אותו מאמר מציין בפתיחתו ש„צעירי אותם ימים חש האמינו בתום לבם כי בדרכי פיוס תיכון המדינה. אמונה לחוד, אם כן, והבטחות מוצהרות לחוד.

ד. בשם איזה אקיאל יכולים הזו בני אותה „משמרת" לכוהו, כביכול, אם שנים ספורות לאחר „פרוק" אותו מרד הולו „נרשאי הנגיד נגד הרציפות (...) בגישתו־שיבה והמאמצי התחברות אל מורשת העבורי? אם גביח אפילו שהיה זה מרד בשם עקרונות כלשהם, חייב היה להתמכבב במודיחים מעשיים או רעיוניים, השונים באותן מהותי מאלו שאותם שאף לבטל. ולא, באיזה מובן ייקרא לזה שמצוין במאמר זה מרד כללי שנית, כיצד יכול משה שמיר לברוא מיתוס חדש („במו ידיו", 1953) לצוד שהי־מאגיפסס המנוף והמשחרר („ימי צקלג" — 1958) נכתב?

הצגת הדברים איכרת דרשני.

ר. מנחם

מרצה לספרות עברית, המכללה העברית ...

המחקר האקדמי — והביקורת

עורך נכבד,

אני מוצא כי מן הראוי להגיב על ביקורתו של אורי מילשטיין על הקובץ „פרקי מחקר בתולדות הציונות מוגשים לישראל גולדשטיין בהגיעו לגבורות", בהוצאת המכון ליהדות זמננו (12.11.76). ביקורת זאת היא גילוי סימפטומטי לא רק לעיוות הגישה אלא גם לזוהר הגבה, ומן הראוי עליכן להעמיד את הקורא על גילוי זה.

אורי מילשטיין פותח בהכללה בלתי־מבוססת כי „אין לצפות לגדולות ולנצורות מקובץ מחקרים של תלמידי מחקר בתחום מדעי הרוח" ובונה לכך שלושה טעמים וביניהם „מוגבלותם של שלושה המרצים המדריכים אשר, במקרים לא מעטים, הקשר בין מעמדם האקדמאי לבין יכולתם האקדמאית הוא מקרי בלבד". הכללה זו פותחת פתח להציג מיבני שאלה גם לגבי כתוב הביקורת. האם משמש הוא את התואר „דוקטור" מתיבוריו, כדי להימנע מסטיגמה זאת של „מוגבלות" קבועה מראש? אף זאת: ד"ר מילשטיין לא העמיד לביקורת ענייבית את החיבור בכמתו וזה בתואר זוקנו, ועל־כן אין לדעת האם התואר שלו הוא פרי מגבלות הנסיבות בכישורים פוליטיים (פנים־אוניברסיטאיים) או שמא פרי כישורים למדעיים ומחקריים בלבד.

לעיקרו של דבר: ד"ר מילשטיין אינו מבחין בין מחקר היסטורי, המצמצם את עיניו בתיאור מפורט של אירוע פוליטי מסויים ומוגדר, לבין חבור היסטורי מקיף יותר, או כזה המתיימר להפיק לקחים וכו'. עניינם של המחקרים בקובץ המחקר הוא מצומצם, ואין הם מבקשים להיות לא רפורטוריה בעניין היסטורית ולא חיבור בעל מצע היסטוריוסופי. אדרבא, הם נותנו אולי לסייע להבהרי הדיונים והסברייהים הזוכה על־ידי בדיקה שקדנות והזיכבה של המרצים על־ידי מקורות ארכיוניים וכו'. כי שאינו מבין את ההבדל הזה תמיהה היא כה עשה כל הנביים בנבטרות האקדמאית. והבפי, אגב, שבביקורת כעין זאת כתעלם המקר כרונבו של המאמרים והתמש לביקורת לא עניינית של מחקר אחד; כחקר המבקש לתאר ההחזות של קבוצה ולהציג את רעיונתיה ולא להפיק לקחים אקטואליים או היסטוריוסופיים כלשהם. שאלות רבות אינן נשאלות על־ידי אותה קודר בבאורו על „ברית שלום". אך הצבצום מתחייב לצבם שינו של הבאורי המחקרי העירון.

יעקב שביט, אוניברסיטת תל־אביב

מכתב לעורך

מי כתב את התסכית? מי כתב את הסיפור?

ברצוני לציין בזה כי אין כל קשר ביני לבין תסכית־הרדיו, אשר שודר בתכנית „הייד־דמה" ברשת א', ביום השבת 20.11.76, ואשר להפתעתי שמי שורבב אליו.

בזמנו נשלח אלי להוות־דעת כעיבוד של סיפורי „ברחוב", כתב־היד של התסכית מאת גבי בלהה פלדמן.

תשובתי היתה זאת. היות, ובאמצעות בסך־הכל סיטואציה מכויית, המבודות בסיפורי הנ"ל, גבי בלהה פלדמן כפתחת מגובשת לפי דרכה (בלימונה שלה, בדיאלוגים, דרכי־איפיון, ואסוציאציות בשלה, ואף דמויות־מבנה נוספות) סיפור שונה לחלוטין (בעל קונפליקטים, לקחים, מגמות, ובעיקר כרכר־כובר ואווירה דרים לסיפורי; ואולי אפילו הפוכים למופיעים בו), לי אין התנגדות שהתסכית זה ישודר. אבל בתנאי שהדבר ייעשה בשינוי הכותרת ושמות הגיבורים (כפי שאכן נעשה בשידור אבר כמבטו לאחרונה). ובתנאי שחיבור ייעשה תחת שמה של גבי בלהה פלדמן, ותחת שמה בלבד. כפי שלא נעשה בשידור אשר שכעגו.

אני תמהה ומצטערת על שבקשתי המפורשה לא כובדה. תמורת ובבקשת, במפגיע, למחוק נא את שמי כבורה רשמי־הקול.

עמליה כהנא־כרמון

هكذا من الأصل

תל־אביב

שני ציירים אוסטרים

מאת
רחל אנגל

תערוכה נדירה של יצירות גוסטב קלימט ואיגון שילה — בפכסימיליות — נפתחה באולם הכניסה של בנין מכסיקו שבאוניברסיטת ת״א. לאחר תום התצוגה כאן (במרוצה ייערך גם ערב המוקדש להקרנת שקופיות וסרט באותו בנין) תעבור התערוכה לאודיטוריום של אוניברסיטת חיפה, ומשם תצא את הארץ ותמשיך את סיורה באירופה.

כי שנפשו סולדת מתערוכות־של־רפרודוקציות מן הסוג שהיה מקובל עד לפני האחרונה, יהיה עליו לשנות את יחסו לענין בראותו דפי פכסימיליות — שאף הם, בעצם, בין רפרודוקציות; העתק כזה — קירבתו רבה כל־כך למקור עד שלעתים תתקשה העין המרומה להבחין בהבדלים הדקים.

גוסטב קלימט: אשה יושבת

הפכסימיליה מבקשת להידמות למקור לא רק בצורות ובצבעים של הקומפוזיציה, אלא גם בממדיו של הדף, באיכות הנייר, וכו׳. כדובר כאן בתהליך מורכב ביותר המקפיד על הדיוק והשלמות הטכנית במידה שאין למעלה ממנה. באמצעות סדרות של פכסימיליות מסוגל מוזיאון ה„אלברטינה״ להביא לפני קהל רחב ביותר תערוכות נדירות של אוצרותיו.

קלימט ושילה, שנפטרו באותה שנה, 1918 (קלימט היה אז בן — 56, שילה בן 28 בלבד) היו האמנים הבולטים בוינה של ראשית המאה.

גוסטב קלימט

גוסטב קלימט, כמנהיג ה„זאצסיון״ Sezession הוינאי, שנמשך כ־1898 בערך, עד ל־1903, היה נציגו העיקרי של ה„יוגנדשטיל״ האוסטרי בציור. ציורי־קיר שיצר לאוניברסיטת וינה (1900—1903), ציורים שבהם שילב תיאורים נטורליסטיים בהפשטות דיקורטיביות, עוררו תשומת־לב בחוגים רחבים. הוא ביקש להפוך תפיסה חדשה באמנות לדרך־יצירה שניתן יהיה להחילה על הציור המונומנטלי; שימוש ביסודות דיקורטיביים של צורה וצבע, וכן גם בסימבוליים, בלא לוותר על תשומת־הלב לחלוקת השטח, לסטרוקטורה ולקווי־כיתאור חים תחומים. אולם ציוריו אלה של קלימט לא נתקבלו על־ידי ועדת־האמנות של האוניברסיטה, ולא הצליחו להגיע לכלל המיועד להם, על התקרה. הרעיונות הפיגורטיביים שבציורים נשמרו רק בדפי־סקיצות רבים מאוד, שהיוו דפי־הכנה ליצירה, ואילו הציורים עצמם נדדו כאוספים פרטיים לצבוריים, והושמדו לבסוף בימי המלחמה האחרונים, ב־1945. מאוחר יותר יצר קלימט יצירות בעלות גוון אכספרסיבי חריף.

ייצוגו של גוסטב קלימט בתערוכה הנודדת שלפנינו — שחלקה מאוספי ה„אלברטינה״ הוינאית, וחלקה מאוספים פרטיים — מצטמצם בעיקר לרישומים. רובם ככולם רישומי עפרון (רק פה ושם אתה מוצא רישום שנעשה בקיר צבעוני, כחול או חום); נושאי הרישומים — תיאורי עירום נשים ופורטרטים שהיוו סקיצות־הכנה. כך מצוי כאן, למשל, עירום אשה בדף רישום־הכנה ל„אלטר של דיוניסוס״ בשביל ה„בורגתיאטר״ בוינה; רישום־עירום אחר שימש סקיצה לדמות ה־נערה בקומפוזיציה לקישוט בנין ה„סצסיון״ (1902), והיא עשויה בגיר שחור. בסך הכל מוצגים עשרים וארבעה רישומים, לעומת חמישים וחמישה דף המייצגים כאן את איגון שילה.

איגון שילה

התערוכה פותחת ביצירות איגון שילה, אלה נחלקות לפי נושאיהם. צבעי מים ורישומים (בהדפסי־פכסימיליה, כאמור) התלויים על קטע־קיר אחד מוקדשים לתיאורי ילדות. קיר אחר מוקדש לדיוקנאות בצבעים חריפים. וקיר נוסף — לנופים; לפרחים; לכדים ולדמויות נשים בעירום או בחצי־עירום.

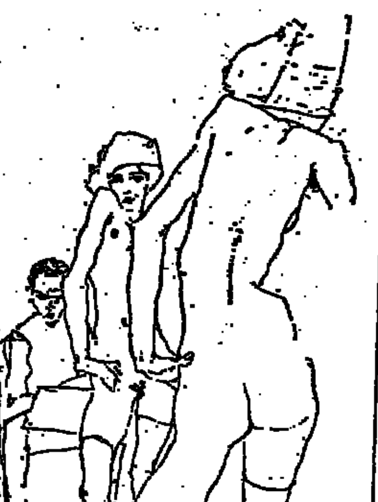

איגון שילה: האמן והמודל

יצירתו המוקדמת של איגון שילה, הקשורה קשר הדוק עם ה„יוגנדשטיל״, עודנה מושפעת במידה רבה מיצירת קלימט. מאוחר יותר ניכרים בה סממנים באמנות המזרח. כאמנים כבו טולוז לוטרק, ון גוך, וקוקושקה הצעיר, פונה שילה, כבר ב־1910 לאכספרסיוניזם. כתו־מבע עז, דרמאטי מאד; מציין מעתה את עבודתו, ובצדו — דקות הרגש, החושניות, העדינה. הלך הרוח הפסיכולוגי המיוחד מאפיין תאור הדמות בציור לא פחות מחזותה החיצונית, הפיסית. בצד הצורות המגומגמות, הנעוותות לעתים עד כדי קריקטורה, משמש הצבע אמצעי עיצוב חשוב.

בעשר שנות יצירתו הקצרות, המרוכזות, הביא שילה לעולם עולם־ציור שלם, שנשכח מלב סמוך לפטירתו של האמן. ורק לאחרונה שבים ומגלים אותו חוקרי־האמנות, הרואים בו מקור השראה לאמנות ימינו.

ירושלים

אברהם אילת ב„בית האמנים״

מאת
יגאל צלמונה

אברהם אילת איננו פנים חדשות בציור הישראלי. הוא השתתף בתערוכות רבות ב־ארץ ובחו״ל ומוכר כרשם ותחריטאי מקורי. ב„בית־האמנים״ בירושלים מתצגים רישו־מים והדפסים משלו. רישומיו מבוססים על קומפוזיציות מופשטות, מרכזיות וסימטריות. פקעת קוי פתם מהווה את האלמנט הלירי, האנושי, האורגני, חסר־הסדר — המתורגם לשפה ה„רישום״ את „רגישותו של האמן״. רכיב זה נגרר לפיתוח יחסי־מתח עם אל־מנטים מנוגדים־גיאומטריים, „קווים״ — כ־ריבועים, קוביות, קוים ישרים. לעתים מה־וה חלוקתה של הפקעת לשתי צורות סימ־טריות — „בליעה״ עריכה „שכלתנית״ על־ידי מערכת אורגנית; ולדעתי, מיטב העבו־דות בתערוכה. בטעות דווקא על סוג כזה של „השמעת האנטי־תיזה״ ולא על הנגזה של רכיבים חסרי קשר. הטמצה כוח באה לידי ביטוי ברישומים, בהם „משתלים״ קטעי רישום בעלי זיקה צורנית לרישום היסוד — לתוכו, או ברישומים בהם מוסס. כאילו, קטע מן הפקעת ובמקומו נותר „רישום מחוק״ — טכניקה אתיינית לאברהם אילת.

בתערוכה מוצגים גם תחריטים צבעוניים. באלה האחרונים ארוגות הצורות ההנדסיות בתוך המערכת האורגנית בצורה שונה מזו שברישומי הפחם, ולדעתי באפקטיביות פחותה. הרישומים הצבעוניים המתוכלמים, המ־חובים, הלא מורכבים — חזקים בהרבה.

לא כל היצירות בתערוכה מוצלחות. אחדות סובלות מעודף „נטורליזם״ (ואגב, הקשר של הצורות ברישומים לטבע ולנוף — ברור). באחרות אין החלקים השונים „נדבקים״ זה לזה; עבודות אחרות מורכבות ומסובכות מדי. אך הצלחותיו של אברהם אילת מולידות רישומים מעולים.

רישומי פסל — רישומי דיות

ב„בית האמנים״ מציגים שני אמנים נוס־פים: ביבריש ויאולה מציגה רישומי פסטל וציורים בצבע שמן. הצורות בצבעוניותה מ־צוחות ואכספרסיביות ובדרך כלל הן סובלות מעודף אכספרסיה. הרישומים גרפיים מדי ו„דקורטיביים״ מבחינת התפיסה שביסודם, ציורי השמן אינם נענים לכל הדרישות הטכ־ניות, אך הציורים בפסטל טובים יותר, ב־עוד כשהאמנית מתייחסת לנושאים שבהם היא מסוגלת למתן את עודף ההבעה, למשל: פרחים או דומם.

אריה זלדין נולד בקייב ב־1949 ועלה אר־צה ב־1974. הוא מציג בקומת הביניים של „בית האמנים״ רישומי דיות ותחריטי אק־ווטינטה. העבודות המתייחסות — הן מבחינת הטכניקה והעיצוב והן בבחינת הנושא — לרפרנציות היסטוריות (הרנסנס והברוק) מו־כיחות כשרון ומיומנות, אך אינן מגיעות לרמתן של היצירות ההופעיות יותר. בהן מודגש מימד הגרוטסקה, כמו „דיורים״, רי־שום דיות וספיה שנעשה כעיטור לספריו של אברהם סוץ.

הקולאז׳ים של טובה ינאי

בגלריה „אינגל״ מציגה טובה ינאי קולא־זים. לעתים אין הם מוצלחים, וזאת, כאשר מודגשת מדי התוספת של רקע ייצוגי ה־כותקן בכחול על ידי האמנית… מרבית הקולאז׳ים הודבקו על … והצודן שיצרה האמנית בעזרת … (מונו פרינט). היצירות מעודנות, … אישיות. בחירת המוטיבים הקטנים … וארגונם מחדש בעשותה באופן … ולא דקורטיבי בירדא, או עשוי ל… אפקטים זולים. אולי אין אלו יצירו… תם של הקולאזים הסוריאליסטים … דאיסטים ה„קלאסים״, אך אין ספק … תערוכה חביבה ועשויה בטעם מעולה.

ציורים בצבעי מים

ב„גלריה הקבנה״ מציג וויליאם ק… שהגיע אלינו לא מוכן כאה״ב. … בעיקר רישומים וציורים בצבעי מים. … באלה האחרונים הוא מגלה כשרון … תום התרגום הריאליסטי של מראה ה… ואירגונו הקומפוזיציוני על דף הנייר. … השכן של קינדיק מוצלחים פחות.

וויליאם קינדיק: ילד, צבע מים

אנדרה מלרו

(סוף מעמוד 35)

ב־1936 מעורב מאלרו ברכישת 20 מטוסי־קרב הלוקחים חלק במלחמת ספרד, והוא עצמו טייס מצטיין, מפקד הלהק „אספניה״. ב־1940 הוא נשבה על ידי הצבא הגרמני, בורח מן הכלא ומצטרף למחתרת, נשבה ובורח שנית. הוא נמשך באותה תקופה לדה־גול. לשניהם ההרגשה, שהם בוחרי הגורל, העתידים להלץ את צרפת מן המצוקה שהיא שרויה בה. דה־גול ממנה אותו לשר ההסב־רה בממשלתו. אבל שנה לאחר מכן, ב־1946, עם התפטרותו של הגנרל, יוצא גם מאלרו מן הממשלה, ומנהל מסע־תעמולה לשינוי משטר המפלגות. החוקה בצרפת. בין 1958 ל־1969 הוא משמש כשר התרבות בממשלתו של דה־גול ותורם רבות להתפתחות התיאט־רון, הארכיטקטורה, המוזיאונים והחינוך ל־אמנות. בנאומיו בפני בית־הנבחרים הצרפתי הוא מדבר על יעודה התרבותי והמיסטי של צרפת, ועל הצורך ברפורמה בתחום אמצעי התקשורת ההמוניים. גם לאחר פרישתו כן הממשלה אין מאלרו נוטש את הפעילות הפוליטית. בערוב ימיו הוא מנסה להקים בריגדה בין־לאומית למלחמה למען בנגלה־דש, אבל הדבר איננו עולה בידו.

התפניות המציינות את מהלך חייו ניכרות גם בכתיבתו: בשנות ה־30 וה־40 נודע מאלרו בזכות הרומנים שלו. בתקופה שלאחר מכן הוא כותב ספרים על האמנות ובתקופת חייו האחרונה ספרי זכרונות, שרק חלקם ראו אור עד כה, להם קרא, בצורה אופיי־נית לו בשם „אנטי־זכרונות״. ובכל זאת, מאלרו הוא בראש ובראשונה כספר, מגדולי הרומניסטים של צרפת במאה הזאת, אף שאין סיפוריו כתובים בצורה … מקובלת: הוא ממעט בתיאור רקע … נמנע מבניית עלילה ברורה, ואינו מ… המתחים הטרגיים בסיפוריו לקונפליקט… מי המסתיים בהתרה קונוונציונלית. … פר של אידיאות, אף כי דמויותיו … פרסונפיקציות של רעיונות.

באמנות ובארוס הוא רואה את … המפלט של האדם הבערבי כפני … הגדול על חייו — השעבוד. תפיסת … שלו בנוגדת לזו של ד.ה. לורנס, ש… מטעים את ההיבט הרוחני יותר מאשר … הגופני שלה. בבירה מכוונת נודע … גישתו זו השפעתו של פרוסט: … הכלוא בסובייקטיביות שלו. „האדם … לנכס שלו רק את כה שהוא אוהב״, … אחד מגיבוריו ב„דרך המלכים״, ואילו … של הארביי הוא חוזר על אותו רעיון … אחרות: „אתה משיג באדם אחר … דבר שאתה מצליח לשנות בו״.

הניכור באפיין את יחסם של … אל נשים. גבוריו על אותו הם … לא שבב עם אשה, אלא רק עם עצמו… מהאר ביצירתו כמטפל את האשה, … אליה כאל חפץ. הנאתם של גיבוריו … יותר ברוחם הבצונה באשר בן הסי… נתפסי נבורים להם הקשר הביני, ו… אינגה פגה, גם ברגעי השיא של ה…

הניכור, הבדידות והאבסורד … השקפת עולמו להשקפה עולמם של … האכסיסטנציאליסטים שהחלו כותבים … גם בזיקה הקיימת בין יצירותיו ובין ה… בחיים הפוליטיים של דורו מובלעת … של „הבעזרבות״, לה נתן ביטוי … ריו.

כבחינה זו אפשר לראות בו … של ספרות שנות השלושים. אם … פסק מכתיבת רומנים והזר אל … שונה — הסר האמנות.

לעבריה תורגמו רק שנים מספרי … אנדרה La Condition Humaine ו… L'espoir. ביציש העניין של הקור… ביצירתו היא, כבדובה, תופעה ש… עליה.

10 סיבות חשובות לרכוש היום דירת שיכון ופיתוח

1. ל״שיכון ופיתוח״ מבחר דירות בכל רחבי הארץ - במחירים נוחים, ובשלבי בניה וגדלים שונים.
2. ב״שיכון ופיתוח״ תקבל הלוואה ותנאי אשראי נוחים (במקומות מסוימים גם אם אינך זכאי לסיוע משרד השיכון).
3. קניית דירה, היום כתמיד, הינה השקעה טובה המבטיחה את ערך כספך.
4. נצל את תוכניות הסיוע השונות והמגוונות של משרד השיכון.
5. הבטח לעצמך דירה במחירי היום!
6. מעמדה של ״שיכון ופיתוח״ ערובה לבטחון רכישתך מכל הבחינות.
7. ידע רב הקפדה ונסיון משקעים בכל שלבי התכנון והביצוע של דירות ״שיכון ופיתוח״.
8. ״שיכון ופיתוח״ דואגת לבנות בשכונותיה מרכזי מסחר ושרותים.
9. ״שיכון ופיתוח״ בונה לך תנאים אידאליים לגדל בהם את ילדיך.
10. ב״שיכון ופיתוח״ אתה מקבל תכנון סביבתי לשיפור איכות החיים.

פרטים בסניפי החברה בכל רחבי הארץ:
תל־אביב - רחוב הארבעה 18/א׳. ירושלים - רחוב מרדכי בן הלל 15. חיפה - רחוב הרצל 4. כרמיאל - מרכז מסחרי. בנין המשטרה הסקסית. חדר 228/ב׳. נצרת - המרכז המסחרי המדע. קומה ב׳. אשדוד - רחוב אילת 4. אשקלון - רחוב שפירא. פינת רחוב משן. קרית־גת - רחוב הגפן 116. באר־שבע - בנין מרכז הנגב. שדרות השואים. אילת - רחוב נעמת הנמש. פינת רחוב לוס אנג׳לס. עפולה - ליד בית הכנסת הישן במרכז העיר.

דירות שיכון ופיתוח - דירות איכות ורווחה

צ׳ריקובר מוציאים לאור בע״מ
תל־אביב ● רחוב השרון 12 ● טלפון 30621

ב„נושאי פנוי מדע והחקר, בסדרת ביאוגרפיה הופיע:
א. שמואלי; נ. קדמון; ד. יהב: מחקר וכתיבה —
מדריך למקורות, למיפוי ולכלי עזר בביאוגרפיה
ספר זה הוא למעשה מדריך מכוני שימושי כיצד לכתוב עבודה מדעית, בכל מקצוע שהוא במסגרת הלימודים האקדמיים. (160 עמ׳; —.39 ל״י)

בסדרת מדע המדינה הופיע:
ג. אריאלי: מדעי חברה ומדינה: אדם ומישטר
הספר נועד מן לקהילה האקדמית והן לקהל הרחב בעל המניעים למשודבות רבה יותר בחיי המדינה והמדינה בישראל. (192 עמ׳; —.39 ל״י)

בסדרת ספרות הופיע:
אלכסנדר ברזל: משמעות וצורה
משמעות וצורה; מבאוני מסורת המודשה; לעשות יחד (רמזי קנסטרוקציה ברוח הציון); עיונים בסוגיות אסתטיקה והרבות. (192 ע׳; —.39 ל״י)

מבחורות הדורות:
אריך פון דניקן:
אלים מן החלל החיצון (—.27 ל״י)
מרכבות האלים (—.27 ל״י)
עקבות בחלל (—.27 ל״י)
הסרט „אלים מן החלל החיצון״ מוצג השבוע בקולנוע תכלת, ת״א

הפצה ראשית:
תל־אביב, א. ערמוני, בלפור 4, טלפון 292026
חיפה: בן־שלמה כלפון, בלפור 5, טל. 662341

איכם צריכים להיות יפים
כדי לקרוא את:
יפים יפות וכל השאר
ספרה החדש של
תמר אבידר־אטינגר
עם צילומי היפים והיפות
של מיכה ברעם ושלמה ארד
בהוצאת מסדה

בפתח־תקוה
מציעים למכירה
דירות רווחה 4 חדרים
תבנון מעולה גמר מושלם
* מעלית
* חרסינה צבעונית
* הסקה מרכזית
* לובי מפואר בכניסה
* טלפון פנים
* ארונות מטבח אמריקאי במטבח
* שירותים כפולים
* מתקני משחקים בחצר
במחיר החל מ־255.000 ל״י
כולל חניה לכל דירה
תנאי רכישה נוחים
אפשרות למשכנתא לא צמודה עד
60.000 ל״י
לזוגות צעירים דירות רווחה בנות 3
במחיר החל מ־180.000 ל״י
פרסים
לוי דוד ובניו קבלני בניה
פתח־תקוה: רחוב וולפסון 13, טלפון 911297
בשעות 9.00—13.00, 16.00—19.00, או במקומות

רוקח
בסיון רב בענף
מעונין להיכנס כשותף
לעסק של יבוא ושיווק תרופות
ת.ד. 1334 תל־אביב למס׳ ד/56066.

אם דָרוּש לְךָ עוֹבֵד־
לְמָחֳרָת הוּא כְּבָר עוֹבֵד!
לוח 8 לוח מעריב

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • • •

תזמורת נתניה

נשיא כבוד —
ארתור פידלר
מנהל מוסיקלי —
סמואל לואיס
עונה 76—77

קונצרט קאמרי מס' 2
מוצ"ש 27.11.76 בשעה 8.30 בערב
באולם „אהל שם" — נתניה

רביעית הפסנתר הישראלית

פנינה זלצמן — פסנתר
משה מורביץ — כינור
אברהם בורנשטיין — ויולה
אלחנן ברגמן — צ'לו

בתכנית:
רביעיה לפסנתר בסול מינור — מאת מוצרט
טריו — מאת פאול בן־חיים
רביעיה לפסנתר בסול מינור — מאת ברהמס

כרטיסים בקופה בערב הקונצרט

צוותא לתרבות מתקדמת

יום ו' 26.11	ב־9.00 ובחצות: „אדם וחבל" — כתב ובים יהונתן גפן. מוסיקה — מיקי גבריאלוב. עם טוביה צפיר, דובי גל, סמדר ויסוז.
שבת 27.11	ב־11:11: רביעית הפסנתר הישראלית פנינה זלצמן, משה מורביץ, אברהם בורנשטיין, אלחנן ברגמן. מוצארט — פ. בן־חיים — ברהמס.
	ב־8.00: "YOUR PEOPLE ARE MINE"
	ב־10.30: חוה אלברשטיין והגיטרה.
יום ב' 29.11	ב־9.30: צילום תכנית הטלויזיה „שירים ב־צוותא": אריק לביא מארח את: חוה אל־ברשטיין, אילנה רובינא, שושיק שני, צבי בורודו, שמעון ישראלי.
יום ג' 30.11	ב־9.00: „פופר" קומדיה עם פזמונים מאת חנוך לוין.
יום ד' 1.12	ב־5.00: „5 לספרות" עם אריה זקס. משוח־חים: משה בן שאול ואשר רייך — קוראה: נבי אלדור.
	ב־8.50: „לילות רביעי של צוותא" הפוליטיקה בקולנוע — חופש הביטוי בבי־קורת המשטר בהשתתפות: נחמן אינגבר — מוטי קירשנבאום — דוד פרלוב — רם לוי יוקרנו קטעים מתוך סרטים.

ביום רביעי 1.12 נפתחת ב„צוותא" תערוכת חנוכיות עתיקות.

מופעי תיאטרון · בידור · מוסיקה
אגוד האמרגנים והמפיקים בישראל

אריאל זילבר עם **"רוצי שמוליק"**
באר־שבע „גלות" הערב יום ו' 26.11 ב־9.30
ת"א „בית ארלוזורוב" יום ב' 29.11 ב־8.30
פתח־תקוה „היכל" יום ג' 30.11 ב־8.30
טלפון הבידור: 03—221269
הנחות לכבירה בכל הקופות

הגשש החיוור
פסטיבל הגשש
חולון „רינה" הערב יום ו' 26.11 ב־9.30
טבריה „זיו" 30.11 ב־9.00
תל־אביב „בית ההיכל" יום ד' 1.12 ב־8.30
בבוטיק „בדיחה" הגשש החיוור
חיבה רציה!!
רוח פריטמן 42 ת"א
טלפון הבידור: 221269

בקי פריישטט — התוכנית בידור — **תמיד אשה**
קפה תיאטרון מלון פאל
מחר מוצ"ש 27.11 ב־9.15
כרטיסים: בשבילך הבידור מלון פאל טלפון 445111

נעם סמל מציג: **יוסי בנאי** — **מאזן האהבות**
חיפה „שביט" הערב יום ו' 26.11 9.30
טלפון הקופה 85345
כרטיסים „גרבר" ובכשרדים
בית־שמש „התניש" כחר בוהים 27.11 ב־9.00
ירושלים „אומי" „אולם חייט" יום ב' 30.11 ב־8.30
טלפון הבידור 223174/5

תיאטרון יובל מציג: **חוה אלברשטיין ו־הגטרה**
תל־אביב „בת־דור" הערב יום ו' 26.11 ב־9.00
תל־אביב „צוותא" מחר מוצ"ש 27.11 ב־10.30
באר־שבע „קרן" יום ו' 3.12 ב־9.30
כרטיסים „יוקר" 222445 ובמשרדים

"עוד לא נגעו בי"
רביעית הבמת של מועדון התיאטרון ת"א
הערב יום ו' 26.11 בחצות
מחר מוצ"ש 27.11 ב־9.00
כרטיסים „רוקוקו" 223663 ובמשרדים ובמועדון שעתיים לפני ההצגה

תיאטרון אורות מציג: **טוביה צפיר · דובי גל** — **אדם וחבל** — מאת יהונתן גפן
הצגות סגורה
תל־אביב „צוותא" הערב יום ו' 26.11 ב־9.00
לאור דרישת הקהל הצגה נוספת בחצות
אוניי ת"א „בר שירה" מחר מוצ"ש 27.11 ב־9.00
כרטיסים „רוקוקו" 223663 ובמשרדים

זהו בידור
אילי גורליצקי · יונה עטרי · ששי קשת · נירה רבינוביץ
באר־שבע הערב יום ו' 26.11 כל הכרטיסים נמכרו
תל־אביב „בית החייל" יום ג' 30.11 ב־9.00
נותר מכל מקומות כל כרטיסים
גבעתיים יום ו' 3.12
כל הכרטיסים נמכרו
טל. הבידור: 03—221269

לונה פרק — ביריד המזרח
הלונה פרק פתוח
מחר שבת 27.11
משעה 11.00 בבוקר
הכניסה לעיר השעשועים חופשית!

תיאטרון יובל מציג: **תיאטרון אימפרוביזציה** בהנהלתו של **פיטר פריי**
בתוכנית בידור חדשה
תל־אביב „בת־דור" הערב יום ו' 26.11 ב־11.15
טל. הקופה 263178
כרטיסים „יוקר" 222445 ובמשרדים
מצפה רמון 28.11 ב־8.30

להקת שמים עם **דני ליטני**
איילת־השחר „יד לראשונים" הערב יום ו' 26.11 ב־9.00
ת"א „בית החייל" מחר מוצ"ש 27.11 ב־9.00
כפר־יונתקין „בית העם" יום ו' 3.12 ב־9.30
כרטיסים במשרדים
הבידור: „בדור לעם" טל. 223174/5

התיאטרון העירוני חיפה · התיאטרון הקאמרי תל אביב · תיאטרון עממי הבימה

התיאטרון העירוני חיפה
קריזה
מחזה מוסיקלי בליווי להקת פיאמנטה ושלמה בר
הדרכה מוסיקלית: חנה הכהן
...הצגה מוסיקלית
כחר הבוקר ... אי בקאמרי
תל־אביב הצגות בכורה
כי מעתה
מירנדולינה הולך
כמה א. אלמי
בבמת תיאטרון הבימה ב־29.11, 30.11 בחיפה
התמהוניים
כחר בתיאטרון ירושלים
צופר
מחר מבכורת עילית ב־30.11 בצומת ודיש

התיאטרון הקאמרי תל אביב
אקווס
חיפה
כחר 27.11, יום א' 28.11
תל־אביב
יום ב' 29.11 אי. הקאמרי
מוצ"ש 4.12 אולם „התמנות"
ילדי החלום
יום ג' 30.11, יום ד' 1.12
כולם היו בני
מוצ"ש 4.12 אי. הקאמרי
חיפה
יום א' 5.12, יום ב' 6.12
יום ד' 8.12 אולם „התמנות"
שבת בקאמרי
תל־אביב של אלתרמן
יום ו' 3.12 9.00 בערב
הפתעון
יום א' 28.11 קריית אונו
יום ב' 29.11 אולם „התמנות"

תיאטרון עממי הבימה
הצגת בכורה
ריצ'רד השלישי
מאת ויליאם שייקספיר
באולם הגדול
27.11, יום א' 28.11
יום ב' 29.11, יום ג' 30.11
5.12, יום ב' 6.12
7.12, יום ד' 8.12
וירג'יניה וולף
באולם הקטן
כחר בוהים 27.11
יום ב' 29.11 חיפה
יום ג' 30.11 חיפה
מן הקש האוטולקי
לצעירים
ב. בריקוב „משריג"
יום ד' 1.12, יום ה' 2.12

פרסום בבקין

תיאטרון העירוני חיפה

„קריזה"

מחזה מוסיקלי רב משתתפים בליווי להקת פיאמנטה

כתב: ... ק ויינגרטן
...ם: יהושע סובול
...: נולה צילסון
...שות: גולה לחש

מוסיקה: שלמה בר וחנה הכהן
ניהול מוסיקלי: חנה הכהן
כוריאוגרפיה: לינדה רבין ודניאלה מיכאלי
תאורה: יחזקאל אורגל

„הצגה מדהימה, איני זוכר כמותה בישראל." ת. גורי „דבר"

הצגות בכורה בתל־אביב „אולם הקאמרי" ב־8.30
מחר מוצ"ש 27.11 • יום א' 28.11 • יום א' 5.12 • יום ב' 6.12

תיאטרון החאן הירושלמי

משרתם של שני אדונים
הצגות ה־200
יום א' 28.11
ת"א „בת־דור"

אדיפוס
צפי הסופוקלס
בירושלים החאן
מחר מוצ"ש 27.11
יום ב' 29.11
יום ג' 30.11

...הנסה קרנן
...חר בוהים 27.11
...ל־אביב „בת־דור"
יום ב' 29.11
...שלומי (א. לעם)
...ב' 30.11 ביה „התמנות"

קפה תיאטרון בית־הבובן

דיזנגוף 93 טל. 227910

הערב לקראת חצות: **דורי בן־זאב** מגיש את **דורי בן־זאב** אמן אורח בתכנית בקבלת פנים לשבת

...ב 26.11 ב־9.30
...בני התיאטרון
...מוני כתב ובים
...ן נכחות"
...בכורה
...שירי פבואן וגד קינר

...27.11 ב־9.30 „התיאטרון" „הנפילה" מאת א. קאמי. עבוד, בצוע, נוסח ... ג' 30.11 ב־9.00 „יומן נכחות" • יום ד' 1.12 „הנפילה"
...זולים + הרצאות בהרצה • להזמנת מקומות טל. 211467, 227910 דיזנגוף 93 תל־אביב

דני פלך מציג:

ג'ימי לויד

...גלישית הג'ז של ריק בידהו
במבחר שירים מתוך
✻ ערב שירי פרנק סינטרה
✻ ערב שירי נט קינג קול
✻ ערב אדום עתיק
✻ ערב שירי גרשווין

בנוסף לתוכנית כבקשתך עם ג'ימי לויד
תל־אביב, „בית לסין"
ערב, יום שישי 26.11 בשעה 11.30
כרטיסים: „הדרך", „קסטל", „רוקוקו", „יוקר".
כרטיסים בקצין העיר. טל. בית לסין: 252691.

בית שבע BATSHEVA להקת מחול

פתיחת עונת 76/77
2 בכורות עולמיות
ירושלים „תיאטרון ירושלים"
יום ד' 8.12 ב־8.30
ת"א „תיאטרון הבימה"
יום ה' 9.12 ב־8.30

בתכנית:
1. ...
2. ...
כרטיסים - בירושלים: „כהנא",
בתל־אביב: „רוקוקו" 223663
בקופת הבימה ובמשרדים.

חוויה אמנותית בלתי נשכחת!!!
הזדרז והצטרף למפעל המנויים!

השבוע בבית לסין

יום ששי 26.11	21.45	ג'וקי ארקין בקצב 76
	23.30	ג'ימי לויד משירי ג'ורג' גרשווין
27.11	שחרית לשבת	הצגה לילדים גילאי 8 — 3
	11.00	קבוצת „קו" צוותא ירושלים.
	21.30	ג'ימי לויד משירי ג'ורג' גרשווין
	21.00	ריקודי עם עממים
28.11	20.00	מדיטציה הרצאת מביא

בית לסין — מרכז לצעירים

גילה אלמגור · יהורם גאון

בקומדיה הרומנטית
פעם בשנה

לנוחיות הקהל, בגירה מוקדמת הוזם כרטיס
קרית־ביאליק „סמויל" הערב יום ו' 26.11 ב־9.15
תל־אביב „הבימה" מחר מוצ"ש 27.11 ב־8.30
תל־אביב „בית ארלוזורוב" יום א' 28.11 ב־8.30
כרטיסים „יוקר" 222445, „הדרך" ובמשרדים.
טלפון בהכות 246246/7

✻ איך תתרום את גופך למדע בכסף מלא?
✻ איך לעסוק בחילופי זוגות ולהשאר צנוע?
✻ איך מחסלים את השתיות במכת קראטה?
✻ איך לבטח חייהם של מתים?
כל זה בקומדיה המטורפת

בית משותף

שרטוט ממנה ראיתם אמש ב„עלי כותרת"
לחולי לב וגילאי 80 פלוס הכניסה על אחריותם
(סכנת חיים בגלל התקפי צחוק!)
● רחל רביד, בתפקיד ניילונה.
● יעקב אשכנזי בתפקיד סלומון מ־אפנת סלומון ושות'.
● פולי רשף בתפקיד זילברשטיין פינגרים.
● מולי הירשברג בתפקיד מזכיר ועד הבית.

הרצליה „דוד" הערב יום ו' 26.11 ב־9.30
קרית חיים „בית נגלר" מחר 27.11 ב־9.00
ירושלים „בית־העם" מוצ"ש 4.12 ב־8.30
כרטיסים במשרדים

תיאטרון בימות מציג: אנשים חשובים מאד

הרביעיה בהומור ובסאטירה
גדעון זינגר, יעקב בן־סירא, שמעון בר, עזריאל אשרוב.
סכנות האמת.. הבחירות בארה"ב..
כל מה שרצית לשמוע על השחיתויות..
על כל זה מניבה

רביעית מועדון התיאטרון
בהצגתה
אנשים חשובים מאד

גבעתיים „שביט" הערב יום ו' 26.11 ב־9.15
תל־אביב „בית הסוה. המורים" מחר מוצ"ש 27.11 ב־8.30
מושב פצאל (א. לעם) 29.11 ב־9.00
בצרון „בית העם" מוצ"ש 4.12 ב־9.00
כרטיסים „יוקר" 222445, „הדרך" ובמשרדים. טל. בימות 246246 7

דני פלך־נחום ביטל מציגים: יגאל בשן · יהודה ברקן

בתוכנית בידור חדשה
בוא נעשה לנו חג
בליווי להקת חברים טובים

לאחר 150 הצגות
הופעת פרידה חגיגית
רמת־גן „אורדע"
הערב יום ו' 26.11 ב־9.30
כרטיסים: רכבת, גבע ובגביר והמשבה בקופה
טל. הקופה 721720

משרד ההפקה: דיזנגוף 66 ת"א טל. 289835 · 297193

תזמורת הסימפונית ירושלים רשות השידור
JERUSALEM SYMPHONY ORCHESTRA IBA
AT THE JERUSALEM THEATRE

קונצרט מס' 3
סדרה באדום

יום שלישי, 30 בנובמבר 1976, 8.45 בערב

מנצח **נועם שריף**
סולנים **נתניה דברת** סופרן
רמי בר־ניב פסנתר

בתוכנית:
א. א. בוסקוביץ סוויטה זעירה
ג'ורג' גרשווין רפסודיה בנוסח בלו
הסור וילה־לובוס בכיאנס ברזיליארס מס. 5
מורטון גולד סימפוניטה דרום־אמריקאית

כרטיסים להשיג בסוכנויות, בקופת ההסתדרות והסטודנטים ובקופת התיאטרון.

בס"ד
מועדון „הנשיא"

באולם הנשיא
לצעירים דתיים ✻ וסטודנטים
במוצ"ש — 27.11.76 — משעה 8.00
במלון כפר המכביה רמת־גן
משחקי־חברה — בידור — והרבה פרסים
עם
מני פאר בשחק־אותה
ריקודי עם ✻ סלוניים
עם התזמורת המעולה — „הצליל הגבוה"
✻ במחירים עממיים ✻ בואו להנות

המקהלה הלאומית רינת

מקיימת מבחני בניסה לזמרים נוספים

המעוניינים להצטרף למקהלה מתבקשים להתקשר לטלפון: 7—6—246245, לקבלת פרטים.

פיגל Pigal

דיהוס אביזרים להרכבה עצמית בע"מ
DO IT YOUR SELF ARTICLES LTD.

...ילדי לכל המשפחה
...דשי גן · כלי עבודה
...מגרש משחקים..
"יעיד המכוניות" דוד חיפה־תל־אביב.
טל. 930308, ת.ד. 13122 תל־אביב.
פתוח כל יום בין 10.00—23.00 פרט ליום ו' ובמוצ"ש עד 23.00.

מועדון „בר־ברים"
בר־אבגידור 28 ת"א
הערב
ריקודים לצלילי להקת „הפניקס"
הסולן שמוליק
בתכנית האמנותית:
הבדרן־שחקן
יעקב בודו
מיועד לסטודנטים/ות האקדמאים/ות בלבד.
מוצאי שבת 27.11.76
עם להקת „הפניקס"
בתכנית:
חופני (סולימן הקטן)
מיועד לגילאי 25 פלוס
— ולסטודנטים
ביום שני 29.11.76
ריקודים לצלילי תקליטים לסטודנטים/ות בלבד
1.12 ומדי יום רביעי
✻ ריקודים ✻ משחקי חברה ושעשועים
עם שמואל שי

ג'וקי ארקין
ובנות הג'אז
„במקצב 76"

האמת על...
✻ הצגת בידור
✻ פנטומימה
✻ סיפורים מבודרים
✻ ריקודי ג'אז

תל־אביב „בית לסין"
הערב יום ו' 26.11 ב־10.00

בפתח־תקו...

מציעים למכירה
דירות רווחה 4 חדרים
תבנון מעולה גמר מושלם

✻ מעלית
✻ חרסינה צבעונית
✻ הסקה מרכזית
✻ לובי מפואר בכניסה
✻ טלפון פנים
✻ ארונות מטבח
במטבח
✻ שירותים כפולים
✻ מתקני משחקים
בחצר

במחיר החל מ־255.000
כולל חניה לכל דירה
תנאי רכישה נוחים
אפשרות למשכנתא לא צמודה עד
60.000 ל"י

לזוגות צעירים דירות רווחה בנות ...
במחיר החל מ־180.000 ל"י

לוי דוד ובניו

פתח־תקוה, רחוב חלפסון 13, טלפון ...
בשעות 9.00—13.00, 15.00—19.00 או במקום

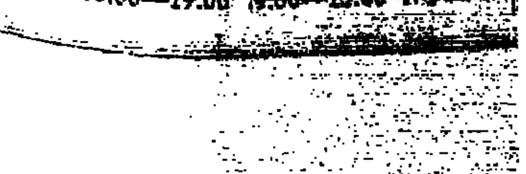

هكذا من الأصل

בידור

לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע • לאן השבוע

סנסציה בין-לאומית!

Catch!

שעתיים של קאטש לוהט!

תחרות אלופי עולם בישראל

תחרויות „קאטש" בין־לאומיות בישראל! בהיכל הספורט יתחילו במוצאי שבת הבאה תחרויות ענק בין־לאומיות בקאטש — (תפוש כפי יכולתך). ענקי הקאטש מכל העולם יערכו קרבות של בודדים וזוגות. מה שראיתם עד היום בטלביזיה — הוא רק דוגמה למה שמחכה לכם בשעתיים של קאטש לוהט בהיכל הספורט!

אלוף עולם, אלוף אמריקה הלטינית, אלוף מזרח גרמניה, אלוף אנגליה, אלוף אירלנד, כל אלה ואחרים יהיו על זירת הקאטש בהיכל הספורט.

אל תגיד: אקנה כרטיסים מחר — פן יהיה מאוחר!

חיפה „היכל הספורט" יום א' 5.12 יום ה' 9.12 בשעה 7 בערב

תל־אביב „היכל הספורט" רוממה בשעה 7.00 בערב: מוצ"ש 4.12, יום ג' 7.12, יום ד' 8.12, מוצ"ש 11.12

פרסום גליק

מועדון **נובמבר**

המועדון החדש של **כליף**

ערב, ערב, פרט לימי א'

בתכנית:

- פלמנקו מאנדלוסיה - LA CARMETA*
- בתכניתו "קומזיץ" - דודו דותן*
- לולין מפריס - LI SOUNG*
- חשפנית מפריס - UTOPIA*
- קומיקאים מלונדון - BOB & MARION*
- אקרובטים מרומא - LOS ANGELOS*

מחירון:

* בימי חול ומוצ"ש (אין חובה להזמין משקה)........30.- ל"י
* בימי שישי כולל משקה.........50.- ל"י
* תה מנחה בשבת.........22.50 ל"י

מתנות הנחות למוסדות, סטודנטים וצה"ל

התכנית בימי חול, ומוצ"ש בשעה 10.30 בערב. בימי שישי בשעה 11.45. תה מנחה בשבת בשעה 5.30 אחה"צ. מוסיקה לריקודים החל משעה 8.30.

רח' יפת 15 יפו (ליד השעון) טל. 821243

כליף יפו טל. 822171

המועדון הנבחר 1976

מדי יום שישי

- ★ שלמה ארצי
- ★ תיקי דיין
- ★ נירה גל
- ★ BOB & MARION קומיקאים מלונדון
- ★ UTOPIA חשפנית מפריס
- ★ תזמורת 4 פלוס

המחיר ליחיד כולל משקה ראשון.........35.- ל"י
למוסדות, צה"ל וסטודנטים - 30.- ל"י

במועדון כליף אנו מציגים תכניות בינלאומיות בימי שישי בלבד! הופעות שוטפות במשך כל ימות השבוע (פרט לימי א') אנו מקיימים במועדוננו החדש מועדון נובמבר רח' יפת 15 יפו (ליד ככר השעון).

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל — מועצת פועלי תל־אביב—יפו, המחלקה לתרבות ולנוער

בואו לטייל עם טיולי בית־ברנר בחודש דצמבר

חג ההסתדרות — חנוכה תשל"ז

- ★ בשבת 4.12.76 לעין גדי והמערה הסינית. דרך ערד — סדום — עין בוקק. המחיר — 80 ל"י.
- ★ בשישי, שבת 10.12.76—11 לאילת ותקיעון האדום. ארוחות ולינה במלון מלכת־שבא. המחיר כולל: ערב—לינה—בוקר. המחיר — 350 ל"י.
- ★ בשבת 11.12.76 לבקעת הירדן. דרך „תכנית אלון" — גשר אדם — בית שאן — סחנה. המחיר: — 80 ל"י.
- ★ בשבת 18.12.76 טיולי משפחות בחג החנוכה. לוואדי קלט — למנזרים — עין פשחה. המחיר: — 60 ל"י.
- ★ ביום שלישי 21.12.76 בעקבות החשמונאים לעמק־אילון וירושלים. המחיר: — 60 ל"י.
- ★ בשבת 25.12.76 לפיתחת רפיח וימית. המחיר: — 75 ל"י.

פרטים והרשמה בבית־ברנר. המשרד פתוח: 8—12 בבוקר; 4—6 אחה"צ. טלפון: 282211, 286888.

היכל מועדון התיאטרון בימת הבידור הקל

בהנהלת אלי בביאלי רח' יוסף 47 טלפון 660900, 642542

תכנית חדשה בנובמבר ערב, ערב, פרט ליום א'

לואיס אנד לואיס — דה סנטה קרוז צמד הזמרים המקסיקאי המפורסם

ג'קי אלקיים

צוואר פשה ולהקתו — בלט תיאטרון־תאטרון מכסיקו

ELAINE & CHRIS — צמד סטריפטיז מער מפריס

שוקולד, מנטה, מסטיק — אמנים אורחים הערב 26.11.76

פאפ קלאב מועדון כפר המכביה ליד הפארק הלאומי רמת־גן טל. 770216 אוטובוסים: 71, 67, 55, 35, 30

לרווקים ורווקות

מחר בערב ובכל מוצאי־שבת בחורים מעל גיל 25, בחורות בכל גיל ★ תעודת זהות — חובה.

מכירה פומבית

במוצ"ש 27.11.76 ב־8.30 בערב

יועמדו למכירה תמונות מקוריות, כלי כסף, זהב וברונזה, דברי אמנות, תכשיטים ועוד.

תצוגה בשבת מ־12 עד 19.

פרטים נוספים: בית המכירות הפומביות ירושלים, טל. 02-228327

תיאטרון החאן הירושלמי

בשיתוף עם מחלקת התרבות עיריית ירושלים

מנחת שבת תיאטרונית מס' 2

הנושא: אימפרוביזציה ומשחקי תיאטרון. בהשתתפות שחקני החאן ● מנחה: דוד זינדר. באולם החאן — שבת 27.11 ב־5.00 אחה"צ. הכניסה חופשית! הקהל מתבקש להביא עמו כיבוד קל להגברת השמחה והידידות.

לאן הערב... והשבוע

בוטיק הסקס — תל־אביב „ב. ארלוזורוב" מחר מוצ"ש 27.11. חולון „ארמון" הערב יום ו' 26.11 ב־9.30. אופקים „כוכב" יום ב' 29.11 ב־9.00. כרטיסים „רוקוקו" 223663

הבימרון מציג בית משותף — אתמול בטלוויזיה. ב„עלי כותרת" הערב 26.11 ב־9.30. בהרצליה „דוד" ומחר מוצ"ש 27.11. בקרית־חיים „בית העם". ירושלים „בית־העם" מוצ"ש 4.12 ב־8.30. כרטיסים במשרדים.

ישראל גוריון בערב שירים גסים „עומד לי על קצה הלשון" — תל־אביב „בית ציוני אמריקה" הערב יום ו' 26.11 ב־11.45. כרטיסים: „הדרך" ובמשרד הערב בקופה.

דודו דותן מגיש: קומזיץ — תל־אביב „בית ציוני אמריקה" הערב יום ו' 26.11 בשעה 10.30, מוצ"ש 27.11 ב־9.30. כרטיסים „הדרך" ובמשרדי הערב בקופה.

פרסום גליק

הנחות מיוחדות לחודשי החורף דצמבר ינואר

חתונות

בריתות

בר מצווה

אולמי **שושנים**

רח' המסגר 45 ת"א טל. 261478-33387

בחסות האדיבה של משרדי החוץ של ישראל ושל צרפת

להקת הוברט ז'אפל מציגה

סוף משחק · ואריאציה על מקבת · הבכאות

תל־אביב · ירושלים · חיפה · עכו · אשדוד

אבריונו מכירות פומביות

המכירה הפומבית תיערך במוצאי שבת 27.11.76 בשעה 8.30 בערב

במלון רמדה קונטיננטל

ת"א, הירקון 121 (פינת גורדון)

במכירה:

שמנים של: קיקויין, אברדם, מישוריץ, פרנקל, מסג, ספלה, ליברוביץ.
אקוורלים של: לבנון, הולצמן, גלעדי, סטימצקי.
ליטוגרפיות של: רובין, תומרקין, מפה גת.
וכן שטיחים, כלי כסף, מטבעות, תכשיטים, עתיקות, חפצי אמנות ועוד.

התצוגה: ביום שישי בשעות 11 בבוקר עד 10 בערב וביום שבת בשעות 10.30 בבוקר עד 7 בערב.

מלון פאל הירקון 277, תל־אביב

בית מועדון **עצ'ין** לנוער הנבחר הזה

תכנית השבוע:

מוצש"ק ה' בכסלו תשל"ז 27.11.76 בשעה 8.45

בקי פריישטדט בתוכניתה „תמיד אשה"

יום רביעי ט' בכסלו תשל"ז 1.12.76 בשעה 8.45 שוב עמנו:

בקי פריישטדט — בתוכניתה „תמיד אשה"

★ מתקבלות הזמנות לאולם ולאירועים מיוחדים ממוסדות ואנשים פרטיים במשרדי המועדון — במוצ"ש ויום ב' אחה"צ טל. 445111.

מועדון לשירה וריקודים תימניים **מל"ת**

הנהלת „אולמי לחיים" שמחה להודיע כי ב„אולמי לחיים" תל־אביב יתקיים אי"ה במוצ"ש 27.11.76 בשעה 8.30 ערב הווי וריקודים תימניים

בתוכנית: רב"א, הזמר יגאל בשן ולהקת „חברים־טובים", הבדרן והזמר חופני (סולימן הקטן)

„עורי־צפון ובואי־תימן"

מל"ת מועדון לשירה וריקודים תימניים

מכריז על **פסטיבל הזמר**

בנגינה שירית „יהודי תימן" לציון 350 שנה לפטירתו של הרה"ג „שלום שבזי" זצ"ל

מלחינים ויוצרים מוזמנים לשלוח לחנים לשירי „שבזי", הלחנים חייבים להיות בעלי מוטיבים תימניים מקוריים, את טופסי ההרשמה אפשר לקבל במזכירות הועד (בנין — מור) רח' המלך שאול 4 א בשעות העבודה המקובלות, או ב־ת.ד. 40003 תל־אביב

מרכז הנוער כפר השחר

ת"א, רח' הפטמן 6 (מול בית מפעל הפיס) מרכז הבילוי לתלמידי תיכון השבוע

במועדון אקורד ריקודים לצלילי להקת „הזכרונות"

במועדון פיאנוער במוצ"ש 27.11 מ־8.30 עד חצות

„ירושלטוס" - „מרחבים"

טיולי חנוכה לסיני

באוטובוסים מיוחדים

בחופשת חנוכה נקיים טיול ל־5 ימים לסיני בין התאריכים כ"ז כסלו — ב' טבת 19.12—23.12.76

המחיר 490 ל"י ליחיד — לא כולל מ.ע.מ. כולל כלכלה — כשר

המסלול: תל־אביב, ירושלים, אילת, נביעות, נבק, שארם א־שייך; נקיקי כבוכים, חמאם מוסא, ואדי פירן, ג'בל מוסא, ואדי נאדב, דהב.

מדי יום יערכו הליכות של שעתיים עד ארבע שעות

פרטים והרשמה:

- ★ ירושלטוס — רח' שמאי 12 בימים א'—ה' בין השעות 10.00—13.00, 16.00—18.00 טלפון: 02-246643.
- ★ „מרחבים" — 02-532644, 03-912786.

פרסקטיבה

מירי אלוני

ערב ערב בתכניתה: „חמוץ מתוק"

גלגביל בינגו

כרטיסים וציוד (יועץ בריסי לבינגו)

ירושלמית!

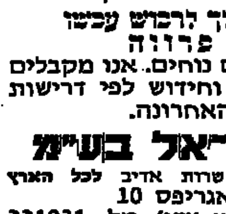

חשבון פשוט...
מחיר מעיל פרווה שווה כמעט למחיר מעיל חורפי רגיל.

ההמלצה: כדאי לך לרכוש עכשיו מעיל פרווה

במחירים ובתשלומים נוחים. אנו מקבלים גם מעילים לשיפוץ וחידוש לפי דרישות האופנה האחרונה.

פרוות ישראל בע"מ

★ יעוץ מקצועי ★ שרות אדיב לכל הארץ

ירושלים, אגריפס 10 (בסמטה מול קולנוע עדן) טל. 221031

השבוע בבתי הקולנוע

תל־אביב

במוצאי שבת: 7.15, 9.30
בימי חול: 4.30, 7.15, 9.30

[illegible]: שבוע 2 בכורה ... שליחות מסוכנת
[illegible]: בכורה מייקל סראזין ... של פיטר פראוד
[illegible]: 7, 9.30 שבוע 5 בלייק מזימות
[illegible]: שבוע 3 בכורה ... נרו מארש הנצחי
[illegible]: שבוע 2 בכורה ... בויטה המסכה
[illegible]: בכורה, ג'אנקרלו ג'יאניני התנינים
[illegible]: שבוע 20 קרול לומבארד ... להיות או לא להיות
[illegible]: שבוע 5 בכורה, קליף ... ההתרגמנות השניה
[illegible]: 6.30 מילס פוליאנה 9.30 שמש אדומה
[illegible]: בכורה ארצית, ברנדה ... שבוע אלים
[illegible]: 7, 9.15 שבוע 3 בכורה ... ג'ירוק הכבוד
[illegible]: ארווינג מינץ ... במסטורה
[illegible]: 9.30 שבוע 2 צ'רלטון ... הקרב על מידוויי
[illegible]: בכורה, ג'ודי פוסטר ... מהבית במורד השדרה
[illegible]: 7, 9.30 שבוע 3 ... כל אנשי הנשיא
[illegible]: 7, 9.30 שבוע 10 ... פוליס סימון 357
[illegible]: שבוע 2 ארווינג מינץ ... מורה לסקס
[illegible]: שבוע 5 ... אבל פתחת
[illegible]: שבוע 2 בכורה ... ג'אביני מחוץ לחשיפה
[illegible]: בכורה ארצית השד
[illegible]: שבוע 2 ... לחות כבידה
[illegible]: 7, 9.30 שבוע 25 ואחרון ניקולסון קן הקוקיה
[illegible]: שבוע 4 ג'אנקרלו ... אהבה לאברכית
[illegible]: בכורה ארצית ... אבות בשואה
[illegible]: בכורה ארצית, מוניקה ויטי האשה באדום
[illegible]: ביבי אנדרסון ... בגידות שבכושאויה
[illegible]: שבוע 4 ... הגולם הירשן
[illegible]: שבוע 2 בריגווי ... רמיק את משפטה
[illegible]: בכורה ארצית ... בשלושה

יפו
[illegible]: 6.30, 9.30 שבוע 2 ... הורי דופס

בת־ים
בשעות: 7.15, 9.30
[illegible]: מרלין ... הונה
[illegible]: שבוע 2 אנשים יפים
[illegible]: שבוע 2 קולם אמור
[illegible]: שבוע 4 כריסטופר ... בלהקת הילה
[illegible]: שבוע 2 ... נהנה

חולון
בשעות: 7.15, 9.30
[illegible]: ז'אן פול בלמונדו ... הגדול
[illegible]: טרנס? מאסייה ... שבינר
[illegible]: שבוע 2 ... דה נירו
[illegible]: 7.15, 9.15 גולים ... בת הכמרים
[illegible]: שבוע 2 ... האגדה

רמת־גן גבעתיים
בשעות: 7.15, 9.30
[illegible]: מגנו של המות
[illegible]: ... ריינולדס ... בשירת החול
[illegible]: שבוע 2 ... קולם אמור
[illegible]: ... רוב הבונד
[illegible]: שבוע 3 ביבי אנדרסון ... בגידות שבכושאויה
[illegible]: שבוע 2 שלי ויכבר ... ג'רילינג ...
[illegible]: למבת ... משורה
[illegible]: דיאנה רוס ... המהגני
[illegible]: ... בקומדיה

פתח־תקוה
בשעות: 7.15, 9.30
[illegible]: אלן דילון ... של שושי
[illegible]: אלן דילון ...
[illegible]: ג'יימס קובורן ...

ירושלים

במוצאי שבת: 7.00, 9.00
בימי חול: 4.00, 7.00, 9.00

אדיסון: 6.30, 9, מייק ... שני קוני ...
אור גיל: שבוע 4, אוצבל ... סיפורה של אדל
אוריון: שבוע 2 ... כולתעה ברדה
אורנע: ג'יימס קובורן, צ'רלסון הסטון ... שנטש של אמיר
אלנבי?: 6.45, 9, צ'רלי צ'פלין, קלייר בלום אורות הבמה
חבירה: שבוע 2 רוד סטייגר ... המשימה הגדולה
[illegible]: נאי כופר ... ורשקות
ירושלים: 6.45, 9, שבוע 2 אליוט גולד מ.א.ש.
מיטשל: בכורה, ג'ודי פוסטר הילדה מהבית במורד השדרה
סמדר: 7, 9.15 סופיה לורן ריצ'רד ברטון המפגש
עדן: רלף ריצ'רדסון 4 נוצות
רון: פיטר ... קרב קשה במכונה רכה

רמלה
הכלל: 7.30, 9.30 אנשים יפים

לוד
בשעות: 7.00, 9.15
אורלי: ג'ק ניקולסון קרן בלוייק לשחר היים
הקריסטה: 6.30, 9.00 הסרט ההודי אהבה במשמר
נחושה: שלום רמפלינג ... שלום לך יקירתי
תרבות: 7, 9.30 ג'ק ניקולסון קן הקוקיה

ראשון־לציון
בשעות: 7.00, 9.15
[illegible]: כריסטופר ג'ורג' ... הזב
ראשון: ביבי אנדרסון ... בגידות שבכושאויה
תפארת: ג'ק ניקולסון קן הקוקיה

נס ציונה
נגה: 7, 9, הנשעים ... אינה עונה

רחובות
בית העובדים: 9.15 ... המלאה
[illegible]: 7, 9.30 ג'ק ניקולסון קן הקוקיה
חן: 7, 9.15 ברנס ... שאגת הדרקון

כפר ורבורג
בית ספסה?: 7, 9.15 ... יהלומים

גדרה
בית העם: 8.30 ... 9.00 ... על הסוגה

אשדוד
בשעות: 7.15, 9.30
אורלי: גלנדה ג'קסון ... הזמנה
אסתר: אדוארד ווודוורד ... קאלאן
אשדוד: גלוריה גוידה ... המשכה

קרית מלאכי
בשעות: 7.00, 9.15
[illegible]: ... המהגרים
[illegible]: מרלין האבם ... הונה

אשקלון
רחל: 7.30, 9.30 ג'ורג' קובורן ... קשה

נתיבות
[illegible]: 7.15, 9.30 ... ריצ'ארד ...

חיפה

במוצאי שבת: 6.45, 9.00
בימי חול: 4.00, 6.45, 9.00

אורה: הצגה בכורה ...
אורה: שבוע 2 קליף רוברטסון ההתרגמנות השניה
אורדין: המגר ... במזמבורג
אורלי: שבוע 4 ... הזוכר
אמפיתיאטרון: גלוריה גוידה ... המשכה
ארמון: 6.30, 9 קרן בלייק ... מזימות
גלאור: 7 ספר ... 9 ... להשתל
[illegible]: צ'ים מיצ'ום במקפה באפלה
[illegible]: 7.30 ... של דאני ...
מוריה: שבוע 12 אנשים יפים
מירון: אהבה ציוניות
[illegible]: איב מונטאן, קטרין דנב ... שבאהבה
[illegible]: שבוע 3 בריסטינה ריינה ... תורת השמש
רון: ... בוטום ... עם שחר
[illegible]: היילי מילס ... המיתם המסתפר
[illegible]: ... ג'ק למון ... במהדורה
[illegible]: 7, 9 ... אדישות המשפחתיה
[illegible]: 6.45, 9 ... מראיין ... לברוא עד העונש
[illegible]: 6.45, 9.15 ... אנשים יפים
[illegible]: 7, 9.15 איב מונטאן ... סימון 357
[illegible]: 7.15, 9.15 ... לבראו עד העונש
[illegible]: 7, 9.15 ... שלוש שנות ...
[illegible]: 6.45, 9.15 ג'ק למון ... מהחורדות
[illegible]: 6.30, 9 ... ההוכרת
[illegible]: 6.30, 9 ליב אולמן ... אהבת בחורים

עכו
[illegible]: 6.30, 8.45 ראובן בר יותם ... מכמנית

קרית־שמונה
[illegible]: 6.15, 8.30 ... בייקר
[illegible]: 6.45, 9 הנשעים ... אינה עונה

פרדס־חנה
[illegible]: 6.15, 8.30 ... היא היה בניו יורק

חדרה
בשעות: 7.00, 9.15
חדרה: ג'וליאנו ג'מה ... גיבורים
[illegible]: בריסטינה ריינה ... תורת השמש

נתניה
בשעות: 7.00, 9.15
[illegible]: מגנו של המות
[illegible]: 7, 9.15 ... אני לבד ... אשה
[illegible]: שבוע 2 ג'ק ניקולסון ... היים
[illegible]: בר כוכבא ...

עירודר
בית העם: 6.30 ... 9.00 ...

רעננה
אורה: 6.00, 9.00 ... התריבה

כפר־סבא
בשעות: 7.00, 9.15
[illegible]: ... הבראו ... עד העונש
[illegible]: ... משרת הגשים

הרצליה
בשעות: 7.00, 9.15
[illegible]: 7, 9 ... של אהבה
[illegible]: ... ריינולדס ... החול
[illegible]: ... בורי הוה ... המסכה
[illegible]: 7.15, 9.15 ... המסכה האלים

רמת־השרון
[illegible]: 7, 9 ראובן ברתיה? ... סלמוניקו

קרית אונו
[illegible]: 7, 9.15 רוב ... קן הקוקיה

ברייב־אין ת"א

סינמה 1 ב־10 ר"ג
צ'רלס ברונסון בסרט המצולה
מיסטר מג'סטיק

סינמה 2 ב־10 ר"ג
דירק בוגארד, שרלוט רמפלינג
שומר הלילה

פריז ב־10 ר"ג
לאור "זורו" של סביה? מילגומי ... ביולנן בסרט וידויו של עבודה בית

דויאל ב־10 ר"ג
אליוט גולד דונלד סתרלנד בסרט שהסעיר את העולם
מ. א. ש.

רמת אביב ב־10 ר"ג
אהבה, בגידה וכל השאר
בגידות שבכושאויה
ביבי אנדרסון

אלנבי ב־10.15
הקומדיה המצליחה ביותר של האחים מרקס
לילה באופרה

בן יהודה
הערב ב־10.00
הקומדיה העקומה היסטוריה
חמים ופעים
ג'ק למון, טוני קרטיס בילון סונרי
הערב ב־12.00
ידוע הבשרים
ג'ק ניקולסון קנדיס ברגן אן מרגרט

דרייב אין
12 ר"ג ב־9.45
גיינה לולובריג'ידה ... רוק הדסון
עוד תפרח אהבה

הוד ב־10 בלבד
סרט הפעולה
אחרון ציידי העולם התחתון

ליבור ב־10 ר"ג
ג'יימס קאן בסרטם של ... הזהב ...

"אורלי" גבעתיים
הערב ב־10 בלבד
דבטין המבבן בסרטו של בייר? ניקולס "הבוגר"

סינמטק חיפה

הקולנוע הפרטי

מוצ"ש 27.11	17.00	פליפר הפורסים
	19.00	בדרום בגבעה
	21.30	הבבה
יום א' 28.11	21.30	רחמאו יחולית (בלם)
יום ב' 29.11	19.00	הבדר ה"ל
	21.30	בית אבנו (1)
יום ג' 30.11	19.00	אמלר הדלפת (1)
	21.30	מקום בבחרה
יום ד' 1.12	19.00	אלפי
	21.30	אהבת החיים
יום ה' 2.12	19.00	הפריר בחליפה הלבנה (1)
	21.00	במאהב של מורפיאוה (2)
		ואנות אבשים הבוכים ביותר
יום ו' 3.12	14.00	לחוק אותה כם.
		(1) אגולית ללא תרגום.
		(2) פרמקיה הרגום אנגלי.

הסינמטק הישראלי

שבת	19.30	הבב אחורה בזמן
27.11	21.30	בדידות בעדיר
ראשון	19.00	39 המדרגות
28.11	21.30	הגברת הנעלמה
שני	19.00	פודרי הבבדים
29.11	21.30	היער הפרסיים של הכרי הרי
שלישי	19.00	ספמרי הזהב
30.11	21.30	הרחי
רביעי	19.00	הדודוסיס
1.12	21.30	הצייס שאהב את קאם דטיבס

קולנוע ארמון חיפה
מועדון הסרט הטוב
הערב בשעה 10.00
קומדיה רוקנרים כבריה
בוב וקרול טד ואליס
נטלי ווד, רוברט קאלפ, דייאן קנון, אליוט גולד

לחברי'ה דתי"ם ולסטודנטים

ב"ה מוצ"ש 27.11.76
ערב בידור
באולם ברח' קפלן 10 ת"א, על יד הקריה
בתכנית:
יגאל בשן
ותזמורת "הסולים"
ורקידכם

במעוז אביב
מועדון **מעוז בבית בסרביה**
המשך כביש התערוכה רח' בני אפרים 228
מוצ"ש 27.11.76 מ־8.30 בערב
מוטי פליישר ואלי לוי מארחים
זמרת הנשמה
לראשונה אצלנו
אהובה עוזרי
וריקודים!
אוטובוסים: 22, 24, 27, 42 בתנות אוטובוס ביותר

למכירה
ביח"ר לאריגה
8 מכונות
הקישון 17, בני־ברק.

(Clipping overlaid at right edge)

הנחה מיוחדת לחודשי דצמבר ינואר ... בריתות בר מצוה ...
רח' המסגר 45
טל. 261478
... מונטה ...
... רחל, גדרה
טל. 055-91033
... יום שישי ב־10 ... לי אתה נושך ... צוארי (הערפדים) ... פולנסקי, שרון טייט

DRIVE-IN CINEMA TEL-AVIV
שלנו דרייב־אין ת"א

קולנוע דרייב־אין ת"א הקולנוע הפרטי שלך
טל. 477177 — מציג מוצ"ש 27.11.76
מכירת כרטיסים מוקדמת במשרדים ובקופה

בשעה 5.30
סרטו הבלתי נשכח של **וולט דיסני**

* היילי מילס
* ג'יין וימן
* קרל מלדן

"פוליאנה"
POLLYANNA
פורום פילם בצבעים

בשעות: 7.30—7.30
* צ'רלס ברונסון
* אלן דלון
* טושירו מיפונה
* אורסולה אנדרס

שמש אדומה
"RED SUN"
בבמאי טרנס יאנג — מוסיקה: מוריס ז'אר

האגודה למען החייל בישראל
סניף תל־אביב—יפו

מודיעים על משחק
"בינגו"
בבית הבינגו של הועד למען החייל
(אולמי "תחביב")
רחוב אבן גבירול 68 תל־אביב
במוצאי שבת 27.11.76 בשעה 8.30 בערב
מנחה: **ויקטור אפשטיין**
כל ההכנסות קודש לפעולותינו למען חיילי צה"ל
הערה: ילדים עד גיל 15 יורשו להכנס אך ורק בלווית ההורים.

מפגש הרהיט הבינלאומי
שדרות קוגל 45 חולון בחניון, בנין צמרת
המכירה החל ממוצ"ש 27.11.76

800 מ"ר תצוגה מרהיבה של מיטב הריהוט

* **סלונים** ב־50 דגמים חדישים
* **חדרי שינה** במבחר גדול
* **חדרי ילדים** במחירים מיוחדים
* **מזנונים** בכל המידות

הכל במחירים ובתנאים נוחים
כדאי לבוא מרחוק!!!

אגודת הסטודנטים אוניברסיטת תל־אביב
מועדון
"בר־מיץ"
הערב 26.11.76
ריקודים לצלילי תזמורת "עונות השנה"
בחצות: **שמעון לביא**
בערב שירים בינלאומיים
בילוי נעים

רות עוזיאל
פרהפסיכולוגית
מגדת עתידות
בעזרת הגורה וקפה

דור חמישי בארץ, ממוצא בדואי לפתרון בעיות קשות וחמורות במיוחד, אתה במצוקה ואובד עצות עם בעיות נפשיות, מדוכא, חוסר בטחון עצמי, בעיות נישואים, שלום בית וכן יעוץ והדרכה בכל תחומי החיים, פנה עוד היום אל רות עוזיאל אשר הודות לעזרתה וטיפולה הנאמן והמסור הצליחו מאות גברים, נשים וילדים להיפטר מבעיותיהם ולמצוא את אושרם.

לקביעת פגישה — טלפון 297191, תל־אביב

גם אתה יכול לזכות בחידון הסמלים של מעריב
10 חבילות שי עם מבחר מוצרי
בלובנד תלמה

בהזדמנות בלתי חוזרת עקב יציאה לחו"ל,
למכירה
בית דו־משפחתי
4 חדרים + סלון
750 מ"ר אדמה
נוה אשר חדש 31, פרדס חנה
לפרטים: טל. 053-39768

ארומור
[illegible]

במת
בר־אילן
אגודת הסטודנטים

בס"ד
ועדת תרבות

במוצ"ש ה' כסלו 27.11.76 בשעה 9.00

באודיטוריום ע"ש שליפר
ערב הווי ותרבות

* ראיון השבוע עם: **י. ברקאי** מזכ"ל ל"ע
* הופעת להקה: **שוקולד מנטה מסטיק**

לאחר ההופעה ריקודי עם

חיים מלאים בשבוע ימים...
סיפורה של צעירה המתנסה בהנאות החיים בשבוע ימים
סרטו של ז'אן ולאדי

"האשה באדום"
מוניקה ויטי
רובר חוסיין
מוריס רונא

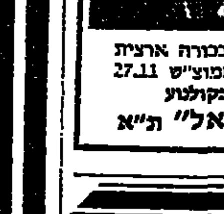

הצגת בכורה ארצית
החל ממוצ"ש 27.11
בקולנוע
"רויאל" ת"א

קולנוע "הדר" גבעתיים
מועדון הסרט הטוב
הערב יום ששי 26.11.76 בשעה 9.30 בדיוק
באו להתפוצץ מצחוק
עם: גדי יגיל, יהודה ברקן, יוסף שלוח, שמואל רודנסקי, אפרת לביא.
מיצה שאול בקומדיה הישראלית הטובה ביותר
סרטו של מנחם גולן
"כץ וקרסו"

קולנוע **אגדל** חולון
הערב בשעה 11.00
סרט המתח הנבחר
המפתח לקשר
עם: לורל פאפרד ומייקל סראזין

בתיאטרון הירושלמי
הערב ב־9.00 וב־11.30
"המהמרים"
[illegible]

עירית הרצליה
האגודה למען החייל
בית מרגוט
רחוב הקסב
ליד "אולמי הרצליה"
הערב 26.11.76 ב־22.00
ערב עם
חנן יובל
פתוח גם במוצאי שבת בין 20.00—24.00

התקליט הגיע!!!
אריך הנגן שבולם חיכו לו
שימי תבורי
בלהיט
"הלנה"
ומבחר
אמני השנה
להשיג בכל חנויות התקליטים
על תקליטי
קוליפון
40362

הפקה עולמית • בקרוב ב־15 בתי קולנוע בישראל

ספר רב־מכר שהפך לאחד הסרטים המרתקים של השנה

תחייתו של פיטר פראוד
The Reincarnation of Peter Proud
מייקל סארזין • ג'ניפר אוניל • מרגוט קידר
בכורה ארצית ● ממוצ"ש 27.11
בקולנוע "אורלי" ת"א 4.30, 7.15, 9.30

כדאי לבוא כבר
במוצ"ש ה־27.11.76
לחנויות התצוגה והמכירה של
ליזו
בלב רחוב דיזנגוף
בכדי לראות, לבחור ולקנות
* **חדרי שינה**
* **חדרי ילדים**
* **ומזנונים**

הכל באספקה מידית

בדמי קדימה נמוכים מאד ובתשלומים ארוכים ונוחים
דיזנגוף 203 • דיזנגוף 213

מסעדה
"נלו האמיתי"
רח' אילת 22 יפו—ת"א (מול התחנה בבנין, פ"ז)
טלפון 55590
מודיע ללקוחותיו הנכבדים
המסעדה תהיה פתוחה
כל יום ששי עד אחרי חצות
בשבת בצהרים מגישים ארוחות צהרים.
לרשותכם: גריל, מאכלים מגוונים, מנות ראשונות מיוחדות ומשקאות מובחרים.
בתודה נלו
המסעדה היהודית שלידה מקום חניה בלתי מוגבל.
מחכים בשמחה לביקורכם.

הנהג
עצירת רכבך לחייל,
זכות היא ולא חובה

هكذا من الأصل

אלה הפרסים שיוגרלו בין הפותרים את חידון הסמלים של מעריב

"פיאט 127" ו"פיאט 128" הפרסים הראשיים!

מקרר ההצלחה — שכבש את השוק הישראלי — תדיראן 400

2 אורגנים EKO אלקטרוניים — מתנת יבואני KAWAI ת"א, דיזנגוף 125

מכונת כביסה SIEMENS — מכונת הכביסה פאר תוצרת גרמניה מבית "סימנס" הקונצרן הנודע והמתקדם ביותר. שיווק, אחריות ושרות ברחבי הארץ — תדיראן. סימנס ותדיראן זה מושלם

תנור אפיה — "פרגז" סוכנים בלעדיים בישראל ישראגז

מזגן אויר — תדיראן

מיטה זוגית כפרית — מעץ אורן עם מזרן "לילה-טוב" של "מפי" מתנת "גאנז" מוביליה ירושלים רח' הרצוג 61, "גאנז" — רח' שלומציון המלכה 6

אמישראגז — תנור חימום 20 CREST — חורף נעים עם מחממי אמישראגז

הובר — שואב אבק 867 HOOVER

מצלמת מערכת רפלקס יפנית PETRI TTL — מתנת זינוק את מיכלין

רדיאטור שמן — תוצרת "פלדות" עין חרוד. שיווק "ספרהום" חב' זאב שמעון בע"מ

סוף שבוע זוגי — במלון הפאר ★★★★★ RAMADA continental רמדה קונטיננטל החדיש במלונות הפאר תל-אביב, רח' הירקון 121, טלפון 296444

4 סטים עט ועפרון — בצפוי זהב 18 K MADISON. מתנת לוטוס-מאדיסון. שירותי קניות מרוכזות העצמון 12 חולון, 845628

150 שוברי קניה — 50 ל"י כ"א — כלבו שלום

מקרן אסתטקה — מתנת זינוק את מיכלין

אופני כושר יפניים — מתנת זינוק את מיכלין

סוף שבוע זוגי במלון גולן — טבריה. החדיש במלונות טבריה. טלפון 067-21901. 4 כוכבים ★★★★

תעודת שי 1000 ל"י — לרכישת שטיחים מדגמים ביבוא בלעדי — ח.י. גולדה שטיחים ושטיחים בלעדיים. רח' בן-יהודה 244, תל-אביב טל. 452049 444092

תעודת שי 1000 ל"י — לרכישת שטיח מקיר לקיר או לפי מידה — מחסן שטיחים מרכזי. תצוגה ומכירה סיטונאית. בני-ברק, רח' הקישון 14, טל. 786845

10 קולי חום — מצופי כרום ניקל. דגם רובנסה. שיווק חב' זאב שמעון בע"מ

שולחן כתיבה לנוער — עם 5 מגירות. יעקב פרג בע"מ. יצרני רהיטי איכות לילדים ונוער. תצוגה ומכירה: מסלון 11 ת"א

3 עגלות — bigbug. מתנת לטף בע"מ (טופז) שווק מוצרי תינוקות וילדים ת"א, הקישון 37 טל. 825424

2 כסאות נוח — מתנת "שושנה" בית הרושת הראשון בארץ לסולמות ורהיטי אלומיניום

סוף שבוע זוגי במלון גנרתון טבריה — המלון בעל 4 כוכבים טל. 067-21861

brother — מחשב כיס אלקטרוני עם זכרון!

סוף שבוע זוגי במלון רקפת צפת — פאר מלונות הגליל (מחודש אחרי שיפוצים)

תלישי רכב — מתנת רשת בתי אופנה. דיזנגוף 120, 125, 128 זמנהוף 25 ת"א, הילטון ירושלים

10 סוודרים — ממבחר מוצרי Anvz. כמיוצר בלעדיים של יצרני האופנה הגדולים בעולם

10 עמעם אורות — המשרה בחדרך אוירה לפי רצונך. תוצרת "אגרי" גינסך. שיווק חב' זאב שמעון בע"מ

3 חליפות ג'ינס — לילדים או לנוער. יצירות אורפז. רח' לילינבלום 1, תל-אביב

5 זוגות — מכנסי ג'ינס או קורדרוי לילד או לנוער. יצירות אורפז. רח' לילינבלום 1 ת"א

4 אוברול — ג'ינס משופשף לילד או לנוער. יצירות אורפז. רח' לילינבלום 1 ת"א

10 ארונות "פינתי" — עם 2 דלתות להרכבה עצמית (10 גוונים לבחירה) "אימפקס" מוצרי עזר לבית בע"מ. מוהליבר 16 פתח-תקוה טל. 908902

5 מערכות לשטיפת — רצפות "מופ רודקס" "אימפקס" מוצרי עזר לבית בע"מ. מוהליבר 16 פתח-תקוה טלפון 908902

20 פרסים — מתנת מיגור. המחאות שי ע"ס 50 ל"י כ"א לרכישת אביזרי רכב ומצבות באחת מחנויות "מגור" ת"א — חיפה — ירושלים

2 מצברים — לרכב פרטי תוצרת "מגור". תעשיית מצברים באישור מכון התקנים

4 צמיגים — רדיאלים למכונית פרטית אל תקנה צאנס קנו-אליאנס

5 מגהצים ROW. A. MAT — (אחריות ל-5 שנים) שיווק חב' זאב שמעון בע"מ

2 גלגלות דיג — משוכללות. מתנת זינוק את מיכלין. Mitchell

5 מזרוני אויר — PALMA ולשינה בקמפינג לשפת הים. מתנת זינוק את מיכלין

5 מיקרוסקופים — אופטיים יפניים S.N.S. לבתי ספר ולתלמידים. מתנת זינוק את מיכלין

5 חגורות בריאות — Nakayama. התשובה היפנית למחושי גב. מתנת זינוק את מיכלין

10 שוברי קניה — 50 ל"י כל אחד. מתנת קרביץ. הרשת הגדולה בישראל למכשירי כתיבה וציוד משרדי

שולחן לסטריאו — רהיטי פיקס. היסוד 1 יפו, בנין מרכזים

5 מערכות בסיסיות — לטיפוח היופי. מתנת Elizabeth Arden

5 חבילות שי — עם מבחר מוצרי קוסמטיקה vitamol. מוצרי איכות-שטיצרית

10 פעמון אלקטרוני — לדלת המשמיע ציוץ צפורים. תוצרת "אלדור" שיווק. חב' זאב שמעון בע"מ

50 חבילות שי — ממבחר מוצרי עץ הזית

3 מכוניות "אוויס" לסוף שבוע* — AVIS WE TRY HARDER! • כפוף לתקנון השכרת רכב

5 דגמי — Tonka. דגמי רכב עבודה וציוד מכני כבד. סוכנויות קובן בע"מ

5 משחקי — Fisher-Price. הצעצועים הטובים בעולם עד גיל בי"ס. סוכנויות קובן בע"מ

10 משחקי "דידקטה" — משחקים חינוכיים. סוכנויות קובן בע"מ

5 משחקי — LEGO. סוכנויות קובן בע"מ

10 מערכות צבעי ציור — Talens. סוכנויות קובן בע"מ

5 משחקי — MATCHBOX. דגמי מכוניות, מטוסים וטנקים. סוכנויות קובן בע"מ

10 מעמדים מודולאריים לקאסטות — במבחר צבעים. מתנת חב' זאב שמעון בע"מ

טבעת זהב — מתנת תכשיטי תל-אביב. מרטין וייס. תכשיטים מובחרים מתוצרת עצמית. פינסקר 67, תל-אביב

25 חליליות — המפיצים "חלילית" פ. גרינשפן ובניו בע"מ. יצרנים ויבואנים של כלי נגינה. כיכר השעון יפו טל. 822917

גיטרה RICARDO — המפיצים: "חלילית" פ. גרינשפן ובניו בע"מ. יצרנים ויבואנים של כלי נגינה. כיכר השעון יפו טל. 822917

4 זוגות נעלי "יגואר" — המקורי של המגפר

4 זוגות — נעל ספורט מעולה Sprint של המגפר

4 זוגות נעלי — Commando המגפר

10 חבילות שי — עם מבחר מוצרי בלו-בנד תלמה

100 חבילות אבקה כביסה — "רד ריידר" הראשונה באישור מכון התקנים. הד ריידר

20 מעמד מודולארי — לתקליטים להרכבה עצמית. מתאים לכל מידה. שיווק חב' זאב שמעון בע"מ

5 טוסטר פיצה — אמקא

10 מנורות חשמל — המנורה הבטוחה מהתחשמלות!! זשגחת מכון התקנים. אמקא

5 מגהצי אינפרא-קל — אמקא

GRILLUX — אמקא

מייבש שיער — משוכלל כולל מברשות ועוד ממוצרי האיכות של אמקא

20 תבניות — תבנית הפלא. ההופכת כל טוסטר אמקא לתנור אפיה ובישול. אמקא

סונלט — מחמם מיטה חשמלי מפואר. סדין היוצא של אמקא

2 פלטות שבת — מגש מחומם ממוצרי האיכות של אמקא

צילום סטודיו — צבעוני בגודל 36 X. ASP. סטודיו אמריקאי לצילום. בן יהודה 128, ת"א

30 פרסי ביניים שבועיים

תנור חמום ביתי — תוצרת A&G. מסדרת תנורי A&G הידועים בטיבם. תנור VALINT או "אינפרא" מצופה אמאיל או "סופו" או תנור אמבטיה 1750W

יהלום אמיתי — לבן נקי 10 נקודות. המרכז החיפאי ליהלומים. המרכז בו תמצא את המבחר הגדול ביותר לתכשיטים מזהב, יהלומים וכלי כסף בעיצוב וייצור עצמי

מנורת שולחן — מסידרת "אורלי 17" "אורלי 18". שיווק חב' זאב שמעון בע"מ. שד' ושינגטון 18 ת"א

תיק ג'יימס בונד — DIPLOMAT. מתנת ישראפלקס

4 עטי תליה — PILOT. מתנת ישראפלקס

2 חבילות חוטי סריגה — (10 כדורי צמר כ"א) ויכולבו

6 מכונות גילוח עם סוללות

5 דגמי מכוניות — CORGI JUNIORS

4 חולצות טריקו — הפצה "וילספורט" וקולוב 101 ת"א. Wilson Sporting Goods Co.

5 ספרים — ...